

LOUISA M. ALCOTT

FILICE DOCTORULUI MARCH

Coperta de: DIMA ELENA

Louisa M. Alcott,
Little Women, 1868.

ISBN 973-95928-0-5

LOUISA M. ALCOTT

FIICELE DOCTORULUI MARCH

ROMAN

PARTEA ÎNTÂI

CAP. I

JUCÎNDU-SE DE-A PELERINII

— Crăciunul nu-i Crăciun fără daruri, mormăi Jo de pe covoras.

— E îngrozitor să fii sărac, oftă Meg, uitîndu-se în jos, la rochia ei veche.

— Eu zic că nu e drept ca unele fete să aibă de toate și altele să n-aibă nimic, adăugă Amy, cu un aer supărat.

— Oricum, avem un tată și o mamă și noi surorile sîntem împreună, zise Beth, cu mulțumire, din colțul ei.

Cele patru fete tinere, asupra cărora se răsfrîngea lumina focului, se înseninară la auzul acestor vorbe, dar se întunecară din nou, când Jo, întristată, zise:

— N-avem tată și nu-l vom avea încă multă vreme.

Nu spuse poate „niciodată“, dar fiecare completă fraza în gînd, aducîndu-și aminte de tatăl lor, care era departe, la război.

Cîteva minute, nimeni nu mai scoase o vorbă; apoi Meg zise cu o voce mișcată:

— Știți că mama e de părere să nu mai cumpărăm daruri de Crăciun, anul acesta, pentru că se arată a fi o iarnă grea și nu face să ne cheltuim banii pe fleacuri, atunci cînd soldații noștri suferă așa de mult pe front. Nu putem da mult, dar trebuie să facem și noi mici sacrificii și să le facem din toată inima. Eu nu le prea fac eu drag.

Meg clătină din cap, gîndindu-se cu părere de rău la toate lucrurile drăguțe pe care le dorea.

— Eu nu cred că puținul pe care l-am da noi le-ar servi la mare lucru. La ce i-ar folosi armatei dolarul pe care îl avem fiecare? Da, sigur, să nu aștept ceva de la mama sau de la voi, dar de atita timp doresc să-mi cumpăr Undine și Sintram, zise Jo care era un adevărat șoarece de bibliotecă.

— Eu aveam de gînd să-mi cumpăr niște note de pian, zise Beth, cu un suspin pe care nu-l auzi decît lampa și ibricul de cafea.

— Eu îmi iau o cutie de creioane colorate Faber. Am neapărată nevoie de ea, spuse Amy hotărîtă.

— Mama n-a zis nimic de banii noștri de buzunar, nu pretinde doar să renunțăm la toate plăcerile. Să ne cumpărăm deci fiecare ce ne place, să mai avem și noi o bucurie din cînd în cînd. Muncim destul, slavă Domnului! zise Jo, examinîndu-și ca un băiat tocurile pantofilor.

— Cred și eu că muncesc, dînd toată ziua lecții copiilor aceloră nesuferiți, cînd mai bine aș sta acasă, începu Meg iar pe un ton plîngăreț.

— La tine nu e nici pe departe așa de greu pe cît e la mine zise Jo. Eu stau ore întregi cu bătrîna aceea nervoasă care te trimite mereu ba să-i aduci una, ba să-i aduci alta și nu-i niciodată mulțumită, că uneori îmi vine să o zvîrl pe fereastră sau să-i trag vreo două palme așa de rău mă scoate din fire.

— Da, e neplăcut să ai atîta de umblat, dar cred că să speli vasele și să faci curat în casă e cel mai rău lucru de pe lume. Mă supără tare mult. Mi s-au făcut mîinile așa de aspre, că nici nu mai pîot să cînt bine la pian.

Și Beth se uită la mîinile-i înroșite, cu un suspin pe care îl auzi toată lumea de data asta.

— Cred că niciuna dintre voi nu îndură cît îndur eu, strigă Amy, pentru că voi n-aveți colege niște fete obraznice, care te necăjesc, cînd nu știi lecția și rîd de rochiile tale, „etichetează“ tatăl, dacă nu e bogat, și te iau în bătaie de joc, dacă n-ai nas frumos.

— Vrei să zici îl „defăimează“, nu îl „etichetează“. Doar tata nu e un boimen cu murături, o îndreaptă Jo rîzînd.

— Știu eu ce vorbesc, așa că nu mai fii „statarică“ cu mine. E bine să întrebuințezi cuvinte potrivite și să-ți îmbogățești „vocabularul“, i-o întoarse Amy foarte demnă.

— Nu vă mai certați copii. O, de am avea acuma banii pe care i-a pierdut tata, cînd eram noi mici! Doamne, ce cuminți și ce fericite am fi, dacă n-am avea necazuri, zise Meg, care își amîntea vremuri mai bune.

— Acuma citeva zile ziceai că noi sîntem cu mult mai fericite decît copiii King, pentru că ei nu se înțeleg între ei, deși sînt plini de bani.

— Chiar așa am spus, Beth. Dar, cred că sîntem fericite, fiindcă, deși muncim din greu, ne distrăm bine între noi și sîntem „o bandă de fete vesele“, cum ar zice Jo.

— Jo întrebuintează cuvinte așa de urite, observă Amy, uitîndu-se muștrătoare la fața prelungă a lui Jo, care stătea întinsă pe covoraș.

Jo se sculă imediat în picioare, își băgă miinile în buzunarul șorțului și începu să fluiera.

— Nu mai fluiera, Jo! Numai băieții fac asta.

— De asta și fluier.

— Nu pot să sufăr fetele prost crescute și băiețoase.

— Nu-mi plac copiii încrezuți și afectați.

— Păsărelele din cuib se înțeleg, cîntă Beth împăciuitoare, cu o voce așa de caraghioasă că toate începură să ridă și cearta luă sfîrșit.

— Zău, fetelor, aveți fiecare partea voastră de vină, începu să le dojenească Meg, ca o soră mai mare ce era. Ești destul de mare, Josephine, ca să te lași de apucăturile astea băiețești și să te porți mai frumos. Cînd erai mică, n-avea importanță; dar acum, cînd ai crescut și te porți cu părul ridicat, ar trebui să-ți aduci aminte că ești o domnișoară.

— Ba nu sînt deloc domnișoară! Dacă faptul că-mi ridic părul în sus mă face să par mai mare, am să port coade pînă la douăzeci de ani, strigă Jo, smulgîndu-și fileul din cap și lăsînd să cadă pe umeri niște plete castanii. Mi-e groază cînd mă gîndesc că am să cresc și am să devin „domnișoara March“ și o să trebuiască să port rochii lungi și să fiu înțepată, de parcă aș fi înghițit un baston. Sînt destul de nenorocită, că m-am născut fată, fiindcă mie îmi plac jocurile băieților, ocupațiile și felul lor de a fi, și acum e mai rău ca oricînd, fiindcă ard de dorința de a lua parte la război ca tata, și cînd colo sînt silită să stau acasă și să împletesc la ciorapi, ca o babă.

Și Jo, necăjită, scutură ciorapul albastru pentru soldați, pînă cînd andrelele sunară ca niște castanete, iar ghemul se rostogoli prin odaie.

— Biată Jo! E rău de tot! Ai dreptate! Ai dreptate! Dar ce să faci, așa a fost să fie. Fii mulțumită că cel puțin numele tău e nume de băiat și ești ca un adevărat frate pentru noi, zise Beth, trecîndu-și degetele prin părul zburlit al lui Jo, cu o mină, care,

cu tot spălatul vaselor și cu tot ștersul prafului, din lume, rămânea delicată în mîngierea ei.

— Iar tu, Amy, ești prea pedantă și înțepată, continuă Meg. Aerele pe care ți le dai par caraghioase acuma, dar mai tirziu ai să devii o gîsculiță increzută, dacă nu bagi de seamă. Îmi plac manierele tale alese și felul tău elegant de a vorbi, cînd nu cazi în afectare; dar cuvintele-ți pocite nu sînt mai bune decît expresiile de licean ale lui Jo.

— Dacă Jo e o ștregăriță și Amy o gîscă, eu ce sînt mă rog?, întrebă Beth, gata să-și primească și ea partea ei.

— Tu ești fetița noastră dragă și atîta tot, răspunse Meg cu căldură.

Nimeni n-o contrazise, căci „Șoricelul“ era iubit de toată lumea.

Probabil că cititorii noștri ar dori să cunoască cele patru personaje; de aceea ne vom folosi de acest moment, pentru a descrie, în cîteva largi trăsături, pe cele patru surori, care împleteau de zor în amurg, în vreme ce afară nîgea liniștit, iar înăuntru focul ardea vesel în sobă. Era o cameră veche, dar în care te simțeai bine, deși covorul era cam ros și mobila foarte simplă. Pe pereți atîrnau cîteva tablouri bune, rafturile erau pline de cărți, la ferestre înfloreau crizanteme și trandafiri de iarnă, iar pretutîndeni domnea o atmosferă de pace și liniște.

Margaret, cea mai mare dintre fete, avea șaisprezece ani. Era frumușică, destul de plinuță, cu ochi mari, păr bogat castaniu, o gură frumoasă și niște mîini albe, cu care se mîndrea cam mult. Jo avea cincisprezece ani, foarte înaltă, slabă și arămie. Văzînd-o, te gîndeai fără voie la un mînz, fiindcă nu știa niciodată ce să facă cu mîinile și picioarele ei prea lungi, care păreau că o încurcă. Avea o gură hotărîtă, un nas comic și ochi cenușii, pătrunzători, cu o privire cînd minioasă, cînd veselă, cînd gînditoare. Singura ei frumusețe era un păr des, lung, pe care ea îl ținea de obicei strîns într-un fileu, ca să nu o încurce la mișcări. Hainele păreau că nu stau bine pe ea, ca și cum fetița ar fi devenit prea repede femeie și schimbarea nu o încînta deloc. Elisabeth — sau Beth, cum îi zicea toată lumea — era o fetiță timidă de treisprezece ani, rumenă în obraji, cu părul lins, cu ochi luminoși, care aveau totdeauna o expresie de liniște adîncă, rareori tulburată de ceva; căci ea părea să trăiască într-o lume a ei, unde nu pătrundeau decît puțini oameni în care ea avea încredere și pe care îi iubea. Deși cea mai tină, Amy era o persoană foarte importantă, cel puțin așa se socotea ea. Era o adevărată „Albă ca zăpada“, palidă,

subțire, cu ochi albaștri și cu păr buclat pe umeri. Avea întotdeauna un fel de a-și purta capul și un mers care arătau că vrea să pară o domnișoară în toată puterea cuvintului. Care sînt caracterele celor patru surori, aceasta vom lăsa să se întrevadă din desfășurarea povestirii.

Ceasul bătu șase. După ce mătură în fața sobei, Beth puse o pereche de papuci să se încălzească. Într-un fel sau într-altul, vederea acestor pantofi vechi avu un efect asupra fetelor, fiindcă aceasta însemna că e vremea ca mama lor să se întoarcă și toate doreau să o întîmpine cu zîmbetul pe buze. Meg încetă de a mai face morală și aprinse lampa. Amy se sculă din fotoliu, fără să fie rugată, iar Jo, uitînd cît de obosită era, stătea în genunchi și ținea papucii mai aproape de flacără.

— Sînt roși de tot papucii ăștia. Ar trebui să aibă alții mămica.

— Mă gîndeam să-i cumpăr eu cu dolarul meu, zise Beth.

— Nu, eu îi cumpăr!, strigă Amy.

— Ba nu, eu sînt cea mai mare..., începu Meg; dar Jo i-o tăie scurt!

— Eu sînt bărbatul familiei, acum, cînd tata e plecat și eu am să-i iau papucii, fiindcă el mi-a spus să am în deosebi grijă de mama, în lipsa lui.

— Să vă spun eu ce să facem! zise Beth. Să-i luăm fiecare cîte ceva de Crăciun și să renunțăm la dorințele noastre.

— Numai tu puteai să faci propunerea asta, dragă Beth! Dar vorba e, ce-i cumpărăm? întrebă Jo.

Fiecare se gîndi în tăcere cîteva minute; apoi Meg spuse tare, ca și cum ideea i-ar fi venit, uitîndu-se la miinile ei frumoase:

— Eu îi dau o pereche de mănuși.

— Papuci de bună calitate, strigă Jo.

— Niște batiste tivite, zise Beth.

— Eu am să-i cumpăr o sticlută cu apă de colonie. Mamei îi place, nu costă mult și-mi mai rămîn bani, ca să iau ceva și pentru sufletelul meu, adăugă Amy.

— Dar cum îi dăm lucrurile? întrebă Meg.

— Le punem pe masă și o poftim apoi în odaie, s-o vedem deschizînd pachetele. Vă mai aduceți aminte cum făceam la ziua de naștere a fiecăreia, cînd eram mici? întrebă Jo.

— Eu eram așa de emoționată să stau în fotoliu cu coroana pe cap și să vă văd pășind solemn, ca să-mi dați darurile și să mă sărutăți! Îmi plăceau lucrurile și sărutările, dar era îngrozitor, cînd stăteați toate grămadă în jurul meu și vă uitați la mine, cînd deschideam pachetele, zise Beth, care se roșea la față, în timp ce prăjea pîinea.

— Să lăsăm pe mămica să creadă că ne cumpărăm cite ceva pentru noi și pe urmă să aibă o surpriză.

Se străduiră s-o mulțumească pe doamna March fiecare, cum se pricepea. Meg pregăti ceaiul, Jo aduse lemnele și puse scaune la masă, poticnindu-se, izbind și răsturnînd tot ce-i ieșea în cale; Beth făcea naveta de la salonaș la bucătărie, liniștită și grijulie, cum era ea întotdeauna; iar Amy dădea porunci la toată lumea, stînd cu brațele încrucișate.

Cînd se așezară la masă, doamna March zise, privind-le cu ochi plini de bucurie:

— Am ceva bun pentru voi după-masă.

Fetele se luminară toate la față, ca prin farmec. Beth bătu din palme de bucurie, uitînd de pesmetele fierbinte pe care îl avea în mină, iar Jo aruncă șervetul în sus, strigînd:

— O scrisoare! O scrisoare! Trăiască tata!

— Da, e o scrisoare lungă și frumoasă. Scrie că e sănătos și speră să îndure bine frigul ăsta. Ne trimite multe urări de bine pentru Crăciun și cîteva rînduri anume pentru voi, zise doamna March, lovind ușor buzunarul, cu mina, de parcă ar fi avut o comoară înăuntru.

— Hai, grăbiți-vă să terminăm mai repede! Amy, nu mai sta cu degetul cel mic ridicat în sus și nu te mai juca cu mîncarea, strigă Jo, innecîndu-se cu ceaiul și scăpîndu-i din mină, pe covor, felia de piine cu unt, de grăbită ce era, să vadă mai departe scrisoarea.

Beth nu mai mîncă nimic și, pînă să termine și ceilalți, se strecură în colțișorul ei, să mediteze la bucuria care le așteaptă.

— Găsesc că e frumos din partea tatei să ceară să fie trimis ca preot, pentru că era prea bătrîn și nu destul de zdravăn, ca să lupte ca soldat, zise Meg cu căldură.

— Ce n-aș da să mă pot duce și eu ca toboșar, ca vivanț, ... cum Dumnezeu îi zice? Sau cel puțin ca soră de caritate, doar ca să fiu mai aproape de el și să-l ajut, oftă Jo.

— Trebuie să fie foarte neplăcut să dormi într-un cort, să mînci tot felul de lucruri prost gătite și să bei dintr-o tinichea, zise Amy.

— Cînd se întoarce, mămico?, întrebă Beth cu un ușor tremur în voce.

— A! Nu mai curînd de cinci-șase luni; doar dacă nu se îmbolnăvește și e silit să vină. Va rămîne acolo și-și va face datoria conștiincios, cit îl vor ajuta puterile și nu-i vom pretinde să se întoarcă, decît atunci cînd nu va fi nevoie de el. Acuma veniți să vă citesc scrisoarea.

Se strinseră toate lingă foc, mama lor în fotoliu, Beth la picioarele ei, Meg și Amy pe brațele fotoliului și Jo cu coatele sprijinite de spetează, unde nu-i putea citi nimeni emoția pe față, dacă scrisoarea s-ar fi întîmplat să fie mișcătoare.

Mai toate scrisorile din vremurile acelea grele erau mișcătoare, mai ales cele pe care le trimeteau părinții acasă. În cea de față se vorbea despre greutățile pe care avea să le îndure, despre pericolele pe care le înfruntă. Era o scrisoare veselă, plină de speranță, cu multe descrieri vioaie ale vieții de campanie. Numai la sfîrșit își dezvăluia toată dragostea și dorul de fetițele lui dragi, rămase acasă.

„Spune-le că mi-e dor de ele și sărută-le pentru mine. Mai spune-le că mă gîndesc la ele zi și noapte, că mă rog pentru ele și că singura mea mîngiere este iubirea pe care știu că mi-o păstrează. Un an pare lung, cînd aștepți, dar amintește-le că, atunci cînd muncești, vremea trece mai ușor. Sînt sigur că țin minte tot ce le-am spus, cînd ne-am despărțit și nu mă îndoiesc că vor fi fete cuminiți și ascultătoare, că vor lupta cu curaj și vor învinge ispitele, așa încît, atunci cînd mă voi întoarce, să fiu mai mîndru ca oricînd de „micile mele femei.”

Cînd mama lor ajunse la ultimele rinduri, toată lumea își sufla nasul. Lui Jo nu-i fu rușine de lacrima grea care i se prelinse pe nas și apoi căzu, iar Amy nici nu se gîndi că-și strică buclele și-și ascunse fața la pieptul mamei ei, plîngînd cu suspine:

— Sînt o egoistă! Dar am să-mi dau osteneala să fiu mai bună, ca să nu-și piardă iluziile despre mine, cînd s-o întoarce acasă.

— Ne vom da toată osteneala, strigă Meg. Eu mă gîndesc prea mult la găteală și nu-mi place să muncesc, dar voi încerca să mă schimb.

— Și eu am să caut să fiu așa, cum mă vrea el, și am să-mi fac datoria cum trebuie aici, în loc să doresc altă parte, zise Jo, care se gîndea că e mult mai greu să-ți ții firea, decît să înfrunți pe rebelii aceia de la sud.

Beth nu zise nimic, ci-și șterse ochii cu ciorapul albastru, făcut pentru soldați, și începu să împletească de zor, hotărîtă să-și împlinească îndatoririle, ca tatăl ei să fie pe deplin mulțumit, atunci cînd va veni clipa fericită a revederii.

Doamna March întrerupse tăcerea ce se lăsase după vorbele lui Jo, zicînd veselă:

— Vă mai aduceți aminte de vremea cînd erați mici și vă jucați de-a pelerinii, cum scria în *Progresul pelerinului* al lui Bunyan? Nu

era bucurie mai mare pe voi, decît atunci cînd vă puneam un sac în spate, vă dădeam pălăriile, bastoanele și sulurile de hirtie și vă trimeteam în călătorie prin casă, de la pivniță, care era „*Cetatea distrugerii*“, pînă sus de tot la pod, unde era un adevărat rai cu bunătăți.

— Da, ce bine ne distram, cînd treceam pe la lei și ne luptam cu Apollyon și noi străbăteam valea cu spiriduși, zise Jo.

— Mie îmi plăcea cînd ne cădeau sacii din spate și se rostogoleau în jos pe scări, spuse Meg.

— Și mie cînd ieșeam pe acoperiș, unde ne așteptau florile noastre și atîtea lucruri frumoase și ne așezam jos și cîntam de bucurie în soare, zise Beth, zîbind acestei amintiri plăcute a copilăriei ei.

— Eu îmi amintesc foarte vag de lucrurile astea. Țin minte doar că-mi era teamă de intrarea aceea întunecoasă de la pivniță și mă bucuram întotdeauna, cînd ajungeam sus și găseam prăjituri. Dacă n-aș fi prea mare, mi-ar plăcea să mă joc iar de-a pelerinii, zise Amy care se hotărîse să renunțe la anumite copilării, la „matura“ vîrstă de doisprezece ani.

— Nu sîntem niciodată prea bătrîni pentru asemenea lucruri, draga mea, fiindcă acesta e un joc pe care îl jucăm toată viața, într-un fel sau într-altul. Avem fiecare poverile noastre. Drumul e mereu deschis în fața noastră și dorința de bine și de fericire e călăuza care ne duce spre pacea care e adevăratul rai, trecînd prin multe supărări și păcate. Și acum, dragele mele pelerine, să zicem că ați începe din jocul, nu de distracții, ci în serios, ca să vedeți cît de departe ajungeți, înainte de întoarcerea tatei.

— Zău, mamă? Unde ne sînt poverile?, întrebă Amy, care era dornică să pornească la drum.

— Chiar adineauri fiecare și-a spus greutatea de pe suflet, cu excepția lui Beth. Am impresia că ea nici n-are vreuna, zise mama.

— Ba da, am! Greutatea mea sînt farfuriile și cirpele de praf; și, apoi, le invidiez pe fetele cu pian frumos și mi-e frică de oameni.

Povara lui Beth era așa de caraghioasă, că toată lumea fu gata să rîdă, dar nimeni nu rise, ca să n-o jignească.

— Ar fi bine să ne aducem iar aminte de jocul ăsta de altă dată, fiindcă are să ne ajute să fim cumiți, zise Meg pe gînduri.

— Eram în „*Mlaștina desnădejdiei*“ astă seară și mama a venit și ne-a scos afară, cum a făcut ajutorul din carte. Ar trebui să avem un plan al drumurilor, ca tot creștinul. De unde îl luăm, întrebă Jo, a cărei imaginație era întotdeauna aprinsă.

— Uitați-vă sub pernă în dimineața de Crăciun și-l veți găsi, răspunse doamna March.

Vorbiră de noul plan în timp ce bătrina Hannah stringea masa apoi fiecare își aduse coșul de lucru și începură să coasă harnice la cearșafurile mătușii. Nu prea le plăcea să coasă dar în seara asta nimeni nu cirti. Adoptaseră planul lui Jo de-a împărți cearșaful în patru părți, pe care le numiră: Europa, Asia, Africa și America și fiecare spuse ceva despre țările pe care le cutreierau cu acul.

La ora nouă, încetară lucrul și cîntară ca de obicei, înainte de a se duce la culcare. Numai Beth era în stare să scoată ceva din pianul cel vechi, cu clape îngălbenite, acompaniindu-le. Mama și Meg care avea o voce ca de flaut, erau temeiul micului cor. Amy era pițigăiată ca un greiere, iar Jo dădea friu liber imaginației ei muzicale, punînd o mulțime de floricele de la ea, care nu prea înfrumusețau cîntecele lor simple. Făcuseră întotdeauna cor, de cînd abia puteau să îngîne cuvintele: „*Strălucește, strălucește steluță*“, și cu timpul devenise un obicei al casei, pentru că mama era o cîntăreață înăscută. Prima voce care răsuna dimineața în casă era a ei, veselă ca o ciocirlie, iar seara aceeași voce vioaie le adormea, căci fetele nu se săturau niciodată de cîntecele ei de leagăn.

CAP. II

UN CRĂCIUN VESEL

Jo se deșteptă cea dintîi în zorii cenușii ai dimineții de Crăciun. Nici un ciorap nu atîrna lingă sobă și un moment se simți tot așa de dezamăgită, cum se simțise odată mai de mult, cînd ciorapul ei mic căzuse jos, atît era de încărcat cu bunătăți. Apoi își aminti de făgăduiala mamei ei și, băgînd mîna sub pernă, scoase o cărticică îmbrăcată în roșu. O cunoștea foarte bine, conținea vechea poveste a celei mai frumoase vieți care a fost trăită vreodată și Jo simți că acesta e un adevărat îndrumător pentru orice pelerin care pornește la un drum lung. Deșteptă pe Meg cu „Sărbători fericite“ și o îndemnă să vadă ce e sub perna ei. Scoase și ea o carte legată în verde, cu aceeași poză înăntu și cîteva cuvinte scrise de mama lor, ceea ce făcea mai prețios, în ochii lor, unicul dar primit. În curînd, Beth și Amy se deșteptară și ele. Căutară sub pernă și găsi fiecare cartea ei, una albastră și alta

galbenă-cenușie ca gușa porumbelului și toate începură să vorbească despre ele, în timp ce la răsărit zorile roșiatice vesteau apropierea zilei.

Cu toate micile ei vanități, Margaret avea o fire evlavioasă, care, inconștient, influența pe aceea a surorilor ei, mai ales pe a lui Jo, care iubea foarte mult și o asculta, pentru că îi dădea sfaturi cu multă blindețe.

— Fetelor, zise Meg, uitându-se pe rînd la capul zbîrlit din fața ei și apoi la cele două capete cu scufiță de noapte din odaia de alături, mama vrea ca aceste cărți să ne fie dragi și să le citim. Trebuie să începem imediat. Eram credincioase pe vremuri, dar de cînd a plecat tata și războiul a adus atîtea tulburări în casa noastră, am uitat multe lucruri. Voi faceți cum vreți, dar eu îmi voi ține cartea aici, pe masă, și voi citi cîte puțin în fiecare dimineață, cînd am să mă deștept, pentru că știu că-mi va prinde bine și mă va ajuta tot restul zilei.

După aceste cuvinte, Meg își deschise cartea și începu să citească. Jo, trecu un braț pe umărul lui Meg și sprijinindu-și obrazul de el ei, citi și ea, cu o expresie liniștită, ce apărea rareori pe figura ei vioaie.

— Ce bună e, Meg! Hai, Amy, să facem și noi ca ele. Te ajut eu la cuvintele mai grele și ele ne vor explica acolo unde nu înțelegem noi, șopti Beth, foarte impresionată de cărțile cu coperte frumoase și de exemplul surorilor ei.

— Îmi pare bine că a mea e albastră, zise Amy.

Se făcu apoi liniște. Se auzeau doar foile întoarse ușor, iar soarele de iarnă se strecura înăuntru, luminînd figurile serioase ale fetelor, ca o urare de Crăciun.

— Unde e mama? întrebă Meg o jumătate de oră mai tîrziu, cînd ea și Jo alergară jos, să-i mulțumească pentru daruri.

— Dumnezeu știe unde s-a dus. A venit un băiețel zdrențuros să-i ceară ceva, și mămica voastră a plecat în grabă să vadă de ce avea nevoie. N-am mai văzut așa femeie, care să împartă cu atîta dărnicie ca ea mîncare și băutură, haine și lemne, răspunse Hannah, care trăia în familia March, de cînd se născuse Meg, și era considerată de ei mai mult ca o prietenă, decît ca o servitoare.

— Sigur că se va întoarce repede, așa încît fă prăjiturile și așează bucatele, îi zise Meg, învăluind într-o singură privire darurile adunate într-un coș și ținute sub sofa, gata să fie scoase la momentul oportun. Ei dar unde e sticla cu apă de colonie a lui Amy? adăugă ea, căci nu zărea pe nicăieri pachetul.

— L-a luat acum două minute ca să-i pună panglică sau așa ceva, răspunse Jo, dansînd prin odaie cu papucii noi ca să-i mai înmoaie.

— Ce drăguțe sînt batistele mele, nu? Hannah le-a spălat și le-a călcat și eu singură le-am cusut inițialele, zise Beth, uitîndu-se mîndră la niște litere destul de strimbe și neegale, cu care se truseseră atît de mult.

— Drăguța de ea, s-a apucat să pună „mama” pe ele, în loc de M. March! Ce curios!, strigă Jo, luînd în mînă una din ele.

— Cum, nu e bine? Am crezut că e mai potrivit așa, fiindcă inițialele lui Eg sînt tot „M.M.” și vreau ca numai mami să întrebuițeze batistele, zise Beth, tulburată.

— Bine ai făcut drăguță! Ai avut o idee minunată. Așa, nimeni nu le va încurca vreodată. Au să-i placă foarte mult, sînt sigură, zise Meg, încruntîndu-se la Jo și zîmbind lui Beth.

— Vine mama! Ascundeți repede coșul! strigă Jo, auzînd o ușă trîntindu-se și pași răsunînd în salon.

Amy intră grăbită cu un aer rușinat, cînd văzu că surorile ei o așteptau.

— Unde ai fost și ce ascunzi la spate? întrebă Meg surprinsă să vadă pe Amy cea leneșă, sculată așa de vreme, îmbrăcată și cu capșonul în cap.

— Să nu rîzi de mine, Jo! Voiam să nu știe nimeni, pînă la sosirea clipei cînd aveam să dăm totul pe față. Am vrut numai să schimb sticluța cu una mai mare și mi-am dat toți banii pe ea, ca să nu mai ziceți că sînt egoistă.

Spunînd acestea, Amy le arată sticla elegantă pe care o cumpărase în locul celei ieftine. Părea atît de serioasă în încercarea ei de a se uita pe sine, încît Meg, mulțumită-o îmbrățișă, și Jo zise că e o „fată bună”, iar Beth alergă la fereastră și rupse cel mai frumos trandafir al ei, ca să împodobească sticla cu colonie.

— Știți, mă simțeam rușinată de darul meu, după ce azi dimineață hotărisem să fiu generoasă și așa, cum m-am sculat, am dat fuga imediat la parfumerie și am schimbat-o. Acum sînt așa de fericită, fiindcă darul meu e cel mai frumos.

În acest moment auziră poarta trîntindu-se. Împinseră coșul sub sofă și fiecare își luă repede locul la masă.

— Îți urăm un Crăciun fericit, mami! Îți mulțumim pentru cărți, am citit puțin și avem de gînd să facem așa în fiecare zi, strigară fetele în cor.

— Sărbători fericite, fetițelor! Îmi pare bine că ați început imediat și sper că o să continuați. Dar aș vrea să vă spun ceva înainte de a ne așeza la masă. Nu departe de aici zace o femeie cu un copil nou născut. Șase copii stau îngămădiți într-un singur pat, ca să țină de cald unul altuia pentru că n-au foc. N-au ce să mănînce și băiatul cel mai mare a venit să-mi spună că mor de

frig și de foame. Fetelor, nu vreți să le dați masa voastră de dimineață ca un dar de Crăciun?

Le era la toate grozav de foame, fiindcă așteptaseră aproape o oră și o clipă nimeni nu zise nimic; doar un moment, pentru că Jo izbucni cu voiciune:

— Îmi pare așa de bine că ai venit înainte ca noi să fi început masa.

— Pot să vin și eu să-ți ajut să duci lucrurile la copiii cei săraci? întrebă Beth, gata întotdeauna pentru fapte bune.

— Eu duc smîntina și piinișoarele, adăugă Amy, cedind eroic lucrurile care îi plăceau mai mult.

Meg acoperise deja mîncarea și strîngea toată piinea pe o farfurie mare.

— Eram sigură că o să primiți, zise doamna March mulțumită. Veți veni toate cu mine, să mă ajutați și la întoarcere mîncăm piine cu lapte și ne sîturăm noi la prînz.

Intr-o clipă fură gata și cu toate porniră la drum. Din fericire, era de vreme și mergeau pe străzi lăturalnice, așa încît puțini trecători le puteau vedea și nu rîse nimeni de grupul comic pe care-l formau.

Intr-o odaie sărăcăcioasă, goală, cu geamurile sparte, fără foc, cu așternutul în zdrențe, o mamă bolnavă, cu un copil care scîncea, și mai mulți alții, palizi, infometați, ghemuiți unul într-altul sub aceeași pătură veche, ca să nu înghețe de frig. Cînd fetele apărură pe ușă, făcură niște ochi mari de mirare și buzele învinețite încercară un zîmbet.

— *Ach, mein Gott*, au venit niște îngeri buni la noi, strigă femeia, plîngînd de bucurie.

— Caraghioși îngeri, cu capișoane și mănuși de lînă, observă Jo, făcîndu-i pe toți să ridă.

Într-adevăr, după cîteva minute, s-ar fi zis că niște spirite bune se pusese pe lucru acolo. Amy care adusese lemne făcu focul și astupă geamurile sparte cu pălării vechi și cu propriul ei șal. Doamna March dădu mamei ceai și fierturi de orz și încerca s-o mîngîie, în timp ce înfășa cu dragoste pe cel mic, ca și cînd ar fi fost al ei. În acest timp, fetele puseră masa, duseră pe copii lingă foc și-i hrăniră ca pe niște păsărele infometate, rîzînd, vorbind și încercînd să înțeleagă engleza lor caraghioasă, pocită.

„Ce bine e! Copiii-îngeri!“, strigau mititeii mîncînd și încălzindu-și miinile roșii la flacăra veselă din sobă.

Fetelor nu le mai spusese nimeni „îngeri“ pînă atunci și găseau că este foarte nostim, mai ales Jo care fusese poreclită „Sancho Pansa“, de cînd se născuse. A fost o masă foarte fericită, deși ele n-au gustat nimic din ea și, cînd plecară, lăsînd bucuria în urma

lor, nu cred că mai exista în tot orașul patru ființe mai mulțumite decât fetele înfometate, care-și dăduseră mîncarea și se mulțumeau cu piine și lapte în dimineața de Crăciun.

— Asta se chiamă să-ți iubești aproapele mai mult decât pe tine însuși și-mi place, zise Meg, așezînd darurile, mama lor fiind în odaia de sus, ca să împacheteze haine pentru bieții Hummel.

Nu erau prea frumoase darurile, dar ele puseseră atîta dragoste în micile pachete, iar vasul înalt din mijloc cu trandafirii roșii, crizanteme albe și viță urcătoare, dădea meci chiar un aer elegant.

— Vine! Dă-i drumul, Beth! Deschide ușa Amy. Trăiască mami!, strigă Jo.

Amy deschise larg ușa, Jo ieși în întîmpinarea mamei, iar Meg o conduse la fotoliul de onoare, în timp ce Beth cînta la pian marșul ei cel mai vesel. Doamna March fu foarte surprinsă și, emoționată, zimbi cu ochii plini de lacrimi, examinîndu-și darurile și citind cele cîteva cuvinte care le întovărășeau. Încercă imediat papucii, își băgă în buzunar o batistă parfumată din belug cu apă de colonie de la Amy, își prinse trandafirul în piept și găsi că mînușile îi vin „perfect“.

S-au îmbrățișat apoi, și au ris mult, fetele dînd, din cînd în cînd, mici explicații, cu simplitate și cu dragoste care fac așa de plăcute aceste reuțiuni familiare în asemenea clipe, și rămîn o amintire așa de frumoasă pentru mai tîrziu. Toate se așezară apoi la lucru.

Fapta bună de dimineață și ceremonia darurilor le luase atîta timp, încît restul zilei îl petrecură făcînd pregătiri pentru serbarea de seară. Fiind prea tinere și nu destul de bogate, ca să se ducă la teatru ca să-și permită cheltuieli mari, pentru a lua parte la reprezentațiile particulare, fetele își puseseră creierul la lucru și, nevoia fiind mama înțelepciunii, își confecționaseră tot ce aveau nevoie. Unele dintre producțiile lor erau chiar foarte îndemînatice; chitare de carton, lămpi făcute din vase ce nu se mai întrebuintau, acoperite cu hîrtie argintată, costume pompoase din rochii vechi, strălucitoare de fluturi de tinichea. Mobila o întorceau mereu cu susul în jos și odaia cea mare era scena multor nevinovate petreceri.

Bărbații nu erau admiși, așa încît Jo putea să joace cîte roluri masculine voia. Ceea ce o încînta îndeosebi era o pereche de cisme roșcate din piele, dăruite de o prietenă care cunoștea pe o doamnă și aceasta la rîndul ei pe un actor. Cismele, o floretă veche și un costum jerpelit ce aparținuseră pe vremuri acestui actor, formau comoara ei neprețuită și apăreau în orice împrejurare. Numărul redus al actorilor din trupă obliga pe cei doi actori principali să joace mai multe roluri în același timp. Și într-adevăr, meritau

laude pentru munca grea pe care o depuneau, ca să învețe trei sau patru roluri, îmbrăcînd și desbrăcînd în grabă diverse costume și aranjînd pe deasupra și decorurile. Era un exercițiu excelent pentru memorie și o distracție nevinovată, care cerea multe ore. Altminteri, ar fi stat degeaba sau în tovărășie mai puțin recomandabilă.

În prima seară de Crăciun, vreo douăsprăzece fete îngrămădite pe un pat care constituia „fotoliile de orchestră, așteptau să se ridice cortina de creton albastru cu galben, cu o nerăbdare ce făcea cîinste actorilor. Se auzeau șoapte și mult foșnet de după cortină, un moment zăriră o lampă care fumega și prinser chiar risetul înfundat al lui Amy, care era cît p-aci să aibă o criză de nervi, din cauza emoției. Deodată se auzi un clopot, cortina se dădu la o parte și tragedia începu.

„O pădure întunecoasă“, după cum anunța unicul afiș, era reprezentată prin cițiva arbuști în oale de pămînt, un covor verde pe podea și o peșteră în depărtare. Peștera era făcută dintr-o pătură de cal drept acoperiș și birouri drept ziduri. Înăuntru, o oală neagră clocotea pe foc și o vrăjitoare bătrînă se aplecă deasupra ei. Scena era în întuneric și lumina focului împreună cu aburul adevărat care ieșea din ibric, cînd vrăjitoarea ridică capacul, produceau un efect de toată frumusețea, pe care asistența îl resimți cu putere. O clipă după aceea, Hugo, răufactorul, intra țănoș pe scenă, zăngănindu-și sabia, purtînd o pălărie cu boruri largi trasă pe ochi, barbă neagră, o pălărie misterioasă și cisme. După ce făcu cițiva pași încoace și încolo foarte agitat, se izbi pe frunte și începu deodată să cînte pe o melodie sălbatică ura lui pentru Roderico, iubirea pentru Zara și hotărîrea lui neînduplecată de a omori pe unul și de a cîștiga pe celălalt. Vocea răstită a lui Hugo, întretăiată din cînd în cînd de cite un strigăt, cînd sentimentele sale erau mai puternice, impresionară mult pe spectatori, care aplaudară în momentul cînd el se opri să răsufle. Înclinîndu-se cu aerul unui om obișnuit cu aprecierea publicului, se îndreptă, tiptil spre peșteră și porunci lui Hagar pe un ton hotărît, să iasă afară:

— Hai, frumușico, am nevoie de ajutorul tău!

Și Meg își făcu apariția, cu o coadă cenușie de cal atîrnîndu-i pe obraz, îmbrăcată într-o haină neagră cu roșu, cu un băț în mînă și cu o pelerină împodobită cu semne cabalistice. Hugo îi ceru o băutură, ca să facă pe Zara să-l iubească și alta, ca să-l ucidă pe Roderigo.

Pe o frumoasă melodie, Hagar promise să-i îndeplinească ambele dorințe și porni să cheme spiritul care-i va aduce băutura de dragoste:

*Spiriduș din zarea albastră,
Vino și la casa noastră,
Tu ce din flori te-ai născut
Și doar rouă ai băut,
Farmece nu poți să-mi faci
Și-n descîntec să le-mbraci?
Fă-mi-l dulce, fă-mi-l tare,
Spiriduș, dă-mi ascultare,
Adu-mi farmecul în zbor,
Spiridușule, te rog.*

Se auzi o arie liniștită, dulce și apoi în fundul peșterii apăru o figură delicată, în văluri albe, vapoase, cu aripi strălucitoare, cu părul de aur și cu o cunună de trandafiri pe cap. Ținînd o baghetă ridicată, cîntă:

*Din văzduhul cel senin
Ia-tă-mă, la tine vin.
Ia descîntecul, învață
Și ascultă a mea povață:
La lumina lunii-n noapte,
Farmecul să-l spui în șoapte;
Dar cumva de-l vei uita.
Farmecul s-o destrăma.*

și lăsînd să cadă o sticlută aurită la picioarele vrăjitoarei, spiritul dispăru. Un alt farmec al lui Hagar chemă o altă apariție, dar nu una frumoasă de data aceasta, căci cu un zgomot metalic, un drăcușor, urît și negricios, năvăli pe scenă și după ce mormăi un răspuns, zvîrli o sticlă neagră lui Hugo și dispăru cu un rinjet. Hugo mulțumi, își puse filtrele în cisme și plecă; iar Hagar informă pe spectatori că de vreme ce el îi omorîse în trecut mai mulți prieteni, l-a blestemat și are de gînd să-i strice planurile și să se răzbune pe el. Pe urmă, cortina căzu și spectatorii se odihniră, mîncînd candel și discutînd între acte, despre subiectul piesei.

S-a bocănit mult pe scenă, dar cînd s-a văzut ce capodoperă de timplărie teatrală s-a ridicat, nimeni n-a mai suflat o vorbă.

Era într-adevăr splendid! Un turn se înălța spre cer; iar la foreastra luminată, pe după o perdea albă, apăru Zara, într-o

minunată rochie albastră cu argint, așteptînd pe Roderigo. El sosi într-un veșmînt pompos, cu pălărie cu pene, pelerină roșie, bucle castanii, o chitară și, bineînțeles, și cizme. Îngenunchind la picioarele turnului, cîntă o serenadă încîntătoare, la care Zara răspunse și, în urma unui dialog muzical, consimți să fugă. Acum trebuia să aibă loc momentul culminant al piesei. Roderigo scoase o scară de frînghie cu cinci trepte, aruncă în sus un capăt, ajută pe Zara să coboare. Ea își făcu loc timidă, printre gratiile ferestrei, puse o mîină pe umărul lui Roderigo și era gata să sară jos cu grație, cînd, din nenorocire pentru ea, își uită trena care se agăță de fereastră, turnul se clătină, se aplecă în față și căzu cu zgomot, îngropînd pe cei doi nefericiți îndrăgostiți sub dărîmăturile lui.

Un țipăt general izbucni, pe cînd cizmele roșii făceau mișcări dezordonate, ca să iasă din învălmășeală și un cap blond se ridică exclamînd:

— Ți-am spus eu că așa o să mi se întîmp'e! Ți-am spus eu!

Cu o extraordinară prezență de spirit, Don Pedro seniorul cel crud, năvăli pe scenă și, smulgîndu-și fiica de acolo, îi șopti în grabă:

— Nu rîde! Joacă, ca și cum totul ar fi mers bine!, și poruncind lui Roderigo să se ridice, îl exilă din regatul lui cu minie și dispreț.

Deși încă amețit de căderea turnului peste el, Roderigo sfidă pe bătrînul suveran și refuză să plece. Acest exemplu curajos înflăcăra pe Zara și ea sfidă pe tatăl și stăpînul ei, iar el, minios dădu poruncă să fie aruncați amîndoi în cel mai adînc beci al castelului. Un paznic mic și grăsuț intră, aducînd lanțurile și-i conduse jos cu un aer foarte înspăimîntat, uitînd cu totul vorbele pe care trebuia să le rostească.

Actul al treilea se petrecea în sala cea mare a castelului, și iată pe Hagar apărînd, gata să elibereze pe îndrăgostiți și să-l ucidă pe Hugo. Îl aude venînd, se ascunde și-l vede vîrsînd băuturile în două cupe de vin și poruncind micului servitor timid:

— Du-le prizonierilor, în celule lor, și spunele că voi veni în curînd!

Dar în vreme ce servitorul îl ia deoparte pe Hugo, să-i spună ceva, Hagar schimbă cupele, cu alte două, nevătămătoare. Paznicul le ia de acolo și Hagar pune înapoi cupa care era destinată pentru Roderigo. Hugo însetat, după un lung discurs, o bea, își pierde mințile, se împleticește, cade jos lat și moare, în vreme ce Hagar îi dă pe față uneltirile lui, într-o arie de o neasemuită frumusețe.

Aceasta fu o scenă într-adevăr impresionantă, deși unele persoane ar fi putut obiecta, că efectul morții răufăcătorului fusese întrucîtva micșorat de căderea bruscă a unui smoc de păr lung. Fu chemat în fața cortinei și apăru, fără să-și piardă

cumpătul, ținind de mină pe Hagar, a cărui voce fusese considerată mai splendidă decât tot restul reprezentanței la un loc.

Actul al patrulea arăta pe Roderigo desnădăjduit, gata să-și implinte un pumnal în piept, fiindcă i se spusese că Zara l-ar fi părăsit. Dar tocmai când e pe punctul de a-și îndeplini hotărîrea disperată, aude un cântec minunat sus, la fereastră, care îl anunță că Zara îi e credincioasă, dar în pericol și că el o poate salva, dacă vrea. O cheie îi e aruncată în închisoare. Într-un moment de furie el își rupse lanțurile, dăcuie ușa și se repede afară, să scape pe iubita sa.

Actul al cincilea se deschide cu o scenă furtunoasă între Zara și Don Pedro. El dorește s-o trimită la minăstire, dar ea nici nu vrea să audă de așa ceva; și după rugăminți zadarnice e gata să leșine, când Roderigo dă năvală înăuntru și-i cere mina. Don Pedro refuză, pentru că Roderigo nu e bogat. Cei doi țipă, gesticulează, dar nu pot ajunge la nici o înțelegere și Roderigo e gata să ducă în brațe pe Zara, obosită când servitorul cel timid intră cu o scrisoare și cu o pungă de la Hagar, care dispăruse în mod misterios. Aceasta îi înștiință că lasă moștenire o avere imensă tinerii perechi și că-l blesteamă îngrozitor pe Don Pedro, dacă nu-i face fericiți. Cei doi deschid punga și câteva monede de cositor cad pe scenă, ca o ploaie de argint. Aceasta înmoaie cu totul pe stăpînul cel neînduplecat, care consimte fără nici un murmur. Toți intonează un cor vesel și cortina cade peste cei doi îndrăgostiți, care primesc în genunchi binecuvîntarea lui Don Pedro, într-o atitudine foarte grațioasă.

Izbucniră aplauze furtunoase, care însă încetară brusc, căci patul cu baldachin care fusese aranjat ca „fotolii de orchestră“ se lăsă deodată în jos, fapt care tăie tot entuziasmul spectatorilor. Roderigo și Don Pedro săriră într-ajutor și toți ieșiră neatinși, mulți nemaiputînd vorbi de ris. Abia se potoliseră, când Hannah apărură la ușă să felicite pe actori din partea doamnei March și să poștească pe toată lumea jos la masă.

Aceasta fu o adevărată surpriză, chiar și pentru actori și cînd văzură masa, se uitară unul la alți mirați, dar foarte încîntați. Mami le pregătea din cînd în cînd cite un mic ospăț, dar o masă așa de bogată nu mai văzuseră ele din zilele bune de altădată. Era două farfurii mari cu înghețată, prăjituri, fructe, bomboane de ronțait și în mijlocul mesei, patru buchețe mari din flori de seră.

Li se opri respirația în foc și făcură ochi mari, uitîndu-se mirate, cînd la masă, cînd la mama lor care părea încîntată!

— Au venit zine aici? întrebă Amy.

— E Moș Crăciun, zise Beth.

— Mama a făcut tot, și Meg zîmbi dulce, cu toată barba ei cenușie și sprincenele albe.

— Oare mătușa March să fi fost ea așa de darnică?

— N-ați ghicit. Domnul Laurence cel bătrîn le-a trimis, răspunse doamna March.

— Bunicul tinărului Laurence. Cine Dumnezeu i-o fi dat ideea asta? Nici nu-l cunoaștem, exclamă Meg.

— Hannah i-a povestit unuia dintre servitori cum v-ați purtat voi azi dimineață. E un bătrîn curios, dar asta i-a plăcut mult, și cum îl cunoștea pe vremuri pe tatăl meu, azi după-amiază mi-a trimis cîteva rinduri foarte politicoase, în care îmi cerea voie să-l las să-și exprime sentimentele sale prietenești față de copiii mei, trimițîndu-le cîteva bunătăți și dulciuri, în cinstea zilei de azi. N-am putut să refuz și, așa, vă puteți bucura acum de această masă bogată, spre deosebire de cea atît de simplă de azi dimineață.

— Băiatul acela l-a îndemnat, sînt sigură. E un tip foarte simpatic. Grozav aș vrea să-l cunosc. Am văzut eu că și el ține să ne cunoască; dar e rușinos, și Meg e așa de înțepată, nu mă lasă să-i vorbesc, cînd trecem pe lingă casa lui, zise Jo, în timp ce farfuriile circulau și înghețata se topea vîzînd cu ochii, în exclamațiile de satisfacție ale comesenilor.

— Vorbești de cei care locuiesc în casa cea mare de alături?, întrebă una dintre fete. Mama mea îl cunoaște pe bătrînul Laurence și zice că e un om foarte mîndru, căruia nu-i place să aibă legături cu vecinii lui. Pe nepotul lui îl ține închis în casă și, cînd nu călărește sau nu se plimbă cu profesorul lui, îl pune să studieze din greu. L-am poftit odată la un ceai, dar n-a venit. Mama zice că e foarte drăguț, cu toate că nu vorbește niciodată cu fetele.

— Pisica noastră a fugit odată, și el a adus-o înapoi și am stat de vorbă peste gard. Ne-am înțeles foarte bine, la criket și la multe altele, dar cînd a zărit-o pe Meg, a șters-o. Trebie să reînnoim cunoștința într-o zi, pentru că sînt sigură că are nevoie de distracție, zise Jo, hotărîtă.

— Îmi plac manierele lui. Va deveni un adevărat domn. Dacă vei avea prilejul, poți să stai de vorbă cu el, n-am nimic împotriva. Chiar el a adus florile și l-aș fi poftit înăuntru, dacă aș fi fost sigură că totul merge bine, sus la voi. După figura lui am văzut că ar fi dorit atît de mult să mai rămînă, auzînd risetele voastre. Trebuie să se simtă așa de singur bietul băiat!

— Bine că nu l-ai poftit mamă, rise Jo, uitîndu-se la cismele ei. Dar mai dăm o reprezentatie pe care s-o poată vedea. Dacă ne-ar ajuta și el! Ar fi splendid!

— N-am mai primit niciodată un buchet. Ce frumos e! și Meg se uita la flori cu multă plăcere.

— Sînt frumoase, dar pentru mine trandafirii lui Beth sînt mai frumoși, zise doamna March, mirosind floarea pe jumătate ofilită de la cingătoare.

Beth se ghemui lîngă ea și șopti:

Tare aș vrea să-i trimit tatii buchetul meu. Nu cred că el petrece un Crăciun așa de vesel ca noi.

CAP. III

TÎNĂRUL LAURENCE

— Jo, Jo, unde ești? strigă Meg din capul de jos al scării de la pod.

— Aici! răspunse o voce răgușită de sus. Meg dădu fuga pe scară și găsi pe sora ei înfășurată într-un șal, pe o sofa veche cu trei picioare, lîngă o fereastră însovită, mîncînd mere și vîrsînd lacrimi de pățaniile *Moștenitorului lui Redclyffe*. Aici se rătăcea ea, de obicei cu vreo șase mere roșii și o carte frumoasă, în tovărășia liniștită a unui șoricel, care trăia prin apropiere și căreia nimici nu-i pasă de ea. Cînd apăru Meg, Ronțisor se ascunse iute în gaura lui și Jo îi șterse lacrimile, dornică să afle ce vești îi aduce Mag.

— Ce bine imi pare! Doamna Gardiner ne-a trimis cîteva rînduri, prin care ne poștește la ea miine seară și Meg îi arată biletul prețios, citindu-i-l foarte încîntată:

„Doamna Gardiner are plăcerea să invite pe d-ra Margareta și d-ra Josephine la un ceai, în noaptea de Revelion“.

Mama e de părere să mergem, dar cum ne îmbrăcăm?

— Ce mai întreb, cînd știi că o să ne punem tot rochiile de poplin, pentru că n-avem altele, răspunse Jo cu gura plină.

— Dacă aș avea o rochie de mătase! suspină Meg. Mama zice că poate să-mi facă una, cînd voi avea optsprezece ani, dar doi ani e un timp așa de lung, cînd trebuie să aștepti.

— Dar poplinul nostru pare mătase și sînt destul de drăguțe pentru noi. A ta e ca nouă, dar ai uitat că pe a mea am ars-o și are o pată. Ce să mă fac? Se vede grozav și nu pot s-o scot.

— Trebuie să stai mai liniștită și cu spatele la perete. Fața e foarte bună. Eu o să am o panglică nouă în păr, și mama imi

împrumută acul ei cu perle. Pantofii mei cei noi sînt drăguți și mănușile îmi vin bine, deși nu sînt așa de frumoase, pe cît aș dori eu.

— Ale mele sînt pătate cu limonadă și nu pot să găsesc altele noi, așa că o să merg fără mănuși, zise Jo, care nu se sinchisea prea mult de eleganță.

— Trebuie să ai mănuși, altfel nu mai mergem, strigă Meg hotărîtă. Mănușile sînt mai importante decît orice. Nu poți să dansezi fără ele și dacă nu le vei pune, n-am să mă simt bine.

— Atunci am să stau liniștită. Nu-mi pasă, dacă dancesc sau nu. Nu e nici o distracție să te învîrtești de colo pînă colo. Mie îmi place să zbor, să fac sărituri.

— Nu poți să ceri mami mănuși noi. Costă așa de scump și tu n-ai grijă de ele. Cînd le-ai murdărit pe celelalte, a zis că nu-ți mai cumpără altele, iarna asta. Nu poți să le ții într-un fel să nu se vadă? întrebă Meg îngrijorată.

— Doar să le țin strîns în mînă, asta e tot ceea ce pot face. Am găsit altceva! Fiecare să pună în mînă una bună, și să țină pe cea murdară. Ce zici?

— Mîinile tale sînt mai mari decît ale mele și ai să-mi întinzi mănușa îngrozitor, începu Meg, pentru care mănușile erau o adevărată slăbiciune.

— Atunci merg fără mănuși! Nu-mi pasă de ce o să zică lumea!, strigă Jo, luîndu-și cartea.

— Ți-o dau pe a mea, ți-o dau, numai nu mi-o păta și poartă-te frumos. Nu-ți pune mîinile la spate, nu fixa oamenii, nu striga „Sfinte Sisoe“. Te rog ține minte lucrurile astea.

— Să n-ai nici o grijă. Am să stau cuminte și n-am să fac pozne. Acuma du-te și răspunde la bilet și lasă-mă să termin romanul ăsta palpitant.

Meg plecă să „accepte cu mulțumiri“, să se uite la rochie și să-și dreagă, cîntînd, veselă, singurul ei volan de dantelă veritabilă, în timp ce Jo sfîrșea cartea, cele patru mere, și se mai juca și de-aprinselea cu Ronțîșor.

În ajunul anului Nou, salonul era gol, că cele două surori mai mici făceau pe cameristele și cele două surori mai mari se îmbrăcau cu înfrigurare pentru „ceai“. Deși toaletele erau simple, a fost mult rîs, vorbă și alergătură în casa March și la un moment dat s-a simțit și un puternic miros de ars. Meg voia cîteva bucle în fața și Jo fu rugată să țină strîns cu cleștele fierbinte, părul pus pe hîrtie.

— Așa fum trebuie să iasă? întrebă Beth din vîrfurile patului.

— Se usucă umezeala, răspunse Jo.

— Ce miros curios, parcă ar fi de pene arse, observă Amy, netezindu-și mîndră buclele ei lucioase.

— Gata, acum am să scot hîrutiile și o să vedeți un nor de bucle mici, zise Jo, punînd jos cleștele.

Scoase într-adevăr hîrutiile, dar nu se văzu nici un nor de bucle, căci părul ieși cu hîrtie cu tot, și coaforul îngrozit puse pe masă în fața victimei 'un șir de pachețele fumegînd.

— Vai, vai ce mi-ai făcut! M-ai nenorocit! Nu pot să mai merg! Părul meu, vai, părul meu! se vîită Meg, uitîndu-se cu disperare la părul creș, inegal de pe fruntea ei.

— Țasta e ghinionul meu. Nu trebuia să-mi ceri să te ajut. Eu totdeauna stric. Îmi pare grozav de rău, dar nu din vina mea. Cleștele era prea fierbinte, mormăi Jo, uitîndu-se cu lacrimi de rușinare la părul înnegrit și ars.

— Nu e ars, doar încrețește-l puțin și leagă-ți panglica în așa fel, încît cele două capete să cadă puțin pe frunte și o să fii după ultima modă. Am văzut o mulțime de fete pieptănate așa, zise Amy consolînd-o.

— Am vrut să fiu frumoasă. Așa îmi trebuie! Mai bine îmi lăsam părul cum era, strigă Meg furioasă.

— Cum fac eu! Era așa de lins și de drăguț! Dar o să crească iar la loc, o mîngie Beth, sărutînd-o.

După alte cîteva accidente mai puțin importante, Meg își termină în sfîrșit toaleta și prin sforțările reunite ale familiei, Jo fu și ea îmbrăcată și pieptănată. Erau foarte bine în rochiile lor simple. Meg într-o rochie cenușiu-albăstruie, cu cordon de catifea albastră, volane de dantelă și acul cu perlă; Jo în maron, cu un guler bărbătesc, scrobit, și cu o crizantemă albă drept unică podoabă. Fiecare puse într-o mînă o mînușă curată de culoare deschisă, și ținu în cealaltă una pătată, și toată lumea fu de părere că înfățișarea lor e „perfectă“. Pantofii lui Meg cu tocuri înalte îi erau foarte strîmți și o strîngeau deși ea nu voia să recunoască și Jo avea impresia că cele nouăsprăzece ace de cap îi sînt înfipite în creier, ceea ce nu era prea comod. Dar ce era să facă! Cîne vrea să fie elegant, trebuie să sufere.

— Petrecere bună, dragele mele, le ură doamna March, în timp ce surorile coborau scara cu băgare de seamă. Nu mîncăți prea mult și întorceți-vă la unsprăzece, cînd o să vină Hannah, să vă ia.

Cînd trîntiră poarta după ele auziră o voce de la fereastră.

— Fetelor. fetelor aveți batiste curate?

— Da, da, albe ca zăpada și a lui Meg e și parfumată, strigă Jo de jos, adăugînd pe drum: Cred că mami ne-ar întreba asta și dacă am fi în timpul unui cutremur.

— E una din părerile ei aristocratice și are dreptate. O doamnă adevărată se recunoaște după mănuși, batistă și pantofi, răspunse Meg care avea și ea o mulțime de păreri aristocratice.

— Vezi, nu uita să-ți ascunzi arsura Jo! E la locul lui cordonul meu? Îmi stă foarte rău părul? zise Meg întorcîndu-se de la oglinda din vestiarul doamnei Gardiner, după o prelungită și atentă examinare.

— Sînt sigură că am să uit. Dacă mă vezi că fac vreo prostie, fă-mi cu ochiul, ca să-mi aduc aminte, o rugă Jo, trăgîndu-și gulerul și netezindu-și puțin părul.

— Nu o fată bine crescută. nu face cu ochiul. Am să ridic sprîncenele, dacă se întîmplă ceva rău și dau din cap, dacă totul merge bine. Acuma ține-te drept, mergi cu pași mici și nu stringe mîna, cînd ești prezentată cuiva, că nu e frumos.

— Cum ști tu toate amănuntele astea! Eu nu pot să le țin minte. Ce veselă muzică!

Coborîră în salon, puțin intimidată, căci ieșeau rareori în lume și, cu toate că această mică petrecere era fără ceremonie, pentru ele era un eveniment. Doamna Gardiner, o doamnă voinică, în vîrstă, le ieși prietenoasă în întîmpinare și apoi le dădu în primire celor mai mari din cele șase fiice ale ei. Meg cunoștea pe Sallie și se simți repede în largul ei; dar Jo, pe care n-o interesau prea mult persoanele și flecăreala, rămase deoparte, avînd grijă să stea mereu cu spatele la perete și simțindu-se fără rost, ca un mînz într-o grădină cu flori.

Ceva mai departe, vreo șase băieți discutau despre patinaj, și Jo ardea de dorința de a intra și ea în vorbă, căci patinajul era una dintre bucuriile vieții ei. Telegrafice dorința ei lui Meg, dar sprîncenele se ridicară în sus așa de alarmate, căci nici nu îndrăzni să se miște. Nimeni nu veni s-o întrebe și pe ea ceva și grupul de lingă ea se micșoră treptat, pînă cînd rămase singură. Nu putea să se plimbe de colo pînă colo și să se distreze, de teamă să nu se vadă pata de arsură; și așa continuă să se uite la oameni cu o privire pierdută, pînă începu dansul. Meg fu invitată imediat și pantofii cei strîmți se mișcară așa de sprinteni, că nimeni n-ar fi putut bănui ce suferințe îndura purtătoarea lor, cu zîmbetul pe buze. Jo văzu pe un tînăr înalt, cu părul roșu apropiindu-se de colțul ei, și, temîndu-se să n-o poftască pe ea, se strecură într-o nișă ascunsă de o perdea, de unde putea să privească pe furiș și să se distreze în voie. Din nenorocire, o altă persoană timidă alesese același refugiu, căci atunci cînd lăsă să cadă perdeaua, se găsi față în față cu tînărul Laurence.

Ah! N-am știut că e cineva aici! se bîlbîi Jo, pregătindu-se să dea înapoi, pe cît de repede dăduse buzna înăuntru.

Dar băiatul zîmbi și zise pe un ton prietenos, deși parcă puțin speriat:

— Cît despre mine, poți să rămii, dacă vrei.

— Nu te deranjez?

— De loc! Am venit aici, pentru că nu cunoșteam multă lume și îți mă simțeam străin la început.

— Și eu la fel. Nu pleca, te rog, numai dacă ai altceva mai bun de făcut.

Băiatul se așeză jos și se uită la virful ghetelor, pînă cînd Jo rupse tăcerea, încercînd să fie politicoasă ca o persoană de lume.

— Cred că am mai avut plăcerea să vă cunosc. Nu locuiți lingă noi?

— Chiar alături.

El se uită la ea și începu să ridă, căci felul acesta pretențios de a vorbi al fetei i se părea neobișnuit, cînd își aducea aminte ce prietenește stătuseră de vorbă despre cricket, în ziua cînd îi adunase pisica acasă.

Aceasta dădu curaj lui Jo, care rise și zise cu vioiciune:

— Darul dumitale de crăciun ne-a făcut mare plăcere.

— Bunicul l-a trimis.

— Dar dumneata i-ai dat ideea, spune drept.

— Ce mai face pisica dumitale, domnișoară March, întrebă băiatul, încercînd să pară indiferent, deși îi rîdeau ochii.

— Bine, mulțumesc, domnule Laurence! Dar eu nu sînt decît Jo, pur și simplu, răspunse ea.

— Eu nu sînt domnul Laurence. Sînt numai Laurie.

— Laurie Laurence, ce nume ciudat!

— Numele meu de botez e Theodor, dar nu-mi place, fiindcă băieți îmi ziceau Dora și așa le-am spus să mă cheme mai bine Laurie.

— Nici eu nu pot să sufăr numele meu. E așa de sentimental! Grozav aș vrea ca toată lumea să-mi zică Jo, în loc de Josephine. Cum i-ai făcut pe băieți să nu-ți mai zică Dora?

— I-am bătut.

— Eu nu pot s-o bat pe mătușa March, așa că n-am ce face. Trebuie să-l suport, și Jo se resemnă oftînd.

— Nu-ți place dansul domnișoară Jo?, întrebă Laurie găsind că numele i se potrivea destul de bine.

— Îmi place, cînd e loc destul și toată lumea e veselă. Într-un salon ca acesta, sînt sigură că o să răstorn ceva, o să calc oamenii pe picioare, sau o să fac vreo prostie, așa că stau mai bine deoparte și o să las pe Meg să aibă succes. Nu dansezi?

— Cîteodata! Eu am trăit în străinătate mulți ani și n-am stat destul pe aici, ca să știu cum e obiceiul.

— În străinătate excalemă Jo. O! povestește-mi te rog ceva. Îmi place grozav de mult să-mi vorbească oamenii de călătoriile lor.

Laurie nu prea știa cu ce să înceapă; dar întrebările pline de nerăbdare ale fetei îl puseră pe cale. Îi spuse că a făcut școala la Vevey, unde băieții nu purtau niciodată pălării și se plimbau cu barca pe lac, iar în zilele de sărbătoare plecau în excursii prin Elveția cu profesorii.

— Ce n-aș fi dat să fiu și eu acolo.

— Știi să vorbești franțuzește?

— Nici nu ne dădea voie să vorbim altă limbă la Vevey.

— Spune ceva. Eu pot să citesc, dar știu să pronunț.

— *Quel nomme a cette jeune fille, en les pantofles jolies?* întrebă Laurie foarte natural.

— Ce drăguț vorbești! Stai! Ai zis: „Cine e domnișoara cu pantofi frumoși“, nu-i așa?

— *Oui, mademoiselle!*

— E sora mea Margaret și știai că e ea! O găsești drăguță?

— Da, îmi amintește de unele nemțoaice. E așa de sănătoasă și liniștită și dansează ca o adevărată doamnă.

Lui Jo i se luminează fața de bucurie, la auzul acestor cuvinte copilărești de laudă și și-le însemnă bine în minte, ca să i le repete surorii sale. Amîndoi se uitară printre perdele, criticară, comentară, pînă se simțiră ca niște vechi prieteni. Timiditatea lui Laurie dispăru curînd, căci apucăturile băiețești ale lui Jo îl distrau și-l făceau să se simtă bine și Jo devenise iar viaoie, pentru că uitase de rochie, și nimeni nu-i mai ridica sprîncenele la ea. „Tînărul Laurence“ îi plăcea mai mult decît oricînd. Se uită bine la el, ca să-l poată descrie fetelor acasă, pentru că ele n-aveau frați și băieții erau pentru ele ființe aproape necunoscute.

— Păr negru și creț, piele arămie, ochi mari negri, nas lung, dinți frumoși, mîini și picioare fine, înalt cît mine, foarte politicos, pentru un băiat și extrem de simpatic. Cîți ani o fi avînd?

Îi stătea pe limbă să-l întrebe, dar se ținu la timp și cu un tact neobișnuit încercă să afle, pe ocolite.

— Probabil că pleci în curînd iar la școală? Te-am văzut „tocînd“, vreau să spun învățînd mult, și Jo se înroși, că-i putuse scăpa acel îngrozitor, „tocînd“.

Laurie zîmbi, dăr nu păru supărat și răspunse dînd din umeri: — Doi sau trei ani de acum încolo nu mă mai duc. În orice caz nu înainte de a împlini șaptesprezece ani.

— N-ai decît cinsprezece ani? întrebă Jo, măsurînd cu privirea pe băiatul înalt, pe care-l credea de șaptesprezece ani cel puțin.

— Şaisprezece, luna viitoare.

— Ce n-aş da să mă duc şi eu la şcoală! Nu prea ai aerul că-ţi place şcoala.

— Nu pot s-o sufăr. Nu faci acolo altceva decât glume proaste şi toceşti. Şi nu-mi place cum se poartă băieţii din ţara asta, nici la carte, nici la joacă.

— Dar ce-ţi place?

— Să trăiesc în Italia şi să mă distrez cum vreau eu.

Jo ar fi dorit grozav să ştie cum vrea el să se distreze, dar nu îndrăzni să întrebe, căci sprincenele negre se încruntau ameninţătoare, aşa încît schimbă vorba, bătînd tactul muzicii cu piciorul:

— E o polcă splendidă. De ce nu te duci s-o încerci?

— Dacă vii şi dumneata!, răspunse el, înclinîndu-se uşor.

— Nu pot, i-am promis lui Meg, că nu mă mişc, pentru că... şi Jo se opri nehotărîtă, dacă să spună sau să ridă.

— Pentru ce? întrebă Laurie curios.

— Nu mă spui?

— Niciodată!

— Ei, am un obicei rău să stau în faţa sobei şi-mi ard toate rochiile, ceea ce s-a întîmplat şi cu asta; şi deşi e cîrpită cu îndeminare, totuşi se vede şi Meg mi-a spus să stau liniştită. Poţi să rizi, dacă vrei. Ştiu că e caraghios.

Dar Laurie nu rise. Se uită în jos un moment şi Jo rămase foarte nedumerită, cînd băiatul îi propuse amabil:

— Nu-i nimic. Uite ce o să facem: e o odaie mare acolo, unde putem să dansăm, cît vrem. Nu ne vede nimeni. Vino, te rog!

Jo îl urmă încîntată, regretînd că n-are şi ea două mînuşi curate, cînd văzu pe cele gălbui pe care le trase partenerul ei. Odaia era goală şi polca merse de minune, căci Laurie dansa bine şi învăţă şi pasul nemţesc sprinten, plin de vioiciune, care o încîntă pe Jo. Cînd încetă muzica, se așezară jos pe trepte, să răsufle şi Laurie îi povestea tocmai cu însuleţire o serbare studenţească de la Heidelberg, cînd Meg apărură în căutarea soriei ei. Îi făcu semn şi Jo o urmă, vrînd-nevrînd, într-o odaie lăturalnică şi acolo Meg se întinse pe o sofa, galbenă la faţă.

— Mi-am scrîntit glezna, am călcat greşit cu tocurile astea înalte. Mă doare foarte rău, abia pot să mă țin pe picioare şi nici nu ştiu cum am să merg pînă acasă, zise ea perpelindu-se de durere.

— Eram sigură că ai să te nenoroeşti cu comediile astea în picioare. Îmi pare rău, dar nu văd ce-ai putea face. Doar să luăm o trăsură, sau să stăm aici toată noaptea, răspunse Jo frecîndu-i uşor glezna, în timp ce vorbea.

— Nu pot să iau o trăsură că e prea scump. Nici nu cred că găsesc vreuna, fiindcă aici fiecare a venit cu trăsura lui. Pină la stație e deaparte și n-ai pe cine trimite.

— Mă duc eu.

— Nu, nu, e trecut de zece și e întuneric beznă. Nu pot să rămân noaptea aici. E casa plină. Sallie a invitat mai multe fete. Voi sta culcată, pină vine Hannah și pe urmă am să merg cum am să pot.

— Îl rog pe Laurie. Se duce el, zise Jo, ușurată că i-a venit această idee.

— Ce face! Nu, mulțumesc. Te rog nu mai spune nimănui nimic. Adu-mi mai bine șoșonii și pune pantofii ăștia la un loc cu lucrurile noastre. Nu mai pot să dansez; dar cum se termină masa, pîndește-o pe Hannah, și adu-o aici, imediat ce vine.

— Acum se duc la masă, mai bine rămîn cu tine.

— Nu, dragă! Dă fuga și adu-mi niște cafea. Sint așa de obosită că nici nu pot să mă mișc.

Și Meg se lungi pe divan, ascunzîndu-și șoșonii pe cît putea, iar Jo porni spre sufragerie, făcînd pe drum o mulțime de boroboafe. Mai întîi deschise un dulap din perete, cu porțelanuri. Pe urmă intră din greșeală într-un salonaș unde domnul Gardiner se răcorea bind de unul singur. Apoi nimerind în sfîrșit sufrageria, se repezi la masă și luă o cafea pe care și-o vărsă imediat pe rochie, făcînd fața la fel cu dosul.

— O Doamne! Numai pozne fac, se văită Jo, ștergîndu-și rochia cu mînușa nouă a lui Meg.

— Îmi dai voie să-ți ajut? zise o voce prietenoasă.

Era Laurie, cu o ceașcă plină într-o mînă și o farfurie cu înghețată în cealaltă.

— Voiam să iau ceva pentru Meg, care e foarte obosită. Cineva m-a izbit și uite ce-am făcut, răspunse Jo, uitîndu-se posomorită, cînd la fusta pătată, cînd la mînușa colorată de cafea.

— Rău de tot! Tocmai căutam pe cineva, căruia să-i dau aceste lucruri. Pot să i le duc surorii dumitale?

— O mulțumesc! Să-ți arăt unde e. Nu mă încumet să le duc eu, că iarăși fac vreo poznă.

Jo merse cu el și, ca băiat obișnuit cum trebuie să se poarte cu domnișoarele, Laurie trase o masuță în fața patului, aduse încă o porție de înghețată și cafea pentru Jo, și fu așa de serviabil, că pină și Meg cea pretențioasă găsi că e „un băiat drăguț“.

Se distrară bine, mîncînd bomboane și jucînd șarade și erau tocmai în mijlocul unui „biz“, cu alți doi sau trei tineri care se rătăciseră pe acolo, cînd apăru Hannah. Meg uită de picior și se ridică așa de repede, că fu silită să se sprijine pe Jo, cu un geamăt de durere.

— Sst! Să nu spui nimic, îi șopti ea, adăugînd tare: Nu e nimic! Mi-am scrintit puțin piciorul, atîta tot.

Și urcă șchiopătînd scările să se îmbrace.

Hannah o certă, Meg începu să plîngă, Jo era gata-gata să-și piardă răbdarea și atunci se hotări să facă ce credea ea de cuviință. Strecurîndu-se afară din odaie, alergă jos, la scară, găsi un servitor pe care-l întrebă dacă îi poate aduce o trăsură. Din nefericire pentru ea, servitorul nu era de prin părțile acelea. Jo se uită în jurul ei, gîndindu-se cui să se adreseze, cînd Laurie care auzise ce spusese, veni la ea și-i oferî trăsura bunicului, care tocmai venise să-l ia, zicea el.

— E prea devreme. N-ai să-mi spui că pleci de la ora aceasta, începu Jo încîntată de întorsătura lucrurilor, dar șovăind să primească propunerea.

— Eu plec întotdeauna devreme, zău, crede-mă, Jo! Te rog, dă-mi voie să vă conduc acasă. Sînteți chiar în drumul meu și am auzit că plouă.

Aceasta o hotări pe Jo să primească. Îi mulțumi recunoscătoare, povestindu-i de accidentul lui Meg. Alergă apoi sus, să-i aducă pe ceilalți. Hannah nu putea să sufere ploaia așa că nu se împotrivi deloc și porniră foarte mîndri în trăsura închisă și elegantă. Laurie se sui pe capră, ca Meg să-și poată ține piciorul întins și fetele comentară petrecerea în voie.

— Eu m-am distrat strașnic. Dar tu?, întrebă Jo, zburîndu-și părul și întinzîndu-se pe pernele trăsorii.

— Și eu, pînă cînd am călcat prost. Prietena lui Sallie, Annie Moffat, a prins o slăbiciune pentru mine și m-a invitat să stau la ea o săptămînă împreună cu Sallie, la primăvară, cînd începe opera și ar fi minunat, dacă m-ar lăsa mama, răspunse Meg, înveselindu-se la acest gînd.

— Te-am văzut dansînd cu un domn cu părul roșu, de care am fugit eu. Era drăguț?

— Da, foarte drăguț! Are păr castaniu-roșcat, nu roșu, și a fost amabil cu mine. Am dansat cu el o polcă de toată frumusețea.

— Parcă era o lăcustă nervoasă domnul cînd dansa. Laurie și cu mine am ris, de ne-am prăpădit. Ne-ai auzit?

— Nu, dar asta e foarte nepoliticos. Ce-ați putut face tot timpul, ascunși acolo?

Jo îi povesti aventurile ei, și cînd să le termine, ajunseseră acasă. Îi mulțumiră călduros, îi spuseră „noapte bună“ și se furișă înăuntru, sperînd să nu scoale pe nimeni; dar cînd scîrțîi ușa, două

scufițe de noapte apărură în deschizătura ușii și două voci adormite, dar destul de vioaie pentru ora aceea târzie, strigară:

— Povesteți-ne cum a fost la ceai, povesteți-ne cum a fost la ceai!

Jo luase pe ascuns de la petrecere câteva bomboane pentru fete, ceea ce Meg numea „lipsă de maniere elegante“, și toată lumea se liniști, când auziră întimplările din seara aceea.

— N-am ce zice, să vii acasă de la ceai în trăsură și să stai în capod, în timp de fata din casă te servește. Acestea numai o adevrată domnișoară le poate avea, zise Meg, uitându-se la Jo, care-i lega piciorul și-i peria părul.

— Nu cred că o fată bogată s-ar fi distrat mai bine decît noi, cu tot părul nostru ars, rochiile vechi, mănușile desperecheate și pantofii strimți, care ne scrîntesc piciorul cînd sîntem destul de proaste să-i purtăm.

Și cred că Jo avea dreptate.

CAP IV

GREUTĂȚI

— O Doamne, ce greu e să reluăm viața de muncă, după atîtea distracții! suspină Meg a doua zi după petrecere, căci se terminase vacanța și săptămîna de veselie nu le ajută de loc să reia cu voie bună munca, ce nu-i plăcuse niciodată.

— Aș vrea să fie numai Crăciun și Anul Nou. N-ar fi frumos? spuse Jo, căscînd plictisită.

— Nu ne-am distra nici pe jumătate, pe cît ne distrăm acum. Dar e așa de plăcut să iei masa seara, să primești buchete, să te duci la ceaiuri și să vii acasă în trăsură, să citești, să te odihnești și să nu muncești din greu. Ești ca toată lumea și eu le invidiez întotdeauna pe fetele care se ocupă numai de lucruri de asta. Îmi place așa de mult luxul, zise Meg, încercînd să se hotărască pe care din cele două rochii uzate s-o pună.

— Ce să faci, nu-l putem avea! La ce bun să cîrțim. Să ne luăm bagajele în spate și să pornim la drum, cum face și mami. Sigur că mătușa March e un adevărat monstru marin pentru mine, dar sper să mă obișnuiesc cu această corvoadă și s-o port, fără să mă plîng. Atunci o să-mi pară așa de ușoară că nici n-o s-o mai bag în seamă.

Această idee însufleți imaginația lui Jo și-i redă buna dispoziție; dar Meg nu se luminează la față, căci povara ei, care consta

din patru copii răsfățați, îi păru mai apăsătoare ca oricind. Nici nu avu destulă tragere de inimă să se gătească ca de obicei, cu panglică albastră sau să se pieptene cum îi stătea mai bine.

— La ce bun să fiu drăguță, cînd nu mă vede nimeni, în afară de stîrpiturile alea de copii și nimănui nu-i pasă dacă sînt frumoasă sau nu, mormăi ea, închizînd sertarul cu zgomot. O să fiu silită să-mi cîștig piinea cu sudoarea frunții toate zilele vieții mele, doar cu frînturi de distracții din cînd în cînd și am să îmbătrînesc și am să mă fac urîtă și ursuză. Asta numai pentru că sînt săracă și nu pot să-mi trăiesc viața cum trebuie ca alte fete. Asta e nedrept!

Într-o astfel de stare de spirit, Meg coborî în sufragerie și la masă nu se putu nimeni înțelege cu ea. Toată lumea era prost dispusă și gata de ceartă. Pe Beth o durea capul și stătea întinsă pe sofa, încercînd să se mîngîie cu pisica și cu trei pisoi. Amy era supărată, pentru că nu-și învățase lecțiile și nu-și găsea galoșii. Jo avea poftă să fluiera și făcea mare scandal, pînă să se pregătească de plecare. Doamna March era ocupată cu o scrisoare pe care voia să o trimită imediat și Hannah era morocănoasă, pentru că nu era în obiceiul ei să se scoale tîrziu.

— N-am mai văzut o familie așa de nervoasă, izbucni Jo, pierzîndu-și firea, după ce răsturnase o călimară, își rupsese amîndouă șiretele de la pantofi și se așezase pe o pălărie.

— Tu ești cea mai nervoasă dintre toți, i-o întoarse Amy, ștergînd adunarea pe care o greșise de la început, cu lacrimile care-i căzuseră pe tăbliță.

— Beth, dacă nu-ți îi pisicile astea nesuferite jos la pivniță, le înec, se răsti Meg, încercînd să scape de pisoii care i se cățăra pe spate, tocmai unde nu-l putea ajunge cu mina.

Jo, ridea, Meg era furioasă, Beth își ceru pisoii înapoi și Amy se văita, pentru că nu-și putea aduce aminte cît face 9×12 .

— Fetelor, fetelor, stați liniștite un moment. Trebuie să expediez asta cu poșta de dimineață și-mi pierd șirul ideilor cu gălăgia voastră, ridică tonul doamna March, ștergînd a treia frază greșită din scrisoare.

Un moment se făcu tăcere, întreruptă însă de Hannah, care dădu năvală înăuntru, aruncînd pe masă două pateuri fierbinți și iar ieși fuga pe ușă. Aceste pateuri intraseră în obiceiul casei. Fetele le numeau manșoane, pentru că n-aveau manșoane și acestea le țineau de cald în zilele friguroase. Hannah nu uita niciodată să le facă, oricît ar fi fost de ocupată sau de morocănoasă, pentru că drumul era lung și neadăpostit și asta era toată masa lor de prînz, căci rareori se întorceau acasă înainte de trei.

— Stringeți bine pisicile în brațe și vezi să-ți treacă guturaiul, Bethy. La revedere, mami! Sintem niște ștregărițe acum de dimineață, dar ne vom întoarce cumiți ca niște ingeri. Hai, Meg!

Și Jo plecă cu convingerea, că pelerinii nu porneau la drum așa cum ar fi trebuit.

Se uitau întotdeauna înapoi, înainte de a face colțul, căci la fereastră stătea mama lor, care le făcea zimbând un semn cu capul sau cu mina. Nu știau de ce, dar aveau impresia că fără acest ultim rămas bun, nu le-ar fi mers bine toată ziua, căci în orice dispoziție ar fi plecat, ultimul suris al mamei lor le lumina ca o rază de soare.

— Am merita mai bine ca mami să ne arate pumnul, în loc să ne trimeată o sărutare, fiindcă niște draci împielitați ca noi n-au mai existat, strigă Jo, muștrindu-se și pășind bucuroasă pe drumul noroios și în vântul tăios care sufla.

— Nu mai întrebuița asemenea cuvinte, se revoltă Meg de sub vălul sub care se ascunsese, ca o călugăriță sătulă de lume.

— Îmi plac cuvintele tari, realiste, care spun ceva, replică Jo, îndesându-și mai bine pe cap pălăria care era tocmai gata să zboare.

— Numește-le cum îți place; dar eu nu sînt nici ștregăriță, nici drac împielitat și nu țin să mi se dea astfel de nume.

— Ești o ființă nefericită și în orice caz, prost dispusă azi, pentru că nu poți sta tot timpul în poala luxului. Biata fată! Ai răbdare numai, pînă fac eu avere și atunci te vei răsfăța în trăsuri și inghețată și pantofi cu tocuri înalte și buchete de flori, și băieți cu părul roșu, cu care să dansezi.

— Ești caraghioasă Jo!

Meg rise, fără să vrea de prostiile ei și se simți mai bine.

— Ai noroc că sînt așa, fiindcă dacă aș lua și eu un aer înțepat și aș fi posomorită, cum ești tu, frumos ne-am mai lăuda. Slavă Domnului că pot să găsesc ceva nostim de care să rid. Nu mai sta îmbufnată și întoarce-te veselă acasă, ca o fată drăguță ce ești.

Jo bătu ușor pe umăr pe sora ei, drept încurajare, cînd se despărțiră pentru ziua întreagă, fiecare luînd un alt drum și fiecare ținînd strîns în mină pateul cald și căutînd să fie veselă în ciuda crivățului, a muncii grele, a dorințelor nesatisfăcute și atît de firești la vîrsta lor tinăra.

Cînd domnul March și-a pierdut averea, încercînd să ajute pe un prieten în nenorocire, cele două fete mai mari au cerut să fie lăsate să facă ceva, cel puțin ca să se susțină pe ele. Fiind de părere că nu e niciodată prea devreme, să începi să prețuiești energia, hărnicia și independența, părinții consimțiră, și amîndouă se puseră pe lucru cu un zel plin de însuflețire, prin care învingi pînă la urmă, în ciuda tuturor piedicilor. Margareta găsi un loc de guvernantă și se simți bogată cu mica ei leafă. Cum spunea ea, îi

plăcea mult luxul și necazul ei cel mare era sărăcia. O găsea mai greu de suportat decât surorile ei, pentru că își amintea de vremurile bune, când casa era bogată, viața ușoară și lipsurile necunoscute. Își dădea osteneala să nu fie invidioasă și nemulțumită, dar era foarte normal ca o fată tânără să dorească lucruri frumoase, prietene vesele și o viață fericită. La familia King vedea zilnic tocmai ceea ce dorea ea, căci surorile mai mari ale copiilor ieșeau des și lui Meg îi treceau deseori prin față rochii elegante de bal și buchete de flori, auzea conversații despre teatre, concerte, plimbări cu sania și alte distracții, vedea cum se aruncă pe fleacuri banii, care i-ar fi fost așa de prețioși ei. Biata Meg se plingea rareori, dar un sentiment de nedreptate a vieții față de ea, o făcea să privească uneori cu amărăciune oamenii, pentru că nu învățase încă să înțeleagă cât de bogată era ea în singurele calități care fac viața fericită.

S-a întâmplat ca Jo să fie tocmai persoana potrivită de care avea nevoie mătușa March, care era șchioapă. Bătrână și fără copii, fu gata să adopte una din fete, când veniră vremurile grele și se simți foarte ofensată, când propunerea ei fu refuzată. Unii prieteni spuseră doamnei și domnului March că prin aceasta pierdeau orice nădejde ca bătrîna să-și aducă aminte de ei în testament; dar soții March, oameni dezinteresați, s-au mulțumit să răspundă:

— Nu ne dăm fetele nici pentru o duzină de averi. Săraci sau bogați, vom rămîne la un loc și von fi fericiți unii cu alții.

Bătrîna rupse relațiile cu ei pentru un timp, dar întîmplîndu-se s-o întîlnească pe Jo la o prietenă, ceva în figura ei comică și în apucăturile ei brusce o atrase și-i propuse să o ia domnișoară de companie. Aceasta nu-i convenea de loc lui Jo, dar primi locul, de vreme ce nu se ivea nimic mai bun și, spre mirarea tuturor, se înțelese foarte bine cu băbuța cicălitoare. Din cînd în cînd aveau schimburi violente de cuvinte, și odată Jo s-a întors acasă, declarînd că nu mai poate să suporte această viață, dar mătușa March întotdeauna împăca repede lucrurile și o ruga cu atîta grabă să vină înapoi, încît Jo nu putea refuza, pentru că în fond ținea la bătrîna arțăgoasă.

Cred mai curînd că adevărata atracție a casei mătușii, pentru Jo, era o bibliotecă mare cu cărți frumoase, părăsită în voia păianjenilor, de cînd murise unchiul March. Jo își aducea aminte de el, cum o lăsa să așeze șine de tren și poduri cu dicționarele lui groase, îi spunea povești despre pozele ciudate din cărțile latinești și-i cumpăra turtă dulce, de cîte ori o întîlnea pe stradă. Odaia întunecoasă și plină de praf, cu busturile care priveau fix de pe dulapurile înalte, scaunele comode, și mai presus de toate, mulțimea de cărți îngrămădite fără rînduială, făceau din bibliotecă

un adevărat rai pentru ea. În momentul în care mătușii March îi cădea capul de somn sau era ocupată cu musafiri, Jo dădea fuga la acest loc liniștit și, ghemuindu-se într-un fotoliu, citea pe nerăsuflăte poezie, romane istorice, călătorii și artă, ca un adevărat șoarece de bibliotecă. Dar ca orice moment de fericire, aceasta nu dura mult; căci abia ajunsese la scena cea mai palpitantă a romanului, la versul cel mai dulce, sau la aventura cea mai periculoasă, că auzea o voce pițigăiată chemînd-o: „Josy-phine, Josy-phine!“ și trebuia să-și părăsească raiul, ca să depene bumbac, să spele cășelul sau să citească eseurile lui Belsham, ore întregi în șir.

Ambiția lui Jo era să facă ceva extraordinar. Ce era acest lucru, nu știa nici ea, dar lăsa timpului să i-l dezvăluie. În așteptare, cea mai mare durere a ei era că nu putea citi, alerga, călări, pe cît ar fi dorit. Temperamentul ei impulsiv, limba ei ascuțită și firea ei neastîmpărată o băgau mereu în încurcături, și viața ei era o serie de urcușuri și coborișuri, o împletitură de comic și patetic. Experiența pe care o făcea la mătușa March era tocmai ceea ce îi trebuia, și gîndul că se putea susține singură, din punct de vedere material, o mulțumea pe deplin, în ciuda aceluși veșnic: „*Josy-phine*“!

Beth era prea timidă, ca să meargă la școală. Încercaseră, dar suferi așa de mult, încît renunțaseră. Își făcea lecțiile acasă cu tatăl ei. Chiar cînd el era plecat și mama ei era chemată să-și depună toată energia și îndeminarea la Societatea pentru ajutorarea soldaților, Beth mergea mai departe singură, cu conștiinciozitate, cum o ajutau puterile. Avea o fire de gospodină, ajuta pe Hannah să ție casa curată și prietenoasă pentru cei ce munceau, fără să se gîndească vreodată la răsplată, cerînd doar să fie iubită. Zile întregi rămînea singură acasă, fără să stea degeaba, căci mica ei lume era populată cu ființe imaginare și ea era din fire o albină harnică. Avea șase păpuși, pe care le îmbrăca în fiecare dimineață, căci Beth era un copil liniștit, care ținea mult la lucrurile preferate. Nici una nu era întreagă sau frumoasă. Toate erau niște oropsite, pînă le lua ea sub ocrotirea ei, căci, cînd surorile ei se săturau de acești idoli, îi treceau ei. Mai ales Amy nu vrea să aibe nimic urît sau vechi. Beth le iubea și mai mult pentru acest motiv, și înființase un spital pentru păpușile infirme. Nu înfigea niciodată ace în membrele lor de cîrpă, nu le bătea niciodată și nu le ocăra, nu neglija nici pe cele mai respingătoare, ca să nu le întristeze. Toate erau hrănite și îmbrăcate, îngrijite și mîngiate cu o egală dragoste. Un biet maimuțoi aparținuse odată lui Jo, și, după o viață aventuroasă, fusese făcut bucăți și aruncat în sacul cu petice. Din acest azil de orfani fusese smuls de Beth și mutat printre

protejatele ei. Pentru că virful capului dispăruse, Beth fabrică un capişon şi cum minile şi picioarele nu mai existau, ascunse aceste lipsuri, înfăşurându-l într-o cuvertură şi aşezind pe acest invalid în cel mai bun pat al ei. Dacă ceilalţi ar fi ştiut cu câtă dragoste îl îngrijea, cred că ar fi fost mişcaţi, chiar dacă ar fi ris.

Îi aducea flori, îi făcea lectură, îl scotea la aer, ascuns sub haina ei, îi cînta cîntece de leagăn şi niciodată nu se ducea să se culce, fără să-i sărute faţa murdară şi să-i şoptească duios:

— Sper că ai să petreci o noapte bună sărmane băieţel.

Beth îşi avea supărările ei, ca şi ceilalţi, şi nefiind un înger, ci o fetiţă ca toate fetiţele, deseori îşi „plîngea plînsul ei”, cum zicea Jo, pentru că nu putea să ia lecţii de muzică şi n-avea pian frumos. Îi plăcea muzica aşa de mult! Încerca să înveţe cu atîta rivnă şi exersa cu atîta răbdare la vechiul pian dezacordat, că ar fi trebuit să o ajute cineva, mătuşa March de exemplu. Totuşi nimenea n-o ajuta şi nimeni n-o vedea ştergînd lacrimile de pe clapele îngălbenite, suferea cumplit de faptul, că trebuia să pue o pălărie roşie în loc de una albastră, rochiile care nu-i veneau bine şi şorţuri care o încurcau şi nu i se potriveau. Toate lucrurile erau bune, trainic lucrate şi puţin purtate; dar ochiul ei artistic era foarte nemulţumit, mai ales în iarna aceasta, cînd şorţul ei de şcoală era de un roşu şters, cu dungi galbene şi fără nici o garnitură.

— Singura mea mîngiere, îi spunea ea lui Meg cu lacrimi în ochi, e că mama nu-mi face cerculeţe la rochie, cînd fac nebunii, ca mama Mariei Parks. Dragă, e îngrozitor, căci cîteodată e aşa de rea, că rochia îi ajunge pînă la genunchi şi nu poate veni la şcoală. Cînd mă gîndesc la „degradarea” asta, simt că pot să suport nasul meu turtit şi rochia mea roşie cu volan.

Meg era confidenta şi îndrumătoarea lui Amy şi, după cum în electricitate, cele de sens contrar se atrag, Jo se înţelegea perfect cu Beth, care avea o fire blindă. Numai lui Jo îi spunea fetiţa aceea ruşinoasă toate gîndurile ei; şi asupra surorii ei voinice şi zăpăcite, Beth exercita, inconştient, mai multă influenţă decît oricare alt membru al familiei. Cele două fete mai mari se ajutau una pe cealaltă, dar fiecare luase în grija ei pe una din cele mici, şi vedea de ea în felul ei, se jucau de-a „mamele”, ziceau ele, punîndu-şi surorile în locul păpuşilor, cu instinctul matern al unor femei în devenire.

— Are cinva ceva de povestit? A fost o zi aşa de searbădă că aş vrea acum puţină distracţie, zise Meg, cînd se aşezară să coasă împreună, în seara aceea.

— Azi mi s-a întîmplat ceva curios cu mătuşa, începu Jo, căreia îi plăcea grozav să spună poveşti. Îi citeam din nesfîrşitul acela de Belsham, pe un ton adormit, cum face totdeauna, fiindcă atunci mătuşii îi cade capul de somn şi eu iau o carte frumoasă

și citesc pe nerăsuflăte, pînă se deșteaptă. Și într-adevăr, m-am prefăcut că mi-e somn și înainte ca ea să înceapă a moțai, am căscat așa de tare, că m-a întrebat dacă am de gînd să învăț toată cartea dintr-odată.

— Ce n-aș da să pot s-o înghit și să termin cu ea, am zis eu, încercînd să nu fiu obraznică.

Atunci mi-a ținut o predică despre păcatele mele și mi-a spus să stau și să cuget asupra lor, în timp ce ea se pierde puțin în mrejele somnului. Nu-și revine niciodată în fire prea devreme; așa încît, cum am văzut că-i pică capul, ca o dalie cu corola prea grea, am scos repede „*Vicarul din Wakefield*” din buzunar și m-am pus pe citit cu un ochi pe carte și cu altul la mătușa. Tocmai ajunsesem acolo, unde toți cad în apă, cînd am uitat de ea și am ris tare. Mătușa s-a trezit și, fiind mai bine dispusă, după somnul pe care-l trăsese, îmi spuse să-i citesc și ei puțin, ca să vadă ce carte prefer instructivului și evlaviosului Belsham. Am citit cît am putut mai bine, și am văzut că i-a plăcut, deși s-a mulțumit să spună numai:

— Nu înțeleg de ce e vorba, ia-o de la început, fetiço.

Am luat-o deci de la început și m-am silit să fac familia Primrose cît se poate de interesantă. La un moment dat am fost destul de șireată să mă opresc tocmai la scena cea mai palpitantă și să întreb candid:

— Mi se pare că vă plictisește. Vreți să mă opresc?

Și-a prins andrelele care-i scăpaseră din mînă, s-a uitat chiorș la mine pe sub ochelari și mi-a spus răstit, cum obișnuiește ea:

— Termină capitolul și nu fi obraznică, domnișoară.

— A mărturisit că-i place? întrebă Meg.

— Ei, asta-i! Nici gînd. Dar l-a lăsat pe Belsham deoparte; și cînd m-am dus să-mi găsesc mînușile azi după-amiază tot acolo era, așa de absorbită în *Vicarul ei*, că nici nu m-a văzut cînd dansam în salon de bucurie, că de acum încolo vor veni timpuri mai bune. Ce viață frumoasă ar duce, dacă ar vrea numai. N-o invidiez prea mult, cu toate că are atîția bani, pentru că la urma urmei, îmi închipui că oamenii bogați vor avea așa de multe supărări, ca și cei săraci, adăugă Jo.

— Asta îmi amintește că și eu am să vă spun ceva, zise Meg. Nu e ceva caraghios ca povestea lui Jo, dar m-am gîndit mult la întimplarea asta pe drum, cînd mă întorceam acasă. La familia King, azi toată lumea era într-o agitație fără margini și unul din copii mi-a spus că băiatul cel mare a făcut ceva îngrozitor și tatăl lui l-a dat afară din casă. Am auzit pe doamna King plîngînd și pe domnul King vociferînd, iar Grace și Ellen au întors capul cînd au trecut pe lingă mine ca să nu văd că aveau ochii roșii de plîns. N-am întrebat nimic, bine înțeles, dar îmi părea așa de rău pentru

— și mă bucuram că n-am frați zăpăciți, care se țin de rele și fac rușine familiei.

— Cred însă că să fii pedepsită la școală e mai penibil decât să faci băieții răi, zise Amy, dînd din cap, ca și cum experiența vieții ei ar fi fost foarte vastă. Susie Perkins a venit azi la școală cu un inel foarte frumos cu mărgean. Îmi plăcea foarte mult și așa îi dat mult să fie al meu. Ei bine, fata asta l-a desenat pe Dr. Davis cu un nas enorm și cu o cocoasă în spate, iar din gura lui, un balon, din care ieșeau cuvintele: „Domnișoarelor, ochii mei văd tot!” Rideam toate pe infundate de caricatură, cînd deodată ne vede domnul Davis și poruncește lui Susie să vină cu tăblița la catedră. Era ca „paralizată” de frică, dar s-a dus și ce credeți că l-a făcut? A luat-o de ureche, de ureche! Închipuți-vă ce oroare, și a pus-o să stea în picioare, în colț, o jumătate de oră, cu tăblița în mînă, ca să vadă toată lumea desenul de pe ea.

— Nu s-au prăpădit de ris fetele? întrebă Jo, pe care o distrase grozav isprava fetii.

— Să ridă, nici gînd! Tăceau toate chitic, și Suzie a plîns, sint sigură. N-am mai invidiat-o atunci. Mi-am dat seama că să fi avut milioane de inele cu mărgean, nu m-aș fi consolată niciodată de această „chinuitoare suferință”.

— Am văzut ceva care mi-a plăcut azi dimineață și voiam să vi-l spun la masă, dar am uitat, zise Beth, făcînd ordine în coșul de lucru al lui Jo, care era într-un hal de neorînduială fără margini. Cînd m-am dus să cumpăr omari pentru Hannan, domnul Laurence era la magazinul de pește, dar nu m-a văzut, pentru că mă băgasem după un butoi, și el era ocupat cu domnul Cutter, pescarul. O femeie săracă, cu o găleată și o mătură, intră în prăvălie și se rugă de domnul Cutter s-o lase să curețe podelele, în schimbul unei bucăți de pește, pentru că n-avea ce să dea de mîncare copiilor și nu i se dăduse leafa pe o zi. Domnul Cutter era grăbit și prost dispus, și-i răspunse răstit: „Nu se poate”. Femeia, întristată și infometată, tocmai se pregătea să plece, cînd domnul Laurence întinse bastonul cu partea încovoiată, ridică în sus un pește mare și-i făcu semn să- l prindă. Femeia era așa de mirată și de fericită, că-l prinse drept în brațe și nu mai sfîrșea cu mulțumirile. El îi spuse să se ducă să-l fiarbă și ea a plecat așa de mulțumită! N-a fost frumos din partea lui? S-o fi văzut ce caraghioasă era femeia aceea, ținînd strîns în brațe peștele acela lunecos și urînd domnului Laurence să se ducă drept în rai după moarte.

După ce au ris de întîmplarea lui Beth, rugară pe mama lor să le povestească ceva. Ea se gîndi un moment, apoi începu liniștită:

— Pe cînd croiam azi hainele de flanelă albastră la Societate m-a cuprins grija de tata și mă gîndeam ce singure și fără sprijin

am rămîne, dacă i s-ar întîmpla ceva. Nu făceam bine că mă gindeam la astfel de lucruri, dar nu puteam să-mi scot asta din cap, cînd intră un bătrîn cu un ordin pentru niște lucruri. S-a așezat jos lingă mine și am intrat în vorbă cu el, fiindcă părea sărac, obosit și împovărat de griji.

— Ai băieți pe front? l-am întrebat, căci biletul pe care-l adusese, nu era pentru mine.

— Da, doamnă! Aveam patru, dar doi au fost omoriți, unul e prizonier și mă duc să-l văd pe celălalt, care e foarte rău bolnav într-un spital din Washington, a răspuns el liniștit.

— Ai făcut mult pentru țara dumitale, domnule! i-am spus, simțind pentru el mai mult respect, decît milă.

— Nu mi-am făcut decît datoria, doamnă. Aș fi gata să merg și eu dacă i-aș fi de folos. Vorbea cu atîta suflet, așa de mulțumit că dă tot ce are, încît m-am simțit rușinată. Pe mine mă întîmpină acasă toate fetele mele și pe el îl așteaptă ultimul lui fiu, la sute de kilometri depărtare, ca să-și ia rămas bun de la el, poate, pentru totdeauna. Am socotit că Dumnezeu îmi dăduse prea multe bunătăți și atunci i-am făcut un pachet frumos, i-am dat și bani și i-am mulțumit pentru lecția pe care mi-o dăduse.

— Spune-ne altă poveste, mamă, una cu morală ca asta. Cînd sînt adevărate și fără prea multă predică, îmi place să mă gîndesc la ele mai tîrziu, zise Jo după un moment de tăcere.

Doamna March zîmbi și începu imediat, căci, mulți ani, de-arîndul, spusese povești fetelor sale știind că le place.

— Au fost odată patru fete, care aveau îndeajuns să mănînce și să bea și cu ce să se îmbrace, distracții destule, prieteni și părinți buni, care le iubeau ca lumina ochilor, și totuși nu erau mulțumite. Aici fetele se uitară pe furiș una la alta și începură să coasă cu hărnicie. Bietele fete își dădeau toată osteneala să fie cumînți și luaseră o mulțime de hotăriri bune, dar, din diferite motive, nu se prea țineau de ele și spuneau întruna: „Dacă am avea și noi asta“ sau „Dacă am putea să facem și noi asta“, uitînd cu totul că aveau și ele destule. Și așa s-au dus să ceară sfat unei femei bătrîne și au întrebat-o ce să facă, să fie fericite, și ea le-a spus: „Cînd sînteți nemulțumite, gîdiți-vă la bunătățile pe care le aveți și fiți recunoscătoare lui Dumnezeu pentru ele“. (Aici Jo ridică repede capul, gata să spună ceva, dar, văzînd că povestea nu s-a terminat, se răzgîndi). Fiind fete înțeleghătoare, se hotărîră să încerce să-i urmeze sfatul și în curînd văzură cu mirare, că le merge foarte bine. Una descoperi că banul nu îndepărtează rușinea și supărarea din casele celor bogați; alta, că deși e săracă, se simte cu mult mai fericită cu tinerețea, sănătatea și veselia ei, decît o anumită doamnă bătrînă și nervoasă, care nu se bucură niciodată de buna

ei stare materială; a treia, că oricît de neplăcut este să ajuti la bucatărie, cu mult mai greu este să te duci să cerșești pentru o plină, și a patra, că nici chiar inelele cu mărgean, nu fac cît o purtare frumoasă. Atunci ele s-au înțeles să nu se mai plîngă de nimic, să se bucure de darurile pe care le aveau mai demult și să încerce să arate că le merită, fiindcă altfel le vor fi luate, în loc să sporească; și cred că nu le-a părut niciodată rău, că au urmat sfaturile bătrinei.

— Bine, mamă, nu se face să întorci contra noastră poveștile pe care le-am spus noi și să ne ții o predică, în loc să ne povestești ceva distractiv, strigă Meg.

— Îmi place genul ăsta de predică. Așa ne spunea tata poveștile, zise Beth pe gînduri, așezînd, drept, acele din pernița lui Jo.

— Eu nu mă plîng nici pe jumătate de cît se plîng celelalte și am să fiu mai cu grije de acum încolo. Păjaniană colegei mele Susie, m-a învățat minte, zise Amy înțeleaptă.

— Aveam nevoie de lecția asta și n-o vom uita. Dacă uităm, ne spunem că bătrînul Chloe din *Coliba lui Moș Toma*. Gîndiți-vă la chinurile iadului, copiii mei, adăugă Jo, care pentru nimic în lume nu s-ar fi putut opri să nu găsească și partea comică din această predică, deși o lua și ea în serios, că și celelalte surori...

CAP. V

ÎNTRE VECINI

— Unde Dumnezeu te duci, Jo? întrebă Meg după-amiază, cîteva zile mai tîrziu, cînd o văzu pe sora ei apărînd în salon, cu șoșonii în picioare, cu un palton vechi pe ea, cu capișon în cap, într-o mină cu o mătură și într-alta cu o lopată.

— Mă duc să fac mișcare, răspunse Jo cu o licărire șugubeață în ochi.

— Credeam că cele două drumuri de dimineată ți-au ajuns. E frig și urit afară. Te-aș sfătui să rămii în casă. Lîngă foc e cald și bine, zise Meg și un fior de frig îi trecu prin spate.

— N-ascult sfatul nimănui. Nu pot să stau cu mîinile încrucișate toată ziua și, cum nu sînt pisică, nu-mi place să torc lîngă sobă. Mă duc în căutarea unei aventuri.

Meg își întinse picioarele în fața focului, cu *Ivanhoe* în mînă și Jo puse să croiască o potecă, cu multă energie. Zăpada era pufoasă și numai cu mătura curăți repede drumul, de jur împrejurul casei, ca să aibă pe unde merge Beth, cînd va ieși cu păpușile invalide la soare. Doar grădina despărțea casa familiei

March de aceea a domnului Laurence, amindouă așezate la marginea orașului, într-o regiune cu înfățișare de țară, cu boschete și pajiști, grădini mari și străzi liniștite. Între cele două proprietăți crescuse un gard viu, pitic. De o parte a gardului era o casă bătrânească cenușie, sărăcăcioasă, fără verdeața viței de vie, — care-i acoperea zidurile vara — și fără florile care-i dădea un aer vesel. De cealaltă parte o clădire solidă de piatră, în care, judecând după înfățișarea casei, se trăia bine, în lux chiar, așa cum o dovedea grajdul încăpător, curtea bine întreținută, sera ca și lucrurile de preț ce se puteau întrezări printre perdelele grele. Totuși părea o casă părăsită, fără viață. Pe iarbă nu se zbenguiau copii, la fersetre nu apărea niciodată un zimbet prietenesc de mamă și puțini oameni intrau și ieșeau, în afară de bătrînul domn Laurence și nepotul lui.

În imaginația aprinsă a lui Jo, casa asta frumoasă era un fel de palat fermecat, plin de lucruri minunate, de care însă nu se bucura nimeni. De mult dorea ea să vadă aceste comori ascunse și să-l cunoască pe „tinărul Laurence“, care avea aerul că ar fi încântat să stea de vorbă cu ea, dacă ar ști cum să înceapă. De la ceaiul acela, era nerăbdătoare ca oricînd și plănuse în multe feluri cum să se împrietenească cu el, dar în ultimul timp el nu se mai văzuse și Jo era gata să creadă că a plecat din oraș, cînd într-o bună zi îi zări fața brună la o fereastră de sus, privind cu jînd în grădina lor unde Beth și Amy se băteau cu zăpadă.

— Băiatul acela suferă de lipsă de societate și de distracție, își zise ea. Bunicul lui nu știe de ce are el nevoie și-l ține acolo închis, singur, toată ziua. Îi trebuie o ceată de băieți cu care să se joace, sau pe cineva tinăr și vioi. Aș avea poftă să mă duc și să-i spun asta bătrînului.

Ideea o amuză pe Jo, căreia îi plăceau isprăvile îndrăznețe, lucru care scandaliza întotdeauna pe Meg. Planul de a se duce la vecini nu fu ujtat și în după amiaza aceasta, Jo se hotărî să vadă ce e de făcut. Îl pîndi pe domnul Laurence, cînd plecă cu trăsura, și apoi ieși să curețe poteca spre gard. Aici se opri și începu să examineze casa din față. Liniște. Perdelele trase la ferestrele de la parter, nici un servitor prin apropiere nici o urmă de om; doar sus la fereastră, un cap negru și creț, sprijinindu-se pe un braț slăbit cu un aer obosit.

— Uite-!-, își zise Jo. Bietul băiat e singur și bolnav pe o zi așa de întunecată. Ce urît trebuie să-i fie! Am să arunc în sus un bulgăre de zăpadă și atunci are să se uite în jos și am să-i spun o vorbă bună.

Într-adevăr, cum zări bulgărele de zăpadă, băiatul întoarse capul și fața i se schimbă deodată, luminindu-se de un zimbet. Jo îi făcu semn cu capul rîzînd și fluturînd mina la el.

— Ce mai faci? Ești bolnav?

Laurie deschise fereastra și-i răspunse răgușit ca un corb:

— Sint mai bine, mulțumesc. Am răcit îngrozitor și am stat în casă o săptămână.

— Îmi pare foarte rău! Cu ce te distrezi?

— Cu nimic. E o plictiseală de moarte aici.

— Nu citești?

— Puțin! Nu mă lasă.

— De ce nu-ți citește cineva?

— Bunicul vine câteodată pe la mine, dar cărțile mele nu-l interesează, și nu pot să sufăr să chem mereu pe Brooke.

— Să-ți vină cineva în vizită atunci.

— Nu e nimeni care să mă intereseze. Băieții fac prea mult scandal și eu sint cam slăbit.

— Nu există pe acolo vreo fată drăguță, care să-ți citească și să te distreze? Fetele sint liniștite și lor le place să facă pe infirmierele.

— Nu cunosc nici una.

— Mă cunoști pe mine, începui Jo, apoi rise încurcată și se opri.

— Sigur că da! Nu vii sus, te rog? strigă el.

— Eu nu sint nici liniștită, nici drăguță; dar am să vin, dacă mă lasă mama. Mă duc s-o întreb. Închide fereastra ca un băiat cuminte ce ești și așteaptă, până mă întorc eu.

Spunînd aceasta, Jo își luă mătura în spate și porni spre casă, întrebîndu-se ce o să zică ceilalți. Laurie era foarte emoționat la gîndul că o să-i vină cineva în vizită și dădu fuga să se îmbrace, căci, cum spusese doamna March era un „adevărat domn“, și în cinstea musafirului pe care îl aștepta își perie părul creț, își puse un guler curat, și încercă să aranjeze puțin în odaie, care era destul de răvășită, cu toate că aveau în casă vreo șase servitori. Cîteva clipe mai tîrziu se auzi soneria și apoi o voce hotărîtă întrebă de domnul Laurence și un servitor foarte mirat veni în fugă, sus, anunțîndu-l că a venit o domnișoară.

— Foarte bine, poștește-o sus. E domnișoara Jo, zise Laurie, îndreptîndu-se spre ușa salonașului, să iasă în întîmpinarea lui Jo, care apăru roșie la față, cu o farfurie acoperită în mînă și cu pisoii lui Beth în cealaltă, simțîndu-se în largul ei în casa cea nouă.

— Iată-mă, cu cățel și cu purcel, zise ea. Mama îți trimite complimente și e încîntată, dacă îți pot fi de folos. De la Meg e sufleul ăsta. Îl face foarte bun și Beth s-a gîndit că pisoii ei ar putea să-ți ție de urît. Știam că ai să protestezi, dar n-am putut să nu-i iau. Dorea așa de mult să facă ceva pentru dumneata.

Gestul lui Beth, așa de caraghios și de drăguț, în același timp, fu tocmai ceea ce trebuia, ca să risipească timiditatea lui Laurie, care rise și deveni imediat foarte prietenos.

— Pare foarte bun, zise el zimbînd cu plăcere, cînd Jo îi arătă farfuria cu sufleu, înconjurată cu frunze verzi și cu mușcata preferată a lui Amy.

— Nu e mare lucru, dar toate voiau să-ți arate că te simpatizează. Spune servitoarei să ți-l pună de o parte pentru ceai. E ușor, poți să-l măninci fără grijă și e așa de moale, că o să-ți alunece pe gît, fără să te doară. Ce drăguță cameră ai!

— Ar putea fi, dacă aș ține-o în ordine, dar fetele din casă sînt leneșe și nu știu cum să le fac să priceapă. Asta mă necăjește mult.

— Ți-o aranjez eu în două minute. Nu-i nevoie decît să ștergi puțin căminul. Așa! Lucrurile de pe poliță să stea drept. Așa! Cărțile le pui aici și sticlele dincolo. Divanul îl întorci de la lumină și pernele le umfli puțin. Gata! Asta e tot!

Și într-adevăr, rîzînd și vorbind, Jo orindui lucrurile cu mișcări îndeminate și dădu camerei un aer cu totul deosebit. Laurie o observă într-o tăcere plină de respect și, cînd îi făcu semn să ia loc pe divan, se așeză cu un suspin de satisfacție, mulțumindu-i recunoscător.

— Ce drăguță ești! Ai dreptate. Tocmai asta lipsea. Acum șezi te rog în fotoliu și dă-mi voie să te distrez cu ceva.

— Nu, eu am venit să te distrez pe dumneata. Vrei să-ți citesc? Și Jo se uită cu drag la niște cărți, care o ispiteau.

— Mulțumesc! Pe acelea le-am citit. Dacă nu te superi, aș prefera să stăm de vorbă, răspunse Laurie.

— De loc. Eu, cînd mă pornesc, sînt în stare să vorbesc o zi întreagă. Beth zice că nu știu niciodată, cînd trebuie să mă opresc.

— Beth e cea roșie la obraz, care stă mult acasă și iese cîteodată cu un coș în mină? întrebă Laurie cu interes.

— Da, aceea e Beth. E fata mea. Strașnică fată!

— Cea frumusică e Meg și cea cu părul creț e Amy, nu-i așa?

— De unde știi?

Laurie se roși, dar răspunse sincer:

— Vezi, vă aud chemîndu-vă una pe alta și, cînd sînt singur aici, fără să vreau, mă uit mereu la casa dumneavoastră. Pare că vă distrați așa de bine împreună. Te rog să mă ierți, dacă sînt nepoliticos, dar știi cîteodată uitați să trageți transperantele la camera ceea cu flori în geam și, cînd aprindeți lampa, am impresia că mă uit la un tablou: în fund, focul, iar voi toate și cu mama voastră în jurul mesei. Figura ei o văd drept în față și ea așa de dulce, între flori, că nu pot să-mi iau ochii de la ea. Știi, eu n-am

mamă, și Laurie scormoni focul cu cleștele, ca să-și ascundă o ușoară tremurare a buzelor, pe care n-o putea stăpîni.

Privirea lui singuratică, însoțită de iubire, merse drept la inima lui Jo. Fusese crescută cu atîta simplitate, că în mintea ei nu încăpeau gânduri ascunse și la cincisprezece ani era naivă și sinceră ca un copil. Laurie era bolnav și, simțind cîtă fericire și înțelegere era în casa ei, vru s-o împartă cu el. Figura ei arămie era foarte prietenoasă și vocea ei ascuțită, neobișnuit de blindă, cînd îi zise:

— Nu vom mai trage niciodată transperantele acolo și-ți dau voie să te uiți, cît vrei. Dar aș vrea mai bine ca, în loc să te uiți printre perdele, să vii la noi, să ne vezi. Mama e un înger și Beth îți-ar cînta, dacă aș ruga-o eu, Amy îți-ar dansa. Meg și cu mine te-am face să rizi cu piesele noastre caraghioase și ne-am distra de minune. Crezi că nu te-ar lăsa bunicul dumitale?

— Ba cred că da, dacă i-ar cere voie mama dumitale. E foarte cumsecade, deși nu pare și mă lasă să fac ce vreau aproape întodeauna. I-e teamă numai să nu plictisesc oamenii, începu Laurie, luminîndu-se din ce în ce la față.

— Noi nu sîntem niște oameni oarecare. Sîntem vecini. Cum ai să ne plictisești! Vrem să te cunoaștem. Eu încerc de atîta timp. Nu locuiam aici de multă vreme, dar ne-am împrietenit cu toți vecinii, afară de dumneavoastră.

— Vezi, bunicul trăiește între cărți și nu-i pasă de ceea ce se întîmplă în afară. Domnul Brooke, profesorul meu, nu locuiește aici și n-am cu cine să mă plimb, așa că rămîn acasă și-mi petrec și eu timpul, cum mă taie capul.

— Asta e rău! Ar trebui să-ți iei inima în dinți și să te duci oriunde ești invitat. Așa ai să-ți faci o mulțime de prieteni și are să-ți placă să ieși. N-are a face că ești timid, are să-ți treacă cu timpul și asta.

Laurie se înroși iar, dar nu se simți ofensat că fusese învinovățit de timiditate. Era atîta bunăvoință în Jo, că era imposibil să nu simtă intenția bună din vorbele ei vioaie și sincere.

— Îți place viața de școală? o întrebă băiatul, schimbînd subiectul, după o scurtă pauză, în care timp el se uitase țintă la foc și Jo în jurul ei, mulțumită de ce vedea.

— Nu merg la școală. Sînt ocupată cu alte treburi. Țin tovărășie mătușii mele. Ce femeie drăguță e! E posomorită de dimineața pînă seara.

Laurie deschise gura, gata să pună și altă întrebare, dar amintindu-și că e indiscret să descoși prea mult oamenii despre treburile lor personale, o închise la loc, uitîndu-se cam stringherit. Jo înțelese gestul și cum îi plăcea să se distreze pe socoteala mătușii March, i-o descrie în culorile cele mai vii, fără să uite cățelul gras, papagalul care vorbea spaniolește și biblioteca pe care

era stăpină. Laurie se distra de minune și cind îi povesti de domnul bătrîn și afectat, care venise să-i ceară mina mătușii March, și cum, în mijlocul unei fraze alcătuită cu artă, Polly îi trintise jos peruca, spre marea lui disperare, băiatul se lăsă pe perne și rise, pînă îi dădură larimile, că o fată din casă își băgă capul pe ușă să vadă ce s-a întîmplat.

— Ah! Asta mă vindecă mai bine decît orice doctorie! Mai povestește-mi te rog, zise el, ridicîndu-și capul de pe divan, roșu la față de atîta ris.

Fata, măgulită de succesul ei, îi mai povesti multe, de jocurile și planurile lor, de boala tatălui lor, și de cele mai interesante evenimente din mica lume în care trăiau surorile ei. Apoi începu să vorbească despre cărți și spre marea ei bucurie, descoperi că Laurie le prețuia tot așa de mult ca și ea și că citise mai mult decît ea.

— Dacă-ți plac așa de mult, vino jos să le vezi pe-ale noastre. Bunicul e plecat, așa că n-are de ce să-ți fie teamă, îi propuse Laurie, sculîndu-se de pe divan.

— Nu mi-e teamă de nimeni!

Și Jo ridică fruntea în sus, cu mîndrie.

— Asta cred! exclamă băiatul, privind-o cu admirație, deși în sinea lui, se gîdea că ar avea motive să-i fie puțin teamă de domnul cel bătrîn, dacă l-ar vedea în anumite momente.

În toate odăile fiind la fel de cald, Laurie o conduse pretutindeni, oprindu-se cu ea, de cîte ori Jo avea poftă să examineze ceva mai deaproape, pînă cînd ajunseră în cele din urmă la bibliotecă. Văzînd-o, Jo bătui din palme și începu să se legene încoace și încolo, cum făcea ea atunci cînd era extrem de încîntată. Era plină cu cărți, tablouri și statui. Se mai găseau acolo mici dulapuri de abanos, cu o groază de bibelouri și monede, fotolii moi și comode, măsuțe ciudate, bronzuri și mai ales un cămin enorm, deschis, de jur împrejur cu teracote delicat lucrate.

— Ce bogăție! suspină Jo, cufundîndu-se într-un fotoliu de catifea și privind în jurul ei cu un aer de mare satisfacție. Theodor Laurence, ar trebui să fii el mai fericit băiat din lume, adăugă ea, privindu-l drept în față.

— Nimeni nu poate trăi numai cu cărți, zise Laurie, dînd din cap și așezîndu-se pe o masă în fața ei.

Dar abia își termină fraza că auziră soneria și Jo sări în sus alarmată:

— Dumnezeule, a venit bunicul tău!

— Ei, ce-i dacă a venit? Nu ți-e teamă de nimeni, nu? I-o întoarse băiatul, privind-o cu o licărire de veselie în ochi.

— Totuși, parcă mi-ar fi teamă de el, dar nu știu de ce. Mami mi-a dat voie să vin și nu cred că-ți poate găsi vreo vină din cauza asta, zise Jo, recăpătându-și calmul, dar tot cu ochii la ușă.

— Dimpotrivă, vizita ta mi-a dat forțe noi și-ți sint foarte îndatorat. Totuși mi se pare că ai obosit vorbind atita. Era așa de plăcut că n-am îndrăznit să te opresc, îi mulțumi Laurie cu recunoștință în ochi.

— A venit doctorul, domnule și fata se înclină, anunțându-l.

— Mă ierți că te las singură un moment? Ce să fac, trebuie să mă duc să vorbesc cu el.

— Nu te îngriji de mine. Aici sint în regatul meu, răspunse Jo.

Laurie plecă și musafira încercă să se distreze în felul ei. Tocmai stătea în fața unui portret bun al bătrînului, cînd se deschise ușa și ea își spuse impresiile, fără să se întoarcă.

— Sint sigură că acum n-o să-mi mai fie frică de el, pentru că are ochi blînzi, deși după gura asta severă pare să fie un om cu o voință de fier. Nu e frumos ca bunicul meu, dar îmi place.

— Mulțumesc, domnișoară! zise o voce graoasă în spatele ei.

Și întorcîndu-se, spre marea ei spaimă, se găsi față în față cu bătrînul domn Laurence.

Biata Jo se înroși pînă în vîrfurile urechilor și inima începu să-i bată repede, cînd își aminti ce spusese. Un moment, îi veni o poftă nebună să fugă; dar asta era lașitate și fetele ar fi rîs de ea. În această situație se gîndi să stea pe loc și să iasă din încurcătură, cum va putea. Uitîndu-se mai bine la bătrîn, văzu că ochii lui de sub sprîncenele stufoase, cenușii, erau încă și mai blînzi decît cei din tablou și prinse chiar o licărire ghidușe în ei, care-i risipi toată teama. Vocea graoasă era tot așa de aspră, cînd bătrînul i se adresă îndată, după o pauză ce păru îngrozitoare pentru fată.

— Și așa, zi, nu ți-e frică de mine? Hm!

— Nu prea mult domnule!

— Și nu mă găsești, frumos ca pe bunicul dumitale?

— Nu tocmai, domnule!

— Și am o voință de fier, da?

— Asta a fost impresia mea?

— Dar mă placi, cu toate astea?

— Da, domnule!

Acest răspuns plăcu bătrînului. El rîse, dădu mina cu ea și, apucînd-o de bărbie, îi ridică în sus capul și o examinează grav, apoi îi dădu drumu și zise, dînd din cap:

— Ai firea bunicului dumitale, dar nu-i semeni la față. Era un om frumos, draga mea; dar ceea ce e mai mult, era un om cinstit și curajos și mă simțeam mindru că-i sint prieten.

— Mulțumesc, domnule!

Și Jo fu iarăși la largul ei, căci acest fel sincer de a vorbi, era tocmai ceea ce îi plăcea și ei.

— Ce i-ai făcut băiatului ăstuia al meu, hm? fu întrebarea următoare pe un tom răstit.

— Am încercat doar să mă port ca o vecină cu inimă!

Și Jo îi povesti în ce împrejurări a venit să-l vadă.

— Crezi că are nevoie de puțină veselie, nu?

— Da, domnule! Pare cam singur și cițiva oameni tineri pe lângă el nu i-ar strica. Sintem doar niște fete, dar am fi fericite să-i fim de vreun ajutor, pentru că, nu putem uita acel splendid dar de Crăciun pe care ni l-ați trimis, zise Jo cu însuflețire.

— A! Să nu mai vorbim de asta. Lucrul acesta îl privește numai pe băiat. Ce mai face femeia aceea săracă?

— E mai bine!

Și Jo începu să-i povestească pe nerăsuflăte de familia Hummel, asupra căroră mama ei atrăsese atenția unor oameni mai bogați decît ea.

— Exact așa făcea binele și tatăl ei. Am să vin, să văd pe mama dumitale, într-o zi cu soare. Spune-i asta. Acuma luăm ceaiul, mai de vreme ca de obicei, din cauza băiatului. Vino jos și continuă să te porți ca o vecină de treabă.

— Desigur! Dacă vă face plăcere, am să mai vin.

— Nu te-aș pofti, dacă nu mi-ai face plăcere.

Și domnul Laurence își oferî brațul cu o politețe de modă veche.

Ce-ar zice Meg de asta? se gîndi Jo, în timp de mergea așa, cu ochii strălucind de bucurie, închipuindu-se povestind scena acasă.

— Hei, ce dracu i s-a întîmplat băiatului? zise bătrînul văzînd că Laurie vine alergînd pe scară; dar acesta se opri brusc, uimit, cînd dădu cu ochii de Jo, braț la braț cu temutul bunic.

— Nu știam că v-ați întors, domnule! începu el, uitîndu-se apoi la Jo, care-l privi triumfătoare.

— Asta se vede după cum tropăiești pe scară. Vino la ceai și poartă-te ca un cavaler, și după ce-l trase pe băiat de păr, ca o mîngiere, domnul Laurence păși mai departe, în timp ce Laurie făcea o mulțime de strimbături în spatele lor și Jo abia se ținea să nu izbucnească în rîs.

Bătrînul nu vorbi mult, în timp ce-și bău cele patru cești de ceai, dar observă pe cei doi tineri, care acum stăteau de vorbă ca doi vechi prieteni și schimbarea din nepotul lui nu-i scăpă. Figura băiatului prinsese viață, culoare, se luminase, gesturile erau mai viioaie, risul de o sinceră veselie.

„Are dreptate fata! Băiatul e într-adevăr singur. Să vedem ce o să facă fetițele astea,, se gîndi domnul Laurence, privindu-l cu atenție.

Jo, cu gesturile ei vioaie, îi plăcea, și părea să-l înțeleagă pe băiat, ca și cum ar fi fost și ea la fel cu el.

Dacă familia Laurence ar fi fost ceea ce Jo numea „niște îngimfați” — parcă ar fi înghițit un baston —, nu s- ar fi înțeles cu ei, pentru că astfel de oameni o intimidau; dar ei fiind oameni bine crescuți și cu firea deschisă, se purtă și ea la fel și făcu o impresie bună. Când se ridică de la masă, ea voi să plece, dar Laurie îi spuse că mai are să-i arate ceva și o duse în seră, care fu aprinsă anume pentru ea. Lui Jo i se păru o grădină fermecată. Se plimbă în sus și în jos prin seră, admirând zidurile încărcate de flori, lumina dulce, aerul puțin umed și minunata viță de vie, care se cățara pretutindeni, în vreme ce noul ei prieten își umplea brațele cu flori; apoi le legă și i le întinse, cu un aer de mulțumire care o răsplăti pe Jo.

— Te rog dă florile astea mamei dumitale și spune-i că-mi place enorm muzica.

Laurie se așează la pian și Jo ascultă, cu nasul îngropat în florile vaniliei și în trandafirii galbeni, și din acest moment, considerația ei pentru tinărul Laurie crescuse foarte mult, căci băiatul cînta bine. Jo ar fi dorit grozav să-l audă și Beth, dar nu zise nimic. Îl laudă numai, pînă ce băiatul se simți rușinat și bunicul lui îi veni într-ajutor:

— Ajunge, ajunge, domnișoară, prea multe pene nu sînt bune. Nu cîntă rău, dar sper că va face tot așa bine lucruri mai importante. Pleci? Ei, îți sînt foarte îndatorat și sper că vei mai veni. Sărutări de mîini mamei dumitale. Noapte bună, doctor Jo!

Îi întinse mîna prietenos, dar părea nemulțumit de ceva. Când ajunseră în vestibul, îl întrebă pe Laurie dacă a spus ceva care nu trebuia. Băiatul dădu din cap.,

— Nu, eu sînt de vină. Nu-i place să mă audă cîntînd.

— Dar de ce?

— Am să-ți spun într-o zi. Te conduce John acasă, fiindcă îmi pare rău, dar eu nu pot.

— Nu-i nevoie! nu sînt o domnișoară și stau la doi pași. Îngrijește-te bine, nu uita.

— Da, dar mai vii pe la mine?

— Dacă îmi făgăduiești că vii și dumneata la noi, după ce te faci bine.

— Făgăduiesc.

— Noapte bună, Laurie!

— Noapte bună, Jo! Noapte bună!

Cînd auziră toate aventurile din după-amiaza aceea, toată familia fu gata să se ducă în vizită, căci fiecare se găsea atras de ceva deosebit în casa cea mare, de dincolo de gîrduleț. Doamna March voia să stea de vorbă despre tatăl ei cu bătrînul, care nu-l

uitase; pe Meg o ispitea sera cea iuxoasă; Beth suspina după pianul cel mare și Amy ardea de dorința de a admira tablourile și statuile.

— Mamă, de ce nu-i place domnului Laurence să-l audă pe Laurie cîntînd la pian? întrebă Jo, care dorea să lămurească toate misterele în seara aceea.

— Nu sînt sigură că aceasta ar fi motivul, în orice caz știu că tatăl lui Laurie — fiul lui — s-a căsătorit cu o italiancă muzicantă, ceea ce nu i-a plăcut de loc bătrînului, un om foarte mîndru. Italianca era așezată, frumoasă și talentată, dar el n-o putea suferi și nici nu și-a mai văzut fiul, după căsătorie. Cînd Laurie era încă mic, au murit amîndoi și atunci bunicul l-a luat la el. Am impresia că băiatul care s-a născut în Italia, nu e prea voinic și bătrînului i-e teamă să nu-l piardă, de aceea are atîta grijă de el. Dragostea de muzică la Laurie — îi seamănă mult mamei lui — și cred că bunicului îi e teamă să nu vrea să ajungă și el muzicant. Oricum ar fi, talentul lui îi amintește de femeia pe care n-a iubit-o și din cauza asta „s-a uitat așa de urît“, cum spyne Jo.

— Dumnezeule! Ce romantică poveste! exclamă Meg.

— Ce stupid, zise Jo, să fie muzicant, dacă vrea, și să nu-1 chinuiască, trimițîndu-l la școală, dacă n-o poate suferi.

— De asta are ochi negri, așa de frumoși, și maniere așa de alese. Italienii sînt întotdeauna bine făcuți, zise Meg care era puțin cam sentimentală.

— Ce știi tu de ochii și manierele lui. N-ai stat niciodată de vorbă cu el, sări Jo, care nu era sentimentală.

— L-am văzut la ceai, și din ceea ce ne-ai povestit tu reiese că știe să se poarte. A fost drăguț. Ce-a zis despre doctoria pe care i-a trimis-o mama.

— Probabil că vorbea de prăjitură.

— Prostuță mai ești, dragă la tine se referea, nici nu încape vorbă.

— Da?

Și Jo făcu ochi mari, ca și cum acest gînd nu i-ar fi trecut prin cap.

— N-am mai văzut asemenea fată! Nu știe să recunoască un compliment, cînd i se face, zise Meg, cu aerul unei persoane pricepute în astfel de lucruri.

— Știi, te-aș ruga să nu-mi strici plăcerea cu astfel de bazaconii. Laurie e un băiat drăguț și-mi place, dar nu țin să mai aud complimente și alte prostii sentimentale de felul ăsta. O să fim toate bune cu el, fiindcă n-are mamă. Poate să vină să ne vadă, nu-i așa, mami?

— Sigur dragă! Prietenul tău e oricând binevenit și aș dori ca Meg să-și aducă aminte că e bine ca toți copiii să rămână copii cât mai mult timp.

— Eu nu mă socotesc un copil, deși n-am încă 20 de ani, observă Amy. Tu, ce zici, Beth?

— Mă gindeam la *Progresul pelerinului*, zise Beth care n-ascultase o vorbă, cum am ieșit din Mlaștina deznădejdiei și am trecut prin Poartă, când am luat hotărîrea să fim cuminiți, și pe urmă am urcat dealul cel povîrnit, încercînd să o aducem la îndeplinire, iar casa cea mare, plină cu lucruri frumoase, trebuie să fie castelul fermecat.

— Dar mai întîi trebuie să trecem de lei, zise Jo, care părea să fie încîntată de această perspectivă.

CAP.VI

BETH AJUNGE LA PALATUL FERMECAT

Casa cea mare se dovedi a fi într-adevăr un castel fermecat, deși fu nevoie de mai mult timp, pînă ce să pătrundă toată lumea în el și lui Beth îi fu greu să treacă de lei. Bătrînul domn Laurence era cel mai grozav, dar, după ce veni în vizită și spuse o vorbă glumeață sau amabilă fiecăreia dintre fete și-și aminti cu mama lor de vremurile de altădată, nimănui nu-i mai fu teamă de el, afară de Beth care era foarte timidă. Leul celălalt era faptul că ei erau săraci și Laurence foarte bogat. Din această cauză, șovăiau să primească daruri, la care nu puteau să răspundă. Dar după un timp, descoperiră că el îi considera pe ei ca pe binefăcătorii lui, și nu putea să-și arate în de ajuns recunoștința, pentru primirea părintească pe care i-o făcuse doamna March, pentru societatea lor veselă, pentru mîngierea pe care o simțea în casa lor modestă, așa încît familia March își lăsă deoparte mindria și se întrecu în amabilități, fără a se mai întreba care era mai generos cu celălalt.

O mulțime de evenimente avură loc în epoca aceea, căci prietenia cea nouă crește ca iarba primăvara. Toată lumea ținea la Laurie și el informă pe profesorul lui, în secret, că fetele March sînt extraordinare. În entuziasmul lor tineresc, îl luară pe băiatul singuratic în mijlocul lor și îl înconjurară de multă afecțiune; iar el găsi fermecătoare tovărășia inocentă a celor patru fete curate la suflet. Deoarece n-avusese nici mamă, nici surori, se resimți repede de influența lor; și aceste fete harnice și vioaie, îl făcură să se simtă rușinat de felul de viață lipsit de griji pe care o dusesese pînă atunci. Era obosit de cărți și acum găsea interesanți oamenii,

încît domnul Brooke se arată foarte nemulțumit de el, căci Laurie o ștergea mereu de la lecții și alerga dincolo la familia March.

— Nu-i nimic, lasă-l să ia o vacanță acuma! Învață el după aceea, zise bătrînul. Doamna cea drăguță de alături zice că studiază prea mult și are nevoie de prieteni tineri, de distracții și de mișcare. Cred că are dreptate. L-am ținut prea cocoloșit pe băiat, parcă i-aș fi fost bunică. Lasă să facă ce vrea. Atita timp cît e el mulțumit, n-am nimic de zis. Prostii nu poate să facă în minăstirea cea mică de alături, și doamna March îi e de mai mult ajutor decît noi.

A! ce bine s-au distrat! Ce piese de teatru, ce nebunii cu sania și pe gheață, ce seri plăcute în salonul vechi și ce ceaiuri vesele din cînd în cînd, în casa cea mare. Meg putea să se plimbe oricît voia prin seră și primea cîte buchete dorea; Jo rodea cu lăcomie biblioteca cea mare și-l omorise pe bătrîn cu impresiile ei critice; Amy copia tablouri și putea să se bucure cît poftea de lucruri frumoase, iar Laurie făcea pe seniorul castelului, în stilul cel mai grandios.

Numai Beth n-avea curajul să pășească în „palatul fericirii” cum îi zicea Meg, deși murea după pianul cel mare. Se duse odată, cu Jo, dar domnul cel bătrîn, neștiind că e atît de rușinoasă, se uită la ea așa de sever, pe sub sprîncenele lui stufoase, și strigă la ea „hei!”, așa de tare, că înpăimintă pe biata fetiță, încît „picioarele ei nu se mai putură ține pe podea”, cum povestea ea pe urmă mamei ei, și fugi, declarînd că nu se mai întoarce niciodată, nici chiar de dragul pianului. Nici rugăminți, nici cuvinte meșteșugite nu-i putură învinge teama, pînă cînd faptul ajunsese la urechea domnului Laurence, care se hotărî să îndrepte lucrurile. În timpul uneia din scurtele vizite pe care le făcea obișnuit, aduse cu multă artă conversația despre muzică și începu să vorbească despre marii cîntăreți pe care-i ascultase, despre orgele pe care le auzise și spuse niște anecdote așa de hazlii, că Beth nu putu rămîne nemișcată în colțul ei, ci se apropie din ce în ce mai mult, fermecată. Se opri în spatele scaunului lui, ascultînd cu ochii mari deschiși și cu obrazii aprinși de fapta curajoasă pe care-o făcuse de a veni așa de aproape. Fără să se uite la ea, ca și cum n-ar fi fost decît o muscă, domnul Laurence începu să vorbească de lecțiile lui Laurie și de profesorul lui, și deodată zise doamnei March, ca și cum ideea i-ar fi venit atunci în minte:

— Băiatul s-a cam lăsat de pian și-mi pare bine, fiindcă îi plăcea prea mult în ultimul timp. Dar pianul a rămas părăsit; n-ar vrea vreuna din fetele dumitale să vină să exerseze pe el din cînd în cînd, știți doar ca să nu se dezacordeze.

Beth făcu un pas înainte, ținându-și mâinile strâns lipite una de alta, ca să nu bată din palme, căci ispita era prea mare; și gândul că poate exersa pe instrumentul acela splendid aproape că-i tăie răsuflarea. Înainte ca doamna March să răspundă ceva, domnul Laurence continuă dînd ușor din cap, cu un zîmbet ciudat:

— Nu e nevoie să vorbească cu cineva sau să anunțe pe cineva, doar intră și cîntă. Eu sînt închis în biroul meu, tocmai în cealaltă parte a casei, Laurie e plecat mare parte din zi și servitorii nu mai intră niciodată în salon după ora nouă.

Zicînd acestea, se ridică să plece, și atunci Beth își luă inima în dinți să vorbească, căci acest aranjament nu lăsa nimic de dorit.

— Spune-le, te rog, fetelor dumitale de propunerea mea adăugă el, și dacă nu vor, să vină, eh, nu face nimic!

În acest moment, o mină mică o apucă pe a lui și Beth se uită la el cu o privire plină de recunoștință, zicînd serioasă, deși încă timidă:

— Ba da, domnule, vor să vină din tot sufletul!

— Dumneata ești fetița căreia îi place muzica? întrebă lăsînd deoparte pe acel „Hei!”, care o făcea să tresară și se uită la ea zîbind.

— Eu sînt Beth! Îmi place foarte mult muzica și am să vin să exersez, dacă sînteți sigur că nu mă aude nimeni și nu deranjez pe nimeni, adăugă ea, temîndu-se să nu pară nepoliticoasă și tremurînd de „îndrăzneala” pe care și-o luase vorbind.

— Nu e nici țipenie de om, drăguță! Casa e goală jumătate din zi, așa că poți să vii să încerci clapele, de cîte ori vrei. Ți-aș fi foarte îndatorat.

— Sînteți foarte bun, domnule.

Beth se înroși ca un bujor, sub privirea lui prietenoasă, dar acum nu-i mai era frică și strînse cu putere mina cea vinjoasă, fiindcă nu găsea cuvinte să-i mulțumească, pentru darul neprețuit pe care i-l făcuse.

Bătrînul îi dădu ușor la o parte părul de pe frunte și aplecîndu-se o sărută, zicînd pe un ton pe care rareori îl mai auziseră ceilalți:

— Am avut odată o fetiță cu ochi ca ai tăi. Dumnezeu să te aibă în paza lui, copila mea! Bună ziua, doamnă!

Și plecă în grabă.

Beth, fericită, se aruncă în brațele mamei ei și alergă să împartă veștile bune familiei ei de invalizi, căci fetele nu erau acasă. Ce veselă a cîntat toată seara și ce au mai ris de ea, fiindcă a deșteptat-o pe Amy noaptea, cîntînd la pian în somn, pe fața ei. A doua zi, după ce văzu ieșind și pe bătrîn și pe băiat, Beth, după ce s-a întors de două sau trei ori înapoi, intră în sfîrșit pe ușă și se îndreptă pe tăcute spre salon, unde se găsea pianul, idolul ei. Din întîmplare desigur, niște note cu melodii drăguțe și ușoare, erau răspîndite pe pian, și cu degete tremurătoare și după opriri repetate, să tragă cu urechea dacă nu vine cineva, Beth atinse în

cele din urmă clapele instrumentului și deodată uită de teamă și de tot, trăind numai în încântarea de nedescris pe care i-o dădea muzica, asemenea glasului unui prieten drag.

Rămase acolo, pînă cînd Hannah veni să o ia la masă, dar nu-i era foame, ci stătea doar pe scaun, zîmbind fericită, într-un fel de nesfîrșită încântare.

După aceea, capișonul cafeniu se strecură prin gîrduș aproape în fiecare zi și salonul cel mare fu ca însuflețit de un spiriduș al muzicii, care venea și pleca nevăzut. Nu află niciodată, că domnul Laurence deseori deschidea ușa de la biroul lui și asculta melodiile de altădată care-i plăceau. Nu-l văzu niciodată pe Laurie făcînd de gardă în vestibul, ca să nu lase pe servitori să intre. Nu bănuie niciodată că acele caiete de exerciții și cîntece noi erau puse pe suport, anume pentru ea, și cînd stătea de vorbă cu ea despre muzică, acasă, se gîndea doar ce drăguț, e că-i spune lucruri care o ajută așa de mult.

Și așa Beth era mulțumită, căci își îndeplinise dorința ei cea mai arzătoare și nu mai voia altceva.

— Mamă, am să lucrez o pereche de papuci pentru domnul Laurence. E așa de drăguț, că trebuie să-i mulțumesc într-un fel și nu găsesc altceva. Îmi dai voie să-i fac? întrebă Beth cîteva săptămîni, după acea vizită a lui plină de evenimente.

— Da, dragă, sînt sigură că au să-i placă. Asta e foarte frumos din partea ta. Fetele o să-ți ajute la lucru și eu anu să-ți plătesc montatul, răspunse doamna March, care era încîntată să îndeplinească rugămințile lui Beth, pentru că ea cerea așa de rar ceva pentru ea.

După multe discuții serioase cu Meg și Jo, modelul fu ales, materialul cumpărat și papucii începuți. Un buchet de pansele de un ton închis și totuși vesel, pe un fond purpuriu fu găsit foarte potrivit, și Beth lucra cu rivnă de dimineată pînă seara, ridicînd doar capul din cînd în cînd, unde era mai greu. Era o mică cusătoreasă foarte îndemînică și papucii fură gata, înainte ca toată lumea să se plictisească de ei. Apoi scrise un bilețel simplu și cu ajutorul lui Laurie, într-o dimineată, înainte ca bătrînul să se fi sculat, îi strecură pe masa lui de lucru.

Cînd își astîmpără emoția, Beth așteptă să vadă ce se va întîmpla. Ziuă aceea trecu și o parte din cea următoare, fără ca să sosească vreun semn că darul a fost primit. Beth începu să se teamă să nu se fi supărat capriciosul domn bătrîn. În după-amiaza celei de a doua zi, ea ieși în oraș să facă cumpărături și să scoată la aer ca de obicei, pe biata Joanna, păpușa invalidă. Pe cînd se înapoie acasă, zări de pe stradă trei, ba nu, patru capete la

ferestrele de la salonaș. Cînd se apropie, văzu că-i făceau semn cu mina și auzi mai multe voci vesele strigînd:

— A sosit o scrisoare de la domnul cel bătrîn. Vîno repede s-o citești.

— O, Beth! ți-a trimis... începu Amy gesticulînd cu o vioiciune fără rost, dar nu termină fraza, căci Jo îi închise fereastra în nas.

Beth grăbi pasul, arzînd de nerăbdare. La ușă, surorile o luară pe sus și o duseră în procesiune în salonaș, toate arătîndu-i cu degetul și vorbind toate deodată:

— Ia te uită, ia te uită?

Beth se uită și îngălbeni de bucurie și de mirare; căci în colț lingă fereastră, se găsea un pian mic, cu o scrisoare pe capacul lui lucios, adresată: „Domnișoarei Elisabeth March“.

— Pentru mine? și Beth respiră cu greu, ținîndu-se de Jo, avînd impresia că i se face rău, cu totul copleșită de această întîmplare.

— Da, amîndouă sînt pentru tine, scumpo! E extraordinar din partea lui! Nu găsești că e omul cel mai drăguț din lume? Cheia e în scrisoare. N-am deschis-o, dar abia așteptăm să vedem ce scrie, se entuziască Jo, îmbrățișîndu-și sora și întinzîndu-i biletul.

— Citește tu! Eu nu sînt în stare. O! E prea frumos!

Și Beth își ascunse fața în șorțul lui Jo, cu totul tulburată de dar.

Jo deschise scrisoarea și începu să ridă, căci primele cuvinte care-i căzură sub ochi fură:

DOMNIȘOAREI MARCH,

Stimată domnișoară,

— Ce frumos sună! Ce n-aș da să-mi scrie și mie cineva în felul ăsta! zise Amy, care găsea foarte elegantă adresa de modă veche.

„Am avut multe perechi de papuci în viața mea, dar nici una nu mi-a venit așa de bine ca ai dumitale, continuă Jo. Panseluța e floarea mea preferată, și acestea îmi vor aminti întotdeauna de donatoarea lor cuminte. Îmi place să-mi plătesc datoriile, așa încît cred că vei permite „domnului bătrîn“ să-ți trimită ceva, ce a aparținut odată nepoatei lui, pe care a pierdut-o. Cu cele mai vii mulțumiri și cele mai bune urări.

Al dumitale veșnic recunoscător prieten și umil servitor,

JAMES LAURENCE“

— Ei, Beth, asta e o cinste de care trebuie să fii mindră. Laurie mi-a spus ce mult iubea domnul Laurence pe copila care a murit și cu câtă grijă i-a păstrat toate lucrurile. Iă gîndește-te, ți-a dat pianul ei. Așa se întîmplă, cînd ai ochi albaștri și-ți place muzica, zise Jo, încercînd s-o liniștească pe Beth, care tremura și părea și mai emoționată decît înainte.

— Vezi ce candelabre meșteșugite are pentru luminări și ce învelitoare drăguță de mătase, strînsă la mijloc cu un trndafir lucrat în fir de aur, și ce suport și ce scaun drăguț, toate pe măsură, adăugă Meg, deschizîndu-l și arătînd pe rînd toate frumusețile.

— „Al dumitale servitor James Laurence“. Gîndește-te numai, să-ți scrie așa ceva. Am să le spun fetelor. O să găsească că e uimitor, zise Amy, foarte mult impresionată de bilet.

— Încearcă-l, scumpa mami. Să auzim cum sună pianul ăsta mititel, zise Hannah, care lua întotdeauna parte la bucuriile și la durerile familiei.

Beth îl încercă și toată lumea declară că e cel mai extraordinar pian pe care l-au auzit vreodată. Fusesse acordat de curînd și pus într-o ordine perfectă. Dar, cu toată perfecțiunea lui, farmecul lui adevărat era fața luminos de fericită, care se apleca asupra lui, Beth atingînd cu dragostea clapele albe și negre și apăsînd pedalele strălucitoare.

— Ar trebui să te duci să-i mulțumești, zise Jo, în glumă, căci nu-și închipuia că fetița o s-o asculte.

— Da, la asta mă gîndeam, și eu. Cred că trebuie să mă duc acum, pînă nu mi se face prea tare frică.

Și spre marea mirare a întregii familii, Beth se îndreptă hotărîtă spre grădină, trecu gărdul și intră pe ușa familiei Laurence.

— Să mor, dacă ăsta nu e cel mai ciudat lucru din viața mea! Pianul ăsta mic i-a sucit capul. Cu mintea întreagă, nu s-ar fi dus niciodată și Hannah se cruci de mirare, uitîndu-se după ea, iar fetele rămaseră mute, văzînd o asemenea minune.

Ar fi rămas și mai uimite, dacă ar fi văzut ce a făcut Beth după aceea. Dacă mă credeți, se duse și bătu la ușa biroului, fără să se gîndească prea mult, și cînd o voce groasă răspunse: „Intră“, intră și se duse drept la domnul Laurence, care, luat pe neașteptate, o privi surprins, și-i întinse mina, zicînd cu o ușoară tremurare în voce: „Am venit să vă mulțumesc, domnule, pentru...“ dar nu sfîrși fraza căci el o privi așa de prietenos, încît ea uită ce avea să spună și amintindu-și numai că pierduse pe fetița pe care o iubise atîta, își aruncă brațele în jurul gîtului lui și-l sărută.

Dacă s-ar fi prăbușit acoperișul casei, bătrînul n-ar fi fost mai mirat; dar gestul îi plăcu, nici nu încapă vorbă și fu așa de mișcat de această sărutare dată cu atîta sinceritate, că toată dispoziția lui

morocănoasă, dispăru. O ridică doar pe genunchii lui și-și lipi obrazul lui zbircit, de obrazul ei roșu, cu iluzia că ține în brațe pe nepoțica lui pierdută. Din acea clipă, toată frica lui Beth se risipi, și stătu cu el de vorbă fără teamă, ca și cum l-ar fi cunoscut toată viața; căci iubirea alungă frica și recunoștința poate învinge mândria. Când plecă acasă, el o conduse pînă la poarta ei, îi strînse mina prietenește și își duse mina la pălărie; apoi luă drumul înapoi, cu un aer demn și mîndru, ținîndu-se drept, ca un vechi soldat ce fusese.

Cînd văzură fetele această ceremonie, Jo începu să sară în sus de bucurie, Amy fu cît p-aci să cadă de pe fereastră de mirare și Meg se minună, ridicînd miinile în sus:

— Cred că se apropie sfîrșitul lumii!

CAP. VII

AMY PLEACĂ ÎN VALEA UMILINȚEI

— Băiatul ăsta e un adevărat „ciclop“, nu-i așa? zise Amy într-o zi, cînd zări pe Laurie trecînd călare pe lingă casa lor și făcîndu-le semn cu cravașa.

— Cum îndrăznești să spui așa ceva, cînd are doi ochi, și ce frumoși ochi!, se revoltă Jo, care lua întotdeauna apărarea prietenului ei.

— Dar n-am zis nimic de ochii lui și nu văd de ce sări ca picată cu ceară, cînd eu îl admir cum călărește.

— Ah, Doamne, ce gisculiță e. Îl numește „ciclop“, în loc de „centaur“ și Jo izbucni în rîs.

— De ce rizi, e numai un „lapsus lingus“ cum zice domnul Davis, i-o întoarse Amy, socotînd că a dat-o gata pe Jo cu latineasca ei. Ce n-aș da să am măcar o parte din banii pe care-i cheltuiește Laurie cu calul lui, adăugă ea pentru sine, dar sperînd să o acedă surorile ei.

— De ce? întrebă Meg cu blindețe, căci Jo ieșise din cameră, rîzînd în hohote la a doua prostie a surorii ei.

— Îmi trebuie neapărat. Am datorii mari și pînă într-o lună nu capăt bani de buzunar.

— Datorii, Amy? Cum adică?

Și Meg luă o înfățișare severă.

— Da, știi, datorez vreo douăsprezece lămii murate și nu pot să le plătesc, pînă ce nu capăt bani, pentru că mama mi-a interzis să cumpăr pe datorie.

— Ia spune-mi toată povestea de la început. Acum sînt la modă lămiile? Parcă înainte erau bucățelele de cauciuc, cu care făceați mingi?

Și Meg încercă să-și păstreze severitatea. Amy socotea chestiunea foarte importantă.

— Uite cum e! Fetele cumpărau mereu și ca să nu fiu socotită meschină și zgircită, acum trebuie să cumpăr și eu. Peste tot, nu vezi decît lămiile acum. Toată lumea le sugă pe sub pupitre, în timpul orelor și face schimb cu ele, în recreație, pe creioane, arșice, păpuși de hîrtie sau alte lucruri. Dacă o fată o place pe alta, îi dă o lămie, dacă e certată cu ea, mănincă una în fața ei și nu i-o întinde să sugă nici măcar odată. Fac tratație cu rîndul și mie mi s-au oferit atîtea, dar n-am răspuns la ele și ar trebui, fiindcă, știi, sînt datorii de onoare.

— De cîți bani ai nevoie ca să te reabilitezi? întrebă Meg scoțînd portmoneul din buzunar.

— Douăzeci și cinci de cenți ar fi mai mult decît e nevoie și ar mai rămîne cîțiva cenți, cu care să te tratez și pe tine. Nu-ți plac lămiile murate?

— Nu prea! Îți dau din partea mea. Uite banii și nu-i cheltui prea repede, fiindcă nu sînt mulți, știi.

— O, mulțumesc, ce bine e să ai bani de buzunar. O să fac un chef. N-am mai gustat o lămie de o săptămînă. M-am simțit jenată să primesc, cînd mi se oferea, fiindcă nu puteam răspunde la fel și acuma mor după o lămie.

A doua zi, Amy veni cam tîrziu la școală; dar nu putu rezista ispitei de a arăta celorlalte, cu o explicabilă mîndrie, un pachet în hîrtie udă, înainte de a-l băga în colțul cel mai întunecat al pupitrului. Cîteva minute mai tîrziu, zvonul că Amy March a cumpărat douăzeci și patru de lămiile delicioase (una o mîncase pe drum) și că va face tratație în curînd, începu să circule printre cele din „banda“ ei și Amy fu imediat copleșită cu atenții. Katy Brown o invită la viitorul ei ceai; Mary Kingley ținu să-i împrumute ceasul ei pînă la recreație și Jenny Snow, o domnișoară răutăcioasă, care își bătuse joc de Amy, că nu mai mănincă lămiile murate, încheie pace imediat și se oferî să-i dea rezultatele la niște adunări înspăimîntătoare. Dar Amy nu uitase răutățile domnișoarei Snow, despre unele persoane a căror nasuri nu sînt destul de turtite, ca să nu simtă lămiile celorlalți și despre fetele încrezute, care nu sînt prea mindre, ca să ceară cîteva și Amy înăbuși imediat speranțele „invidiei Snow“, trimițîndu-i o telegramă zdrobitoare: „Nu-i nevoie să fii politicoasă așa deodată, pentru că tot n-ai să capeți nici una“.

Se întîmplă ca în ziua aceea, un personaj de vază să viziteze școala, și hîrțile frumos desenate ale lui Amy fură lăudate cu

lămură, cinste care adusă dușmanei ei, o roase pe suflet pe domnișoara Snow și o făcu pe domnișoara March să se umfle în piept. Dar vai! Prea multă mândrie duce la cădere și răzbunătoarea Snow întoarse tablele destinului, provocind nenorocirea lui Amy. Abia le adusese musafirul laudele de rigoare și ieșise pe ușă, că Jenny, sub pretext că are să întrebe ceva important îl înștiință pe domnul Davis, profesorul, că Amy March are lămi murate în pupitrul ei.

Domnul Davis declarase însă lămiile murate un articol interzis și le făgăduise solemn că va pedepsi pe contravenientă, să țină laurate. Acest om răbdător reușise să îndepărteze cauciucul, după un război lung și greu. Făcuse un foc mare din romanele și jurnalele confiscate, suprimase un oficiu poștal secret, interzisese strimbăturile, poreclele, caricaturile și făcuse tot ce putea face un om, ca să țină la respect cincizeci de fete gălăgioase. E adevărat că băieții pun la încercare răbdarea omenească, slavă Domnului! Dar fetele sînt și mai rele, mai ales pentru un domn nervos, cu o fire tiranică și complet lipsit de talent pedagogic. Domnul Davis știa multă greacă, latină și algebră și, pentru aceasta, era considerat ca un profesor bun; căci manierelor frumoase, purtării cuvințioase și sentimentelor înalte nu li se da prea multă importanță. Era momentul cel mai nepotrivit, ca s-o denunțe pe Amy, și Jenny știa asta. Probabil că domnul Davis își luase cafeaua prea tare de dimineată. Sufla un vînt de răsărit care-i scormonea întotdeauna reumatismul și elevele nu se arătaseră la înălțimea lui, o simțea el; deci, ca să întrebuițăm limbajul mai expresiv, dacă nu mai elegant al unei „școlărițe“, era nervos la culme și infuriat ca un leu. Cuvîntul „lămi murate“ fu ca o scinteie într-un butoi cu pulbere. I se urcă singele la cap și bătu în catedră, cu o energie care o făcu pe Jenny să fugă la locul ei, cu o iuțeală neobișnuită.

— Domnișoarelor, atenție, vă rog!

La acest ordin răstît, zumzetul încetă și cincizeci de perechi de ochi, albaștrii, cenușii, negrii și căprui, priviră fix, supuse, spre figura lui încruntată.

— Domnișoara March, vino la catedră.

Amy se sculă de la loc, calmă în aparență; dar o teamă ascunsă o rodea, căci lămiile murate o apăsau pe conștiință.

— Adu cu dumneata lămiile pe care le ai în pupitru! fu porunca neașteptată, care o opri, ținută în loc, înainte de a porni bine din bancă.

— Nu le lua pe toate! șopti o vecină, o tată cu multă prezență de spirit.

Amy împinse deoparte în grabă vreo șase și puse restul pe catedră în fața domnului Davis, fiind sigură că orice om cu o inimă

omenească se va inmuia, cind parfumul lor delicios îi va ajunge la nări. Din nefericire, domnul Davis nu putea suferi mirosul acelei șaramuri la modă și la minia lui se adaugă și dezgustul.

— Asta e tot?

— Nu... mai am!... se bilbii Amy.

— Adu și restul, imediat.

Cu o privire disperată către banda ei, ascultă.

— Ești sigură că nu mai sînt?

— Nu mint niciodată, domnule.

— Văd și eu. Acum ia aceste lucruri scirboase, două cite două și aruncă-le pe fereastră.

Acestei sentințe nemiloase le răspunse un suspin general, care crescă pe măsură ce ultima speranță dispărea cu ultima lămîie. Roșie de minie și de rușine, Amy făcu de douăsprezece ori drumul înapoi și încolo și, imediat ce fiecare pereche destinată pierzării — care părea așa de îmbietoare și de plină de zeamă — îi cădea din mîini împotriva voinței ei, un strigăt din stradă completa chinul fetelor, căci acesta însemna că bunătățile lor căzuseră în mina micilor Irlandezi, dușmanii lor de moarte. Asta era prea mult și toate fulgerară cu privirea pe nemilosul domn Davis, iar una, pasionată după lămii murate, izbucni în lacrimi.

Cînd Amy se întoarse din ultimul-i drum pînă la fereastră domnul Davis făcu „hm!“ cu puterē și zise, căutînd să-și afirme autoritatea mai departe:

— Domnișoarelor, vă amintiți ce v-am spus acum o săptămînă? Îmi pare rău, că mi-ați dat prilejul să-mi pun fîgăduiala în aplicare; dar nu înțeleg să se treacă peste ordinele mele eu îmi țin întotdeauna cuvîntul. Domnișoară March, întinde palma.

Amy tresări și-și duse amîndouă mîinile la spate, aruncîndu-i o privire rugătoare, care spunea mai mult decît cuvintele pe care nu le putea rosti. Era una dintre elevele preferate ale „bătrînului Davis“, cum i se zicea, și acesta ar fi fost gata să nu meargă mai departe cu pedeapsa, dacă n-ar fi auzit exclamația de indignare a unei domnișoare, ce nu se putea stăpîni. Această exclamație, deși abia șoptită, infurie pe irascibilul domn, și pecetlui soarta vinovatei.

— Palma domnișoară March! fu răspunsul pe care-l dădu apelului ei mut.

Și prea mindră, ca să plîngă sau să ceară iertare, Amy strînse dinții, dădu capul pe spate, sfidîndu-l, și suportă, fără să se cîntească, cîteva lovituri răsunătoare pe mica ei palmă. Nu erau nici multe, nici tari, dar pentru ea tot una era. Fusesse bătută pentru prima oară în viața ei și această dizgrație, în ochii ei, însemna tot atît de mult, ca și cum ar fi căzut jos sub greutatea loviturilor.

— Și acum, vei sta pe estradă pînă la recreație, zise domnul Davis, hotărît să facă lucru pînă la capăt, de vreme ce-l începuse.

Această fu îngrozitor. Ar fi fost destul de rău să se ducă la locul ei și să vadă zimbetele pline de milă ale prietenelor și rinjetele satisfăcute ale puținelor ei dușmane; dar să înfrunte privirea tuturor fetelor, cu acea rușine proaspătă pe conștiință, i se părea imposibil și un moment avu impresia că o să cadă acolo unde se găsea și o să izbucnească într-un plins nestăpinit. Un sens al nedreptății care i se făcuse și amintirea lui Jenny Snow o ajută să suporte și aceasta; și ducindu-se la locul infamant, își fixă privirea pe coșul de la sobă, deasupra a ceea ce i se părea ei o mare de capete și rămase acolo așa de nemișcată și albă, încît fetele găsiră, că a fost foarte greu să-și continue lecția cu acest tablou emoționant în față.

În timpul celor cincisprezece minute care urmară, fetița sensibilă și mîndră, suferi un chin pe care nu-l uită niciodată. Pentru ceilalți, aceasta putea fi un lucru de mică importanță, dar pentru ea, era o experiență tristă, căci în toți cei doisprezece ani ai vieții ei, fusese condusă numai de puterea iubirii și o astfel de lovitură nu o atinsese niciodată. Durerea vie pe care o simți în palmă, ca și durerea din suflet nu erau nimica, pe lingă gîndul care-i stătea ca un cui în inimă:

— O să trebuiască să le spun tot acasă și o să-și piardă părerea bună pe care o aveau despre mine.

Cele cincisprezece minute îi părură un veac; dar luară sfîrșit în cele din urmă și cuvîntul „recreație“ sună ca o ușurare.

— Poți să te duci, domnișoară March, zise domnul Davis, uitîndu-se la ea jenat.

Nu putu uita curînd privirea de reproș, pe care i-o aruncă Amy, cînd se duse drept la vestiar, fără să spună o vorbă nimănui. Își smulse lucrurile din cuier și părăsi școala „pentru totdeauna“, își zise ea în gînd cu hotărîre. Ajunse acasă într-o stare de plîns, și cînd sosiră și fetele mai mari, făcură o adunare de protestare. Doamna March nu vorbi prea mult, dar părea tulburată și-și mîngîie fetița necăjită cu multă dragoste. Meg îmbăie mîna insultată cu glicerină și lacrimi. Beth își dădu seama că nici chiar pisoii ei n-ar servi la mare lucru în asemenea împrejurări tragice și Jo, minioasă, fu de părere că domnul Davis trebuie arestat fără multă vorbă, în timp ce Hannah arăta pumnul „răului acela“ și zdrobea cartofii pentru masă, ca și cum l-ar fi avut pe el, sub lingură.

Nimeni nu băgă de seamă fuga lui Amy, în afară de colegele ei; dar domnișoarele istețe observară că domnul Davis fu foarte nervos după-amiază, chiar neobișnuit de nervos. Puțin înainte de a da drumul elevelor acasă, Jo apăru, cu o figură întunecată. Păși

înțepată spre catedră și întinse profesorului o scrisoare de la mama ei, apoi strînse toate lucrurile lui Amy și plecă, ștergîndu-și cu grijă pe grătar noroiul de pe pantofi, ca și cum ar fi scuturat picioarele de tot praful aceluia loc.

— Da poți să-ți iei o vacanță de la școală, dar vreau să înveți cu Beth, cite puțin în fiecare zi, zise doamna March în seara aceea. Nu sînt pentru pedepse corporale, mai ales la fete. Îmi displace maniera de a preda a domnului Davis și nu cred că fetele cu care te întâlnești acolo îți sînt de vreun folos, așa încît voi scrie mai întîi tatălui tău și te vom trimite poate la altă școală.

— Asta e bine! Aș vrea să plece toate fetele și să dispară școala lui nesuferită. Înebunesc, cînd mă gîndesc la lămiile acelea delicioase, suspină Amy cu un aer de martiră.

— Nu-mi pare rău că le-ai pierdut, ai nesocotit regulile și meritai pedeapsă pentru neascultare, fu răspunsul sever, care dezamăgi intrucitva pe fată, ce aștepta numai mîngiere din partea mamei ei.

— Vrei să zici că-ți pare bine că am fost dezonorată în fața întregii școli? strigă Amy.

— N-aș fi ales acest fel de a îndrepta o greșeală, răspunse mama ei, dar nu știu dacă aceasta nuți va face mai bine decît o metodă mai blindă. De cîtva timp ești prea afectată și-ți dai prea multă importanță, draga mea, și-i vremea să începi să te îndrepți. Ești înzestrată cu multe calități, dar nu e nevoie să faci caz de ele, fiindcă afectarea strică și pe omul cel mai talentat. Nu-ți fie teamă, talentul și bunătatea adevărată nu rămin multă vreme nebăgate în seamă; chiar dacă n-ar fi așa, conștiința de a le avea și a le întrebuița bine, ar fi de ajuns, pentru a te simți mulțumită, căci farmecul adevărat al puterii e modestia.

— Asta așa e, strigă Laurie, care juca șah cu Jo într-un colț. Am cunoscut odată o fată, care avea mult talent la muzică, dar ea nici nu-și închipuia ce lucruri drăguțe compunea, cînd era singură și dacă i-ar fi spus cineva, n-ar fi crezut.

— O, dacă aș fi cunoscut-o și eu pe fata aceea drăguță, poate m-ar fi ajutat și pe mine. Eu sînt așa de proastă! zise Beth, care stătea lîngă el, sorbindu-l din ochi, în timp ce vorbea.

— O cunoști și te ajută mai bine decît oricare, zise Laurie uitîndu-se la ea, zîmbind cu înțeles.

Beth se făcuse deodată roșie și-și ascunse fața în pernele de pe divan, copleșită de această descoperire neașteptată.

Jo lăsă pe Laurie să cîștige, ca să-i mulțumească pentru lauda adusă lui Beth, care nu putu fi convinsă să le cînte ceva după acest compliment. În locul ei, cîntă Laurie minunat din gură, fiind foarte bine dispus, căci în casa March rareori își arăta partea urită

a fiit lui. După ce plecă, Amy, care stătuse pe gânduri toată seara, sise deodată ca și cum ar fi fost obsedată de ideea aceasta:

— Laurie e un băiat talentat?

— Da, a primit o educație foarte îngrijită, are multe calități și va fi un tânăr desăvârșit, dacă nu-l vor răsfăța prea tare, răspunse mama ei.

— Și el nu e afectat, nu? întrebă Amy.

— Citiși de puțin! De aceea e așa de drăguț și ținem așa de mult la el.

— Înțeleg! E frumos să fii talentat și cu maniere frumoase, dar nu trebuie să te lauzi cu ele, sau să stai cu nasul pe sus, conchise Amy.

— Aceste lucruri se văd și se simt în conversația și în felul de a se purta al cuiva, dacă sînt întrebuintate cu modestie. Nu e nevoie să faci caz de ele, spuse doamna March.

— După cum nu e să-ți pui deodată toate pălăriile, toate rochiile și toate panglicele, ca să știe tot orașul că ai multe, adăugi Jo și toată lumea izbucni în ris.

CAP. VIII

JO SE ÎNTÎLNEȘTE CU APOLLYON

— Unde vă duceți fetelor? întrebă Amy, intrînd în camera lor, într-o duminică după-amiază și găsindu-le gata să iasă, cu un aer de mister care-i ațîța curiozitatea.

— Nu te interesează. Fetițele nu trebuie să știe prea multe, i-o întoarse Jo răstit.

Acum, dacă există ceva care să ne supere mai mult cînd sîntem mici, e să ni se răspundă în felul acesta. Amy înghiți insulta și se hotări să descopere taina, plictisindu-le pînă ce-o afla. Întorcîndu-se Meg, care nu era în stare să-i refuze ceva mult timp, zise calmă.

— Spune-mi te rog unde vă duceți! Zău, ia-mă și pe mine! Beth e ocupată cu păpușile ei și eu n-am ce să fac și mi-e așa de urit.

— Nu pot, dragă, pentru că nu ești invitată, începu Meg.

Dar Jo îi tăie vorba scurt:

— Ascultă, Meg, taci din gură, sau strici tot. Nu poți să mergi, Amy așa că nu mai face scandal degeaba.

— Vă duceți undeva cu Laurie, văd eu. Ieri seară radeați și vorbeați în șoaptă pe divan și v-ați oprit, cînd am intrat eu. Nu-i așa că mergeți cu el?

— Da, mergem. Acum potolește-te și nu ne mai plictisi.

Amy își ținu limba, dar folosi ochii și o văzu pe Meg strecurându-și evantaiul în buzunar.

— Am înțeles, am înțeles, vă duceți la teatru să vedeți Cele șapte castele, strigă ea, adăugind apoi hotărâtă: Mama a zis că pot s-o văd și eu. Am banii mei de buzunar și am să-mi plătesc singură, dar nu-i frumos că nu mi-ați spus și mie.

— Amy, fii fată cuminte și ascultă-mă, zise Meg încercînd să o impace. Mama nu vrea să mergi săptămîna aceasta, pentru că îți sînt ochii obosiți și n-ai să poți suporta lumina scenei. Te duci săptămîna viitoare, cu Beth și Hannah, și să vezi ce bine o să vă distrați.

— Da, dar îmi place mai mult să merg cu voi și cu Laurie. Ia-mă te rog și pe mine! Am stat atîta timp în casă cu guturaiul ăsta, că îmi trebuie și mie puțină distracție. Te rog, Meg, am să fiu așa de cuminte, se rugă Amy.

— Ce-ar fi s-o luăm? Nu cred că mama s-ar supăra, dacă o infofolim bine, începu Meg.

— Dacă merge ea, eu rămîn acasă; și dacă nu merg eu, Laurie are să se supere. E nepoliticos s-o tirîm și pe Amy după noi, cînd ne-a invitat numai pe noi. Fata asta ar trebui să nu se mai vîre unde nu-i fierbe oala, zise Jo, furioasă căci nu putea să sufere s-o plictisească cineva, cînd avea poftă să se distreze.

Răspunsul ei tăios minie și mai tare pe Amy care începu să-și pună pantofii, anunțînd, pe un ton amenințător:

— Merg și eu la teatru și de vreme ce îmi plătesc singură nu văd de ce l-aș supăra pe Laurie.

— Nu poți să stai cu noi, pentru că noi avem locuri rezervate și singură nu poți să rămii; și atunci Laurie o să-ți dea locul și toată plăcerea s-a dus. N-ai să te miști de aici.

Jo se infurie și mai mult, căci după alte toate se înțepase și la un deget, în graba ei.

Stînd pe podea, cu un pantof în picior Amy începu să plîngă, și Meg încerca să o facă să înțeleagă. În acest moment, Laurie le strigă de jos să se grăbească. Cele două fete ieșiră pe ușă, lăsînd pe Amy urlînd, căci din cînd în cînd își uita manierele alese și se purta ca un copil răsfățat. Tocmai cînd prietenii erau gata să plece, Amy strigă de sus din capul scării, pe un ton amenințător:

— Are să-ți pară rău de astă, Jo March, ai să vezi tu!

— Atîta pagubă! răspunse Jo și ieși trîntind ușa.

Se distrară foarte bine, căci *Cele șapte castele de la lacul de diamant* era un basm minunat de frumos prezentat. Dar cu toți prichindeii aceea roșii și comici, cu toate zinele în rochii spumoase, prinți și prințese în veșminte bogate, plăcerea lui Jo

era întinsecă de oarecare amărăciune. Între acte ea se amuza întrebându-se ce ar putea să-i facă sora ei, ca să-i pară rău.

Ea și Amy avuseseră multe frecșuri în cursul vieții lor, căci amândouă erau iuți la minie. Amy o tachina pe Jo, și Jo o necăjea pe Amy, de unde ciocniri, de care, după aceea, le era amindurora rușine. Deși mai mare, Jo era înzestrată cu mai puțină stăpînire de sine și făcea mari eforturi încercînd să-și țină în frîu temperamentul impulsiv. Minia ei nu dura mult niciodată. Îi părea rău din suflet de ce făcuse. Își cerea iertare cu umilință și încerca apoi să se poarte mai frumos. Surorile ei ziceau că le place să provoace furia lui Jo, fiindcă după aceea era un adevărat inger. Fiata Jo își dădea toată osteneala să-și stăpînească firea, dar dușmanul ei de moarte ridica iar capul de fiecare dată, și trebuia săl întregi de eforturi, plini de răbdare, ca să-l înving pe de-a ntregul.

Cînd ajunseră acasă, găsiră pe Amy citind în salonaș. Cum intrară, ea își luă un aer foarte ofensat, nu ridică de loc ochii de pe carte și nu puse nici o întrebare. Poate curiozitatea ar fi fost mai tare decît ciuda, dacă Beth n-ar fi fost acolo, să ceară să i se povestească piesa de-a fir-a-păr. Ducîndu-se sus să-și pună în dulap pălăria ei cea mai bună, Jo aruncă o privire spre biroul ei, aici, după ultima lor ceartă, Amy se răcorise răsturnînd și răvășind sertarul ei de sus. Totuși de data aceasta, totul era în ordine și după ce inspectă în grabă diferitele ei rafturi, cutii și poșete, Jo trase concluzia că Amy a iertat-o și a uitat nedreptatea pe care i-o făcuse.

Aici, Jo se înșelase, căci a doua zi făcu o descoperire, care stîrni o furtună în casă. Spre seară, Meg, Beth și Amy tocmai stăteau împreună, cînd Jo se repezi în cameră, foarte aprinsă și întrebă cu sufletul la gură:

— Mi-a luat cineva cartea mea?

Meg și Beth ziseră „nu“, în același timp și părăură foarte surprinse. Amy scormonea focul cu cleștele, dar nu zise nimic. Jo văzu că se schimbă la față și se repezi asupra ei:

— Amy, tu ai luat-o.

— N-am luat nimic!

— Atunci știi unde e.

— Nu știu!

— Minți! strigă Jo, luînd-o de umeri și privind-o așa de încruntat, că s-ar fi înspăimîntat și un copil mai curajos ca Amy.

— Nu mint. N-am luat-o, nu știu unde e și nici nu-mi pasă.

— Știi ceva de ea și mai bine spune imediat, sau te fac eu să vorbești, și Jo o scutură ușor.

— Poți să te înfurii cît vrei, că tot n-ai să mai vezi povestea ta stupidă, strigă Amy, aprinzîndu-se și ea.

— Ce spui?

— Da, am ars-o!

— Cărticica mea, la care țineam așa de mult, la care lucrasem cu atita rivnă și pe care voiam s-o termin, înainte de întoarcerea tati! Cum, adevărat ai ars-o? zise Jo îngălbenindu-se și în timp ce ochii ei aruncau scînteii și mîinile strîngeau nervos pe Amy.

— Am ars-o! Ți-am spus că am să te fac să plătești scump răutatea ta de ieri și atunci...

Amy nu-și mai termină fraza, căci Jo în furia ei nemărginită o zgîlții pînă îi clănțăniră dinții în gură, strigînd:

— Rea, rea ce ești! N-am să pot s-o mai scriu niciodată, așa cum a fost și n-o să-ți iert asta, cît voi trăi.

Meg sări în ajutorul lui Amy și Beth căuta s-o împace pe Jo, dar nu era chip s-o liniștești. Îi trase o palmă zdravănă lui Amy și apoi fugi să se ascundă sus în cămăruța ei din pod și să-și plîngă singură munca ei risipită.

Furtuna se potolise jos, căci între timp sosise și doamna March acasă și, după ce auzi toată povestea, îi arătă lui Amy cît rău făcuse prin actul ei nesăbuit. Cartea lui Jo era mîndria vieții ei și era socotită de familie ca un început literar de mari promisiuni. Nu erau decît vreo șase povești scurte, dar Jo lucrase cu răbdare, își pusese tot sufletul în ele, sperînd să iasă destul de bine pentru a fi apoi tipărite. Cu puține zile înainte, tocmai le copiasse cu grijă și distrusese manuscrisul, așa încît focul lui Amy nimicise munca neobosită a mai multor ani. Pentru alții, ar fi fost o pierdere neînsemnată, dar pentru Jo era o nenorocire ireparabilă. Își dădea seama că nu mai putea reface niciodată ceea ce a fost distrus. Beth ținu doliu ca și cum i-ar fi murit un pisoi. Meg refuză să-și apere sora preferată. Doamna March părea supărată și serioasă și Amy înțelese că nimeni n-o va mai iubi, dacă nu cere iertare pentru fapta de care îi părea acum mai rău decît tuturor.

La ora ceaiului, Jo apăru, întunecată și tăcută. Tremurînd, Amy își luă inima în dinți și zise supusă:

— Te rog, iartă-mă, Jo, îmi pare foarte, foarte rău.

— N-am să te iert niciodată, fu răspunsul aspru al lui Jo și din acel moment nici nu mai vru să știe de existența lui Amy.

Nimeni nu pomeni ceva de supărarea cea mare, nici chiar doamna March, căci toate învățaseră din experiență că, atunci cînd Jo era într-o astfel de dispoziție, cuvintele erau de prisos și lucrul cel mai înțelept era să aștepti, pînă cînd vreo întimplare oarecare, sau propria ei fire generoasă îi inmoaie supărarea și-i vindecă rana. N-a fost o seară fericită, căci, deși cusură ca de obicei, în timp ce mama lor le citea cu voce tare din Bremer, Scott sau Edgerworth, lipsea ceva care tulbura atmosfera de pace a casei.

Simțiră acest lucru mai tare, cînd veni vremea cîntecului de seară; căci Beth nu putea să cînte decît la pian, Jo stătea mută ca o stană de piatră și Amy se lăsă repede de cîntat, așa încît Meg și mama rămaseră singure să susțină corul. Dar cu toate eforturile lor de a fi vesele, vocile subțiri și ușor voalate nu păreau să se armonizeze ca de obicei.

Cînd la despărțire, doamna March o sărută pe Jo, îi șopti cu blîndețe:

— Draga mea, nu lăsa să apună soarele pe supărarea ta. Iart-o și continuă să vă ajutați una pe alta, ca mai înainte.

Jo fu gata să-și lase capul pe umărul mamei ei și să-și plîngă toată supărarea; dar lacrimile sînt o slăbiciune puțin bărbătească și ea se simțea așa de greu lovită că nu putea să ierte încă. Și așa, clipi tare din ochi, dădu din cap și zise posomorîtă, știind că Amy aude:

— A fost un lucru îngrozitor și nu merită să fie iertată.

Zicînd acestea, se duse să se culce, tîrîndu-și picioarele, și în seara aceea fetele nu-și mai făcură confidențe, vesele, ca altădată.

Amy se simți foarte ofensată, că i-a fost respins primul pas spre împăcare și începu să-i pară rău că s-a umilit, să se simtă mai nedreptățită ca oricînd și să-și dea aere de nevinovată într-un mod de neiertat. Jo continua să fie întunecată ca un nor de furtună și nimic nu merse bine toată ziua. În dimineața aceea, se lăsă un frig tăios. Pateul îi scăpă din mînă în canal, iar mătușa March avu o criză de nervi. Meg era gînditoare, Beth părea necăjită, cînd ajunse acasă și Amy făcea întruna reflecții despre oamenii care se laudă că vor să fie generoși, totuși nu încearcă să devină astfel, cînd au în față exemplul altora.

— Toți sînt îngrozitori azi, am să-l chem pe Laurie să patineze cu mine. El e întotdeauna vesel și drăguț, și are să-mi redea buna dispoziție, sînt sigură! își zise Jo și ieși.

Amy auzi zgomot de patine și ridică capul, exclamînd nerăbdătoare:

— Așa, mi-a promis că are să mă ia și pe mine data viitoare, și asta e ultima gheață pe care o mai aveam. Dar cum să te înțelegi cu o încruntată ca asta?

— Nu vorbi așa! Ai fost foarte rea și i-e greu să-ți ierte pierderea cărții ei scumpe; dar cred că ai mai putea încerca o dată, numai să o nimerești într-un moment bun, zise Meg. Du-te după ea, nu te arăta, pînă cînd nu vezi că e bine dispusă și atunci apropie-te încet de ea și sărut-o. Sînt sigură că n-o să poată rezista la gestul ăsta și vă veți înțelege iar ca mai înainte.

— Am să încerc, zise Amy, căci acest sfat îi convenea.

Se îmbracă în grabă și alergă după cei doi, care tocmai dispăreau după deal.

Nu era departe riul, dar amîndoi fură gata, înainte ca Amy să-i ajungă. Jo o văzu venind și îi întoarse spatele. Laurie n-o văzu, căci patina cu grijă de-a lungul malului, sondînd gheața, deoarece înaintea de gerul ăsta fusese dezgheț.

— Eu mă duc spre primul cot, să văd dacă e bună gheața, înainte de a începe să patinăm, îl auzi Amy spunînd și Laurie porni ca vîntul, semănînd cu un rus în haina lui îmblănită și cu ăciula în cap.

Jo auzi pe Amy gîfîind, bătînd din picioare și suflînd în degete, n timp ce încerca să-și pună patinele; dar nici nu-și întoarse năcar capul și continua să patineze încet în zig-zag, simțînd o satisfacție amară la gîndul că sora ei se necăjește pe mal. În limineata aceea, supărarea ce o stăpînea sporise, cum se întîmplă întotdeauna cu sentimentele și cu gîndurile rele, dacă nu sînt îndată înăbușite. Cînd făcu cotul, Laurie îi strigă:

— Mergi pe lingă mal. La mijloc nu e sigură gheața.

Jo auzi, dar Amy care se căznea să se țină pe picioare, nu prinse nici un cuvînt. Jo se uită peste umăr la ea, dar drăcușorul din ureche îi șopti:

— Nu face nimic, dacă n-a auzit. Să-și aibă grijă singură de ea.

Laurie dispăruse după cot, Jo era tocmai la cotitură, iar Amy, departe în urmă, mergea drept spre gheața mai subțire din mijlocul riului. Un moment, Jo se opri, stăpînită de un sentiment ciudat; apoi se hotărî să pornească mai departe, dar ceva o făcu să se întoarcă tocmai la timp, ca s-o vadă pe Amy prăbușindu-se cu miinile în sus, sub gheața care pocni cu putere și scoți un țipăt care îi opri în loc bătăile inimii. Încercă să-l cheme pe Laurie, dar nu mai avea glas. Vru să dea fuga, dar picioarele n-o țineau. O clipă, rămase înlemnită, uitîndu-se cu groază la capișonul albastru care plutea pe apa neagră. Ceva trecu ca o săgeată pe lingă ea și vocea lui Laurie îi strigă:

— Adu o scindură, repede!

Cum a făcut toate, n-ar mai fi putut spune. Tot timpul, ea umblă ca o nebună, ascultînd orbește de Laurie, care-și păstrase tot calmul, și lungit pe gheață, cu fața în jos, ținea pe Amy de braț, în sus, pînă cînd Jo smulse o scindură de la gard și, împreună, scoaseră pe fetița, mai mult speriată decît lovită.

— Acuma trebuie s-o ducem acasă, cît putem mai repede. Pune hainele noastre peste ea, pînă îmi scot patinele astea blestемate, îi porunci Laurie, înfășurînd pe Amy în haina lui și trăgînd de curelele patinelor, care nu fuseseră niciodată așa de încurcate ca acumă.

Tremuriud, plingînd de ger și cu apa picurînd de pe hainele lor ude, o duseră pe Amy acasă. După ce o frecară bine, ea adormi învelită cu o plapumă, în fața focului. În timpul acestei frămîntări, Jo abia deschisese gura; dar era foarte palidă, cu părul ciufulit, pe jumătate dezbrăcată cu rochia ruptă, cu miinile tăiate și zgîriate de gheață, de scînduri și de cataramele patinelor, care nu voiau să se desfacă destul de repede. După ce culcară pe Amy, casa se liniști. Doamna Marche se așeză lingă pat și chemă la ea pe Jo, să-i lege miinile rănite.

— Ești sigură că e în afară de pericol? șopti Jo, uitîndu-se plină de remușcări la capul blond, care ar fi putut să dispară pentru totdeauna sub gheață.

— Absolut sigură, dragă! Nu s-a lovit și cred că nici n-o să răcească măcar. Ați fost așa de cuminți, că ați înfășurat-o și ați adus-o repede acasă, răspunse mama ei cu vioiciune.

— Laurie a făcut tot. Eu am lăsat-o să cadă. Mamă, dacă moare, eu sînt vinovată, și Jo se lăsă jos pe podea lingă pat și printre lacrimi de cîință povesti tot ce s-a întîmplat, condamnîndu-se cu amărăciune și suspinînd de recunoștință că a fost cruțată de pedeapsa grea, care ar fi căzut asupra ei. Am o fire imposibilă! Încerc s-o schimb și uneori am impresia că am izbutit, dar, deodată iar izbucnește, mai rău ca înainte. Ce să mă fac mamă? se vaită biata Jo deznădăjduită.

— Roagă-te și așteaptă, dragă! Nu-ți pierde răbdarea și nu-ți inchipui că e imposibil să-ți schimbi firea, zise doamna March, trăgînd spre ea capul zburlit și sărutînd obrazul umed cu atîta iubire, că Jo începu să plîngă și mai tare.

— Dumneata nu știi, nu poți să-ți inchipui ce rău e! Cînd sînt minioasă, devin așa de sălbatică, că aș putea să lovesc pe oricine și să mă bucur că-l doare. Mi-e teamă că am să fac într-o zi, ceva îngrozitor, să-mi stric viața pentru totdeauna, și să nu mă mai poată suferi nimeni. Mamă dragă, ajută-mă, te rog, ajută-mă!

— Te voi ajuta, fetița mea. Nu mai plînge, ci mai bine amintește-ți mereu de ziua aceasta și pune-ți în gînd să nu mai întîlnești alta la fel. Jo dragă, toți avem ispitele noastre unele cu mult mai mari decît ale tale — și cîteodată ne muncim o viață întreagă, să le învingem. Tu crezi că fire imposibilă ca a ta nu mai e pe pămînt; dar a mea era exact ca a ta.

— A dumitale, mamă? Bine, dar dumneata nu te minii niciodată!

Jo fu așa de surprinsă, că, pentru un moment, își uită de supărarea ei.

— Timp de patruzeci de ani am încercat s-o vindec și am reușit numai controlînd-o cu răbdare. Mă supăr aproape în fiecare zi, Jo; dar am învățat să n-arăt că sînt necăjită și sper încă să învăț să nu mai simt supărarea, deși pentru aceasta mi-ar mai trebui alți patruzeci de ani.

Răbdarea și umilința care se citeau acum pe fața pe care o iubea așa de mult, fură pentru Jo o lecție mai bună decît cea mai înțeleaptă predică și decît cea mai aspră ceartă. Se simți mîngîiată de simpatia și încrederea care i se dăduse. Faptul că mama ei suferă de un rău asemănător cu al ei și că încearcă să-l vindece, îi ajută să-l suporte mai ușor pe al ei și-i întărește hotărîrea de a-l nimici, deși patruzeci de ani păreau cam mult pentru o fată de cincisprezece ani.

— Mamă, ești supărată atunci cînd stringi buzele și ieși din odaie, de cîte ori face scandal mătușa March sau te necăjesc oamenii? o întrebă Jo, simțindu-se mai aproape și mai dragă mamei ei ca oricînd.

— Da, am învățat să-mi înfrinez cuvintele iuți, care-mi vin pe buze. Și cînd simt că vor să iasă împotriva voinței mele, plec un moment din cameră și mă căiesc că sînt așa de slabă și de rea, răspunse doamna March cu un suspin și un zîmbet, netezind părul zburlit al lui Jo.

— Cum ai învățat să te stăpînești? Asta mă chinuiește pe mine, căci cuvintele tari îmi ies din gură, înainte ca să le pot opri; și cu cit vorbesc mai mult, cu atît se încurcă lucrurile mai rău, pînă cînd simt parcă o plăcere să jignesc oamenii. Spune-mi cum faci, mamă dragă?

— Mama mea mă ajută...

— Cum ne ajuti dumneata pe noi, întrerupse Jo, sărutînd-o cu recunoștință.

— Dar am pierdut-o, cînd eram ceva mai mare decît tine și ani de zile a trebuit să lupt singură, căci eram prea mîndră, ca să-mi mărturisesc slăbiciunea altcuiva. A fost foarte greu, Jo, și de multe ori plingeam, fiindcă vedeam că n-ajung la nici un rezultat, în ciuda sfortărilor mele. Atunci a venit tatăl tău care m-a ajutat cu atîta drag, că mi s-a părut ușor să fiu bună. Dar mai tirziu, cînd am avut patru fete în jurul meu și eram săraci, răul cel vechi a revenit; căci eu nu sînt răbdătoare din fire, și mă durea să văd că atîtea le lipsesc copiilor mei.

— Biata mamă! Cine te-a ajutat atunci?

— Tatăl tău, Jo. Nu-și pierde niciodată răbdarea, nu se plinge ci speră mereu, muncește și așteaptă cu atîta voie bună, încît le este rușine celor din jurul lui să nu facă la fel. El m-a ajutat, m-a mîngîiat, m-a învățat că trebuie să practic eu însumi toate virtuțile

pe care vreau să le aibă fetițele mele, căci eu sint exemplul lor viu. Era mai ușor să încerc pentru binele vostru, decît pentru al meu personal. O privire mirată sau o tresărire a unei din voi, cînd vorbeam mai răstit, mă dojenea mai tare decît orice cuvinte, iar iubirea, respectul și încrederea copiilor mei era cea mai frumoasă răsplată pe care o puteam avea pentru eforturile mele.

— O, mămico! dacă am să ajung vreodată numai pe jumătate pe cît ești tu de bună, am să fiu mulțumită, strigă Jo, mișcată.

— Cred că ai să ajungi mult mai bună decît mine, dragă; dar trebuie să bagi de seamă „dușmanul tău de moarte” — cum îl numește tatăl tău — care ți-ar putea otrăvi toată viața. Ai fost prevenită cu întîmplarea de azi. Ține-o minte și încearcă din toată inima să-ți stăpînești temperamentul tău impulsiv și nu aștepta să-ți aducă supărări cu mult mai mari decît cea de acum.

— Am să încerc, mamă, îți făgăduiesc, dar trebuie să mă ajuți, să-mi aduci aminte și să nu mă lași să izbucnescă iarăși. L-am văzut uneori pe tata punindu-și un deget pe buze și uitindu-se la tine cu o privire blîndă și liniștită, iar atunci tu îți stringeai buzele și ieșeai din odaie. Îți amintea de asta? întrebă Jo încet.

— Da! L-am rugat să-mi ajute și el nu uita niciodată. Multe cuvinte grele am înăbușit în mine, văzîndu-i gestul și privirea.

Zicînd acestea, ochii mamei ei se umplură de lacrimi și buzele îi tremurau. Temîndu-se că a mers prea departe, Jo îi șopti neliniștită:

— Am făcut rău, că te-am observat și ți-am spus? N-am avut de gînd să fiu nepoliticoasă, dar mă simt așa de bine, cînd îți spun tot.

— Jo dragă, poți să spui orice mamai tale. E cea mai mare mîndrie și fericire a mea să simt că fetele mele au încredere în mine și își dau seama cît de mult le iubesc.

— Credeam că te-am supărat...

— Nu, dragă, dar, vorbind de tata, mi-am adus aminte cît de mult îmi lipsește, cît de multe îi datorez și cît trebuie să muncesc, ca să-și găsească fetițele cuminți și în siguranță, cînd se va întoarce.

— Totuși tu i-ai spus să se ducă mamă, și n-ai plins, cînd a plecat. Nu te vaiți niciodată și nu pari să ai nevoie de vreun ajutor, zise Jo nedumerită.

— Am dat ce-am avut mai bun țării pe care o iubesc și mi-am ținut lacrimile, pînă după plecarea lui. Și de ce m-aș plînge, cînd amîndoi nu ne-am făcut decît datoria? Dacă nu par să am nevoie de ajutor, e pentru că am un prieten mai bun chiar decît tatăl tău, care să mă mîngie și să mă ajute. Copila mea, necazurile și ispitele vieții tale abia acum încep și ar putea fi multe la număr; dar le poți învinge pe toate, dacă știi să simți puterea și bunătatea

Tatălui ceresc, așa cum o prețuiești pe a celui de pe pământ. Cu cât îl vei iubi mai mult și vei avea mai multă încredere în El, cu atât te vei simți mai aproape de El, și-ți va păsa mai puțin de puterea și înțelepciunea omenească. Iubirea și grija lui nu încetează niciodată, nu-ți pot fi luate nicidecum de la tine, dar pot deveni izvorul fericirii, păcii și trăinicieii unei vieți întregi. Nu te îndoi niciodată de acest lucru și încredințează lui Dumnezeu toate grijile, speranțele, păcatele și durerile, cu aceeași dragoste cu care le spui mamei tale.

Singurul răspuns al lui Jo, fu s-o stringă în brațe, mai tare pe mama ei. În liniștea care urmă, se simți ridicată de la pământ de rugăciunea cea mai sinceră, fără cuvinte, pe care o rostise vreodată, căci în această clipă tristă și totuși fericită, învățase să cunoască nu numai amărăciunea remușcării și ale deznădejdiei, dar și frumusețea abnegației și a stăpînirii de sine. Dusă de mină de mama ei, se apropie mai mult de prietenul care întâmpină pe orice copil cu iubire mai puternică decît a oricărui tată, mai duioasă decît a oricărei mame.

Amy suspină și se mișcă în somn și doritoare să înceapă imediat să-și îndrepte greșeala, Jo ridică capul cu o privire pe care n-o mai văzuse nimeni în ochii ei.

— Am lăsat să apună soarele pe minia mea. N-am vrut să te iert și azi, dacă n-ar fi fost Laurie, ar fi fost prea tîrziu. Cum am putut să fiu așa de rea? zise Jo cu jumătate de glas, aplecîndu-se peste sora ei și mîngîind ușor părul umed, împrăștiat pe pernă.

Ca și cum ar fi auzit, Amy deschise ochii și întinse brațele spre ea, cu un zîmbet care îi merse la inima lui Jo. Nici una nu scoase nici un cuvînt, dar se strînseră tare în brațe, în ciuda plapumii, și totul fu iertat și uitat într-o sărutare dată din inimă.

CAP. IX

MEG SE DUCE LA TÎRGUL VANITĂȚILOR

— Am avut nevoie ca să aibă pojar tocmai acum copiii aceia, zise Meg într-o zi de aprilie, pe cînd, înconjurată de surori, împacheta lucrurile în valiza pentru „călătorii în străinătate“.

— Este așa de drăguț din partea lui Annie Moffat să nu-și uite promisiunea! Două săptămîni de discuție! O să fie splendid! răspunse Jo, care era parcă o moară de vînt, împăturind rochiile cu brațele ei lungi.

— Și îmi pare așa de bine că ai vreme frumoasă, spuse Beth, alegînd cu grijă panglici din cutia ei cu mărunțișuri, ca să i le împrumute pentru aceste evenimente.

— Ce n-aș da să mă distrez și eu și să pun pe mine toate lucrurile astea drăguțe, zise Amy cu mina plină de ace, aranjînd artistic pernița sorei ei.

— Aș vrea să veniți toate cu mine, dar cum nu se poate, am să-mi însemn bine în minte toate întîmplările și am să vi le povestesc, cînd mă voi întoarce. Sigur că e foarte puțin, cînd voi ați fost așa de drăguțe și mi-ați împrumutat atîtea lucruri și mi-ați ajutat să împachetez, zise Meg, aruncînd o privire spre îmbrăcămintea așa de simplă, răspîdită prin camera, care în ochii ei părea totuși foarte elegantă.

— Ce ți-a dat mama din caseta de lucruri de preț, întrebă Amy, care nu fusese de față la deschiderea unui anumit scrin de lemn de cedru, în care doamna March ținea cîteva rămășițe ale splendorii ei de altădată, ca daruri pentru fete, cînd le va veni vremea.

— O pereche de ciorapi de mătase, evantaiul pictat și un cordon albastru drăguț. Voiam mătasea aceea violetă, dar nu e timp să-mi facă rochie, așa că trebuie să mă mulțumesc cu bluza veche de tulpă.

— Cu fusta mea nouă de muselină vine foarte bine și dacă-i pui și cordonul, o să fie splendid. Îmi pare rău că mi-am rupt brățara de mărgean, ți-ași fi dat-o, zise Jo, care era gata să împrumute tot, dar lucrurile ei erau întodeauna prea stricate, ca să mai fie bune la ceva.

— Mai e în casetă un șirag de perle într-o garnitură veche minunată, dar mama zice că florile naturale sînt cea mai frumoasă podoabă pentru o fată tină și Laurie mi-a promis să-mi trimită cîte vreau, mai zise Meg. Acuma să facem socoteala, am costumul meu gri de după-amiază — Beth, răsuțește puțin pana de la pălăria mea — pe urmă rochia de poplin pentru duminici și ceaiurile fără pretenții; dar e cam groasă pentru primăvară. O rochie de mătase violetă ar fi mers mult mai bine, nu credeți?

— Nu-i nimic. Ai rochia de muselină pentru serate și în alb pari un înger, zise Amy, uitîndu-se fermecată la grămada spumoasă de voal. Nu e decoltată și n-are trenă destul de lungă, dar asta e și nu e alta. Rochia mea de casă îmi place așa cum e acum. Întoarsă pe dos și aranjată altfel parcă ar fi nouă. Poșeta mea de mătase nu mai este la modă și pălăria nu e frumoasă ca a lui Salli. N-am vrut să zic nimic, dar umbrela m-a dezamăgit grozav. I-am spus mamei să-mi cumpere una nouă neagră, cu miner alb, dar ea a uitat și mi-a luat-o verde, cu un miner gălbui,

urit. E solidă, nu mă pot plinge, dar sînt sigură că am să mă simt prost cu ea, alături de Annie, cu umbrela ei de mătase, cu vîrf de aur.

— Schimb-o, o sfătui Jo.

— Nu vreau s-o jignesc pe mama, cînd și-a dat atîta osteneală să-mi pregătească de toate. Astea sînt ideile mele stupide și nu trebuie să mă mai necăjesc, gîndindu-mă la așa ceva. Ciorapii de mătase și două perechi de mănuși nou-nouțe, sînt toate mindria mea. Îți sînt recunoscătoare, Jo, că mi le-ai împrumutat pe ale tale. Mă simt bogată, chiar elegantă, cu cele două perechi și cu mănuși vechi curățate pentru toate zilele și Meg deschise din nou, zîbind, cutia cu mănuși.

— Anni Moffat are panglici roșii și albastre la scufițele ei de noapte. Vrei să-mi coși și la ale mele? întrebă, cînd văzu pe Beth venind cu o grămadă de panglici albe ca zăpada.

— Nu, nu-ți pun. Scufițele elegante nu se potrivesc cu cămășile de noapte simple, fără nici o garnitură. Oamenii săraci nu trebuie să se impopoțoneze, zise Jo hotărîtă.

— Mă întreb dacă o să fiu vreodată destul de bogată, ca să am dantele veritabile la rufărie și panglici la scufițe? zise Meg, gata să-și piardă răbdarea.

— Acum cîteva zile ziceai că ai fi în culmea fericirii, dacă te-ai duce la Annie Moffat, observă Beth, în felul ei potolit.

— Așa am și spus! Zău, sînt fericită că am să termin cu nemulțumirile, dar vedeți, cu cît cineva are mai mult, cu atît vrea mai mult. Ei, geamantanul e aproape plin, am pus tot afară de rochia de bal, care o așează mama, zise Meg, înveselindu-se la față, cînd aruncă o privire la bagajul aproape gata și apoi la rochia de muselină de atîtea ori cirpită și refăcută, pe care o numea „rochie de seară“, cu un aer important.

A doua zi era vreme frumoasă și Meg plecă cu tot ce-i trebuia pentru două săptămîni de plăceri și viață nouă. Doamna March consimțise cu greutate la această vizită, temîndu-se că Margareta se va întoarce mai nemulțumită decît plecase. Dar se rugase așa de mult și Sallie promisese că va avea grijă de ea. Puțină distracție îi făcea bine, după o iarnă grea de muncă, încît mama cedă și fiica plecă să ia primul contact cu viața mondenă.

Familia Moffat era într-adevăr foarte mondenă și Meg, fată modestă, se simți intimidată la început de eleganța lor, de luxul din casă. Dar erau oameni de treabă, cu toată viața ușoară pe care o duceau și în curînd o făcură pe musafira lor să se simtă bine la ei. Poate Meg simțea fără să-și dea seama că nu erau oameni nici prea cultivați, nici prea inteligenți, și că toată spoiala aceasta superficială nu servea decît ca să ascundă originea lor de rînd. Era

plăcut să trăiești pe picior mare, să te plimbi într-o trăsură elegantă, să-ți pui cea mai bună rochie în fiecare zi și să nu faci altceva decît să te distrezi. Acest fel de viață se potrivea firii ei și, în curînd, începu să imite manierele și conversația celor din jurul ei, să-și dea aere, să întrebuițeze fraze franțuzești, să-și încrețească părul, să-și strîngă toate rochiile la talie și să vorbească de modă, pe cît se pricepea. Cu cît vedea mai multe lucruri drăguțe de-ale lui Annie Moffat, cu atît o invidia mai tare și ofta că nu e și ea bogată. Casa pe care o lăsase în urmă, părea acum sărăcăcioasă și tristă, munca, o ocupație grea și plicticoasă, și se simți o fată oropsită de soartă, cu toți ciorapii de mătase și mănușile ei noi.

Totuși n-avea prea mult timp să se gîndească la ce-i lipsea, căci cele trei fete erau ocupate toată ziua, în căutare de „distracții“.

În seara în oraș, se plimbau pe jos sau cu trăsura și făceau vizite, se duceau la teatru și la operă, sau seara se țineau de nebunii acasă; căci Annie avea multe prietene și știa cum să le facă să se simtă bine. Surorile ei mai mari erau domnișoare elegante și una era logodită, lucru foarte interesant și foarte romantic, găsea Meg. Domnul Moffat era un om voinic și vioi, care îl cunoștea pe tatăl ei, iar doamna Moffat o femeie grăsuță, care o plăcu pe Meg de la prima vedere, ca și fiica ei. Toată lumea o alintă și nu mai trecu mult, ca să-i sucească capul lui „Daisy“, cum îi ziceau ei.

Cînd sosi seara pentru „ceaiul fără importanță“, Meg găsi că rochia de poplin nu merge deloc, căci celelalte fete își puneau rochii subțiri și se făceau frumoase și atunci scoase rochia de muselină, care părea mai veche și mai roasă ca oricînd, pe lingă cea creată a lui Sallie. Meg văzu pe fete, uitîndu-se la rochia ei și apoi una la alta și simți că i se aprind obraji, căci, deși o fire blîndă, Meg era foarte mîndră. Nimeni nu zise nimic, dar Sallie se oferî s-o pieptene, Annie să-i lege cordonul și Belle, sora logodită, îi lăudă miinile albe. În bunătatea lor însă, Meg văzu numai milă pentru sărăcia ei și un sentiment de jenă începu s-o apese, văzînd pe celelalte cum vorbesc, rid și se mișcă de colo pînă colo, ca niște fluturi de voal. Sentimentul de amărăciune îl simțea crescînd din ce în ce, cînd o fată intră în cameră cu o cutie de flori. Înainte ca Meg să poată deschide gura, Annie scoase capacul și toate izbucniră în strigăte de admirație, văzînd trandafirii aceea frumoși pe un fond de ferigă.

— E pentru Belle, cu siguranță. George îi trimite totdeauna, dar azi s-a întrecut pe sine, spuse Annie, mirosîndu-i încîntată.

— Sînt pentru domnișoara March, zise fata. Aveți și un bilet, și i-l întinse.

— Ce nostim! De la cine sînt? Nu știm că ai un iubit, strigară fetele, învîrtindu-se în jurul lui Meg, aprinse de curiozitate și de mirare.

— Biletul e de la mama și florile de la Laurie, zise Meg cu simplitate, totuși foarte mulțumită că băiatul n-o uitase.

— A, da! zise Annie cu o privire neîncrezătoare.

Meg își băgă biletul în buzunar, ca un fel de talisman, împotriva invidiei, vanității și a mindriei prost înțelese, căci cele cîteva cuvinte de iubire îi făcuseră bine și florile o înveseleau cu frăgezimea lor.

Aproape fericită acum, puse deoparte cîteva frunze de ferigă și vreo doi trandafiri pentru ea, iar restul îl așeză repede în buchețele delicate pentru corsajele și părul prietenelor ei și le oferi cu atîta grație, încît toată lumea fu încîntată de atenția ei, iar Clara, sora cea mai mare, o mîngîie și-i spuse că e „fetița cea mai dulce pe care a cunoscut-o vreodată.“ Într-un fel sau într-altul, acest gest drăguț puse capăt deznădejdii ei amare și, cînd celelalte se duseră să se arate doamnei Moffat, Meg văzu în oglindă o figură fericită și niște ochi strălucitori, în timp ce-și puneă ferige în părul ușor ondulat și-și prindea trandafirii de rochia care nu mai părea acum chiar așa de roasă.

Se distră foarte bine în seara aceea, dansă pînă ce se sătură. Toată lumea fu drăguță cu ea. I se făcură chiar trei complimente. Annie o puse să cînte și cineva zise că are o voce deosebit de frumoasă. Maiorul Lincoln întrebă cine e „fetița aceea sănătoasă cu ochi frumoși“ și domnul Moffat ținu neapărat să danseze cu ea, pentru că, zicea el, ea nu se leagănă, ci are nerv în ea. Se putea spune deci că Meg era foarte încîntată de petrecere, pînă cînd la un moment dat, prinse un fragment de conversație care o tulbură mult. Stătea tocmai în seră, așteptînd să-i aducă o înghețată partenerul ei, cînd auzi o voce, întrebînd de cealaltă parte a zidului înflorit:

— Ce vîrstă are el?

— Șaisprezece sau șaptisprezece ani, cred, răspunse o altă voce.

— Ar fi ceva grozav pentru una din fetele acelea. Sallie zice că sînt foarte intimi acum și bătrînul le iubește la nebunie.

— Doamna March își are planurile ei, de asta poți să fii sigură și are să-și joace bine cărțile din mină... dar e cam de vreme acum. Fata sigur că nici nu se gîndește încă la asta zise doamna Moffat.

— Părea că știe ceva, cînd a spus minciuna aceea despre mama ei și s-a înroșit tare, cînd a văzut florile. Biata fată, ar fi așa de drăguță, dacă s-ar îmbrăca și ea ca lumea. Crezi că s-ar simți

ofensată, dacă i-am propune să-i împrumutăm o rochie pentru joi? întrebă o altă voce.

— E mîndră, dar nu cred că s-ar supăra, pentru că rochia asta prost croită de muselină e tot ce are. Poate că o rupe în astă-seră și atunci asta ar fi o scuză, ca să-i oferim una cumsecade.

— O să vedem noi. Am să-l invit pe Laurie acela, ca o cinste anume pentru ea și o să rîdem bine pe urmă.

În acest moment, Meg, roșie la față și agitată, văzu pe cavalerul ei apărînd. Era mîndră, și mîndria o ajută să-și ascundă chinul, minia și dezgustul de ceea ce auzise cu o clipă mai înainte; căci, neștiutoare și nebănuitoare cum era, înțelesese, fără voia ei, birfeala prietenelor ei. Încercă s-o uite dar nu putea. Fragmentele de fraze îi sunau mereu în ureche: „Doamna March își are planurile ei...“, „minciuna aceea cu mama ei“, „rochia cea prost croită de muselină“, pînă îi dădură lacrimile și fu gata să fugă acasă, să-și mărturisească necazurile și să ceară un sfat. Cum aceasta era imposibil, își dădu toată osteneala să pară veselă și, deși enervată, reuși pe deplin să se înfrineze și nimeni nici nu visa ce efortări făcea ea pentru aceasta. Fu încîntată, cînd se termină totul și se văzu liniștită în patul ei, unde începu să răstălmăcească lucrurile, să-și pună întrebări și să se chinuiască, pînă cînd o apucă durerea de cap și cîteva lacrimi îi răcoriră obrajii aprinși. Cuvintele stupide spuse fără vreo intenție rea, îi deschiseseră o altă lume și îi tulburaseră cu totul pacea celei vechi, în care trăise pînă atunci, fericită ca un copil. Prietenia ei nevinovată cu Laurie era pîngărită de vorbele prostesti pe care le auzise din întîmplare, credința nestrămutată în mama ei era puțin clătinată de acele planuri interesante pe care i le atribuia doamna Moffat, care judeca pe alții după ea, iar hotărîrea cuminte de a fi mulțumită cu garderoba simplă care se potrivea fiicei unui om sărac, era slăbită de mila fără rost a unor fete care găseau că o rochie roasă e cea mai mare nenorocire din lume.

Biata Meg petrecu o noapte chinuită și se sculă cu capul greu, nenorocită, pe jumătate urîndu-și prietenele, pe jumătate rușinată de ea însăși, că nu avusese curajul să vorbească pe față și să pună lucrurile la punct. Toată lumea fu leneșă în dimineața aceea și se făcu douăsprezece, pînă cînd fetele se hotărîră să-și reia firul ocupațiilor de fiecare zi. Ceva în felul de a se purta al prietenelor ei o izbi pe Meg imediat. O tratau cu mai mult respect, găsea ea. Arătau un interes deosebit pentru tot ce spunea ea, și se uitau la ea cu niște ochi care trădau evident curiozitatea. Toate acestea o surprinse și o măguliră, deși nu înțelegea cărui fapt se datora

atenția lor, pînă cînd domnișoara Belle ridică capul de pe scrisoare și zise cu un aer sentimental:

— Daisy dragă, am trimis o invitație prietenului tău, domnul Laurence pentru joi. Ne-ar face plăcere să-l cunoaștem, și-ți facem și ție o bucurie.

Meg se înroși, dar o poftă nebună să necăjească pe fete o făcu să răspundă cu o modestie prefăcută:

— Ești foarte drăguță, dar mi-e teamă că n-are să vină.

— De ce nu, *chérie*? întrebă domnișoara Belle.

— E prea bătrîn.

— Daisy, ce vrei să spui? Ce vîrstă are, dacă îmi pot permite să întreb, strigă domnișoara Clara.

— Aproape șaptezeci, cred, răspunse Meg, continuînd să numere punctele, ca să-și ascundă veselia din ochi.

— Șireată mai ești! Bineînțeles că era vorba de tinărul Laurence, exclamă domnișoara Belle rîzînd.

— Nu există! Laurie e doar un băiețel! și Meg rise la rîndul ei de privirea ciudată pe care o schimbară surorile, auzind descrierea presupusului ei iubit.

— Cam de vîrsta ta, zise Nan.

— Mai mult de vîrsta sorii mele Jo. Eu am șaptesprezece ani, în august, le-o întoarse Meg, dîndu-și capul pe spate, semeată.

— E foarte drăguț din partea lui că-ți trimite flori, zise Annie.

— Da, ne trimite deseori la toate, căci casa lor e plină de flori și nouă ne plac așa de mult. Mama mea și domnul Laurence sînt prieteni, știți așa că e foarte natural ca noi, copiii, să ne jucăm împreună, și Meg speră să se oprească aici conversația.

— E clar că Daisy nu știe încă despre ce e vorba, zise domnișoara Clara lui Sallie, făcîndu-i un semn de înțelegere cu capul.

— Ce viață patriarhală și nevinovată! și domnișoara Belle ridică din umeri.

— Mă duc în oraș, să cumpăr cîteva lucruri pentru fetele mele. Aveți și dumneavoastră ceva de luat, domnișoarelor? întrebă doamna Moffat, legănîndu-se cu o grație greoaie de elefant, într-o rochie de mătase cu dantelă.

— Nu, mulțumesc doamnă! răspunse Sallie. Eu am rochia mea de mătase roșie și n-am nevoie de nimic.

— Nici eu... începu Meg, dar se opri, pentru că își aduse aminte că avea nevoie de mai multe lucruri, pe care însă nu le putea căpăta.

— Cum te îmbraci tu? întrebă Sallie.

— Tot cu aceea albă veche, dacă pot s-o cirpesc, să fie prezentabilă. Am rupt-o rău noaptea trecută, zise Meg, încercînd să zimbească natural, dar simţindu-se foarte prost.

— De ce nu trimiţi acasă, să-ţi aducă alta? întrebă Sallie care era puţin cam mărginită.

— N-am alta.

Meg făcu o sfortare să spuie aceasta, dar Sallie nu băgă de seamă şi exclamă, surprinsă, dar fără rea voinţă:

— Numai pe asta o ai? Ce curios!... dar nu termină fraza, căci Belle clătină din cap şi o întrerupse cu bunătaţe:

— De loc, la ce i-ar servi să aibă o mulţime de rochii, dacă nu lese mult. Nu e nevoie să trimiţi acasă, Daisy, chiar dacă ai avea o duzină, pentru că am eu una drăguţă de tot de mătase albastră, care nu mă mai încap, şi ai s-o pui tu, ca să-mi faci plăcere. Vrei, dragă?

— Eşti foarte drăguţă, dar pe mine nu mă supără să-mi pun tot rochia mea cea veche, dacă n-aveţi nimic împotriva. E destul de bună pentru fetiţă ca mine, zise Meg.

— Te rog, lasă-mă să am plăcerea să te îmbrac ca pe o domnişoară. Să vezi, ai să fii o adevărată „frumuseţe“, dacă te aranjăm puţin. N-am să las pe nimeni să te vadă, pînă nu vei fi gata şi atunci o să apărem pe neaşteptate şi o să-i uimim pe toţi, ca cenuşăreasa ducîndu-se la bal cu naşa ei, zise Belle pe tonul ei convingător.

Meg nu putu refuza o propunere făcută cu atîta voie bună, din dorinţa de a vedea dacă poate fi şi ea o „adevărată frumuseţe“, „aranjată“ puţin şi astfel îşi uită toate sentimentele urite pe care le avusese faţă de familia Moffat.

Joi seara, Belle se închise în cameră cu Meg şi fata din casă, îi împreună, o transformară pe Meg într-o domnişoară elegantă. Îi încreţiră părul, îi pudrară gîtul şi braţele, îi dădură pe buze cu o cremă specială ca să le facă mai roşii şi Hortense ar fi vrut să adauge un „*soupçon de rouge*“, dacă Meg n-ar fi protestat. O strinseră într-o rochie de culoarea cerului, care era aşa de strîmtă, că abia putea respira, şi aşa de decoltată, că Meg cea modestă se înroşi, uitîndu-se în oglindă. Îi puseră apoi găteală de filigran de argint, brăţări, colan la gît, chiar şi cercei pe care Hortense îi legă de urechi cu un fir de mătase roşie, ca să nu se vadă. Cîţiva boboci de trandafiri galbeni la corsaj şi un volan gofrat, ascunseseră, spre bucuria lui Meg, o parte din umerii ei frumoşi goi, şi perechea de pantofi albaştri de mătase, cu tocuri înalte, îi satisfăcură ultima ei pretenţie. O batistă de dantelă, un evantai cu pene şi un mic buchet într-un miner de argint îi completau toaleta, şi domnişoara

Belle o privi cu mindria unei fete care a îmbrăcat o păpușă în rochie nouă.

— *Mademoisele est charmante, très jolie*, nu-i așa? strigă Hortense, bătînd din palme cu un entuziasm afectat.

— Vino să te arăți în salon, zise domnișoara Belle, ducînd-o în odaia unde așteptau fetele celelalte.

Cînd Meg intră pe ușă, cu trena foșnind după ea, cu cerceii zăngănind cu buclele în vînt și inima bătînd de emoție, simți că „distracția“ ei abia acum a început, căci oglinda îi spusese limpede că e o „adevărată frumusețe“. Prietenele o admirară entuziasmate și timp de cîteva minute, stătu ca și corbul din poveste, încîntată de penele ei împrumutate, în timp ce ceilalți vorbeau cu zgomot, parcă ar fi fost acolo o adunare de coțofene.

— Cît mă îmbrac eu, învaț-o tu Nan cum să-și țină fusta și cum să umble pe tocurile astea în mijlocul corsajului și prinde-i în partea stîngă bucla cea lungă, Clara. Să nu-mi strice cineva opera splendidă a miinilor mele și Belle plecă în fugă din odaie, mulțumită de succesul ei.

— Mi-e frică să cobor, nu știu, e ciudat, parcă n-aș fi tot eu cea de acum un ceas și mă sint așa de dezbrăcată, îi mărturisi Meg lui Sallie, cînd sună clopotul și doamna Moffat trimise vorbă ca domnișoarele să-și facă apariția jos.

— Ești cu totul schimbată, dar ești foarte drăguță. Mă întreci în toate, căci Belle are mult gust și te-a aranjat după ultima modă. Lasă florile să atirne în jos. Nu te mai îngriji atîta de ele, și bagă de seamă să nu te împiedici, răspunse Sallie, încercînd să nu pară geloasă, că Meg e mai drăguță decît ea.

Cu aceste sfaturi în minte, Margareta ajunse jos cu bine și se îndreptă spre salon, unde stîteau adunați doamna și domnul Moffat, cu cîțiva musafiri mai grăbiți. Aici descoperi foarte curînd că hainele frumoase au un farmec care atrag pe o anumită clasă de oameni și-ți asigură respectul lor. Cîteva domnișoare, care nici n-o băgaseră în seamă data trecută, se arătară deodată foarte amabile, cîțiva domni tineri care la celălalt ceai se mulțumiseră s-o privească de la depărtare, acum nu numai că se uitară lung la ea, dar cerură să fie prezentați și-i spuseră o mulțime de lucruri stupide dar plăcute și cîteva doamne în vîrstă, care stăteau pe divane și criticau pe ceilalți musafiri, întrebare pline de interes cine e Meg.

— Daisy March — tatăl ei e colonel în armată — una din familiile noastre vechi, dar știi, răsturnări ale destinului. E o fată dulce. Ned al meu moare după ea.

— Dumnezeule! strigă doamna în vîrstă, ducîndu-și iar lor-ionul la ochi, să observe mai bine pe Meg, care căuta să se facă

că n-a auzit nimic și că nu era indignată de minciunile doamnei Moffat.

Se simțea tot așa de prost ca la început, dar își zise că trebuie să joace rolul unei domnișoare elegante și reuși destul de bine, deși talia prea strinsă îi dădea dureri de stomac, călca mereu pe trenă și-i era frică să nu-i cadă cerceii și să-i piardă sau să-i strice. Tocmai își făcea vînt cu evantaiul și ridea de glumele proaste ale unui tinăr, care încerca să fie spiritual, cînd deodată se opri din ris și păru foarte încurcată, căci în celălalt capăt al sălii îl văzu pe Laurie. El o măsură cu o mirare neascunsă, chiar cu dezaprobare, găsia ea, căci, deși se înclină și zîmbi, totuși ceva în privirea lui cinstită o făcu să roșească și să dorească să fie tot în rochia ei veche. Și ca vîrf la toate, o văzu pe Belle făcînd cu cotul lui Annie și amîndouă uitîndu-se cu intenție și la Laurie, care, fu încîntată să constate, părea neobișnuit de timid și de stingaci.

— Ce fete proaste, că-mi bagă în cap asemenea gînduri! Dar ce-mi pasă mie de ele, se gîndi Meg și se îndreptă spre prietenul ei, cu rochia foșnind după ea.

— Îmi pare bine că ai venit. Mi-era teamă că n-ai să primești, zise ea cu un aer protector.

— Jo m-a rugat să vin, ca să-i spun cum arăți, așa încît am ascultat-o și am venit, răspunse Laurie, fără să se uite la ea și zîmbind ușor de tonul ei matern.

— Și ce ai să-i spui? întrebă Meg plină de curiozitate să-i cunoască părerea, totuși simțîndu-se, pentru prima oară, jenată alături de el.

— Am să-i spun că nu te-am recunoscut, fiindcă pari așa de mare, așa de schimbată, că mi-e teamă de tine, zise el, încercînd să deschidă nasturele de la mînușă.

— Ciudat ești! Fetele m-au îmbrăcat așa, ca să se distreze și aș putea să spun că-mi place. Crezi că Jo n-ar face ochi mari, dacă m-ar vedea?, stăruî Meg, hotărîtă să-l facă să spună dacă o găsește bine sau nu.

— Da, cred că ar face ochi mari, răspunse Laurie grav.

— Nu mă placi așa? întrebă Meg.

— Nu, nu te plac! fu răspunsul lui neașteptat.

— De ce? întrebă ea neliniștită.

El învălui într-o singură privire, părul ei frizat, și umerii goi cu o expresie care o descurajară mai mult decît răspunsul lui, în care nu mai apărea politețea lui obișnuită:

— Nu-mi plac oamenii infumurați.

Aceasta era prea mult din partea unui băiat mai tinăr decît ea și Meg plecă de lingă el, aruncîndu-i o privire furioasă:

— Ești cel mai nepoliticos băiat pe care l-am cunoscut vreodată.

Foarte iritată, se așează la o fereastră, unde n-o tulbura nimeni ca să-și răcoarească obrazii, căci rochia strimță o-aprindea la față supărător de tare. Pe cînd stătea acolo, maiorul Lincoln trecu pe lângă ea și o clipă după aceea îl auzi adresîndu-se mamei lui.

— Și-au bătut joc de fetița aceea. Voiam să ți-o prezint, dar au stricat-o de tot: astă seară nu e decît o păpușă.

— O, Doamne! suspină Meg. Ce bine era, dacă rămîneau fată cuminte și îmi puneam rochia mea. Atunci m-aș fi scîrbit de alți oameni și n-aș fi fost așa de rușinată de mine.

Își sprijini fruntea de geamul rece și rămase așa, ascunsă între perdele, neținînd seamă că începuse valsul ei favorit, cînd cineva o atinse pe umăr și, întorcîndu-se, văzu pe Laurie, care venise să-și ceară iertare. Băiatul se înclină cu toată arta de care era capabil și îi întinse mina, spunînd:

— Te rog, iartă-mă că am fost nepoliticos și vino să dansezi cu mine.

— Nu știu dacă asta o să te distreze prea mult, zise Meg, încercînd să pară ofensată, fără să reușească.

— Dimpotrivă, abia aștept să dansez. Hai vino! Am să fiu cuminte. Nu-mi place rochia ta, dar pot să-ți spun că ești... strălucitoare de frumoasă, și făcu un gest vag cu mina, ca și cum cuvintele nu puteau să exprime toată admirația lui.

Meg zîmbi și se dădu bătută. Pe cînd stăteau gata să prindă tactul îi șopti:

— Bagă de seamă să nu mă calci pe rochie, ar fi o nenorocire! Am fost o proastă s-o pun.

— Învîrtește-o pe braț și atunci nu te mai încurcă, zise Laurie, uitîndu-se în jos la pantofii albaștrii mici, care cu siguranță îi erau pe plac.

Și intrară în virtejul dansului, plutind cu grație; căci, după atîtea exerciții acasă, dansau perfect împreună și era o plăcere să vezi învîrtindu-se mereu, perechea tinărară și vioaie, după mica lor discuție, simțindu-se acum mai apropiați unul de altul.

— Laurie, aș vrea să-mi faci o favoare, zise Meg în timp ce el îi făcea vînt cu evantaiul, cînd obosea, ceea ce se întîmpla foarte des, deși ea nu voia să spună de ce.

— Cum nu! zise Laurie cu grabă.

— Te rog, nu le spune acasă de nebunia mea de azi. N-o să înțeleagă gluma și mama o să se supere tare.

— Atunci de ce ai făcut asta? întrebă parcă ochii lui Laurie, că Meg se grăbi să adauge:

— Am să le povestesc eu singură ce proastă am fost. Dar tu nu spune nimic, îmi promiți?

— Ți-am dat cuvîntul că nu; dar ce să le spun, cînd mă vor întreba?

— Spune-le că eram drăguță și că mă distrăm bine.

— Primul lucru e adevărat, dar al doilea? N-ai de loc aerul că te distrezi, și Laurie o privi așa de ciudat, că Meg răspunse în șoaptă:

— Nu, nu tocmai. Să nu mă crezi o fată zăpăcită. Voiam să mă distrez puțin, dar n-a reușit de loc și am cam obosit.

— Ned Moffat vine încoace. Ce vrea? zise Laurie, încruntându-se ca și cum găsea că tinăra lui gazdă n-avea ce căuta pe lângă ei.

— S-a înscris pentru trei dansuri și-mi închipui că vine să le dansăm. Ce plictiseală! zise Meg cu un aer așa de languros care-l amuză teribil pe Laurie.

Nu mai stătu de vorbă cu ea pînă la ora mesei, cînd o văzu bînd șampanie cu Ned și cu prietenul lui, Fisher, care se purtau ca niște măgari, cum îi numi Laurie indignat, căci el se simțea obligat să protejeze și să apere pe fetele March, cînd aveau nevoie, fiindcă el era ca un frate pentru ele.

— Are să te doară capul îngrozitor miine, dacă bei prea mult. Eu, în locul tău n-aș bea, Meg! Mamei tale nu i-ar plăcea asta, îi șopti el, aplecîndu-se peste scaunul ei, cînd Ned care era cu spatele voia să-i umple iar paharul și Fisher se plecase să-i ridice evantaiul.

— Astă seară nu sînt Meg sînt o „păpușă“ care face o mulțime de nebunii. Miine am să-mi scot fumurile din cap și am să fiu fetița cumințe de mai înainte, răspunse ea, rîzînd cu afectare.

— Atunci aș vrea ca miine să fie acum, mormăi Laurie, plecînd nemulțumit de schimbarea pe care o vedea în ea.

Meg dansă și filtră, stătu de vorbă, rise tare, cum făceau și fetele celelalte. După supeu, se agăță de Neamț și dansă cu el, mai-mai trîntindu-și cavalerul cu trena ei lungă și fu așa de gălăgioasă, încît scandaliză pe Laurie, care o observă încruntat și medita la morala ce avea de gînd să i-o facă. Dar nu găsi prilejul să i-o țină, căci Meg stătu depărate de el, pînă cînd băiatul veni să-și ia rămas bun.

— Nu uita! zise ea silindu-se să zimbească, căci o apucase o durere de cap îngrozitoare.

— Silence á la mort, răspunse Laurie cu un gest melodramatic și plecă.

Această scurtă scenă mută trezi curiozitatea lui Annie, dar Meg era prea obosită, ca să-și mai împărtășească impresiile și se duse să se culce, simțîndu-se ca și cum ar fi fost la un bal mascat și n-ar fi petrecut așa cum se așteptase. A doua zi fu bolnavă și simbată plecă acasă, saturată de atîta distracție.

— E plăcut să stai liniștită în fotoliu și să nu fii obligată să întreții mereu musafirii. E așa de bine acasă, cu toate că nu e așa de elegant ca dincolo, zise Meg, uitîndu-se în jurul ei cu un aer

de satisfacție, duminică seara, pe cînd se găsea cu mama ei și cu Jo.

— Îmi pare bine că te aud vorbind așa, draga mea, fiindcă mi-era teamă că după locuința aceea frumoasă, casa ta o să-ți pară sărăcăcioasă și tristă, răspunse mama ei, care o privise deseori cu îngrijorare în ziua aceea, căci ochii mamei prind repede orice schimbare de pe fața copilului.

Meg își povesti toate aventurile cu multă vioiciune, spusese de nenumărate ori că petrecuse bine. Ceva totuși părea că o apăsa pe suflet și după de fetele mai mici se duseră la culcare, ea rămase tăcută, pe gânduri în fața focului, cu un aer obosit. Cînd ceasul bătă nouă și Jo zise că ar fi vremea să se culce, Meg se sculă deodată și, așezîndu-se pe scăunelul lui Beth, își sprijini coatele pe genunchii mamei ei și zise cu curaj.

— Mămico, vreau să-ți fac o mărturisire.

— Îmi închipuiam! Ce-i dragă?

— Să plec?, întrebă Jo discretă.

— Nu, doar nu-ți spun eu tot, ție? Mi-era rușine să vorbesc de asta în fața copiilor, dar vreau ca tu să știi toate lucrurile îngrozitoare pe care le-am făcut la familia Moffat.

— Sîntem pregătite, zise doamna March zîmbind, dar pîrînd puțin îngrijorată.

— V-am spus că m-au îmbrăcat și mi-au strîns talia și mi-au încrețit părul. Laurie a găsit că nu eram la locul meu, de asta sînt sigură, deși n-a spus-o și cineva a zis că sînt o „păpușă“. Mi-am dat seama că fac rău, dar m-au lingușit și m-am lăsat să-și bată joc de mine.

— Asta-i tot? întrebă Jo, în timp ce doamna March se uita în tăcere la fata ei cea frumoasă, care-și ținea capul plecat.

— Nu, am băut șampanie și am vorbit tare, și am încercat să flirtez și m-am purtat oribil, zise Meg recunoscîndu-și păcatele.

— Mai e ceva, cred! și doamna Meg răspunse cu greutate:

— Da, e stupid, dar vreau să v-o spun, pentru că nu pot să sufăr să aud oameni vorbind asemenea lucruri despre noi și despre Laurie.

Și atunci le povesti diversele frînturi de conversații pe care le auzise la familia Moffat; și, pe cînd vorbea, Jo văzu pe mama ei strîngîndu-și tare buzele, pîrînd nemulțumită că i se bagă în cap asemenea idei unei fete neștiutoare ca Meg.

— Asta e cea mai mare prostie pe care am auzit-o vreodată, strigă Jo indignată. De ce n-ai ieșit din seră, să le spui asta în față?

— Nu puteam. Mă simțeam așa de incurcată. La început nu m-am putut împiedica să nu ascult, iar pe urmă eram așa de supărată și de rușinată, încît am uitat că ar trebui să plec.

— Așteaptă numai, până ce o văd eu pe Annie Moffat, și am să-ți arăt eu cum se pun la punct asemenea comedii. Auzi! Să ne facem planuri și să fim drăguțe cu Laurie, pentru că e bogat și ar putea să se căsătorească cu una din noi, într-o zi! Ce o să se revolte Laurie, cînd am să-i spun ce vorbesc idioții ăia despre noi, bieții copii! și Jo rise, ca și cum, gîndindu-se mai bine, acest lucru putea fi luat drept o glumă reușită.

— Dacă-i spui lui Laurie, nu te voi ierta niciodată. Nu trebuie să-i spună, nu-i așa mamă?, zise Meg necăjită.

— Nu, nu repetați niciodată bîrfelile prostesti, mai bine uitați-le cît puteți mai curînd, zise doamna March, cu gravitate. N-am făcut bine că te-am lăsat să te duci printre oameni pe care li cunoșteam așa de puțin — buni la suflet, n-am ce zice, dar îngimfați, prost crescuți și cu idei greșite de cum trebuie să se poarte oamenii tineri. Abia acum îmi dau seama de răul pe care ți l-ar fi putut face această vizită, Meg.

— Nu fii supărată! N-are să mi se întîmple nimic. Am să uit partea rea și am să-mi amintesc numai partea cea frumoasă, fiindcă am petrecut bine de multe ori, și-ți mulțumesc că m-ai lăsat să mă duc. N-am să mai fiu sentimentală și nemulțumită mamă. Știu că sînt o prostuță și am să stau cu tine, pînă cînd am să fiu în stare să-mi port singură grijă de mine. Dar nu e vina mea, dacă-mi place să fiu lăudată și admirată, zise Meg, înroșindu-se și vorbind de admirație, de iubiți și de lucruri de felul ăsta și Jo avu impresia că în aceste două săptămîni, sora ei crescuse și se depărtase de ea într-o lume în care n-o putea urma.

— Mamă, ai și tu „planuri“, cum zicea doamna Moffat? întrebă Meg rușinoasă.

— Da, dragă, am multe. Toate mamele au, dar cred că ale mele se deosebesc întrucîtva de ale doamnei Moffat. Am să-ți spun cîteva din ele, căci a venit vremea să te aduc la realitate, într-o chestiune foarte importantă. Ești tinărară, Meg, dar nu prea tinărară, ca să nu mă înțelegi și mama e persoana cea mai îndreptățită să vorbească de asemenea lucruri unor fete ca voi. Jo, rîndul tău va veni în curînd, poate, așa că ascultă și tu „planurile“ mele și ajută-mă să le îndeplinesc, dacă sînt bune.

Jo se așeză pe un braț al scaunului, luîndu-și un aer, ca și cum s-ar fi adunat toate să discute o afacere de stat. Ținînd cîte o mină și de a uneia și de celeilalte și privind cu dragoste pe cele două fete, doamna March zise pe un ton serios și totuși plin de voie bună:

— Vreau ca fetele mele să fie frumoase, talentate și cuminți, să fie admirate, iubite și respectate, să aibă o tinerețe fericită, să se mărite bine, să-și aleagă soți cu multă înțelepciune și să ducă o viață plăcută și rodnică, cu atîtea griji și dureri cîte va socoti

bunul Dumnezeu să le trimită. Să fie aleasă și iubită de un om cumsecade e cel mai frumos lucru care i se poate întâmpla unei femei și sper din toată inima ca fetele mele să aibă parte de această bucurie. E natural să te gîndești la acest lucru Meg. E drept să sper și e înțelept să te pregătești în așteptarea acestui eveniment, așa încît, cînd va veni vremea, să te simți gata să-ți îndeplinești îndatoririle și să fii demnă de noua ta viață. Dragele mele, sînt ambițioasă pentru voi, dar nu vreau să vă avîntați în lume, să vă căsătoriți cu oameni bogați, numai pentru că sînt bogați, ori să aveți apartamente elegante, în care să nu vă simțiți bine, pentru că vă lipsește iubirea și înțelegerea. Banul e un lucru prețios, chiar nobil, cînd știi să-l întrebuințezi bine și ai nevoie de el, dar nu vreau să fie singurul scop al vieții voastre. Aș prefera să vă văd soțiile unor oameni săraci, dar să fiți fericite, iubite și mulțumite, decît înjosite pe un tron pe care să n-aveți liniște sufletească și să fiți înjosite în proprii voștri ochi.

— Belle zice că fetele sărace n-au prea mult noroc, dacă nu se trudesă să iasă în evidență, oftă Meg.

— Atunci o să rămînem fete bătrîne, zise Jo cu tărie.

— Ai dreptate, Jo! Mai bine fete bătrîne mulțumite, decît soții nefericite sau fete care să umblați după bărbați, zise doamna March hotărîtă. N-avea grijă, Meg! Sărăcia rareori face să dea înapoi pe un om care te iubește sincer. Am cunoscut femei cinstite de toată lumea, care au fost fete sărace; dar cu caracterul lor frumos n-au putut rămîne fete bătrîne. Lasă lucrurile astea în voia timpului. Faceți ca în această casă să domnească voia bună, ca să fiți în stare să vă creați mai tîrziu un cămin al vostru, dacă veți avea prilejul, sau în orice caz să fiți mulțumite aici. Un singur lucru să țineți minte, fetelor, că mama e întotdeauna gata să vă asculte necazurile și să vă împărtășească bucuriile și că tatăl vă e cel mai bun prieten; și amîndoi avem încredere și sperăm că fiicele noastre, fie măritate, fie nemăritate, vor fi mindria și sprijinul bătrînelor noastre.

— Așa vom fi, mămico! strigară amîndouă din tot sufletul, cînd mama le spuse noapte bună.

CAP. X

C.P. & P.T.T.

Primăvara veni cu o nouă serie de distracții, căci zilele mai lungi acuma le lăsau după-amiaza pentru lucru și pentru jocuri de tot felul. Grădina trebuia aranjată și fiecare soră avea o bucată de pămînt să facă ce vrea cu ea. Hannah obișnuise

să spună: „Aș recunoaște a cui e fiecare grădiniță, chiar dacă le-aș vedea în China“, și asta era adevărat căci gusturile fetelor erau tot așa de deosebite, ca și caracterele lor. Meg avea trandafiri și vanilie, mirt și portocale. Stratul lui Jo nu era la fel două veri la rînd. Făcea mereu experiențe. Anul acesta pusese floarea soarelui și cu sămînța acestei plante vesele, mereu cu capul în sus, hrănea pe „Moțata“ și familia ei de pui. Beth avea flori de modă veche în grădina ei, mazărică și dalii, nemțșori, garoafe, pansele, cu diverse buruieni pentru păsări și pisici. Amy avea un arc într-a ei, cam mic, cam lăsat în jos e drept, dar foarte drăguț ca înfățișare, pe care caprifolia și buna dimineată își întortocheau cu grație cupele și cornetele lor. Erau apoi crini înalți, ferigi delicate și pe deasupra, multe plante pitorești de culori strălucitoare.

În zilele frumoase făceau grădinărie, se plimbau pe jos sau cu barca și se duceau să culeagă flori. În zilele ploioase, jucau jocuri de societate, unele vechi, altele noi, mai mult sau mai puțin originale. Unul dintre acestea era C.P.-ul, căci, cum erau la modă societățile secrete, găsiră că e de datoria lor să aibă și ele una și, cum fetele admirau pe Dickens, îi ziseră „Clubul Pickwick“. Cu cîteva întreruperi, acest club dura aproape un an. Întrunirile se țineau simbătă seară, în podul cel mare, cu care ocazie se păstra următoarea ceremonie: trei scaune erau așezate pe rînd, în fața mesei, pe care se găsea o lampă, patru panglici albe cu un C.P. mare de diferite culori, cusut pe ele și revista săptămînală numită *Foaia clubului Pickwick*, la care contribuia fiecare; iar Jo, care se simțea fericită în mirosul de cerneală, era editorul. La ora șapte, cei patru membri se urcau la club, își legau panglicile în jurul capului și luau loc cu multă solemnitate. Meg, ca cea mai în vîrstă, era Samuel Pickwick, Jo, avînd aplecarea spre literatură, era August Snodgrass, Beth, pentru că era grăsuță și roșie în obraji, Tracy Tupmann și Amy, care încerca întotdeauna să facă lucruri peste puterile ei, era Nathaniel Winkle. Pickwick, președintele, citea revista care era plină cu povești originale, poezii, știri locale, anunțuri caraghioase și aluzii prin care-și aminteau una alteia, cu multă bunăvoință, greșelile și lipsurile lor. Într-una din aceste ședințe, domnul Pickwick își puse pe nas niște ochelari fără sticle, bătut în masă și se făcu liniște, își dresă

vocea și după ce se uită la doamna Snodgrass care se legăna cu scaunul, pînă cînd îi văzu stînd ca oamenii, începu să citească:

FOAIA CLUBULUI PICKWICK

CĂSĂTORIA MASCATĂ

O poveste venețiană

„Gondolă după gondolă se legăna plutind spre treptele de marmură unde-și depunea fermecătoarea sa încărcătură cu care sporea văzînd cu ochii mulțimea în haine strălucitoare, ce umpleau vastele saloane ale contelui de Adelon. Cavaleri și doamne din lumea mare, zîne și paji, călugări și florărese toți se amestecau cu veselie la dansuri. Voci dulci și cîntece frumoase umpleau aerul; și astfel, în muzică și în voie bună, balul mascat își urmă cursul său normal.

— A văzut Înălțimea Voastră pe Madonna Viola în seara asta? Întrebă un galant trubadur pe regina zinelor, care mergea legănîndu-se cu grație la brațul lui.

— Da! E așa de frumoasă, dar așa de tristă. Rochia pe care o poartă e minunată, căci peste o săptămîină se căsătorește cu contele Antonio pe care-l urăște de moarte.

— Pe cuvîntul meu, îl invidiez. Iată-l că vine, înveșmîntat ca un mire, dar cu masca pe față. Cînd și-o va scoate, vom vedea cu ce ochi privește pe frumoasa prințesă, a cărei inimă n-o poate cîștiga, deși tatăl ei neînduplecat îi dăruiește mîna, răspunse trubadurul.

— Se vorbește că era e îndrăgostită de un artist englez, care o urmărește pas cu pas și pe care nu-l poate vedea în ochi contele cel bătrîn, zise doamna, începînd să danseze.

Petrecerea era în toi, cînd apărură un preot și, chemînd perechea sub un baldachin cu perdele de catifea roșie, le făcu semn să înghenuncheze. Deodată se făcu tăcere în saloane. Nu se mai auzea decît murmurul fîntînilor și foșnetul portocalilor, dormind în lumina lunii, cînd contele de Adelon se adresă astfel mulțimii:

— Vă rog să-mi iertați înșelăciunea prin care v-am adunat aici, ca să fiți martori la căsătoria fiicei mele. Părinte așteptăm să-ți îndeplinești misiunea.

Toți ochii se întoarseră spre tînăra pereche și spre preot și un murmur de mirare străbătu mulțimea, căci nici mirele, nici mireasa

nu și scosese ră măștile, Curiozitatea stăpînea pe toți, dar respectul le ținu limbile în frâu pînă cînd serviciul divin lău sfîrșit. Atunci spectatorii, doritori să cunoască adevărul, se strînseseră în jurul contelui cerînd o explicație.

— V-aș da-o cu dragă inimă, dacă aș putea, doar atît știu să vă spun că acesta a fost un capriciu al timidei mele Viola, și l-am îndeplinit.

— Acum copiii mei să se termine această poveste. Scoateți măștile, să vă dau binecuvîntarea mea.

Dar nici unul nu căzu în genunchi, căci tînărul mire răspunse pe un ton care a făcut să tresară pe toți cei de față, cînd lăsă să- i cadă masca, dezvelind trăsăturile nobile ale lui Ferdinand Devereux, artistul îndrăgostit. Spijînîndu-se de pieptul lui pe care strălucea o stea, semn al rangului său înalt din aristocrația engleză, frumoasa Viola zîmbea fericită.

— Domnule conte mi-ai spus disprețuitor că nu voi avea dreptul să cer mîna fiicei dumitale, decît atunci cînd mă voi putea lăuda cu un nume cel puțin egale cu ale contelui Antonio. Eu ți pot oferi mai mult, căci firea ta ambițioasă nu poate respinge pe contele de Devereaux și De Vere, cînd el își dă numele său vechi și averea sa nemărginită, în schimbul mîinii acestei frumoase doamne, acum soția mea.

Contele de Adelon rămase împietrit de uimire și Ferdinand spuse cu un zîmbet de triumf:

— Vouă, prietenii mei de aventură, nu vă pot dori decît să fiți așa de feriți ca și mine în iubire și la acest bal mascat, să găsiți o mireasă tot așa de frumoasă ca a mea.

S. PICKWICK

De ce e C.P. ca turnul lui Babel? Pentru că e plin de membri nedisciplinați.

*

ISTORIA UNUI DOVLEAC

Odată un fermier băgă în pămînt o sămînță mică, și după cîtva timp crescuseră mare și rodii mulți dovleci. Într-o zi de octombrie după ce s-au copt, el culese unul și-l duse la piață. Un băcan îl cumpără și îl puse în grădina lui. În aceeași dimineață, o fetiță cu pălăria maron și rochia albastră, cu o față rotundă și un nas în vînt, se duse

fierse în oala cea mare. O parte din el îl trecu prin mașină și-i puse deasupra sare și unt pentru masă; și la rest adăugă puțin lapte, două ouă, patru linguri de zahăr și cîteva pesmeți. Puse totul într-o tavă și îl băgă în cuptor, pînă cînd se rumeni frumos și a doua zi fu mîncat de o familie ce se numește March.

T. TUPMANN

DOMNULUI PICKWICK

Domnule,

Mă adresez d-voastră, în chestiunea unui păcat, cu alte cuvinte păcătosul este un individ, numit Winkle, care produce tulburări la club, rîzînd și cîteodată nu-și scrie partea lui în revista interesantă pe care o conduceți. Sper că îi veți ierta purtarea sa urîtă și-l veți lăsa să trimită o fabulă franțuzească, pentru că nu știe să scrie nimic din capul lui, fiindcă are multe lecții de făcut și nu se pricepe. În viitor voi folosi mai bine timpul și voi pregăti ceva „Commy la fo“, adică bun. Sînt grăbită, pentru că se apropie vremea să plec la școală.

Cu stimă N. WINKLE

Prin rindurile de mai sus autorul recunoaște, cu bărbăție și curaj, mai multe, din greșelile sale trecute. Dacă tinărul nostru prieten ar studia punctuația, ar fi foarte bine.

UN ACCIDENT NEPLĂCUT

Vinerea trecută am fost alarmați de zgomotul unei căderi violente care venea din pivniță, urmat de țipete de durere. Alergînd la fața locului în corpore am descoperit pe iubitul nostru președinte întins lat pe podea. Acesta se împeidicase și căzuse, pe cînd aducea sus lemne pentru scopuri casnice. Această nefericită întîmplare transformase aspectul pivniței într-o ruină, căci în căderea sa domnul Pickwick intrase cu capul într-un lighean cu apă, răsturnase un butoi cu săpun moale peste trupul său voinic și-și adusese hainele într-o stare de nedescris. Ajutat să iasă din această situație

periculoasă, se descoperi că nu suferise nici o vătămare, în afară de cîteva vînătăi, şi sîntem fericiţi să adăugăm că acum se simte foarte bine.

E.D.

Avem durerea să anunţăm dispariţia misterioasă a doamnei Ghemuleţ. Această splendidă pisică era obiectul de admirat al unui larg cerc de prieteni şi admiratori, căci frumuseţea ei atrăgea toate pisicie dim împrejurimi. Calităţile ei o făceau dragă tuturor şi pierderea ei a fost adînc resimţită de întreaga comunitate.

Ultima oară, cînd a fost văzută, ea stătea în poartă, supraveghind căruţa măcelarului şi ne temem că vreun răufăcător, ispisit de farmacul ei, să n-o fi furat în mod josnic. Au trecut săptămîni de atunci, dar nu i s-a dat de urmă; şi acum, părăsind orice speranţă, legăm o panglică neagră la coşul ei, punem deoparte farfuria şi o plîngem, căci sîntem convinşi că a plecat pentru totdeauna.

ŞTIRI

Domnişoara Orathy Bluggage, talentata şi inteligenta conferenţiară, va ţine faimoasa ei conferinţă despre Femeia şi situaţia ei în societate în sala Pickwick, sîmbăta viitoare, la ora 7 p.m., după ceremonia obişnuită.

Un curs de menaj, se va ţine în fiecare săptămîină la bucătărie, sub preşedenţia domnişoarei Hannah Brown. Toată lumea este rugată să fie prezentă.

Societatea pentru protecţia contra prafului se va întruni miercurea viitoare, pentru a face exerciţi de defilare în etajul de sus al clubului. Toţi membrii sînt rugaţi să se prezinte în uniformă, cu mătura pe umăr, la ora 9 p.m.

Doamna B. BOUNCER va deschide săptămîina viitoare noul său sortiment de pălării de păpuşi completat cu ultimile modele de la Paris. Se primesc comenzi.

O nouă piesă de teatru se va juca la Teatrul Bornwill în cursul săptămînilor viitoare. În cercurile autorizate se vorbește că acesta va întrece tot ce s-a jucat vreodată pe scena americană Robul grec sau Constantin răzbunătorul este numele acestei palpitante drame.

POȘTA

Dacă S.P. nu și-ar săpuni atîta mîinile, cînd se spală, n-ar fi totdeauna în întîrziere la masa de dimineață.

A.S. E rugat să nu mai fluiera pe stradă.

T.T. Te rog nu uita șervețelul lui Amy.

N.N. Nu trebuie să se enerveze, pentru că rochia ei n-are 9 cercelețe.

RAPORT SĂPTĂMÎNAL

Meg — bine.

Jo — slab.

Beth — foarte bine.

Amy — suficient.

Cînd președintele isprăvi de citit revista (care pot să asigur pe cititori este o copie fidelă a unei reviste scrise de fete care au existat odată, de mult) o furtună de aplauze izbucni și apoi domnul Snodgrass se ridică să facă o propunere:

— Domnule președinte, domnilor, începî luînd un ton și atitudine parlamentară, aș vrea să vă propun admiterea unui nou membru, un om care merită din plin această onoare, care v-ar fi adînc recunoscător pentru acest lucru și care ar contribui foarte mult la înviorarea clubului, la valoarea literară a revistei și care ar fi cum nu se poate mai drăguț și mai vesel. Propun pe domnul Teddy Laurence, ca membru onorific al clubului Pickwick. Zău, primiți-l!

Schimbarea bruscă de ton a lui Jo făcu pe fete să ridă, dar toate aveau un aer de îngrijorare și nimeni nu rosti o vorbă, în timp ce Snodgrass își luă locul.

— O vom pune la vot, zise președintele. Cei ce aprobă această moțiune sînt rugați să spună „Da”.

O aprobare energică a lui Snodgrass, urmată, spre surprinderea tuturor, de una timidă a lui Beth.

— Cei ce nu admit, spun „Nu“.

Meg și Amy nu admiteau intrarea unui nou membru și domnul Winkle se ridică să justifice, cu multă eleganță:

— Nu vrem băieți. Sînt buni numai de glume și de scandal. Aceasta este o societate feminină și vrem să rămînă așa pînă la sfîrșit.

— Mi-e teamă că o să ridă de revistă și o să se distreze pe socoteala noastră după aceea, observă Pickwick, trăgînd de bucla de pe frunte, cum făcea întodeauna, cînd nu știa ce hotărîre să ia.

Snodgrass sări deodată în sus, pledînd sincer:

— Domnule, îți dau cuvîntul meu de om serios, că lui Laurie nici prin gînd n-are să-i treacă așa ceva. Lui îi place să scrie. Va da astfel o altă înfățișare contribuțiilor noastre și ne va împiedica să devenim sentimentale. Nu vă dați seama? Noi facem așa de puțin pentru el și el așa de mult pentru noi. Cred că cel mai neînsemnat lucru prin care ne putem arăta recunoștința este să-i oferim aici un loc și să-l primim cu bucurie, dacă vrea să vină.

Această aluzie meșteșugită la bunătatea vecinului ei îl încălzi pe Tupman, care se sculă, cu aerul unui om care a luat o hotărîre nestrămutată:

— Dar, ar trebui să facem acest lucru, chiar dacă ne e frică. Eu sînt de părere că poate să vină și bunicul lui, dacă îi face plăcere.

Această izbucnire insufletită a lui Beth electrifică clubul și Jo se sculă și-i strînse mina aprobator.

— Ei, acuma votați încă o dată. Aduceți-vă aminte că e vorba de Laurie al nostru și ziceți „Da“, strigă Snodgrass aprins.

— Da! Da! Da!, răspunseră în cor trei voci.

— Bravo! Să trăiți! Cum cel mai bun lucru e „să strunim timpul“ întrebînd expresia atît de caracteristică a lui Winkle, dați-mi voie să vă prezint pe noul membru.

Și spre marea uimire a restului clubului, Jo deschise ușa de la dulap și-l scoase afară pe Laurie, care sătuse pe un sac de petece, roșu la față de atîta ris înănușit.

— Șmechero! Trădătorule! Jo, cum ai putut face așa ceva? strigară cele trei fete, iar Jo, după ce-l scutură de praf, aduse un scaun, o panglică cu inițiale și-l instalează cît ai clipi din ochi.

— Calmul acestor doi ștregari e surprinzător, începu domnul Pickwick, încercînd să se încrunte la ei, dar nereușind decît să le zimbească dulce.

Noul membru fu la înălțimea situației. Înclinîndu-se cu recunoștință către fotoliul președintelui, zise pe tonul lui cel mai convigător:

— Domnule președinte, mă iertați, domnilor permiteți-mi să mă prezint: Sam Weller, umilul servitor al acestui club.

— Bine! Bine! strigă Jo, izbind în capacul unei cutii vechi de tablă, de care se sprijinea.

— Prietenul meu credicios și nobilul meu protector, continuă Laurie, făcînd un gest vag cu mina, care m-a prezentat cu cuvinte atît de măgulitoare, nu trebuie să poarte vina josniciei stratageme de astă-seară. Eu am plănuît-o și ea a cedat, numai după ce am necăjit-o zile de-a rîndul.

— Lasă, nu lua acum toată vina asupra ta, doar eu am propus să te bag în bufet, îl întrerupsese Snodgrass, care gusta grozav această glumă.

— N-o ascultați pe ea. Eu sînt mizerabilul care a făcut tot, domnule, zise noul membru cu plecăciune în genul lui Weller. Dar, pe onoarea mea, n-am să mai fac niciodată, ci mă voi devota cu totul intereselor acestui club nemuritor.

— Bravo! Bravo!, strigă Jo, lovind în capacul cutiei ca în niște țimbale.

— Continuă! Continuă! strigară Winkle și Toppman, în timp ce președintele se înclină binevoitor.

— Aș vrea doar să vă anunț că în semn de recunoștință pentru onoarea ce mi s-a făcut și ca mijloc de înlesnire al relațiilor prietenești dintre cele două națiuni aliate, am instalat un oficiu de poștă în grad, în colțul din fund al grădinii; o clădire frumoasă, spațioasă cu lacăte la uși și tot ce trebuie pentru primirea coletelor. E un fost coteț de păsări, dăru am zidit ușa și am scos acoperișul, așa încît putem băga înăuntru tot felul de lucruri, ca să facem economie de timpul nostru așa de prețios. Pot intra scrisori, manuscrise, cărți și pachete și fiecare națiune va avea o cheie, un aranjament care cred că vă convine. Dați-mi voie să vă prezint cheia clubului și să-mi iau locul cu mii de mulțumiri, pentru cîntea ce mi s-a făcut.

Izbucniră aplauze nesfîșite, cînd domnul Weller depuse o cheiță pe masă și se lăsă să cadă pe scaun.

Jo bătu cu furie în capacul de la cutie și fu nevoie de mai mult timp, pînă cînd liniștea putu fi iar restabilă. Urniă o lungă discuție și fiecare veni cu propuneri surprinzătoare, căci fiecare își dădea osteneală să găsească ceva, așa încît adunarea fu neobișnuit de vioaie și dură pînă seara tirziu, cînd luă sfîrșit, prin trei urale pentru noul membru.

Nimeni nu regretă admiterea lui Sam Weller, căci un membru mai devotat, mai bine crescut și mai jovial nu putea să mai existe într-un alt club. Într-adevăr, Laurie dădu mai multă vioiciune adunărilor și un alt aspect revistei. Cuvîntările lui făceau să se prăpădească de ris auditorii și compozițiile lui erau foarte bune, patriotice, clasice, comice sau dramatice, după cum i se cerea, dar niciodată sentimentale. Jo îl considera egalul lui Bacon, Milton

sau Shakespeare, și-și refăcu operele ei după modelul lui, cu un bun rezultat, socotea ea.

P. T. T.-ul se dovedi a fi o invenție grozavă, care prosperă de minune, căci trecură prin el aproape tot atâtea obiecte ciudate, cîte trec și prin cel adevărat. Tragedii și cravate, poezii și murături, galoși, invitații, dojane și căței. Pe bătrîn îl amuza. Băgă în cutia de poștă o mulțime de pachete curioase, mesaje mișcătoare și telegrame caraghioase; iar grădinarul lui, vrăjit de farmecele Hannei, trimise chiar o scrisoare de dragoste, prin Jo. Ce au mai ris, cînd secretul a fost descoperit! Nici nu visau măcar cîte scrisori de dragoste va conține acea mică poștă, în anii care aveau să vină.

CAP. XI

EXPERIENȚA

— Întîi iunie! Familia King pleacă mîine la mare și eu sînt liberă! Trei luni de vacanță! Ce-am să mai petrec, exclamă Meg, întorcîndu-se acasă într-o zi călduroasă de vară, ca s-o găsească pe Jo, întinsă pe sofa, moartă de oboseală, în timp ce Beth își scotea pantofii plini de praf și Amy făcea limonadă, ca să se răcorească toată lumea.

— Măușă March a plecat azi. Slavă Domnului! zise Jo. Mi-era o frică de moarte, să nu-mi ceară să merg cu ea, fiindcă m-aș fi simțit obligată să primesc; dar știți, Plumfield e vesel ca un cimitir, așa că ar fi putut să-mi ierte refuzul. Am făcut iute bagajele babei. Eram așa de grăbită să termin cu toate, că eram neobișnuit de săritoare și de drăguță și mă temeam că are să-i fie greu să se despartă de mine. Am tremurat, pînă am văzut-o instalată bine în trăsură și atunci am mai tras o spaimă. Cînd a pornit, și-a scos capul pe geam și mi-a strigat: „Josy-phine! N-ai vrea...?” Restul nu l-am mai auzit, fiindcă am făcut stînga împrejur ca o lașă și am luat-o la goană. Am fugit, pînă am făcut colțul și abia acolo m-am oprit.

— Biata Jo! A ajuns acasă parcă ar fi fost urmărită de urși, zise Beth, așezîndu-i picioarele pe canapea, cu un aer matern.

— Măușă March e un adevărat „sompri” nu-i așa, observă Amy gustînd băutura și plescîind din buze.

— Fetița asta vrea să zică „vampir” dar n-are a face. E prea cald, ca să te mai gîndești la vocabular, murmură Jo.

— Ce aveți de gînd să faceți în vacanță, întrebă Amy, schimbînd subiectul cu tact.

— Eu am să lenevesc în pat și n-am să fac nimic, răspunse Meg, din adîncimile fotoliului în care se legăna. M-am sculat de vreme toată iarna și cit e ziua de mare n-am făcut altceva decît să muncesc pentru alții. Acum vreau să mă odihnesc și să mai văd și de mine.

— Hm! zise Jo. Amorțeala asta mie nu-mi convine. Am o grămadă de cărți și vreau să-mi petrec zilele cu soare, citind pe craca din mărul acela bătrîn, cînd nu mă voi ține de ștregării cu Laurie.

— Să nu mai facem nici noi lecții citva timp, Beth, ci să ne jucăm și să ne odihnim, cum fac și fetele celelalte, propuse Amy.

— Bine, dragă, dacă mama n-are nimic împotriva. Și eu vreau să mai învăț cîteva cîntece. Pe urmă copiii mei trebui să se aranjeze pe timpul verii. Sint într-o dezordine îngrozitoare și un nevoie de haine noi.

— Ne dai voie, mamă? întrebă Meg pe doamna March care cosea în „colțul mămichii“, cum îi ziceau ele.

— Încercați timp de o săptămînă, să vedeți cum merge. Cred că pe sîmbătă o să găsiți, că să te joci într-una, fără să muncești e tot atît de rău, ca și să muncești într-una, fără să te joci deloc.

— O, nu! Va fi spledit. Sint sigură! zise Meg.

— Și acum să închinăm, cum zice „prietenul și tovarășul meu Saipy Gamp: „Trăiască distracția, jos munca“, strigă Jo, ridicîndu-se cu paharul în mînă.

Băură toate vesele și începură experiența, stînd culcate tot restul zilei. A doua zi de dimineață, Meg nu apăru pînă la zece. Gustarea ei solitară n-avu nici un gust și odaia i se păru părăsită și în neorînduială, căci Jo nu schimbase florile, Beth nu ștersese praful și cărțile lui Amy stăteau aruncate peste tot. Nimic nu era aranjat și plăcut, afară de „colțul mămichii“ care era ca întotdeauna. Acolo se duse să se odihnească și să citească, ceea ce însemna să caște și să viseze ce rochii drăguțe de vară are să-și cumpere cu leafa ei.

Jo își petrecu dimineața la riu cu Laurie și după-amiaza plînsă, citind *În lumea largă*, sus în măr.

Beth începu prin a scoate toate lucrurile grămadă din dulapul cel mare unde locuia familia ei, dar se plictisi, înainte de a-l termina pe jumătate, și-l lăsă tot rătăcit; apoi se așeză la pian, bucurîndu-se că n-are vase de spălat.

Amy își aranjă arcada, își puse cea mai bună rochie albă, își pieptănă buclele și se așeză să deseneze sub caprifoi, sperînd să treacă cineva și să întrebe cine e tînăra artistă. Dar cum nu apăru decît un țaran cu coasa, se duse să se plimbe, o prinse ploaia și se întoarse acasă, udă pîna la piele.

La ceai, își spusese ră fiecare impresiile și toate fură de acord că a fost o zi minunată, deși neobișnuit de lungă. Meg care se dusesse în oraș după cumpărături și-și luase „o frumusețe de muselină albastră“, descoperise după ce o croise, că e un material care intră la spălat, ceea ce o cam supără.

Jo își arsesse nasul în barcă și cititul îndelungat îi dăduse o durere de cap insuportabilă.

Beth era necăjită de neorînduila din dulapul și de greutatea de a învăța trei-patru cîntece deodată.

Lui Amy îi părea rău că-și stricase rochia și a doua zi era invitată la ceai, la Katy Brown; și acuma, ca Flora Mc. Flinsy, nu mai avea „ce să puie pe ea“. Dar aceastea erau lucruri fără importanță și o asigurară pe mama lor că experiența reușește de minune. Ea zimbi, nu zise nimic și cu ajutorul lui Hannah, făcu ceea ce neglijaseră să facă ele, spre a ține casa curată și gospodăria fără intreruperi, ca o mașină. Era uimitor ce stare de lucruri incomodă se producea prin acțiunea procesului de „a se odihni și a se distra“.

Zilele deveneau din ce în ce mai lungi, vremea era foarte schimbătoare, ca dispozițiile lor. Un fel de neliniște stăpînea pe toată lumea și diavolul își băgase coada, ca să dea de lucru celor fără treabă. Ca o culme a luxului, Meg se lăsase de cusut și pe urmă găsisse că timpul trece prea încet și se apucase să taie și să-și strice rufele, silindu-se să le facă să semene cu ale lui Annie Moffat.

Jo citi, pînă-i ieșiră ochii din cap și se sătura de cărți. Deveni atît de nervoasă, că însuși Laurie, cu o fire așa de bună, se certă cu ea și fu așa de plictisită, că-i păru rău din suflet că n-a plecat cu matusa March.

Beth o duce destul de bine, fiindcă ea uita mereu că trebuie „să te joci cu într-una și să nu muncești“, și revenea din cînd în cînd la vechile obiceiuri, dar ceva din atmosfera generală o influență și pe ea și de mai multe ori liniștea ei obișnuită fu tulburată. Într-o zi, o scutură chiar pe biata Joana și-i zise că e „îngrozitoare“.

Amy era ce mai nenorocită, căci resursele ei erau foarte reduse și, cînd surorile ei o lăsau să se distreze și să-și poarte singură de grijă, descoperea curînd că mica ei persoană talentată și plină de importanță e o grea povară. Nu-i plăceau păpușile, basmele zicea că sînt copilărești și nu poți să desenezi într-una. Ceaiurile nu le găsea destul de distractive, nici picnicurile, doar dacă erau bine organizate.

„Dacă aș avea o casă frumoasă, plină de fete drăguțe sau aș pleca în călătorie, ar fi splendid; dar să stai acasă cu trei surori egoiste și cu un băiat mare, e destul ca să pui la încercare răbdarea

unui Jov“, se plîngea domnișoara Maloprop, după cîteva zile de plăceri, agitație și plictiseală.

Nici una nu voia să recunoască că se săturase de experiență dar vineri seara fiecare simțea mulțumită, că se terminase aproape săptămîna. Vrînd ca lecția aceasta să le rămînă mai bine întipărită în minte, doamna March, care avea mult umor, hotărî să le dea o lecție, s-o țînă minte, care să pună vîrf acestei săptămîni de experiențe. Dădu deci drumul Hannei, lăsînd pe fete să prețuiască din plin urmările jocului fără răgaz.

Cînd se treziră din somn, sîmbătă dimineața, la bucătărie nu era focul făcut, în sufragerie masa nu era așezată și mama nu se vedea pe nicăieri.

— Dumnezeule mare! Ce s-a întîmplat? strigă Meg și rămase pironită locului, uitîndu-se împrejur.

Dădu fuga sus și se întoarse repede, liniștită, dar cam rușinată.

— Mama nu e bolnavă, e numai foarte obosită, și zice că are de gînd să stea liniștită în camera ei toată ziua și noi să ne descurcăm, cum vom ști. Pare ciudat s-o vedem stînd; dar zice că a fost o săptămîină foarte grea pentru ea, așa că n-avem dreptul să cîrtim, ci să ne purtăm singure de grijă.

— Asta e foarte ușor și ideea îmi place. Ard de dorința de a face ceva, adică vreo distracție nouă, știi Jo repede.

Într-adevăr, simțiră toate o mare ușurare, că-și găseau de lucru și se puseră pe treabă cu tot sufletul. Dar curînd înțelesesă adevărul spuselor Hannei: „Gospodăria nu-i glumă“. Provizii erau din belșug țin cămară și în timp ce Beth și Amy puneau masa, Meg și Jo făcură ceva de mîncare, mirîndu-se de ce se plîng servitorii că muncesc mult.

— Am să duc și mami ceva, cu toate că a zis că nu trebuie să ne îngrijim de ea, zise Meg, care prezida, ca o adevărată gospodină, din dosul ceanicului.

Zis și făcut. Înainte de a se așeza, umplură o tavă și o duseră sus, urîndu-i mami poftă bună din partea bucătăresii. Ceaiul era amar, omleta arsă și pesmeții prea sărați; dar doamna March primi toate cu mulțumiri și rîse din inimă, după ce Jo plecase.

— Bietele de ele, mă tem că are să le vină tare greu; dar las' că le prinde bine, zise ea scoțînd din dulap lucrurile bune de mîncat cu care se aprovizionase și punînd deoparte bucatele gătite de fete, ca să nu le jicnească.

O mică înșelăciune de mamă, pentru care îi fură recunoscătoare.

Numeroase fură plîngerile de jos și mare fu necazul bucătărese-i șefă, după atîtea insuccese.

— Nu face nimic, gătesc eu pentru prinz, și tu să fii cucoană. Ți păstrezi mîinile albe, primești musafirii și dai porunci, zise Jo, care se pricepea și mai puțin în treburile bucătăriei.

Această propunere binevoitoare fu primită cu bucurie, și Margareta se retrase în salonaș, unde făcu iute rînduială, virînd tot ce nu era la locul lui sub divan și închizînd obloanele, ca să nu mai șteargă praful. Jo, cu o încredere oarbă în priceperea ei de gospodină și din dorința de a se împăca, băgă fără întîrziere un rîvaș în cutia de poștă, invitînd pe Laurie la dejun.

— Mai bine vezi ce ai de mincare, înainte de a pofti pe oameni la masă, zise Meg, cînd fu informată de acest act ospitalier, dar așa de necugetat.

— A, e friptură de vacă cu cartofi. Am să cumpăr sparanghel și un homar, ca să-i dea gust“, cum zice Hannah. Face și o salată de lăptuci. Nu știu cum, dar scrie la carte. Ca desert, sufleu de fragi. Dau și cafea, dacă vrei să fie o masă elegantă.

— Nu te apuca de prea multe feluri, Jo, pentru că știi că n-ai ești în stare să faci decît turtă dulce și zahăr ars, care să poată fi mincate. Îmi spăl mîinile de această invitație. Tu l-ai poftit pe Laurie pe răspunderea ta. Tu să ai grijă de el.

— Nici nu-ți cer să faci altceva decît să-l primești bine și să mă ajuți la budincă, dacă mă încurc. Vrei? întrebă Jo puțin ofensată.

— Da, numai că nici eu nu mă pricep; doar puțin la pîine și la cîteva lucruri mici. Mai bine du-te și întreabă pe mama, înainte de a hotărî ceva, răspunse Meg, prudentă.

— Sigur că am s-o întreb, doar nu sînt nebună să-mi fac de cap, și Jo porni pe scări în goană, furioasă că ceilalți nu se încred în tainele ei culinare.

— Fă ce vrei și nu mă tulbura. Eu mănînc azi în oraș și nu vreau să mă mai necăjesc cu masa de acasă, zise doamna March, cînd Jo îi ceru sfatul. Nu mi-a plăcut niciodată gospodărie și azi m-am hotărît să mai schimb puțin, să citesc, să scriu, să fac vizite.

La vederea mamei ei de obicei așa de ocupată, legănîndu-se comod în fotoliu și citind dis-de-diminează, Jo crezu că s-a întîmplat o catastrofă, căci o eclipsă de soare, un cutremur, o erupție vulcanică, nu i s-ar fi părut mai ciudate.

— Toate sînt azi pe dos, își zise Jo, întorcîndu-se jos foarte supărată. Beth plîngea, sigur că i s-a întîmplat ceva familie ei. Dacă Amy mă plictisește, am s-o reped puțin.

Intrînd în salonaș, găsi pe Beth plîngînd cu suspine. Pip, canarul, zăce mort în colivie, cu ghearele lui mici țepene întinse, ca și cum s-ar ruga să i se dea de mincare.

— E vina mea... am uitat de el... n-a mai avut nici o săptămână nici o picătură de apă... Vai Pip, cum de n-am îngrijit eu de tine? Sînt o fată fără milă... se văită Beth, luînd în mînă biata păsărică și încercînd s-o readucă la viață.

Jo îi examinează ochii întredeschiși, puse mîna la inima lui mică, să vadă dacă mai bate; dar Pip era țeapănă și rece. Jo dădu din cap și întinse surorii ei cutia de domino ca să-i facă din ea sicriu.

— Bagă-l l acuptor, poate se încălzește și invie, propuse Amy, ca să-i mai dea puțină speranță.

— După ce l-am lăsat să moară de foame, acum să-l ard?

Îi fac un giulgiu, îl îngrop și nu mai iau niciodată o altă pasăre, niciodată, pentru că nu sînt vrednică s-o îngrijesc, murmură Beth, stînd pe podea, cu păsărica în pumn.

— Ce să-i faci? Acuma nu mai plinge, Beth. E păcat de el, dar nimic nu merge cum trebuie săptămîna asta și Pip săracul a avut de suferit cel mai mult, din cauza experiențelor noastre. Fă-i giulgiu și pune-l în cutia mea. După masă îi facem o înmormintare în toată regula, zise Jo, — începînd să simtă greutatea atîtor răspunderi pe care și le luase pe cap.

Lăsînd pe ceilalți să consoleze pe Beth, Jo se duse la bucătărie, pe care o găsi într-o stare de plîns.

Își puse un șorț mare dinainte și se apucă de treabă. Strînse mai întîi toate fărăturiile teanc, să le spele, dar băgă de seamă că focul se stinsese.

— „Ce plăcută perspectivă!“ mormăi Jo, trîntind ușa de la sobă și scormonind tăciunii cu putere.

După ce-l aprinse, își făcu socoteala că, pînă se încălzește apa, să se ducă la piață. Drumul o învioră și, felicitîndu-se că a făcut o afacere bună, luă calea înapoi, după ce cumpărase un homar foarte tînăr, niște sparanghel foarte bătrîn și două cutii de fragi acri. Pînă cînd curăță tot, se apropie vremea mesei și soba era încinsă. Hannah lăsase niște piîne să crească, Meg o frămîntase mai devreme, o pusese să crească din nou în cuptor, dar uitase de ea. Tocmai stătea de vorbă cu Sallie Gardiner în salon, cînd ușa se deschise brusc și apărură un cap zbîrlit, plin de făină și de funingine și înroșit de căldură, care întrebă răstit:

— Ascultă, piînea e dospită, cînd dă peste formă?

Sallie începu să ridă; dar Meg dădu din cap și ridică sprîncenele, cît putu mai sus, ceea ce făcu să dispară apariția neașteptată și piînea fu băgată imediat în cuptor. Doamna March plecă în oraș, după ce se uită să vadă cum merg lucrurile peste tot și după ce spuse un cuvînt de mîngîiere lui Beth. Cînd pălăria cenușie dispăru după colț, fetele se simțiră grozav de părăsite și de neputincioase. Își poate oricine închipui ce încîntate fură cînd, puțin după aceea, se mai anunță la masă domnișoara Crocker, o

domnișoară bătrână și slabă, cu un nas ascuțit și cu niște ochi iscoditori, care vedea tot și spunea tot ce vedea. N-o puteau suferi, dar li se spusese să fie amabile cu ea, pentru că era o femeie bătrână și săracă și avea puțini prieteni. Așa că Meg o pofti în totoliu și încercă să stea de vorbă cu ea; încît lui Meg îi venea destul de greu să-și facă datoria de gazdă cum trebuie.

Cuvintele nu pot descrie îngrijorarea lui Jo și eforturile pe care le făcu ea în dimineața aceea, iar prinzul pe care l-a servit a rămas de pomină în oraș. Fiindu-i teamă să mai ceară vreun sfat cuiva, făcu ce se pricepu singură și descoperi că nu-i de ajuns să fii energică și binevoitoare, ca să devii o bună bucătăreasă. Ținu sparanghelul pe foc o oră și fu foarte supărată, cînd încercă și văzu că virfurile erau prea fierte, pe cînd tulpinile erau mai tari ca la început. Piinea o arse scrum. Pregătirea salatei o necăjise așa de mult, că lăsase totul baltă, ca la urmă să se convingă că nu era în stare s-o facă. Omarul nu se pricepu să-l desfacă, dar atîta îl bătut cu ciocanul și-l izbi cu cleștele, că-l scoase în cele din urmă din carapace și-i ascunse proporțiile sale minuscule sub o mare de frunze de lăptuci. Cartofii îi grăbi, ca să nu lase să aștepte sparanghelul și pînă la urmă nici nu fură fierți. Sufleul ieși cu mai multe cocoloașe și fragii se dovediră a nu fi așa de copti, cum păreau la prima vedere, căci fuseseră așezați cu îndemînare în cutie.

— Ei dacă le e foame, să mănince carne de vacă și piine cu unt. Numai că e enervant să-ți pierzi pe degeaba toată dimineața, se gîndi Jo, sunînd clopotul pentru masă, cu o jumătate de oră mai tîrziu decît de obicei, privind încălzită, obosită și plictisită bucatele pe care le pregătise pentru Laurie, obișnuit cu mîncărur delicate și pentru domnișoara Crocker, căreia nu-i scăpa nimic, și care, cu gura ei rea, le va răspîndi pe la toate cunoștințele.

Bietei Jo îi venea să intre în pămînt de rușine, văzînd că fiecare fel e gustat și apoi lăsat în farfurie. Amy ridea pe infundate, Meg stătea încruntată, domnișoara Crocker stringea buzele, înțepată, iar Laurie vorbea și ridea încontinuu ca să înveselească pe comeseni. Punctul tare al lui Jo erau fructele, căci le pusese zahăr din belșug și smîntînă pe deasupra. Obrajii ei fierbinți se răcoriră puțin și răsuflă din adîncul inimii, cînd văzu trecîndu-se farfuriile mici de sticlă și toată lumea privi cu un ochi binevoitor micile insule roșii într-o mare de smîntînă. Domnișoara Crocker gustă întii, se strimbă și bău repede apă. Jo, care refuzase, crezînd că n-o să fie de ajuns, căci scăzuse mult conținutul, după ce fiecare își luase porția, aruncă o privire spre Laurie, dar el mîncă înainte voinicește, deși avea o cută ușoară în colțul gurii și stătea cu ochii țintă în farfurie. Amy, care se prăpădea după dulciuri, luă o

linguriță plină, se înecă, își ascunse fața în șervet și se sculă de la masă în grabă.

— Dar ce este? izbucni Jo, tremurînd.

— Ai pus sare în loc de zahăr și smîntina e acră, răspunse Meg cu un gest tragic.

Jo scoase un geamăt și se lăsă să cadă pe scaun. Își aduse aminte că la urmă, în grabă, mai presărase ceva alb, dintr-una din cele două cutii de pe masa din bucătărie. Se făcu roșie de rușine și era cît pe aici să înceapă să plîngă, cînd întîlni privirea lui Laurie, în care licărea o ușoară veselie, în ciuda eforturilor sale eroice de a rămîne serios, și atunci îi apărură partea comică a acestei nenorociri și rise pînă îi dădură lacrimile. Ceilalți nu se putură nici ei abține. Rise chiar și domnișoara Crocker și nefericitul prinz se termină vesel, cu pline, cu unt, măsline și glume.

— Nu, mă simt în stare să string acum masa, așa că ne vom recăpăta seriozitatea cu o înmormîntare, zise Jo, în timp ce se ridicau de la masă, iar domnișoara Crocker se grăbi să plece, abia așteptînd să povestească pățania, la masa unui alt prieten.

Își recăpătară seriozitatea, ca să-i facă plăcere lui Beth. Laurie săpă o groapă sub ferigile din boschet și micul Pip, plins de stăpîna lui cu inimă așa de bună, fu băgat înăuntru și acoperit cu mușchi. O coroană de toporași și de scînteiește fu atîrnată de piatra care purta următorul epitaf, compus de Jo, în timp ce se lupta cu prînzul:

*Pip March doarme aici, în veșnică noapte,
Mort din întîmplare, în iunie șapte,
Moartea acestui canar de jale ne-a cuprins,
Pe groapa lui, uitarea încă nu s-a întins.*

După terminarea ceremoniei, Beth se retrase în cameră, copleșită de emoție și de homar; dar n-aveai unde să te odihnești, pentru că paturile nu erau făcute, și-și potoli puțin durerea, bătînd pernele și făcînd rînduială. Meg ajută pe Jo să stringă resturile ospățului, ceea ce le luă jumătate din după-amiază, după care se simțiră așa de obosite, încît fură de acord că ceai cu pline prăjită e de ajuns pentru masa de seară. Laurie luă pe Amy la plimbare cu trăsura, ceea ce era o faptă caritabilă, căci smîntina acră se pare că avusese un efect dezastruos asupra firii ei. Doamna March se întoarse acasă și găsi pe cele trei fete în toiul muncii, în mijlocul după-amiezii. O privire în dulap e asigurată de succesul unei părți a experienței.

Înainte ca gospodinele să se poată odihni, veniră cîteva persoane în vizită și fetele, mai certîndu-se, mai îmbrăcîndu-se,

dădură fuga, să le primească. Ceaiul trebuia însă pregătit, mai erau cumpărături de făcut și de cusut câte ceva, dar lăsară toate pînă în ultimul moment. Cînd soarele apunea liniștit și se lăsase răcoare, una cîte una se strinseră în porticul unde trandafirii agățători de iunie erau în floare, și se așezară jos, mormăind și suspinînd de oboseală sau de plictiseală.

— Ce zi oribilă a fost! începu Jo, care de obicei, deschidea cea dintîi vorba.

— Mi s-a părut mai scurtă decît altădată, dar așa de grea!, zise Meg.

— Nu seamănă deloc cu „casa noastră“, zise Amy.

— Nici nu putea să semene, fără mămica și fără bietul Pip, suspină Beth, uitîndu-se cu ochii plini de lacrimi la colivia goală de deasupra capului ei.

— Mama a sosit, dragă și dacă vrei, chiar mîine îți pot găsi altă pasăre.

Zicînd acestea, doamna March veni de-și luă locul obișnuit printre ele, avînd aerul că nici vacanța ei nu fusese mai fericită decît a lor.

— Sînteți mulțumite de săptămîna de încercări, fetelor, sau mai vreți una? întrebă mama lor, cînd Beth se cuibări lîngă ea și celelalte își întoarseră ochii spre ea, radioase, cum se întorc florile spre soare.

— Eu nu! strigă Jo hotărîtă.

— Nici eu, i se alăturară celelalte.

— Sînteți de părere atunci, că nu strică să ai cîteva griji și că trebuie să trăiești puțin și pentru ceilalți?

— Să stai mereu lungită și să te ții de ștengării, nu merge, observă Jo, dînd din cap. M-am săturat de asta, vreau să mă apuc serios de lucru.

— Ce ar fi să învățați puțină bucătărie? E o indeletnicire folositoare pentru o femeie și doamna March rise tare, aducîndu-și aminte de prînzul lui Jo, căci se întîlni cu domnișoara Crocker și aflase de cele petrecute.

— Mamă, ai plecat de acasă și ne-ai lăsat singure, ca să vezi cum ne descurcăm? strigă Meg care avusese toată ziua ceva bănuieli.

— Da, voiam să vă dați și voi seama, că buna stare a tuturor depinde de felul cum își îndeplinește fiecare datoria. Atîta timp cît Hannah și cu mine am făcut partea voastră de treabă, totul a mers bine, deși n-aveam impresia că sînteți fericite. Atunci m-am gîndit să vă dau o mică lecție, să vă arăt ce se întîmplă, cînd cineva se gîndește numai la el. Nu credeți că e mai frumos să vă ajutați una pe alta, să aveți mici îndatoriri zilnice, care fac mai plăcut

timpul liber, ca să puteți avea astfel un cămin plăcut și bine îngrijit?

— Ba da, mamă! strigară fetele.

— Atunci să vă dau un sfat: luați-vă iar în spate micile voastre poveri, pentru că, deși par grele, citeodată, ne sînt de folos, și ne ușurează chiar, pe măsură ce învățăm să le purtăm. Orice om găsește ceva de făcut cînd vrea și munca e sănătoasă, ne ajută să nu ne plictisim și să nu ne ținem de răutăți. Ne face să ne simțim puternice și independente mai mult decît banul.

— Vom lucra ca niște albine și vom căuta să ne placă munca. Ai să vezi, zise Jo. Eu am să învăț bucătărie în vacanța asta și viitorul prînz pe care-l voi da, va fi un succes.

— Eu am să fac cămăși tatii, în locul tău, mămico. Știu să lucrez și mă însărcinez cu ele, deși nu-mi place să cos. Asta e mai bine decît să-mi stric lucrurile mele, care sînt destul de drăguțe și așa, zise Meg.

— Eu am să-mi fac lecțiile în fiecare zi, și n-am să mai pierd atîta timp cu pianul și păpușile. Sînt o proastă și ar trebui să învăț, nu să mă joc atîta, fu hotărîrea lui Beth, iar Amy îi urmă exemplul, declarînd eroic:

— Eu am să învăț să fac butoniere și să fiu mai atentă, cînd vorbesc.

— Perfect! Atunci sînt mulțumită de experiență și cred că nu va trebui s-o mai repetăm. Numai nu cădeți în extrema cealaltă, să munciți ca niște roabe. Să aveți ore de lucru și ore de joacă, ca fiecare zi să fie plăcută și folositoare. Să dovediți că știți să cunoașteți valoarea timpului, întrebunțîndu-l bine. Atunci, tinerețea va fi un vis, bătrînețea va aduce cu sine puține regrete și viața va fi frumoasă, în ciuda sărăciei.

— Vom ține minte lucrurile astea mamă! Și nu le uitară.

CAP. XII

TABĂRA LAURENCE

Beth era poștașul familiei March, pentru că ea stătea mai mult acasă și se putea duce regulat să deschidă cutia și apoi să împartă, încîntată, conținutul. Într-o zi de iulie, se întoarse cu mîinile pline și trecu pe la fiecare, să-i lase un pachet sau o scrisoare.

— Uite buchetul tău, mamă! Laurie nu-l uită niciodată, zise ea, punînd florile proaspete în vasul din „colțul mămichi“, ținut mereu plin de băiatul iubitor.

— Domnișoara Meg March, o scrisoare și o mânășă, continuă Beth, înminând articolele surorii ei, care stătea lângă mama ei, cosind manșete.

— Cum, dar am uitat o pereche dincolo și-mi trimite înapoi numai una, zise Meg uitându-se la mânășă gri de bumbac.

— Nu ți-a căzut una în grădină?

— Sînt sigură că nu, pentru că era numai una în cutie.

— Nu-mi place să am mânăși desperecheate. Ei, nu-i nimic! O s-o găsesc și pe cealaltă. Scrisoarea e doar o transcriere a cîntecului nemțesc, care mă interesa. Cred că domnul Brooke a făcut-o. Nu e scrisul lui Laurie.

Doamna March aruncă pe furis o privire lui Meg, care părea foarte drăguță în rochia ei de tulpă de dimineată, cu buclele de pe frunte care se legănau la fiecare mișcare, stînd la masa ei joasă de lucru, plină cu rulouri albe de pînză. Și astfel, neștiutoare de gîndurile mamei ei, ea continua să coasă și să cînte, în timp ce degetele ei zburau mai departe, cu mintea plină de visuri tinerești, nevinovate, ca panselele ei de la cingătoare, doamna March zîmbi mulțumită.

— Două scrisori pentru doctorul Jo, o carte, o pălărie veche, caraghioasă, care acoperea toată cutia, infundată deasupra și Beth intra rîzînd în biroul unde scria Jo.

— Ce șiret băiat e Laurie! Îi spuneam că aș vrea să se poarte iar pălăriile mari, pentru că mă arde soarele în zilele frumoase. El a zis: „Ce-ți pasă de modă. Pune-ți o pălărie mare, dacă te simți bine cu ea“. Eu am răspuns că aș purta, dacă aș avea, și mi-a trimis asta, ca să mă pună la încercare. Am s-o port numai așa, în glumă și am să-i arăt că nu-mi pasă de modă.

Și, atîrnînd pălăria veche cu boruri largi de un bust al lui Platon, Jo se puse să-și citească scrisorile. Una de la mama ei făcu să i se îmbujoreze obrazii și să i se umple ochii de lacrimi, căci scria:

Draga mea,

Îți scriu cîteva cuvinte, ca să-ți spun cu cîtă bucurie Îți observ eforturile de a-ți ține în frîu firea ta impulsivă. Nu vorbești niciodată de încercările tale, izbutite sau neizbutite și crezi, poate, că nu le vede nimeni decît prietenul al cărui ajutor îl ceri în fiecare zi, dacă nu mă înșeală copertele roase ale cărții tale de rugăciuni. Le-am văzut și eu aceste eforturi și cred din tot sufletul în sinceritatea hotărîrii tale, de vreme ce se dovedește rodnică. Continuă, draga mea, cu răbdare și cu curaj, și fii încredințată că, în momentele grele, nimeni nu te poate ajuta mai mult decît

Mama ta iubitoare.

— Cuvintele tale de încurajare prețuiesc mai mult decât mii de dolari și laude. O, mămică! Îmi dau toată osteneala și nu vreau să mă plictisesc încercînd mereu, de vreme ce te am pe tine, lingă mine.

Punîndu-și capul pe braț, Jo udă povestirea ei cu cîteva lacrimi de bucurie, căci credea că nimeni nu vede și nu apreciază eforturile ei de a se stăpîni, și rîndurile mamei îi erau mai prețioase, pentru că veneau pe neașteptate și de la persoana la ale cărei laude ținea mai mult. Simțîndu-se acum mai tare ca oricînd să învingă pe Apollyon, prinse bietul de rochie, pe dinăuntru, ca un talisman, și deschise apoi cealaltă scrisoare, pregătită pentru orice vești. Cu litere mari, zvîrlite în goană pe hirtie, Laurie îi scria următoarele

Dragă Jo,

Mîine vin să-mi facă vizită cîțiva englezi — băieți și fete — și vreau să mă distrez. Dacă e frumos, întindem un cort la Longmeadow și-i ducem pe toți cu barca, să luăm acolo masa și să jucăm crochet. Facem foc și mîncare cîmpenească. Ei sînt drăguți și le plac asemenea lucruri. Merge și Brooke, ca mentor al băieților, iar Kate Vaughn va vedea de fete. Vreau să veniți și voi toate. Sub nici un motiv, Beth nu trebuie să rămînă acasă. N-o va supăra nimeni. Nu vă îngrijiți de hrană. Văd eu de tot ce trebuie. Primiți, nu-i așa? Fiți fete drăguțe și veniți.

Cu toată graba, al tău devotat

LAURIE

— Asta e strașnic!, strigă Jo, dînd fuga să spună vestea cea bună lui Meg. Sigur că mergem, mamă. O să-i fim de folos lui Laurie, pentru că eu știu să vislesc și Meg are grijă de masă, iar fetele celelalte o să găsească și ele ceva de făcut.

— Sper că copiii Vaughn nu sînt prea eleganți și cu pretenții. Ai auzit vorbindu-se de ei, Jo? întrebă Meg.

— Știu doar că sînt patru: Kate e mai mare decât tine, Fred și Frank — gemeni — cam de vîrsta mea și o fetiță, Grace, de vreo nouă sau zece ani. Laurie i-a cunoscut în străinătate și s-a împrietenit cu băieții. Am avut impresia, după felul cum strîngea buzele de cîte ori vorbea de ea, că fata cea mare nu e pe placul lui.

— Îmi pare așa de bine că rochia mea imprimată e curată. E tocmai ce trebuie și-mi vine bine! observă Meg cu satisfacție. Tu ai ceva cumsecade să pui, Jo?

— Costumul meu de canotaj roșu cu gri e destul de bun pentru mine. Am să vislesc și am să mă ud. Nu trebuie să mă

Îmbrac cu ceva de care să fiu mereu cu ochii în patru. Vii și tu, Bethy.

— Dacă nu lași pe nici un băiat să-mi vorbească.

— Nici picior de băiat!

— Vreau să fiu pe plac lui Laurie. De domnul Brooke nu mi-e frică, e îndatoritor: dar nu vreau să mă joc, să cînt, sau să spun ceva. Am să muncesc însă din tot sufletul și n-am să plictisesc pe nimeni. Tu ai să ai grijă de mine, Jo, așa că merg.

— Bravo, Beth, ești o fetiță bună. Încerci să-ți învingi timiditatea și pentru asta te iubesc și mai mult. Să lupți cu cusururile nu e prea ușor, știu din experiență și un cuvînt bun e ca o mîină de ajutor, pe care ți-o întinde cineva. Mulțumesc, mamă și Jo sărută cu recunoștință obrazul ei tras, un gest care fu mai de preț pentru doamna March, decît dacă i-ar fi redat cineva bualoarea și forma din tinerețe.

— Eu am primit o cutie cu pastile de ciocolată și tabloul pe care voiam să-l copiez, zise Amy, arătîndu-le pachetele primite în ziua aceea.

— Și cu un bilet de la domnul Laurence, prin care mă roagă să vin și să-i cînt astă-seară, înainte de a se face întuneric. Și am să mă duc, spuse Beth, a cărei prietenie cu bătrînul creștea, văzînd cu ochii.

— Ei, acum să ne grăbim și să ne distrăm fără grijă, zise Jo, pregătindu-se să înlocuiască tocul cu mătura.

Cînd, a doua zi de dimineață, soarele își băgă capul în odaia fetelor, anunțîndu-le vreme bună, o priveliște comică îl izbi. Fiecare își făcuse pregătirile de sărbătoare, cum crezuse de cuviință. Meg își pusese pe hîrtii un șir de bucle în plus pe frunte, Jo își unsese fața ei nenorocită cu multă cremă, Beth o luase pe Joana în pat la ea, ca să se despăgubească de lipsa ei, prin apropiata lor despărțire. Amy le întrecuse pe toate. Își prinsese virful nasului cu un cîrlig de rufe, ca să nu mai fie așa de turtit. Era de felul celor cu care artiștii fixează hîrtia pe planșetă, deci tocmai potrivit scopului pentru care fusese folosit acum. Acest spectacol caraghios păru să-l amuze pe soare, căci dădu buzna înăuntru cu atîta putere, că o deșteptă pe Jo, care trezi pe surorile ei printr-un hohot de rîs, la vederea podoabei lui Amy.

Soarele și veselia sînt semne bune pentru o excursie și în curînd începu frămîntarea în amîndouă casele. Beth care fu gata cea dintîi, se așeză la fereastră și începu să le dea raportul de ce se petrecea peste drum.

— Uite pe omul cu cortul! Doamna Barker împachetează mîncarea în coșuri. Acuma domnul Laurence se uită la cer și la morișca de vînt. Aș vrea grozav să meargă și el! Laurie e îmbrăcat ca un marinar și-i stă bine. O, Dumnezeu! Vine o trăsură plină,

o domnișoară înaltă, o fetiță și doi băieți care mă înspăimintă. Unul e șchiop, bietul de el! Are o cîrjă. Laurie nu ne-a spus asta. Grăbiți-vă fetelor, e târziu. Ei, a venit și Ned Moffat! Ia uită-te, Meg! Nu e acela domnul care te-a salutat într-o zi, cînd făceam cumpărăturile?

— Ba da! Ce curios că e și el aici! Credeam, că e pe munte. Uite și pe Sallie! Mă bucur că s-a întors la timp. Sînt bine, Jo? strigă Meg foarte emoționată.

— O adevărată margaretă! Ține-ți în sus poalele rochiei și pune-ți pălăria drept. Cu ea pe o ureche, ai un aer prea sentimental și are să-ți zboare la prima adiere de vînt. Acum haidem!

— Doamne, Jo, doar n-ai de gînd să pleci cu pălăria ceea îngrozitoare? N-are rost! Vrei să pari o sperietoare? O certă Meg, cînd o văzu legîndu-și pe sub bărbie cu o panglică roșie pălăria de modă veche, cu boruri largi, pe care i-o trimisese Laurie în glumă.

— De ce nu? E perfectă, mare, ușoară, ține umbră. Are să ridă toată lumea. N-are a face că par o sperietoare, destul că mă simt eu bine.

Zicînd aceasta, Jo porni și celelalte o urmară, un grup vesel de fete în rochii de vară, cu priviri radioase, sub pălăriile lor ușoare de pai.

Laurie sări să le iasă în întîmpinare și le prezintă prietenilor lui cu multă vioiciune. Primirea se făcu pe iarbă din grădină și timp de cîteva minute se desfășură o scenă fermecătoare. Meg fu încîntată să vadă că domnișoara Kate, deși în vîrstă de douăzeci de ani, se îmbrăca cu o simplitate pe care ar fi fost bine s-o imite și Americancele și fu foarte măgulită, cînd domnul Neg o asigură că venise anume ca s-o vadă pe ea. Jo înțelese de ce Laurie își stringea buzele de cîte ori vorbea de Kate, căci această domnișoară avea un fel de a ține oamenii la distanță, care contrasta puternic cu atitudinea degajată și prietenoasă a celorlalte fete. Beth examină cu atenție pe băieții nou-veniți și ajunse la concluzia că cel șchiop nu era deloc îngrozitor, ci blind și slab și pentru acest motiv, se hotărî să fie amabilă cu el. Amy găsi că Grace e o fetiță veselă și bine crescută și, după ce se uitară una la alta cîteva timp, fără să scoată o vorbă, deveniră deodată foarte bune prietene.

Corturile, mîncarea și crochetul fuseseră trimise dinainte. Toată lumea se sui în două bărci, care porniră în același timp, lăsînd pe mal pe domnul Laurence ce le făcea semn cu pălăria. Laurie și Jo visleau la una, domnul Brooke și Ned la cealaltă, în timp ce Fred Vaughn, geamănul cel gălăgios, făcea tot posibilul să le răstoarne pe amîndouă, răminînd pe lingă ei într-un caiac. Pălăria caraghioasă a lui Jo merită recunoștință din partea

totuor, căci fu de utilitate generală. Sparse gheața la început, făcându-i pe toți să ridă. Făcea vînt și-i răcorea, mișcîndu-se înc-oace și înc-olo, în timp ce ea vislea și, zicea ea, dacă venea vreo ploaie, ar fi intrat toată lumea sub ea. Kate păru cam mirată de manierele lui Jo, mai ales cînd auzi exclamînd „Sfinte Sisoe“, cînd îi scăpă vîsla și Laurie zise: „Te-am lovit, măi?“, cînd o călcă pe picioare, ducîndu-se să se așeze la locul lui. Dar după ce-și puse de mai multe ori pînce-nezul, ca să examineze pe fata asta curioasă, domnișoara Kate ajunsese la concluzia că e ciudată, dar destul de isteță și-i zîmbi de departe.

Meg, în cealaltă barcă, era așezată de minune, drept în fața vîslașilor, care o admirau și mînuiau loptile cu o neobișnuită îndemînare.

Domnul Brooke era un tînăr serios, tăcut, cu ochi frumoși caștrui și cu o voce plăcută. Lui Meg îi plăceau manierele lui liniștite și-l considera o enciclopedie ambulantă de cunoștințe folositoare. Nu stătea niciodată prea mult de vorbă cu ea, dar se uita la ea de multe ori și Meg era sigură că n-o privea cu ochi dușmănoși. Ned, deși încă în liceu, găsea cu cale să-și dea aerele pe care orice student de anul întii socotește că e de datoria lui să le ia. Nu era prea deștept, dar avea o fire foarte bună, deschisă, mereu veselă, în definitiv, o persoană foarte indicată pentru un picnic. Sallie Gardiner era mereu atentă să nu-și murdărească rochia de pîchet alb, în timp ce sta de vorbă cu Fred, care era peste tot și care o înspăimînta pe Beth cu nebuniile lui.

Nu era departe pînă la Longmeadow, dar cînd ajunseră acolo, cortul fusese întins și cercurile de crochet bătute pe un cîmp verde întins, cu trei stejari bătrîni în mijloc și cu o fișie de iarbă, fără ridicături, numai bună pentru crochet.

— Fiți bine veniți în tabăra Laurence, le zise tînăra lor gazdă, cînd debarcară, încîntați de locul ales. Brooke este comandantul șef, eu sînt comisar general, băieții ceilalți sînt ofițeri de stat major, și dumneavoastră domnișoarelor sînteți trupa. Cortul a fost ridicat anume pentru dumneavoastră și stejarii formează salonul. Aici e popota și dincolo e bucătăria de campanie. Acum să ne jucăm puțin, pînă nu se face prea cald, și pe urmă să vedem de masă.

Frank, Beth, Amy și Grace stătură deoparte și se uitară la ceilalți opt care jucau. Domnul Brooke alese pe Meg, Kate și Fred. Laurie luă pe Sallie, Jo și Ned. Englezii jucau bine, dar americanii jucau și mai bine și luptau pentru fiecare palmă de teren, ca și cum i-ar fi însuflețit spiritul războiului din 1776. Jo și Fred avură mai multe ciocniri și la un moment dat era cit pe aci să le scape cîteva cuvînte tari. Jo mai avea să treacă pe sub ultimul cerc, dar lovi prea încet și rămase afară, ceea ce o enervă grozav.

Bila lui Fred era chiar lângă a ei și rindul lui veni înaintea ei. El trimise bila care lovi cercul și se opri la un deget de sirmă. Nu era nimeni prin apropiere și dînd fuga s-o examineze, o împinse ușor cu piciorul, pînă ce trecu de partea cealaltă.

— Am trecut! Ei, acum, domnișoară Jo, te aranjez eu și am să ies primul, strigă tînarul, pregătindu-și ciocanul pentru o altă lovitură.

— Ai dat-o cu piciorul, te-am văzut. E rindul meu acum, zise Jo, răstită.

— Pe cuvîntul meu că n-am mișcat-o, poate că s-a rostogolit puțin, dar asta e permis. Așa că te rog dă-te la o parte și lasă-mă să ochesc potoul.

— Noi nu obișnuim să înșelăm, în America, dar dumneata poți să înșeli dacă vrei, zise Jo, furioasă.

— Americanii înșeală mai mult decît englezii, asta e știut. Te-am trimis la plimbare, zise Fred, izbindu-i bila și trimițînd-o foarte departe.

Jo deschise gura să spună o vorbă care să-l doară, dar se stăpîni la timp, se înroși pînă în virful urechilor și rămase așa un moment, bătînd o sirmă din toate puterile, în timp ce Fred lovea potoul și se declara cîștigător, cu strigăte de bucurie. Ea se duse să-și caute bila și rămase mult timp acolo, printre copaci, dar se întoarse înapoi cu o figură senină și liniștită, așteptînd cu răbdare să-i vie rindul. Îi trebuiră mai multe lovituri, ca să-și recîștige locul pierdut și cînd ajunse acolo, partida adversă aproape cîștigase, căci bila lui Kate era penultima și se găsea chiar lângă potou.

— Ei, ne-am ars! La revedere, Kate! Domnișoara Jo îmi datorează o lovitură, așa că s-a terminat cu tine, strigă Fred, foarte aprins, cînd se apropiară toți, să vadă sfîrșitul.

— Americanii își înșeală dușmanii, arătîndu-se generoși față de ei, zise Jo, cu o privire care făcu pe băiat să se înroșească. Mai ales cînd îi bat, adăugă ea, cîștigînd jocul cu o lovitură dată cu îndeminare, fără să atingă bila lui Kate.

Laurie își zvîrli în aer pălăria, apoi își aduse aminte că nu e frumos să se bucure de înfrîngerea musafirilor lui și se opri, șoptind prietenei lui:

— Bravo, Jo! A trișat, l-am văzut eu. Nu putem să-i spunem. Sînt sigur însă că a doua oară nu va mai face.

Meg o trase de o parte, pe motiv că trebuie să-i prindă o șuviță de păr, care-i cădea, ca să-i spună:

— Fred a avu o atitudine provocatoare, dar nu te-ai stăpînit, Jo, și-mi pare bine.

— Nu mă mai lăuda, Meg. Aș fi în stare și acum să-i trag vreo două palme. Mi-aș fi dat în petec, dacă n-aș fi în stare între urzici, pînă mi-am stăpînit minia, ca să nu-i zic ceva rău. Fierb încă și

sper să stea deoparte, altfel nu știu ce se poate întâmpla, răspunse Jo mușcându-și buzele și încruntându-se la Fred, pe sub pălăria ei cea mare.

— Ar fi vremea să vedem de masă, zise domnul Brooke, uitându-se la ceas. Domnule comisar general, îă te rog focul și adu apă, iar domnișoara Meg, domnișoara Sallie și cu mine punem masa. Cine se pricepe să facă cafeaua?

— Jo se pricepe, zise Meg, încântată să arate ce știe sora ei.

Și, așa, Jo, mândră că-și poate arăta cunoștințele culinare, se duse să vadă de ibricul de cafea, în vreme ce copiii strungeau uscături, băieții făceau focul și aduceau apă de la un izvor din apropiere. Domnișoara Kate se apucă să deseneze, iar Frank stătea de vorbă cu Beth care făcea coșulețe din nuiiele împletite.

Comandantul șef și cu ajutoarele puse fața de masă, garnisită cu frunze verzi, pe care așezară o mulțime de mincăruri și de băuturi gustoase. Jo le anunță că a făcut cafeaua și toată lumea luă loc pe iarbă. Toți erau infometați, căci tinerilor nu le lipsește pofta de mâncare, mai ales după mișcare. Fu o masă foarte veselă — totul li se părea nou și curios — și repetatele lor hohote de ris speriară un cal bătrîn, care păștea în apropiere. Masa era așezată pe un teren destul de inegal, așa că farfuriile nu era totdeauna în echilibru stabil. Căzură ghinde în lapte, furnici negre veniră să se înfrupte și ele din bunătați, fără să fie poftite, iar niște omide păroase își dădură drumul din copac, să vadă ce se întâmplă jos. Trei copii cu păr bălai se uitară pe furiș de după gard și un dulău furios lătră la ei de dincolo de riu, citii țineau puterile.

— Sarea e aici, dacă o preferi, zise Laurie, întinzînd lui Jo o farfurie cu fragi.

— Nu, mulțumesc! Prefer păienjenii, răspunse ea, pescuind doi mici și imprudenți păienjeni, care se înecaseră în smîntînă. Cum îndrăznești să-mi aduci aminte de prînzul acela oribil, cînd al tău e așa de drăguț în toate privințele?, spuse Jo, și amîndoi izbucniră în ris și începură să mănînce din aceeași farfurie, căci vesela nu ajunsese pentru toată lumea.

— M-am distrat grozav în ziua aceea. Și acuma îmi vine să rid, cînd îmi aduc aminte. Eu n-am nici un merit aici, știi! N-am făcut nimic. Tu, Meg și Brooke ați aranjat tot și vă sint foarte îndatorat. Ce facem, cînd nu mai putem mîncă?, întrebă Laurie, simțînd că odată masa terminată, resursele sale de gazdă erau pe sfîrșite.

— Să ne jucăm ceva, pînă se face răcoare. Am adus

Autoriil!, dar poate că domnișoara Kate știe ceva mai nou și mai interesant. Du-te și întreab-o! E musafir și ar trebui să stai mai mult de vorbă cu ea.

— Dar tu nu ești musafir? Credeam că o să se înțeleagă bine cu Brooke, dar el stă tot timpul de vorbă cu Meg și Kate doar se uită la ei prin ochelarii aceia caraghioși. Plec. Te scutesc să-mi ții o predică despre bunele maniere, fiindcă tot nu ești în stare, Jo.

Domnișoara Kate știa mai multe jocuri noi și, cum fetele nu mai voiau și băieții nu mai putea să mănince, se strinseră cu toții în salon, să se joace de-a „basmul fără șir“.

— Cineva începe o poveste — orice îi trece prin cap — și spune cît vrea. Trebuie să aibă însă grijă să se oprească la un moment palpitant. De acolo o reia al doilea, care face același lucru. Cînd merge cum trebuie, iese un amestec foarte caraghios de tragic și comic și rizi de te prăpădești. Începe, te rog, domnule Brooke, zise Kate cu un gest poruncitor, care surprinse pe Meg, obișnuită să trateze pe profesor cu respectul datorat oricărui domn de familie bună.

Lungit pe iarbă la picioarele celor două domnișoare, domnul Brooke se supuse și începu un basm, cu privirea pierdută spre riul însorit.

„A fost odată un cavaler care plecă în lume; să-și caute norocul, căci toată averea lui era doar o sabie și un scut. Cutreieră lumea în lung și-n lat, mulți ani de-a-rîndul și o duse greu de tot, pînă cînd, într-o zi, ajuse la palatul unui rege bătrîn și bun la suflet, care dăduse sfoară în țară că va da o răsplată mare celui ce va fi în stare să strunească un armăsar focos, la care ținea foarte mult. Cavalerul se învoi să-și încerce puterile și, după multe zile de străduință, armăsarul îi deveni tovarăș nedespărțit și începu să-l iubească pe noul său stăpîn. În fiecare zi, cavalerul se suia pe armăsar și se plimba prin cetate. Și, călărind așa, se tot uita pe la ferestre, doar-doar, o zări pe fata cea frumoasă, pe care o visase de atîtea ori, dar pe care n-o întîlnise nicăieri. Într-o bună zi, pe cînd mergea așa, agale, pe un drum părăsit, văzu ivindu-se la fereastra unui castel în ruine ochii pe care îi căuta. Descălecă pe dată și întrebă cine locuiește în castelul acela. I se spuse că mai multe fete de împărat erau ținute acolo, închise, printr-un farmec și silite să toarcă toate vremea, pînă cînd vor stringe bani de ajuns, să-și răscumpere libertatea. Cavalerul ar fi vrut din tot sufletul să le scape de acolo, dar era sărac și nu putea decît să treacă mereu pe la castel și să se uite cu dor la fata care-i fermecase inima, tînjind după soare. În cele din urmă, se hotări să pătrunde în castel și să întrebe cum le poate ajuta. Se duse și bătu. O ușă mare se deschise larg și el văzu...

„O fată minunat de frumoasă, care scoase un suspin de ușurare“:

— În sfîrșit! În sfîrșit! continuă Kate, care citise romane franțuzești și-i plăcea, stilul.

— Ea este! strigă contele Gustav și căzu la picioarele ei, fermecat.

— Ridică-te, zise ea, întinzându-i o mină albă ca marmura.

— Nu mă ridic, pînă nu-mi spui cum te pot scăpa de aici, îi jură cavalerul, cu genunchiul în pămînt.

— Vai, soarta mea crudă mă condamnă să nu ies de aici, atîta vreme cît stăpînul meu e încă în viață.

— Unde este mișelul?

— În salonul liliachiu. Du-te, om viteaz, și scapă-mă din ghearele lui.

— Te ascult și mă voi întoarce învingător sau mort.

Cu aceste vorbe, porni cu pași mari, împinse ușa salonului liliachiu și era gata să intre, cînd primi...

O lovitură care-l zăpăci, o lovitură dată cu un dicționar mare, grecesc, pe care i-l aruncă în cap un om în haine negre, zise Ned. „Cît ai clipi din ochi, domnul... nu știu cum îi zice, își veni în fire zvîrli pe asupritor pe fereastră și se duse înapoi, să-i anunțe fetii isprava, învingător, dar cu un cucui în frunte. Găsi ușa încuiată, stîșie perdelele și făcu o scară de frînghie; dar cînd ajunse la jumătatea drumului, scara se rupse și el căzu în șanț, cu capul înainte, la o mare adîncime. Cum știa să înoate ca un pește, se bălăci în jurul castelului, pînă cînd dădu de o porțiță păzită de doi vlăjgani. Le izbi unul de altul capetele, care pocniră ca niște nuci, apoi scoase din țîțini ușa — un fleac pentru forța lui uimitoare — urcă cîteva trepte de piatră, acoperite cu un praf gros de o palmă, printre care mișunau broaște mari cît pumnul și păienjenii care ți-ar fi dat o criză de nervi, de groază, domnișoara Meg. Cînd ajunse sus, îi ieși în față o arătare care-i luă răsuflarea și-i îngheță singele în vine...”

O femeie înaltă, toată îmbrăcată în alb, cu un vâl pe față și cu o lampă în mina ei slabă, continuă Meg. Îi făcu semn s-o urmeze și porni apoi fără zgomot înaintea lui pe un coridor întunecat și rece ca un mormînt. Cavaleri în armură se țineau în umbră de o parte și de alta. Domnea o liniște de moarte pretutindeni. Lampa ardea cu flacără albăstruie și arătarea întorcea capul spre el, iar ochii îi sticleau prin vâl. Ajunseră la o ușă cu perdea, în dosul căreia se auzea o muzică ce te vrăjea. El se repezi să intre, dar stafia îl apucă de braț cu violență și-i întinse amenințătoare o...

Cutie cu tutun, zise Jo, cu un glas ca din mormînt, care făcu să leșine de ris pe auditori.

— Mulțam, zise cavalerul politicoș, după ce trase odată și strănută de șapte ori, așa de tare, că-i căzu capul jos.

— Ha! ha!, rise stafia și, după ce se uită prin gaura cheii la fetele de împărat care torceau, să-ți răscumpere viața, spiritul cel rău ridică victima de jos și o puse într-o cutie de tinichea, unde

erau îngrămădiți alți unsprezece cavaleri, toți fără capete, ca niște sardele, care se sculară în sus și începură...

— Să joace un dans marinăresc, îi tăie vorba Fred, când Jo se oprise să răsuflă. Și în timp ce dansau, castelul acela dărăpănat se transformă într-o corabie de război în plin mers.

— Sus focul, stringeți fungile, virăți babord și încrețați puștile!, porunci căpitanul, când se zări fluturînd în depărtare steagul negru ca cernela al unui vas portughez de pirăți. Nu vă lăsați, băieți! îi îndemnă căpitanul, și începu o luptă pe viață și pe moarte. Binențele că englezii cîștigă — așa cum se întimplă întotdeauna — și după ce luă prizonier pe căpitanul pirăților, porniră drept spre goeletă, pe ale cărei punți erau grămezi întregi de morți și pe ale cărei rigole curgeau șiroaie de sînge, căci ordinul căpitanului fusese: „Scoateți cuțitele și vedeți-vă scump pielea“. Bosen, fă-ți frînghie cu noduri din vela mare și atinge-l pe mișelul ăsta, dacă nu-și mărturisește păcatele, cit număr pînă la trei, zise căpitanul englezilor.

Portughezul nu voia să scoată o vorbă și fu împins în apă, spre marea veselie a marinarilor. Dar ciinele de pirat știa să sară și înotînd, ajunse sub corabie, deschise supapele și corabia cu pinze cu tot merse drept la fund, unde...

— O, doamne, ce să spun!, strigă Sallie, când Fred își termină povestea lui încilcită, în care amestecase alandala, fraze și înimplări nautice, scoase dintruna din cărțile lui preferate. Ei, ajunseră la fund și o sirenă frumoasă le ieși în întîmpinare, dar fu foarte dezamăgită, când văzu că înăuntru nu sînt decît niște cavaleri fără capete, și atunci îi băgă în saramură, doar-doar va afla misterul lor. Căci, ca orice femeie, era foarte curioasă. Puțin după aceea se apropie de ea un scafandru și sirena îi spuse:

— Cutia asta cu perle e a ta, dacă o ieși sus cu tine.

Căci voia să readucă la viață pe nenorociții aceia și nu putea să o ridice singură. Scafandru o luă sus și mare îi fu deziluzia cînd, deschizînd-o, nu găsi nici urmă de perle. O lăsă pe un cîmp părăsit, unde fu găsită de o...

Fetiță care păzea o sută de giște grase, pe cîmp, zise Amy, cînd imaginația lui Sallie fu secată. Fetei îi păru rău de ei și întrebă pe o femeie bătrînă ce să facă să le vină într-ajutor.

Giștele tale îți vor da leacul, ele știu tot, îi răspunse bătrîna.

Atunci, fata se duse la ele și le întrebă cum să pună alte capete, căci cele vechi se pierduseră, și toate cele o sută de giște își deschiseră deodată ciocurile și gîlgîiră...

— Verze!, urmă Laurie prompt.

— Bună idee, zise fata și dădu fuga să taie douăsprezece verze din grădină.

Le puse în locul capetelor, cavalerii înviară imediat, îi mulțumiră și își văzură de drum încințați fără să observe vreo deosebire, căci mai erau multe capete ca ale lor în lume și nimeni nu le dădea nici o atenție. Cavalerul de care ne interesăm noi se întoarse să caute fata cea frumoasă și află că fetele de împărat erau acum libere și că toate se pregăteau să se mărite, afară de una. Foarte nerăbdător să afle care rămăsese, se sui pe armăsar, care nu-l părăsea niciodată și porni în goană spre castel. Uitându-se printre zăbrelele de la gard, văzu pe stăpina inimii lui, culegînd flori în grădină.

— Îmi dai și mie un trandafir?

— „Trebuie să vii să ți-l ei. Eu nu pot veni la tine“, zise ea, cu voce blindă.

El încercă să se cațere pe gard, dar acesta părea să crească din ce în ce mai înalt. Atunci încercă să-l străpungă, dar gardul se făcea din ce în ce mai gros și bietul om era deznădăjduit. Ne mai știind ce să facă, începu să rupă ramură după ramură, pînă cînd făcu o găurice, prin care se uită în grădină și se rugă:

— Lasă-mă să intru! Lasă-mă să intru!

Dar fata de împărat cea frumoasă părea că n-auzea, căci culegea mai depărte trandafiri liniștită și-l lăsa să se zbată singur. Dacă a izbutit sau nu să pătrundă, vă va spune Frank.

— Nu pot! Eu nu mă joc niciodată, zise Frank, îngrozit de poziția sentimentală din care trebuia să scoată pe cei doi tineri.

Beth se ascunsese în dosul lui Jo și Grace adormise.

— Și așa trebuie să lăsăm pe bietul cavaler băgat în gard, zise domnul Brooke, tot cu ochii ațintiți pe rîu și jucîndu-se cu floarea de măceș de la butonieră.

— Cred că pînă la urmă, fata de împărat i-a oferit un buchet de flori și i-a deschis poarta, zise Laurie, pentru el, zimbînd și aruncînd cu ghindă în profesorul lui.

— Ce amestecătură a ieșit! Dacă ne-am obișnui, am scoate ceva cumsecade. Știți ce e „Adevărul“?, întrebă Sallie, după ce riseră destul de poveste.

— Sper că știm, zise Meg, serioasă.

— Vreau să spun jocul.

— Ce este? întrebă Fred.

— Uite, puneți toți mîinile la un loc. Cîneva numără pînă la un anumit număr hotărît dinainte și fiecare iese, cînd îi vine rîndul. Toată lumea trebuie să răspundă sincer la întrebările pe care i le pun ceilalți. E foarte nostim.

— Să încercăm, fu de părere Jo, căreia îi plăceau experiențele necunoscute.

Domnișoara Kate, domnul Brooke, Meg și Ned refuzară. Rămaseră să joace Fred, Sallie, Jo și Laurie. Primul ieși Laurie.

— Care sînt eroii tăi preferați? întrebă Jo.

— Tata mare și Napoleon.

— Care e cea mai frumoasă fată de aici? zise Sallie.

— Margareta.

— Care îți place cel mai mult? fu întrebarea lui Fred.

— Jo, bineînțeles.

— Ce întrebări stupide puneți, și Jo dădu din umeri cu dispreț, iar ceilalți riseră de tonul lui Laurie, care nu admitea îndoială.

— Să mai încercăm. „Adevărul“ nu e un joc rău, zise Fred.

— E foarte bun pentru tine, mormăi Jo printre dinți.

Veni rîndul ei acum.

— Care e cel mai mare cusur al tău? întrebă Fred, ca să-i pună la încercare un merit ce-i lipsea și lui.

— O fire impulsivă.

— Ce ai dori mai mult să ai? întrebă Laurie.

— O pereche de șireturi de ghetе, răspunse Jo, ghicind și dejucîndu-i planul.

— N-ai răspuns sincer. Trebuie să spui ce dorești într-adevăr cel mai mult.

— Geniu! N-ar vrea să mi-l dai tu, Laurie?, și Jo, șireată, rise de dezamăgirea lui.

— Care sînt calitățile pe care le admiri cel mai mult la un bărbat? întrebă Sallie.

— Curajul și cinstea.

— Acum e rîndul meu, zise Fred, cînd numărătoarea se opri la mina lui.

— Acum o să iasă adevărul la lumină, șopti Laurie lui Jo, care dădu din cap și întrebă imediat:

— N-ai trișat la crochet?

— Mda! Puțin!

— Bun! N-ai luat povestea din *Leul de mare*? zise Laurie.

— Cam așa e!

— Nu ești de părere că națiunea engleză e perfectă în toate privințele? întrebă Sallie.

— Mi-ar fi rușine de mine însumi, dacă n-aș crede asta.

— E un adevărat John Bull. Acum, domnișoară Sallie, este rîndul tău, fără să mai tragi. O să te chinuiesc puțin, întrebîndu-te, dacă nu găsești că ești cam cochetă cu bărbații, zise Laurie, în vreme ce Jo zîmbea lui Fred, în semn că încheiaseră pace.

— Obraznic mai ești! Sigur că nu sînt, exclamă Sallie, cu un aer care dovedea tocmai contrariul.

— Ce nu poți suferi deloc? întrebă Fred.

— Păienjenii și budinca de orez.

— Ce-ți place cel mai mult? întrebă Jo.

— Dansul și mănușile de la Paris.

— Ei, găsesc că „Adevărul“ e un joc foarte stupid. Să ne jucăm mai bine de-a autorii, ca să ne înviorăm puțin mințile, propuse Jo.

Ned, Frank și fetițele intrară și ei în joc, și în acest timp, cei mai mari stăteau de vorbă de o parte. Domnișoara Kate își reluă schițele, Margaret se uită cum desenează, iar domnul; Brooke stătea lungit pe iarbă, cu o carte în mână, pe care n-o citea.

— Ce frumos desenezi domnișoară Kate! Ce n-aș da să știu și eu, zise Meg, cu o admirație amestecată cu părere de rău.

— De ce nu înveți? Am impresia că ai avea și gust și talent, răspunse domnișoara Kate, dându-și importanță.

— N-am timp.

— Poate că mama dumitale preferă să ai alte calități. Așa era și mama mea, dar am luat câteva lecții în ascuns și am dovedit că am talent. Pe urmă nu a mai avut nimic împotriva, ca să merg mai departe. N-ai putea să faci același lucru cu guvernanta dumitale?

— N-am guvernantă.

— Am uitat. În America, fetele tinere merg la școală vreme mai îndelungată decât la noi. Aveți și școli foarte frumoase, așa zice papa. Urmezi la o școală particulară, nu?

— Nu urmez nimic. Eu însă-mi sînt guvernantă.

— A, da!, zise domnișoara Kate, pe un ton, ca și cum ar fi zis: Dumnezeu, ce îngrozitor!

Și ceva în expresia feții ei o făcu pe Meg să se înroșească și să-i pară rău, că fusese atît de sinceră.

Domnul Brooke ridică capul și zise în grabă:

— Americancelor le place independența tot atît de mult ca și strămoșilor lor. Ele sînt admirate și respectate, pentru faptul că-și cîștigă singure existența.

— A, da! Asta e foarte frumos, nici nu incipe vorbă. Și la noi sînt multe femei tinere, foarte bine privite în societate, care fac la fel. Sînt primite în servicii de către nobili, tocmai pentru că sînt de familie bună și au avut o educație îngrijită, zise domnișoara Kate, cu un aer protector care o jigni pe Meg și făcu să-i pară munca ei nu numai neplăcută, dar chiar degradantă.

— Era bine tradus cîntecul acela nemțesc, domnișoară Meg?, întrebă domnul Brooke, ca să pună capăt unei tăceri apăsătoare.

— Da, e foarte drăguț și sînt îndatorată celui care mi l-a tradus și Meg, ținînd ochii în jos, se luminează la față, zicînd aceste vorbe.

— Nu citești nemțește? întrebă domnișoara Kate, mirată.

— Prea puțin. Mai de mult tatăl meu, mă ajuta, dar acum el e plecat și singură nu prea fac progrese, pentru că n-am pe nimeni, care să-mi corecteze pronunția.

— Încearcă puțin acum. Uite, ai *Maria Stuart* de Schiller și un profesor căruia îi place să învețe pe alții și domnul Brooke îi puse cartea în poală, cu un zîmbet care o îmbia să nu se sfiască.

— E greu! Mi-e teamă să încerc, zise Meg cu recunoștință, dar intimidată de prezența domnișoarei așa de perfecte de lingă ea.

— Am să citesc eu puțin, ca să-ți dau curaj.

Și domnișoara Kate citi unul din cele mai frumoase pasaje foarte corect, dar cu totul lipsit de expresivitate.

Domnul Brooke nu făcu nici un comentariu și întinse cartea lui Meg, care observă candid:

— Credeam că e poezie.

— Parte din ea este. Încercă pasajul acesta. Domnul Brooke avu un zîmbet ciudat, cînd deschise cartea la scena în care Maria își plîngea soarta ei nenorocită.

Și Meg, urmînd supusă firul lung de iarbă cu care noul ei profesor îi sublinia rîndurile, citi rar și timid, făcînd inconștient să pară poetice cuvintele aspre, prin simpla intonație a vocii ei muzicale. Călăuzită de firul verde, Meg mergea mereu înainte și prinsă de farmecul acelei scene triste; uită că o ascultă cineva și citi, ca și cum ar fi fost singură, dînd o nuanță de tragedie cuvintelor nefericitei regine.

Dacă ar fi văzut atunci ochii lui căprui, s-ar fi oprit brusc, dar nu ridică capul nici o clipă și pentru ea, lecția nu fu tulburată.

— E foarte bine! zise domnul Brooke, cînd ea se opri, fără să țină seamă de numeroasele ei greșeli, avînd într-adevăr aerul „că-i place să învețe pe alții“.

Domnișoara Kate își puse pince-nezul și, după ce examinează un moment micul tablou din fața ei, închise caietul de schițe și zise cu bunăvoință:

— Ai un accent drăguț și, cu timpul, ai să citești chiar bine. Te sfătuiesc să înveți mai cu temei limba, căci cunoașterea limbii germane e o calitate în plus pentru o profesoară. Acum mă duc să văd de Grace. Face prea mult zgomot, și domnișoara Kate se îndepărtă, ridicînd din umeri și adăugînd ca pentru ea: „N-am venit aici, ca să am grijă de o guvernantă, chiar dacă e tinărară și frumușică. Ce oameni ciudați sînt și Americanii ăștia! Tare mi-e teamă, că o să-l strice pe Laurie!“

— Am uitat că englezii strîmbă din nas, cînd aud că cineva e guvernantă și n-o tratează cum o tratăm noi, zise Meg, uitîndu-se cu un aer plictisit după domnișoara care se îndepărtă.

— Din păcate și profesorii o duc destul de greu acolo, după cîte am auzit. Pentru noi, cei care muncim, nu e un loc mai potrivit decît America, domnișoară Margaret! și domnul Brooke

păru așa de mulțumit și plin de voie bună, încît lui Meg îi fu rușine să se mai plîngă.

— Atunci îmi pare bine că trăiesc aici. Nu-mi place munca mea, dar îmi dă totuși multă satisfacție, așa că n-am să mai cirtesc împotriva ei. Aș vrea doar să-mi placă să dau lecții, cum îți place și duminică.

— Cred că ți-ar plăcea, dacă ai avea un elev ca Laurie. Îmi pare rău că la anul n-am să-l mai am, zise domnul Brooke, săpînd foarte atent gropițe în iarbă.

— Se duce la facultate, nu? Buzele lui Meg roșiră această întrebare, dar ochii adăugară: Dar cu dumneata ce se întîmplă?

— Da, ar fi fost de mult timpul să se ducă, fiindcă e aproape pregătit. Imediat ce pleacă el, eu intru în armată.

— Îmi pare bine de asta! exclamă Meg. Cred că orice tînar abia așteaptă să se ducă pe front; deși e foarte greu pentru mamele și surorile care rămîn acasă, spuse ea, întristată deodată.

— N-am rude și sînt puțini oameni cărora să le pese, dacă mor sau mai trăiesc, zise domnul Brooke cu oarecare amărăciune în glas, punînd trandafirul ofilit în groapa pe care o făcuse și acoperindu-l cu pămînt, ca un mormînt, cu gîndul înaltă parte.

— Lui Laurie și bunicului lui o să le pară rău și noi am fi întristați să știm că ți se întîmplă ceva rău, zise Meg din toată inima.

— Mulțumesc pentru aceste cuvinte frumoase, începu domnul Brooke luminîndu-se la față.

Dar, înainte ca să termine tot ce avea de spus, apărui Ned, călare pe calul cel bătrîn care abia mergea. Voia să se fîlească față de domnișoare cu îndemînarea lui ecvestră și n-a fost chip să mai aibă liniște oamenii după aceea.

— Îți place să călărești?, întrebă Grace pe Amy, pe cînd se odihneau, după ce trăsese o goană în jurul cîmpului cu ceilalți, conduși de Ned.

— Mă inebunesc după asta. Sora mea Meg călărea, cînd tata era bogat, dar acum nu mai ținem cai, afară de copacul Ellen, adăugă Amy rîzînd.

— Ce-i cu copacul Ellen. E un măgar? întrebă Grace curioasă.

— Nu, vezi! Jo moare după cai, ca și mine, dar cal n-avem, doar o șa veche ne-a mai rămas. Afară în grădină e un măr, care are o creangă ce atîrnă mult mai jos, punem șaua pe ea, prindem niște hățuri în partea unde se ridică în sus și săltăm pe copacul Ellen de cîte ori avem poftă.

— Ce caraghios! rise Grace. Eu am ponei acasă și călăresc aproape în fiecare zi în parc, cu Kate și Fred. Ne distrăm foarte bine, pentru că vin și prietenii mei și Row e plin de călăreți.

— Doamne, ce frumos trebuie să fie! Sper să mă duc odată în străinătate, dar aş merge mai curînd la Roma decît la Row, zise Amy care n-avea ideie unde e Row şi n-ar fi întrebant pentru nimic în lume.

Frank, care stătea tocmai în spatele lor, auzi conversaţia şi-şi împinse cirja cu un gest de nerăbdare, cînd văzu ce acrobaţii comice făceau băieţii ceilalţi: Beth care strîngea cărţile de la „Autori“, ridică capul şi zise în felul ei timid şi totuşi prietenesc:

— Mi se pare că ai obosit. Pot să fac ceva pentru dumneata?

— Povesteşte-mi ceva, te rog. Mă plictisesc să stau singur, răspunse Frank, care se vede că e tare răsfăţat acasă.

Dacă i-ar fi cerut să-î ţie un discurs îl latineşte, nu i s-ar fi părut ceva mai greu lui Beth; dar n-avea unde să fugă. Jo nu era pe acolo, să se ascundă după ea, şi bietul băiat o privea cu atîta încredere, că-şi luă tot curajul în dinţi şi hotărî să încerce.

— Ce vrei să-ţi povestesc? întrebă ea, încercînd să facă teanc cărţile, dar căzîndu-i din mină jumătate, cînd vru să le strîngă.

— Uite, de exemplu, despre crichet, despre vîslii, despre vinătoare, zise Frank, care nu învăţase încă să-şi aleagă distracţiunile potrivit cu puterile lui.

— Sfinte Dumnezeule, ce mă fac! Habar n-am de aşa ceva, se înspăimîntă Beth şi, uitînd de infirmitatea băiatului în graba ei, zise, sperînd să-l facă pe el să vorbească: N-am văzut nici o vinătoare în viaţa mea, dar îmi închipui că dumneata ştii multe despre lucrurile astea.

— Ştiam pe vremuri, dar n-am să mai merg niciodată la vinătoare, pentru că odată am căzut rău, cînd am sărit un obstacol, aşa că pentru mine s-a sfîrşit cu caii şi cîinii, zise Fred cu un oftat, care o făcu pe Beth să se căiască amarnic de nevinovata gafă pe care o făcuse.

— Cerbii voştri sînt mult mai drăguţi decît bivolii noştri, zise ea, întorcînd ochii spre cîmpii, doar doar i-o veni vreo inspiraţie, mulţumită că citise una din cărţile de băieţii care o pasionau pe Jo.

Bivolii se dovediră a fi un subiect liniştit şi plăcut. Căci, în dorinţa ei de a distra pe altul, Beth se uită pe ea însăşi, fără să bănuiască ce mirare şi ce bucurie producea faptul că ea stătea de vorbă fără încetare cu unul din băieţii aceia, care o înspăimîntau, împotriva cărora ceruse ocrotire.

— Drăguţa de ea! Îi e milă de el. De aceea îşi dă toată osteneala să-l distreze, şi Jo îi zîmbi fericită de pe terenul de crochet.

— Am spus eu în totdeauna că e o sfîntă, adăugă Meg, ca şi cum nici nu mai încăpea îndoială de acest lucru.

— Nu l-am auzit de mult pe Frank rizînd atîta, zise Grace lui Amy, în timp ce discutau despre păpuși și făceau cești de ceai din ghindă.

— Sora mea, Beth, e o fată foarte „fastidioasă“, cînd vrea ea, zise Amy, mulțumită de succesul lui Beth. Voia să zică „fascinantă“, dar, cum Grace nu știa exact ce înseamnă nici unul din aceste două cuvinte „fastidios“, făcu o bună impresie.

Un circ improvizat, vulpea și giștele și un joc de corchet în termeni amicali, încheie după-amiaza. În amurg, cortul fu strîns, coșurile trimise, cercurile scoase. Toată lumea se sui în bărci și porni în jos, spre riu, cîntînd toți cit puteau mai tare. Ned care devenise sentimental, fredonă încet o serenadă cu refrenul trist:

Singur, singur, să iubești în tăcere,

și la versurile:

*Sîntem tineri și în fiecare o inimă bate,
De ce atunci timiditatea mereu ne tot desparte?*

se uită la Meg cu un aer așa de tragic, că ea bufni în ris și-i strică tot cîntecul.

— Cum poți să fii așa de crudă cu mine? îi șopti el, în timp ce ceilalți cîntau un cor vesel. Ai stat toată ziua cu englezoaica aceea și acum mă iei la vale.

— N-am avut intenția asta, dar erai așa de caraghios, că n- am putut să mă stăpînesc, răspunse Meg, trecînd cu vederea prima parte a reproșurilor lui.

Căci era adevărat că-l evitase, amintindu-și de ceaiul de la familia Moffat și de conversația care a urmat.

Ned fu ofensat și încercă să găsească mingîierile la Sallie. Îi zise, cu ciudă:

— Nu e așa că nu știe să flirteze fata asta?

— Deloc, dar e o fată dulce, i-o întoarse Sallie și apărîndu-și prietena, își apără slăbiciunile.

Pe iarba din fața casei, unde se cunoscuseră, prietenii își luară rămas bun unii dela alții, căci copiii Vaughn plecau în Canada. Și pe cînd cele patru surori se îndreptau spre casă prin grădină, domnișoara Kate se uită după ele, zicînd, fără acel aer protector care-i era obișnuit:

— Cu toate aerele lor de independență, Americancele sînt foarte drăguțe, cînd le cunoști de aproape.

— Sînt de aceeași părere cu dumneata, zise domnul Brooke.

CAP. XIII

VISURI

Într-o după-amiază călduroasă de septembrie, Laurie stătea culcat în hamac și se legăna încoace și încolo, întrebându-se ce-or fi făcând vecinele lui, dar prea leneș să se ducă, să le vadă. Era prost dispus, căci, fusese nemulțumit de ziua ce trecuse și ar fi vrut s-o ia de la capăt. Căldura îl moleșea. Lecțiile și le făcuse pe jumătate, punind la grea încercare răbdarea domnului Brooke. Șupăraseră pe bunicul lui, exersînd aproape tot timpul la pian. Însăpăimintase pe servitori, mințindu-i că unul din ciîni a turbat și după ce-l ocărise pe grăjdar, găsindu-i vină pe nedrept că nu-i îngrijise bine calul, se aruncase în hamac, minios de prostia oamenilor în general, cînd frumusețea acestei zile minunate îl liniști fără voia lui. Cu privirea ținută în frunzișul întunecos al castanului sălbatic de deasupra lui, începu să viseze și, tocmai se închipuia într-o călătorie în jurul lumii purtat de colo pînă colo de valuri, cînd un zumzet de voci îl readuse brusc la realitate. Uitîndu-se printre ochiurile hamacului, văzu pe fetele March, ieșind din casă, echipate ca pentru o expediție.

— Unde Dumnezeu s-or fi ducînd?, se gîndi Laurie deschizînd alene ochii, ca să vadă bine, căci era ceva ciudat în înfățișarea vecinelor lui.

Fiecare avea pe cap o pălărie mare, cu borurile lăsate în jos, o desagă de pinză atîrnată de umăr și în mînă un băț. Meg ducea o pernă, Jo o carte, Beth o lingură și Amy un bloc de desen. Toate trecură liniștite prin grădină, ieșind pe porțița de din dos și începînd să urce dealul, care despărțea casa de rîu.

— Ei, asta e drăguț, își zise Laurie, să aibă un picnic și să nu mă poștească. Nu pot să ia barca pentru că n-au cheia. Poate că au uitat-o, le-o duc eu, și văd și ce se întîmplă cu ele.

Deși avea vreo șase pălării, pierdu citva timp, pînă găsi una. Pe urmă scotoci după cheie, pe care o descoperi în cele din urmă în buzînarul lui, așa încît pe fete le pierduse din vedere, cînd sări gardul și o luă la fugă după ele, pe drumul cel mai scurt spre ponton și le așteptă să-și facă apariția; dar cum nu venea nimeni, se sui pe deal, să scruteze zarea. Un desiș de pini acoperea o parte din teren și de acolo se auzeau sunete mai limpezi decît suspinul dulce al pinilor, sau țîrîitul înăbușit al greierilor.

— Frumos peisaj!, exclamă Laurie privind printre arbuști, și pîrînd acuma treaz pe de-antregul și bine dispus.

Era un frumos tablou. Surorile ședeau laolaltă într-un colț. Soarele și umbra se jucau pe fețele lor. Un vînt ușor le ridica părul

și le răcorea obrazii, iar micile animale și gingăniile ale pădurii își vedeau mai departe de treburile lor, ca și cum ele n- ar fi fost străini, ci prieteni. Meg stătea pe pernă și cosea ușor, cu mâinile ei albe și părea proaspătă ca un trandafir în rochia ei roz, proiectată pe fondul verde al copacilor. Beth alegea conurile care stăteau grămadă lângă cucuta din apropiere, căci știa să facă lucruri drăguțe din ele. Amy desena un grup de ferigi și Jo împletea, în timp ce citea tare. O umbră trecu pe fața băiatului, când se uita pe rind la ele, gândindu-se că n-ar trebui să se ducă de vreme ce nu fusese poftit. Totuși nu se îndura să nu se ducă la ele, căci acasă îi era urit, și aceea mică reuniune pașnică din pădure atrăgea firea sa neliniștită. Stătea așa de nemișcat, ca o veveriță, ocupată să strângă de ale mîncării, o zbughi în jos pe pin și se opri, țipînd așa de ascuțit, că Beth ridică capul, îi citi pe față dorința de a fi cu ele și îi făcu semn, zîmbind, să se apropie.

— Pot să vin, vă rog, sau sînt de prisos? întrebă, înainte cu sfială.

Meg ridică sprincenele în sus, dar Jo se încrunță la ea și răspunse imediat:

— Sigur că poți. Te-am fi invitat mai de mult, dar credeam că ne te interesează acest joc de fete.

— Îmi plac întotdeauna jocurile voastre; dar, dacă Meg nu vrea să rămîn, plec.

— N-am nimic împotriva, dacă faci ceva. Aici e obiceiul să nu stai degeaba, răspunse Meg, serioasă, dar cu grație.

— Mulțumesc, fac orice, numai dați-mi voie să rămîn, fiindcă la mine acasă e o plictiseală de moarte. Vreți să cos, să citesc, să strîng conuri, să desenez, sau să le fac pe toate deodată? Hotăriți! Sînt gata, și Laurie se așază jos, cu o expresie de supunere pe figura lui nobilă, care te încînta.

— Termină povestea asta, pină fac eu călcîiul, zise Jo, întinzîndu-i cartea.

— Da, mă rog!, răspunse ascultător.

Și citi cît putu mai bine, ca să-și dovedească recunoștința pentru favoarea de a fi admis în societatea „Albina harnică”.

Povestea nu era lungă și, cînd o sfîrși, ca răsplată, își permise să facă cîteva întrebări.

— Vă rog, puteți să-mi spuneți dacă această instituție încîntătoare și foarte instructivă e înființată de curînd?

— Să-i spunem? întrebă Meg pe surorile ei.

— O să ridă, le preveni Amy neîncrezătoare.

— Ei și?, înălță din umeri Jo.

— Eu cred că are să-i placă, adăugă Beth.

— Sînt sigur că o să-mi placă. Vă dau cuvîntul meu că n-am să rid. Hai, Jo, nu-ți fie frică.

— Ce idee, să-mi fie frică de tine! Uite, cînd eram mici, ne jucam de-a „*Progresul pelerinului*“, după cartea lui Bunyan și acum am început iar și am mers așa toată iarna și toată vara.

— Da știu, zise Laurie, dînd din cap înțelegător.

— Cine ți-a spus? întrebă Jo.

— Un spiriduș.

— Nu, eu i-am spus. Voiam să-l distrez puțin într-o seară, cînd voi nu erai acasă și el era foarte amărit. Ia plăcut ideea așa că să nu mă cerți Jo, zise Beth cu blindețe.

— Nu știi să ții nici un secret. Nu face nimic. Ne e mai ușor acum.

— Continuă, te rog! zise Laurie, băgînd de seamă că Jo își vedea de lucru, supărată.

— Cum nu ți-a povestit de noul nostru plan? Uite cum a fost! Am încercat să nu ne pierdem vacanța și atunci fiecare și-a luat ceva de lucru, hotărîră să-l duc la bun sfîrșit. Așa s-a și întimplat și acum ne pare bine că am făcut ceva de folos.

— Asta, așa e! și Laurie își aminti cu părere de rău, cît timp pierduse el stînd cu mîinile încrucișate.

— Mama vrea să stăm cît mai mult în aer liber și, așa venim cu lucrul aici. Ca să ne distrăm puțin, ne aducem lucrurile în sacii ăștia, ne punem în cap pălăriile astea vechi, urcăm dealul sprijinite în băț, într-un cuvînt ne jucăm de-a pelerinii, cum făceam pe vremuri. Dealului ăstuia îi zicem Muntele încîntărilor, pentru că are o vedere foarte frumoasă în zare, spre regiunea în care ne-ar plăcea să trăim odată.

Jo îi arată cu degetul și Laurie se ridică, să vadă. Printr-un lăminis, puteai să privești pînă deaparte, dincolo de riul larg, albastru, la pajiștile de pe malul celălalt și, trecînd peste orașul cel mare din apropiere, spre dealurile verzi, care se uneau cu cerul. Soarele era gata să apună și pe cer se perindau treptat culorile topite ale unui amurg de toamnă. Nori purpurii și portocalii încununau virfurile dealurilor, iar în lumina roșiatică se înălțau creste albe-argintii, care străluceau ca turnurile subțiri și avîntate ale unei cetăți cerești.

— Ce frumos e! zise Laurie, încet, sensibil la orice era frumos.

— E de multe ori așa, și ne place să stăm și să privim, pentru că nu e de două ori la fel, dar e mereu splendid, zise Amy, care ar fi dat orice, să poată picta acea priveliște.

— Jo vorbește de o regiune în care sperăm să trăim odată, un adevărat colț de țară, cu porci și pui de găină și căpițe de fin. Ar

fi frumos, dar eu aş vrea mai bine să mergem în țara cea frumoasă dincolo de nori, zise Beth pe gânduri.

— Există o țară și mai frumoasă decît aceea, unde trebuie să ajungem o dată și o dată, dacă sîntem destul de cumiți spuse Meg, cu vocea ei dulce.

— Da, dar trebuie să aștepti așa de mult și să muncești din greu! Aș vrea să zbor chiar acum, ca rîndunelele de colo, și să intru pe poarta cea splendidă.

— Ai să ajungi acolo, Beth, mai devreme sau mai tîrziu, nu-ți fie teamă, zise Jo. Dar eu o să trebuiască să lupt și să muncesc, să urc și să aștept și poate că n-am să intru niciodată.

— O să mă ai pe mine de tovarăș, dacă asta te mîngie. O să am cale lungă de făcut, pînă cînd o să-mi apară în zare Cetatea cerească. Dacă ajung tîrziu, pui o vorbă bună pentru mine, Beth?

Ceva în privirea băiatului o tulbură pe fetiță, dar răspunse cu voce bună, urmărind liniștită cu ochii norii cei schimbători:

— Dacă oamenii vor din tot sufletul să se ducă acolo, și-și dau toată silința, sînt sigură că pot să intre, pentru că nu cred că există lacăte la ușa cea mare, nici paznici la poartă. Mi-o închipui totdeauna ca în tablou, unde drept-fericiții întind mîinile să-l primească pe bietul creștin, după ce a trecut riul și a pornit în sus.

— N-ar fi oare nostim ca toate planurile pe care ni le facem să se adeverească și să le trăim aieveja? zise Jo, după un răstimp.

— Am făcut atîtea, că mi-ar fi greu să hotărîsc care mi-ar plăcea mai mult, zise Laurie, stînd culcat cu fața în sus și aruncînd cu conuri în veverița care-l trădase.

— Trebuie să-l alegi pe cel care-l preferi. Care e? întrebă Meg.

— Dacă-l spun pe al meu, spui și tu pe al tău?

— Dacă spun și fetele.

— S-a făcut! zise Laurie.

— După ce am să umblu prin lume, cît mi-o plăcea, aş vrea să mă stabilesc în Germania și să ascult muzică, pînă mă satur. Aș deveni și eu un pianist celebru și tot universul s-ar îngrămădi să mă asculte. N-are să mă mai plictisească nimeni, cu chestiuni de bani și de afaceri, ci am să mă distrez întruna, am să trăiesc cum vreau eu. Asta e planul meu favorit. Care e al tău, Meg?

Margaretei îi veni cam greu să-l spună pe-al ei. Își făcu vînt cu o ferigă, ca și cum ar fi vrut să gonească niște musculițe închipuite, apoi zise încet:

— Aș vrea să am o casă mare, plină cu lucruri de preț de tot felul, bucate alese, rochii elegante, mobilă frumoasă, oameni drăguți și mulți bani. Eu aş fi stăpîna și aş conduce-o cum îmi place, cu o mulțime de servitori, ca eu să nu muncesc deloc. Bineînțeles că n-aș sta degeaba, ci aş face bine în jurul meu și toată lumea m-ar iubi din toată inima.

— Dar casteul tău n-ar avea un stăpîn? insinuă șiret Laurie.

— Am zis „oameni drăguți“, știi și Meg se aplecă să-și lege șiretul de la pantofi, așa încît nimeni nu-i văzu fața.

— De ce nu spui că ai vrea un bărbat fermecător, înțelept și bun la suflet și cițiva copii frumoși, ca niște ingeri? Știi doar că și castelul tău n-are fi perfect fără asta, zise fără ocol, Jo, care nu era sentimentală și nu admitea romanțiozitatea decît în cărți.

— Tu n-o să ai altceva decît cai, călimări și romane, răspunse Meg, furioasă.

— Ce n-aș da! Aș vrea să am un grajd plin cu cai arăbești, camere cu mii de cărți și aș scrie dintr-o călimară fermecată, ca operele mele să fie tot așa de celebre ca muzica lui Laurie. Vreau să fac ceva extraordinar, înainte de a pătrunde în castelul meu, o faptă eroică, sau vestită, ca să mă ție oamenii minte după moarte. Nu știu încă ce va fi, dar aștept mereu să se ivească prilejul și să vă minunez pe toți.

— Al meu e să ștău acasă cuminte, cu tata și cu mama și să am grijă de ceilalți, zise Beth mulțumită.

— Altceva nu vrei? întrebă Laurie.

— De cînd am pianul meu nu-mi mai trebuie nimic. Aș vrea numai să fim toți sănătoși și să nu ne despărțim niciodată. Asta e tot.

— Eu am zeci de visuri, dar cel mai mult aș dori să devin artistă, să mă duc la Roma, să fac tablouri frumoase și să fiu cea mai mare artistă din lume, fu dorința modestă a lui Amy.

— Sîntem niște oameni ambițioși, ce credeți? Toți, afară de Beth, vrem să devenim bogați și celebri, să fim sus puși, în orice caz. Mă întreb dacă vreunul din noi își va realiza dorința, zise Laurie, mestecînd iărba ca un vișel meditativ.

— Eu am cheia castelului meu din aer, dar dacă voi putea sau nu să deschid ușa, asta rămîne de văzut, observă Jo, cu un aer misterios.

— Și eu am cheia de la al meu, dar n-am voie să o încerc. S-o ia dracu de facultate, mormăi Laurie cu un gest de nerăbdare.

— A mea e asta și Amy le arată creionul.

— Eu n-o am! zise Meg posomorită.

— Ba da, o ai! zise Laurie imediat.

— Unde?

— În trăsăturile feței tale.

— Ce prostie! Astea nu servesc la nimic.

— Ai răbdare și vei vedea dacă sînt chiar de disprețuit, răspunse băiatul și, rîse amintindu-și de un mic secret pe care își închipuia că-l cunoaște.

Meg se înroși, tăcu și se uită departe, dincolo de riu, cu aceeași privire pierdută pe care o avusese domnul Brooke, cînd le spunea povestea cu cavalerul.

— Dacă sîntem toți în viață, să ne întîlnim peste zece ani și să vedem cîți dintre noi și-au îndeplinit dorințele, sau dacă sîntem pe punctul de a le îndeplini, zise Jo, care era totdeauna plină de idei.

— Dumnezeu! Ce bătrînă am să fiu, douăzeci și șapte de ani! se sperie Meg care simțea deja apăsînd-o anii, căci tocmai împlinise șaptesprezece.

— Tu și cu mine o să avem douăzeci și șase, Teddy, Beth douăzeci și patru și Amy douăzeci și doi. Ce oameni venerabili! zise Jo.

— Sper ca pînă atunci să fac ceva, de care să fiu mîndru; dar sînt așa de leneș. Tare mi-e teamă, Jo, că am să-mi pierd mereu timpul.

— Mama zice că, dacă ai avea un scop, ai fi în stare să lucrezi din răsuputeri.

— Da? Atunci am să muncesc, numai să se ivească prilejul, strigă Laurie, sculîndu-se în picioare, cu o energie neașteptată. Ar trebui să mă mulțumesc să fiu pe placul bunicului, și-mi dau osteneala, dar ceea ce vrea el e contră firii mele și merge greu. Ar vrea să devin negustor de coloniale, cum-a fost el, și eu nu vreau nici mort. Nu pot să sufăr mătasea, mirodeniile și tot felul de comedii pe care le cară corăbiile lui învechite și cînd au să intre în stăpînirea mea, puțin are să-mi pese, dacă se scufundă. Ar trebui să fiu încîntat, că mă duc la facultate, pentru că așa cîștig patru ani, ca să nu intru în afaceri; dar și-a băgat în cap că trebuie să fac ce-a făcut și el, dacă nu fug de acasă, să fac ce-mi place, ca tatăl meu. Dacă ar fi cine să stea cu bătrînul, aș pleca și miine.

Laurie vorbea cu aprindere și părea gata să-și pună amenințarea în faptă la cea mai mică provocare, căci creștea foarte repede, și cu tot felul său domol de a fi, nu putea să sufere, — ca orice tînar de altfel — să facă ceea ce i se poruncește și îl chinuia dorul de a cunoaște, singur, lumea.

— Ce ai zice să pornești pe una din corăbiile tale și să nu te mai întorci acasă, pînă nu faci tot ce vrei? îl sfătui Jo, a cărei imaginație se aprindea, la gîndul unei asemenea fapte îndrăznețe și creștea simpatia pentru „cusururile lui Teddy“, cum le zicea ea.

— Asta nu-i bine, Jo! Nu trebuie să vorbești așa și Laurie nu trebuie să te asculte. Dragul meu băiat, fă așa cum dorește bunicul tău, zise Meg pe un ton matern. Dă-ți osteneala să înveți bine și, cînd are să vadă că vrei să-l mulțumești, sînt sigură că n-are să fie nici sever, nici nedrept cu tine. Cum a spus, n-are cine să stea cu el și să-l iubească și nu ți-ai ierta niciodată, dacă l-ai părăsi, fără

invoirea lui. Nu fi morocănos, ci fă-ți datoria și ai să-ți capeți răsplata ca domnul Brooke, fiind respectat și iubit de toată lumea.

— Ce știi tu despre el? întrebă Laurie, recunoscător pentru sfatul bun, dar răzvărându-se în contra acestei morale și bucuros că poate schimba vorba, după acea ieșire neobișnuită.

— Numai ce i-a spus bunicul tău mamei, că a văzut de mama lui cu atita dragoste, pînă a murit, și n-a primit să plece ca profesor într-o familie bună, pentru că nu voia s-o lase singură. Și că acum trimite bani femeii bătrîne care a îngrijit pe mama lui, dar că nu vorbește de asta nimănui, ci se arată întodeauna cît se poate de generos și de amabil.

— Chiar așa e, dragul de el!, întări Laurie din toată inima, cînd Meg se opri serioasă și roșie la față. Numai bunicul meu era în stare să dea la iveală ce a făcut el — fără știrea lui — și să povestească la toată lumea ce bun e, ca să ție toți la el. Brooke nu pricepe de ce e mama voastră așa de drăguță cu el și de ce l-a invitat la voi și s-a purtat cu el așa de prietenește. A zis că e o femeie minunată și a vorbit de ea și de voi zile întregi, cu entuziasm. Dacă îmi văd vreodată visul cu ochii, am să fac multe pentru Brooke.

— Mai bine ai începe de pe acum, să nu-l mai necăjești atita, zise Meg severă.

— De unde știi că-l necăjesc, domnișoară?

— Văd după fața lui, cînd pleacă. Dacă ai fost silitor, pare mulțumit și merge repede. Dacă l-ai supărat, e serios și merge încet, ca și cum ar vrea să se întoarcă și să facă lecția încă odată.

— Ei, asta-mi place! Și așa ții socoteala de cum mă port eu, după fața lui Brooke, nu? Îl văd că salută zîbind, cînd trece pe la fereastra ta, dar nu știam că ați instalat un telegraf.

— N-am instalat nimic. Nu te supăra și te rog să nu-i spui lui de asta! Voiam numai să știi că mă interesează cum mergi cu învățătura și ce-am vorbit acum rămîne între noi, strigă Meg, speriată la gîndul că ar putea ieși ceva rău din vorbele ei nesocotite.

— Eu nu pirăsc niciodată, răspunse Laurie, cu aerul înțepat pe care-l avea citeodată. Numai că, dacă Brooke îți e barometru, trebuie să-l pun să arate doar vreme bună.

— Te rog nu mi-o lua în mume de rău. Nu voiam să-ți fac morală, sau să spun ce am auzit pe la oameni. Mă gindeam numai că Jo te încurajează pe o cale de care ți-ar părea rău mai tirziu. Ești așa de drăguț cu noi, ca un frate, și noi îți vrem binele. Iartă-mă, n-a fost cu intenție, și Meg îi întinse mina cu un gest timid și plin de iubire.

Rușinat de vorbele lui, Laurie strinse mina mică și zise cu sinceritate:

— Pe mine trebuie să mă ierți. Sint supărăcois. Toată ziua am fost prost dispus. Îmi pare bine că-mi spuneți defectele și mă ajutați ca niște surori, așa că nu vă uitați dacă sint arțăgos câteodată. Vă mulțumesc în orice caz.

Hotărit să le dovedească că nu era supărat, se arată cât putu mai îndatoritor. Depănă bumbac pentru Meg, recită versuri, ca să placă lui Jo, scutură conuri de brad pentru Beth și ajută pe Amy la ferige, dovedindu-se a fi într-adevăr o persoană care merită să facă parte din Societatea „*Albina harnică*”. În mijlocul unei discuții animate despre obiceiurile turturelelor — tocmai zbura una drept pe la suprafața apei — un sunet pierdut de clopot îi anunță că Hannah a pus apa la fiert și că aveau tocmai bine timpul să ajungă la masă.

— Pot să mai vin? întrebă Laurie.

— Da, dacă ești cuminte și ți-e dragă cartea, cum li se spune copiilor de la școala primară, zise Meg zimbând.

— Am să încerc.

— Atunci poți să vii. Am să te învăț să împletești ca scoțienii. Am primit chiar acum o comandă de ciorapi, spuse Jo, fluturând ciorapul ca un drapel albastru de lină, cînd se despărțiră la poartă.

În seara aceea, cînd Beth cîntă domnului Laurence, Laurie stînd în umbra perdelei, ascultă pierdut pe micul David, ale cărui melodii simple îl linișteau întodeauna, și-l privi cu atenție pe bătrîn, care-și sprijinea capul cărunt pe o mină, gîndindu-se cu duioșie la copilul pe care-l iubise așa de mult și pe care-l pierduse. Aducîndu-și aminte de conversația de după-amiază, băiatul își zise, cu hotărîrea de a face sacrificiul cu voie bună: „Am să las planurile deoparte și am să stau cu bătrînul cît timp are nevoie de mine, pentru că eu sint tot ce are el pe lume”.

CAP. XIV

SECRETE

Jo era foarte ocupată în odăița ei din pod, căci zilele de octombrie deveneau din ce în ce mai răcoroase și după-amiezile erau scurte. Timp de cîteva ore, razele călduroase ale soarelui pătrunseseră prin fereastra înaltă, luminînd pe Jo, care stătea pe sofaua veche și scria într-una, cu toate hîrțile împrăștiate în fața ei pe un geamantan, în timp ce Ronțîșor, șoarecele ei preferat, se

plimba pe grinzile de deasupra capului ei, împreună cu fiul lui cel mare, un tânăr bine făcut, care se arăta mindru de favoriții lui.

Penița lui Jo scîrții, pînă cînd fu umplută și ultima pagină, apoi își scrisese numele cu o parafă și o aruncă tocul exclamînd:

— Gata! Am făcut ce am putut. Dacă asta nu le place, am să aștept, pînă cînd voi putea să fac mai bine.

Lungită pe sofa, citi cu grijă manuscrisul de la un capăt la celălalt, punînd liniuțele de t, pe ici pe colo și adăugînd multe rime de mirare, care păreau niște balonașe, apoi îl legă cu o panglică roșie, frumoasă și stătu o clipă să se uite la el, cu o gravitate care arăta limpede cît de serios muncise.

Biroul lui Jo, de aici, de sus, era o sobă de bucătărie de tinichea prinsă în perete. În el își ținea hîrțiile și cîteva cărți, încuiate bine din cauza dinților lui Ronțisor, care, avînd și el aptitudini literare, îi plăcea să răspindească toate cărțile care-i cădeau în labe, mîncîndu-le foile. Din această cutie de tinichea, Jo mai scoase un manuscris și, după ce le puse pe amîndouă în buzunar, se furișă jos, pe scări, lăsînd pe prietenii ei să roadă tocurile și să guste cerneala.

Își puse fără zgomot pălăria și jacheta, se strecură prin fereastra de la vestibulul din spate, pe acoperișul unui pridvor, apoi își dădu drumul pe iarbă și se îndreptă spre șosea, pe un drum ocolit. Ajunsă acolo, se aranjă puțin, făcu semn unui autobuz care trecea și porni spre oraș, veselă și cu un aer foarte misterios.

Dacă ar fi observat-o cineva, ar fi găsit că mișcările ei sînt foarte ciudate, căci, după ce se dădu jos, o luă cu pași mari, pînă cînd ajunse la un anumit număr dintr-o anumită stradă frecventată: după ce găsi locul, cu oarecare greutate, se opri în pragul casei, măsură din ochi scara murdară, rămînînd nehotărîtă un moment, apoi dădu buzna în stradă și se îndreptă tot așa de repede pe cît venise. Această manevră o repetă de mai multe ori, spre marea distracție a unui tânăr cu ochi negri, care stătea și se uita fără scop de la fereastra clădirii din față. Întorcîndu-se pentru a trei oară, Jo își trase pălăria pe ochi, își luă inima în dinți și se urcă pe scară, pîrînd așa de speriată, de parcă s-ar fi dus să-și scoată toți dinții.

O tăbliță a unui dentist împodobește, între altele, intrarea și după ce căscă gura o clipă la niște fălci artificiale, care se închideau și se deschideau încet, ca să atragă atenția asupra unui șir de dinți frumoși, tânărul își puse haina, își luă pălăria și-și zise zîmbînd:

— Numai ea putea să se aventureze așa singură, dar dacă se simte rău, o să aibă nevoie de cineva pînă acasă.

Peste zece minute, Jo veni fugind pe scări, roșie la față, avînd înfățișarea unui om care a trecut printr-o grea încercare. Cînd dădu cu ochii de tînăr, nu păru prea încîntată, totuși îl salută cu capul și trecu mai deaparte; dar el o urmă, întrebînd-o compătimitor:

— A fost greu?

— Nu prea!

— Ai terminat repede.

— Da, slavă Domnului!

— De ce te-ai dus singură?

— Nu voiam să știe nimeni.

— Ești cea mai stranie ființă, pe care am văzut-o vreodată.

Cîți ți-ai scos?

Jo făcu ochi mari. Nu înțelegea despre ce e vorba; apoi izbucni în ris, foarte amuzată.

— Voiam să scot doi, dar trebuie să mai aștept o săptămînă.

— De ce rizi? Pregătești vreo șotie, Jo! zise Laurie dîndu-și seama că-l păcălește.

— Și tu la fel. Ce făceai, domnule, în salonul ceta de biliard?

— Vă cer iertare, domnișoară, nu e salon de biliard, ci o sală de gimnastică, unde am luat o lecție de scrimă.

— A, asta îmi pare bine!

— De ce?

— Poți să mă înveți și, cînd o să jucăm Hamlet, tu faci pe Laertes, și o să iasă grozav scena duelului.

Laurie începu să ridă cu atîta poftă, că mai mulți trecători zimbiră fără voia lor.

— Am să te învăț, chiar dacă jucăm sau nu Hamlet. E nostim și asta te întărește foarte mult. Dar nu cred că ăsta e singurul motiv pentru care ai zis „îmi pare bine“, așa de hotărît. Ia spune?

— Nu, îmi părea bine că n-ai fost în salon și sper că n-ai să te duci niciodată în asemenea locuri. Te duci des?

— Nu prea.

— Aș prefera să nu te duci deloc.

— Nu e nici un rău într-asta, Jo. Am biliard acasă, dar nu mă distrează, dacă n-am parteneri buni și așa, cum îmi place foarte mult, vin cîteodată, aici și fac o partidă cu Ned Moffat sau cu alți băieți.

— O Doamne, de asta nu-mi pare bine, pentru că are să-ți placă din ce în ce mai mult și ai să pierzi timp și bani, și ai să devii ca băieții aceia îngrozitori. Speram să rămii un băiat cumsecade și să fii bucuria prietenilor tăi, zise Jo, dînd din cap.

— Nu poate cineva să se distreze puțin, din cînd în cînd, și să fie totuși un băiat cumsecade? întrebă Laurie, ofensat.

— Asta depinde de cum și unde te distrezi. Nu-mi place Ned și compania lui și aș dori să nu intri între ei. Mama nu vrea să-l poftim la noi, deși el ar fi încântat să vină și, dacă devii ca el, n-o să ne mai lase să fim mereu împreună ca acum.

— Nu?, întrebă Laurie cu îngrijorare.

— Ea nu poate să sufere pe bogații ăștia încrezuți și mai curînd n-ar închide pe toate în cite o cutie, decît să ne vadă întovărășindu-ne cu ei.

— Ei, încă nu-i nevoie să vă bage în cutii. Eu nu sînt ca ei și sper să nu devin niciodată, dar o ștregărie nevinovată, din cînd în cînd, nu strică, ce zici?

— Da, nimeni n-are ceva contra. Fă-ți de cap, dar să nu întreci măsura. Altfel s-a treminat cu pritenia noastră.

— Am să fiu un sfînt din cap pînă în picioare.

— Nu pot să sufăr sfînții. Fii un băiat așezat și cumsecade și nu te vom părăsi niciodată. Nu știu ce m-aș face, dacă te-ai purta ca fiul domnului King, care era plin de bani, dar n-a știut cum să-i cheltuiască. A făcut chefuri, a pierdut la cărți, a fugit de acasă, a pătat numele tatălui lui și, după părerea mea, e un stricat.

— Crezi că aș fi în stare să fac și eu la fel? Mulțumesc!

— Nu, nu cred, ferească Dumnezeu! Dar aud pe oameni că banul e o ispită, căreia nu-i poți rezista, și citeodată aș vrea să fii sărac. N-aș mai fi așa de îngrijorată.

— Ești îngrijorată de mine, Jo?

— Puțin, cînd te văd morocănos sau nemulțumit, cum ești citeodată. Cînd începi ceva, ești așa de hotărît, încît, dacă ai pornit pe un drum greșit, e greu să te mai oprească cineva.

Laurie merse în tăcere citeva minute. Jo îl observă și-i păru rău de vorbele ei, căci privirea lui era întunecată, deși buzele continuau să zîmbească.

— Ai de gînd să-mi ții predici tot drumul pînă acasă?, întrebă el deodată.

— Nu, sigur că nu! De ce?

— Pentru că, dacă asta ți-e intenția, iau autobuzul; dacă nu, mi-ar face plăcere să merg cu tine pe jos. Am să-ți spun ceva foarte interesant.

— Nu-ți mai fac morală. Abia aștept să aud noutatea.

— Perfect! Ascultă! E un secret, dar dacă ți-l spun, trebuie să-mi spui și tu pe-al tău.

— N-am nici unul! Începu Jo, dar se opri imediat, aducîndu-și aminte că avea unul.

— Nu minți! Nu-mi ascunzi mie! Hai, dragă, altfel nu afli nimic de la mine, strigă Laurie.

— Face să fie auzit secretul tău?

— Oho, și încă cum! E vorba numai de oameni pe care îi cunoști. Ce m-am distrat! Trebuie neapărat să-l auzi. Mor să-ți spun de atita timp. Hai, începe tu!

— Nu mă spui acasă?

— Nici un cuvânt.

— Și n-ai să mă tachinezi, când sintem singuri?

— Eu nu tachinez niciodată.

— Ba da! Faci ce vrei din oameni. Ești un șmecher fără pereche.

— Mulțumesc! Ei, să auzim.

— Uite, am lăsat două povești la un ziarist și-mi dă răspunsul săptămîna viitoare, șopti Jo la urechea lui Laurie, care nu mai putea de nerăbdare.

— Trăiască domnișoara March, celebra scriitoare americană! strigă Laurie, aruncîndu-și pălărie în sus și prinzînd-o din nou, spre marea încîntare a două rațe, patru pisici, cinci găini și vreo jase mici irlandezi, căci ieșiseră acum din oraș.

— St! Cred că n-are să iasă nimic din toată povestea asta; dar nu puteam să am pace, pînă nu încercăm, și, fiindcă nu voiam ca ceilalți să fie dezamăgiți, n-am suflat nici o vorbă acasă.

— Sigur că ai să izbutești! Cum, Jo, poveștile tale sînt opere demne de un Shakespeare, comparate cu prostiile care se publică în fiecare zi. Ce nostim ar fi să le vedem tipărite! Și ce mîndri o să fim de scriitoarea noastră!

Ochii lui Jo străluciră de bucurie căci era fericită, să vadă că oamenii au încredere în ea; și lauda unui prieten e totdeauna mai plăcută decît toate reclamele unui ziar.

— Zi, care ți-e secretul? Joacă cîstit, Teddy, sau nu te mai cred niciodată, zise, încercînd să nu se mai gîndească la planurile mărețe pe care i le trezea în minte fiecare cuvînt de încurajare.

— S-ar putea să intru într-o încurcătură, dacă-ți spun; dar cum n-am promis să tac, ai să afli tot, fiindcă nu mă simt niciodată în largul meu, pînă nu-ți spun și cel mai mic lucru pe care-l aflu. Știu unde e mînușa lui Meg.

— Asta e tot? întrebă Jo dezamăgită, cînd Laurie dădu din cap, cu ochii strălucitori, încîntat de descoperirea pe care o făcuse.

— E destul pentru moment, cum o să-ți dai seama și tu, cînd am să-ți spun unde e.

— Spune atunci.

Laurie se plecă și-i șopti la ureche trei cuvinte care produsera o schimbare comică. Jo, se opri în loc și se uită la el lung cu o expresie de mirare și de nemulțumire în același timp, apoi porni mai departe, întrebînd răstit:

— De unde știi?

— Am văzut-o.

— Unde?

— În buzunar.

— Mereu?

— Da, nu-i romantic?

— Nu, e oribil!

— Nu-ți place?

— Sigur că nu. E stupid! N-o să i se dea voie. Vai de mine!

Ce-o să zică Meg?

— Nu trebuie să știe nimeni, nu uita.

— N-am promis.

— Asta era de la sine înțeles și am avut încredere în tine.

— Bine, n-am să spun, deocamdată, în orice caz; dar asta mă dezgustă. Mai bine nici nu-mi spuneai.

— Credeam că are să-ți facă plăcere.

— Că cineva vrea să vină s-o ia pe Meg de lângă noi? Mare bucurie!

— Ai să fii mai încântată, cînd are să vină cineva, să te ceară pe tine.

— Aș vrea să-l văd pe cel care o încerca asta, zise Jo, furioasă.

— Și eu!

Și Laurie rise pe infundate, gîndindu-se la scena caraghioasă care ar avea loc.

— Cred că secretele nu-mi priesc. Ce mi-ai spus tu m-a întors pe dos, zise Jo, fără nici un pic de recunoștință.

— Hai să fugim la vale, să vedem care iese primul și ai să te simți foarte bine iarăși, propune Laurie.

Nu era nimeni prin apropiere. Povirnișul lîn o ispîtea. Jo nu putu să reziste și o luă la goană, semănînd pe drum pălărie, pieptene și ace de cap. Laurie ajunse jos cel dintîi și fu foarte încîntat de succesul ideii lî, căci Atlanta lui sosi gîfîind, cu părul în vînt, cu ochii strălucitori, cu obrajii aprinși și fără urmă de nemulțumire.

— Dacă eram cal, aș fi putut să alerg kilometri întregi în aerul ăsta minunat și nu mi-aș fi pierdut răsuflarea. A fost splendid, dar m-am făcut ca o sperietoare. Du-te și strînge-mi lucrurile, ca un îngeraș ce ești, zise Jo, lăsîndu-se să cadă sub un arțar, care îmbrăca banca în frunze stacojii.

Laurie plecă agale, să regăsească lucrurile pierdute și Jo își făcu la loc coadele, sperînd să nu treacă nimeni pe acolo, pînă nu se aranjează iar. Dar cineva trecu, și cine să fie decît Meg, gătîită ca o domnișoară, în rochia ei cea mai elegantă. Venea de la vizite.

— Ce Dumenzeu faci aici? întrebă ea, privind cu ochii mari pe sora ei cea despletită.

— Strâng frunze, răspunse Jo domol, aranjind mina de frunze roșii pe care tocmai le dăduse deoparte, de pe bancă.

— Și ace de cap, zise Laurie, aruncind vreo șase ace în poala lui Jo. Cresc pe drum, știi, Meg, ca și pieptenii și pălăriile maron de paie.

— Ai fugit, Jo! Cum ai putut să faci așa ceva? o certă Meg, în timp ce-și potrivea manșetele și-și netezea părul pe care vântul i-l ciufulise puțin.

— Cînd am să fiu bătrînă și țeapănă, am să merg în cirjă. Nu încerca să mă faci să par mai mare decît sînt, Meg. Îmi vine destul de greu să te văd pe tine schimbîndu-te deodată. Lasă-mă să fiu o fetiță, cit mai multă vreme.

Zicînd acestea, Jo plecă capul, ocupată cu părul, ca să-și ascundă un tremur nervos al buzelor, căci în ultimul timp simțise că Meg devenea repede femeie și, după secretul lui Laurie, vedea cu teamă apropiindu-se ziua despărțirii, care acum i se părea că va veni curînd. Ei îi citi tulburarea pe față și, vrînd să nu observe Meg acest lucru, întrebă repede:

— Da' unde ai fost așa de gătită?

— La familia Gardiner. Sallie mi-a povestit o mulțime de lucruri despre nunta lui Belle Moffat. A fost splendid și s-au dus să petreacă iarna la Paris. Ia gîndiți-vă ce frumos trebuie să fi fost!

— O invidiezi, Meg zise Laurie.

— Ei da, sigur!

— Atunci îmi pare bine, mormăi Jo, înnodîndu-și cu o smucitură, panglica de la pălărie.

— De ce? se miră Meg.

— Pentru că, dacă ții atît de mult să fii bogată, n-ai să te măriți niciodată cu un om sărac, zise Jo, încruntîndu-se la Laurie, care-i făcea semne desperate să bage de seamă ce vorbește.

— N-am să mă mărit niciodată, observă Meg, pornind cu multă demnitate, iar ceilalți doi o urmară, șopotind, aruncînd cu pietricele și purtîndu-se ca niște copii, cum își zise ea, deși ar fi fost gata să facă și ea la fel, dacă n-ar fi fost îmbrăcată elegant.

Timp de o săptămînă, Jo se purtă așa de ciudat, că surorile ei nu mai știau ce să creadă. Se repezea la ușă de cîte ori venea poștașul, era distantă cu domnul Brooke, de cîteori îl întîlnea, se uita la Meg cu niște ochi îndurerăți, apoi se ducea la ea și o săruta, fără nici un rost. Laurie și ea își făceau mereu semne unul altuia și vorbeau întruna despre *Vulturul în zbor*, pînă cînd fetele le spuseră că și-au pierdut mințile. A doua sîmbătă, după ce ieșise pe fereastră, Meg, stînd cu lucrul la geam, fu scandalizată, cînd îl văzu pe Laurie fugărind pe Jo în grădină și prinzînd-o în cele din

urmă în arcada lui Amy. Ce se petrecu acolo, Meg nu putu să vadă, dar îi auzi chicotind de ris, apoi auzi un murmur de voci și un foșnet de ziare.

— Ce ne facem cu fata asta? N-o să se poarte niciodată ca o domnișoară! suspină Meg, urmărind cursa celor doi cu dezaprobare.

— Sper că nu! E așa de caraghioasă și de drăguță, cum e acum zise Beth, care nu lăsa deloc să se vadă că se simțea ofensată ca Jo să aibă secrete cu altcineva, decît cu ea.

— E foarte trist, dar e imposibil s-o facem să fie „*comme il faut*“, adăugă Amy, care-și făcea niște volănașe noi și căreia îi stăteau bine buclele ridicate în sus, două lucruri plăcute, care o făceau să se creadă o domnișoară elegantă.

Peste cîteva minute, Jo dădu buzna înăuntru, se trînti pe sofa și se prefăcu că citește.

— Ai găsit ceva interesant acolo? întrebă Meg cu condescendență.

— Nu, nimic, doar o poveste. Nu prea face multe parale, răspunse Jo, ascunzînd cu grijă numele ziarului.

— Mai bine citește tare. Asta o să ne distreze și nici tu nu mai te ții de rele, zise Amy, pe un ton matern.

— Cum se cheamă? se interesă Beth, întrebîndu-se de ce Jo ținea ziarul în dreptul feții.

— *Pictorii rivali*.

— Nu sună rău! Citește!, fu de părere Meg.

Jo își dresе vocea cu putere, răsuflă adînc și începu să citească foarte repede. Fetele ascultară cu interes, căci povestea era romantică, chiar patetică, fiindcă mai toate personajele mureau la sfîrșit.

— Îmi place partea cu tabloul acela frumos, își dădu părerea Amy, cînd Jo se opri.

— Eu prefer partea cu iubirea. Viola și Angelo sînt două din numele noastre favorite. Nu găsiți că e ciudat? zise Meg, ștergîndu-și ochii, căci „partea cu iubire“ fusese tragică.

— Cine a scris-o? întrebă Beth, care izbutise să zărească un moment figura lui Jo.

Cititoarea se ridică brusc în picioare, aruncă ziarul cît colo și, roșie la față, cu o privire în care se amestecau — destul de curios — solemnitatea și excitarea neobișnuită, răspunse tare:

— Sora voastră.

— Tu! strigă Meg, lăsînd să-i cadă lucrul din mînă.

— E foarte bine! își dădu aprobarea Amy.

— Știam eu! Știam eu! O draga mea Jo, sînt așa de mindră! și Beth dădu fuga s-o îmbrățișeze, sărînd în sus de bucurie.

Ce încântată ă fost toată lumea. Meg nu vru să creadă, pînă nu văzu scris, alb pe negru, în ziar: „*D-ra Josephine March*“. Amy critică părțile artistice cu multă aprindere și dădu chiar oarecare sugestii pentru o urmare care, din nefericire, nu putea să fie pusă în aplicare, deoarece eroul și eroina muriseră. Beth se aprinse la față și începu să cinte și să se joace de bucurie. Nannah se amestecă și ea printre ele și se minună: „Mare Dumnezeu! Cine să fi zis!“, uimită de „isprava lui Jo“. Doamna March fu foarte mîndră, cînd află de succesul fiicei ei; iar Jo ridea și plîngea în același timp și zise că are să se umfle prea tare în pene, dacă o s-o mai laude mult. *Vulturul în zbor*, își întindea de acum triumfător aripile deasupra casei March, cînd ziarul trecu din mîină în mîină.

— Spune-ne cum a fost. Cînd a venit? Cît ai luat? Ce o să zică tata? Cît o să mai ridă Laurie! strigară toți deodată, îngrămădindu-se în jurul lui Jo; căci pentru acești oameni simpli și iubitori, orice mică bucurie a membrilor familiei era un mare eveniment.

— Nu mai faceți atîta gălăgie, fetelor, și vă spun tot, zise Jo, care se întreba dacă Fanny Burney se simțise mai mîndră de *Eveline* a ei, decît ea de *Pictori rivali*. După ce le povesti cum a înmînat manuscrisele, Jo adăugă: Și, cînd m-am dus să iau răspunsul, domnul acela a zis că-i plăceau amîndouă, dar că pe începători nu-i plătește, ci le tipărește doar operele, drept încurajare. „E un exercițiu bun“, a zis el, și, „după ce începătorii fac progrese, se găsesc oameni, care să-i plătească“. Și așa i-am lăsat cele două povești și azi mi-au trimis asta, Laurie m-a prins cu el și, cum ținea neapărat să-l vadă, l-am lăsat. A zis că-i bine și că să mai scriu și o să aranjeze el să mi se plătească celelalte. O, sînt așa de fericită, fiindcă cu timpul o să fiu în stare să mă susțin pe mine și să ajut pe fete!

Jo se opri înecată de emoție și, băgîndu-și capul în ziar, stropi mica poveste cu cîteva lacrimi, căci să fie independentă și să merite laudele celor pe care îi iubea, erau dorințele ei cele mai scumpe și acesta părea să fie primul pas în împlinirea lor.

CAP. XV

O TELEGRAMĂ

— Noiembrie e cea mai neplăcută lună a anului zise Margareta, stînd la fereastră într-o după-amiază întunecată și uitîndu-se la grădina pe care căzuse bruma.

— De aceea m-am născut eu în luna asta, observă Jo, pe ginduri, înconștientă de pata de cerneală de pe nas.

— Dacă s-ar întâmpla ceva plăcut acum, am zice că e o lună minunată, zise Beth, care vedea întotdeauna partea frumoasă a lucrurilor.

— Se poate, dar nu se întâmplă niciodată ceva plăcut în familia asta, zise Meg, care era prost dispusă. Muncim din greu zi de zi, mereu la fel și avem așa de puține distracții. Parcă am fi niște mașini.

— Dumnezeu, ce ne mai văităm! strigă Jo. De tine nu mă mir, biată fată, pentru că tu vezi că alte fete se distrează în timp ce tu muncești într-una, an după an. O, ce n-aș da să aranjez lucrurile pentru tine, cum le aranjez pentru eroinele mele! Cum ești frumoasă și cuminte, aș pune pe o rudă bogată să-ți lase o moștenire mare pe neașteptate. Atunci ai ieși în lume ca o persoană cu o avere imensă, disprețuind pe toți cei care nu te-au băgat în seamă înainte, ai pleca în străinătate și după câțiva ani, te-ai întoarce înapoi ca o doamna nu știu cum, într-o aureolă de eleganță și rafinament.

— Oamenii nu moștenesc averi în felul acesta. Bărbații trebuie să muncească și femeile să se mărite pentru bani. E o lume îngrozitor de nedreaptă, zise Meg cu amărăciune.

— Jo și cu mine o să facem avere pentru voi toate. Așteaptă numai puțin, și atunci să mai zici ceva, zise Amy care stătea într-un colț și făcea Pateuri cu noroi, cum numea Hannah păsările, fructele și figurile pe care le modela ea în argilă.

— Nu pot să aștept, nu prea am încredere în cerneală și în noroi, deși vă sint recunoscătoare pentru bunele voastre intenții.

Meg oftă și întoarse iar ochii spre grădina înghețată. Jo, abătută, mormăi ceva neînțeles, cu coatele sprijinite pe masă, dar Amy își văzu mai departe de treabă și Beth, care stătea la fereastra cealaltă zise, zimbînd:

— Două lucruri plăcute se vor întâmpla peste o clipă: văd pe mama venind pe stradă și, după cum calcă Laurie prin grădină, pare că are să ne spuie ceva îmbucărător.

Intrară amîndoi pe ușă doamna March cu întrebarea ei obișnuită pe buze:

— Vreo scrisoare de la tata, fetelor?

Laurie, persuasiv, încerca să le atragă:

— Cine vrea să meargă la plimbare cu trăsura? Am tocit la matematică, pînă mi s-a făcut capul calendar. Trebuie să mă odihnesc puțin. E o zi urîță, dar nu strică să luăm un pic de aer, și cum îl conduc pe Brooke acasă, va fi vesel înăuntru, dacă nu e afară. Ei, Jo, tu și Beth veniți, nu?

— Sigur că venim.

— Îți mulțumesc, dar sînt ocupată! și Meg ieși pe ușă cu coșul de lucru.

Se înțelese cu mama ei că e mai bine, pentru ea cel puțin, să nu meargă prea des cu trăsura, în compania acelui tînăr.

— Noi trei sîntem gata într-o secundă, strigă Amy, dînd fuga să se spele pe miini.

— Pot să fac ceva pentru dumneavoastră, doamnă mamă? întrebă Laurie, aplecîndu-se peste speteaza scaunului doamnei March, cu tonul afectuos pe care-l lua de cîte ori se adresa ei.

— Nu, dragă! Doar dacă vrei să treci pe la poștă și să întreb dacă avem ceva. După toate socotelile, trebuia să primim azi, și poștașul n-a venit. Tata e foarte punctual, dar poate că a întîrziat scrisoarea pe drum.

Nu isprăvise bine vorba, cînd se auzi soneria și puțin după aceea intră Hannah, cu o hîrtie în mină.

— E o blestemată de scrisoare de la telegraf, conîță! zise ea, întinzînd speriată foaia de hîrtie, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu-i explodeze în mină.

La cuvîntul de „telegraf“, doamna March i-o smulse din mină, citi cele două rînduri pe care le conținea și se lăsă să cadă înapoi în scaun, albă la față, ca și cum hîrtiuța i-ar fi dat un glonț în inimă. Laurie se repezi jos după apă. Meg și Hannah o ajutară să se ție drept, în timp ce Jo citea tare, cu o voce înspăimîntată:

DOAMNEI MARCH

Soțul dumneavoastră bolnav. Veniți urgent.

S. Hall

Spitalul Blank, Washington

Ascultară acea frază scurtă, ținîndu-și respirația, și apoi se făcu o tăcere de moarte, în cameră. Afară se lăsa întuneric și, deodată, fetelor li se păru că înfățișarea lumii e cu totul alta, cînd se strînseseră în jurul mării lor, ca și cum le-ar fi luat cineva toată fericirea și tot sprijinul vieții lor. Doamna March își veni repede în fire, citi încă o dată telegrama și deschise larg brațele, ca să-și strîngă fetele, spunîndu-le cu o voce care le rămase mult timp în ureche:

— Plec îndată, dar poate că e și așa prea tîrziu. O, copii mei ajutați-mă să îndur această durere.

Tîmp de cîteva minute, nu se auzi în odaie altceva decît suspine, amestecate cu frînturi de fraze de mîngîiere, de încredințări iubitoare că totul va ieși bine și șoaapte pline de speranțe, care se înecau în lacrimi. Biata Hannah fu cea dintîi care

se opri din plîns și, fără voia ei, dădu celorlalți un exemplu bun, căci la ea munca era leacul tuturor suferințelor.

— Să-l țin bunul Dumnezeu pe domnul. Mai bine, în loc să-mi prăpădesc ochii, vă așez lucrurile dumneavoastră, pentru drum, conia!, zise ea, ștergîndu-și lacrimile cu șorțul și stringînd mina stăpînei cu mina ei aspră.

Își văzu mai departe de treabă, cu mai multă putere.

— Are dreptate, nu-i vreme să ne bocim. Liniștiți-vă, fetelor, și lăsați-mă să mă gîndesc.

Încearcă să-și ție firea biletele fete, văzînd pe mama lor că se ridică, palidă, dar hotărîtă, căutînd să uite durerea, ca să se socotească cum e mai bine pentru ele.

— Unde-i Laurie? întrebă ea cîteva momente după aceea, după ce-și limpezise puțin ideile, ca să ia hotărîrile ce trebuiau îndeplinite mai grabnic.

— Aici doamnă. Vă rog puneți-mă să fac și eu ceva, strigă băiatul, dînd fuga din odaia de alături, unde se retrăsese, spunîndu-și că prima lor durere e prea intimă și nu trebuie văzută nici chiar de ochii unui prieten al casei ca el.

— Telegrafiază că vin imediat. Primul tren pleacă miine dis-de-dimineață. Îl iau pe acela.

— Altceva ce mai doriți? Caii sînt gata. Pot să mă duc oriunde, să fac orice! și, zicînd acestea, băiatul părea gata să zboare pînă la capătul lumii.

— Lasă un bilet mătușei March. Jo dă-mi un toc și hirtie!

După ce rupse o foaie din caietul în care abia începuse să scrie, Jo trase măsura în fața mamei ei. Își dădea seama că, pentru această călătorie lungă și obositoare, mama ei trebuia să împrumute bani și simțea că ar fi în stare să facă orice, ca să-și aducă și ea o parte cît de neînsemnată la suma de care era nevoie pentru tatăl ei.

— Acum, du-te, dragă, dar nu goni prea tare. Nu trebuie să te îmbolnăvești.

Dar Laurie nici nu auzi ultimele vorbe ale doamnei March, căci cîteva minute mai tîrziu, trecea ca o săgeată prin fața ferestrii, pe calul lui de curse, de parcă îl urmărea cineva din urmă.

— Jo, du-te te rog la Asistență și spune doamnei King că nu pot veni azi. Cumpără și lucrurile acestea, la întoarcere. Am să le iau cu mine, poate că voi avea nevoie de ele și trebuie să am toate cele necesare, pentru îngrijirea unui bolnav. Spitalele de obicei, nu prea sînt înzestrate. Beth, cere, te rog, domnului Laurence vreo două sticle de vin vechi. Nu sînt atît de mîndră, încît să nu cer, cînd e vorba de tata. Amy, spune Hannei să aducă jos geamantanul negru și tu, Meg, vino, să mă ajuți să- mi găsesc lucrurile, pentru că sînt cam zăpăcită.

Să scrie, să gîndească și să dea directive în același timp, sigur că toate acestea o zăpăciseră pe biata femeie și Meg o rugă să stea puțin lungită în liniște, pe patul ei, și să le lase pe ele să facă treabă. Toată lumea se imprăstie, ca frunzele purtate de o adiere de vînt, și în casa mai înainte fericită și senină, domnea acum neastîmpărul, ca și cum hîrtia ar fi căzut asupra lor, ca un vestitor de rele.

Domnule Laurence se întoarce în fugă cu Beth, ca să le spună cîteva cuvinte de mîngiere, pe care i le dicta sufletul său bun și să facă făgăduielile cele mai prietenești că va avea grije de fete, în lipsa mamei lor, pentru care ea îi fu foarte recunoscătoare. Fu gata să-i ofere tot ce posedă, de la haina lui de casă, pînă la propria lui persoană, pentru a o însoți. Dar acest din urmă lucru era imposibil. Doamna March nici nu voia să audă ca domnul cel bătrîn să pornească la un drum așa de lung. Totuși o expresie de ușurare apără pe fața ei la această propunere, căci grijile nu prea ajută pe oameni să suporte ușor un drum lung. El văzu această expresie fugitivă, se încruntă, începu să-și frece mîinile și apoi părăsi brusc camera, spunindu-le că se întoarce imediat. Nimeni nu avea timp să se mai gîndească la el, cînd Meg dînd buzna pe ușă, cu o pereche de galoși într-o mină și cu o ceașcă de ceai în cealaltă, se întîlni piept în piept cu domnul Brooke.

— Îmi pare foarte rău de vestea pe care ați primit-o, domnișoară Meg, zise el, pe tonul lui potolit și plin de bunătate, care sună așa de plăcut lui Meg în tulburarea ei. Am venit s-o rog pe doamna să-mi permită s-o însoțesc pe drum. Am de aranjat niște chestiuni pentru domnul Laurence la Washington și ar fi pentru mine o mare bucurie să-i pot fi de ajutor.

Lui Meg îi căzură galoșii din mină și era cît pe aici să verse și ceaiul, la auzul acestor vorbe. Îi întinse repede o mină, cu un zîmbet de recunoștință, așa de fermecător, că domnul Brooke-s-ar fi simțit răsplătit pentru un sacrificiu cu mult mai însemnat decît acela pe care se pregătea să-l facă.

— Ce buni sinteți toți! Sint sigură că mama are să primească și se va simți așa de ușurată, cînd va ști că cineva va avea mereu grijă de ea. Îți mulțumesc foarte, foarte mult.

Meg vorbea din tot sufletul, uitase și pe ce lume trăia, cînd ceva în ochii căprui o făcu să se uite în jos și să-și aducă aminte că se răcise ceaiul. Îl pofti atunci în salonaș și-i spuse că cheamă îndată pe mama ei.

Totul se aranjase, pînă cînd Laurie se întoarsese cu un plic de la mătușa March, care conținea banii ceruți și cîteva rînduri, în care le repeta ceea ce mai auziseră de zeci de ori: le-a spus ea că e absurd să se ducă March pe front și le-a prezis că n-o să iasă nimic bun din toată afacerea asta. Speră, deci, că altădată o să-i

asculte sfatul ei de femeie bătrână. Doamna March puse biletul pe foc, banii în poșetă și își continuă pregătirile, cu buzele strînse, într-un fel pe care Jo l-ar fi înțeles, dacă ar fi fost acolo.

După-amiază trecu foarte repede. Toate cumpărăturile erau făcute. Meg și mama ei mai coseau încă, în timp ce Beth și Amy așezau masa pentru ceai, iar Hannah termina ce mai avea de călcat, trintind totul cu zgomot; dar Jo nu apărea deloc. Începură să fie îngrijorați și Laurie plecă în căutarea ei, căci nimeni nu știa vreodată ce-i putea trece prin minte. Totuși Laurie nu o întîlni și fata intră în casă, cu un aer foarte ciudat. Citeai pe fața ei un amestec de veselie și de teamă, de mulțumire și de părere de rău, care lăsa foarte nedumeriți pe ai ei, ca și teancul de hirtii pe care-l puse pe masă, în fața mamei ei, spunind cu o voce înecată.

— Aceasta e contribuția mea personală, ca să-l îngrijești bine pe tata și să-l aduci acasă.

— Draga mamei, de unde i-ai luat? douăzeci și cinci de dolari! Jo, sper că n-ai făcut un gest nesocotit?

— Nu, sînt ai mei, cîștigați în mod cinstit. Nu i-am cerșit, nu i-am împrumutat, și nu i-am furat. Sper că n-ai să mă cerți, pentru că am vîndut bunul meu propriu.

Zicînd aceasta, Jo își scoase pălăria și un strigăt de mirare izbucni. Își tăiasc, scurt, părul ei cel bogat.

— Părul! Părul tău cel frumos! Vai, Jo, cum ai putut să faci așa ceva? Nu semeni deloc cu Jo a mea, dar acum o iubesc și mai mult.

Fiecare își exprimă într-un fel surpinderea, iar Beth strînse la pieptul ei cu dragoste capul tuns scurt. Jo luase un aer indiferent, care însă nu amăgea pe nimeni. Zise, trecîndu-și o mină prin părul zbîrlit avînd aerul că e încîntată de noua ei pieptănătură:

— Asta nu influențează soarta unei națiuni, așa că nu te mai văita, Beth. O să mă lecuiesc de vanitate, prea eram mîndră de peruca mea. Creierul are să lucreze mai bine, fără claia aceea din cap și afară de asta, mi-e mai răcoare și îmi simt capul mai ușor. Coaforul a zis că aș putea să-l încrețesc puțin la vîrf, și atunci, tunsă așa, băiețește, are să-mi vină bine și are să fie ușor de pieptănat. Eu sînt mulțumită. Ia te rog banii și să ne așezăm la masă.

— Spune-mi tot de la început, Jo. Eu nu sînt prea mulțumită, dar nu pot să-ți fac vreo vină, pentru că știu că ești întotdeauna gata să-ți fac vreo vină, pentru că știu că ești întotdeauna gata să-ți sacrifici vanitatea frumuseții tale, din iubire pentru tatăl tău. Dar draga mea, nu era nevoie să faci asta și tare mă tem că are să-ți pară rău, mai de vreme sau mai tirziu, zise doamna March.

— Nu, nu, deloc, răspunse Jo, cînd se așezară la masă, căci oamenii tineri și sănătoși pot să mănince, chiar dacă au griji. Nu

pot să sufăr să împrumuți bani, ca și maa de altfel, și eram sigură că mătușa March are să bombăne. Așa face întotdeauna, chiar dacă îi ceri și un singur bănuț. Meg și-a dat leafa ei pe trei luni, pentru chirie, și eu nu mi-am cumpărat decît niște rufe cu a mea. Eram foarte necăjită și aș fi fost în stare să-mi vînd și nasul, numai să fac rost de bani.

— Nu trebuie să te necăjești, fetiço. N-aveai haine de iarnă și ți-ai luat pe cele mai simple pe care le-ai găsit din banii tăi, ciștiști cu trudă, zise doamna March, cu o privire care o mișcă adînc pe Jo.

La început, nici prin gînd nu-mi trecea să-mi vînd părul; dar, am mergeam așa pe drum, îmi tot băteam capul ce să fac, și eram gata-gata să mă năpustesc într-un magazin mare și să iau de acolo ce-mi trebuie. În vitrina unei frizerii am văzut coade de păr, cu prețurile afișate; o coadă neagră mai lungă, dar nu așa de groază ca a mea se plătea cu 40 de dolari. Atunci mi-a venit deodată ideea că am și eu un lucru pe care aș putea să ciștiști bani și, fără să mă gîndesc mult, am intrat, am întrebat dacă cumpără păr și cît îmi dau pe al meu.

— Dumnezeule, dar cum ai avut curajul să faci așa ceva?, zise Beth, înspăimîntată.

— O, era un om mic de statură, care părea foarte blind și cumsecunde. S-a uitat cam curios la mine, ca și cum n-ar fi fost obișnuit să vadă fete dînd buzna în prăvălia lui, să ceară să le cumpere părul. Îmi spuse că nu-l interesează părul meu, nu e culoarea la modă și-l plătește puțin; că îl costă mai mult osteneala, și așa mai departe. Se făcea tîrziu și-mi era teamă că, dacă nu mi-l taie imediat, nu mi-l mai taie de loc și, știți voi cînd îmi pun în minte un lucru, nu-mi place să mă las de el. L-am rugat deci să mi-l ia și i-am povestit de ce am atîta grabă. Era stupid, e drept, dar cînd începui să-i povestesc cu aprindere, cum s-au întîmplat lucrurile, se răzgîndi, mai ales că soția lui îmi luă partea.

— Servește pe domnișoara, Toma și ia-i ărul. Aș face și eu la fel pentru Jimmy al nostru, dacă pletele mele ar avea vreo valoare.

— Cine-i Jimmy? întreabă Amy care voia să știe tot.

— Băiatul ei, care e pe front. Ce mult leagă pe oameni asemenea lucruri, nu?

Și, în timp ce soțul ei îmi tăia părul, ea mi-a povestit verzi și uscate, ca să mă distreze.

— Nu te-a luat cu frig prin spate, cînd ți-a băgat foarfecile în păr? întreabă Meg, cutremurîndu-se.

— M-am uitat o dată la pletele mele frumoase, cît își aranja frizerul instrumentele și atît. Eu nu mormăi după un fleac ca ăsta; deși, să vă spun drept, am avut un sentiment curios, cînd mi-am văzut pletele pe masă și cînd mi-am trecut mina prin păr și am

dat de şuvițele astea scurte. Am avut impresia că mi s- a tăiat un picior sau o mină. Femeia îmi prinse privirea întristată și-mi întinse o şuviță lungă, ca să o păstrez. Am să ți-o dau ție, mami, ca să-ți amintești de zilele de glorie apusă. Știi, cu părul scurt mă simt foarte bine, n-am să-l mai las niciodată să crească.

Doamna March făcu pachet şuvița de păr castaniu ondulat și o puse de o parte, alături de una scurtă, de păr cărunț, din masa ei. Zise doar:

— Mulțumesc, drăguță, dar ceva în expresia feței ei făcu pe fete să schimbe vorba.

Începură să discute cu însuflețire despre amabilitatea domnului Brooke, făcură planuri pentru a doua zi, dacă era timp frumos, și pentru vremurile fercite, când tata se va întoarce acasă, ca să fie îngrijit de fetele lui.

Nimeni nu voia să se ducă la culcare, dar la ora zece doamna March își strinse lucrul și zise:

— Hai, fetelor.

Beth se așeză la pian și cîntă imnul preferat al tatălui lor. Începură să cînte toate cu curaj, dar amuțiră rînd pe rînd. Beth fu singura care merse pînă la sfîrșit, cîntînd din tot sufletul, căci muzica era pentru ea o adevărată mîngiere.

— Duceți-vă la culcare și nu stați de vorbă, pentru că miine ne sculăm devreme și trebuie să fim odihnite. Noapte bună, dragele mele, zise doamna March, cînd se sfîrși imnul, căci nimeni nu mai ținea să înceapă altul.

O sărutară și apoi se duseră să se culce în tăcere, ca și cum bolnavul s-ar fi găsit în camera de alături. Beth și Amy adormiră imediat, cu toată supărarea, dar Meg rămase trează multă vreme, meditănd la cel mai serios lucru pe care-l cunoscuse în scurta ei viață. Jo nu făcea nici o mișcare, așa că sora ei își închipuia că adormise, cînd auzi un suspin înăbușit și, întinzînd mîna, îi simți lacrimile pe obraz.

— Jo dragă, ce-i cu tine? Plîngi pentru tata?

— Nu, nu...

— Atunci, ce-i?

— Părul, părul meu! izbucni biata Jo, încercînd în zadar să-și înăbușe emoția în pernă.

Mărturisesc aceasta nu i se păru deloc caraghioasă lui Meg, care sărută și mîngiie cu multă dragoste pe sora ei cea curajoasă.

— Nu regret nimic, protestă Jo, suspinînd. Aș face la fel și miine, dacă aș putea. E egoismul ăsta oribil din minte, care plînge și se zbate. Să nu mă spui la nimeni. M-am potolit acum. Credeam că ați adormit toate; de aceea am dat friu liber durerii de a fi pierdut unica mea frumusețe. Dar tu cum de erai trează.

— Nu pot să dorm, sînt foarte agitată, zise Meg.

— Gindește-te la un lucru plăcut și imediat te fură somnul.

— Am încercat, dar degeaba. Mă simt și mai trează.

— La ce te gindești?

— La oameni frumoși, mai ales la ochi frumoși, răspunse Meg, zimbînd în întuneric.

— Care e culoarea ta preferată?

— Îmi plac ochii căprui, dar și cei albaștrii sînt frumoși.

Jo rise și Meg se răsti la ea, să se potolească, apoi îi făgădui cu blindețe că-i va încreți părul a doua zi și adormi, ca să se viseze în castelul ei închipuit.

Ceasurile băteau miezul nopții și în încăpere era liniște, cînd cineva trecu încet de la un pat la celălalt, îndreptînd o cuvertură, așezînd o pernă, oprindu-se din cînd în cînd, ca să se uite cu dragoste la fetele adormite, să le sărute cu buze care binecuvîntau fără vorbe și să facă rugăciunile fierbinți pe care numai mamele le rostesc. Cînd ridică perdeaua, ca să privească afară în noaptea mohorîtă, luna se ivi pe neașteptate de după nori și o învălui în lumină argintie, pîrînd că-i șopteau în tăcerea nopții: „Mîngîie-te, suflete dragă. După ploaie, vine vreme bună!“

CAP. XVI

SCRISORI

A doua zi de dimineață, în lumina cenușie și rece a zorilor, fetele aprinseră lampa și-și citiră capitolul cu o rivnă neobișnuită, căci acum aveau de-a face pentru prima oară cu o supărare adevărată, care, prin contrast, le arăta cit de lipsită de griji fusese viața lor de mai înainte. Cărțile le aduseră multă mîngîiere și, în timp ce se îmbrăcau, se înțeleseră să fie vesele, ca mama lor să nu plece la drumul ei așa de obositor, întristată de lacrimile și plîsetele lor. Totul li se păru ciudat, cînd coborîră jos, în salon. Afară, liniște și întuneric; înăuntru lumină și forfotă. Nu mai mîncaseră niciodată așa de vreme și chiar Hannah parcă nu mai era aceeași, învîrtindu-se de colo pînă colo, prin bucătărie, cu scufița de noapte în cap. Geamantanul cel mare era gata în salon, pelerina mamei așteptau pe sofa, iar mama încerca să înghită ceva, dar era așa de palidă și de obosită, de nesomn și de griji încît fetele abia se puteau ține să nu izbutească în plîns. Ochii lui Meg, fără voia ei, se umplură de lacrimi. Jo plecă deseori capul în

pământ, iar fetițele aveau o expresie gravă, de neliniște, ca și cum grija ar fi fost o experiență nouă pentru ele.

Nimeni nu vorbea prea mult, dar când se apropie ceasul despărții și trebuia să sosească trăsura, doamna March se adresă fetelor care se învîrteau în jurul ei, una îndoiindu-i șalul, alta îndreptîndu-i panglicile de la pălărie, a treia trăgîndu-i șoșonii, și a patra închizîndu-i valiza.

— Copii, vă las în grija Hannei și sub protecția domnului Laurence. Hannah e credința personificată și vecinul nostru care e așa de bun cu noi, vă va îngriji ca pe proprii lui copii. Nu mi-e teamă pentru voi, dar țin să vă purtați frumos în această tristă împrejurare. Nu fiți necăjite, cit sint eu departe, și nu vă închipuiți că are să vă treacă supărarea, dacă încercați să uitați, stînd degeaba. Vedeti-vă de lucru mai departe, fără să vă descurajați, căci munca e o ușurare pentru om. Orice s-ar întîmpla amintiți-vă că nu veți rămîne niciodată fără tată.

— Da, mamă!

— Meg dragă, fii prudentă, ai grijă de surorile tale, cere sfatul Hannei și pentru orice nelămurire, du-te la domnul Laurence. Fii răbdătoare. Jo! Nu dispera și nu te pripi. Scrie-mi des. Rămii fata mea cea curajoasă, gata să ne vie într-ajutor și să ne înveselească pe toți. Beth mîngîie-te cu muzica și rămii credincioasă casei părintești, și tu, Amy, ajută pe ceilalți, pe cit poți. Fii cuminte și să te găsesc fericită și sănătoasă.

— Așa vom face, mamă!

Zgomotul unei trăsuri care se apropia îi făcu pe toți să tresară. Acum era momentul cel mai greu, dar fetele se ținură bine. Cu o voce care tremura puțin ele trimiseră multe sărutări tatălui lor, cu inima grea de durere și de iubire, gîndindu-se în vreme ce vorbeau, că poate și așa e prea tîrziu, apoi îmbrățișară pe mama lor în liniște, încercînd să pară vesele.

Laurie și bunicul lui veniseră să-și ia rămas bun și domnul Brooke părea așa de puternic, de amabil și de înțeleghător, încît fetele îl botezară pe moment „Domnul inimă largă“.

— La revedere, dragele mele! Dumnezeu să vă aibă pe toți în paza lui, șopti doamna March, sărutînd pe fete una după alta și apoi urcîndu-se în grabă în trăsura.

Cînd trăsura se urni din loc, ieși și soarele dintre nori și, uitîndu-se înapoi, ochii mamei prinseră grupul luminat care stătea în poartă, ca un semn bun. Ele îi zîmbiră și îi făcură semn cu mina. Ultimul lucru pe care-l văzu ea, cînd făcu colțul, fură cele patru fete radioase și în spatele lor, ca o gardă de onoare, bătrînul domn Laurence, credincioasa Hannah și devotatul Laurie.

— Ce drăguți sint toți cu el, zise doamna March, întorcîndu-se spre domnul Brooke și citind pe fața lui o simpatie respectuoasă.

— Nici n-ar putea să nu fie gentil, răspunse domnul Brooke, rîzînd cu atîta poftă, că și doamna March zîmbi, fără să vrea.

Și astfel călătoria cea lungă începu bine, cu soare, zimbete și cuvinte de încurajare.

— Am impresia că sîntem după un cutremur, zise Jo, după ce vecinii se duseră acasă la masă, lăsîndu-le să se odihnească.

— Parcă ar fi plecat jumătate din cei din casă, spuse Meg posomorîtă. Beth deschise gura, să zică ceva, dar nu fu în stare decît să arate cu degetul la teancul de pantalonași cirpiți cu grijă de pe masa mamei, ceea ce le arăta că și în ultimele momente de grabă, ea se gîndise la ele și lucrase pentru ele. Era un lucru de nimic dar le merse drept la inimă și cu toată hotărîrea de a fi tari, toate izbucniră într-un plîns cu suspine.

Hannah, înțeleaptă, le lăsă în pace, să plîngă și să-și ușureze durerea; și cînd fetele se mai înseninară la față, le veni într-ajutor înarmată cu ibricul de cafea.

— Ei acum, scumpele mele, aduceți-vă aminte de ce-a zis mămica voastră și nu mai fiți necăjite. Veniți de luați fiecare cite o ceașcă, și pe urmă să ne apucăm de lucru, ca să facem cînte familie.

Cafeaua era o adevărată bucurie pentru ele, și Hannah dădu dovadă de mult tact, preparîndu-le-o în dimineața aceea. Nimeni nu putu rezista îmbierilor ei și mirosului ispititor care ieșea din ibric. Își traseră scaunele lingă masă, își schimbară batistele cu șervete și în zece minute își recăpătaseră iar buna dispoziție.

— Sperați și munciți, aceasta va fi deviza noastră. Să vedem care din noi se va ține mai bine de ea. Eu mă duc la mătușa March, ca de obicei. Dumnezeu, ce o să mă mai cicălească! zise Jo, sorbindu-și cafeaua, iar veselă ca totdeauna.

— Eu mă duc la familia King, deși tare aș mai sta acasă să-mi văd de treburi pe aici, zise Meg, căreia îi părea rău că avea ochii roșii de plîns.

— Nu-i nevoie, Meg! Beth și cu mine o să ținem casa într-o ordine perfectă, intră în vorbă Amy, cu un aer important.

— Hannah o să ne spună ce să facem și totul va fi aranjat, cînd veți veni voi acasă, adăugă Beth și, zicînd aceasta, scoase mătura și ligheanul de vase.

— Găsesc că grijile sînt ceva foarte interesante, observă Amy, meditînd, în vreme ce sugea o bucată de zahăr.

Fetele izbucniră în rîs, ceea ce le făcu bine, deși Meg dădea din cap neîncrezătoare, mirată că o domnișoară se putea consola cu un lucru atît de neînsemnat ca o bucată de zahăr.

La vederea pateurilor, Jo se întunecă din nou și, cînd cele două fete ieșiră, fiecare pornind spre slujba ei, se uitară cu durere înapoi, la fereastră unde se obișnuiseră să vadă fața luminoasă a

mamei lor. Era departe, dar Beth își amintise de această mică ceremonie zilnică și-i luase locul, zimbindu-le de sus ca un mandarin cu obraji roșii.

— Numai Beth a mea putea face asta, zise Jo, făcându-i semn recunoscătoare cu pălăria. La revedere, Meg! Sper că tinerii King n-o să studieze prea mult azi. Nu te îngriji de tata, dragă, spuse ea, cînd se despărțiră.

— Și eu sper că mătușa March n-are să te bombănească. Îți stă foarte bine părul așa. Pari un băiat drăguț, i-o întoarse Meg, încercînd să nu rîdă la vederea celui cap creț, care părea caraghios de mic, pe umerii voinicei ei surori.

— Asta e singura mea mîngiere!

Și ducîndu-și mina la pălărie, ca Laurie, Jo se îndepărtă, simțindu-se ca o oaie tunsă, pe o zi geroasă.

Curînd sosiră vești bune de la tatăl lor, căci deși în pericol de moarte, prezența lingă el a celei mai bune și mai iubitoare dintre infirmiere îi făcuse mult bine. Domnul Brooke le trimitea în fiecare zi un buletin și Meg, acum capul familiei, citea cu mîndrie scrisorile, care conțineau știri din ce în ce mai îmbucurătoare. La început, toți se întreceau să scrie care mai de care și plicuri umflate erau băgate cu grijă în cutia de scrisori, de către una sau alta dintre surori, care se simțeau pline de importanță, că trimiteau scrisori într-un oraș ca Washington. Cum scrisorile acestea conțineau lucruri interesante, în ce privește oamenii a căror poveste o urmărim, vom deschide cîteva și le vom citi.

Mamă dragă,

Nu pot să-ți spun ce fericită am fost, cînd am primit scrisoarea dumitale, care ne-a făcut să rîdem și să plîngem în același timp. Ce bun e domnul Brooke și ce noroc avem că afacerile domnului Laurence îl țin așa de mult timp aproape de dumneata, ca să-ți dea ajutor. Fetele sînt cuminți ca niciodată. Jo mă ajută la cursuri și ține morțiș să facă ea toate treburile grele. Cîteodată mi-e teamă că are să se îmbolnăvească, deși sînt sigură că perioada de abnegație n-o s-o țină mult. Beth își îndeplinește micile ei îndatoriri, cu o regularitate de ceasornic, și nu uită niciodată ce i-ai spus. E foarte îngrijită de soarta tatii și pare cam întunecată la față; doar cînd se așeză la pian, se mai luminează puțin. Amy mă ascultă aproape întotdeauna. Își face singură buclele, și am

început s-o învăț să coasă butonierele și să-și cîrpească corapii. Își dă toată osteneala să facă lucrurile bine și sînt sigură că ai să fii încîntată de progresele ei, cînd ai să te întorci. Domnul Laurence ne păzește ca o cloșcă, cum zice Jo, și Laurie e foarte amabil și prietenos. El și cu Jo ne înveselește puțin, fiindcă, de obicei, sîntem cam triste. Ne simțim ca niște bieți orfani, de cînd dumneata ești departe de noi Hannah e o adevărată sfință. Nu ne ceartă niciodată și mie îmi spune domnișoară Margareta, așa cum se și cade, și mă tratează cu respect. Toți sîntem bine sănătoși și foarte ocupați, dar ne e dor mereu de dumneata și am vrea din tot sufletul să te întorci. Sărută-l pe tata din partea mea. A ta, cu tot dragul

MEG

Această scrisoare, scrisă cu îngrijire pe o hîrtie parfumată, făcea un contrast izbitor cu următoarea, care era mîzgălită pe o coală mare de hîrtie subțire, împodobită cu pete de cerneală și cu tot felul de parafe și de litere încîrligate:

Mămico scumpă,

Trăiască tata! Brooke e un băiat de zahăr, că ne-a trimis o telegramă, în dată ce tata s-a simțit mai bine. Am dat fuga sus, la pod, cînd a venit scrisoarea, și am încercat să mulțumesc lui Dumnezeu că a fost așa de bun cu noi; dar n-am fost în stare decît să plîng și să zic: „Sînt fericită! Sînt fericită!” Nu crezi că asta făcea tot atît de mult cît o rugăciune? Acasă treburile merg bine. Mă distrează grozav, cînd văd că toată lumea e cuminte și l. iștită parcă am fi un cuib de turturele. Ce-ai mai rîde, s-o vezi pe Meg, stînd serioasă în capul mesii și făcînd pe „mama”! Pe zi ce trece, se face mai frumușică. Cîteodată parcă sînt îndrăgostit de ea. Copii sînt ca niște îngerași, iar eu... eu sînt tot Jo nici mai bună, nici mai rea, de cum mă știi. Uitam să-ți spun. Era cît pe aici să mă cert cu Laurie. I-am spus odată care e părerea mea, într-o chestiune fără importanță, și el s-a supărat. Eu aveam dreptate, dar îi vorbisem cam urît și el a plecat, spunînd că nu se va întoarce, pînă cînd nu-i cer iertare. I-am mărturisit că nici prin gînd nu-mi trece. Asta a durat toată ziua și mă simțeam foarte prost. Fiind amîndoi mîndri, ne

venea greu să ne cerem iertare unul altuia; dar îmi ziceam că tot el trebuie să vină înfrî, de vreme ce eu aveam dreptate. Dar el nu a venit deloc și de abia seara mi-am adus aminte de ce ai zis dumneata, cînd a căzut Amy în rîu. Mi-am citit cînticica m-am simțit mai liniștit, și m-am hotărît „să nu las soarele să apună pe mînia mea“. Am dat fuga îndată, să-i spun lui Laurie că-mi pare rău de ce am făcut. L-am întîlnit în poartă, venise pentru același lucru. Am izbucnit în rîs amîndoi, ne-am cerut iertare unul altuia și ne-am simțit iar bine împreună.

Am făcut ieri un „poem“, cînd ajutam pe Hannah să spele vasele; și, cum știu că tatii îi plac micile mele prostii, l-am băgat în scrisoare, ca să-l distrez. Îmbrățișează-l cu cea mai mare dragoste și pentru mine.

Zăpăcita voastră JO“

CÎNTECUL RUFELOR

Regina hîrdăului sînt eu și cînd voios,
Îmi zboară săpunul pe sus, îmi cade pe jos,
Spăl rufe de zor, le clătesc și le storc,
Le pun la uscat, mă tot plimb, mă întorc.
Rufelul flutură în vînt, ca steaguri de sărbătoare
Cerului, albe zîmbesc, printre raze calde de soare.
Aș vrea tot așa să spălăm din suflet și din gînd,
Tot ce-am făcut rău o săptămîină la rînd,
Dacă prin farmec aerul și apa ar putea
Limpezimea lor și nouă să ne-o dea,
Eu cred că lumea toată ar sărbători
Și pentru această minune, peste an cîte o zi.
Florile albe ale vieții mereu poți să le culegi,
Dacă din drumuri deschise poteca muncii alegi,
Răspînderea, munca, gîndul ți-l prinde,
Amarul astfel pe suflet, nu s-ar putea întinde.
Cu mîtura mea eu pot să gonesc
Noiagul de griji ce-n juru-mi roiesc.

Dragă mamă,

Pentru mine a rămas doar loc ca să-ți trimit multă dragoste și câteva panselle presate dintr-o rădăcină pe care am ținut-o în casă, să o vadă taia, când va veni. Citesc în fiecare dimineață, îmi dau osteneală să fiu cuminte, și-mi cânt, ca să adorm cîntecul preferat al tatii. Nu mai pot să cânt, Pămînt din Leal. Mă face să plîng.

Toți sînt foarte drăguți și sîntem fericiți, atît cît putem fi, cînd nu ești dumneata printre noi. Amy îmi cere restul paginii, așa că trebuie să închei. N-am uitat să fac cele spuse de dumneata. Învîrtesc ceasul și aerisesc odăile în fiecare zi.

Sărută pe tăticul pe obrazul care zice el că e al meu. Întoarce-te mai repede la a ta iubitoare fetiță,

MICA BETH

Ma chère mamma,

Sîntem toate bine sănătoase. Eu îmi fac întotdeauna lecțiile și niciodată nu „confirm” pe fete — Meg zice că trebuie să spun „contrazic” — așa că pun amîndouă cuvintele și dumneata îl alegi pe cel mai potrivit. Meg îmi este de mult ajutor și mă lasă să mănînc marmeladă cu ceai în fiecare seară, ceea ce e așa de bun pentru sănătatea mea, zice Jo, pentru că îmi păstrează o fire dulce. Laurie nu-i atît de respectuos pe cît ar trebui. Acum că sînt de paisprezece ani, îmi zice Puico și mă ofensează vorbind franuzește foarte repede, cînd zice merci sau bon jour ca Hattie King. Mînecele de la rochia mea albastră s-au rupt și Meg le-a schimbat, dar nu se mai potriveau cu fața, pentru că erau mai albastre decît restul rochiei. Mă simțeam prost în ea, dar n-am zis nimic. Îmi suport suferințele fără murmur, dar aș vrea grozav ca Hannah să scrobească mai tare șorțurile mele și să ne facă grîu fierț, în fiecare zi. Îi dai voie? N-am făcut frumos punctul de interogație? Meg zice că punctuația și ortografia mea sînt îngrozitoare și sînt nenorocită, dar ce să fac, am atîtea lucruri de făcut. N-am vreme să mă mai opresc pentru un fleac ca ăsta.

Fiica ta iubitoare,

AMY CURTES MARCH

Dragă duduie March,

Vă scriu și eu să vă spun că sîntem toți bine sănătoși. Fetele sînt tare cumiști și-și văd frumos de treabă. Duduia Meg o să fie o gospodină cum n-a mai fi alta pe lume, așa tragere de inimă are și prinde repede cumu-i lucru. Da' Jo le întrece pe toate, că ea nu stă să cugete mai întîi, ci dă așa buzna, cum o taie capul. Luni a spălat niște rufe și ce credeți că a făcut? Le-a scrobit, pînă nu le-a stors bine și a pus la albăstreală o rochie roșie de americană, de-am zis că o să crăp de rîs, cînd am văzut-o.

Beth e un îngeraș. Stă toată vremea lingă mine și m-ajută și se duce la piață, că mă sperii să nu-i fie coșul prea greu. Ea ține socotelile zilnic și nu uită nimic, draga de ea! Nu facem de loc risipă în casă. Nu le dau cafea la domnișoare mai mult de o dată pe săptămîină, cum ați zis dumneavoastră și le fac bucate ușoare și hrănitoare. Amy se învîrte cam mult prin casă, fără treabă, și-și pune mereu rochia a mai bună și toată ziua mănîncă dulciuri. Domnișorul Laurie tare mai e nebunatic. Ne tot întoarce casa pe dos, dar eu nu zic nimic, că le mai înveselește pe fete și tare mă bucur să le mai văd puțin rîzînd. Bătrînul vă trimite multă sănătate și-mi tot zice că să văd bine de fete, că mă amețește. Da' eu înțeleg că are gînduri bune și nu-i drept să mă mîinii. Tocmai acu s-a dospit pîinea și mă duc iute să văd de ea. Vă sărut mîinile dumneavoastră și conașului și rog pe bunul Dumnezeu să nu mai dea în „piumonie“.

A dumneavoastră cu respect,

H. MULLET

Infirmiera șefă a salonului 2

Totul calm la Rappahannock. Trupele în bună condiție, serviciul administrativ în ordine, garda personală sub conducerea colonelului Teddy gata la datorie. Comandantul suprem, generalul Laurence, trece zilnic în revistă armata. Furierul Mullet menține ordinea în tabăra și maiorul Lion face de strajă, noaptea. Știrile bune de la Washington au fost aclamate cu douăzeci și patru lovituri de tun și o paradă în uniforme de gală a avut loc la cartierul general. Comandantul-șef trimite cele mai bune urări, la care se alătură din toată inima

COL. TEDDY

Stimată doamnă,

Fetițele sînt toate bine sănătoase. Beth și băiatul meu vă dau raportul zilnic. Hannah e un model de servitoare. O păzește pe Meg cea frumușică ca un balaur. Încîntat că se menține vremea bună. Vă rog să vă folosiți cât mai mult de serviciile lui Brooke și să vă adresați mie pentru partea financiară, dacă cheltuielile întrec așteptările. Nu vreau ca soțului dumneavoastră să-i lipsească ceva. Slavă Domnului, că-i merge bine.

Prietenul și servitorul dumneavoastră devotat,

JAMES LAURENCE

CAP. XVII

FETIȚA CONȘTIINCIOASĂ

Vreme de o săptămînă, cumînțenia care domnea în casa veche ar fi ajuns pentru tot cartierul. Faptul era într-adevăr surprinzător. De dimineată pînă seara, toată lumea era în cea mai bună dispoziție. După ce trecuse prima grijă de sănătatea tatălui lor, fetele începură de a mai face eforturile lăudabile de la început și recăzură iar în vechile obiceiuri. După atîta osteneală, fură de părere că silința merită o vacanță și-și luară una lungă.

Jo răci rău, uitînd să-și acopere bine capul cu părul ei prea scurt și i se spuse să stea acasă, pînă se va simți mai bine, căci mătușii March, nu-i plăcea să i se citească cu o voce răgușită. Jo fu încîntată și, după ce făcu tărăboi în toată casa, de la pod pînă la pivniță, se lungi pe sofa, ca să-și îngrijească gura cu doctorii și cu cărți. Amy descoperi că godpodăria nu se împacă cu arta și se întoarse la pateurile ei de noroi. Meg se ducea zilnic la King și cosea, sau cel puțin așa pretindea ea, acasă, dar în realitate își pierdea mult timp scriind scrisori lungi mamei ei, sau citind de repetate ori misivele de la Washington. Doar Beth se ținea de treabă, cu scurte momente de lene sau de supărare. Își îndeplinea cu conștiinciozitate, în fiecare zi, micile ei îndatoriri și chiar multe de-ale surorilor ei, care erau cam uituce, și care păreau ca un ceas, ale cărui limbi o luaseră razna. Cînd nima îi era prea grea de dorul mamei, sau de teamă pentru tata, se băga într-un scrin cu haine, și-și ascundea fața în cutele unei rochii vechi, care-i era foarte dragă, și suspina și se ruga în liniște. Nimeni nu știa ce o

inveselea după un moment de întristare, dar toți simțeau cât de dulce și săritoare e Beth și se obișnuiră să se ducă să-i ceară mângiere sau sfat în micile lor chestiuni.

Nimeni nu înțelese că aceste împrejurări neobișnuite le puneau la încercare caracterul; și, după primele momente de încordare, găsiră că se purtasera bine și că meritau să li se aducă laude. Așa și făcură, dar greșeala lor fu că încetară de a mai face binele și acest adevăr îl învățară cu multe griji și suferințe.

— Meg, ar fi bine să te duci să-l vezi pe Hummel. Știi că mama a spus să nu-i uităm, zise Beth, zece zile după plecarea doamnei March.

— Sint prea obosită azi, răspunse Meg, legănându-se comod în fotoliu, în timp ce cosea.

— Tu n-ai putea, Jo?, întrebă Beth.

— E viscol afară și sint răcită.

— Aveam impresia că te simți mult mai bine.

— Sint destul de bine, ca să mă plimb cu Laurie, dar nu destul de bine, ca să mă duc la Hummel, zise Jo rîzînd, cam rușinată de inconsecvența ei.

— De ce nu te duci tu?, întrebă Meg.

— Eu am fost în fiecare zi, dar copilul cel mic e bolnav și nu știu ce să-i fac. Doamna Hummel se duce la serviciu și l-a lăsat în grija lui Lottchen; dar îi e din ce în ce mai rău și cred că ar trebui să te duci tu, sau Hannah.

Beth vorbea foarte serios și Meg îi făgădui să se ducă a doua zi.

— Cere lui Hannah să-ți dea ceva bun de mâncare și du-l lor, Beth. Aerul curat are să-ți facă bine, zise Jo, și adăugă, cerîndu-și scuze: Eu aș merge cu dragă inimă, dar vreau să-mi termin romanul.

— Mă doare capul și sint obosită. Credeam că are să meargă una dintre voi, zise Beth.

— Amy are să se reîntoarcă imediat și are să dea ea o fugă pînă acolo, propuse Meg.

— Bine, am s-o aștept. Pînă atunci mă odihnesc puțin.

Beth se lungi deci pe sofa, iar celelalte își văzură mai departe de treburile lor uitînd cu totul de familia Hummel. Trecu o oră și Amy nu mai venea. Meg se duse la ea, în cameră, să-și încerce o rochie nouă, Jo era absorbită în romanul ei, și Hannah adormise de-a binelea, în fața focului din bucătărie, cînd Beth își puse în tăcere gluga, își umplu coșul cu cirpe și resturi de mâncare, pentru copiii aceia săraci și ieși afară, în aerul înghețat, cu capul greu și cu o privire de suferință în ochii ei răbdători. Se făcuse tîrziu, cînd se întoarse acasă. Nimeni n-o văzu, strecurîndu-se în sus, pe scări, și închizîndu-se în camera mamei. Jumătate de oră după aceea, Jo

veni să caute ceva în scrin și acolo dădu peste Beth, care stătea pe dulapul cu medicamente, cu un aer foarte grav, cu ochii roșii și cu sticla de camfor în mână.

— Sfinte Sisoe! Ce s-a întâmplat? strigă Jo, când Beth întinse mina, făcându-i semn să se ție la depărtare și o întrebă:

— Tu ai avut scarlatină, nu?

— Demult, când a avut și Meg. De ce?

— Atunci am să-ți spun... Vai, Jo, a murit copilul...

— Care copil?

— Al doamnei Hummel. A murit la mine în brațe înainte de a se fi întors acasă, și Beth izbucni în plîns.

— Biata fetiță! Ce îngrozitor trebuie să fi fost! Eu ar fi trebuit să mă duc, zise Jo și plină de remușcări, se așeză în fotoliul mamei și luă pe sora ei în brațe.

— Nu era îngrozitor, Jo, era așa de trist! Mi-am dat seama imediat că îi e mai rău. Lottchen îmi spuse că mama ei s-a dus după doctor și atunci am luat eu copilul și am lăsat-o pe Lotty să se odihnească. Părea că doarme, dar deodată scoase un țipăt, îl trecură fiori și apoi rămase nemișcat. Am încercat să-i încălzesc picioarele și Lotty i-a dat lapte; dar el nu mai mișca de loc și am înțeles că a murit.

— Nu plînge, dragă! Atunci ce-ai făcut?

— L-am ținut în brațe, pînă cînd a venit doamna Hummel, cu doctorul. El îl examinează și spuse că a murit, apoi se uită la Heinrich și la Minna, pe care îi durea gîtul. Scarlatină, doamnă! Ar fi trebuit să mă chemați mai devreme, a zis el, supărat. Doamna Hummel îi mărturisii că era săracă și că încercase să îngrijească singură de copil, iar acum, după ce se străduise în zadar să vadă de cel mic, nu-i rămînea decît să-l roage să-i vindece pe ceilalți. El atunci zîmbi și se arătă mai binevoitor, dar era așa de trist, că eu am început să plîng cu ei. În acest moment, el s-a întors brusc spre mine, m-a privit și mi-a spus să mă duc acasă și să fac imediat gargară, dacă nu, iau și eu scarlatina.

— N-ai s-o iei strigă! Jo, stringîndu-o și mai tare în brațe, cu o privire înspăimîntată. O, Beth, dacă te îmbolnăvești n-am să mi-o iert niciodată! Ce ne facem?

— Nu te speria, nu cred că am să am o formă grea. M-am uitat în cartea mamei și am văzut că începe cu dureri de cap, dureri de gît, și cu niște senzații ciudate ca ale mele, așa că am făcut gargară și acum mă simt mai bine, zise Beth, trecîndu-și miinile reci pe fruntea ei fierbinte și încercînd să pară că n-are nimic.

— Dacă ar fi mama acasă! se tîngui Jo, luînd cartea în mînă și simțînd că Washington e foarte departe.

Citi o pagină, se uită la Beth, îi puse mîna pe frunte, se uită în gît și apoi zise, grav:

— Te-ai aplecat asupra copilului în fiecare zi mai bine de o săptămînă și ai stat printre ceilalți, care vor lua scarlatina, Beth. O chem pe Hannah, ea se pricepe la boli.

— Nu lăsa pe Amy să se apropie. Ea n-a avut-o niciodată și aș fi nenorocită s-o ia de la mine. Crezi că tu și Meg n-ați putea s-o luați încă odată? întrebă Beth îngrijorată.

— Cred că nu! În orice caz nu te îngriji de mine. Așa mi-ar trebui, egoistă ce sînt, să te las pe tine să te duci acolo și eu să stau să scriu prostii, mormăi Jo, ducându-se s-o consulte pe Hannah.

Biata femeie se trezi într-o clipă și luă imediat conducerea, asigurînd-o pe Jo că n-avea de ce să se necăjească. Toată lumea suferă de scarlatină și nu moare nimeni, dacă e bine îngrijit. Jo o crezu și se simți mult mai ușurată, cînd se urcară sus, s-o cheme pe Meg.

— Acum, ascultați ce trebuie să facem, zise Hannah, după ce examinase pe Beth și-i puse diverse întrebări. Chemăm pe dr. Bangs, doar să te vadă puțin, dragă, ca să nu pornim pe drum greșit, apoi o trimitem pe Amy la matusa March, pentru citva timp, ca să nu se molipsească, și una dintre voi rămîne cu Beth, s-o distreze, o zi-două.

— Eu rămîn, bineînțeles de vreme ce sînt cea mai mare, începu Meg, care părea foarte îngrijorată și avea remușcări acum.

— Nu, rămîn eu, pentru că e vina mea că s-a îmbolnăvit. Am promis mamei, că am să umblu eu în oraș și nu m-am ținut de cuvînt, zise Jo, hotărîtă.

— Pe care o vrei tu, Beth? Nu trebuie decît una singură, zise Hannah.

— Jo, dacă nu vă supărați!

Și Beth își lăsă capul pe umărul surorii ei, cu un aer de mulțumire, care nu mai admitea contrazicere.

— Mă duc s-o anunț pe Amy zise Meg, puțin ofensată, și totuși mulțumită în fond, pentru că ei nu-i plăcea să vadă de bolnavi, pe cînd lui Jo îi plăcea.

Amy se revoltă, nici mai mult nici mai puțin, și decalră cu patimă că mai bine ia scarlatina decît să se ducă la matusa March. Meg încercă s-o facă să înțeleagă, se rugă de ea, îi porunci s-o asculte, dar în zadar. Amy îi răspunse hotărît că nu pleacă de acasă, nici în ruptul capului și Meg, disperată, se duse la Hannah, s-ă întrebe ce e de făcut. Înainte de a se întoarce ea, Laurie intră în salonaș și o găsi pe Amy suspinînd, cu capul în pernele de pe sofa. Ea îi spuse toată povestea, așteptînd să fie consolată; dar Laurie își băgă miinile în buzunare și începu să se plimbe de colo

pină colo, fluierînd ușor, cu sprincenele încruntate, în semn de profundă cugetare. După cîtva timp, se așează jos lângă ea și-i spune pe tonul lui cel mai convingător:

— Amy, arată-le că ești o fată înțelegătoare și fă cum te roagă ceilalți. Nu, nu plinge? Ascultă să vezi ce planuri mărețe am. Te duci la mătușa March și eu vin și te iau la plimbare în fiecare zi, cu trăsura sau pe jos, și o să ne distrăm de minune. Nu-i mai bine așa, decît să te plictisești aici?

— Nu vreau să fiu dată pe ușă afară, ca și cum le-aș sta în drum, încep Amy cu un aer supărat.

— Dar cum crezi așa ceva, fetițo? E doar spre binele tău. Sper că nu ții să te îmbolnăvești, nu?

— Bineînțeles că nu, dar sînt sigură că nu se ia boala. Am stat cu Beth tot timpul.

— Tocmai! Și ca să scapi, trebuie să pleci de aici imediat. Schimbarea de aer și lipsa de griji îți vor păstra sănătatea, crede-mă pe mine; sau, în orice caz, vei avea o formă mult mai ușoară. Te sfătuiesc să te duci de aici cît mai curînd, fiindcă cu scarlatina nu se glumește.

— Dar mă plictisesc la mătușa March. Ea e așa de supărăcioasă, zise Amy puțin speriată.

— N-ai să te plictisești, dacă am să fiu eu toată ziua acolo, și am să-ți aduc vești de la Beth și am să te iau la plimbare. Doamna aceea bătrînă îmi place și am să uzez de toată diplomația mea, ca să nu ne cicălească, orice am face.

— Mă iei cu trăsura trasă de Puck?

— Pe cuvîntul de onoare!

— Și vii în fiecare zi?

— Zău că vin!

— Și mă aduci înapoi, în clipa în care Beth se face iar sănătoasă?

— Nici o secundă mai tîrziu.

— Și mergi cu mine la teatru, spune?

— La zeci de teatre, dacă vrei.

— Bine... atunci... primesc! zise Amy cu vocea tărăgănată.

— Așa îmi placi! Strig-o pe Meg și spune-i că ai cedat, zise Laurie și o bătă pe umăr mulțumit, ceea ce plictisi pe Amy mai mult de expresia „a cedat“.

Meg și Jo dădură fuga pe scări, să vadă cu ochii lor minunea care se săvîrșise; și Amy, simțindu-se o persoană importantă, plină de abnegație, făgădui că va pleca, dacă doctorul spune că Beth e rău bolnavă.

— Ce mai face scumpa noastră fetiță? întrebă Laurie, care ținea la ea, poate mai mult decît la celelalte, și era mai îngrijorat de soarta ei, mai tare decît ar fi vrut.

— Se simte mai bine, stă culcată pe patul mamei. A tulburat-o mult moartea copilului, aceluia, dar cred că n-a căpătat decît guturai. Cel puţin așa zice Hannah; dar pare foarte abătută și asta mă neliniștește, răspunse Meg.

— Ce grea e viața! suspină Jo, băgîndu-și minna în păr și zbîrlindu-l tot. Abia scăpăm de un necaz și dăm de altul. Parcă nimic nu merge cum trebuie, de cînd a plecat mama. Eu nu mai știu ce să fac.

— Ei, nu te mai ciufuli așa, că nu-~~u~~ stă bine. Aranjează-ți chica; Jo, și spune-mi să telegrafiez mamei tale sau nu? întrebă Laurie, care nu se împăca niciodată cu pierderea unicei podoabe a prietenei lui.

— Asta mă chinuiește, zise Meg. Dacă Beth e într-adevăr bolnavă, ar trebui să-i spunem, dar Hannah zice să nu facem asta, pentru că mama nu-l poate părăsi pe tata și știrea asta nu va fi decît o grijă în plus, pentru ea. Beth n-are să fie bolnavă multă vreme. Hannah știe ce trebuie să-i facă, și mama a zis s-o ascultăm, așa că s-ar cuveni să-i urmăm sfatul, dar mie îmi spune ceva, că nu facem bine.

— De, nu știu! Ce ar fi să-l întrebăm pe bunicul, după ce o vede doctorul?

— Așa vom face! Du-te și adu-l imediat pe dr. Bangs, porunci Meg. Nu putem hotărî nimic, pînă nu vine el.

— Stai pe loc, Jo! Eu fac pe comisionarul acestei case, zise Laurie, luîndu-și șapca.

— Poate ai treabă, începu Meg.

— Nu, mi-am terminat lecțiile pe ziua de azi!

— Înveți și în vacanță? întrebă Jo.

— Urmez exemplul bun pe care mi l-au dat vecinele mele, răspunse Laurie și apoi ieși pe ușă.

— Pun mari speranțe în băiatul ăsta, și Jo îl urmări cu un zîmbet aprobator, privindu-l cum sare gardul.

— E foarte bine... pentru un băiat, fu răspunsul destul de puțin amabil al lui Meg, fiindcă subiectul n-o interesa.

Dr. Bangs sosi, spuse că Beth are simptomele scarlatinei, dar că va avea o formă ușoară, deși îl pune pe gînduri povestea cu familia Hummel, apoi îi sfătui să trimită imediat pe Amy în altă parte, în așa fel ca pericolul să fie în orice chip înlăturat. În cele din urmă, Amy plecă, însoțită de Jo și Laurie.

Mătușa March îi primi cu ospitalitatea ei obișnuită.

— Ce vreți acum de la mine? întrebă ea, uitîndu-se chiorîș peste ochelari, iar papagalul de pe speteaza scaunului ei vociferă:

— Șterge-o de aici! Intrarea băieților e interzisă.

Laurie se retrase la fereastră și Jo îi spuse toată povestea.

— Hm, mă așteptam la asta. Cine vă pune să vă amestecați cu oamenii săraci. Amy poate să rămână și să ajute în casă, dacă nu se îmbolnăvește, deși sînt sigură că se va îmbolnăvi, cum are și aerul, de altfel. Nu plinge, fetițo! Mă enervează, să aud oamenii suflîndu-și nasul.

Amy era cît p-aci să înceapă să plîngă, dar Laurie, șiret, trase pe papagal de coadă, ceea ce-l făcu pe Polly să cîrîie mirat: „Drace!“, dar într-un mod așa de caraghios, că Amy începu să ridă.

— Ce se mai aude de la Washington? întrebă deodată doamna cea bătrînă.

— Tata e mult mai bine, răspunse Jo, laconic.

— A, da? Eu cred că nu mai rezistă mult. March n-a avut niciodată prea multă forță, fu răspunsul inveselector.

— Ha, ha! Să nu zici vreodată că mori. Tragi puțin tabac, și... rămîneți cu bine! țipă Polly, dansînd pe stîngia lui și agățîndu-se de boneta bătrînei, căci Laurie îl ciupea pe la spate.

— Țineți gura, pasăre bătrînă și obraznică, și tu Jo, ar fi bine să pleci imediat. Nu e frumos să bați drumurile cu un zăpăcit ca...

— Țineți gura, pasăre bătrînă și obraznică!, strigă Polly, rostogolindu-se de pe scaun dintr-un salt și repezindu-se să lovească cu ciocul pe „zăpăcitul“ care se tăvălea de ris.

— Mă îndoiesc că am să pot suporta asemenea viață, dar am să încerc, își zise Amy, cînd rămase singură cu mătușa March.

— Pleacă de aici, ești îngrozitor de urîtă, țipă Polly, la această frază lipsită de politețe, Amy nu-și putu ține un suspin.

CAP. XVIII

ZILE GRELE

Beth avu scarlatină și fu cu mult mai greu bolnavă decît și-ar fi închipuit toți, în afară de Hannah și de doctor. Fetele nu se pricepeau la boli și domnului Laurence nu-i era îngăduit s-o vadă, așa încît Hannah făcu cum știa ea, și dr. Bangs, deși foarte ocupat, își dădu toată osteneala, dar se bîzua pe acea minunată infirmieră care era Hannah. Meg stătea acasă ca să nu ducă boala familiei King și vedea de gospodărie, simțindu-se foarte îngrijorată și oarecum vinovată, de cîte ori scria scrisori, în care nu spunea nimic de boala lui Beth. Nu găsea că era frumos s-o înșele pe mama ei, dar i se spusese s-o asculte pe Hannah și ea nici nu voia să audă de așa ceva.

— Cum să i se spună asta doamnei March, ca să se necăjească pentru un fleac?

Jo se devotase lui Beth și stătea lângă ea, zi și noapte.

Nu era o muncă grea, pentru că Beth era foarte răbdătoare și suferea fără să se plîngă, atîta timp cît fu conștientă. Dar veni o vreme cînd, în timpul perioadelor de febră mare, începu să vorbească cu o voce răgușită, în fraze întretăiate, să cînte la pian pe cuvertură, ca și cum ar fi avut în față pianul ei iubit, și să încerce să cînte cu un gît așa de umflat, că nu ieșea nici un sunet. O vreme cînd nu mai recunoștea figurile familiale din jurul ei, li se adresa cu nume greșite și chema din tot sufletul pe mama ei. Atunci Jo, se înspăimîntă, Meg ceru să i se dea voie să scrie adevărul și chiar Hannah zise că: „se gîndise și ea la asta, dar că fetița nu e încă în pericol“. O scrisoare de la Washington îi îndureră și mai mult, căci boala domnului March se întorsese și nici vorbă nu putea fi să se înapoieze acasă, încă multă vreme de acum încolo.

Ce întunecate păreau zilele acum, ce tristă și singuratică rămăsese casa și ce grele erau inimile surorilor în timp ce lucrau și așteptau, iar umbra morții plutea deasupra unei case altădată fericită. Atunci, Margareta, stînd singură în salon, cu lacrimile picurîndu-i pe lucru, își dădu seama ce bogată fusese în bunuri, cu mult mai prețioase decît luxul pe care-l poți cumpăra cu bani, în iubire, pace și sănătate, adevăratele bunuri ale vieții. Atunci Jo, trăind în camera întunecoasă cu surioara care suferea mereu în fața ochilor ei, învăță să vadă frumusețea și blîndețea firii lui Beth, să simtă cîtă parte de duiosie aducea ea în inimile tuturor și să recunoască valoarea ambiției dezinteresate a lui Beth, de a trăi pentru ceilalți și de-a face casa fericită, doar prin simpla practică a unor virtuți pe care le-ar putea avea oricine și pe care toți ar trebui să le prețuiască mai mult decît talentul, bogăția și frumusețea. Și Amy, în surghiunul ei, ar fi dorit din tot sufletul să fie acasă și să muncească pentru Beth, dîndu-și seama că nici un serviciu nu e greu sau plicticos, aducîndu-și aminte, plină de remușcări, cîte din îndatoririle sale pe care le neglijase, fuseseră îndeplinite de acele mîini harnice. Laurie apărea mereu prin casă, ca o stafie care nu-și găsește odihnă, și domnul Laurence încuie pianul cel mare, pentru că nu putea suporta să i se aducă aminte de mica lui vecină, care-i făcuse atîtea seri plăcute. Tuturora le lipsea Beth. Lăptarul, brutarul, băcanul și măcelarul întrebau ce mai face. Doamna Hummel veni să ceară iertare pentru nesocotința ei și să roage să i se dea un giulgiu pentru Minna. Vecinii îi trimiteau cele mai bune urări și tot felul de lucruri cu care să se distreze și chiar cei care o cunoșteau bine fură surprinși să vadă cîți prieteni își făcuse Beth cea timidă.

În vremea aceasta, ea stătea în pat cu Joana lângă ea, căci chiar în aiurelile ei nu uitase de biata protejată. Îi era dor de pisici, dar

nu voi să i se aducă, să nu ia și ele boala, iar în orele ei de liniște, era foarte îngrijorată de soarta lui Jo. Trimitea multe sărutări lui Amy și le ruga să spună mamei lor că va scrie și ea în curînd. Deseori cerea toc și hîrtie și încerca să pună și ea un rînd în scrisoare, ca să nu-și închipuie tatăl ei că l-a uitat. Dar aceste intervale de revenire la cunoștință se sfîrșeau curînd și biata fetiță zăcea oră după oră, zvîrcolindu-se pe o parte și pe alta și rostind vorbe fără șir, sau cufundată într-un somn greu, care nu-i aducea nici o odihnă. Dr. Bangs venea de două ori pe zi Hannah o veghea noaptea, Meg ținea o telegramă în sertarul mesei ei, gata să fie expediată în orice clipă, iar Jo nu se mai mișca de lîngă ea.

Întîi decembrie fu o zi de iarnă în toată puterea cuvîntului. Sufla un vînt tăios, zăpada cădea din belșug, și anul părea să se pregătească curînd de moarte. Cînd veni dr. Bangs în dimineața aceea, se uită lung la Beth, îi luă mîna ei fierbinte în amîndouă mîinile lui și o ținu cîteva clipe, apoi i-o puse ușor pe pat, spunînd cu vocea scăzută Hannei:

— Dacă doamna March poate lăsa pe soțul ei, ar fi bine să fie chemată.

Hannah dădu din cap, fără să răspundă, căci buzele îi tremurau nervos. La auzul acelor vorbe, Meg se lăsă să cadă pe un scaun, ca și cum toate forțele ar fi părăsit-o brusc și Jo, după ce rămăsese cîteva momente ca trăsniță, galbenă la față, dădu fuga în salonaș, apucă iute telegrama din sertar și, trăgîndu-și repede haina pe ea, ieși ca o furtună afară, în viscol. Se întoarse curînd și în timp ce-și scotea pelerina, fără zgomot intră Laurie, cu o scrisoare în care li-se spunea că dmnul March se simte iar mai bine. Jo o citi plină de recunoștință, dar greutatea care o apăsa pe suflet nu părea să se ușureze și fața ei purta urmele unei dureri atît de adînci, că Laurie întrebă repede:

— Ce s-a întîmplat? E mai rău Beth?

— Am chemat pe mama, zise Jo, trăgînd de șoșoni, schimbată la față.

— Ai făcut bine, Jo! Ai făcut-o pe răspunderea ta? întrebă Laurie, așezînd-o în fotoliul din salon și scoțîndu-i șoșonii, pe care ea nu-i putea scoate, căci îi tremurau mîinile:

— Nu, așa a zis doctorul.

— Jo, să nu-mi spui că e așa de rău, strigă Laurie, tresărînd înspăimîntat.

— Ba este, nu ne mai recunoaște, nu mai vorbește de stolurile de porumbei verzi, cum numea ea frunzele din vița de vie de pe pereți. Nu mai e ca draga mea Beth și n-avem pe nimeni să ne

ajute. Mama și tata sînt plecați, iar Dumnezeu pare așa de departe, că nu-l mai găsesc.

Și lacrimile începură să curgă șiroaie pe obrajii lui Jo. Ca un orb, care, neputincios, își caută drumul prin întuneric, ea întinse mina și Laurie i-o luă într-a lui, șoptindu-i cu un nod în gît:

— Eu sînt aici, Jo, dragă! Sprijină-te de mine.

Jo nu putu răspunde, dar se „sprijini de el” și această caldă și prietenoasă stringere de mină îi mai îndulci puțin durerea și păru să o apropie de brațul divin, care, singur, o putea susține în această nenorocire. Laurie ar fi vrut să-i spună cîteva cuvinte de alinare, dar nu știu cum să înceapă, așa că rămase tăcut, mîngiindu-i capul plecat, cum făcea mama ei și acest simplu gest o liniști mai mult decît vorbele cele mai elocvente, căci Jo înțelese această simpatie mută și, în tăcere, învăță să înțeleagă că durerea se topește în fața iubirii. Jo își șterse lacrimile și ridică capul, cu un zîmbet de recunoștință:

— Îți mulțumesc, Teddy! Acuma mi-e mai bine. Nu mă mai simt așa de pierdută și de singură. Altădată am să încerc să suport mai bine durerile.

— Speră mereu că totul se va termina cu bine, asta are să te ajute foarte mult, Jo. În curînd mama ta va fi aici și atunci totul se aranjează.

— Mă bucur că tata e mai bine. Mama n-are să mai fie așa de îngrijorată, fiindcă trebuie să-l lase. O, Doamne! Necazurile vin întotdeauna grămadă și eu trebuie să le duc greul, suspină Jo, întinzîndu-și batista udă pe genunchi, să se usuce.

— Bine, dar Meg nu vă ajută? întrebă Laurie revoltat.

— Ba da, își dă toată osteneala, dar ea nu ține la Beth cît țin eu și ei n-are să-i lipsească, cum îmi va lipsi mie. Beth e conștiința mea și nu pot trăi fără ea. Nu pot! Nu pot!

Și izbucnind în lacrimi, Jo își băgă capul în batista udă și începu să plîngă disperată. Se ținuse tare, cît putuse, dar acum o răzbise durerea. Laurie își acoperi ochii cu mina și nu putu scoate o vorbă, pînă nu-și stăpîni tremuratul buzelor, și o senzație de înăbușire ce o simțea în piept. După cîteva clipe cînd suspinele lui Jo se mai potoliră, el zise plin de încredere:

— Nu cred că are să moară. E așa de bună și noi o iubim așa de mult, că Dumnezeu nu se va îndura s-o ia de lingă noi.

— Oamenii buni și iubiți mor întotdeauna, murmură Jo, dar se opri din plîns, căci vorbele prietenului ei îi ridicaseră moralul, cu toate îndoielile și cu toată teama ei.

— Biata fată! Ești obosită. Cînd te văd așa de pesimistă, nu te mai recunosc. Așteaptă puțin. Te învioresc eu, cît ai clipi din ochi.

Laurie se repezi afară din casă, coborînd cîte două trepte deodată; iar Jo își lăsă capul ostenit pe gluga cafenie a lui Beth, pe care nimeni nu se gîndise s-o ia de pe masă, unde fusese lăsată. Trebuie să fi avut vreun farmec ascuns, căci curînd fîrea potolită a blindei proprietare păru că pătrunde în Jo. Cînd Laurie veni alergînd cu un pahar de vin, în mină, ea îl luă cu un zîmbet și zise curajoasă:

— Beau în sănătatea dragei mele Beth. Ești un doctor bun, Teddy, și un prieten bun la nevoie. Cum am să-ți plătesc vreodată toate astea? adăugă ea; cînd vinul îi răcori corpul, după cum vorbele lui încurajatoare îi liniștiseră sufletul.

— Am să-ți trimit nota zilele acestea și diseară am să-ți dau ceva care să te încălzească pînă în măduva oaselor, mai bine decît pahare întregi de vin, zise Laurie, zîbindu-i misterios, cu niște ochi în care se citea o bucurie ascunsă.

— Ce anume? strigă Jo curioasă, uitînd pentru un moment de necazuri.

— Ieri am telegrafiat mamei tale și Brooke a răspuns că vine imediat. Diseară are să fie acasă și totul va fi iar bine, ca mai înainte. Ce zici de asta?

Laurie vorbise foarte repede și se înroșise de emoție, căci de teamă să nu supere pe fete, sau să facă rău lui Beth, ținuse ascunsă taina. Jo se făcu albă ca varul, se ridică iute de pe scaun și, în momentul în care el rostise ultima vorbă, își aruncă brațele pe după gîtul lui, strigînd în culmea fericirii:

— O, Laurie! O, mamă! Ce bine-mi pare! cea ce îl surprinse foarte mult. Acuma nu mai plîngea. ci rîdea nervos tremurînd toată și ținîndu-se de prietenul ei, încă zăpăcită de știrea aceasta neașteptată. Deși uimit de gestul ei, Laurie dădu dovadă de multă prezență de spirit. O bătău ușor pe spate și, văzînd că-și vine în fire, o sărută timid de vreo două ori, ceea ce o readuse pe Jo la realitate. Ținîndu-se de balustradă, îl îndepărtă ușor și zise, respirînd greu: O, nu! Nu face asta! Ai fost așa de drăguț, că ai chemat pe mama, împotriva voinței Hannei, că nu m-am putut opri să nu te iau de gît. Spune-mi cum s-au petrecut lucrurile și nu-mi da vin. Mă faci să mă port ca o nebună.

— Nu face nimic! rise Laurie, îndreptîndu-și cravata. Uite cum a fost: eu eram foarte neliniștit și bunicul la fel. Găseam că Hannah făcea abuz de autoritatea ei și că mama ta trebuia să afle. Nu ne-ar fi iertat niciodată, dacă Beth... în sfîrșit, dacă s-ar fi întimplat ceva. Și așa, l-am făcut pe bunicul să înțeleagă că a sosit vremea să facem și noi ceva și ieri m-am și repezit la poștă, findcă doctorul părea că nu-și mai ia răspunderea de ce se va întimpla și Hannah doar că nu m-a dat afară, cînd am propus să dăm o

telegramă. Nu pot să sufăr să fiu tratat în felul acesta și atunci m-am dus și am telegrafiat. Mama ta vine precis, ultimul tren e la două dimineța. Mă duc eu, s-o primesc. Tu înfrinează-ți bucuria și ține-o pe Beth liniștită, pînă sosește doamna March.

— Laurie, ești un inger! Cum să-ți mulțumesc?

— Sări iar de gîtul meu. Pot să-ți spun că-mi place, zise Laurie, zîbind mucalit, lucru pe care nu-l mai făcuse de două săptămîni.

— Nu, mulțumesc. Am s-o fac prin procură, cînd vine bunicul tău. Nu mă mai tachina, ci mai bine du-te acasă și te odihnește, fiindcă jumătate din noapte n-ai să dormi. Dumnezeu să te binecuvînteze, Teddy!

Jo se retrăsese într-un colț și, cum termină discursul, dispăru în grabă în bucătărie, unde se așeză pe un dulap de vase și declară pisicilor adunate că e „fericită, așa de fericită!“, iar Laurie plecă mindru de purtarea lui.

— Țsta e băiatul cel mai îndrăzneț pe care l-am văzut vreodată, dar îl iert și sper că doamna are să vină îndată, zise Hannah, cu un suspin de ușurare, cînd Jo îi anunță vestea cea bună.

Meg se bucură fără entuziasm și apoi rămase pe gînduri cu ochii la scrisoare, în timp ce Jo făcea ordine în cameră și Hannah „plămădea cîteva pateuri, dacă din întîmplare or veni musafiri neașteptați“. O boare de aer curat păru că adie în toată casa și ceva mai puternic decît razele soarelui lumina încăperile liniștite. Totul părea să se resimtă de o schimbare în bine. Păsărica lui Beth începu iar să ciripească și la fereastră descoperiră un trandafir pe jumătate înflorit. Focurile păreau că ard cu o vioiciune neobișnuită și de cîte ori se întîlneau fetele și se îmbrățișau, pe fețele lor palide se desena un zîmbet și-și șopteau, ca să-și dea mai mult curaj: „Vine mama, dragă! Vine mama!“ Toți se bucurau afară de Beth, care zăcea în aceeași amorțeală letargică, înconștientă de speranță sau bucurie, de îndoială sau de pericol. Îți făcea milă s-o vezi — obrații altădată rumeni, acuma schimbați și ochii rămași fără expresie — miinile altădată harnice, acuma slabe fără vlagă, buzele pe care altădată se juca zîmbetul, acuma vinete, părul altădată frumos și bine pieptănat, acuma neîngrijit și răvășit pe pernă. Zăcea așa, cît era ziua de lungă; doar din vreme în vreme ridica capul murmurînd: „Apă!“, cu buze arse de sete, că abia puteau rosti cuvîntul. Toată ziua Jo și Meg se plecară asupra ei, veghiînd, sperînd, cu încredere nemărginită în Dumnezeu și în mamă; și toată ziua căzu, într-una, zăpada, suflă aspru vîntul, și ceasurile trecură unul după altul, fără să se grăbească.

În cele din urmă se făcu noapte și, de cite ori bătea ceasul, surorile așezate fiecare pe o margine de pat, se uitau una la alta, cu ochi strălucitori, căci cu fiecare oră se apropia ajutorul. Doctorul venise și spusese că se va produce o schimbare în bine sau în rău, către miezul nopții, cînd se va întoarce.

Hannah, moartă de oboseală, se culcă pe sofa, la picioarele patului și adormi repede. Domnul Laurence se plimba agitat de colo pînă colo, prin salonaș, gîndindu-se că ar prefera să înfrunte mai curînd o baterie inamică, decît privirea disperată a doamnei March, cînd va intra pe ușă Laurie stătea lungit pe covoraș, așă- zicînd ca să se odihnească, dar în realitate uitîndu-se fix la foc, cu privirea gînditoare care dădea atîta blindețe și limpezime ochilor lui.

Fetele nu uitară niciodată noaptea aceea, cînd somnul nu li se lipi de gene și rămăseseră de veghe, pătrunse de sentimentul copleșitor al neputinței care ne apasă citeodată.

— Dacă Dumnezeu o cruță pe Beth, n-am să mă mai plîng niciodată, șopti Meg cu toată seriozitatea.

— Dacă Dumnezeu o cruță pe Beth, am să-l iubesc și am să-l slujesc toată viața, răspunse Jo, cu aceeași căldură.

— Ce n-aș da să n-am inimă, mă doare așa de rău, suspină Meg după un răstimp.

— Dacă viața va fi mereu grea ca acuma, nu vād cum o s-o ducem pînă la capăt, adăugă sora ei, abătută.

În această clipă, ceasul bătă miezul nopții. Fetele își uitară de necazurile lor și o priviră cu atenție pe Beth, căci avură impresia că se petrecuse o schimbare pe fața ei trasă. În cameră era o tăcere mormîntală; dar vaietul vîntului mai întrerupse din cînd în cînd liniștea adîncă Hannah, obosită, dormea mereu. Numai surorile zăriră umbra palidă care păru a se ivi deasupra patului ei. Trecu o oră și nimic nu se întîmplă, doar Laurie plecă în liniște, spre gară. Încă o oră și nimeni nu sosea. Biețile fete începură să fie chinuite de gîndul că au întîrziere din cauza viscolului, sau că li s-a întîmplat ceva pe drum, sau că o fi revenit boala tatălui lor, și mama lor nu putea veni.

Trecuse de ora două cînd Jo, care stătea la fereastră, gîndindu-se ce tristă e lumea în giulgiul de zăpadă spulberat de vînt, auzi ceva mișcîndu-se lingă pat și, întorcîndu-se repede, văzu pe Meg ingenunchind lingă fotoliul mamei ei, cu fața în pernă. Un fior rece o trecu prin tot corpul și-și zise înspăimîntată:

— Să știi că Beth a murit, și lui Meg îi e teamă să-mi spună. Într-o clipă fu înapoi, la postul ei. Ochii care-i ardeau de emoție avură impresia că s-a întîmplat o mare schimbare. Flacăra de febră din ochi și privirea de suferință dispăruseră și Jo nu mai

simți nevoia nici să plingă, nici să se vaiete. Aplecându-se asupra surioarei ei dragi, îi sărută fruntea și îi vorbește cu duioșie și șopti ușor:

— La revedere, scumpă Beth, la revedere!

Deșteptată de mișcarea dimprejur, Hannah sări ca arsă de pe sofa, dădu fuga la pat, se uită la Beth, care adormise din nou, îi pipăi miinile, îi ascultă respirația și apoi, aruncându-și șorțul în cap, se așeză jos și legănându-se înainte și înapoi, se minună:

— Temperatura i-a scăzut, respiră ușor, slavă Domnului!

Fetele nu-și puteau crede urechilor. Curind sosi doctorul care întări constatările Hannei. Era un om ca toți oamenii, dar fetelor li se păru un zeu, cînd le spuse cu o privire prietenoasă:

— Da, dragele mele, cred că fetița va rezista de acum încolo. N-o tulburați, lăsați-o să doarmă în liniște și, cînd se deșteaptă, dați-i doctoria.

Ce trebuia să-i dea, n-auzi nici una din ele, căci se strecurară amîndouă în salonul întunecat și stînd pe trepte, se îmbrățișară strîns, prea fericite, ca să mai vorbească. Cînd se întoarseră în cameră, credincioasa Hannah, le sărută și le alintă. Găsiră pe Beth dormind ca în vremurile bune, cu capul pe mină. Paloarea îngrozitoare dispăruse și respira liniștită, ca și cum atunci ar fi adormit.

— Numai, de-ar veni mama mai curînd! zise Jo, cînd începu să se lumineze de ziuă.

— Uite, zise Meg venind spre ea cu un trandafir alb, pe jumătate deschis. Credeam că floarea aceasta abia o să fie înflorită, ca să i-o punem miine lui Beth, dacă... s-ar fi dus de lingă noi. Dar a înflorit peste noapte și acum am de gînd să o pun aici în vas, așa încît cînd se va deștepta, draga de ea, primul lucru pe care-l va vedea să fie bobocul de trandafir și zîmbetul mamei.

Niciodată nu li se păru că e mai minunat răsăritul soarelui și niciodată nu găsiră că e mai frumoasă lumea, ca în zorii aceia cenușii, cînd, cu ochii grei de nesomn, priviră afară pe fereastră, după acea lungă și tristă veghe.

— Parcă e o lume de basm, zise Meg, zîmbindu-și, din dosul perdelei, de unde avea o priveliște fermecată.

— Ia ascultă! strigă Jo, sărind în picioare.

Într-adevăr se auziră clopoței jos la poartă, Hannah scîdase un strigăt, iar Laurie își băgă capul pe ușă și le șopti vesel:

— Fetelor, a sosit!

CAP. XIX

TESTAMENTUL LUI AMY

În timp ce acasă se desfășurau aceste evenimente, Amy o ducea greu cu mătușa March. Suferea mult, din cauza exilului și pentru prima oară în viața ei înțelegea ce mult era iubită și răsfățată acasă. Mătușa March nu răsfăța pe nimeni — nu-i plăcea genul ăsta de educație — dar încerca să fie prietenoasă, pentru că această fetiță bine crescută îi plăcea foarte mult, și mătușa March păstrase un colțișor în inima ei, pentru copiii nepotului, deși nu găsea că trebuie să-și mărturisească slăbiciunile. Își dădu toată osteneala s-o facă pe Amy fericită, dar, Doamne sfinte, cite greșeli făcu! Unii bătrini știu să-și apropie pe cei tineri, cu toate slăbiciunile și cu tot părul lor cărunt, înțeleg micile griji și bucurii ale copiilor, îi fac să se simtă bine și știu să ascundă o povață sub forma unui joc plăcut. Dar mătușa March nu avea acest dar și o plictisea de moarte pe Amy, cu regulile și ordinele ei, cu felul ei înțepat de a fi și cu discursurile ei lungi și obositoare. Descoperind că Amy e mai docilă decât sora ei, doamna cea bătrână găsi că e de datoria ei să încerce să anihileze — pe cât se poate — efectele rele ale libertății și indulgenței de acasă. Și astfel o luă pe Amy sub controlul ei și încercă s-o crească, așa cum fusese crescută și ea cu șaiszeci de ani mai înainte, procedeu care supără nespus pe Amy și o făcu să se simtă ca o muscă prinsă în pinza unui păianjen nemilos.

Trebuia să spele ceștile în fiecare zi, să frece lingurițele de modă veche, ceainicul cel mare de ceai și paharele, până luceau ca oglinda. Și pe urmă trebuia să șteargă praful, un lucru ingrozitor pentru ea! Nici o pată cit de mică nu scăpa ochiului vigilent al mătușii March, și toate mobilele aveau picioare cu multe încrustături, care nu se putea șterge niciodată cumsecade. Pe urmă trebuia să dea de mâncare lui Polly, să pieptene cățelușul, să urce și să coboare scara de zeci de ori, să aducă ceva sau să transmită ordine, căci bătrina era șchioapă și foarte rar se scula din fotoliu. După aceste treburi obositoare, trebuia să-și facă lecțiile, ceea ce era, într-adevăr, piatra ei de încercare. Apoi i se dădea o oră liberă, și, atunci, ține-te distracție! Laurie venea în fiecare zi și atîta se ținea de mătușa March, până ce-i dădea voie lui Amy să iasă cu el, și atunci se plimbau sau călăreau, într-un cuvînt o duceau foarte bine. După prînz, trebuia să facă lectură cu voce tare și să stea cuminte, cit dormea bătrina, ceea ce dură cam o oră, căci de la prima pagină începea să moțăie. Apoi venea timpul lucrurilor de cirpit și Amy cosea cu o supunere aparentă, dar în fond nemulțumită, pînă la apusul soarelui, cînd i se dădea voie să

se distreze, cum vrea, vreo cîteva ceasuri. Seara era însă și mai rău, fiindcă atunci mătușa March începea să istorisească întîmplări din tinerețea ei, care nu se mai terminau și pe care Amy le găsea îngrozitor de plicticoase, încît se ducea întotdeauna la culcare cu gînd să-și plîngă soarta nefericită, dar adormea, de obicei, înainte de a fi stors două-trei lacrimi.

Dacă n-ar fi fost Laurie și bătrîna Esther — fata din casă —, Amy simțea că n-ar fi putut rezista. Numai papagalul cit o înnebunea. Pasărea simți de la început că fata nu-l place și se răzbuna cu fel de fel de răutăți. O trăgea de păr, de cîte ori se găsea prin apropierea lui, își răsturna piinea și laptele ca s-o necăjească, după ce abia îi curățase colivia, făcea pe Mop să latre, ciupindu-l, în timp ce Madame moțăia. Îi spunea cuvinte urite de față cu musafirii și se purta în toate privințele, ca o pasăre bătrînă și nesuferită. Pe urmă nu-i plăcea deloc cîinele, un animal gras și mereu furios, care își arăta dinții și o lătra, cînd îi făcea toaleta și care se lăsa pe spate cu picioarele în aer, cu o mutră foarte caraghioasă, cînd voia să i se dea ceva de mîncare, ceea ce se întîmpla de zeci de ori pe zi. Bucătăreasa avea un caracter uricios, vizitiul era bătrîn și surd. Numai Esther o mai băga în seamă pe mica domnișoară.

Esther era o franțuzoiacă care servea de ani de zile pe „Madame“, cum o numea ea pe stăpîna ei. Ajunsese s-o tiranizeze pur și simplu, pe bătrînă, care nu mai putea trăi, fără ea. Adevăratul ei nume era Estelle, și ea se supusese să-l modifice, cu condiția ca să nu i se ceară să-și schimbe și religia. Prinsese drag de *mademoiselle* și o distra cu povești ciudate din viața ei din Franța, de cîte ori aranja dantelele madamei și Amy stătea cu ea. Îi dădea voie să se plimbe peste tot, în casa mare și să privească cu atenție lucrurile frumoase, dar ciudate, îngrămădite în dulapurile enorme și în lăzile de modă veche; căci mătușa March strîngea și ținea ascunse nenumărate lucruri ca o coșofană. Ceea ce îi plăcea mai mult lui Amy din toată casa era biroul indian, plin de sertare ciudate, cu despărțituri abia vizibile și cu locuri ascunse, unde ținea tot felul de podoabe, unele de preț și altele doar de curiozitate, toate cu o vechime mai mare sau mai mică. Amy era foarte fericită, cînd i se permitea să examineze și să aranjeze acele lucruri. Din toate îi plăcea mai ales caseta cu bijuterii, unde pe perne de catifea stăteau podoabe care gătiseră pe o femeie frumoasă, acum patruzeci de ani. Se găsea acolo șiragul de grenate pe care-l punea mătușa March, cînd se ducea în vizită, perlele pe care i le dăduse tatăl ei, cînd se măritase, diamantele de la iubitul ei, inele și ace de doliu din jad,

medalioane ciudate, cu portrete de-ale prietenilor răposați, sălcii plingătoare făcute din păr, brățări de copil pe care le purtase unica ei fetiță, ceasul cel mare al unchiului March, cu sigiliul roșu, cu care se jucaseră atâtea mâini de copil, și într-o cutie, singur, inelul de logodnă al mătușii March prea mic acum pentru degetul ei gras, dar puse cu grijă deoparte, drept cea mai prețioasă dintre bijuterii.

— Pe care ar alege-o *mademoiselle*, dacă ar fi întrebată? o puse la încercare Esther, care stătea întotdeauna lângă ea, ca să supravegheze și să încuie obiectele de preț.

— Eu prefer diamantele, dar nu sînt salbe pe aici, și mie îmi plac foarte mult salbele, vin așa de bine! Dacă ar fi după mine, aș alege asta, se hotărî Amy, privind cu admirație un șir de mătănii de aur și abanos, de care atîrna o cruce grea din aceleași materiale.

— Și eu rivnesc grozav tot la asta, dar nu ca podoabă. Pentru mine, o catolică convinsă, nu sînt decît niște mătănii, zise Esther, învăluind bijuteria într-o privire lacomă.

— Se întrebunțează și astea ca șiragul de mătănii din lemn mirositor, care atîrnă de oglinda dumatăle? întrebă Amy.

— Întocmai, ca să te rogi cu ele. Sfinții ar fi mai mulțumiți, dacă șiragul ăsta ar fi fost folosit ca mătănii, nu ca o bijuterie, care să măgulească vanitatea omenească.

— După cit mi se pare mie, rugăciunile îți aduc multă mîngiere, Esther. Cînd cobori jos, pari întotdeauna liniștită. Ce n-aș da să fiu și eu la fel.

— Dacă *mademoiselle* ar fi categorică, și-ar găsi repede liniștea sufletească, dar cum nu este, ar fi bine să se ducă în fiecare zi într-un loc retras, să mediteze, și să se roage, cum făcea stăpîna mea cea bună, pe care am slujit-o înaintea Madamei. Își făcuse o capelă mică și acolo găsea mîngiere, pentru multe necazuri.

— Crezi că ar fi bine să fac și eu la fel? întrebă Amy, care, în singurătatea ei, simțea nevoia unui ajutor oarecare, mai ales, că acum, cînd Beth nu mai era lângă ea, să-i amintească, uitase de cărticica ei de rugăciuni.

— Ar fi minunat și ți-ar face bine. Îți aranjez cu dragă inimă vestiarul cel mic, dacă-ți place. Nu spune nimic Madamei, dar cînd doarme, du-te și stai acolo singură și roagă-te pentru mîntuirea sufletului tău și pentru sănătatea surioarei tale dragi.

Esther era într-adevăr evlavioasă și sfaturile ei erau foarte sincere, fiindcă avea o inimă bună și-i părea rău că fetele sînt necăjite. Lui Amy îi plăcu ideea, căci avea astfel prilej să se distreze aranjînd odăița, de lângă camera ei.

— Tare aș vrea să știu cui o să treacă toate lucrurile astea frumoase, după moartea mătușii March, zise ea, punînd încet la

loc mătăniile lucitoare și închizînd casetele cu bijuterii, una cîte una.

— Tîe și surioarelor tale. Știu ei! Madame are încredere în mine. Am fost martoră, cînd și-a făcut testamentul, șopti Esther zîbind.

— Ce frumos din partea mătușii, dar ce n-aș da să le avem acum. Aminarea nu e lucru plăcut, observă Amy, uitîndu-se încă o dată la diamante.

— Acuma e prea devreme pentru niște fete tinere, să poarte asemenea lucruri. Prima care se logodește, capătă perlele, așa a zis Madame. Și-mi spune mie cîva că inelul mic cu peruzele și-l va da tîe, cînd pleci, fiindcă Madamei îi place cum te porți.

— Adevărat? O, am să fiu un mielușel, numai să pot căpăta inelul ăsta frumos! E cu mult mai drăguț decît al lui Kitty Bryant. Ca să-ți spun drept, mătușa March îmi place.

Și Amy încercă fericită inelul albastru, ferm hotărîtă să-l cîștige.

Începînd din acea zi, fu un model de cumîntenie și bătrîna, satisfăcută, se felicită, de succesul educației ei. Esther, completă mobila odăiței cu o măsuță și un scaun de rugăciune, iar deasupra atîrnă un tablou, luat dintr-una din camerele încuiate. Își închipuia că n-are cine știe ce valoare, dar fiind foarte potrivit pentru camera de rugăciune, îl puse acolo, știind că Madame n-are să afle niciodată și, chiar dacă afla, n-are să se supere. Era totuși o copie foarte bună după un tablou celebru și ochii iubitori de frumos ai lui Amy nu se săturau niciodată să privească trăsăturile frumoase ale Maicii Domnului, în vreme ce simțămînte duioase îi umpleau inima. Pe masă puseseră *Noul Testament*, cartea cu imnuri și un vas, mereu plin cu cele mai frumoase flori, pe care i le aducea Laurie. Acolo venea în fiecare zi, să stea singură și să se roage „pentru mîntuirea sufletului ei și pentru sănătatea surioarei ei dragi“. Esther îi dăruise niște mătănii negre, cu o cruce de argint, dar Amy, nu le folosi ca mătănii ci le atîrnă sus, căci se îndoia că se potrivesc cu rugăciunile protestante.

Fetița era foarte sinceră în ceea ce făcea, căci, rămasă singură, departe de familia ei dragă, unde era în siguranță, simțea așa de tare nevoia unei mîini prietenești, care s-o sprijine, că instinctiv se întoarse spre Prietenul puternic și bun care înconjoară cu iubire părintească pe toți copiii lui. Îi lipsea ajutorul mamei ei, care s-o îndrume, dar își dădu osteneala și găsi singură călea cea bună și o urmă plină de încredere. Amy era însă o pelerină, care abia pornise la drum și sacul din spate i se părea foarte greu. Încerca totuși să se uite pe sine, să fie mereu veselă și să se simtă mulțumită, cînd făcea binele, chiar dacă n-o vede și n-o laudă

nimeni. O dată cu prima ei hotărîre de a fi foarte cuminte, se decise să-și facă testamentul, ca mătușa March, așa că, dacă se îmbolnăvește și moare, lururile ei să fie just și generos împărțite. I se strînse inima numai la gîndul că trebuie să se despartă de micile ei comori, care în ochii ei erau tot așa de prețioase ca și bijuteriile bătrinei.

Într-una din orele ei libere, scrise cum putu mai bine acest document important, ajutată puțin și de Esther, în ce privește termeni legalii; și, după ce se iscăli și franțuzoaica, Amy se simți ușurată și-l puse de o parte, ca să-l arate lui Laurie, pe care voia să-l cîmbă ca al doilea martor. Cum ploua afară, se duse sus, să-și petreacă vremea într-unul din saloane și luă pe Polly cu ea, ca să-i țină de urît. În cameră această era o garderobă plină cu costume de altădată, cu care Esther îi dădea voie să se joace. Era distracția ei preferată să se împodobească cu brocaturi îngălbenite și să se plimbe făloasă încoace și încolo prin fața oglinzii aceleia enormă, să facă reverențe elegante și să-și tirească trena, cu un foșnet care o fermeca. Era așa de ocupată în ziua aceea, că nici nu-l auzi pe Laurie sunînd și nu băgă de seamă că-și virise capul pe ușă și o văzu pășind grav în sus și în jos, făcîndu-și vînt cu evantaiul și dînd din cap. Își pusese un turban mare roșu, care contrasta ciudat cu brocatul albastru al rochiei și cu juponul cadrilat, pe fond galben. Trebuie să umble cu grijă — avea tocuri înalte — și, cum povesti Laurie lui Jo după aceea, era foarte caraghios s-o vezi pe Amy călcînd cu pași mărunți, în costumul ei viu colorat, cu Polly pe lingă ea, imitînd-o pe cît putea și oprindu-se din cînd în cînd, ca să izbucnească într-un chichot de ris:

— Nu sintem gigea? Pleacă de aici, sperietoare! Țineți gura! Sărută-mă dragă, ha, ha!

Abia ținîndu-se de ris, ca să nu ofenseze pe Înălțimea Sa, Laurie bătu în ușă și fu primit foarte grațios.

— Stai jos și odihnește-te, pîră așez eu lucrurile astea la loc. Pe urmă vreau să te cînsult într-o chestiune foarte importantă, zise Amy, după ce se arătase în toată splendoarea ei, și-l trăsese pe Polly de o parte. Pasăre asta are să-mi scoată peri albi, continuă ea, luîndu-și muntele roșu, din cap, în timp ce Laurie se așeză cîlare pe un scaun. Ieri, pe cînd dormea mătușa și eu stăteam cuminte, că abia respiram, Polly începu să țipe și să dea din aripi în colivia lui. Mă dusei să-i dau drumul și găsii acolo un păianjen enorm. Îl dădui afară cu cleștele și el se băgă sub bibliotecă. Polly pași foarte tanșos după el, se lăsă în jos, își băgă capul sub bibliotecă să vadă și zise pe tonul lui caraghios: „Ieși de acolo să facem o plimbare, dragă“. Mi-a fost imposibil să nu riđ, și atunci Polly începu să injure și mătușa se sculă și ne certă pe amîndoi.

— Și păianjenul a primit invitația junelui? întrebă Laurie căscind.

— Da, a ieșit imediat și Polly a fugit înspăimântat de moarte și s-a cățarat pe scaunul mătușii țipind: Prinde-o, prinde-o! în timp ce eu vinam păianjenul.

— Asta e o minciună! strigă papagalul, lovind cu ciocul în pantofii lui Laurie.

— Dacă ai fi al meu, ți-aș rupe gitul, mizerabile! se infurie Laurie, arătând pumnul păsării, care își lăsă capul pe o parte și croncăni grav: „Domnul să fie cu tine! Să trăiești, fiul meu!”

— Sint gata acum, zise Amy, închizînd garderoba și scoțînd o hîrtie din buzunar: Citește, te rog, asta și spune-mi dacă e bine făcută. Am simțit nevoia să-l scriu; vezi, viața e nesigură și vreau să nu se întîmple neînțelegeri deasupra mormintului meu!

Laurie își mușcă buzele și, întorcînd puțin capul, ca să nu-l vadă fetița care vorbea, pe gînduri, citi următorul document, cu o gravitate potrivită împrejurărilor, ținînd seama de ortografie:

ULTIMA MEA VOINȚĂ

Eu, Amy Curtis March, fiind în întreaga posesie a minții mele, dăruiesc toată averea mea terestră, după cum urmează:

Tatălui meu, cele mai bune tablouri, schițe, hărți și operele mele de artă, inclusiv ramele. De asemenea, suma de o sută shilingi, să facă ce crede cu ei.

Mamei mele, toată rufăria mea, afară de șorțul albastru cu buzunare; de asemenea portretul meu și medalia, cu urări de bine.

Scumpei mele surori, Margareta, îi dau inelul cu peruzele (dacă-l capăt), cutia cea verde cu porumbel pe capac, bucata de dantelă veritabilă să-și facă guler din ea și schița mea care o reprezintă, ca să-și amintească de fetița ei.

Lui Jo îi las broșa mea, aceea reparată cu ceară roșie, călimara mea de bronz — capacul i l-a pierdut ea — și cel mai prețios șoarece de ghips pe care-l posed, ca să-mi repar greșala de a-i fi ars manuscrisul.

Lui Beth (dacă trăiește după mine) îi dau păpușile și biroul cel mic, evantaiul, gulerele de olandă și papucii cei noi, dacă-i poate purta, fiind slabă, cînd se va face bine. Exprim de asemenea regretul că mi-am bătut joc de Joana.

Prietenului și vecinului meu, Theodore Laurence, las prin testament portofoliul meu și modelul în argilă al unui cal, deși a zis că n-are gft. De asemenea, cu mulțumiri pentru marea lui bunătate, în clipele grele, prin care am trecut, oricare dintre operele mele de artă care-i place (Notre Dame e cea mai bună).

Binefăcătorului nostru, bătrînul domn Laurence, îi las cutia mea roșie cu oglindă înăuntru, bună de pus penițe înăuntru, ca să-i amintească de fata care nu mai e și care-i mulțumește pentru amabilitățile lui față de familia ei, mai ales față de Beth.

Doresc ca prietena mea cea mai bună, Kitty Bryant, să aibă șorțul meu albastru de mătase și inelul meu cu montura de aur, cu o sărutare.

Lui Hannah îi dau cutia de panglici pe care o dorea și toate lucrurile cîrpite, sperînd că „de mine își va aminti, de cîte ori le va privi“.

Și acum, după ce am dispus de lucrurile mele cele mai prețioase, sper că toată lumea va fi mulțumită și nu vor ține de rău pe moartă. Iert pe toată lumea și plec cu credința că ne vom înfîlîni cu toții, cînd va suna trompeta judecării de apoi. Amin.

Acest testament îl pecetluiesc cu mîna mea, azi 20 noiembrie, Anno Domini 1861.

AMY CURTIS MARCH

Martori: Estelle Valnor

Theodore Laurence.

Ultimul nume era scris cu creionul și Amy îi explică că el trebuie să-l scrie din nou cu cerneală și să-i sigileze testamentul, cum se obișnuiește.

— Cine ți-a băgat asta în cap? Ți-a povestit cineva că Beth și-ar fi dăruit lucrurile? întrebă Laurie, serios, cînd Amy îi puse în față o panglică, ceară roșie, o luminare și o călimară.

Ea îi dădu toate explicațiile și apoi întrebă îngrijorată:

— Dar ce e cu Beth?

— Îmi pare rău că ți-am spus, da, de vreme ce am început, trebuie să termin. S-a simțit așa de rău într-o zi, încît i-a spus lui Jo că vrea să lase pianul ei lui Meg, păsărica ție, și biata păpușă lui Jo, cre are s-o iubească în amintirea ei. Îi părea tare rău, că are așa de puțin de dat, și la ceilalți ne-a lăsat șuvițe de păr, iar

bunicului, multe sărutări. Dar nici prin gând nu i-a trecut să-și facă testament.

Laurie semnă și sigilă, în timp ce vorbea, fără să ridice capul, când o lacrimă căzu pe hîrtie. Amy era tulburată, dar nu zise decît atît:

— Nu se pun cîteodată un fel de post-scripte la testament?

— Ba da! „Codicile“ se numesc.

— Pune te rog unul într-al meu, că vreau să mi se taie toate bucele și să fie date prietenilor. Am uitat de asta; dar să se facă, deși are să-mi strice aspectul.

Laurie îl adăugă, zîmbind de ultîmul și cel mai mare sacrificiu al lui Amy. Apoi o distră timp de o oră și arată mult interes pentru toate încercările prin care trece. Dar cînd își luă rămas bun, Amy îl ținu un moment ca să-l întrebe în șoaptă, cu buzele tremurînd:

— Spune, e adevărat că Beth e în pericol?

— Din nefericire, am impresia că e adevărat; dar să sperăm că totul se va sfîrși cu bine, așa că nu trebuie să plîngi, dragă.

Și Laurie îi trecu un braț pe după umeri, cu un gest prietenos și Amy se simți mai mîngîiată.

După ce plecă Laurie, Amy se duse în mica ei capelă, și, ingenunchinî în întuneric, se ruga pentru Beth, cu ochii în lacrimi și cu inima îndurerată, înțelegînd că un milion de inele cu peruzele n-ar consola-o de pierderea iubitei ei surioare.

CAP. XX

CONFIDENȚE

Nu cred că există cuvinte prin care să se poată descrie întîlnirea mamei cu fîcele ei. Asemenea ceasuri e frumos să le trăiești, dar foarte greu să le povestești; așa încît am să le las la închipuirea cititorilor. E de ajuns să spun că în toată casa domnea acum fericirea adevărată și speranța plină de iubire a lui Meg se realizase, căci cînd Beth se deșteptă din acel somn lung și întremător, primele lucruri pe care-i căzură ochii fură bobocul de trandafir și zîmbetul mamei. Prea slăbită, ca să se mai minuneze de ceva, suflase doar și se făcu mică în brațele celor din jurul ei, simțînd că dorul ei aprins îi fusese în sfîrșit potolît. Apoi adormi din nou și fetele se îngrijiră de mama lor, care nu voia să dea drumul mîinii celei slabe, ce nu se desfăcea dintr-a ei nici chiar în somn. Hannah aduse o cafea cu lapte, nespus de gustoasă, cu nesfârșite alte bunătăți pentru călătore, acesta fiind singurul ei

mijloc de a-și manifesta bucuria. Meg și Jo făcură pe mama să nu lase nici o bucățică, în timp ce ascultau veștile de la tatăl lor, spuse în șoaptă, și aflară de făgăduiala domnului Brooke de a rămâne să îngrijească de el, de întârzierile cauzate de furtună, în călătoria ei spre casă, de încrederea nemărginită pe care i-o dăduse zimbetul plin de speranță al lui Laurie, când sosise, moartă de oboseală, de griji și de ger.

Că zi ciudată și totuși plăcută fu! Așa de strălucitoare și de veselă afară, căci toată suflarea părea că ieșise în întâmpinarea primei zăpezi; așa de liniștită și de odihnitoare, înăuntru, căci toată lumea dormea, extenuată de oboseală și veghe, iar Hannah păzea la ușă, dînd mereu din cap, cu simțămîntul de ușurare că o mare greutate le-a fost luată de pe umeri. Meg și Jo închiseră ochii osteniți și se odihniră ca niște corăbii bătute de furtună, acuma ancorate în siguranță, într-un port liniștit.

Doamna March nu voia să plece de lângă Beth. Se așezase în fotoliu, trezindu-se deseori din somn, ca s-o privească pe gînduri și să-și pipăie copilul, cum își pipăie un avar comoara lui regăsită.

În timpul acesta, Laurie plecase în goană să consoleze pe Amy și i spuse povestea așa de frumos, că mătușa March în persoană își ștergea mereu nasul și nu zise deloc: „V-am spus eu!” Amy fu așa de tare în această ocazie, că ne-am fi putut închipui că rugăciunile pentru mîntuirea sufletului din capelă, începură să dea roade. Își șterse repede lacrimile, își ținu în frîu nerăbdarea de a vedea pe mama ei și nici nu se mai gîndi la inelul cu peruzele, cînd bătrîna fu cu totul de părerea lui Laurie, admițînd că se purtase „ca o adevărată domnișoară”. Chiar Polly păru impresionat — zise că e „fată de treabă”. Îi ură să trăiască și o rugă: „Hai să facem o plimbare, dragă”, pe tonul cel mai prietenos. Ar fi ieșit cu plăcere în aerul curat de afară, dar descoperind că Laurie cade jos de somn, cu toate eforturile lui eroice de a ascunde acest fapt, îl convinse să se odihnească pe divan, pînă scrie ea un pîilet pentru mama ei... Stătu multă vreme să-l scrie și, cînd se întoarse, îl găsi întins cu capul pe braț și dormind buștean, în timp ce mătușa March trăsese perdelele și acum stătea jos cu mîinile în poală și cu un aer blajin, lucru neobișnuit la ea.

După cîtva timp, începură să creadă că n-are să se mai deștepte pînă la noapte și chiar așa s-ar fi și întîmplat, dacă nu l-ar fi trezit țipetele de bucurie ale lui Amy, la vederea mamei ei. În ziua aceea, desigur, că au fost multe fete fericite în oraș, dar cred că Amy fu cea mai fericită dintre toate, cînd se așeză în poala mamei ei și-i povesti toate necazurile, fiind consolată în schimb cu zimbete și cu mîngîieri pline de iubire. Stătură singure în capelă, la care mama ei nu obiectă nimic, cînd i se explică scopul.

— Dimpotrivă, îmi place foarte mult, dragă, zise ea, învăluind într-o privire mătâniile pline de praf cărticica roasă și tabloul frumos, cu coronița de brad. E o foarte bună idee să-ți găsești un loc, unde să poți sta liniștită, cînd ești supărată sau amărită. Trecem prin multe împrejurări grele, în viața asta a noastră, dar nu le putem suporta, decît cînd ne rugăm cum trebuie. Mi se pare că și fetița mea a început să învețe lucrurile acestea?

— Da mamă, și cînd mă voi duce acasă, vreau să am și eu un colțisor, în scrinul cel mare, unde să-mi pun cărțile și copia pe care am încercat s-o fac după tabloul ăsta. Fața femeii nu prea e bine, e prea frumoasă pentru pîterile mele, dar copilul e bine desenat și țin foarte mult la el. Îmi place să cred că a fost și el copil odată, fiindcă atunci îl simt mai aproape de mine și asta mă ajută.

Cînd Amy arătă cu degetul spre copilul-Isus de pe genunchii mamei lui, doamna March văzu pe mîna ridicată ceva care o făcu să zîmbească, nu zise nimic, dar Amy înțelese privirea, și după o clipă, adăugă, cu gravitate:

— Voiam să-ți vorbesc de asta, dar am uitat. Azi dimineată mătușa m-a chemat la ea, m-a sărutat, mi-a pus inelul în deget și mi-a spus că-i fac cinste și că ar vrea să mă aibă mereu lingă ea. Mi-a dat și suportul acela curios, ca să-mi țină inelul pe deget, fiindcă era prea mare. Mi-ar place să-l port. Îmi dai voie?

— Sînt frumoase amîndouă, dar găsesc că ești prea tinărară pentru asemenea podoabe, Amy, zise doamna March, uitîndu-se la mîna mea mică și grăsuță, cu șirul de pietre albastre ca cerul, de pe degetul arătător, și cu suportul delicat, formate din două mîini mici, tot din aur, înlănțuite strîns.

— Am să-mi dau osteneala să nu fiu vanitoasă, zise Amy. Nu-mi plac numai pentru că sînt așa de frumoase. Vreau să le port mai mult cum purta fetița din poveste brăjara, ca să-mi amintească de ceva.

— De mătușa March poate? întrebă mama ei rîzînd.

— Nu să-mi aducă aminte să nu fiu egoistă.

Amy părea așa de serioasă și așa de sinceră, că mama ei nu mai rise, ci ascultă atentă propunerea ei.

— În ultima vreme m-am gîndit mult la „sacul meu de răutăți” și am găsit că egoismul e cel mai mare păcat al meu, așa că mă voi căzni din tot sufletul să mă vindec de acest rău. Beth nu e egoistă, de aceea o iubesc toți și ar fi așa de nenorociți, dacă ar pierde-o. Dacă eu aș fi bolnavă, oamenii n-ar fi așa de îndurerați, și nici n-aș merita să fie; dar mi-ar plăcea să fiu iubită de mulți prieteni și să le fie la toți dor de mine, așa că vreau să încerc să fiu întocmai ca Beth. Sînt în stare să-mi uit făgăduielile; dar, dacă

am ceva cu mine, care-mi aduce mereu aminte, cred că are să meargă mai bine. Ce zici, e bine așa?

— Da, dar eu am mai multă încredere în colțișorul din scrinul cel mare. Poartă inelul, dragă, și-ți dă toată osteneala. Sint sigură că ai să învingi, căci dorința sinceră de a face binele înseamnă băătălia câștigată pe jumătate. Acuma trebuie să mă întorc la Beth. Fii tare, fetița mea și în curind vei veni iar acasă printre noi.

În seara aceea, în vreme ce Meg scria tatălui ei, ca să-i aducă la cunoștință că a sosit călătorea, bună și teafără, Jo se furișă sus în camera lui Beth, unde o găsi pe mama ei, la locul ei obișnuit. Rămase un moment pe loc, neștiind ce să facă, trecindu-și mina prin păr, cu un gest obosit.

— Ce s-a întâmplat, draguță? întrebă doamna March, întinzându-i mina cu un zimbet care îndemna la mărturisiri.

— Vreau să-ți spun ceva, mamă.

— E vorba de Meg?

— Ce repede ai ghicit! Da, e vorba de ea, și cu toate că e un lucru de nimic, mă preocupă.

— Beth a adormit. Spune-mi tot, dar vorbește încet. Sper că Moffat acela n-a mai dat pe aici, spuse doamna March pe un ton sever.

— Nu! I-aș fi trintit ușa în nas, dacă ar fi îndrăznit, zise Jo, așezându-se pe podea, la picioarele mamei ei. „Vara trecută Meg a lăsat o pereche de mănuși dincolo la Laurie, și numai una i-a fost dată înapoi. Uitasem de lucrurile astea, cînd, într-o bună zi, Teddy îmi spuse că cealaltă mînușă se găsește la domnul Brooke. O ținea în buzunaul de la haină și odată i-a căzut. Teddy l-a tachinat pentru asta și atunci domnul Brooke a mărturisit că o place pe Meg, dar nu îndrăznește să i-o spună, fiindcă e așa de tinărară și el așa de sărac. Spune, nu găsești că astea sînt lucruri surprinzătoare?

— Crezi că Meg ține la el? întrebă doamna March cu o umbră de îngrijorare în ochi.

— Doamne sfinte! Eu habar n-am de iubire și de prostii de astea! se scutură Jo, disprețuitoare. În romane, fetele îndrăgostite tresar, și se înroșesc, leșină, slăbesc și se poartă ca niște nebune. Dar Meg nu făcea nimic din toate astea. Mănincă, bea și doarme, ca orice ființă normală, mă privește drept în ochi, cînd îi vorbesc de omul acela, și se înroșește doar puțin, cînd Teddy ia în ris pe amorezați. I-am interzis să facă asta, dar nu prea mă ascultă.

— Atunci tu crezi că pe Meg n-o interesează John?

— Cine? strigă Jo, făcînd ochii mari.

— Domnul Brooke! Ne-am obișnuit la spital să-i zicem John și lui îi place.

— O, Doamne! Eram sigură că ai să-i ei partea. A fost drăguț cu tata și dumneata n-ai să-l dai afară și ai s-o lași pe Meg să se mărite cu el, dacă îi place ei. Nu-i frumos să răsfețe pe tata și să se ia bine pe lângă tine, numai ca să-ți intre în suflet, și cu un gest de supărare, Jo își-trecu mina prin păr, zbirlindu-l.

— Draga mea, nu te înfuria și ascultă cum s-au petrecut lucrurile. După dorința domnului Laurence, John mă întovărăși și arată atita devotament față de tatăl tău, că ne căzu drag la toți fără voia noastră. Fu cit se poate de cinstit, în ce privește pe Meg. Ne-a mărturisit că o iubește, dar că, înainte de a se căsători cu ea, vrea să-i înjghebeze un cămin. Ne ceru însă voie s-o iubească mai departe, să muncească pentru ea și să încerce să-i câștige iubirea. E un om... cum sint puțini pe lume. Cum era să nu-i ascultăm rugămintea? Dar în orice caz, eu n-am să admit ca Meg să se logodească așa de tinără.

— Sper că nu! Ar fi stupid! Știam eu că se pregătește ceva rău, am simțit, și acum văd că e mai rău decât imi închipuisem. Dacă aș putea, mai bine m-aș mărita eu cu Meg și ar rămîne în familie, în siguranță.

Acest aranjament ciudat făcu să zimbească pe doamna March, dar ea se mulțumi să spună doar, serioasă:

— Jo, am încredere în tine. Nu vreau să spui nimic lui Meg deocamdată. Cînd se va întoarce John, am să-i văd împreună și am să-mi dau mai bine seama de sentimentele ei pentru el.

— Meg are să-i ghicească sentimentele în ochii lui frumoși, de care tot vorbește, și atunci s-a terminat cu ea. I se înmoaie așa de ușor inima, se topește ca untul la soare, dacă se uită cineva galeș la ea. Citea buletinele aceleor scurte, pe care le trimetea el, mai des decât scrisorile dumitale, și mă ciupea, cînd îi pomeneam de ele. Îl plac ochii căprui și găsește că John nu e un nume urît. Are să se îndrăgostească, cum îl vede iar, și atunci s-a dus pacea, veselia și bucuriile noastre. Parcă-i văd, o să se plimbe ca niște îndrăgostiți, prin toată casa, și noi o să închidem ochii. Meg are să fie preocupată numai de el și la mine nici nu se va mai uita. Brooke o să se îmbogățească într-un fel, o ia de aici și lasă gol în familie, și eu am să rămîn nenorocită, iar viața are să fie îngrozitor de urîtă. O, Doamne! De ce nu sintem băieți? Atunci n-am mai avea atitea plictiseli.

Jo își sprijini bărbia de genunchi, într-o atitudine de disperare și arată pumnul nesuferitului de John. Doamna March suspină și Jo ridică capul, cu un aer de ușurare.

— Nici dumitale nu-ți place, mamă? Îmi pare bine! Hai să-l trimitem la plimbare, și să nu-i spunem lui Meg de toate astea, și să fim iar veseli și fericiți ca totdeauna.

— Am făcut rău că am suspinat, Jo. Așa e legea firii, ca fiecare din voi să-și clădească un cămin al ei, la vremea ei, dar bineînțeles, mi-ar plăcea să-mi țin fetele pe lângă mine, cit mai mult timp. Îmi pare rău că asta s-a întâmplat așa de curind, fiindcă Meg n-are decît șaptesprezece ani, și au să treacă mai mulți ani, pînă cînd John va fi în stare s-o ducă în casa ei. Tatăl tău și cu mine ne-am înțeles să n-o lăsăm să se lege în, nici un fel pînă la douăzeci de ani. Dacă ea și John se iubesc, pot să aștepte și astfel își pun iubirea la încercare. Ea e foarte gentilă și sint sigură că are să se poarte frumos cu el. Fetița mea frumușică și iubitoare! Sper că, pînă la urmă, lucrurile au să iasă bine pentru ea.

— Nu ți-ar plăcea mai bine să se mărite cu un om bogat? întrebă Jo, văzînd că mamă ei se întristase puțin, cînd rostise ultimile cuvinte.

— Banii sint un lucru bun și folositor, Jo și sper ca fetele mele să n-aibă niciodată prea mult nevoie de ei și nici să le fie o prea mare ispită. Mi-ar plăcea să știu că John intră într-o afacere bună care să-i procure un venit destul de mare, ca să nu se bage în datorii și Meg să aibă tot ce-i trebuie. Nu doresc pentru fetele mele nici avere nemărginită, nici loc în lumea mare, nici nume răsunător. Dacă titlurile și banii ar merge de mîpă cu iubirea, și cu virtutea, le-aș primi cu dragă inimă și m-aș bucura că fetele mele stau așa de bine, dar știu din experiență cîte fericire poate să existe într-o căsuță modestă, unde trebuie să-ți cîștige pîinea în fiecare zi și unde bucuriile sint mai sincere, tocmai prin micile lipsuri de care se leagă. Sint mulțumită că Meg începe de jos, cu puțin, fiindcă, dacă nu mă înșel, bogăția ei cea mai mare va fi inima de aur a soțului ei, și asta face mai mult decît o avere.

— Înțeleg, mamă, și sint de aceeași părere, dar sint foarte dezamăgită, fiindcă plănuisem s-o mărit cu Teddy, cînd le va veni vremea, ca să se bucure de lux toată viața. Ce zici, n-ar fi strașnic? întrebă Jo, privind surizătoare spre mama ei.

— Știi doar că el e mai tînăr decît ea, inceptu doamna March, dar Jo îi tăie vorba:

— A, asta n-are importanță! E matur pentu vîrsta lui și înalt, și are manierele unui om de lume, cînd își dă osteneala. Pe urmă e bogat, e generos, bun la suflet și ne iubește pe toți. Mie personal îmi pare rău, că mi-ați stricat planul.

— Tare mi-e teamă că Laurie nu e destul de mare pentru Meg, și încă nu e un om care să se ție pe picioarele lui și să îngrijească și de alții. Nu-ți mai făcî planuri, Jo, ci lasă în seama timpului și a inimilor lor, să unească pe doi prieteni prin căsătorie. Nu ne putem amesteca în asemenea chestiuni „romantice“, cum le zici tu, ca să nu ne stricăm prietenii.

— Bine, n-am să mai fac, dar nu pot să sufăr să văd că lucrurile merg anapoda, cînd n-ai decît să le împingi puțin de la spate, ca să se aranjeze cum dorești. Mai bine ne-am pune ceva pe cap, să nu mai creștem, să fim mereu copii. Dar n-ai ce să faci, bobocii se fac trandafiri și pisoi pisici. Asta e lumea!

— Ce-i cu trandafirii și pisicile, întrebă Meg, intrînd tiptil în odaie, cu scrisoarea terminată în mină.

— Ei, unul dintre discursurile mele stupide. Mă duc să mă culc. Hai și tu, Peggy, zise Jo, întinzîndu-se, de-i trosniră oasele.

— E bine și frumos scrisă. Adaogă, te rog, să-l sărute din partea mea pe John, zise doamna March, după ce aruncă o privire la scrisoare și i-o dădu înapoi.

— Îi zici „John!“, și Meg zîmbi, privind drept în ochii mamei ei, cu ochii ei naivi.

— Da, s-a purtat cu noi, ca și cînd ar fi fost băiatul nostru și ne e foarte drag, răspunse doamna March, uitîndu-se la ea cu o privire pătrunzătoare.

— Îmi pare bine de asta. E așa de singur! Noapte bună, mamă dragă. Mă simt așa de bine acasă, cu tine lingă noi, fu răspunsul liniștit al lui Meg.

Mama ei o sărută cu multă dragoste și, cînd se depărtă, doamna March își zise, cu un amestec de satisfacție și părere de rău.

— Nu-l iubește încă pe John, dar îl va iubi în curînd.

CAP. XXI

LAURIE SE ȚINE DE RĂUTĂȚI ȘI JO DREGE LUCRURILE

Fața lui Jo fu o enigmă a doua zi, căci secretul o cam apăsă și găsea că trebuie să-și dea un aer misterios și important. Meg băgă de seamă, dar nu-și bătu capul s-o descoasă, fiindcă știa din experiență că cu Jo reușești mult mai bine, dacă o contrariezi și astfel o să afle tot, fără să întrebe nimic. Fu deci mirată, cînd văzu că Jo nu face nici o destăinuire, ba dimpotrivă, lua un aer protector, ceea ce enerva pe Meg, care păstra și ea o rezervă plină de demnitate și se ocupa numai de mama ei. Doamna March își reluase locul ei de infirmieră și-i spuse să se odihnească, să facă sport, după atîta viață lipsită de distracții și atunci Jo începu să-și facă de cap. Amy fiind plecată, Laurie rămăsese singurul ei refugiu, și cu toate că îi plăcea tovărășia lui, acum îi era cam teamă

de el, fiindcă avea un dar deosebit de a tachina oamenii și știa că pînă la urmă are să-i smulgă secretul.

Chiar așa se și întîmplă, căci băiatul căruia îi plăcea să joace feste, mirosi un secret și se puse imediat să-l descopere, făcînd viața amară bieteii Jo. Se rugă, amenință. O luă în ris, se înfurie și se prefăcu că e indiferent, declară că știe, și pînă la urmă, perseverînd, își satisfăcu curiozitatea. Află că era vorba de Meg și de domnul Brooke. Revoltat că tutorele nu-i făcuse și lui confidențe, își munci creierul cum să se răzbune pentru această lipsă de încredere.

În vremea aceasta, Meg, absorbită în preparativele pentru întoarcerea tatălui ei, părea că uitase de toate astea, cînd într-o bună zi, o schimbare bruscă se petrecu în felul ei de a fi și mai multe zile de-a rîndul fu foarte ciudată. Tresărea, de cîte ori i se adresa cineva, se înroșea, cînd te uitai la ea, dar era foarte cuminte, și-și vedea de cusut, cu o privire tulburată, în care se putea citi o expresie de timiditate. La întrebările mamei ei, răspunse că n-are nimic, și lui Jo îi spuse s-o lase în pace.

— O simte în aer, dragostea, înțelegi, și înaintează cu pași repezi. Au apărut multe dintre simptome. Se bilbie și se înfurie ușor, nu mănîncă, nu doarme, stă plictisită într-un colț. Am prins-o fredonînd cîntecul acela despre „*pîrlul cu glas argintiu*” și odată a zis „John”, ca dumneata și pe urmă s-a făcut roșie ca sfecla. Ce ne facem cu ea?, zise Jo, gata să ia toate măsurile, oricît de drastice ar fi ele.

— Nimic, așteptăm. Las-o singură. Ai răbdare, fii drăguță cu ea și, cînd vine tata, se vor aranja toate, răspunse mama ei.

— A sosit un bilet pentru tine, Meg, bine închis. Ce curios, Teddy nu le închide niciodată pe ale mele, zise Jo, a doua zi, împărțind conținutul cutiei lor cu scrisori.

Doamna March și Jo erau absorbite în treburile lor, cînd un suspin al lui Meg le făcu să ridice capul. Meg se uita la bilet cu niște ochi înspăimîntați.

— Fetița mea ce s-a întîmplat?, strigă mama ei, alergînd la ea, și luîndu-i din mînă hîrtia care-i făcuse atîta rău.

— E o greșeală... n-a trimis-o el... Vai, Jo, cum ai putut să faci așa ceva? și Meg își ascunse fața în miini, plîngînd, de ți se rupea inima.

— Eu? Dar n-am făcut nimic! Ce tot spune acolo fata asta? strigă Jo uimită.

Ochii blînzi ai lui Meg se aprinseră de minie cînd scoase un bilet mototolit din buzunar și-l aruncă lui Jo, zicînd pe un ton de reproș:

— Tu l-ai scris, și băiatul acela rău te-a ajutat. Cum ați putut fi așa de mici la suflet?

Jo nici n-o auzi, căci citea împreună cu mama ei, biletul care avea un scris deosebit:

Scămpa mea Margreeta,

Nu pot să-mi stăpînesc pasiunea și vreau să-mi cunosc soarta, înainte de a mă întoarce. Nu îndrăznesc să vorbesc părinților tăi încă, dar cred că vor consimți, cînd vor ști că ne iubim așa de mult. Domnul Laurence mă va ajuta să capăt un post bun, și atunci, copila meu dragă, ai să mă faci fericit. Te rog din suflet să nu spui nimic familiei tale încă, dar să-mi trimiți un cuvînt de încurajare prin Laurie.

Al tău credincios,
JOHN

— O, mizerabilul! În felul acesta voia să mă răsplătească, pentru că mi-am ținut cuvîntul dat mamei. Am să-l cert bine și am să-l chem aici, să-și ceară iertare, strigă Jo, arzînd de dorința să facă dreptate imediat.

Dar mama ei o trase înapoi, zicînd, cu o privire pe care o avea rareori:

— Stai, Jo, trebuie să te explici tu mai întîi. Ai jucat atîtea feste oamenilor, încît tare mi-e teamă că ai avut și tu partea tă în isprava asta.

— Pe cuvîntul meu, mamă, că n-am făcut nimic. N-am mai văzut biletul ăsta, și nu știu nimic de el, crede-mă! izbucni Jo, cu atîta sinceritate în glas, că o crezură. Dacă aș fi fost și eu complice la isprava asta, fii sigură că aș fi făcut mai bine. Doar m-aș fi închipuit că vă dați seama imediat. Domnul Brooke nu scrie prostii ca astea, adăugă ea, azvîrlind hîrtia cu dispreț.

— Scrisul seamănă, se bilbii Meg, punînd alături un alt bilet pe care-l avea în mină.

— Meg, nu cumva i-ai răspuns? strigă doamna March.

— Ba da! și Meg își ascunse fața în mîini, copleșită de rușine.

— Ce încurcătură! Lăsați-mă vă rog să-l aduc aici pe răutatea aia de băiat, și să-l ocărăsc. N-am pace, pînă nu-l am în mină și Jo iar o porni spre ușe.

— Tăceți! Lăsați-mă pe mine să mă ocup de asta, fiindcă văd că e mai rău decît credeam. Margareta, spune-mi toată povestea, porunci doamna March, așezîndu-se lîngă Meg, dar ținînd de mină pe Jo, ca nu cumva să-i scape.

— Am primit prima scrisoare de la Laurie, care n-avea aerul că știe ceva despre asta, începu Meg, cu ochii în jos. „Eram

necăjită la început și voiam să-ți spun. Pe urmă mi-am adus aminte cât de mult ții la domnul Brooke, și așa, m-am gândit că n-ai să te superi, dacă-mi păstrez taina încă câteva zile. Sint așa de proastă că mi-am închipuit că nimeni nu vede nimic și, pe cînd mă gîndeam ce să spun, am început să simt ca fetele din romane, care sint în aceleași împrejurări ca mine. Iartă-mă mamă! Mi-am plătit scump prostia. N-am să mai pot niciodată să-l privesc drept în față“.

— Ce i-ai scris? întrebă doamna March.

— I-am spus numai că sint prea tinărară, ca să hotărăsc ceva deocamdată, că nu-mi place să am secrete față de dumneata și că să vorbească cu tata. I-am mulțumit pentru amabilitățile lui și i-am declarat că aș fi fericită să-i fiu prietenă și atît, multă vreme de acum încolo.

Doamna March zimbi, pîrînd mulțumită, iar Jo bătu din palme și zise, rîzînd:

— Aproape ai întrecut-o pe Caroline Percy, care era un model de prudență! Zi mai departe, Meg. Ce-a răspuns el la asta?

— Scrie într-un fel cu totul deosebit. Îmi spune că nu mi-ă trimis niciodată vreo scrisoare de dragoste și că-i pare foarte rău că nebuna mea de soră își permite asemenea lucruri cu noi. E foarte amabil și respectuos, dar gîndiți-vă în ce situație neplăcută sint eu acum!

Sprijinindu-se de mama ei, Meg părea o adevărată statuie a disperării și Jo se plimba de colo pînă colo, prin cameră ocărînd bine pe Laurie. Deodată se opri, luă în mînă cele două bilete, și după ce le examină cu grijă, zise hotărîtă:

— Nu cred că Brooke a văzut vreuna din aceste scrisori. Teddy le-a scris pe amîndouă și o păstrează pe a ta, ca să-mi ridă în nas triumfător, fiindcă n-am vrut să-i spun secretul.

— Nu mai avea secrete, Jo! Spune-i tot mamei, ca să nu mai ai necazuri, ca mine acum, o preveni Meg.

— Fii liniștită, fetiço! Mama mi-a spus să fac așa.

— Ajunge, Jo! O liniștesc eu pe Meg, pînă te duci tu și-l aduci pe Laurie. Vreau să știu exact cum s-au petrecut lucrurile și să pun o dată capăt isprăvilor de acest fel.

Jo ieși ca o furtună și doamna March îi dădu pe față lui Meg, cu blindețe, adevăratele sentimente ale omului Brooke.

— Acum, dragă, spune-mi care sint sentimentele tale? Îl iubești destul, ca să-l aștepți, pînă-ți va face un cămin al tău, sau vrei să rămii liberă deocamdată?

— Am fost așa de speriată și de necăjită, că nu vreau să mai aud de oamenii îndrăgostiți, multă vreme de acum încolo, poate niciodată, răspunse Meg impulsivă. Dacă John nu știe nimic de

comedia asta, nu-i spune, și silește-o pe Jo și pe Laurie să-și ție gura. Nu-mi place să mă înșele oamenii, să mă chinuiască, și să-și bată joc de mine... e o rușine!

Văzînd că Meg, care de obicei era așa de potolită, se miniase rău, căci această glumă răutăcioasă o lovise în amorul ei propriu, doamna March încercă s-o liniștească, promițîndu-i o tăcere și o discreție absolută pentru viitor. În momentul în care se auzi pasul lui Laurie în salon, Meg fugi în birou și lăsă pe doamna March să primească singură pe vinovat. Jo nu-i spusese de ce-l cheamă, temîndu-se că n-are să vină, dar el își dădu seama de ce e vorba; în clipa în care întîlni privirea doamnei March și rămase în picioare, învîrtindu-și pălăria între degete, cu un aer de culpabil. Jo fu rugată să iasă, dar rămase la ușă, mergînd în sus și în jos prin salon, ca o santinelă, căreia îi era frică să nu-i fugă prizonierul. Zumzetul de voci din salon crescînd și scăzînd timp de o jumătate de oră, dar ce se petrecu acolo, fetele nu aflară niciodată.

Cînd fură chemate înăuntru, Laurie stătea în picioare lîngă mama lor, cu un aer atît de pocăit, că Jo îl iertă imediat, dar nu găsi cu cale să-și trădeze acest sentiment. Meg primi scuzele făcute cu umilință și fu liniștită, cînd află că Brooke nu știe nimic de gluma asta.

— N-am să-i spun nici la ziua de apoi, nici caii sălbatici n-au să-mi smulgă această taină, așa că trebuie să mă ierți, Meg. Sint gata să fac orice, ca să-ți arăt că-mi pare rău de ce-am făcut, zise el, rușinat de fapta săvîrșită.

— Am să-ncerc, dar nu te-ai purtat deloc cavalierește cu mine. Nu-mi închipuiam că poți să fii așa de șiret și de răutăcios, Laurie, răspunse Meg, pîrînd foarte încurcată, dar încercînd să ia un ton grav, de reproș.

— A fost oribil și merit să nu-mi vorbești o lună, dar ai să vorbești cu mine totuși, nu?

Și Laurie își împreună mîinile, cu un gest atît de rugător, își dădu ochii peste cap cu atîta candoare și căință și vorbi pe un ton atît de convingător, că celorlalți le fu imposibil să se încrunte la el. Meg îl iertă, și fața gravă a doamnei March se descreți, cu toate eforturile ei de a păstra un aer de severitate, cînd îl auzi spunînd că vrea să-și răscumpere păcatele, suferînd orice pedeapsă, și că are să se tîrască ca un vierme în fața doamnei ofensate.

Jo în acest timp ținea capul sus, încercînd să nu se înduplece, văzîndu-l cît se căiește și reușînd doar să se încrunte și să ia o expresie de totală dezaprobare. Laurie o privi de cîteva ori, dar cum ea nu voia deloc să fie mai prietenoasă, se simți ofensat și-i întoarse spatele, cît mai avu de vorbit cu ceilalți, apoi îi făcu o plecăciune adîncă și plecă, fără să-i adreseze o vorbă.

Nu ieșise bine pe ușă, că lui Jo îi păru rău că nu fusese amabilă și când Meg și mama ei se duseră sus, se văzu singură și-i fu dor de Teddy. Rezistă citva timp, dar pînă la urmă cedă impulsului și, luînd o carte ce trebuia restituită, se îndreptă spre casa cea mare.

— E acasă domnul Laurie? întrebă ea pe o fată care tocmai cobora scările.

— Da, domnișoară, dar nu cred să-l puteți vedea acum.

— De ce, e bolnav?

— A, nu, domnișoară, dar s-a certat cu domnul Laurence, care e infuriat de nu știu ce. Eu nu îndrăznesc să mă apropiu de el.

— Unde e Laurie?

— S-a încuiat în camera lui și n-a răspuns, cînd am bătut la ușă. Nu știu ce-o să se întîmple cu masa, că e gata și nu vrea nimeni să mînce.

— Mă duc eu să văd. Mie nu mi-e frică de el.

Jo urcă scările în goană și bătut la ușa biroului lui Laurie, repede și cu putere.

— Termină odată, că dacă nu, deschid ușa și-ți arăt eu, se auzi vocea amenințătoare dinăuntru a lui Laurie.

Jo bătut iar, ușa se deschise brusc și ea dădu buzna înăuntru, înainte ca Laurie să prindă de veste. Văzînd că într-adevăr era prost dispus, Jo, care știa cum să se poarte cu el, luă un aer pocăit și, cîzînd în genunchi cu multă artă, zise, supusă:

— Iartă-mă, te rog că am fost așa de rea. Am venit să ne împăcăm și nu plec, pînă nu-mi spui că nu mai ești supărat pe mine.

— Bine, bine, scoală și nu fii gîscă, Jo! veni răspunsul lui cavaleresc.

— Mulțumesc, am să mă scol. Dar ce s-a întîmplat? Parcă nu-ți sînt toți boii acasă.

— M-a certat și era să mă bată. Eu așa ceva nu inghit! mormăi Laurie revoltat.

— Cine a făcut asta? întrebă Jo.

— Bunicul. Dacă ar fi fost altcineva i-aș fi... și tinărul ofensat își termină fraze printr-un gest energic al brațului drept.

— Asta nu-i nimic! Și eu te scutur puțin citeodată și nu te superi, zise Jo, încercînd să-l impace.

— Eh, tu ești fată și faci în glumă, dar nu permit ca un bărbat să-mi facă una ca asta.

— Nu cred că s-ar încumeta cineva să încerce măcar, dacă ți-ar vedea aerul ăsta amenințător pe care-l ai acum. Dar de ce s-a purtat așa?

— Pentru că n-am vrut să-i spun de ce m-a chemat mama ta. Făgăduisem să nu spun și trebuie să mă țin de cuvînt.

— Nu puteai să satisfaci în alt fel curiozitatea bunicului tău?

— Nu! Voia adevărul și numai adevărul. Mi-aș fi istorisit isprava, dacă s-ar fi putut, fără s-o bag pe Meg. Cum nu se putea, am tăcut din gură și am îndurat ocară, pînă cînd bătrînul m-a apucat de guler. Atunci m-am înfuriat și am șters-o, de teamă să nu fac ceva de care să mă căiesc.

— N-a fost drăguț din partea lui, dar sînt sigură că-i pare rău. Hai, du-te jos și împăcați-vă. Te ajut eu.

— Nici nu mă gîndesc! Nu țin să fiu certat și snopit în bătaie de oricine, ca să se distreze pe urmă pe socoteala mea. Mi-a părut rău de ce i-am făcut lui Meg și i-am cerut iertare, ca un bărbat; dar n-am de gînd să fac asta a doua oară, acum că n-am nici o vină.

— El n-avea de unde să știe asta.

— Ar trebui să aibă încredere în mine, să nu se poarte cu mine ca cu un copil mic. Dar vorbim degeaba, Jo. Trebuie să știe și el o dată pentru totdeauna că sînt în stare să văd singur de mine însumi și că n-am nevoie să mă țin de o frînghie, ca să merg drept.

— Iuți mai sînteți la minie amîndoi! suspină Jo. Și atunci cum o să se termine afacerea asta?

— Să-mi ceară el iertare și să mă creadă, cînd îi spun că nu-i pot povesti cum a decurs tot scandalul acela.

— Fii serios băiețelule! Așa ceva n-are să facă.

— Nu mă cobor jos, pînă nu vine el aici.

— Teddy, fii băiat înțelegător și ascultă-mă; să lăsăm să mai treacă puțină vreme și-i explic eu ce se poate explica. Aici doar n-ai să rămii și atunci la ce bun să lungești comedia asta?

— N-am de gînd să mai stau aici. O șterg de acasă și plec în călătorie, undeva, și, cînd i s-o face dor de mine, vine și mă găsește el.

— Asta cred, dar n-ar trebui să pleci și să-l necăjești.

— Nu-mi mai face morală. Mă duc la Washington, să-l găsesc pe Brooke. Acolo e viața veselă și mă mai distrez și eu puțin, după atîtea plictiseli.

— Ce bine de tine! Ce n-aș da să fug și eu cu tine, zise Jo, uitîndu-și rolul de mentor și vîzîndu-se în minte în acea fierbere în care se găsea capitala, în vreme de război.

— Hai, vino! De ce nu, în fond? Tu faci o surpriză tatălui tău și eu îl dezmoțesc puțin pe Brooke. Ar fi splendid! Hai s-o facem Jo! Lăsăm o scrisoare în care spunem că sîntem bine sănătoși și că am plecat. Eu am bani de ajuns. O călătorie e totdeauna binevenită și tu nu faci nici un rău, plecînd, de vreme ce te duci la tatăl tău.

Un moment, Jo păru că se învoiește, căci, deși era un plan îndrăzneț, îi convenea de minune. Se săturase de griji și de viața închisă, dorea grozav o schimbare și gândul de a fi lângă tatăl ei se amesteca ispititor cu farmecul nou pe care-l oferea viața de cort, și de spital, de libertate și de distracție. Și ochii ei ardea de dorința de a avea aceste lucruri noi, când, întorcându-se spre fereastră, privirea îi căzu pe casa veche de peste drum, și dădu din cap întristată, cu o nouă hotărîre în minte.

— Dacă aș fi fost băiat, am fi fugit împreună, și am fi petrecut de minune, dar, cum nu sînt decît o biată fată, trebuie să fiu cuminte și să rămîn acasă. Nu mă ispiți, Teddy, e un plan nebunesc.

— Păi, tocmai asta e frumusețea! începu Laurie, care se încăpățîna să pună în aplicare ideea lui.

— Taci din gură! strigă Jo, astupindu-și urechile. Să văd de casă, e misiunea mea blestemată și trebuie s-o urmez. Am venit aici, ca să te țin de rău, nu să ascult lucruri care mă fac să sar în sus.

— M-aș fi așteptat la Meg să-mi înăbușe un asemenea proiect, dar parcă tu aveai mai multă fantezie, începu Laurie insinuant.

— Taci, drace! Mai bine stai jos și cugetă la păcatele tale, și nu mă face să le înmulțesc pe ale mele. Dacă-l fac pe bunicul tău să-ți ceară scuze, pentru că te-a luat de guler, nu mai fugi? întrebă Jo serioasă.

— Da, dar n-ai să reușești! răspunse Laurie, care voia să se împace, dar care simțea că demnitatea lui jignită trebuia să primească mai întîi satisfacție.

— Dacă pot să-l domolesc pe cel tinăr, îl liniștesc eu și pe cel bătrîn, mormăi Jo, ieșind pe ușă și lăsînd pe Laurie aplecat deasupra unei hărți de căi ferate, cu capul sprijinit în coate.

— Intră! și vocea groasă și aspră a domnului Laurence, păru mai groasă și mai aspră ca oricînd, cînd Jo bătui la ușă.

— Eu sînt, domnule Laurence! Am venit să vă aduc înapoi o carte, zise ea cu voce dulce, intrînd.

— Vrei alta? întrebă bătrînul, cu un aer posomorît, încercînd să-și ascundă proasta dispoziție.

— Da, dacă se poate. Bătrînul Sam imi place foarte mult. Aș vrea să mă uit și prin volumul al doilea, răspunse Jo, care spera să-l încinte, luînd încă o doză din *Johnson*, scris de Boswell, pe care el îl recomanda călduros.

Sprîncenele stufoase se descrețiră puțin, cînd el împinse scărița spre raftul unde se găsea literatura johnsoniană. Jo se urcă iute și, stînd pe treapta de sus, se prefăcu că ar căuta o carte, dar în realitate își bătea capul cum să aducă vorba despre scopul;

periculos al vizitei ei. Domnul Laurence simți că plănuiește ea ceva, căci, după ce făcu cițiva pași grăbiți prin odaie, se întoarse spre ea și i se adresă așa de răstit, că *Raselas* căzu cu fața în jos, pe podea.

— Ce-a făcut băiatul acela? Nu încerca să-l aperi acum. Știu că a făcut o prostie, după felul cum s-a purtat, cînd s-a întors acasă. Nu pot să scot nici un cuvînt din gura lui și, cînd l-am amenințat că-l scutur bine și tot aflu adevărul, a fugit sus și s-a incuiat în odaia lui.

— A făcut ceva rău, dar l-am iertat și am promis toți să nu spunem nici o vorbă nimănui, începu Jo.

— Asta nu mă mulțumește! Nu trebuie să se ascundă după o promisiune făcută unor fete slabe de inger. Dacă a făcut o prostie, trebuie s-o mărturisească, să ceară iertare și să fie pedepsit. Hai, Jo, să auzim! Vreau să știu tot.

Domnul Laurence părea atît de amenințător și vorbea așa de răstit, că Jo ar fi luat-o la fugă, dacă ar fi putut, dar era cocoțată sus, pe trepte, și el stătea jos la picioarele scării, ca un leu în potecă. Nu-i rămînea decît să stea pe loc și să-i țină piept, pînă la urmă.

— Credeți-mă, domnule, că mama ne-a interzis să spunem. Laurie s-a mărturisit, și-a cerut iertare, și a fost pedepsit. Nu tăcem, ca să-l apărăm pe el, ci pe altcineva și incurcați mai rău lucrurile, dacă interveniți. Vă rog să nu faceți asta. O parte din vină o aveam eu, dar acum s-a aranjat; deci să nu ne mai gîndim la asta și să vorbim despre „*Rambler*“! sau despre ce vreți.

— Să-l ia naiba de „*Rambler*“! Dă-te jos de acolo și dă-mi cuvîntul tău că zăpăcitul meu de băiat n-a făcut vreo neobrăznicie sau vreun act de ingraturdine. Dacă a făcut așa ceva, după toată bunătatea voastră, îl bat cu mina mea.

Amenințarea părea serioasă, dar Jo nu se sperie, fiindcă știa că bătrînul cel iute la minie n-a ridicat niciodată un deget împotriva nepotului lui. Ea ascultă, se duse jos, și-i istorisi cît putu din isprava lui Laurie, în așa fel încît să nu trădeze pe Meg, dar nici să piardă din vedere adevărul.

— Hm, da! Dacă băiatul a tăcut, pentru că a promis și nu din încăpăținare, îl iert. E cam îndărătnic din fire și e tare greu de domolit.

Zicînd acestea, domnul Laurence își trecu mina prin păr și-l zbîrli de parcă l-ar fi răvășit furtuna, luminîndu-se la față.

— Și eu sînt la fel, dar un cuvînt bun are mai multă putere asupra mea decît toate puterile omenești, zise Jo, încercînd să pună o vorbă bună pentru prietenul ei, care părea să iasă dintr-o incurcatură, ca să cadă într-alta.

— Crezi că nu sînt destul de bun cu el? fu răspunsul răstit.

— Nu, n-am vrut să spun asta. Cîteodată sînteți prea bun, și cîteodată vă întreceți cu firea. cînd vă pune răbdarea la încercare. N-am dreptate?

Jo era hotărîtă să pună lucrurile la punct și încerca să pară foarte caimă, deși tremura puțin, după constatarea ei îndrăzneață. Spie marea ei ușurare și uimire, bătrînul își aruncă ochelarii cu zgomot pe masă și exclamă sincer:

— Bravo, fata mea, bine ai zis! Îl iubesc pe băiat, dar adevărat că prea îmi pune mult răbdarea la încercare și nu știu cum o să se termine dacă continuăm tot așa.

— Să vă spun eu. Are să fugă.

Lui Jo îi păru rău de aceste vorbe în clipa în care le rostise, dar trebuia să-l înștiințeze că Laurie nu suportă constrîngerea și că ar fi bine să fie mai indulgent cu băiatul.

Domnul Laurence, pînă atunci vesel și mulțumit, se schimbă brusc la față și se așeză jos, tulburat, aruncînd o privire portretului unui om frumos, care era atîrnat deasupra mesei. Reprezenta pe tatăl lui Laurie, care fugise de acasă în tinerețe și se căsătorise împotriva voinței imperioase a bătrînului. Jo înțelese că-și amintește de trecut și că-i pare rău de cele petrecute, și-și mușcă limba de necaz.

— N-are să facă una ca asta, doar dacă se va supăra foarte tare. Mă amenință numai cîteodată, cînd se plictisește să tot învețe. De multe ori, mă gîndesc că mi-ar plăcea și mie să mă aventurez într-o călătorie, mai ales de cînd mi-am tăiat părul, așa că dacă vedeți că am dispărut într-o bună zi, întrebați de doi băieți, care au pornit pe o corabie spre India.

Zicînd acestea rise, și domnul Laurence păru ușurat, socotînd desigur că totul a fost o glumă.

— Ștregăriță ce-mi ești! Cum îndrăznești să-mi vorbești în felul ăsta? Unde ai pus buna-cuviință și respectul pentru mine? Ei, Doamne, ce ne mai chinuiesc copiii ăștia, și totuși nu putem trăi fără ei! și zimbi pe sub mustață, apucînd-o de obraz.

— Du-te și adă-l pe băiatul acela la masă. Spune-i că s-au aranjat lucrurile și că-l sfătuiesc să nu facă pe supăratul cu mine, că iar mă infurii.

— Nu vine, domnule. E foarte ofensat că nu l-ați crezut pe cuvînt. Și mai ales faptul că l-ați luat de guler l-a jignit foarte mult.

Jo încerca să-l miște, dar nu reuși deloc, căci domnul Laurence începu să ridă și Jo înțelese că lupta a fost cîștigată.

— Ei, îmi pare rău, dar ce să fac? Poate că domnul așteaptă să-i mulțumesc că nu m-a luat el pe mine de guler, nu? În fond, ce dracu vrea dumnealui?

Și bătrînul păru puțin cam rușinat de propria sa vioiciune.

— În locul dumneavoastră, eu i-aș trimite scuze în scris, domnule! Zice că nu coboară, pînă nu le primește, și vorbește de Washington și alte prostii de felul ăsta. O scrisoare de scuze, făcută după toate formele, are să-i arate ce absurd e și are să-l aducă jos, blind ca un mieluşel. Încercați! Lui îi plac glumele, și o astfel de scrisoare e mai bună decît o morală. I-o duc chiar eu sus și-i arăt eu care-i e datoria.

Domnul Laurence îi aruncă o privire scrutătoare, apoi îi puse ochelarii, zicînd rar:

— Ești o șireată fără pereche, dar nu mă supără să fiu dus de nas de tine și de Beth. Ei dă-mi o bucată de hîrtie și să isprăvim odată povestea asta.

Biletul fu scris în termenii pe care i-ar întrebuița un bărbat din lumea bună, care ar fi adus altuia o jignire gravă. Jo sărută repede pe domnul Laurence pe creștetul capului și dădu fuga sus să vire scrisoarea de scuze sub ușa lui Laurie, sfătuindu-l prin gaura cheii să fie ascultător, cuviincios și alte lucruri imposibile de felul ăsta. Găsind ușa încuiată, lăsă biletul să-și facă efectul și tocmai pleca liniștită, cînd pe scară i-o luă înainte tinărul domn care venea în jos, lunecînd pe balustradă. Jos o așteptă și-i zise cu multă căldură în voce:

— Ce bună prietenă ești, Jo! N-a țipat la tine?, zise el rîzînd.

— Nu, a fost destul de drăguț, în total.

— A, o băgasem pe mîneacă! Și tu mă părăsiseși și nu mai eram bun de nimic, începu el, cerîndu-și scuze.

— Nu mai vorbi așa. Întoarce o nouă pagină și începe iar, Teddy, fiul meu.

— Întorc mereu pagini noi și le stric, cum îmi stricam caietul de școală, și încep de atîtea ori, că n-o să mai ajung niciodată la sfîrșit, zise el, pe un ton dezamăgit.

— Du-te, de mîncă! Ai să te simți mai bine după aceea. Oamenii sînt întotdeauna prost dispuși, cînd le e foame.

Zicînd acestea, Jo se făcu nevăzută.

— Așa zici tu, Jo?

Și Laurie se îndreptă spre sufragerie ca să se înfrupte dintr-un pateu de măruntaie de cerb, împreună cu bunicul lui, care fu de o răbdare îngerească și de o politețe surprinzătoare, tot restul zilei.

Toți socotiră, încheiat acest capitol și norul risipit pentru totdeauna; dar răul se făcuse, căci deși ceilalți îl uitară, Meg ținu minte. Nu mai făcu nici o aluzie la o anumită persoană, dar se gîndi deseori la el și se pierdu în visări mai mult decît oricînd. Și, odată, Jo, răscolind în sertarul surorii ei după timbre, găsi o

bucățiță de hîrtie pe care erau mîzgălite cuvintele: „Doamna John Brooke“. Jo se înfurie și o aruncă în foc, simțind că isprava lui Laurie a grăbit ziua nenorocirii.

CAP. XXII

VREMURI MAI BUNE

Săptămînile pașnice care urmară fură ca razele de soare după ploaie. Bolnavii se vindecau repede și domnul March le scrisese că speră să se întoarcă curînd, acasă. Beth începu să stea lungită pe divanul din birou și să se distreze cu pisicile ei dragi, la început și apoi să facă rochii la păpuși, care fuseseră date uitării prea multă vreme. Picioarele ei, care altădată nu se odihneau o clipă, erau acum țepene și fără putere, că Jo o purta în brațe prin casă în fiecare zi, ca să ia aer. Meg își strica cu dragă inimă mîinile ei albe, ca să facă mîncăruri delicate, pentru scumpa lor surioară; iar Amy, sclavă credincioasă a inelului, își sărbătorea reîntoarcerea, dăruind surorilor ei cît putu mai multe din lucrurile ei.

Cum se apropia Crăciunul, casa fu iar plină de mistere ca altădată și Jo făcea să ridă cu lacrimi familia, plănuiind serbări imposibile sau absurde, în onoarea acestui Crăciun neobișnuit de vesel. Ideile lui Laurie erau la fel de fanteziste, căci dacă ar fi făcut focuri de artificii, rachete și arcuri de triumf. După multe discuții, cei doi ambițioși fură potoliți și păreau amăriți de insuccesul lor, ceea ce nu-i împiedica să se prăpădească de ris, de cîteori se găseau împreună.

Ziua de Crăciun fu minunată, după un șir întreg de zile frumoase. Hannah zicea că „simte ea că va fi o sărbătoare cum le dorește inima“, ceea ce se realiza, căci toate se prezentau în condițiile cele mai favorabile. Să le luăm pe rînd: domnul March scrisese că se va întoarce în curînd printre ei; apoi Beth se simți mult mai bine în dimineața aceea și îmbrăcată într-un capod roșu, moale, înflorit — dar de la mama ei — fu dusă în triumf la fereastră, ca să vadă surpriza — darul făcut de Jo și Laurie „Nepotoliții“ aceștia își dăduseră osteneala să fie demni de porecla lor, căci ca niște zine lucraseră toată noaptea și-i pregătiseră o surpriză nostimă. Ridicaseră afară în grădină o femeie de zăpadă, îi puseseră pe cap o coroană de visc, într-o mină un coș cu flori și fructe și în cealaltă niște note de pian, iar din gură îi ieșea un cîntec de Crăciun, scris pe un steag de hîrtie

JUNGFRAU CĂTRE BETH

*Mică Beth, Domnul să te ocrotească
De amaruri fii ferită
Sănătate, bucurie, din belșug să-ți dăruiască
De Crăciun fii fericită.*

*Ți-am adus fructe — un morman, —
Multe flori mirositoare,
Muzică, să cânti la pian
Și un pled pentru picioare.*

*Rafael numărul doi
Pe Ioana a zugrăvit,
Ce-i drept am mai ajutat-o noi
Nasul însă, spune tu, nu-i potrivit?*

*O fundă roșie să-ți gătești
A mîșii coadă-ți dăm ca dar,
Cu drag pe toate să le primești,
Laurie și Jo te roagă-n cor.*

Ce mai rise Beth, cînd o văzu! Ce mai alergă Laurie afară și înăuntru ca să-i aducă darurile și ce caraghios le prezenta Jo.

— Sînt așa de fericită, că, dacă ar fi și tata aici, n-aș putea să-mi mai doresc nimic, zise Beth, suspinînd de mulțumire, în timp ce Jo o ducea înapoi, în birou, să se odihnească după atîta excitare și să se răcorească cu ciorchinii minunați, pe care-i trimisese Jungfrau.

— Și eu la fel, spuse Jo, lovind ușor buzunarul în care se găseau mult doriții Undine și Sintram.

— Și eu, bineînțeles, îi făcu ecou Amy, mîncînd din ochi copia gravată a Madonei cu copilul, pe care i-o dăduse mama ei, fixată într-o ramă drăguță.

— Dar eu! strigă Meg, mîngîind cutele argintii ale primei ei rochii de mătase, pe care domnul Laurence ținuse neapărat să i-o dăruiască.

— Cum aș putea să fiu eu altfel! zise doamna March plină de recunoștință, ridicînd privirea de la scrisoarea soțului, la fața zîmbitoare a lui Beth și mîngîind broșa făcută din păr cărunț, blond, castaniu și negru, pe care tocmai i-o prinseseră fetele ei.

Din cind în cind, în lumea asta prozaică, se mai întîmplă lucrurile și ca-n povești și ce fericire e atunci în casa unui om! Abia o jumătate de oră, după ce toată lumea spusese că e așa de fericită, că un strop de bucurie în plus i-ar doborî, stropul sosi.

Laurie își viri capul încetișor pe ușa de la salonaș. Dar, dacă ar fi făcut un salt mortal, sau ar fi pronunțat strigătul de război al indienilor, efectul ar fi fost același, căci fața lui trăda atîta agitație înăbușită și vocea lui era atît de neașteptat de veselă, că toți săriră în sus, deși el se mulțumi să spună, cu o voce ciudată, întretăiată: „Iată, un alt dar de Crăciun pentru familia March“.

Nici nu terminase bine ce avea de spus și fu dat repede la o parte de un bărbat înalt, infololit pînă la urechi, și, sprijinindu-se de un alt bărbat înalt, care încerca să rostească ceva și nu putea. Se înțelege că fu o zăpăceală generală și pentru scurtă vreme, toată lumea părea să-și fi pierdut mințile, căci se întîmplară lucrurile cele mai ciudate și nimeni n-avu nimic de obiectat. Domnul March dispăru în îmbrățișarea a patru perechi de brațe pline de iubire, Jo se făcu de ris, leșinînd aproape și trebui să fie dusă și îngrijită de Laurie, în cămara cu veselă. Domnul Brooke o sărută pe Meg cu totul din greșeală, cum încercă el apoi să explice și Amy cea demnă se împiedică de un scăunaș, căzu jos și rămase acolo, strîngînd cismele tatălui ei și țîpînd de bucurie. Doamna March fu prima care-și veni în fire și ridică mina în semn de tăcere:

— Sst! Nu uitați de Beth!

Dar era prea tîrziu. Ușa de la birou se deschisese larg și micul capot roșu apăruse în prag. Bucuria dădu putere picioarelor ei slabe și Beth se repezi drept în brațele tatălui ei. Să nu mai vorbim de ce s-a întîmplat după aceea, căci acum fericirea nu mai încăpea în inimile lor, ștergînd toată amărăciunea din trecut și lăsînd numai clipa de mulțumire din prezent. Un ris sănătos readuse pe toată lumea pe pămînt. Hannah fu descoperită după ușă, plîngînd cu sughituri curcanul cel gras, pe care uitase să-l scoată din cuptor, cînd dăduse fuga în bucătărie. Cînd se potoliră, doamna March încercă să-i mulțumească domnului Brooke, pentru grija neobosită pe care o avusese pentru soțul ei, la care vorbe, domnul Brooke își aduse deodată aminte că domnul March are nevoie de odihnă și, luînd pe Laurie de braț, se retrase în grabă. Apoi cei doi convalescenți fură puși la odihnă și ei se supuseră, stînd amîndoi în același fotoliu și vorbind întruna.

Domnul March le spuse că dorise grozav să le facă o surpriză și, cînd se făcuse vremea bună, doctorul îl sfătuisese să se folosească de acest prilej, pentru a pleca. Le povesti ce devotat fusese Brooke, care e un băiat îndatoritor și de treabă. Pentru ce se opri

domnul March tocmai acolo un moment și, după ce aruncă o privire la Meg, care scormonea în cuptor cu putere, se uită la soția lui, ridicând întrebător din sprâncene, rămâne să ghiciți dumneavoastră, iubiți cititori, și pentru ce doamna March dădu ușor din cap și întreabă deodată dacă nu vrea să mănince ceva. Jo prinse privirea, înțelese de ce e vorba și se sculă, să aducă vin, ceai și friptură de vițel, mormâind ca pentru ea și trintind ușa:

— Nu pot să sufăr băieții de treabă, cu ochi câprui.

Așa masă de Crăciun ca a lor nu s-a pomenit! Curcanul cel gras fu o adevărată încântare pentru ochi, când Hannah îl aduse sus, umplut, prăjit și împodobit.

La fel fu și budinca de prune, care se topea în gură, ca și jeleurile, din care Amy mîncă, pînă nu mai putu. Mare minune că totul a ieșit bine, pentru că, zicea Hannah „mîntea mea Dumnezeu știe pe unde era și tare mă mir că n-am fript budinca și n-am umplut curcanul cu stafide!“

Domnul Laurence și nepotul lui luară masa cu ei. Veni și domnul Brooke, la care Jo se încrunță foarte, spre nespusa veselie a lui Laurie. În două fotolii alăturate din capul mesei, luară loc Beth și tatăl ei, mîncînd foarte cumpătați friptură și fructe. Băură în sănătatea tuturor, spuseră povești, cîntară cîntece, își aduseră aminte de o mulțime de întîmplări trecute și în total, se distrară minunat. Fusesse plănuită și o plimbare cu sania, dar fetele nu vrură să-l lase singur pe tatăl lor, așa că musafirii plecară devreme și amurgul găsi întreaga familie, acum fericită, strînsă în jurul focului.

— Exact acum un an ne plîngeam că o să avem un Crăciun foarte trist. Vă aduceți aminte? întrebă Jo, rupînd o scurtă tăcere, care urmasă după o conversație ce nu se mai isprăvea.

— A fost un an destul de plăcut în total, zise Meg zîmbind focului și felicitîndu-se că a tratat pe domnul Brooke cu demnitatea cuvenită.

— Cred că a fost destul de greu, observă Amy urmărind pe gînduri, sclipirile pe care le arunca inelul ei.

— Îmi pare bine că s-a terminat și că te avem pe dumneata iar printre noi, șopti Beth, care stătea pe genunchii tatălui ei.

— Cam anevoioasă a fost calea pentru voi, micile mele călătore, mai ales partea asta de la urmă. Dar ați mers înainte cu curaj și cred că greutățile vieții vor dispărea în curînd, zise domnul March, privind pe rînd, cu mulțumire de părinte, cele patru fete tinere strînse în jurul lui.

— De unde știi? Ți-a spus mama? întrebă Jo.

— Nu tocmai! Paiul grînelor se îndoaie, după cum suflă vîntul, și azi am făcut cîteva descoperiri.

— Ce descoperiri? Spune-ne! se rugă Meg care stătea la spatele lui.

— Uite, una e asta! Și, luînd mîna care se sprijinea pe brațul scaunului, arată degetele înnăsprite, arsura de pe mîna și bătăturile din palme. Îmi amintesc că pe vremuri mîna asta era albă și moale, și grija ta cea mai importantă era s-o păstrezi așa. Era foarte frumoasă pe atunci, dar pentru mine e mai frumoasă acum, căci în aceste cusururi citesc o mică poveste. Arsura aceasta a fost făcută, ca să nu mai pari vanitoasă, mîna asta înnăsprită a cîștigat ceva mai bun, decît niște bășici, și sînt sigur că cusutul făcut de degetele astea înțepate va dura multă vreme, cu atîta drag a fost făcut. Meg, draga mea, eu prețuiesc îndemînarea femeii care face un cămin fericit, mai mult decît mîinile albe și talentele la modă. Mă simt mindru de această mîna bună și harnică și sper că nu mă va ruga nimeni să i-o dau, încă multă vreme de acum încolo.

Dacă Meg ar fi dorit o răsplată pentru lungile ore de muncă neobosită, o primi acum în stringerea de mîna plină de iubire a tatălui ei și în zîmbetul lui aprobator.

— Ce zici de Jo? Spune-î te rog o vorbă bună, pentru că și-a dat atîta osteneală și a îngrijit cu atîta drag de mine, zise Beth, la urechea tatălui ei.

El rise și se uită la fata cea înaltă, care stătea în fața lui cu o privire neobișnuit de blindă în ochi.

— Cu tot părul scurt și creț, parcă nu-l mai văd pe „fiul meu Jo, pe care l-am lăsat acum un an“, zise domnul March. Văd în schimb o domnișoară care-și pune drept gulerul, care-și leagă bine șiretele de la pantofi și nici nu mai fluieră, nici nu mai vorbește ca liceenii și nici nu se mai trîntește pe covoraș, cum făcea altădată. Acum e mai slabă și mai trasă la față, de atîta veghe și grijă, dar îmi place mai mult așa, pentru că nu mai e așa de bruscă în mișcări și vocea ei e mai blindă. Nu mai sare, ci merge liniștit și îngrijește ca o mamă de o anumită fetiță, ceea ce mă bucură foarte mult. Îmi cam lipsește fata mea cea nebunică, dar, dacă în locul ei e o fată iubitoare, săritoare și voinică, mă simt mulțumit. Nu știu dacă faptul, că și-a tăiat părul a potolit pe oia noastră cea răcită, dar ceea ce știu sigur, e că în tot Washingtonul n-am putut găsi ceva destul de frumos să cumpăr cu cei douăzeci și cinci de dolari, pe care mi i-a trimis fata mea cea bună.

Ochii lucitori ai lui Jo se împăienjeniră o clipă și obrazii ei palizi se roșiră la auzul vorbelor tatălui ei, simțind că merită o parte din această laudă.

— Acuma Beth, zise Amy, abia așteptînd să-i vină rîndul, dar lăsîndu-se la urmă, plină de răbdare.

— A rămas așa de puțin din ea, încît mi-e teamă să spun multe, ca nu cumva să dispară cu totul, începu tatăl ei vesel, dar, amintindu-și că era cit p-aci s-o piardă, o strînse tare la pieptul lui, zicînd cu durere, lipindu-și obrazul de al ei: Acum ești iar sănătoasă, Beth scumpă, și te vom păstra așa, dacă ne va ajuta bunul Dumnezeu.

După un moment de tăcere se uită la Amy, care stătea pe grătarul de la sobă, la picioarele lui și zise, mîngîindu-i bucele aurii:

— Am băgat de seamă că Amy a mincat sparanghel la masă, a făcut tîrguieli pentru mama, a cedat locul lui Meg astăseară și a văzut de toată lumea, cu răbdare și voie bună. Mai bag de seamă că nu se mai agită atîta, nu se mai gătește la oglindă și nici nu vorbește măcar de un inel foarte drăguț pe care-l are în deget. De aici trag concluzia că a învățat să se gîndească mai mult la ceilalți și mai puțin la ea, și s-a hotărît să încerce să-și modeleze caracterul cu aceeași grijă cu care-și modelează figurinele de argilă. Mă bucur de asta, fiindcă deși aș fi fost mîndru de o statueta grațioasă, făcută de ea, sînt cu mult mai mîndru de o fiică iubitoare, care are darul de a face viața frumoasă, pentru ea și pentru ceilalți.

— La ce te gîndești, Beth? întrebă Jo, după ce Amy mulțumi tatălui ei și-i spuse ce e cu inelul.

— Am citit azi în *Progresul pelerinilor*, cum după multe greutăți, Creștinul și Credinciosul ajunseră la o pajiște verde minunată, unde înfloreau crinii tot anul și acolo se odihniră mulțumiți, cum facem noi acuma, înainte de a-și continua drumul pînă la capăt, răspunse Beth și, dîndu-și ușor drumul jos din brațele tatălui ei, se îndreptă încet spre pian și continuă: E vremea să cîntăm și eu vreau să fiu la locul meu de totdeauna. Am să încerc să cînt cîntecul păstorului pe care-l auziră pelerinii. Am făcut eu muzica pentru tata, pentru că îi plac versurile. Zicînd acestea, Beth se așeză la micul ei pian, care-i era așa de drag și atinse ușor clapele și, cu vocea ei dulce, pe care nu sperau s-o mai audă vreodată, cîntă acompăniindu-se singură, imnul delicat care i se potrivea nespus de bine:

*Cei ce sînt jos, nu se tem să cadă,
Cei modești, nu se mîndresc,
Iar ochii Domnului deschis stă să-i vadă
Pe cei ce se umilesc.*

*Ceea ce am, îmi e de ajuns,
Puțin sau mult
Și, Doamne, cuvîntul tău în mine a pătruns,
În el eu cred, de el ascult.*

*O povară e orice bogăție,
Celui ce pe Domnul îl urmează.
Drumul către a lui împărăție,
Către fericire îl îndrumă.*

CAP. XXIII

MĂTUȘA MARCH ARANJEAZĂ LUCRURILE

Ca albinele roind după regina lor, așa se grămădiră mama și fiicele în jurul domnului March a doua zi, uitînd de toate, ca să privească, să asculte și să se îngrijească de noul invalid, care era mai, mai, să fie înăbușit de atîta gentilețe. Stînd rezemat între perne, în fotoliu, lîngă patul lui Beth, cu celelalte trei fete alături și cu Hannah, care băga mereu capul pe ușă „ca să se uite un pic la conașul“, se părea că fericirea lor e deplină, că nu le lipsește nimic. Totuși lipsea ceva și cei mari o simțeau, deși nu și-o mărturiseau doamna și domnul March se uitau unul la altul, îngrijați, de cîte ori urmăreau pe Meg cu ochii, Jo, devenea din cînd în cînd foarte serioasă și o văzură arătînd pumnul umbrelei domnului Brooke, pe care o uitase în vestibul. Meg era distrată, timidă și tăcută, tresărea, de cîte ori suna cineva, și se înroșea, cînd se pronunța numele lui John. Amy zise:

— Toată lumea așteaptă să se întîmple ceva și se agită întruna ceea ce e ciudat, de vreme ce tata e acasă, bine sănătos.

Și Beth se întreba, inocentă, de ce nu dau fuga vecinii la ei, ca mai înainte.

După-amiază, Laurie trecu pe acolo și zărind pe Meg la fereastră, căzu în genunchi, se bătu în piept, își smulse părul, își împreună miinile a rugăciune și, cînd Meg îi spuse să se ridice de acolo și să plece, el stoarse niște lacrimi imagine din batistă și o luă la fugă pe după colț, ca și cum ar fi fost într-o disperare cumplită.

— Ce vrea caraghiosul acela cu gesturile lui? rise Meg, prefăcîndu-se că nu înțelege.

— Îți arată cum o să se maimuțărească John al tău, în curînd. Emoționant, nu? răspunse Jo, disprețuitoare.

— Nu zice „John al meu“, nici nu se potrivește, nici nu corespunde realității, dar Meg trăgăni vorbele, ca și cum numele i-ar fi sunat plăcut la ureche. Te rog, nu mă chinui, Jo! Ți-am spus că nu țin chiar așa de mult la el, și că vom fi tot prieteni buni ca mai înainte.

— Nu se mai poate! Lucrurile odată făcute nu se mai pot desface și prostia lui Laurie a lăsat urme. Eu am băgat de seamă și mama la fel. Nu mai ești de loc ca altădată și te-ai depărtat foarte mult de mine. Nu vreau să te supăr și o să suport bărbătește plecarea ta, dar aș vrea grozav să se aranjeze toate o dată. Nu pot să sufăr să aștept, așa că, dacă ai de gând s-o faci, fă-o iute și termină o dată cu povestea asta, zise Jo cu ciudă.

— Eu nu pot să spun sau să fac ceva, pină nu vorbește el, și el n-are s-o facă, pentru că tata zice că sint prea tină, începu Meg, aplecându-se pe lucrul ei, cu un zîmbet ușor în colțul buzelor, care te făcea să bănuiești că nu e chiar de aceeași părere cu tatăl ei, în această privință.

— Chiar dacă ar vorbi, tu tot n-ai să știi ce să răspunzi, ci ai începe să plingi și te-ai înroși, sau ai face ce vrea el, în loc să spui „Nu!“, categoric, hotărît.

— Nu sint chiar așa de naivă și de slabă, pe cit mă crezi tu. Știu ce am să răspund. M-am gîndit la asta, ca să nu fiu luată prin surprindere.

Jo zîmbi, fără voia ei, de aerul important pe care și-l luă Meg deodată și care-i stătea tot așa de bine, ca și roșeața mereu schimbătoare din obraz.

— Și mă rog ce i-ai spune? întrebă Jo, cuprinsă de oarecare respect.

— Ei bine să știi și tu lucrurile astea. Ești destul de mare, ai șaisprezece ani și experiența mea îți va fi de folos poate, o dată și o dată, în propriile tale chestiuni de felul ăsta.

— Sper să n-am așa ceva. E însă nostim să vezi pe alții pierzîndu-și capul, dar aș fi nebună să fac și eu la fel și Jo se scutură speriată.

— Nu sint de părerea ta, dacă îți place cineva mult și el te place pe tine.

Meg spuse acestea doar pentru ea și se uită cu privirea pierdută, spre potecă unde văzuse adesea îndrăgostiți plimbîndu-se vara în amurg.

— Parcă începuseși să spui cum ai să răspunzi băiatului ăla, zise Jo, intrerupînd fără milă visarea nevinovată a surorii ei.

— O, i-aș spune numai atît, cu un aer calm și hotărît: „Îți mulțumesc, domnule Brooke! Ești foarte drăguț, dar sint de

aceeași părere cu tata că, deocamdată, sint prea tinără, ca să mă logodesc, așa încît să nu mai vorbim de lucrul ăsta și să fim prieteni, ca mai înainte“.

„Hm! E cam prea rece și dirz răspunsul. Nu cred că ai să spui asta vreodată și, chiar dacă ai face-o, el n-ar fi mulțumit. Dacă o să se poarte ca îndrăgostiții din cărți, cînd îi îndepărtezi, mai curînd ai să cedezi, decît să-l ofensezi.

— Nu, asta niciodată! Am să-i spun că acesta e hotărîrea mea și am să ies din odaie cu multă demnitate.

Zicînd acestea, Meg se ridică și se pregătea tocmai să-i arate cum o să facă la momentul oportun, cînd un pas în vestibul o făcu să zboare la loc pe scaunul ei și să înceapă să coase, ca și cum viața ei întreagă ar fi atîrnat de repeziciunea cu are ar fi terminat lucrul. Jo rise pe infundate de această schimbare bruscă și cînd cineva bătu timid în ușă se duse și deschise cu un aer încruntat, foarte puțin primitor.

— Bună ziua! Am venit să-mi iau umbrela, adică să văd ce mai face tatăl dumneavoastră, zise domnul Brooke, intimidîndu-se, cînd înțelese, după o privire aruncată fetelor, despre ce vorbisera ele pînă atunci.

— E foarte bine, e la cuier. Mă duc să ți-o aduc și-i spun că ești aici și, după ce amestecă bine pe tata și umbrela la un loc, Jo ieși pe furiș din cameră, ca să-i dea prilej lui Meg să-și țină discursul ei plin de demnitate, dar, în momentul în care dispăruse ea, Meg o luă pieziș spre ușă, murmurînd:

— Mama ar fi încîntată să te vadă. la loc te rog! Mă duc s-o chem.

— Nu pleca! Ți-e frică de mine, Margaret?

Brooke părea așa de mîhnit, că Meg își închipui că a făcut ceva foarte nepoliticos. Se înroși pînă la rădăcina buclilor de pe frunte, fiindcă nu-i mai zisese niciodată pe nume pînă atunci, și rostit de el, într-un mod așa de natural, „Margaret“ sună atît de dulce. Dorînd să nu pară încurcată, îi întinse prietenoasă mina și zise plină de recunoștință:

— Cum poate să-mi fie frică de dumneata, cînd ai fost așa de draguț cu tata? Nici nu știu cum să-ți mulțumesc.

— Să-ți spun eu cum? întrebă domnul Brooke și, ținînd strîns mina ei mică în amîndouă mîinile lui mari, se uită la Meg cu atîta dragoste în ochii lui căprui, că inima ei începu să bată tare și ar fi dorit în același timp s-o ia la fugă și să rămînă acolo, să-l asculte.

— O nu, te rog, nu face asta, zise ea, încercînd să-și tragă mina, cu o privire înspăimîntată, care dezmințea vorbele ei.

— Nu vreau să te supăr. Vreau numai să știu dacă ții puțin la mine, Meg. Eu te iubesc așa de mult! declară domnul Brooke cu dragoste.

Acum era momentul pentru discursul ei ponderat și rece, dar Meg nu i-l ținu, pentru că îl uitase complet; ci lăsă capul în jos și șopti „Nu știu“, așa de încet, că John trebui să se aplece, ca să-l audă.

Domnul Brooke păru mulțumit de acest răspuns și, strângînd mina grăsuță într-ale lui, cu reuștință, zise, zîmbind, pe tonul lui cel mai convigător:

— N-ai vrea să încerci să vezi dacă mă iubești? Aș dori așa de mult să aflu. Nu mai pot să lucrez cu tragere de inimă, pînă nu știu dacă îmi voi căpăta răsplata sirguinței mele, în cele din urmă.

— Sint prea tinărară, zise Meg șovăind, întrebîndu-se de ce o fi așa de emoționată și totuși simțindu-se bine cu el.

— Am să aștept, și în vremea asta poate te obișnuiești să mă cunoști și să mă iubești. Crezi că are să fie o lecție așa de grea, dragă Meg?

— Dacă îmi dau osteneala s-o învăț, nu dar...

— Te rog, dă-ți osteneala, Meg! Mie îmi place să învăț pe alții, și asta e mai ușor decît germana, o întrerupse John, apucîndu-i mina cealaltă, așa încît ea nu mai putea să-și ascundă ochii, cînd el se plecă, să-i privească.

Toate acestea fură spuse pe un ton rugător; dar, uitîndu-se pe furiș la el, Meg îi prinse privirea, care era în același timp veselă și afectuoasă, avînd pe buze zîmbetul unui om care nu se îndoiește de succesul său. Aceasta o supără. Lecțiile de cochetărie ale Annei Moffat cea nebunatică îi veniră în minte și dorința de împotrivire care se găsește în stare lentă și în sufletul celor mai cumsecade femei, se deșteptă în ea. Înfierbîntată cum era, ascultă de glasul capricios care-i șoptea în ureche să fie rea și trăgîndu-și amîndouă mîinile dintr-ale lui, îi zise, impulsivă:

— Nu-mi dau deloc osteneala. Pleacă, te rog, și lasă-mă în pace.

Bietul Brooke făcu niște ochi mirați, văzînd pe Meg într-o asemenea dispoziție neobișnuită, ca și cum toate visurile lui s-ar fi dărîmat peste el și l-ar fi înăbușit.

— Zău? Mă gonești de-a binelea? întrebă el speriat.

— Chiar așa! Nu vreau să fiu plictisită de pe acum cu asemenea lucruri. De altfel și tata e de aceeași părere.

— Nu-mi dai voie să sper că-ți vei schimba într-o zi hotărîrea? Am să aștept și n-am să mai pomenesc de asta, pînă nu vei vorbi tu. Nu te juca cu mine, Meg. Nu-mi închipuiam că te poți purta așa cu oamenii.

— Aș prefera să nu-ți mai închipui nimic.

Meg simți o satisfacție diabolică să pună la încercare răbdarea iubitului și propria ei putere de împotrăvire.

El rămase în picioare foarte demn, grav și palid la față, semănând mai mult decât oricând cu eroii din romane pe care-i admira ea: dar el nici nu se bătu cu mina pe frunte, nici nu începu să umble de colo pînă colo, prin cameră, cum făceau ei, ci se uită lung la ea, cu atîta iubire și cu atîta încredere, încît ea simți că i se înmoaie inima, fără voia ei. Nu știu ce s-ar fi întîmplat pe urmă, dacă mătușa March, n-ar fi intrat șchiopătînd pe ușă, în acest moment de încordare.

De dimineată, pe cînd își făcea plimbarea ei obișnuită, bătrîna se întîlnise cu Laurie, care-i dăduse raportul de noile evenimente și ea nu putuse rezista și venise drept la ei, să-i vadă. Și într-adevăr, căzu pe neașteptate peste doi din ei, care fură așa de speriați, că Meg tresări, parcă ar fi văzut o stafie și domnul Brooke se făcu nevăzut în birou.

— Dumnezeule mare, ce-i asta? strigă bătrîna, izbind cu bastonul în podea și uitîndu-se, cu privirea ei iscoditoare, cînd la tînrul palid, cînd la fața roșie pînă la urechi.

— E prietenul tatii... Dar cum de ești aici? Nu înțeleg de loc! se bîlbîi Meg, care își dete seama că va trebui să suporte un întreg discurs acumă.

— Cred și eu că nu înțelegi! i-o întoarse mătușa March, așezîndu-se. Dar ce-ți tot spune prietenul tatii, de te face să fii stacojie la față? Se întîmplă ceva rău aici și eu vreau să știu.

Și bătu iar în podea.

— Stăteam, așa, de vorbă. Domnul Brooke a venit să-și ia umbrela, începu Meg, dorind din tot sufletul ca domnul Brooke, cu umbrela lui cu tot, să nu mai fie la ea, în casă.

— Brooke? Țsta e profesorul băiatului acela? Aha, acumă înțeleg. Am aflat tot. Jo a făcut niște aluzii într-o scrisoare către tatăl ei, pe care am găsit-o eu, și am cerut să-mi explice despre ce e vorba. Sper că nu ții să-l iei de bărbat, fetițo? Întrebă mătușa March, foarte scandalizată.

— Sst! Aude! Vrei s-o chem pe mama? zise Meg, tulburată rău.

— Nu încă. Am să-ți spun și ție ceva și vreau să ne înțelegem chiar acum. Mărturisește, ai de gînd să te măriți cu deșteptul ăsta? Dacă faci una ca asta, nu vezi nici un ban din averea mea. Ține minte asta și fii fată cu scaun la cap, zise bătrîna rar și răsplat.

Mătușa March era o femeie care avea darul de a trezi spiritul de contrazicere și în oamenii cei mai împăciuitori și simțea o adevărată satisfacție, cînd reușea, știind că în deosebi oamenii tineri și îndrăgostiți sînt de o încăpăținare fără margini. Dacă mătușa March i-ar fi cerut lui Meg să se mărite cu John Brooke,

ea ar fi răspuns probabil că nici prin gând nu-i trece; dar, cum i se porunci să nu se uite la el, ea își puse în cap să facă contrariul. Propriile ei sentimente de mai înainte, la care se adăuga încăpăținarea, o făcură să ia ușor această hotărîre și, fiind foarte aprinsă, Meg ținu piept bătrinei cu o vioiciune neobișnuită.

— Am să mă mărit cu cine îmi place, mătușă March, și dumneata poți să-ți lași averea cui vrei, și Meg dădu apăsător din cap.

— Hm, hm! Ia uitați-vă la ea! Așa ascuți de sfaturile mele, domnișoară? Are să-ți pară rău, ai să vezi tu, cînd ai să-ți dai seama că într-o casă săracă dragostea nu ține de foame.

— Nu cred că e mai rău decît într-o casă luxoasă, i-o întoarse Meg.

Mătușă March își puse ochelarii și o măsură din cap pînă în picioare. N-o mai văzuse niciodată așa pe nepoata ei. Meg singură abia se mai recunoștea. Se simțea așa de curajoasă și de fericită că-l poate apăra pe John și că-și susține, sus și tare, dreptul de a-l iubi, dacă vrea. Mătușă March văzu că a greșit calea și, după o scurtă pauză, porni din nou la atac. De data aceasta o luă cu duhul blindeții:

— Meg dragă, fii fată cuminte și ascultă-mă. Îți vreau binele și nu țin să-ți strici viața dintr-o greșeală, pe care o faci la început. Ar trebui să te măriți cu un om cu situație, ca să-ți poți ajuta familia. E de datoria ta doar să faci o partidă bună și ar trebui să înțelegi asta.

— Tata și mama nu sînt de aceeași părere, ei țin la John, deși e băiat sărac.

— Tăticu și mămica ta, draga mea, n-au mai multă minte decît copiii.

— Sînt încîntată! zise Meg cu putere.

Mătușă March se făcu că n-aude și dădu înainte:

— Băiatul ăsta e sărac și n-are nici rude bogate, nu?

— Nu, dar are mulți prieteni.

— Nu te poți sprijini pe prieteni. Încearcă și ai să vezi cum îți întorc spatele. Are vreo slujbă?

— Nu încă, dar domnul Laurence are să-l ajute să-și găsească un post.

— Asta nu-i destul. James Laurence e un moșneag cu toane, pe care nu te poți bizui. După cîte vād, ai de gînd să te măriți cu un om fără bani, fără situație și fără slujbă, ca să muncești mai mult decît înainte, cînd ai putea fi fără griji tot restul zilelor tale, dacă m-ai asculta pe mine. Credeam că ai mai multă minte, Meg.

— N-aș fi putut să gădesc ceva mai bun, chiar dacă aș fi așteptat o viață întreagă. John e bun, înțelept și talentat. Vrea din tot sufletul să muncească și sînt sigură că va ajunge departe, fiindcă e energic și curajos. Toată lumea îl iubește și-l respectă. Mă simt mindră, la gîndul că el ține la mine, deși eu sînt așa de săracă și de nepricepută, zise Meg, și aerul semeț pe care-l luase o făcea mai frumoasă decît oricînd.

— Știe că ai prieteni bogați, fetiço! Țsta e secretul simpatiei lui, să știi de la mine.

— Mătușă March, cum poți să spui așa ceva? John n-are astfel de intenții josnice și, dacă ai de gînd să continui în același fel, nici nu te mai ascult, se înfurie Meg, revoltată de bănuielile nedrepte ale bătrinei. John al meu nu s-ar căsători pentru bani, cum nu m-aș căsători nici eu. Nu mi-e teamă de sărăcie, fiindcă am fost fericită și pînă acum, și știu că el mă va face să mă simt bine lîngă el, fiindcă mă iubește și eu...

Meg se opri, aducîndu-și aminte deodată că nu luase încă nici o hotărîre, că spusese răstit lui „John al ei” să plece și că el ar putea auzi vorbele ei, schimbătoare, după cum sufla vîntul.

Mătușă March fu foarte supărată, pentru că își pusese în gînd să găsească o partidă bună pentru nepoata ei cea frumoasă și aerul țănoș al fetii o nemulțumi pe bătrînă.

— Foarte bine! Îmi spăl miinile de toată afacerea asta! Ești o încăpățînată și nici nu-ți dai seama cît ai pierdut prin puterea asta a ta. Nu, n-am de gînd să mă opresc. Mi-am pierdut toate iluziile despre tine și mi-a trecut pofa să-l văd pe tatăl tău. Să nu-ți închipui că ai să capeți ceva de la mine, cînd te-i mărita. Să se îngrijească prietenii lui Brooke ăla, de tine. Eu am terminat cu tine.

Și trîntind ușa în nasul lui Meg, mătușă March plecă cu o falcă în cer și cu una în pămînt. Parcă tot curajul fetii se duse o dată cu ea, căci, cînd rămase singură, Meg stătu un moment nehotărîtă dacă să ridă sau să plîngă. Dar, înainte de a se hotări, domnul Brooke fu lîngă ea și-i zise dintr-o răsuflare:

— Am auzit, fără să vreau, Meg. Îți mulțumesc, ție pentru că m-ai apărut și mătușii March, fiindcă m-a ajutat să-mi dau seama că totuși ții puțin la mine.

— N-am știut nici eu cît de mult țin la tine pînă nu te-a insultat, începu Meg.

— Și nu trebuie să mai plec, nu? Pot să rămîn și să fiu fericit cu tine, dragă Meg?

Acum ar fi fost iar momentul să dea acel răspuns zdrobitor și apoi să iasă demnă, dar Meg uită de amîndouă și se făcu de rușine pentru totdeauna față de Jo, șoptind supusă:

— Da, John, ascunzîndu-și fața la pieptul lui.

Un sfert de oră după ce plecă mătușa March, Jo cobori încet scara, se opri un moment la ușa salonului și trase cu urechea. Cum nu auzea nici un zgomot înăuntru, dădu din cap, zimbând satisfăcută, și-și zise:

— L-a trimis la plimbare, cum am plănuit noi, și s-o isprăvit și istoria asta. Mă duc să-mi povestească cum s-a terminat și să ridem bine.

Dar biata Jo n-apucă să ridă, căci la spectacolul care i se oferi ochilor, rămase împietrită în prag, cu gura căscată și cu ochii mari de uimire, și parcă i se tăie răsuflarea, de ce văzu. Dușmanul cel temut stătea liniștit pe sofa, iar sora ei cea mindră se așeză pe genunchii lui, cu un aer de desăvârșită supunere. La zgomotul pe care-l făcu intrind îndrăgostiții se întoarseră și o văzură, Meg sări în picioare, veselă și surizătoare, iar „omul ăla“, cum îi zicea Jo, începu să ridă și zise, fără să se emoționeze, salutind pe noua venită, care parcă ar fi căzut din nori:

— Soră Jo, feliicită-ne.

Asta însemna să adauge o insultă nouă ofensivelor vechi! Era prea mult! Și, dînd din miini fără rost, Jo dispăru. Dădu fuga și sperie pe covalenșenți, năvălind pe ușe și strigînd înspăimîntată:

— Să se ducă cineva imediat jos! John Brooke se poartă îngrozitor și Meg nu se împotrivese.

Domnul și doamna March se duseră jos în grabă și, aruncîndu-se pe pat, Jo aduse la cunoștință lui Beth și lui Amy veștile îngrozitoare, bombănind supărată. Fetițele socotiră totuși că evenimentul e foarte interesant și plăcut și Jo găsi prea puțină mîngiere în tovarășia lor. Atunci se duse la refugiul ei de totdeauna și-și încredință necazul șoarecilor din pod.

Nimeni n-a aflat vreodată ce s-a petrecut în salon, în după amiaza aceea. În orice caz s-a vorbit mult și domnul Brooke a minunat pe prietenii lui prin elocvența și verva cu care și-a pledat cauza, și-a spus planurile și i-a convins să aranjeze toate, așa cum dorea el.

Sosise vremea ceaiului și el nu isprăvise să descrie raiul pe care își punea în gînd să-l pregătească pentru Meg, și păreau atît de fericiți amîndoi, că Jo n-avu tăria să fie ge:osă sau tristă. Amy fu foarte impresionantă de devotamentul lui John și de aerul demn al lui Meg. Beth le zimbea de la distanță, iar domnul și doamna March învăluu tinăra pereche într-o privire înțelegătoare, de iubire, încît, cu bună dreptate, zisese mătușa March că nici ei: „N-au mai multă minte decît copiii.“ Nimeni nu mănîncă mult, dar toți păreau așa de fericiți, că încăperea cea veche parcă se

lumină dintr-o dată ca un cadru de basm al primei povești de dragoste care se desfășura acolo.

— Nu poți să spui, Meg, că „nu se mai întâmplă nimic plăcut“, zise Amy, încercînd să așeze pe cei doi îndrăgostiți în schița pe care voia s-o facă.

— A, nu bineînțeles. Cîte s-au mai întîmplat de cînd am spus asta! Parcă ar fi trecut un an de atunci, răspunse Meg care plutea în nori, cu mult deasupra unor lucruri așa de vulgare ca piinea cu unt.

— Bucuriile au venit imediat după necazuri și cred că prefacerile au și început, zise doamna March. În cele mai multe care se întîmplă să fie, din vreme în vreme cîte un an plin de evenimente; așa a fost și anul acesta pentru noi, dar a ieșit bine, pînă la urmă.

— Sper că anul viitor se va termina mai bine, murmură Jo, care răbda cu greu ca Meg să fie absorbită de prezența acelui strein chiar în fața ei; căci lui Jo îi erau tare dragi cîteva persoane și-i era teamă cînd se gîdea că ar putea să le piardă întreaga lor iubire.

— Sper că peste doi ani, anul se va termina și mai bine; cel puțin așa aș vrea eu, dacă trăiesc să-mi aduc planurile la îndeplinire, și domnul Brooke zîmbi lui Meg, ca și cînd pentru el totul ar fi fost cu putință acuma.

— Nu vi se pare că e cam mult de așteptat? întrebă Amy care era grăbită să joace la nuntă.

— Am atîtea lucruri de învățat pînă să pot spune că sint pregătită să mă mărit, încît mie mi se pare scurt timpul, răspunse Meg, cu un zîmbet, senin de incredere, care nu mai apăruse pe fața ei pînă acum.

— Tu ai să aștepți numai, dar eu trebuie să muncesc, zise John, și-și începu munca ridicînd de jos șervetul lui Meg, cu o privire care o făcu pe Jo să dea trist din cap.

Cînd auzi deschizîndu-se ușa din față, Jo suspină un aer de ușurare:

— A venit Laurie! Acum o să putem sta de vorbă ca oamenii.

Dar Jo se înșela, căci Laurie intră țănoș pe ușă, foarte bine dispus, cu un buchet mare în mînă — ca de mireasă — pentru „Doamna John Broke“, făcîndu-și iluzia că întreaga chestiune luase această întorsătură, grație uneltirilor sale meșteșugite.

— Știam eu că Brooke va aranja lucrurile după placul lui. Cînd își pune el în cap să facă ceva, se face, chiar dacă s-ar prăbuși cerul, zise Laurie după ce-și prezentase felicitările.

— Îți mulțumesc pentru compliment, îl iau ca un semn bun pentru viitor și te invit chiar acuma la nunta mea, răspunse domnul Brooke care se simțea împăcat cu toată omenirea, chiar și cu elevul lui cel mucalit.

— Am să vin, chiar dacă m-aș găsi la capătul pământului; căci numai mutra lui Jo, în împrejurarea asta, face tot drumul. Nu pareți prea veselă, domnișoară! Ce s-a întâmplat?, întrebă Laurie, urmînd-o într-un colț al salonului, unde se strînseseră toți să-i salute pe domnul Laurence.

— Nu aprob deloc căsătoria asta, dar sint hotărîtă să o suport și să nu mă împotrivesc, zise Jo, solemnă. Nu-ți închipui ce greu îmi vine să știu că Meg nu mai e a noastră! continuă ea, cu un ușor tremur în voce.

— E tot a voastră, dar vă despărțiți. Asta-i tot, zise Laurie, încercînd s-o consoleze.

— N-are să mai fie la fel. Am pierdut pe cea mai bună prietenă, oftă Jo.

— Oricum, mă ai pe mine. Știu că nu sint bun de mare lucru, dar am să fiu mereu lângă tine, cîte zile voi mai avea, crede-mă.

Și Laurie era sincer, cînd îi făcea această făgăduială.

— Te cred, Teddy, și-ți sint recunoscătoare. Tu-mi ești întotdeauna de mare ajutor, răspunse Jo, stringîndu-i mina în semn de mulțumire.

— Zău, nu mai fii tristă, te rog eu. Vezi, lucrurile s-au aranjat. Meg e fericită, Brooke face și-și găsește o slujbă, și să vezi ce drăguț are să fie cînd vom face o vizită lui Meg, în căsuța ei. O să ne discutăm strașnic, după ce pleacă ea. Eu termin liceul între timp și pe urmă mergem în străinătate sau facem vreo plimbare pe aici, prin împrejurimi. Ei, ce zici, nici asta nu te mulțumește?

— Ba poate că da, dar cine știe ce se mai întîmplă în timp de trei ani, zise Jo pe gînduri.

— Asta e drept! N-ai vrea să-ți arate cineva viitorul și să vedem unde vom fi fiecare? Eu aș fi foarte curios, propuse Laurie.

— N-aș vrea, pentru că s-ar putea să văd lucruri triste, și acuma toți par așa de fericiți. Mai mult decît atîta nu cred să se poată, și privirea lui Jo trecu pe rînd de la unul la altul, luminîndu-se din ce în ce la față.

Tata și mama stăteau liniștiți împreună, retrăind prima parte a povești de dragoste care pentru ei începuse acum vreo douăzeci de ani. Amy desena pe îndrăgostiți, care trăiau aparte, într-o lume a lor, a cărei viață se resfringe pe figurile lor, dar pe care mica artistă n-o putea prinde. Beth stătea lungită pe sofă, vorbind cu vioiciune cu bătrînul ei prieten, care-i ținea o mină într-a lui, ca și cum ar fi simțit că acest simplu act i-ar fi ajutat să păsească pe cărările liniștite, pe care călca ea. Jo se odănea în fotoliul ei favorabil, foarte jos cu un aer senin de gravitate, care-i ședea așa de bine, și Laurie, sprijinindu-se de spătarul scaunului ei, cu bărbia lângă capul ei cel creț, îi zimbea prietenos în oglinda cea mare care-i reflecta pe amîndoi.

PARTEA A DOUA

CAP. I

AU TRECUT TREI ANI

Ca să putem pleca voioși și fără griji la nunta lui Meg, ar fi bine să spunem câteva cuvinte despre familia March în timpul celor trei ani, de cînd nu i-am mai văzut.

Și dați-mi voie să cred că, dacă unii cititori mai bătrîni s-ar plînge că prea e mult vorba de iubire în această carte (cred însă că cei tineri nu vor face vreo abstracție), le voi răspunde cu vorbele doamnei March: „La ce te poți aștepta, cînd ai patru fete vesele în casă și un vecin peste drum, tînăr și fercheș?“

Cei trei ani care au trecut, au adus puține schimbări în familie. Războiul s-a terminat, iar domnul March se întorsese cu bine acasă, se ocupa cu cărțile lui și cu mica lui parohie, care găsea în el un pastor înnăscut, și prin natura lui, și prin grația Celui-de-sus. March era un om liniștit, studios, plin de înțelepciune, care înseamnă mai mult de cît cultură. Avea aceea bunătate care te face să vezi în oricine un „frate“ și aceea credință, care formulează un caracter și îl face respectat și iubit.

Aceste calități, în ciuda sărăciei și a integrității sale, care i-au închis calea spre multe succese lumești, atrăgea însă pe oamenii de bine, așa cum atrage pe albine suc dulcel al florilor, iar el le dădea cu simplitate mierea lungii sale experiențe de cincizeci de ani și în care nu era nici un strop de amărăciune.

Tinerii cinstiți și de bună-credință găseau în doctorul încăruntat un om tot atît de cinstit și de tînăr, ca și ei; femeile

necăjite sau zbuciumate îi spuneau deschis îndoielile și grijile, sigure că vor găsi la el simpatia cea mai înțelegătoare, sfatul cel mai înțelept; păcătoșii își mărturiseau păcatele acestui om cu inima curată, iar el îi muștra și le arăta calea cea dreaptă; oamenii talentați găseau în el un tovarăș; ambițioșilor le deschidea orizonturile unor ambiții mai nobile de cît ale lor; ba chiar și oamenii de lume recunoșteau că învățătura doctorului e frumoasă și adevărată, deși nu prea face să-ți pierzi timpul cu astfel de lucruri.

Unui străin i s-ar fi părut că cele cinci femei energice conduc casa și chiar așa se întâmplă în multe privințe; totuși, omulețul liniștit care sta printre cărți, era sfetnicul și susținătorii ei, pentru că spre el se îndreptau, în momente de neliniște, cele cinci femei ocupate și grijulii și găseau în el în cel mai adînc sens al acestor cuvinte sfinte: un soț și un tată.

Fetele îi spuneau mamei păsurile inimii lor, iar tatii păsurile sufletului, și-și iubeau părinții, care se trudiseră pentru ei, cu o dragoste care creștea o dată cu ele și care le lega în aceea unire care înobilează viața și depășește moartea.

Doamna March e tot sprintenă și veselă, deși mai încărunțită, decît cum am lăsat-o, iar acum e atît de preocupată de pregătirile lui Meg, că soldații și văduvele lor, care umplu încă spitalele simt lipsa vizitelor ei părintești.

John Brooke își făcu datoria, bărbătește, vreme de un an. Fu rănit și, cînd se făcu bine, fu lăsat la vatră. Nu primi nici grade, nici decorații, dar le merita, pentru că își puse în joc tot ce avea, și viața și iubirea, care au mare preț în tinerețe. Resemnat că nu l-au mai trimis la luptă, singurele-i griji erau să se facă bine, să-și înceapă ocupațiile și să poată avea o casă pentru Meg.

Cu bunul simț și independența hotărîtă, care-l caracterizau, John n-a primit generoasele propuneri ale domnului Laurence, ci a luat postul de sub-bibliotecar, simțindu-se mult mai satisfăcut să înceapă cu un salariu cîstit ciștigat, decît să-și întemeieze căminul pe bani împrumutați.

Meg își petrecea timpul, lucrînd și așteptînd. Cu cît creștea, devenea mai femeie, mai pricepută în treburile casnice și mai drăguță, pentru că iubirea e marele meșter al frumuseții. Avea și ea ambițiile ei și se simțea parcă nemulțumită, că trebuie să înceapă o viață atît de umilă. Ned Moffat abia se însurase cu Sallie Gardiner și Meg nu se putea opri să nu compare casa lor frumoasă, trăsura, cadourile, în fine toată aceea aparență de splendoare, cu propria ei situație, și, în secret, ar fi vrut și ea să le aibă. Oricum, invidia și nemulțumirea dispăreau repede, cînd

se gîdea la dragostea, răbdarea și munca cu care John îi pregătise căsuța, așteptînd-o. Și cînd stăteau de vorbă în amurg, făcîndu-și planuri modeste, viitorul părea atît de frumos și de strălucitor, că uita de splendarea vieții lui Sallie și se simțea fata cea mai bogată și mai fericită de pe pămînt.

Jo nu se mai întoarse la mătușa March, pentru că bătrîna făcea atîta caz de Amy, pe care o cîștigase pe deplin, cu promisiunea unor lecții de desen, cu unul din cei mai buni profesori ai vremii; iar Amy, pentru o ocazie ca aceasta, ar fi servit o stăpînă și mai rea. Așa că ea își vedea dimineața de treabă, iar după amiază se distra și-i mergea foarte bine. Jo, în acest timp, se apucase de literatură și-și vedea de casă, căci Beth rămăsese slăbuță, chiar după ce-i trecuse boala. Nu era bolnavă, dar nu mai era fata rumedă și sănătoasă de odinioară; totuși mereu fericită, senină, plină de speranță, văzîndu-și în liniște de treburi, era prietena tuturor, îngerul păzitor al casei. Atîta timp cît Vulturul în zbor îi plătea un dolar coloana de „flecure“, cum le numea ea, Jo se simțea o persoană importantă și continua să-și țeară micile ei intrigi literare, cu multă sirguință, dar în mintea ei activă și ambițioasă, fermentau planuri mari și în bucătărioara din pod se îngrămădeau încetul cu încetul, teancuri de manuscrise boțite, care, odată, aveau să aducă faima numelui March.

Laurie, care se dusese la facultate, pentru a face plăcere bunicului său, încerca să treacă prin școală în modul cel mai plăcut pentru el. Era favoritul tuturor, avea bani, maniere, talent și inimă bună, care-l băga de multe ori în încurcături, cînd încerca să scape pe alții. Era în mare pericol de a fi răsfățați și poate că ar fi devenit, așa cum pățesc mulți băieți de viitor, dacă nu ar fi avut un talisman împotriva răului: amintirea bătrînului bun, de care era legată soarta lui și a dragostei părintești cu care era supravegheat, ca și cum ar fi fost băiatul lui și, în sfîrșit, un lucru nu mai puțin important: conștiința că cele patru fete nevinovate îi iubeau și credeau în el, din toată inima. Era doar un băiat bun, care innota, făcea pe sentimentalul sau călărea, după cum cerea moda facultății, făcea farse, vorbea jargon și în mai multe rînduri, fu cît pe aici să fie dat afară din școală, pe scurtă vreme sau chiar de tot. Dar cum numai vioiciunea și umorul lui era cauza acestor isprăvi, scăpa el, fie mărturisind sincer, fie ispășind păcatul, sau, cîteodată, prin irezistibilul său dar de a convinge oamenii. În fond se lăuda cam mult cu ștrengăriile lui. În deosebi îi plăcea să emoționeze pe fete, cu poveștile vicioase ale victoriilor sale asupra pedagogi nervoși sau asupra unor profesori severi. „Oamenii din banda mea“ erau adevărați eroi în ochii fetelor, care nu se săturau

niciodată să asculte isprăvile vitejești ale „tovarășilor noștri“, care le făceau câteodată cinstea să le administreze un zîmbet, de cite ori îi aducea la el, acasă.

Amy se bucura de mare succes printre băieți, căci „înălțimea“ se simțise în ea și învățase să facă uz de darul de a fermeca pe oameni.

Meg era prea mult preocupată de John al ei, ca să mai bage în seamă și ale fapteuri ale creației, iar Beth, timidă cum era, abia dacă își lua inima în dinți, să-i privească pe furiș și se întreba mirată cum de îndrăznește Amy să le poruncească așa; dar Jo se simțea chiar în elementul ei. Abia se putea ține să nu imite gesturile lor băiețești și felul lor de a vorbi, care-i păreau mai naturale decît manierele impuse unei domnișoare. Jo le era la toți foarte simpatică, dar nici unul nu se îndrăgostea de ea, deși foarte puțini scăpau, fără să aducă ofranda unui suspin de amor la templu lui Amy, pentru că a venit vorba de sentiment, să spunem cîteva cuvinte și despre „Cuibul porumbeilor“.

Așa se numea căsuța cafenie, pe care domnul Brooke o pregătise pentru Meg. Laurie o botezase astfel, pentru că zicea el, cei doi îndrăgostiți semănau ca două turturele, care gunguresc și se gîgiulesc toată vremea. Era o casă drăguță, cu o grădiniță în spate și cu un petec de iarbă mare cit o batistă, în față. Aici Meg voia să aibă o fîntină, arbuști și flori din belșug, deși deocamdată, fîntina era, reprezentată printr-o urnă bătută de ploaie, care aducea mai mult a lighean de vase. Arbuștii constau din cîteva molizi tineri, care se hotărîseră încă dacă trebuie să moară sau să trăiască, și „florile din belșug“ erau doar indicate prin șiruri întregi de bețe, care arătau unde fuseseră puse semințele. Dar, înăuntru, era foarte drăguț și logodnica fercită nu găsi nici un cusur, de la pod pînă la pivniță. Desigur, salonul era așa de strimt, încît bine că n-aveau pian, altfel n-ar fi încăput în întregime. Sufrageria era așa de mică, că șase oameni stăteau înghesuiți, și scările de la bucătărie erau parcă făcute anume, ca să arunce pe servitoare, cu farfurii cu tot, în lada cu cărbuni. Dar la urma urmei se obișnuiește omul și cu asemenea mici neajunsuri. Mai bine decît atît nici nu putea fi. Mobila fusese aleasă cu gust și cu bun-simț, și rezultatul fu mai mult decît mulțumitor. Nu erau nici mese cu tăblii de marmură, nici oglinzi mari, nici perdele de dantelă în salon, ci o mobilă simplă, o mulțime de cărți, cîteva tablouri bune, o jardineră la fereastra din față și, împrăștiate peste tot, darurile primite de la prieteni, în semn de iubire, și pentru aceasta cu atît mai prețioase.

Nu cred că Psiche din marmură de Paros pe care li-l dăduse Laurie și-a pierdut din valoare, pentru că Brooke îi scosese

pedestalul pe care era așezat, nici că vreun decorator ar fi putut aranja cu mai multă grație perdelele simple de muselină, decît mina de artist a lui Amy, nici că vreo cămară fu mai bine aprovizionată decît a lui Meg, în care Jo și mama ei, așezaseră cîteva cutii, butoiașe și pachete, dar și multe urări de bine, de fericire și de veselie. Și sînt sigură că bucătăria nouă-nouță n-ar fi părut niciodată așa de curată și de ordonată, dacă Hannah nu ar fi potrivit de zeci de ori fiecare oală și fiecare cratiță și n-ar fi așezat surcelele, gata să le dea foc, „cînd vine conîța acasă“. Și mă îndoiesc că vreo tinăra gospodină și-a început vreodată noua ei viață cu un asortiment așa de bogat de cirpe de praf și petice de saci. Beth îi făcuse destule, să-i ție pînă va sărbători nunta de argint, și inventase trei feluri de cirpe de vase, pentru serviciul rapid al ceaiului.

Oamenii care cumpără aceste lucruri nici nu știu ce pierd. Miinile dragi innobilează și lucrurile cele mai de rînd, și Meg avu prilejul să constate de multe ori acest lucru, căci totul în micul ei cuib, de la tăvălugul din bucătărie, pînă la vasul de argint de pe măsua din salonaș, erau dovezi ale iubirii părintești și ale prevederii pline de atenție.

Ce timpuri fericite petrecură, făcînd planuri de viitor! Ce procesiuni solemne după tirguieli și ce hohote de ris stîrniră cumpărăturile caraghioase ale lui Laurie. Acestui tînăr domn îi plăceau glume la nebunie și, deși terminase aproape facultatea, n-avea mai multă minte decît un băiat de zece-doisprezece ani. Ultima lui trăsnaie era să aducă, la fiecare vizită săptămînală, un obiect nou, ingenios și folositor în gospodăria abia înjghebată. Într-o zi o testea de ace cu gămălie, de o formă ciudată, într-alta un clește de alune, care se rupse în bucăți la prima încercare o mașină de curățit cuțitele, care strică toate cuțitele din casă, o mătură automată, care lua toți perii covorului, dar lăsa praful, un săpun economic, care îți jupuia pielea de pe mîini, paste de lipit, „singure“, care nu se lipeau de altceva decît de degete cumpărătorului amăgit și tot felul de tinichele, de la o pușculiță în miniatură de formă curioasă, la un cazan „miraculos“, care spăla rufe în propriul său abur, dar care a explodat, de cum a fost întrebuintat.

Degeaba, îl ruga Meg să se oprească. John rise de el și Jo îl porecli „Posnașul“. Laurie ținea cu orice preț să ajute la progresul ingeniozității americane și ocazia era acum binevenită, ca să-și pună în aplicare această aptitudine. Așa că nu trecea săptămîină fără o nouă investiție. Așa că nu trecea săptămîină fără o nouă investiție. Totul fu gata pînă la urmă, pînă și săpunurile de culori

diferite, așezate de Amy după culoarea tapiseriei, iar Beth pusese chiar masa pentru primul dejun.

— Ești mulțumită, draga mea? Te simți ca la tine acasă? Crezi că ai să fii fericită? întreabă doamna March, plimbându-se cu fiica ei la braț, prin noul regat, căci acum se simțeau parcă mai strins unite decât oricând.

— Da, mamă, pe deplin, mulțumită, datorită vouă, așa de fericită, cum nu pot să vă spun! răspunse Meg, cu o privire care spunea mai mult decât orice vorbă.

— Dacă ai avea și o servitoare sau două, totul ar fi perfect, zise Amy, venind din salon, unde fusese ca să vadă unde făcea mai mult efect statueta lui Mercur în bronz, pe etajeră sau pe cămin.

— Mama și cu mine am discutat chestiunea asta și m-am hotărât să încep cum mă sfătuiește ea. O să fie așa de puțină treabă, încît, dacă îmi face Lotty piața și-mi dă o mîină de ajutor din cînd în cînd, o să am de lucru tocmai bine, ca să nu stau de geaba și să nu mi se facă dor de acasă, răspunse Meg liniștită.

— Sallie Moffat are patru, începu Amy.

— Dacă Meg ar avea patru, n-ar încăpea în casă și conîța și domnu ar trebui să se mute în grădină, o întrerupse Jo, care, cu un șorț mare albastru, dinainte, dădea ultimul lustru la clanțe.

— Sallie nu e soția unui om sărac și servitori mulți se potrivesc numai la o casă de oameni cu stare. Meg și John încep de jos, și-mi spune mie inima că o să fie tot atîta fericire și în casa cea mare, ca și în cea modestă. Fac o mare greșală fetele ca Sallie, care n-au altceva de făcut decât să se gătească, să dea ordine și să se ție de birfeală. La începutul căsătoriei mele, doream așa de mult să se tocească sau să se rupă lenjeria mea cea nouă, ca să le cîrlesc, fiindcă mă săturasem să brodez și să mă gătesc.

— De ce nu te duceai la bucătărie, să faci mîncare, cum zice Salie că face, ca să se distreze, cu toate că nu-i prea reușește și servitorii rid de ea.

— M-am dus și eu după cîtva timp, dar nu ca să stric bucatele, ci ca să mă învețe Hannah cum se face, ca servitorii mei să nu ridă de mine. La început a fost de distracție, dar a venit o vreme cînd am fost cu adevărat fericită că știu să gătesc mîncăruri sănătoase pentru fetițele mele și să mă ajut singură, cînd n-am mai putut avea sprijin din afară. Tu ești într-o altă situație, Meg dragă, dar ceea ce ai să înveți acum, are să-ți fie de folos mai tirziu, cînd John va fi un om bogat, fiindcă stăpîna casei, oricît de sus ar fi ea, trebuie să știe cum se muncește, ca să dea porunci, dacă vrea să fie servită cu cinste și din toată inima.

— Da, mamă, ai dreptate! zise Meg, ascultînd cu rivnă sfaturile mamei ei, fiindcă și femeia cea mai înțeleaptă e în stare

să ție cuvântări despre subiectul atît de pasionat care e gospodăria. Știi, din toată căsuța mea, camera asta îmi place cea mai mult, adăugă Meg puțin după aceea, cînd se urcă sus și stăpîna se uită în dulapul plin de lenjerie.

Beth se găsea tocmai acolo, așeza teancurile albe ca zăpada, bine întinse pe rafturi și se minuna de frumusețea lor. Toate trei izbucniră în ris, la auzul vorbelor lui Meg, căci dulapul acela cu rufărie își avea povestea lui. Fiindcă apucase să spună că, dacă Meg se mărită cu „Brooke ăla“, n-ar să-i dea nici o lețcaie, mătușa March se găsi în încurcătură, cînd îi trecu supărarea. Ea nu-și călca niciodată jurămintele și acum își bătu multă vreme capul, doar-doar o găsi vreo ieșire, și în cele din urmă, născoci un plan care să împace amîndouă cerințele. O rugă pe doamna Carol, mama Florenței, să cumpere, să dea să lucreze și să pună inițialele, la un vraf mare de rufărie de pat și de masă și să-l trimită ca din partea ei. Totul fu executat cu sfințenie, dar secretul ieși la iveală pînă la urmă și familia se distra grozav de socoteala mătușii March, căci ea căuta să pară complet străină de acest fapt și repeta mereu că ea nu poate să-i dea decît perlele de modă veche, pe care le promisese de mult primei nepoate, care se mărită.

— Asta dovedește că ai aplecare spre gospodărie și mă bucur. Aveam o prietenă care și-a început menajul doar cu șase cearșafuri, dar avea în schimb multe castronașe și era mulțumită cu atît, zise doamna March, pipăind fețele de masă fine de damasc, ca o cunoscătoare.

— Eu n-am nici un castronaș, dar garnitura asta de masă îmi ține toată viața, așa zice Hannah și Meg păru mulțumită, cum era și natural.

— Vine Posnașul, strigă Jo de jos și ieșiră cu toți în întîmplarea lui Laurie, ale cărui vizite săptămînale erau un eveniment în viața pașnică a acestei familii.

Un tînăr înalt, lat în spate, cu părul creț tăiat scurt cu jobea și cu haina fluturînd, venea grăbit, călcînd apăsător. Gardul îl încălecă fără să-și mai piardă timpul să deschidă poarta. Morse drept spre doamna March, cu mîinile întinse și zise cu vioiciune:

— Am sosit, mamă! S-a aranjat tot.

Ultimele cuvinte fură spuse drept răspuns la privirea întrebătoare cu care-l cercetase doamna mai în vîrstă; dar băiatul o privi drept în ochi, fără ocol, și mica ceremonie se termină ca de obicei, cu o sărutare părintească.

— Pentru doamna John Brooke, cu felicitări din partea fabricantului. Ce mai faci tu, Beth? Ce înfățișare veselă ai, Jo! Amy, te faci prea frumoasă pentru o domnișoară.

Zicind toate acestea, Laurie întinse lui Meg un pachet învelit în hîrtie cafenie, trase lui Beth panglica din păr, căscă ochii la șorțul lui Jo și se prefăcu că a căzut în admirație în fața lui Amy, apoi dădu mîna cu toată lumea și conversația începu.

— Unde e John? întrebă Meg îngrijorată.

— A rămas să ia certificatul pentru miine, doamnă.

— Cine a cîștigat ultimul meci, Teddy, întrebă Jo, care continua să arate același interes pentru sporturile bărbătești, deși împlinise nouăsprezece ani.

— Ai noștri, se înțelege. Păcat că n-ai fost acolo!

— Ce mai face frumoasa domnișoară Randal?, întrebă Amy, zimbînd cu subînțelesuri.

— Mai crudă ca oricînd. Nu vezi cum mă topesc de dragoste și Laurie se bîtu în piept, îndurerat, și scoase un suspin înduioșător.

— Ei, ce-ai mai descoperit azi? Meg, desfă pachetul să vedem zise Beth, uitîndu-se cu curiozitate la pachetul legat cu multe noduri.

— E un lucru folositor la casa omului, dacă ia foc ceva sau vin hoții, le explică Laurie, în hohotele de rîs ale fetelor, cînd din pachet ieși un ceas deșteptător.

— Cînd e plecat John și ți se face frică, pune asta pe pervazul ferestrei de la fațadă, trezește pe toți vecinii, cît ai clipi din ochi. E drăguț, nu?, și Laurie îl învîrti puțin, ca să le dea o idee de cum funcționează și ceasul făcu atîta zgomot, că fetele își astupară urechile înspăimîntate.

— Asta se cheamă recunoștință și, fiindcă a venit vorba de recunoștință, să știți că trebuie să mulțumiți Hannei, că v-a scăpat torta. Cînd treceam pe aici, am văzut cînd o ducea în casă și, dacă n-o apăra cu îndirjire, dispărea un sfert din ea, fiindcă imi făcea o poftă...

— Doamne, cînd ai să crești și ai să te cumînțești, Laurie!, zise Meg pe un ton părintesc.

— Îmi dau toată osteneala, doamnă, dar mai mult decît atît nu se poate 1,80 m e maximum de înălțime pe care-l poate ajunge un bărbat în epoca asta de decadență, răspunse băiatul, care se izbea aproape cu capul de candelabru. Cred că ar fi o profundare să mîncăm în acest templu sacru, așa încît, cum mi-e grozav de foame, vă propun să ne mutăm alături, li se adresă el.

— Mama și cu mine îl așteptam pe John. Mai avem de pus la punct anumite lucruri, zise Meg, robotind prin casă.

— Beth și cu mine ne ducem peste drum la Kitty Bryant, să le facem o mică vizită, spuse Amy punîndu-și o pălărie nostimă peste buclele ei mătăsoase și admirîndu-se în oglindă.

— Tu nu mă părăsești, Jo. Sint mort de oboseală. Mi-e imposibil să ajung acasă, fără ajutorul cuiva. Nu-ți scoate șorțul, îți stă foarte bine, zise Laurie, când văzu că Jo îl scoate, îl îndoieste și-l bagă în buzunarul ei încăpător și apoi, braț la braț, porniră spre casă.

— Ascultă, Teddy, vreau să vorbesc serios cu tine, în legătură cu ziua de miine, începu Jo. Trebuie să-mi făgăduiești că ai să te porți frumos și că n-ai să te ții de ștregării, ca să strici toate socotelile.

— Nici vorbă de ștregării.

— Și să nu mă faci să rîd, cînd trebuie să fiu serioasă. Te rog din suflet să nu te uiți la mine, în timpul slujbei.

— Eu nu te fac niciodată să rîzi. Tu mă faci pe mine. De altfel, nici n-ai să mă vezi. Ai să plingi așa de tare, încît vîlul de lacrimi are să-ți întunece vederea.

— Eu nu plîng decît la necazuri mari.

— Ca, de exemplu, cînd plecă la școală prietenii din copilărie? îi tăie vorba Laurie, zîmbind pe sub mustață.

— Ia nu te mai crede. Am plîns și eu puțin, doar ca să fiu ca toate fetele.

— Tocmai! Ascultă, Jo, cum e tata mare săptămîna asta? E în toane bune?

— Oho și încă cum! Da, de ce? Ai făcut vreo prostie și ți-e teamă că are să te ia de urechi?

— Jo, crezi că aș fi privit-o drept în față pe mama ta și i-aș fi spus că totul e în regulă, dacă aș fi avut ceva pe conștiință? Și Laurie se opri în loc, jignit.

— Da... bine... asta așa e.

— Atunci, altădată să nu mai fii așa de bănuitoare! Voiam doar să-i cer niște bani, zise Laurie și porni mai departe.

— Cheltuiești cam mult, Teddy.

— Ei, Doamne, nu-i cheltuiesc eu. Se duc singuri. Nu știu cum se face, că parcă imi lunecă printre degete și cînd prind de veste au dispărut!

— Ești tu bun și generos, și le dai mereu oamenilor cu împrumut, fiindcă nu poți zice „Nu“, cînd te roagă cineva. Uite, de pildă, cine n-a auzit ce-ai făcut pentru Henshaw? Dacă ai cheltuit banii totdeauna așa, nimeni n-ar avea ceva de zis, zise Jo, cu însuflețire.

— A, a făcut din țințar armăsar. Doar n-or vrea ca un băiat așa de strălucit să se omoare, muncind, pentru că n-are cine să-l ajute, cînd noi, băieții ăștia leneși și bogați, nu-i ajungem nici pînă la degetul lui cel mic.

— Bine, aici ai dreptate, dar nu văd la ce-ți servesc cîncisprezece veste, nu știu cîte cravate și cîte o pălărie nouă, la fiecare vizită, acasă. Credeam că ai să te vindecî de snobismul ăsta, dar văd că e dimpotrivă. Dacă nu mă înșel, acum e moda să fii îngrozitor de urît. Îți tai părul scurt, ca o perie, porți haine strimte, mănuși portocalii și pantofi cu botul ascuțit, care fac un zgomot îngrozitor. Dacă te-ar costa puțin, n-aș zice nimic, dar te costă bani buni și nu văd unde-i mulțumirea.

La acest atac neașteptat, Laurie își dădu capul pe spate și începu să ridă cu atîta poftă, că pălăria îi căzu de pe cap. Jo se repezi și o călcă în picioare. Văzînd aceasta, Laurie continuă să ridă, și zise:

— Vezi? Nu-i așa că aș avea nevoie mai bine de un costum gata, prost făcut?

Apoi luă pălăria de jos, o făcu ghem și o băgă în buzunar.

— Te rog din suflet nu-mi mai ține predici. Mi-ajunge cîte înghit toată săptămîna. Cînd vin acasă, vreau să mă distrez. Miine am să fiu foarte strîns la cheltuieli, ca să fie toată lumea mulțumită.

— Nu te mai plictisesc cu morala, dacă-mi promiți că-ți lași părul să crească. Eu nu sînt exagerată dar nu-mi place să ies pe stradă ca un om care parcă ar concura la luptele greco-romane, observă Jo, severă.

— Vezi tu, Jo, felul ăsta de a-ți tăia părul ajută la învățat. De aceia ne-am pocit așa, îi mărturisi Laurie, care n-ar fi putut fi învinuit că a făcut lucrul ăsta din vanitate, fiindcă își tăiasă un păr buclat de toată frumusețea, numai ca să fie ca toți ceilalți.

— Apropo, Jo! Am impresia că Parker cel mic s-a îndrăgostit lulea de Amy. Vorbește mereu de ea, îi scrie poezii și visează la lună într-un mod care-ți dă mult de bănuît. Nu ești de părere că ar fi bine să-și înăbușe pasiunea născîndă, înainte de a izbucni de-a binelea? adăugă Laurie pe un ton confidențial după o tăcere de cîteva clipe.

— Nici nu încapе vorbă. Ne ajunge o căsătorie în familie pentru mulți ani de acum încolo. Dumnezeuule mare, la ce se gîndesc copiii!

Și Jo se revoltă scandalizată, ca și cum biata Amy și nenorocitul de Parker ar fi fost vinovați de un păcat mare.

— E o generație grăbită, nu știu zău unde au să ajungă. Tu ești doar un copil, dar parcă văd că le calci și tu pe urmă Jo, și ne lași singuri și amăriți, zise Laurie, dînd din cap, întristat.

— Eu? Nici o grijă! Din fericire, pe mine nu mă place nimeni. Tot trebuie să rămînă și o fată bătrînă în familie.

— Nici nu încurajezi pe nimeni, și Laurie o privi pieziș, înroșindu-se puțin. Nu vrei tu să arăți oamenilor părțile tale bune și, dacă cineva, din întâmplare, le întrezărește și îți arată că le cunoaște, atunci te faci foc și pară. Ai fi în stare să-i azvirli o găleată cu apă rece în cap și-ți scoți țepii ca un arici, că nimeni nu mai îndrăznește să se apropie de tine.

— Prostiile astea mă plictisesc. Sint prea ocupată, ca să mă țin de fleacuri și, în afară de asta, găsesc că e o faptă de neiertat să risipești membrii unei familii. Și acuma să lăsăm lucrurile astea. Nunta lui Meg ne-a sucit capul la toți. Nu mai auzi altceva în casă decât de îndrăgostiți și alte comedii de felul ăsta. Deci să schimbăm subiectul, dacă nu vrei să mă înfurii, și Jo ar fi fost gata să azvirle o găleată cu apă rece în capul cuiva, numai s-o mai fi necăjit puțin.

Văzînd-o în această dispoziție, Laurie nu găsi cu cale să-și manifeste sentimentele sale. Se mulțumi doar să șuiere o dată lung, iar cînd se despărțiră, la poartă, îi repetă prevestirea lui funestă:

— Ține minte vorbele mele. Jo! Ai să le calci curînd pe urmă.

CAP. II

PRIMA NUNTĂ

Trandafirii de la ușa de intrare se treziseră devreme în dimineața aceea, bucurîndu-se din toată inima de seninul fără pată al cerului. Obrajii lor rumeni roșiră mai tare de bucurie, legănîndu-se în vînt, șoptindu-și unul altuia ceea ce văzuseră, ba unii se uitau pe furiș prin geamul din sufragerie, unde era pregătit ospățul, alții se agățau sus, dînd din cap și zîmbind celor trei fete, care îmbrăcau mireasa, iar alții salutau cu o legănare pe cei care intrau și ieșeau din casă. În fine, toți trandafirii de la cel mai înflorit și roșu pînă la ultimul boboc palid, își aduceau prinosul lor de frumusețe, stăpînei care îi îngrijise și-i iubise atît de mult. Meg însăși părea un trandafir, căci ceea ce avea mai bun în suflet părea să i se resfringă pe față, făcînd-o să fie mai dulce, mai fragedă. Farmecul ei întrecea orice frumusețe. Nu purta nici mătase, nici dantele, nici flori de lămîiță.

„Nu vreau să par țepănă și altfel decât sint în realitate. Nu-mi trebuie o nuntă elegantă. Vreau în jurul meu numai pe cei pe care-i iubesc și lor vreau să le par ca de obicei“, spunea ea.

Așa că își făcuse singură rochia de mireasă, ținându-și cu ea iluzii și visuri nevinovate, ca orice fată. Surorile îi împletiră părul și singura găteală era un buchet de lăcrămioare, care era floarea preferată a lui John al ei.

— Semenii aidoma cu Meg, numai că ești mai dulce și mai frumoasă și dacă nu ți-aș mototoli rochia, te-aș lua de gît, îi spuse Amy privind-o cu încântare, după ce-o îmbrăcase.

— Îmi pare bine că nu m-am schimbat. Dar, vă rog, sărutați-mă toate și nu vă gândiți la rochie. Aș vrea să fie toată mototolită de îmbrățișările voastre, și Meg deschise brațele veselă și fericită.

— Acum mă duc să-i leg cravata lui John și apoi să stau nițel de vorbă cu tata în birou.

Și Meg alergă jos, să îndeplinească aceste îndatoriri, ca apoi să-și urmeze mama oriunde se duce, pentru că își dădea seama că, în ciuda zîmbetului fericit, în inima mamei se ascundea — în taină — amărăciunea că primul pui își ia zborul din cuibul părintesc.

Cum celelalte fete își potrivesc părul și dau ultimile îngrijiri toaletei lor modeste, e timpul nimerit să le privim și să vedem ce schimbări au adus cei trei ani, care au trecut. Toate arată astăzi minunat.

Trăsăturile colțuroase ale lui Jo s-au îndulcit. A învățat să fie naturală în mișcări, dacă nu grațioasă. Chica de păr buclat e strînsă într-un concii bogat, care ședea foarte bine chipului ei mic și făpturii ei înalte. Un trandafiriu sănătos îi colorează obrajii bruni și ochii îi strălucesc veseli. Astăzi a uitat să fie răutăcioasă.

Beth e mai slabă, mai palidă și mai tăcută ca niciodată. Ochii ei frumoși și buni sînt acum mari și triști. O umbră de suferință îi întunecă fața și-i dă o expresie îndurerată. Beth nu se plinge, ci mereu spune increzătoare, că în curînd se va face bine.

Amy e socotită pe drept cuvînt „floarea familiei“, pentru că la șaisprezece ani pare femeie, nu frumoasă, dar cu un farmec de nedescris. În trăsăturile feții, în forma și mișcarea miinilor, în unduirea rochiei, în buclele părului, e o armonie pe care o simți inconștient și care farmecă mai mult decît o frumusețe perfectă. Amy a fost necăjită întotdeauna pentru nasul ei, care n-a vrut să fie grecesc, și pentru gura cam mare și cu buza de jos proeminentă. Aceste defecte îi dădeau tocmai expresivitate, dar Amy n-avea de unde să știe și se consola cu tenul ei minunat, cu ochii albaștri, vioi, și buzele mai aurii și mai bogate ca niciodată.

Toate trei purtau rochii subțiri gri-argintiu (cele mai bune rochii de vară pe care le aveau) trandafiri în păr și la piept. Toate trei arătau așa cum erau în realitate finere, fericite, lăsînd la o parte pentru un moment grijile vieții de toate zilele, ca să

privească cu ochi increzători cea mai dulce poveste din viața unei femei.

Nimic ceremonios în casă. Totul avea aerul natural și obinuit, așa că, atunci când mătușa March intră pe ușă, fu foarte scandalizată să vadă pe mireasă, alergând s-o primească, să-l găsească pe ginere fixând o ghirlandă care căzuse, ba să-l mai zărească și pe pastor (care nu era altul decît domnul March, purtînd cu gravitate, două sticle sub braț).

„Dumnezeule mare! Dacă s-a mai văzut așa ceva“, strigă bătrîna, luînd locul de cinste pregătit anume și așezîndu-și cu un foșnet faldurile rochiei de moire, de culoarea levănțichii.

— Fetițo! Nu trebuie să fii văzută pînă la ultimul moment.

— Mătușă, eu nu sînt un obiect de expoziție și nu vine nimeni care să mă judece, să caște ochii la mine sau să calculeze prețul mesei. Sînt prea fericită, ca să-mi mai pese de ce spune lumea, și o să am o nuntă, cum îmi place.

— John dragă, uite ciocanul, și Meg se duse să-l ajute pe „omul ăla“, la o treabă care nu se potrivea unui mire.

Brooke nici nu-i spuse „mulțumesc“, ci se opri din prozaica lui ocupație și își sărută mireasa, după ușă, cu o privire care o făcu pe mătușa March să-și scoată batista din pungă și să-și ștergă ochii umeziți.

Se auzi un scîrțîit de ușă, un țipăt, risul lui Laurie însoțit de exclamația puțin respectuoasă: „Ce dracu! Jo a răsturnat iar prăjitură“, și o droaie de veri și verișoare intră.

— Nu-l lăsa pe uriașul de Laurie să vie lingă mine. Mă sîcie mai rău decît țîntarii, șopti bătrîna lui Amy, căci camera se umplea și capul negru al lui Laurie răsărea pe deasupra cîșorlați.

— A făgăduit să fie cuminte astăzi, și, știi, poate să fie de-o eleganță fără cusur, dacă vrea, îi răspunse Amy, strecurîndu-se printre oaspeți, pentru a-l preveni pe Hercule, să se păzească de balaur, ceea ce îl făcu tocmai să dea tircoale bătrînichii, cu o solitudine care aproape că-i făcea plăcere.

Deodată se făcu liniște și domnul March și tînăra pereche se așezară sub arcul de verdeață. Mama și fetele stăteau una lingă alta, de teamă parcă să n-o piardă pe Meg. Vocea tatii răsuna puternic și părea că face ca serviciul religios să pară mai frumos și mai solemn. Mina mirelui tremura tare și nimeni nu-i auzi răspunsurile, dar Meg își privi bărbatul în ochi și spuse „da“, cu atîta încredere în glas și în față, că inima mamei ei bătu mai repede, iar mătușa March își șterse nasul cu zgomot. Jo fu cît pe aici să plîngă și ea, dar se ținu bine la gîndul că Laurie se uită la ea țîntă, cu o privire în care se amesteca veselia și emoția. Beth

își ascunsese fața după umărul mamei ei; doar Amy rămase în picioare, calmă și senină, grațioasă ca o statueta delicat modelată, cu fruntea albă, luminată de o rază de soare și cu bucele strălucind.

Ceremonia nu fu deloc pretențioasă, dar în clipa în care slujba se termină de-a binelea. Meg zise tare: „Prima sărutate e pentru mămică“ și, întorcându-se spre mama ei, o sărută din toată inima. Vreme de mai bine de un sfert de oră, Meg fu mai înbujeată și mai frumoasă ca oricând și fiecare se folosi din plin de drepturile pe care i le oferea împrejurarea de față sau poziția sa, începând cu domnul Laurence și sfârșind cu bătrina Hannah, care, gătită cu o bonețică nouă, care-i ședea grozav de bine, se aruncă de gîtul ei, rîzind și plîngind în același timp:

— Să trăiești scumpa mea să ia parte numai de fericire în viață, că tare mai ești frumoasă! Să știi că plăcinta s-a copț bine.

În cele din urmă, toată lumea se liniști. Se rostiră și discursuri, mai mult sau mai puțin reușite, dar în fond intenția conta, și toată lumea rise și aplaudă, căci tot timpul domni voia bună. Darurile nu se vedeau strînse grămadă pe nicăieri, fiindcă fuseseră puse la locul lor din vreme, în căsuța cea nouă, nici nu făcură un bufet cu pretenții, ci serviră o gustare sănătoasă, prăjituri și fructe, toate așezate cu gust pe o masă împodobită cu flori. Domnul Laurence și mătușa March dădură din umeri și se uitară zîmbind unul la altul, cînd văzură că apa, limonada și cafeaua erau singurele nectaruri cu care te îmbiau cele trei Hebe. Totuși, nimeni nu zise nimic, pînă cînd la un moment dat, Laurie, care ținea morțiș s-o servească el pe mireasă, apărură cu o tavă încărcată și se îndreptă spre ea întrebînd-o, nedumerit și îngrijorat:

— Nu cumva, din greșeală, a spart Jo toate sticlele, sau am avut cu o iluzie optică, cînd am zărit cîteva prin casă azi dimineață?

— Nu, nu bunicul tău ne-a dăruit mai multe sticle din vinul lui cel mai bun și mătușa March ne-a trimis cîteva, dar tata a pus deoparte vreo două pentru Beth și restul le-a donat „Căminului soldatului“. Știi ce crede el, că vinul e bun numai ca medicament, la boală și mama zice că în casa ei, nici ea, nici fiicele ei nu vor întinde vreodată un pahar cu vin unui tînăr.

Meg vorbea serios și se aștepta să-l vadă pe Laurie încruntîndu-se, sau izbucnind în rîs, dar el îi aruncă doar o privire repede, apoi zise, în felul lui deschis și sincer:

— Ai dreptate, am avut de atîtea ori prilejul să văd cît rău poate face vinul. Păcat că nu toate femeile sînt de aceeași părere.

— Dar n-ai să mai bei, te rog eu asta. Hai, Laurie, făgăduiește-mi. Fă-mă să cred încă odată că asta e cea mai fericită zi a vieții mele.

La această rugămintă așa de neașteptată și așa de fierbinte, băiatul șovăi o clipă, căci să fii ridicol e de multe ori mai greu decât să te sacrifici. Meg știa că, dacă îi făgăduiește, se va ține de cuvânt, orice s-ar întâmpla, și simțindu-se tare, se hotărî să se folosească de această putere, pentru a face un bine prietenului ei. Îl învălui într-o privire care spunea mai mult decât orice vorbe și un zimbet care zicea: „În această zi mare, nimeni nu mi se poate împotrivi“. Laurie, în orice caz, n-o putea refuza, zîmbi și el, îi întinse mîna și zise din toată inima:

— Îți făgăduiesc, doamnă Brooke!

— Și acum să bem în sănătatea lui Teddy și pentru hotărîrea lui cea mare, strigă Jo, stropindu-l cu limonadă, cînd ridică paharul să închine.

Și, astfel, fetele prinseră un moment prielnic, ca să-l pună pe Laurie să le făgăduiască că va fi totdeauna cumpătat și băiatul se ținu de cuvînt, deși avu de luptat cu multe ispite.

După masă, musafirii se ridicară, să se plimbe prin casă și prin grădină, bucurîndu-se de soare și de căldură. La un moment dat, se întâmplă ca Meg și John să se găsească împreună, în mijlocul pajiștii și lui Laurie îi veni o inspirație subită, care puse virf acestei nunți fără pretenții.

— Toate doamnele și toți domnii să se ia de mîna și să joace hora în jurul noilor căsătoriți, cum e obiceiul la nemți, iar noi flăcăii și fetele sărim, cite doi, cite doi, pe lingă horă, strigă Laurie alergînd pe potecă de mîna cu Amy, cu atîta voie bună, că toți îl ascultară, fără să se împotrivească.

Domnul și doamna March, împreună cu mătușa și unchiul Carol făcură cercul, ceilalți se prinseră și ei curînd. Chiar Sallie Moffat, după un moment de șovăire, își aruncă trena pe braț și-l împinse pe Ned în horă. Dar cel mai nostim fu cînd intrară domnul Laurence și mătușa March, căci, cînd bătrînul țepăn se înclină ceremonios în fața ei, ea-și agăță bastonul de braț și veni schipiș, să intre în horă, lingă ceilalți, pe cînd cei tineri însuflețeau toată grădina cu risetele lor, alergînd de colo pînă colo, ca fluturi în zilele însorite de vară.

În cele din urmă, după atîta sărituă și alergări, li se tăie răsufierea și dansul improvizat se opri, iar musafirii începură să plece.

— Îți urez din suflet, draga mea, să ai mult noroc; dar cred că ai să te căiești de ce-ai făcut, zise mătușa March lui Meg, iar

mirelui îi șopti, pe cînd o conducea la trăsura: Ai găsit o comoară, tinere. Vezi, s-o meriți.

— De multă vreme n-am mai fost la o nuntă așa de frumoasă, Ned, și nu știu de ce mi-a plăcut, că doar elegantă n-a fost deloc, își spuse impresiile doamna Moffat, soțului ei, pe cînd ieșeau.

— Laurie, dragul meu, dacă îți trece vreodată prin minte să faci o astfel de faptă, apoi ia-ți pe una din fetițele acelea, să te ajute, și n-o să mai am nimic de zis și domnul Laurence se așează comod în fotoliu, să se odihnească, după toată fierberea de dimineață.

— Voi face tot posibilul să vă mulțumesc, fu răspunsul neobișnuit de supus al lui Laurie, pe cînd scotea cu grijă buchețelul pe care i-l prinsese Jo la butonieră.

Căsuța noilor căsătoriți nu era departe și plimbarea liniștită pe care o făcu Meg cu John pînă acolo fu singura lor călătorie de nuntă. Cînd se coborî în tailleul ei alb-gălbui și cu pălăria de pai pe cap, legată cu funde albe, toți se strinseră în jurul ei, să-și ia rămas bun, cu atîta dragoste și cu atîta duioșie, de parcă s-ar fi despărțit pentru multă vreme.

— Să nu crezi că m-am depărtat de dumneata mămico dragă, sau că te iubesc mai puțin, dacă îl iubesc pe John atît de mult, zise ea stringînd la piept pe mama ei, cu ochii plini de lacrimi. Am să vin în fiecare zi, tată, și țin să-mi păstrez locul meu de totdeauna în inimile voastre, deși nu mai sînt lingă voi. Beth are să stea mai mult cu mine, și fetele celelalte să vină să mă vadă din cînd în cînd, ca să ridă de încercările mele neizbutite de a conduce gospodăria. Vă mulțumesc la toți din suflet, pentru această zi frumoasă. La revedere! Rămîneți cu bine!

Rămaseră toți la poartă, urmărind-o cu ochii plini de iubire, de speranță și de mîndrie, cum se depărtă încet, încet, la brațul soțului ei, cu mîinile pline de flori, pe cînd soarele de iunie îi lumina zîmbetul fericit.

Astfel începu căsnicia lui Meg.

CAP. III

ÎNCERCĂRI ARTISTICE

Le trebui mult timp oamenilor, pînă să înțeleagă diferența dintre talent și geniu, și mai ales tinerilor ambițioși, Amy înțelese această deosebire, după multe necazuri și supărări; căci, luînd din greșeală entuziasmul drept inspirație, încercă pe rînd fiecare

ramură a artei cu îndrăzneală și avintul caracteristic tinereții. După cîtva timp se lăsă de „pateurile de noroi” și se devotă în întregime desenului în peniță, pentru care arăta atîta gust și îndeminare, încît această delicată ocupație se dovedi a fi în același timp plăcută și folositoare. Dar curînd ochii îi obosiră, penița și cerneala fură băgate în dulap pentru totdeauna și fata, dornică de artă, se apucă de pirogravură cu fierul. Tot timpul cît dură această criză, membrii familiei trăiră într-o teamă continuă să nu ardă de vii, căci în toată casa mirosea de dimineața pînă seara a lemn ars, din pod ieșea fum, care pătrundea apoi în toate odăile, fiare înroșite în foc zăceau azvirlite pretutindeni și Hannah își luă regulat în cameră, seara, cînd se ducea să se culce, o găleată cu apă și gongul de masă, ca măsură de prevedere, dacă cumva ia casa foc. Descoperiră curînd trăsăturile suave ale lui Rafale pe dosul scindurii de plăcintă, un Bachus pe capacul unui butoi de bere, iar un inger muzicant împodobea o ladă cu zahăr și încercările de a reprezenta pe „Garvick”, cumpărînd mînuși de la o tină ră vinzătoare, furnizară așchii de aprins focul, multă vreme după aceea.

E foarte natural să treci de la foc la ulei, cînd ai degetele arse, și Amy se dedică picturii, cu un zel fără margini. O prietenă, tot artistă, îi dăruie niște pensule vechi, o paletă și culori, și Amy se puse pe lucru fără răgaz și făcu peisagii și marine, cum n-au existat niciodată pe mare sau pe uscat. Vacile impozante, pe care le picta ea, ar fi luat premiul la expoziția agricolă; și aplecarea înspăimîntătoare a corăbiilor ei ar fi dat rău de mare și celui mai solid marinar, dacă desconsiderarea totală a oricărei reguli de construcții nautice, nu la-r fi făcut să se prăpădească de ris, cum ar fi dat cu ochii de tablou. Ștregari oacheși și madone cu ochi negri, care te priveau fix, dintr-un colț al atelierului, ar fi vrut să aducă a Murillo. Umbre întunecate și unsuroase pe fețe, cu hașuri sumbre unde nu trebuia, aminteau — zicea ea — pe Rembrandt, femeii voinice și copii grași și umflați, pe Rubens, iar amintirea lui Turner era evidentă în furtunile cu fulgere portocalii, cu trăsnete albastre, ploaie cafenie, nori purpurii și o pată mare, vinată, în mijloc, care putea să însemne tot așa de bine soarele, ceața, cămașa unui marinar sau o haină regească, cum dorea admiratorul.

Veni apoi rîndul portretelor în cărbuni și toată familia fu agățată în șir, pe perete, avînd în comun un aer fioros și sumbru. Schițele în creion îi arătau mai omenoși, căci trăsăturile erau acum îndulcite și se putea spune chiar că semănau. Toată lumea fu de părere că părul lui Amy, nasul lui Jo, gura lui Meg și ochii

lui Laurie erau foarte reușiți. Dar curind artista se reîntoarce la vechea ei pasiune, ghipsul și argila, și mulaje fantomatice ale cunoștințelor ei te urmăreau cu ochii lor ficși, de prin unghere, sau îți cădeau în cap de pe rafturile dulapurilor. Amy începu să îngămădească nenumărați copii în cămăruța ei, drept modele, pînă cînd zvonuri vagi despre ocupația ei misterioasă băgară spaima în populația cartierului, care se ferea de ea ca de o vrăjitoare. Dar un accident nenorocit puse capăt și ultimelor ei eforturi artistice în sculptură. Negăsind modele, Amy se apucă să-și modeleze propriul ei picior dar, într-o bună zi, familia fu alarmată de niște lovituri și niște țipete disperate. Alergară iute, să vadă ce s-a întimplat, și găsiră pe zeloasa artistă sărind inebunită, prin atelier, cu piciorul înțepenit într-o grămadă mare de ghips, care se întărise cu o repeziciune neașteptată. I-l scoaseră de acolo cu oarecare greutate și nu fără a fi în pericol și aceasta, pentru că Jo ridea așa de tare, cînd se lupta s-o scape din nenorocire, că băgă cuțitul prea adînc, și-i făcu o tăietură la picior, lăsîndu-i astfel amintirea neștersă, a unei înecări artistice din tinerețe.

După întimplarea aceasta, Amy se mai potoli pînă cînd o apucă mania schițelor după natură, și se porni să colinde cîmpii și păduri, în căutarea de colțuri pitorești, suspinînd că n-are ruine, să deseneze. Multă vreme nu mai scăpă de guturai, tot stînd pe iarbă udă, ca să prindă „un peisaj fermecător“, compus dintr-o piatră, sau „un grup splendid de nori“, care arătau ca niște plăpumi de puf, bine făcute și așezate în pat, cînd era căldura mai mare, ca să studieze efectele de umbră și lumină, și-și încreți fruntea, tot căznindu-se să prindă exact proporțiile, cu creionul întins și închizînd un ochi.

Dacă „geniul este răbdare fără margini“, cum zice Michelangelo, sigur că Amy ar fi avut și ea drept la nemurire, căci merse înainte, cu toate obstacolele, neizbînzile și descurajările fiind ferm convinsă că, o dată și o dată, va face și ea ceva, care s-ar putea numi „artă“.

Dar în timpul ăsta, ea se mai ocupa și cu multe alte lucruri căci își pusese în cap să devină o persoană talentată și plină de farmec, chiar dacă n-ar fi ajuns niciodată, o artistă cu faimă. Aici reușea din plin, fiindcă era una din acele ființe fericite, care plac fără efortare, își fac prieteni pe unde trec și văd întotdeauna latura plăcută a vieții, încît devin obiectul de invidie al celor mai puțin norocoși. Toată lumea o simpatiza, fiindcă Amy era o fată cu tact, știa să spună tocmai ceea ce face plăcere unei persoane și ceea ce se potrivește într-o anumită împrejurare, și era așa de sigură de

ea, că surorile ei spuneau: „Dacă Amy s-ar duce la curte, fără să-î spună cineva cum să se poarte, ar ști exact ceea ce trebuie să facă“.

Una din slăbiciunile ei era să facă parte din „lumea bună“. Banii, situația socială, talentele moderne și manierele elegante o încântau grozav, și-i plăcea să se găsească în tovărășia oamenilor care stăpinesc toate acestea, de multe ori confundînd adevărul cu aparențele și admirînd ceea ce nu merită să fie admirat. Nu uita niciodată că era de viță nobilă și-și cultiva cu stăruință gusturile și sentimentele sale aristocratice, ca atunci, cînd s-o ivi prilejul, să-și poată recăpăta imediat locul, de la care o îndepărtase sărăcia.

„Domnița“, cum îi ziceau prietenele ei, ar fi dorit din suflet să fie o doamnă adevărată și în fundul sufletului ei era chiar, dar mai avea să învețe că nu se cumpără cu bani delicatețea, că titlul nu înseamnă întotdeauna și noblețe a spiritului și că buna creștere se vede, cu toate defectele fizice.

— Mamă, vreau să te rog ceva, zise Amy într-o zi, intrînd pe ușă cu un aer important.

— Ce e fetițo? răspunse mama ei, pentru care domnișoara înaltă și bine făcută rămăsese tot un copil.

— Săptămîna viitoare luăm vacanță la desen și, înainte de a ne despărți, aș vrea să chem pe fete într-o zi, aici, la noi. M-au înnebunit, spunîndu-mi că vor să vadă riul, să deseneze podul cel rupt și să copieze cîteva dintre lucrurile pe care le admiră la mine în bloc. Au fost de multe ori foarte drăguțe cu mine și le sînt recunoscătoare. Ele sînt bogate, știu că eu n-am bani și totuși nu fac diferență între noi.

— În fond, de ce-ar face? și doamna March ridică fruntea cu mindrie.

— Știi tot așa de bine ca și mine că este o diferență între noi, așa că nu te mai înfură ca o cloșcă, mamă dragă, dacă o pasăre mai de neam îți ia puii de lingă tine, să-i îngrijească. Îți aduci aminte de rătușca aceea urită din poveste, care a devenit apoi o lebdă de toată frumusețea și Amy zimbi fără amărăciune, fiindcă avea o fire fericită, care lua viața ușor.

Doamna March rise, își înghiți amorul propriu și întrebă:

— Ei, lebdă frumoasă, ce ai de gînd să faci?

— Aș vrea să le poftesc pe fete la masă, poate le duc chiar pe riul cu barca și să le fac un fel de festival artistic.

— Asta se poate face. Ce vrei să le dai la masă? Sandviciuri, prăjituri, fructe și cafea, cred că-ți sînt de-ajuns, nu?

— O, nu! Vreau să le servesc pui rece, limbă, ciocolată și înghețată. Cu astfel de lucruri sînt învățate fetele și țin ca masa mea să fie elegantă și cu toate din belșug, deși eu muncesc, ca să-mi cîștig existența!

— Cite domnișoare sînt? întrebă mama ei, căreia începuse să-i scadă entuziasmul la auzul celor de mai sus.

— În clasă sînt vreo paisprezece, dar nu cred că or să vină toate.

— Vai de mine dragă, dar îți trebuie un camion, ca să le aduci pe toate.

— Ei, Doamne, mamă, ce-ți trece prin cap! Mai mult de șase-șapte n-au să vină și atunci închiriez o trăsurică și împrumut și cabrioleta domnului Laurence.

— Are să te coste mult, Amy.

— Nu! Mi-am făcut bine socotelile și plătesc tot din banii mei.

— Dar gîndește-te, draga mea, că fetele sînt obișnuite cu asemenea lucruri și, ori cît ne-am strădui noi, tot nu le-am da ceva nou. Nu crezi că ar fi mai bine, să le facem o primire fără pretenție, care le-ar place, așa, ca o variație și ne-ar veni și nouă mai ușor, ca să ne arătăm așa cum sîntem și nu cum am vrea să părem?

— Dacă nu pot să fac cum vreau eu, mai bine renunț. Știu că aș putea să duc totul la bun sfîrșit, dacă dumneata și fetele mi-ai da o mîină de ajutor, și nu vîd de ce nu s-ar face lucrurile cum trebuie, dacă plătesc eu tot, zise Amy, care de cîte ori era constrazisă, se încăpățîna să facă numai ce vrea ea.

Doamna March știa că nai bine ții minte un lucru, cînd îl înveți din experiență, de aceea, cînd vedea că n-are altă cale de ales, își lăsa copiii să se ardă singuri dacă nu voiau să asculte de sfaturile ei.

— Foarte bine, Amy! Dacă asta ți-e dorința și crezi că ai să ieși la capăt fără prea mare cheltuială, pierdere de timp și risipă de energie, nu mai zic nimic. Vorbește cu fetele și cum hotărîți voi, așa va fi, și eu vă ajut cît voi putea.

— Mulțumesc, mamă! Dumneata ești dulce întotdeauna, și Amy plecă să-ți expună planul surorilor ei.

Meg se învoi îndată, îi făgădui că o va ajuta, și-i puse la dispoziție cu dragă inimă tot ce avea, de la căsuța ei, pînă la solnițele cele noi, dar lui Jo îi sări țandăra și la început nici nu voi să audă de așa ceva.

— N-are nici un rost să-ți cheltuiești banii, să pui în mișcare toată familia și să întorci casa pe dos, pentru o mîină de fete, cărora puțin le pasă de tine. Credeam că ai mai mult cap și mai multă mindrie, Amy! Auzi, să te agăți de fustele unei femei, fiindcă poartă pantofi făcuți la Paris și se plimbă în „coupé“, se înfurie Jo, care, deranjată de la lectura romanului ei, tocmai cînd ajunsese la un moment tragic, nu se arăta deloc amabilă.

— Eu nu mă agăț de fustele nimănui și nu pot să sufăr să fiu luată sub protecție, cum nu poți să suferi nici tu, i-o trinti Amy revoltată, căci între cele două surori mai existau încă ciocniri, de câteori se puneau în discuție astfel de chestiuni. Fetele țin la mine, și eu la ele, și să știi că printre ele sînt multe îndatoritoare, cu bun-simț și chiar cu talent, cu toate că tu le găsești mondene și proaste. Tu nu ții să te iubească oamenii, să intri în lumea bună și să ai gusturi rafinate și maniere alese. Eu țin, și vreau să mă folosesc de orice prilej, ca să mă ridic. Dacă-ți place, tu fă-ți loc în lume cu coatele, ține-ți nasul pe sus și laudă-te că ești independentă. Eu am alt fel de a vedea.

Cînd își ascutea Amy limba și-i dădea drumul, nu-i mai stă nimeni în cale, pentru că știa întotdeauna să pună lucrurile la punct, pe cînd Jo, cu dragostea ei de libertate și ura de convenționalism, nu mai ținea măsura și, pînă la urmă, trebuia să se dea bătută. Amy prinse așa de bine și ilustră cu atîta vervă ideea lui Jo despre independență, că amîndouă izbucniră în ris și discuția se continuă pe un ton mai prietenesc. În sfîrșit, fără multă tragere de inimă, Jo se învoi s-o ajute în această „afacere absurdă”

Invitațiile fură trimise și cele mai multe fete primiră să vină. Evenimentul cel mare urma să aibă loc luni. Hannah era prost dispusă, pentru că îi încurcau treburile, și cobi că, dacă nu spală și nu calcă ea la timp, nimic nu iese bine. Aceste vorbe le purtară nenoroc toată ziua, dar Amy își pusese ca motto „Nil desperandum” și, după ce hotărî precis ce are de făcut, se puse pe lucru, în ciuda tuturor piedicilor. Mai întîi, Hannah greși toate bucatele: puiul era tare, limba prea sărată și ciocolata nu făcea spumă. Pe urmă înghețata și prăjitura costară mai mult decît se aștepta Amy, trăsura de asemenea, ca să nu mai vorbim de alte diferite cheltuieli care la început păreau nimica toată și adunate toate la socoteală urcau enorm totalul. Beth răci și nu se sculă din pat, Meg avu o mulțime de musafiri, care n-o lăsară să plece de acasă, și Jo era așa de zăpăcită de toate aceste nenorociri, încît făcu o groază de prostii destul de mari, care puseră la grea încercare răbdarea lui Amy-ei.

— Dacă n-ar fi fost mama, n-aș fi scos-o la capăt, a mărturisit Amy după aceea cu recunoștință, cînd cea mai bună glumă a anului fusese uitată cu desăvîrșire.

Luni fu vreme urîță și domnișoarele urmau să vină marți, o rînduire care supără la culme pe Jo și pe Hannah. Luni de dimineată vremea era a ploaie, dar nu ploua. Pe la 9 burniță puțin, apoi ieși soarele cîțva timp, suflă și un pic de vînt și, cînd se stabili timpul, era prea tîrziu să mai pornești la drum. Amy se sculă de

cu noapte, îi zori pe toți să se îmbrace și să mănince, ca să facă ordine în casă. Salonașul i se părea foarte sărăcăcios, dar cum nu era vreme să suspine după ce-i lipsea, se folosi de ceea ce avea la îndemână, ca să dea camerei o înfățișare mai elegantă, puse scaune pe unde covorul era mai ros, peste petele de pe pereți agăță tablouri pe care le înconjură cu iederă, în colțuri așeză statuete — producție proprie — și pretutindeni răspîndi vase de flori.

Masa avea un aspect foarte atrăgător și, învăluind-o toată într-o singură privire, Amy spera din tot sufletul ca bucatele să fie bune, și vesela și argintăria împrumutată să se întoarcă cu bine la locul de plecare. Trăsurile fură angajate.

Meg și mama ei stăteau în salon, gata să facă onorurile casei, Beth se sculase și ea din pat, s-o ajute pe Hannah la bucătărie, și făgăduise să fie veselă și drăguță cu toată lumea, deși o durea capul și o plictiseau musafirii. Îmbrăcîndu-se istovită, Amy se mai înveseli puțin, gîndindu-se la momentul fericit, cînd, după o masă îmbelșugată, va pleca să se distreze o după-amiază întreagă cu prietenele ei, căci cu trăsurile și cu podul rupt spera să le dea gata pe fete.

În această dispoziție sufletească așteptară două ore, în care timp Amy nu mai avea astîmpăr. Era cînd în salonaș, cînd pe verandă și nici nu mai asculta la ce spuneau ceilalți. O ploaie cu găleata la ora 11, sigur că tăie pofta fetelor de a mai pleca de acasă și nu veni nimeni la prînz. În sfîrșit pe la două, ieși soarele, dar nu mai era nădejde de musafiri și familia obosită se așeză la masă și mîncă tot.

— Azi e vreme bună, vin sigur, trebuie să ne grăbim să avem toate pregătite, zise Amy cînd îi bătu soarele în geam a doua zi de dimineață. Părea tot așa de bine dispusă ca și în ajun, dar în fundul sufletului ei ar fi fost mai bucuroasă să nu le fi lăsat pe fete să aleagă ziua, fiindcă acum nu mai avea nici o tragere de inimă.

— Nu pot să găsesc homari nicăieri, așa că azi nu le mai dai salată, zise domnul March, întorcîndu-se acasă o jumătate de oră mai tîrziu, necăjit pentru Amy, dar resemnat.

— Toacă puiul. În salată nu se simte că e tare, o sfătui soția lui.

— Hannah l-a lăsat pe masă în bucătărie și l-au mîncat pîsoii. Îmi pare rău, Amy te rog să nu te superi, se rugă Beth, care și acum ținea mult la pîsoi.

— Atunci trebuie să am homar, numai limbă nu ajunge, zise Amy hotărîtă.

— Vrei să dau eu o fugă pînă-n oraș și să ți-l aduc? se offeri Jo mărinimoasă, cu un aer de martiră.

— Ai să vii cu el sub braț, neinvelit, ca să-mi faci în necaz. Nu, mulțumesc! Mă duc eu! răspunse Amy, care începuse să simtă că nu mai poate răbda.

Își puse repede haina pe ea și, cu un coș de piață drăguț, în mină, porni la drum, sperînd că o plimbare în aer liber să-i mai potolească puțin nervii și să-i dea puteri pentru munca ce-o aștepta acasă. După multă alergătură, găsi în sfîrșit obiectul căutărilor ei și-l băgă în coș, împreună cu o sticlă de sos cu mirodenii, ca să nu mai piardă timpul să-l pregătească acasă, și luă calea înapoi, fîcîndu-se de prevederea ei.

Cum în autobuz nu mai era decît o singură călătoare, o doamnă bătrînă, care moțăia cu bărbia în piept, Amy își scoase banii din buzunar și, ca să-și omoare timpul, încercă să-și aducă aminte pe ce se dusesse averea ei. Era așa de absorbită în niște socoteli, care nu ieșeau deloc, că nu observă pe un călător care se suise din mers, pînă cînd o voce groasă bărbătească, o salută cu un „Bună dimineața, domnișoară March“. Cînd ridică capul, tînărul politicoș nu era altul decît unul din cei mai eleganți prieteni de liceu ai lui Laurie. Biata Amy ar fi dorit din suflet ca el să coboare înaintea ei și, prefăcîndu-se că nu știe nimic de coșul de la picioarele ei, răspunse la salut cu grația ei obișnuită, încîntată că avusese ideea să-și pună taiorul cel nou.

Totul mergea strașnic, parcă i se luă o piatră de pe inimă, cînd află că băiatul se da în curînd jos, cînd doamna cea bătrînă se ridică, să coboare. Dînd să ajungă mai iute la ușă, se împiedică de coș și-l răsturnă, și vai! ce oroare! Homarul rămase întins lat, în toată înfățișarea sa vulgară, ca să fie privit cu repulsie de un tînăr din lumea bună ca Tudor!

— Ia uite, și-a uitat racul, strigă băiatul pripit, împingînd monstrul cel stacojiu la loc cu bastonul, gata să-i întindă cucoanei coșul.

— Nu, nu, lasă-l... E... e al meu, se bîlbîi Amy, înroșindu-se la față mai tare ca homarul.

— A, da? Iartă-mă te rog! N-am ce zice, e foarte frumos! Zise Tudor, încercînd s-o dreagă, ca să nu pară prost-crescut.

Amy își reveni iute în fire, puse coșul în picioare, pe scaun, lîngă ea, și zise rîzînd:

— Ce zici? Nu te-ar ispiti salata pe care am s-o fac din el și nu ți-ar plăcea să cunoști pe fetele drăguțe, care au s-o mănînce?

Această frază dovedea că Amy are mult tact, fiindcă astfel atîngea dintr-o dată două din părțile slabe ale oricărui bărbat. Îi trezea pofta de lucruri bune și dorința de a cunoaște pe acele „fete drăguțe“, făcîndu-l să uite de întîmplarea cu cucoana.

— O să aibă de ce ridă, cînd s-o întîlni cu Laurie, dar ce-mi pasă, eu tot nu-i văd, își zise Amy în gînd, după ce se despărțî de Tudor.

Acasă nu le povesti de întîlnire (deși descoperi cîrînd că, răsturnîndu-se coșul, se spărsese sticla de sos cu mirodenii, îi cursese conținutul pe fustă și-i murdărise toată poala rochiei).

Își văzu mai departe de pregătiri, dar fără nici un chef, și la ora 12 totul fu gata, întocmai ca în ajun. Văzînd că vecinii scot capul la ferestre, că doar-doar or avea ce vedea și ce povesti, Amy hotărî să le șteargă impresia rea din ajun, printr-un succes răsunător astăzi. Dădu deci poruncă să vină cabrioleta și porni cu toată pompa, să întîmpine și să însoțească pe musafiri la banchet.

— Se aude huruit de trăsură, vin! Mă duc pe verandă, să le ies înainte. Vreau să se simtă bine biata fetiță, după cit s-a chinuit, zise doamna March, și ieși pe ușă, dar se întoarse repede înapoi, dezamăgită căci o zărise pe Amy pe drum cu o singură prietenă, pierdută în trăsura cea mare.

— Dă fuga, Beth, și ajută pe Hannah, să strîngă jumătate din tacimuri. N-are nici un rost să pui mincare pentru zece oameni, în fața unei singure fete, strigă Jo pe jos, prea aprinsă, ca să mai ridă.

În acest moment, Amy intră în casă, foarte liniștită, și prietenoasă cu unica invitată care se ținuse de vorbă. Cealaltă membri ai familiei, înțelegînd situația, își jucară perfect rolurile și domnișoara Eliott îi găsi plini de haz, căci le era cu neputință să stăpînească veselia care-i apucase. Masa — acum mai restrînsă — fu servită după toate regulile, apoi Amy o duse să viziteze grădina și atelierul, discută cu ea probleme de artă cu mult entuziasm și în sfîrșit trimise după o trăsurică — gabrioleta cea elegantă era prea mare pentru două persoane — și o plimbă prin împrejurimi, pînă-n amurg, cînd „musafirii plecară“.

Cînd se întoarse acasă moartă de oboseală, dar liniștită și cu tact ca totdeauna, băgă de seamă că dispăruse orice urmă din nenorocitul ospaț. Se mai vedeau numai cutele de la nas la gură, pe care și le făcuse Jo de atîta rîs.

— Ai avut vreme bună, că să te plimbi cu trăsura, draga mea, zise mama ei, cu atîta respect, de parcă ar fi fost vorba de toate cele zece fete, nu de una singură.

— Domnișoara Eliott e o fată foarte drăguță și cred că s-a simțit bine cu noi, observă Beth, cu o căldură neobișnuită.

— N-ai vrea să-mi oprești o parte din prăjitura ta? Am mereu musafiri și-mi trebuie. Mie nu-mi reușește așa bine, încercă să-i vină în ajutor Meg.

— Ia-o pe toată! Sint singura din casă căreia îi plac dulciurile și se strică, pînă s-o pot minca pe toată, răspunse Amy, suspinînd la gîndul că făcuse așa de multă și pînă la urmă iată la ce servea.

— Păcat că nu e Laurie aici, să ne ajute, începu Jo, cînd se așezară la masă, să mănince înghețată și salată, pentru a patra oară, în două zile.

Dar doamna March o mustră cu privirea și Jo nu mai zise nimic. Familia înghițea cu resemnare în tăcere, cînd domnul March zise:

— Salata a fost întotdeauna printre bucatele favorite ale celor vechi și Evelyn...

La auzul acestui nume, toată familia izbucni în ris și-i tăie scurt „povestea salatelor“, spre marea uimire a bătrînului savant.

— Puneți tot într-un coș și duceți-l la familia Hummel. Nemților le place mîncarea. M-am săturat s-o mai văd și n-are nici un sens să vă îmbolnăviți cu toții, pentru că am fost și eu o fată fără socoteală, și Amy își șterse ochii, necăjită.

— Credeam că am să leșin de ris, cînd am văzut pe amîndouă venind cu zgomot mare în comedia aia, ca doi simburi mititei, pierduți într-o coajă de nucă imensă și mama care stătea zîmbitoare pe verandă, gata să întîmpine mulțimea de musafiri, suspină Jo, care rămăsese fără putere de atîta ris.

— Îmi pare rău că ești necăjită, dragă, dar noi ne-am dat toată silința să te mulțumim, încercă s-o consoleze doamna March.

— Dar sint mulțumită! Am făcut tot ce mi-am pus în minte, însă nu e vina mea că nu s-a terminat cu bine. Măcar cu atîta mă mîngii, zise Amy, cu un tremur ușor în glas. Totuși vă mulțumesc la toți că m-ați ajutat și v-aș mulțumi și mai mult, dacă nu mi-ați mai aminti de prînzul ăsta, măcar o lună de acum înainte.

Se ținură de cuvînt, vreme de mai multe luni, dar cuvîntul de ospaț îi făcea întotdeauna să zîmbească, iar Laurie îi dăruia lui Amy de ziua ei, un homar mic de mărgean, fin lucrat, pe care să-l atîrne la lanțul de ceas.

CAP. IV

ÎNVĂȚĂMINTE LITERARE

Soarta zîmbi lui Jo pe neașteptate și lăsă să-i pice în cale un ban cu noroc. Nu era un ban de aur, dar cred că un milion n-ar fi făcut-o mai fericită, decît suma modestă pe care o ciștigă prin

munca ei. La două trei săptămîni se închidea în camera ei, își punea uniforma de scriitoare, se arunca într-un „virtej“ cum spunea ea, și scria fără răgaz romanul ei și pînă nu termina nu-și găsea pace. „Uniforma de scriitoare“ consta dintr-un șorț negru, pe care-și putea șterge penița cît poftea, și o bonetă de aceeași culoare, împodobită cu un moț roșu, în care-și strîngea părul, cînd se pregătea să intre în acțiune. Această bonetă era un semnal pentru întreaga familie, care, în aceste împrejurări, se ținea la distanță și abia dacă vreunul din ei încerca să-și vîre capul pe ușă, din cînd în cînd, și să întrebe cu interes:

— Merge bine, Jo?

Cîteodată nici nu se încumetau să pună această întrebare, ci se orientau mai întîi după poziția bonetei. Dacă acest expresiv articol de îmbrăcăminte era tras tare pe frunte, era semn că posesoarea lui e în focul creației. În momentele de entuziasm era pusă ștregărește într-o parte și, cînd pe autoare o apuca disperarea, era aruncat jos pe podea. În asemenea momente, vizitatorul inoportun se retrăgea fără zgomot și, pînă ce nu vedea iarăși moțul cel roșu pus drept pe fruntea talentatei scriitoare, nu-i adresa nici o vorbă.

Ea nu se credea deloc un geniu dar, cînd îi venea poftă să scrie, punea tot sufletul și, în acele clipe, se simțea fericită. Nu-i păsa nici de grijile vieții, nici de vremea de afară, căci lumea imaginară pe care și-o făurise ea, era plină de prieteni care, pentru ea, erau tot atît de reali și la care ținea tot așa de mult, ca la cei în carne și oase. Somnul nu i se mai prindea de gene, mîncarea rămînea neatinsă și ziua și noaptea erau prea scurte, ca ea să se poată bucura îndeajuns de fericirea care o cuprindea atunci. Inspirația divină ținea o săptămînă, mult două. După aceea, Jo ieșea din „virtej“ nemîncată, nedormită, enervată și deznădăjduită.

Tocmai se refăcea după una din aceste crize, cînd o rugă cineva să întovărășească pe doamna Crocker, la o conferință. Răsplata pentru fapta ei bună fu că această împrejurare îi dădu o idee nouă. Era o conferință de popularizare, despre piramide și Jo se întrebă ce l-o fi făcut pe vorbitor să aleagă un asemenea subiect, pentru un asemenea public, dar își spuse: „Sigur că punînd iar în lumină gloria de mult apusă a faraonilor, se va îndrepta un mare rău social și se va umple o lacună importantă în cunoștințele istorice ale unor ascultători care se gîndeau numai la prețul cărbunelui și al făinii și care se ocupau cu enigme mai greu de dezlegat de cît aceea a sfînxului.

Veniseră devreme și, în timp ce doamna Crocker împletea la ciorap, Jo încercă să se distreze, privind cu atenție pe cei din jurul

ei. În stînga, erau două femei voinice, cu niște frunți enorme și cu niște pălării cît roata carului, care discutau despre drepturile femeii și mai ales birfeau. Mai încolo, doi îndrăgostiți se țineau cu stîngăcie de mină, o doamnă bătrînă și încărunită minca bomboane de mentă dintr-o pungă de hirtie, și un domn bătrîn dormea, cu un fular galben pe față, ca să-și ascută inteligența și să priceapă mai bine conferința. În dreapta ei, un băiat cu un aer studios părea absorbit în lectura unui jurnal. Era un ziar cu poze și Jo se uită cu coada ochiului, întrebîndu-se la ce aventuri senzaționale și melodramatice s-o fi referind una din ilustrațiile apropiate, de exemplu, ce reprezentau un războinic indian, care se rostogolea într-o prăpastie, cu un lup agățat de beregata lui, în vreme ce doi tineri, cu picioare disproporționat de mici și cu ochi enormi își bagă cuțitele unul în celălalt, iar în fund, departe, o femeie cu părul despletit fuge, tipînd cu gura deschisă. Oprindu-se un moment, să întoarcă pagina, băiatul o văzu uitîndu-se pe furiș și-i întinse o parte din jurnal, fără fasoane:

— Vrei să citești? E foarte bun romanul.

Jo îi mulțumi zîbind, căci întotdeauna avusese slăbiciune pentru liceeni și se cufundă apoi în lectura romanului, în care se amestecau fără nici un rost, iubire, mistere și omoruri. Era în fond un specimen de literatură ușoară, în care atunci cînd autorul nu mai știa cum să descurce lucrurile, făcea să dispară printr-o catastrofă, jumătate din personaje, lăsînd cealaltă jumătate să-și plîngă nenorocirea în care a căzut.

— Grozav, nu? întrebă tinărul, văzînd că Jo terminase de citit.

— Cred că oricare dintre noi ar putea să facă mult mai bine, dacă și-ar da osteneala, și admirația băiatului pentru astfel de fleacuri o făcu să zîbească.

— M-aș scoti un om norocos; dacă aș putea să scriu ca ea. Cîștigă destul de bine cu romanele astea, așa am auzit, și-i arată cu degetul numele autoarei, tipărit sub titlul poveștii: D-na S.L.A.N.G. Northbury.

— O cunoști? întrebă Jo, curioasă să afle.

— Nu, dar citesc tot ce scrie și cunosc pe cineva care lucrează la tipografia care scoate jurnalul ăsta.

— Și zici că cîștigă bine cu povești de astea? și Jo se uită cu mai multă atenție la numeroasele semne de exclamație, care împodobeau coloanele jurnalului și-i dădeau un aer vioi.

— Ba bine că nu! Ea știe ce place publicului și-o plătesc bine, fiindcă își dau seama că foaia se vinde mai mult pentru poveștile ei închipuite.

În acest moment începu conferința, dar Jo nici n-ascultă, căci în vreme ce profesorul Sands vorbea cu zeci de amănunte despre

Keops, scarabei și hieroglife, ea își nota pe ascuns adresa ziarului. Își pusese de gînd să cîștige premiul de 100 de dolari, nici mai mult nici mai puțin, pe care-l oferea redacția pentru un roman senzational. Cînd se termină conferința și auditoriul se trezi, Jo își socotise cîtă avere o să aibă (de altfel nu era prima, pe hîrtie) și se adîncise în planuri, pentru viitoarea intrigă a romanului, nehotărîtă dacă să pună duelul înainte de răpire sau după omor.

Nu pomeni nimic acasă de ambiția ei, ci se puse pe lucru din răsputeri, chiar a doua zi spre marea neliniște a mamei ei, care era întotdeauna îngrijorată, de cîte ori Jo se arunca în „vîrtej”. Nu mai scrisese niciodată în genul ăsta. Se mulțumise doar cu cîteva povești romantice și dulcele pentru *Vulturul în zbor*. Experiențele ei în materie de teatru și lecturile ei variate îi erau acum de folos, fiindcă îi sugerau efecte dramatice și-i puneau la îndemînă intrigă, stil și costume. Romanul era plin de ură îndîrjită și de iubire disperată, desigur, atît cît îi permitea puțina ei experiență în materie de sentimente puternice. Și fiindcă aventurile se desfășurau la Lisabona, puse la urmă ca deznodămînt, un cutremur potrivit și impresionant. Manuscrisul fu trimis în ascuns, cu rugămîntea că, dacă nu merită premiul, ceea ce autoarea nici nu îndrăznea să spere, ar fi foarte mulțumită să primească orice sumă ar crede ei de cuviință.

Șase săptămîni e vreme lungă, cînd aștepți și mai ales cînd trebuie să ții o taină; dar Jo făcu și una și alta și începuse să piardă orice speranță că va mai vedea vreodată manuscrisul înapoi, cînd într-o bună zi sosi o scrisoare care-i opri răsufarea în loc, căci, deschizînd-o, ce-i văzură ochii: un cec de 100 de dolari! Un moment nu îndrăzni să-l atingă, de parcă ar fi fost otrăvit, apoi citi scrisoarea și începu să plîngă. Dacă domnul cel amabil care îi scrisese rîndurile de încurajare ar fi știut cîtă bucurie făcuse unei alte ființe omenești, probabil că ar fi compus mai des scrisori, căci Jo puse mai mult preț pe scrisoare decît pe bani. După atîția ani de eforturi și lupte deznădăjduite, era așa de fericită să afle că a ajuns și ea să facă ceva, deși acest „ceva” nu era decît un roman senzational.

N-a existat femeie mai mîndră decît ea, cînd, după ce-și șterse lacrimile, intră în camera unde se găseau ceilalți, cu scrisoarea într-o mînă și cu cecul în cealaltă, anunțînd că a cîștigat premiul, spre marea lor mirare și bucurie. Apoi citiră toți romanul și-l laudară; deși, după ce îi spuse că e scris cu îngrijire, că intriga e bine încheată și că, în totul, e pasionant, tatăl ei dădu din cap, a muștrare:

— Poți să faci și mai bine, Jo. Țintește spre partea idealistă a vieții, nu te uita atîta la bani.

— Eu sint de părere că numai banii contează. Ce faci cu atîta bogăție? și Amy se uită cu respect la acea hîrtiuță fermecată.

— Trimit pe mama și pe Beth la mare pentru o lună sau două răspunse Jo imediat.

— Vai ce frumos! Nu, nu se poate, ar fi prea egoist din partea mea să primesc.

Și Beth bătu din palme fericită și respiră lung, parcă ar fi simțit în plămîni aerul sărat de pe coastă, apoi se întinecă la față și impinse la o parte cecul pe care Jo i-l pusese în față.

— Trebuie să te duci, fără discuție! Țin neapărat! De aceea m-am căznit atîta și de aceea am și reușit. Dacă m-aș gîndi numai la mine, n-aș ajunge la nici un rezultat, pe cînd așa, am pentru cine să muncesc. Și, pe urmă, mămica are neapărată nevoie să schimbe aerul. Doar n-are să te părăsească și așa plecați împreună. Hm, ce frumos ar fi să te vedem întorcîndu-te grăsuță și roșie la față, ca pe vremuri? Trăiască dr. Jo, care-și vindecă întotdeauna bolnavii!

În sfîrșit, după multe discuții, se duseră la mare și, cu toate că Beth nu se întoarse acasă grăsuță și roșie la față, cît ar fi dorit ceilalți, se simți totuși cu mult mai bine, iar doamna March le mărturisi că parcă a întinerit cu zece ani. Și astfel, Jo fu mulțumită de felul cum s-au cheltuit banii ei de la premiu și se puse iar neobosită pe lucru, hotărîtă să mai cîștige și alte cecuri. Într-adevăr primi mai multe în anul acela și începu să se simtă „cineva” în casă, căci penița ei fermecată făcea ca „prostiile” să le aducă o mulțime de înlesniri în casă. Fiica ducelui plăti nota la măcelărie, *Mîna misterioasă* aduse un covor nou în salon, și *Blestemul trapiștilor* fu o adevărată mană cerească pentru familia March, căci cu el se cumpărară articole de bucătărie și haine.

Bogăția e desigur un lucru de invidiat, dar sărăcia își are și ea partea ei bună, căci, în vreme de restriște, munca intelectuală sau manuală, cînd e făcută cu tot sufletul, îi dă omului o satisfacție deplină și nevoia l-a silit pe om să creeze aproape toate lucrurile folositoare, frumoase și bune de pe lume. Jo încercase acest gen de mulțumire sufletească și nu mai invidia pe fetele bogate, mîngîindu-se cu gîndul că-și putea acoperi nevoile, fără să ceară cuiva vreun ban.

Poveștile ei erau puțin băgate în seamă, totuși găseau cititori. Încurajată de acest fapt, se hotări să dea lovitura cea mare, care să-i aducă în același timp faimă și avere. Își copie romanul pentru a patra oară, îl citi tuturor prietenilor de încredere și apoi îl

supuse pe rind, cu teamă, hotărîrii a trei editori. În cele din urmă i se propuse să-l publice, cu condiția să taie o treime din el și să lase la o parte tocmai pasajele pe care ea le găsea cele mai bune.

— Acuma trebuie să aleg între două alternative; sau îl fac pachet la loc și-l bag în dulapul meu de tinichea, ca să-l refac și să-l tipăresc pe cont propriu, sau îl ciopîrțesc, ca să fac pe placul cumpărătorilor și capăt pe el cit o da Dumnezeu. E bun lucru să fie numele familiei înconjurat de o aureolă de glorie, dar e și mai bine să ai bani sunători, așa încît trebuie să luăm o hotărîre definitivă, și Jo strinse un consiliu de familie și supuse situația dezbaterii acestui consiliu.

— Să nu-ți strici cartea, fata mea, fiindcă e în ea mai mult decît îți închipui și firul acțiunii e bine condus. Mai așteaptă și mai îndreaptă, fu sfatul tatălui ei și, cum îi era vorba, așa îi era și fapta lui, căci treizeci de ani așteptase cu răbdare să se coacă fructele muncii sale și nici acum, cînd erau galbene, nu se grăbea să le culegă.

— Cred că Jo are să tragă mai mult profit, dacă încearcă decît dacă așteaptă, zise doamna March. Critica e prima piatră de încercare a unei astfel de scrieri, fiindcă îi scoate la iveală merite și cusururi, la care nu s-ar aștepta, și o ajută să facă mai bine în viitor. Noi sintem prea părtinitori, dar laudele și imputările celor din afară îi vor fi de folos, din punct de vedere literar, dacă nu din punct de vedere financiar.

— Da, zise Jo, urmărind raționamentul mamei ei, așa e! Eu singură nu-mi pot da bine seama ce e bine și ce e rău în scrierea mea. Mi-ar prinde bine să cunosc părerea unei persoane cuminte și dezinteresate.

— Eu n-aș scoate un rînd, fiindcă, făcînd așa, aș strica totul. Vezi, interesul romanului stă mai mult în mersul gîndirii personajelor, decît în desfășurarea acțiunii, și nu s-ar mai înțelege nimic, dacă n-ai da lămuriri, pe măsură ce povestirea înaintază, zise Meg care era convinsă că acesta e cel mai bun roman care a fost scris vreodată.

— Dar domnul Allen zice: „Scoate explicațiile, fă-l concis și dramatic și lasă personajele singure să-și spună povestea“, întrerupse Jo, citind tare observațiile editorului.

— Fă cum îți spune domnul Allen. El știe ce se vinde, pe cînd noi nu știm. Să fie o carte care să placă celor mulți și care să-ți aducă bani destui. Mai tirziu, cînd ai să-ți faci un nume, ai să-ți poți permite și digresiuni, și atunci bagi și pasajele metafizice și filozofice, zise Amy, care privea lucrurile numai din punct de vedere practic.

— Ei acum, dacă am pasaje metafizice și filozofice, nu e vina mea, se scuză Jo rizind, fiindcă eu nu mă pricep în asemenea chestiuni. Știu doar ce am prins, când și când, de la tata. Dacă am izbutit să împlutesc astfel de idei cu o temă de iubire, cu atât mai bine pentru mine. Tu de ce părere ești, Beth?

— Aș vrea așa de mult să-l văd tipărit cât mai curînd, fu tot ce zise Beth, zimbînd dar, fără să vrea, apăsă atît de tare pe ultimele cuvinte și se uită la Jo cu atîta patimă în ochi, că lui Jo parcă i se puse un sloi de gheață pe inimă, o apucă o teamă de neînțeles și nu mai pregetă să o dea la tipar „cît mai curînd“.

Și astfel, cu o tărie demnă de o spartană, tînăra autoare puse pe masă primul ei copil și-l disecă fără milă. În dorința de a fi pe placul tuturor, ascultă de sfatul tuturor, și ca bătrînul cu măgarul din poveste, nu mulțumi pe nimeni.

Tatălui îi plăcea partea metafizică ce pătrunsese în roman fără voia ei, așa încît Jo o păstră, deși se îndoia dacă face bine.

Mama ei găsea că erau cam prea multe descrieri. Le scoase deci aproape pe toate și atunci dispărură o mulțime de pasaje de legătură, necesare povestirii. Meg admiră partea tragediei. Ca să-i facă pe plac, Jo băgă și mai multă cruzime și durere, iar Amy nu se împăca cu partea hazlie, și, cu cele mai bune intenții, Jo potoli tonul scenelor vesele, care înviorau puțin caracterul sumbru al romanului. Și ca să pună capăt acestei masacrări, tăie o treime din carte și apoi plină de încredere trimise biata poveste, ca pe un canar căruia îi dai drumul din colivie, să-și caute norocul în lumea largă.

Romanul fu tipărit pînă la urmă. Îi aduse 300 de dolari și, pe deasupra, nesfîrșite laude și imputări, și unele și altele cu mult mai serioase decît se așteptase ea, încît biata Jo nu mai știa ce să mai creadă, și trecu multă vreme, pînă să-și recapete încrederea în sine.

— Ziceai, mamă, că au să-mi fie de folos articolele de critică. Dar cum, să-mi fie de folos, cînd se contrazic unele pe altele? Pînă acum eu nu știu dacă am scris o carte care promite, sau dacă am călcat cele zece porunci, se plinse Jo, răsfoind un teanc de fragmente tăiate din jurnale, pe care citindu-le, era acum bucuioasă și plină de mîndrie, acum minioasă sau abătută. Asta zice: „*Teoria cărții e greșită, plină de închipuiri morbide, de idei ce se leagă de spiritism și magie, de personaje nenaturale*“. Bine, dar eu n-am nici o teorie, în spiritism și magie nu cred, și personajele le-am luat din viața de toate zilele, așa că nu văd cum poate să

aibă dreptate acest om. Altul, zice: „*E unul dintre cele mai bune romane americane din ultima vreme*“ (am citit eu mult mai bune) și alt domn îmi aruncă în față că: „*deși e original și e scris cu multă putere de sentiment, e o carte periculoasă*“. Nu-i adevărat! Unii își bat joc de ea, alții se întrec cu laudele și aproape toți se leagă de teoria cărții, ca și cum ar exista una, cînd eu am scris-o din plăcere și pentru bani. Îmi pare rău că n-am tipărit-o toată. Nu pot să sufăr să fiu judecată greșit cu atîta asprime.

Familia și prietenii o consolară și-i lăudară cartea, fără rezerve. Totuși fu un hop greu de trecut pentru Jo, care era o fată sensibilă, cu multă inimă și cu intenții așa de bune, care, în aparență, ieșiseră așa de prost. Cu toate astea îi servi la ceva, căci cei care îi criticaseră cartea fără părtinire, îi dădură îndrumări care-i folosiră mai tirziu, în cariera ei de scriitoare și cînd se obișnuiră să nu mai pună toate la inimă, rîse și ea de biata ei cărticică, dar își păstra totuși încrederea în sine și ieși mai înțeleaptă și mai tare din lupta pe care avusese s-o susțină.

— De vreme ce nu sînt un geniu, a Keats, înfringerea asta n-are să-mă doboare, zise ea curajoasă, și la urma urmei pot să mă distrez și eu pe socoteala criticilor. Au găsit că tocmai părțile luate din viața de toate zilele sînt imposibile și fără sens, iar scenele pe care le-a creat capul meu cel prost, le-au calificat drept „uimitor de naturale, de gingașe și de reale“. Așa că nu-mi pasă de critici. Cînd am să mă simt în stare, mă pun iar pe lucru și mai scriu un roman.

CAP. V

ÎNCERCĂRI ÎN GOSPODĂRIE

Ca multe alte tinere gospodine, Meg își începu căsnicia cu hotărîrea neclintită de a fi o soție model. Lui John trebuie să-i pară casa un rai, să fie întîmpinat totdeauna cu zimbetul pe buze, să mănînce numai bucate alese și nici să nu bage de seamă, cînd i-a căzut un nasture. Meg punea atîta dragoste și voie bună în tot ce făcea, încît nu se putea să nu reușească, în ciuda tuturor piedicilor. Totuși, în raiul ei nu prea era liniște. Stăpîna se agita intruna, dorind să iasă toate perfect, nu-și găsea niciodată locul și-și făcea singură prea multe griji, uneori era așa de obosită, că

nici nu mai avea puterea să zîmbească. John se îmbolnăvi de stomac după citeva zile de „bucate alese” și nerecunoscător față de osteneala ei, ceru mîncăruri mai simple. Cît despre nasturi, Meg începu să se întrebe unde Dumnezeu dispar și îl certă pe John că n-are grijă de hainele lui și-l amenință că-l pune să și-i coasă singur și atunci să vadă dacă rezistă, cînd trage de ei.

Se simțiră foarte fericiți, chiar cînd descoperiră că nu pot să trăiască numai cu iubire, John n-o găsi pe Meg mai puțin frumoasă, cînd ea îi zîmbea pe deasupra ibricului de cafea; și nici Meg nu-l găsi pe John prozaic, cînd dimineața, după ce o săruta, o întreba cu voce dulce:

— Scumpa mea să-ți trimit carne de vacă sau de berbec pentru diseară?

Căsuța încetă de a mai fi un templu venerat și deveni o casă omenească și tinăra pereche își dădu seama că e mai bine așa. La început gospodăria li se părea un joc de copii. Mai apoi John trebui să-și vadă serios de biroul lui, simțînd că-l apasă grijile unui cap de familie. Meg își atîrnă în cui capoadele vapoaroase, își puse un șorț mare dinainte și se apucă de treabă, cu mai multă bunăvoință decît pricepere.

La început, încercă să gătească întocmai cum scria la cartea de bucate a doamnei Cornelius, cu o grijă și o răbdare fără seamăn. Uneori era silită să-și poștească familia la masă, ca să aibă cine mînca ospățul prea îmbelșugat. Alteori făcea un pachet mare cu toate mîncărurile nereușite, ca să le ascundă de privirea amuzată a celorlalți, și le trimitea pe ascuns cu Loty, ca să fie consumate de stomacurile încăpătoare ale micilor Hummel. Dar, după ce făcea socoteala săptămînală cu John, i se mai potolea entuziasmul culinar, pentru cităva vreme. Îl punea pe John la post, cu papară, chiftele și cafea fierbinte în fiecare zi. Răbdarea bietului om era pusă astfel la grea încercare, dar el le suporta toate, fără să cricnească. Înainte însă de a găsi echilibrul perfect al căsniciei lor, se petrecu un fapt inevitabil între doi oameni care abia au început să trăiască împreună: Meg și John se certară.

Cum e lesne de înțeles la o gospodărie, Meg dorea neapărat să-și umple cămara cu dulceturi pregătite de ea și atunci se apucă să facă singură jeleul de coacăze. Pentru aceasta îi ceru lui John să-i trimită acasă vreo cincisprezece borcănase și mai multe kilograme de zahăr, dat fiind că se copseseră coacăzele în grădina lor și trebuiau făcute imediat. Cum John era incredințat că soția lui se pricepe la orice și se mindrea, nevoie mare, cu talentele ei de gospodină, îi îndeplini numaidecît dorința. Dădu deci poruncă să i se aducă cincizeci de borcănase de toată frumusețea și jumătate de căpățînă de zahăr și trimise și pe un băiețaș să-i

culeagă coacăzele. Meg își strinse părul într-o bonetă, își suflecă mincile pînă la coate, își innodă dinainte un șorț, care-i ședea bine, deși avea havețică și tinăra gospodină se apucă de treabă, sigură că toate vor merge strună. Nu stătuse lingă Hannah de atîtea ori, cînd îl făcea? Numărul borcanelor o cam îngrijora, dar lui John îi plăcea așa de mult jeleul, că Meg le văzu în minte înșirate toate pe raft și se hotărî să le umple. Dimineața trecu toată, scoțînd simburi, fierbind și legînd jeleul. Făcu tot ce se pricepea. Citi cu atenție ce scria în cartea doamnei Cornelius, își bătu capul să-și amintească cum făcea Hannah și ce nu făcuse ea. Fierse din nou, puse iar zahăr și legă încă o dată, dar degeaba, zeama aceea îngrozitoare nu voia să se închege.

Abia se abținea să nu dea o fugă pînă acasă, așa cum era, cu șorț și să ceară o mină de ajutor, dar se înțelese cu soțul ei să nu plictisească pe nimeni cu necazurile, cu încercările, sau cu certurile lor personale. Ba începuseră chiar să ridă, cînd venise vorba de certuri, ca și cum așa ceva nu s-ar putea întîmpla niciodată în casa lor. În orice caz, hotărîrea luată era bun luată, și nimeni nu trebuia să-și vire nasul în treburile lor. De aceea se chinui singură cu dulceața ei îndărătnică toată ziua aceea călduroasă de vară și pe la 5, se așeză pe un scaun, în dezordinea din bucătărie. Deznădăjduită, își frînse miinile innegrite de fructe, se înfurie, și apoi, ne mai știind cum s-o scoată la capăt, izbucni în plîns.

Se întîmplă însă că Meg, într-o pornire de ospitalitate, repetase de multe ori:

— Bărbatul meu e liber să aducă în casă pe oricine vrea și oricînd vrea. Nu va fi nici supărare, nici neînțelegeri, ci casa va fi mereu pregătită să primească oaspeți, iar soția lui îl va întîmpina cu brațele deschise și cu zimbetul pe buze.

— John dragă, cînd ai poftă, cheamă-ți prietenii și eu voi fi fericită să-i cunosc.

Îndemnul era ademenitor, fără doar și poate. John, încîntat, abia acum începu să înțeleagă ce înseamnă să ai de soție o femeie cu spirit larg. Dar, deși avuseseră de mai multe ori musafiri, nu se întîmplase niciodată să vină cineva pe neașteptate și Meg n-avusese încă prilejul să arate cît de bine știe să se descurce în împrejurări grele. Așa se întîmplă întotdeauna în această vale a plîngerii. În așa fel sînt legate unele fapte în lumea asta, că nouă, bieți muritori, nu ne rămîne decît să ne minunăm, să le deplîngem și să le suportăm cum putem.

Dacă John n-ar fi uitat cu totul de jeleu, nu i s-ar fi putut ierta că a ales tocmai acea zi din toate zilele anului, ca să aducă cu el pe un prieten la masă, fără să o fi înștiințat pe Meg mai dinainte.

Știa că de dimineață așternuseră pe hirtie o listă de bucate, care-ți lăsa gura apă, și, numai gîndindu-se ce mindră o să-i apară nevastica lui, cînd o ieși veselă întru întîmpinare, John grăbi pasul, să ajungă mai iute acasă, în tovărășia prietenului său.

Lumea asta e plină numai de deziluzii și John descoperi acest lucru cum ajunse la „Cuibul porumbeilor“. Ușa din față stătea de obicei larg deschisă, acum era zăvorîtă, și noroiul de pe trepte nu-l măturase nimeni. Ferestrele de la salonaș erau închise și perdelele trase. John se aștepta s-o vadă pe Meg cosînd zîmbitoare pe prag, într-o rochie albă, care-i ședea așa de bine și cu un nod în păr, sau măcar să le iasă în întîmpinare cu ochi scînteietori și, cu un gest timid să poftească pe musafiri să intre. Nimic, nici tipenie de om pe nicăieri; doar un băiețel minjit cu roșu dormea lîngă niște rădăcini de coacăze.

— Tare mă tem că s-a întîmplat ceva. Treci te rog în grădină, Scott, pînă o caut eu pe soția mea, zise John, neliniștit de tăcerea și singurătatea ce părea că domnește în casa lui.

Porni repede spre bucătărie, prin curte, duș de un miros pătrunzător de zahăr ars și domnul Scott îl urmă fără grabă, mirat de această înfățișare a casei. Se opri discret la oarecare distanță; dar de unde era, putea să vadă și să audă tot și, cum nu era înșurat, scena îl distra grozav.

În bucătărie era o harababură fără margini. Un rînd de jeleuri fusese pus zeamă în borcane, un alt rînd era aruncat pe podea și un al treilea fierbea, bolborosind vesel pe mașină. Fără să se sinchisească de ce se întîmplă în jurul ei, Lotty minca liniștită pline cu sirop de coacăze, căci jeleul nu vrusese să se lege nici pînă la ora asta înaintată, iar doamna Brooke, cu șorțul în cap, plîngea cu sughituri.

— Fetița mea, ce s-a întîmplat? strigă John, dînd fuga înăuntru.

Bietul om se îngrozi, cînd văzu miinile opărite, și-și închipui că trebuie să se fi întîmplat ceva îngrozitor. Mai ales îl chinuia gîndul că afară în grădină aștepta un musafir.

— John dragă, sint așa de obosită și de supărată și m-am încălzit peste măsură. M-am necăjit cu jeleul ăsta pînă m-au apucat toți nervii. Vino și ajută-mi, te rog, că nu mai pot, și biata fată istovită, se aruncă de gîtul lui, sărutîndu-l dulce — la propriu și la figurat — căci era stropită cu jeleu de sus pînă jos.

— Dar ce este? S-a întîmplat vreo nenorocire? întrebă John îngrijorat, sărutînd cu dragoste vîrfurile bonetei care era acum cu fața la spate.

— Da! suspină Meg deznădăjduită.

— Spune repede și liniștește-te, scumpa mea, Mă doare să te văd plângînd. Ce-i, dragă?

— Jeleul nu... nu se leagă... și... și nu știu ce să fac!

John Brooke începu să ridă cu hohote cum nu mai risese niciodată în viața lui și ironicul Scott zîmbi, fără să vrea, la auzul acestei izbucniri neașteptate de veselie, care pentru Meg fu însă ca o lovitură de moarte.

— Numai pentru atîta lucru te-ai necăjit? Aruncă-l pe fereastră. Nu-ți mai bate capul cu el. Îți cumpăr eu zeci de kilograme, dacă ai poftă, dar pentru numele lui Dumnezeu, lasă nevricalele astea. Am adus pe Jack Scott la masă și...

John nu-și sfîrși fraza, căci Meg îl împinse cît colo și se trînti pe un scaun și, împreunîndu-și mîinile cu un gest tragic, se înfurie și-i făcu imputări:

— Un musafir, cu harababura asta de aici! John Brooke, cum ți-a trecut prin minte așa ceva?

— Sst! E în grădină. Am uitat de blestematul ăsta de jeleu. Ei, acum am făcut-o, s-a terminat.

Și John se întrebă îngrijorat cum o s-o scoată la capăt.

— Trebuia să-mi fi spus azi dimineață sau măcar să-mi fi trimis vorbă. Știai doar cîte am pe cap, zise Meg, foc și pară de minie.

— Azi dimineață n-aveam de unde să știu și cînd era să-ți trimit vorbă, dacă l-am întîlnit pe drum. Nici prin gînd nu mi-a trecut să te întreb, cînd mi-ai spus de zeci de ori să vin acasă cu cine vreau și cînd vreau. Am încercat acum, dar a doua oară nu mai fac, asta îți făgăduiesc!

— Sper și eu! Du-l de aici! Eu nu pot să ies și mincare nu e.

— Ei, asta-i bună! Ce-ai făcut cu carnea de vacă și zarzavaturile pe care ți le-am trimis? Și parcă ziceai că faci o budincă? strigă John dînd fuga la cămară.

— N-am avut vreme să gătesc și aveam de gînd să mîncăm la mama. Iartă-mă John, dar așa au fost împrejurările, și Meg începu iar să plîngă.

John nu era iute din fire, dar era și el om. Să vii acasă, după o zi de muncă, obosit și infometat, și să-ți găsești nevasta bocînd, casa întoarsă pe dos și masa nepusă, își pierd toată voia bună și nu-ți pîrîște odihna. Cu toate astea, el nu se înfurie și mica neînțelegere s-ar fi sfîrșit aici, dacă John și-ar fi ținut mai bine gura.

— Am intrat într-o încurcătură, e drept, dar dacă m-ajută tu puțin, ne descurcăm noi repede. Nu mai plînge dragă, ci mai bine

încearcă și fă o sforțare, și dă-ne ceva să mîncăm, orice o fi, că sintem înfometați ca niște lupi. Dă-ne de pildă niște friptură rece și piine cu brînză. Jeleu nu pretindem.

Era doar o glumă nevinovată, dar lui Meg nu-i trebuie mai mult și îndată îi sări țandăra.

— Descurcă-te sigur, cum vei ști. Eu sint prea obosită, ca să mai fac vreo sforțare. Auzi dumneata, poștești un musafir la masă și-i dai să roadă un os și să muște dintr-o felie de piine cu brînză. Eu una ca asta nu fac. Du-l pe Scott la mama, și dacă te întreabă de mine, spune-i că am plecat de acasă, sint bolnavă, moartă, în sfîrșit ce-i ști! Eu nu dau ochii cu el, și puteți să rideți cit poștiți de mine, și de jeleul meu, mîncare tot nu căpătați, și, după ce-i zvîrli în față aceste vorbe dintr-o răsufare, Meg aruncă șorțul cit colo, părăsi în grabă cîmpul de luptă și se încuie la ea în cameră.

Ce făcură cei doi în lipsa ei, nu se află niciodată; dar cînd Meg coborî în sufragerie după plecarea lor, se îngrozi de ce găsi acolo. Lotty îi povesti că au mîncat și au ris, pînă n-au mai putut și că domnul i-a dat poruncă să arunce toată zeama cea dulceagă și să ascundă undeva borcanele.

Meg ar fi fost gata să se ducă să se jeluiască mamei sale, dar îi fu rușine de ea și simți că n-ar fi frumos față de John și, după ce strînse repede masa, se îmbracă frumos și se puse să-l aștepte, să-i ceară iertare.

Din nefericire, John nu vedea lucrurile în același fel. Față de Scott luase totul în glumă, îl rugase s-o ierte pe soția lui, că nu poate veni, și făcuse pe gazda cu atita voie bună, că musafirul plecă încîntat de acea masă improvizată în pripă și făgădui că mai vine. Dar, John era supărat, deși nu voia să arate, și avea de ce. Meg îl băgase în incurcătură și, cînd avusese mai multă nevoie de ajutorul ei, îl părăsise.

„Nu se poate să tot spui cuiva că poate să aducă acasă pe cine vrea și cînd vrea, și pe urmă, cînd îl ascuți, să se înfurie, și tot mie să-mi găsească vină. Nu, asta nu se face și Meg trebuie să știe lucrul ăsta, odată pentru totdeauna“.

Înăbușise supărarea în timpul mesii, dar cînd se termină totul și se întoarse acasă, după ce-l condusesese pe Scott, începu, să-i pară rău de asprimea lui.

„Biata fetiță! A încercat să mă mulțmească pe mine și eu i-am adus altă belea pe cap. Sigur că a greșit, doar e tinărară. Trebuie să am răbdare și s-o învăț cum e mai bine“, și i se urcă singele la cap, gîndindu-se că poate Meg s-o fi dus acasă, să se plîngă, și ceilalți o să se vîre în treburile lor, dar apoi își zise: „Sigur că Meg plînge acasă, nenorocită. Să mă duc s-o mîngii“ și grăbi pasul,

hotărît să fie liniștit și răbdător, dar să nu cedeze nici în ruptul capului și să-i arate că a greșit și că nu s-a purtat frumos cu soțul ei.

Meg își pusese și ea în minte să fie liniștită și răbdătoare, dar să nu cedeze și să-i arate lui că nu s-a purtat frumos.

Ar fi vrut să dea fuga să-i iasă înainte, să-i ceară iertare, și el s-o sărute și s-o mîngie; dar, cînd intră John pe ușă, nu se mișcă de pe scaun, ci începu să cînte cu jumătate de glas, cîsînd, și legănîndu-se fără grijă.

John fu foarte dezamăgit, cînd văzu că nu-l întîmpină nici o „Niobe înălcrămată“, dar își zise că demnitatea lui e în joc și deci nu el trebuie să ceară întîi iertare. Intră foarte calm în odaie, se așeză pe divan și zise așa, ca să spună ceva:

— Astă seară e lună nouă, Meg.

— N-am nimic contra, răspunse Meg.

Domnul Brooke încercă să aducă vorba despre alte lucruri care-i priveau pe ei, dar doamna Brooke răspundea fără chef și conversația lîncezea. John se duse la fereastră, desfăcu jurnalul și se cufundă în el, Meg se duse la cealaltă fereastră și începu să coasă, ca și cum de floricelele de pe papucii ei atirna viața cuiva. Nici unul nu zicea nimic, amîndoi erau liniștiți și răbdători, dar nu cedau de loc și amîndoi se simțeau prost.

„O, Doamne“, oftă Meg, „greu e să fii măritată. Îți trebuie iubire și putere de a îndura, cum zicea mama de atîtea ori. Cuvîntul „mamă“ făcu să-i vină în minte sfaturi pe care i le dăduse de mult, pentru care ea protestase neîncetătoare.

„John e un băiat bun, dar are și el cusururile lui și trebuie să te obișnuiești să le cunoști și să le înduri cu resemnare, pentru că și tu le ai pe ale tale. E un om hotărît, dar nu se încăpățînează, dacă știi să-l iei cu binișorul, în loc să-i ții piept semeață. Știi că e foarte corect și ține să i se spună totdeauna adevărul, deși tu zici că „face pe grozavul. Nu-l înșela niciodată, cu vorba sau cu fapta, și atunci el va avea încredere absolută în tine. Nu seamănă la fire cu noi, dar cînd izbucnește, e greu să-l mai potolești. Vezi să nu-i trezești minia, că atunci s-a dus pacea căminului vostru. Chiar dacă n-aveți nici unul dreptate, du-te și cere-i tu iertare cea dintîi și ferește-te de vrajbă, de neînțelegeri și de vorbe grele, care sapă o prăpastie între oameni și sînt pricina necazurilor mari de mai tîrziu“.

La aceste sfaturi se gîndea Meg, pe cînd cosea de zor, în amurg. Își zise că asta e prima lor ceartă. Vorbele pe care le rostise ea după-amiază i se păreau nedrepte, minia ei i se părea fără rost și, cînd se gîndi la bietul John, care venea acasă infometat, inima i se muie deodată.

Cu lacrimi în ochi îi aruncă o privire pe furiș, dar el părea că n-o vede, cu nasul vîrit în jurnal. Atunci își puse lucrul departe, se sculă, se îndreptă încet-încet spre el. Îi venea greu să-și învingă mîndria, rămase în picioare în spatele lui, dar el nu întoarse capul. Un moment i se păru că îi va fi peste puțină să ceară iertare, apoi își zise:

„Trebuie să fac eu începutul, ca să nu-mi pară rău mai tîziu“, și, aplecîndu-se, îl sărută ușor pe frunte și astfel se împăcară. Sărutarea lui Meg însemna mai mult decît orice frază de scuză, și John o ridică pe genunchi și-i zise cu dragoste:

— Îmi pare rău că am rîs de borcanele tale cu jeleu. Iartă-mă, dragă, n-am să mai fac niciodată.

Totuși scene ca aceasta se mai repetară, de cîteva ori, dar amîndoi fură de părere că jeleu ca al lor nu s-a mai văzut.

Cîteva zile mai tîrziu, Meg ținu neapărat să-l invite pe domnul Scott la masă și-i servi o masă bună și de data asta fu atît de veselă și de amabilă și totul merse strună, încît domnul Scott îi spuse lui John că e un băiat fericit, iar tot drumul spre casă se gîndi la necazurile lui de burlac.

O dată cu toamna, se iviră noi greutăți în viața lui Meg. Legase iar prietenia cu Sallie Moffat, care, din cînd în cînd, dădea fuga la Meg, să mai stea de vorbă cu ea sau poftea pe „biata fată“ să vină pe la ea.

Meg era încîntată, fiindcă în zilele ploioase îi era urît singură și se săturase să tot coasă și să citească mereu. Și astfel Meg se învăță să se ducă deseori pe la ea și, fiind cochetă din fire, începu să invidieze toaletele lui Sallie și să-i pară rău că nu le are și ea. Sally mîrinimoasă ar fi fost gata să-i dea tot ce-i dorea inima, dar Meg nu primea, fiindcă știa că nu-i place lui John; dar într-o zi se apucă să facă un lucru care l-ăr fi supărat mai tare pe John.

Meg știa cît cîștigă soțul ei și-i plăcea să știe că el are încredere în ea, în toate privințele și mai ales în chestiunile de bani. Știa unde ține el banii și putea să cheltuiască cît poftea, numai să ție socoteală de tot, să nu facă datorii și să nu uite că e soția unui om sărac. Pînă acum, totul merse ca pe roțițe. Caietele cu socoteli erau ținute la zi și i le arătase fără teamă la sfîrșitul fiecărei luni. Dar în toamna asta, șarpele se strecură în raiul lui Meg și o ispiti, ca pe multe Eve moderne, nu cu mere, ci cu toalete. Meg nu putea suferi să pară sărăcăcios îmbrăcată și să trezească mila; dar îi era rușine s-o spună și, ca să se mîngiie, își cumpără cîte ceva din cînd în cînd, ca să nu zică Sally că se scumpește la lucrurile de nimic. Dar, după ce cumpăra, îi părea rău, pentru că fleacurile nu prea

servesc la mare lucru, dar costă așa de puțin, și atunci de ce să te mai necăjești că le-ai luat? Și așa, fleacurile se înmulțeau la ea în casă, pe zi ce trecea.

Dar după citva timp băgă de seamă că lucrurile de găteală costaseră mai mult decît își închipuise. Cînd făcu socotelile la sfîrșitul lunii, se îngrozi de cît cheltuise. John fu ocupat luna aceea și o lăsă pe ea să facă plățile. Luna următoare lipsi de acasă, dar a treia lună o chemă pe Meg să controleze împreună caietele pe toate săptămînile din urmă și Meg ținu minte multă vreme ziua aceea. În ajun făcuse un lucru îngrozitor, care o apăsă pe conștiință. Fusesse cu Sallie, să-și cumpere materiale pentru rochii și Meg ar fi dorit din suflet să-și ia și ea de una — așa o mătase ușoară și tinerească pentru ceaiuri — se săturase de rochia ei neagră și pe urmă numai fetițele poartă rochii subțiri iarna. Mătușa March le dădea de obicei surorilor cîte douăzeci și cinci de dolari, ca dar de Anul Nou. Cum nu mai era decît o lună pînă atunci, putea să ia din banii de acasă și făcea o afacere cumpărînd mătasea aceea mauve, cu care o îmbia negustorul din magazin. John o încredințase că ce e al lui, e și al ei. Bine, dar se face să scoți din buget încă douăzeci și cinci de dolari, în afară de cei promiși? Meg șovăi cîteva clipe, dar Sallie se ținu atît de capul ei, ca s-o ia oferindu-se chiar să-i împrumute și banii, că, aruncînd o ultimă privire mătăsii care-i foșnea în mîini, zise:

— O iau, și întinse banii.

Sallie se bucură și Meg rîse, ca și cum ar fi fost un lucru fără importanță, și apoi plecă iute din prăvălie, parcă ar fi furat ceva și-i era teamă să n-o prindă.

Ajunsa acasă, întinse toată mătasea pe pat, încercînd să-și adoarmă remușcărilor; dar parcă acum o rodeau și mai tare, căci mătasea nu mai făcea ape așa frumoase, nu-i mai venea așa bine și, cînd șopti încet, că a dat pentru ea „cincizeci de dolari“, parcă i se opri un nod în gît. O strînse și o puse de o parte, dar și noaptea în somn o chinuia gîndul că a făcut ceva rău. Cînd John scoase caietele în seara aceea, lui Meg parcă i se tăiară picioarele și pentru prima oară, de cînd se măritase, îi fu frică de soțul său. Îi cercetă privirea ochilor lui căprui și buni, și-și zise că ar putea să se uite la ea foarte încruntați, deși avea o lumină veselă în ei, de parcă ar fi aflat ce ispravă făcuse și nu voia să-i spună.

Toate plățile erau făcute la timp, și socotelile erau în ordine. John o lăudă încîntat și tocmai se pregătea să deschidă cutia, pe care ei o numeau „bancă“, în care țineau de obicei banii, cînd Meg îi opri mina, zicînd cu un zîmbet nervos:

— N-ai terminat încă, n-ai văzut caietul meu de socoteli.

John nu-i cerea niciodată să-l vadă, dar ea ținea morțiș să i-l arate și se distra grozav, cînd îl vedea minunîndu-se de ce lucruri ciudate pot să-și cumpere femeile, și-l puneă să ghicească ce sînt „buioneurile“ și să întrebe cum poate să coste cinci-șase dolari și să numească pălăria o nimica toată, făcută din trei trandafiri, un petec de catifea și două panglici. În seara aceea era bine dispus și avea poftă să ridă puțin de tirguielile complicate ale lui Meg, s-o certe în glumă că e cheltuitoare și apoi s-o sărute, spunîndu-i că nu e pe lume soție mai cumpătată decît a lui.

Meg scoase caietul cu teamă și i-l puse dinainte. Apoi rămase în picioare la spatele scaunului lui și mîngîindu-i fruntea încrețită zise cu greutate:

— John dragă, mi-e rușine să-ți arăt caietul meu. De cîțva timp sînt înspăimîntător de risipitoare. Știi, de cînd ies, am nevoie de cîte ceva. Sallie m-a îndemnat să iau ce-mi trebuie și eu n-am putut rezista. Am să plătesc eu o parte din cheltuieli, cu banii de la Anul Nou, dar îmi pare rău de ce am făcut, pentru că știu că ai să te superi.

John răsse, o trase lingă el și ținînd-o de mijloc, zise vesel:

— Nu te mai ascunde acolo, că doar n-o să te bat, că ți-ai luat o pereche de pantofi. Sînt mîndru de picioarele frumoase ale nevastii mele. Ei, și ce-i dacă ai dat opt sau nouă dolari pe niște pantofi?, și zicînd acestea John o privi, zîmbînd.

„O, Doamne, ce o să zică, atunci cînd o vedea «cincizeci de dolari» în carnet?, și Meg se cutremură iar, cînd își aduse aminte.

— „E mai rău decît pantofi, e o rochie de mătase“, zise Meg cu oarecare neliniște, hotărîtă să termine odată cu povestea asta.

— „Ei, s-auzim care e suma asta de speriat?“, și John o privi drept în ochi, ca totdeauna, dar ea nu fu în stare să-i susțină privirea.

Întoarse foaia și, plecînd ochii, îi arătă cu degetul suma din josul paginei. Cîteva minute se auzi numai tic-tacul pendulei, apoi John spuse încet, căutînd să-și ascundă nemulțumirea:

— Ei, cincizeci de dolari, parcă nu-i chiar așa de mult, pentru o rochie, cu toate volănașele și danteluțele pe care le puneți.

— Dar nu e încă lucrată, și Meg se îngrozi la gîndul că va mai trebui să plătească încă.

— Șapte metri de mătase pentru o femeie mică de statură e cam mult, dar sînt sigur că, atunci cînd va pune rochia soția mea, va fi tot așa de elegantă ca a lui Ned Muffat, se mulțumi să zică John, cu răceală.

— John, știu că ești supărat, și ai de ce să fii. Nu vreau să-ți prăpădesc banii pe nimicuri, dar nu mi-am dat seama că o să mă

coste așa de mult. Și pe urmă, cînd o văd pe Sallie că-și cumpără atitea lucruri, și i se face milă de mine, că mie nu-mi dă mîna, mă doare în suflet. Încerc să mă mulțumesc cu puțin, dar e așa de greu! M-am săturat de sărăcie.

Ultimele vorbe fură rostite în șoaptă, dar John le auzi, și-l duru, cînd își aduse aminte de cîte plăceri se lipsea el, ca să o mulțumească pe Meg. Ea își mușcă buzele de părere de rău, cînd văzu că John dă caietele de o parte, obosit și se scoală, zicînd cu un tremur în voce:

— Mă așteptam să ajungem aici. Fac ce pot, Meg.

Dacă ar fi certat-o sau ar fi luat-o de umeri și ar fi scuturat-o, pe Meg n-ar fi durut-o mai rău decît aceste cuvinte. Se aruncă de gîtul lui și-l strînse tare în brațe și se rugă cu lacrimi în ochi:

— John, băiețelul meu drag, cuminte și harnic! Iartă-mă. N-am vrut să te jignesc! A fost urit din partea mea. Iartă-mă!

El îi spuse că n-are de ce s-o ierte, că nu e supărat și o mîngieie cu dragoste, dar Meg înțelese că va trece multă vreme, pînă va uita vorbele ei nesocotite, chiar dacă nu i le va aminti niciodată. Îi făgăduise să-l iubească, și la vreme bună și la vreme rea, și pe urmă ea, soția lui, îl învinuise că e sărac, după ce-i cheltuisese fără socoteală banii cîștigați cu sudoarea frunții. Iar John nu-i zicea nimic, ci-și vedea mai departe de treabă, ca și cum nu s-ar fi întimplat nimic, doar că venea mai tîrziu de la birou și lucra și noaptea, după ce ea se ducea plîngînd la culcare. Săptămîna de remușcări care urmase, aproape o îmbolnăvisese și, cînd mai află că John și-a contramandat hainele noi, biata femeie nu mai știa ce să facă. Îl întrebasese mirată, de ce s-a răzgîndit și el răspunse doar atît:

— N-am de unde să le plătesc, dragă Meg.

Meg nu zise nimic, dar ducîndu-se în vestibul puțin mai tîrziu, John o găsi plîngînd, de ți se rupea inima, cu capul băgat în hainele cele vechi.

Stătură de vorbă pînă tîrziu, în noaptea aceea, și Meg învăță să-și iubească și mai mult soțul, tocmai pentru că era sărac, căci sărăcia îl făcuse om, îi dăduse tăria și curajul să lupte, ca să străbată în viață, și-l inzestrase cu răbdare, ca să mîngieie pe cei dragi.

A doua zi își învinse mindria, se duse la Sallie, îi spuse cum stau lucrurile și o rugă să-i facă plăcerea să-i cumpere mătasea. Doamna Moffat primi cu dragă inimă și avu delicatețea să i-o dea în dar imediat după aceea. Apoi, Meg spuse să aducă acasă hainele lui John. La prînz, își îmbracă haina lui, îl întîmpină la ușă îmbrăcată așa și-l întrebă dacă-i place rochia ei cea nouă de

mătase. Vă închipuiți ce uimit a fost John și cum a mai strins-o în brațe. Urmarea fu că John veni acasă devreme, Meg nu mai umblă prin vecini și hainele acelea erau îmbrăcate dimineața de un soț fericit și puse cu grijă deoparte; seara, de o nevastă grijulie. Și așa, cu una cu alta, trecu anul și pe la mijlocul verii, Meg cunoscă clipa cea mai frumoasă din viața unei femei, aceea de a deveni mamă.

Într-o duminică, Laurie intră binișor în bucătăria lui Meg și fu primit cu surle și trompete. Hannah bătea într-un capac și făcea un zgomot asurzitor.

— Ce face mămica? Unde sînt ceilalți? De ce nu mi-ați spus mai de mult? întrebă Laurie în șoaptă.

— E fericită cum nu s-a mai văzut, scumpa mamei. Dumnealor sînt sus. N-am vrut să facem vîlvă mare. Acum poștește dumneata în salonaș. Mă duc eu să le spun că ești aici, și, zicînd toate acestea pe nerăsuflăte, Hannah ieși pe ușă, în culmea fericirii.

Cîteva clipe după aceea se deschise larg ușa și Jo intră, ținînd în brațe o pernă, pe care era așezat un pachet de flanelă. Era foarte serioasă, dar ochii îi rîdeau în cap și i se simțea o emoție înăbușită în voce.

— Închide ochii și ține brațele întinse, îi zise ea.

Laurie se dădu repede înapoi și-și puse mîinile la spate, cu o privire rugătoare:

— Nu, te rog! Fac prinsoare, că are să-mi cadă din brațe.

— Atunci nu-ți vezi finul, zise hotărit Jo, făcîndu-se că pleacă.

— Ba vreau să-l văd, dar tu răspunzi, dacă se întîmplă ceva.

Și ascultător, Laurie se resemnă și închise ochii. În acea clipă simți că i se pune ceva în brațe. Cînd deschise ochii, în hohotele de ris ale familiei îngrămădite în jur, care-i fu mirarea, văzînd că are în brațe doi copii, în loc de unul.

Bietul băiat se uită așa de nedumerit, cînd la unul cînd la altul, că toți se tăvăleau de ris.

— Sfînte Dumnezeule! Doi gemeni! Atît zise și apoi întinse repede copiii uneia dintre femei și, cu o privire rugătoare, care îl făcu să ridă și mai tare: Luați-i repede, că nu mai pot, acum le dau drumul.

Jo îi veni într-ajutor și luă pe unul într-o mînă și pe altul în cealaltă, ca și cum toată viața ei ar fi legănat copii, iar Laurie se ținea cu mîinile de coaste de ris.

— Ce zici de surpriza asta? Vezi că m-am ținut bine și nu ți-am spus nimic? zise Jo, cînd se liniști.

— Am rămas inlemnit, cînd i-am văzut. Ce sînt, băieți? Cum îi cheamă? Ia stai să mai mă uit o dată la ei. Zău, asta m-a dat

gata, făcu Laurie, privind pe nou născuții, cum se uită un dulău cit toate zilele la niște pisicuțe, care abia au făcut ochi.

— Băiat și fată, sint frumoși, nu? zise tatăl mindru și se plecă zîmbind asupra lor, de parcă ar fi fost fiecare un îngeraș, nu un nemuleț cu ochi.

— Așa copii frumoși n-am mai văzut. Care e băiat și care e fată? și Laurie li privi mai bine.

— Amy a pus băiatului o panglică albastră și fetii una roz, cum fac francezii, așa că ai să știi să-i deosebești. Pe urmă unul are ochi albaștri și altul căprui. Sărută-i, unchiule Teddy, zise Jo șireată.

— Nu cred că are să le placă, zise Laurie, timid în asemenea chestiuni.

— Ba încă cum, s-au învățat. Hai, să te vadă! porunci Jo.

Laurie își țuguie buzele și-i sărută ușor pe obrăjori, ceea ce făcu ca să ridă cei din jur, iar copiii începură să țipe.

— Știam eu că n-are să le placă! Asta e băiatul, sigur! Uite cum mai dă cu pumnii! Ia ascultă, tinere, ce ai de gând? Vrei să mă bați? strigă Laurie și, aplecîndu-se prea tare, primi un pumn în față de la minuța care se agita fără rost.

— Pe el îl numim John Laurence și pe fetiță Margaret, ca pe mama și bunica ei. O să-i zicem Daisy, ca să nu se încurce, și cred că pe băiețel o să-l strigăm Jack, dacă nu găsim ceva mai bun, zise Amy cu seriozitate, în calitate de mătușă.

— Numiți-l Demi-John, pe scurt „Demi“, zise Laurie.

— Daisy și Demi, tocmai bine. Știam eu că Teddy are să găsească, strigă Jo bătînd din palme.

Și Daisy și Demi, așa s-au numit copiii, pînă la sfîrșitul vieții lor.

CAP. VI

VIZITE

— Hai, Jo, ești gata?

— Pentru ce?

— Nu te face că ai uitat. Mi-ai făgăduit că vii cu mine, la niște vizite.

— Am făcut eu multe prostii în viața mea, dar cred că n-am înnebunit să spun că fac mai multe vizite într-o zi, cînd una singură îmi ajunge pe o săptămînă.

— Ba ai spus, așa ne-a fost tocmeala. Să termin schița lui Beth, în locul tău, și tu să vii frumos cu mine, să întoarcem vizitele vecinilor noștri.

— Dacă e vremea frumoasă, așa ne-am învoit și eu mă țin de învoială ca Shylock. Văd un norișor la orizont, deci nu merg.

— Acuma dai înapoi! E o zi minunată. Nici pomeneală de ploaie și tu te lauzi că știi să te ții de cuvânt. Hai, fă-ți datoria, draga mea și pe urmă te las în pace un an de zile.

Tocmai în clipa aceea, Jo era foarte ocupată cu croitoria. Ea făcea paltoanele la toată familia și se simțea mândră că știe să minuiască la fel de bine și acul și condeiul. O plictisea să o întrerupă cineva, tocmai când făcea prima probă, și s-o obligă să facă vizite în rochia ei cea mai bună, pe o zi de cuptor. Nu putea suferi vizitele oficiale, și nici nu făcea, pînă n-o ademenea Amy cu vreo făgăduială. De pildă acuma nu mai era scăpare. Zvirli foarfecele cit colo, cu zgomot, și le spuse că-i miroase ei a furtună; dar degeaba. Amy nu se lăsa deloc și atunci, resemnată, puse lucrul de o parte, își luă pălăria și mănușile și o anunță că victima e pregătită pentru sacrificiu.

— Jo March, ești în stare să scoți și pe un sfînt din răbdări! Sper că nu vrei să vii la vizită în rochia asta? strigă Amy, măsurînd-o din cap pînă în picioare.

— De ce nu? Sînt curat îmbrăcată și mă simt bine, așa cum mă găsesc. E tocmai ceea ce trebuie pentru o plimbare prin praf, pe o zi călduroasă. Dacă oamenii se uită mai mult la înfățișarea mea decît la calitățile mele, nu țin să-i văd. Îmbracă-te tu elegant pentru amîndouă. Pe tine te prinde, pe mine nu mă face mai frumoasă și, în afară de asta, mă plictisește.

— O, Doamne! suspină Amy, acuma au apucat-o nervii și are să mă scoată și pe mine din fire. Te asigur că nici pentru mine nu e o plăcere să ies, dar trebuie s-o facem, și numai tu și cu mine, din toată casa, avem vreme pentru așa ceva. Jo, fac orice mă rogi tu numai îmbracă-te cumsecade și vino cu mine să ne facem datoria către societate. Dacă-ți dai osteneala, știi să te porți așa de frumos și ai chiar un aer aristocratic cîteodată, că mă simt mîndră de tine. Mi-e frică să mă duc singură. Vino să mă păzești, Jo!

— Tare-mi ești șireată! M-ai înmuiat de tot! Auzi! Eu bine crescută și cu aer aristocratic și ție să-ți fie frică să te duci singură! Bine, merg, dacă trebuie, voi face și eu ce-oi putea. Tu poruncește și eu ascult, fără să crînesc. Ești mulțumită?, întrebă Jo, care se făcuse deodată blindă ca un mieluşel.

— Ești un inger! Acuma îmbracă-te frumos și am să-ți spun eu cum trebuie să te porți la fiecare casă, ca să faci o impresie

bună oamenilor. Încearcă și tu să fii drăguță cu lumea. Uite stringeți părul așa, prindeți trandafirul cea roșu la pălărie, că și așa ai o rochie prea simplă. Ia-și mânușile deschise și batista brodată. Treccm pe la Meg și luăm umbrela ei albă de vară și ție ți-o dau pe a mea.

Și pe măsură ce Amy dădea poruncile, Jo le îndeplinea bombănind. Își puse oftînd rochia de organdi, își legă încruntată panglicele de la pălărie, cu o fundă fără cusur, se înțepă cu acele de siguranță, prinzindu-și gulerul, se strimbă, cînd își băgă în buzunar batista cu broderie, care o zgirie la nas și, după ce-și trase mânușile cu doi nasturi și cu ciucure, un ultim semn de eleganță, se întoarse spre Amy, și uitîndu-se prostește la ea, zise resemnată:

— Mă simt îngrozitor de prost, ca în hainele altuia, dar, dacă tu mă găsești bine, mor fericită.

— Îmi place cum te prezinți. Ia, întoarce-te, să mă uit mai bine. Jo se învîrți și Amy o mai aranjă, puțin pe ici, pe colo, apoi se dădu înapoi și o privi, cu capul într-o parte: Mda, merge, la cap ești bine, trandafirul se potrivește de minune cu pălăria albă. Stai dreaptă și nu-ți ține miinile țepene, chiar dacă te string mânușile. Și uite, ce să mai faci: ia-ți șalul acela de mătase pe care ți l-a dat mătușa March. Cad așa de frumos faldurile pe brațe. Mi-am pus bine haina? Stă cum trebuie rochia la spate? Vreau să mi se vadă pantofii, fiindcă, dacă n-am nas frumos, am picioare frumoase.

— Ești frumoasă ca o zină și Jo admiră cu ochi de cunoscător pana albastră de la pălăria lui Amy, care se potrivea așa de bine cu părul ei blond. Vă rog, domnișoară, trebuie să-mi tirăsc rochia cea mai bună prin praf, sau s-o țin ridicată?

— O ridici, cînd mergi, și-i dai drumul, cînd intri într-o casă. Ție îți vin foarte bine rochile cu trenă, dar trebuie să înveți să le porți. Ai uitat să te închei la o manșetă. Încheie-te imediat. O femeie îngrijită nu uită niciodată, fiindcă de lucruri mărunte depinde întreaga înfățișare.

Jo oftă și făcu ce i se spunea, după ce rupse nasturii de la mănușe, încercînd s-o scoată în grabă. În sfîrșit fură gața amîndouă și porniră „frumoase ca niște icoane“, cum zise Hannah, care se aplecă peste fereastra de sus, ca să le vadă.

— Acuma ascultă, Jo. Chester-ii sînt oameni foarte bine și vreau să-i minunezi cu puterea ta. Te rog să nu vorbești neîntrebată, să stai liniștită și să nu faci „gafe“, ca să pari o adevărată domnișoară. Un sfert de oră nu-i prea mult, ca să bagi de seamă cum te porți, zise Amy, cînd se apropiară de prima casă, după ce împrumutaseră umbrela de la Meg, care le cercetase cu de-amănuntul, ținîndu-și copiii în brațe.

— Vasăzică: tăcută, liniștită și atentă la ce spun, da, asta poate. Am mai jucat eu rolul domnișoarei înțepate și cu nasul pe sus. Talentele mele sint mari cum ai să vezi în curind. N-avea nici o grijă.

Amy fu ușurată, dar ștregărița de Jo ascultă întocmai vorbele ei, căci, la prima vizită, se așeză cu grație pe scaun, își potrivea cutele rochiei cu grije stînd nemișcată și mută ca o stană de piatră și liniștită ca o mare fără valuri. În zadar făcu doamna Chester aluzie la „romanul ei splendid“, în zadar încercară domnișoarele Chester s-o facă să vorbească despre ceaiuri, operă, modă. La toate, Jo răspundea cu un zîmbet înghețat pe buze sau întărea serioasă cu un „Da“, ori „Nu“. În zadar îi făcu Amy semne desperate „să zică ceva“ și o călcă pe picior pe sub masă. Jo rămînea la toate rece și senină, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat în jurul ei.

— Ce mindră se ține domnișoara March cea mare! se auzi vocea uneia dintre doamne, cînd se închise ușa după ele.

Jo rise pe tăcute, dar Amy era nenorocită de felul cum fuseseră interpretate sfaturile ei și, cum era de așteptat, dădu vina pe Jo.

— M-ai înțeles rău, Jo. Eu ți-am spus doar să pari demnă și tu ai stat pe scaun ca un lemn. Încearcă să fii mai sociabilă la familia Lamb. Vorbește și tu cum vorbesc fetele celelalte. Fă-te că te interesează toaletele, flirturile și alte subiecte de conversație. Oamenii ăștia fac parte din buna societate a orașului, și nu e rău să ne păstrăm relațiile cu ei. Pentru nimic în lume n-aș vrea să facem o impresie proastă, acolo.

— Am să fiu drăguță cu toată lumea, am să vorbesc și am să rid și am să mă extaziez pentru orice fleac. Am să fac pe „Domnișoara de salon“. De altfel, am chiar în față exemplul lui May Chester. Lasă pe mine! Să vezi, dacă n-o să zică doamna Lamb: „Ce fată drăguță și vioaie e Jo March!“

Dar Amy era îngrijorată, și avea de ce, doar o știa ea pe Jo, cînd se pornește, e greu s-o oprești. Și într-adevăr așa se întîmplă. Nici nu intră Jo bine în casă și se repezi în primul salon, le sări de git tuturor fetelor, strînse băiețește mina cavalerilor și intră în vorbă cu o vioiciune care-i zăpăci pe toți. Pe Amy o prinsese doamna Lamb, care ținea foarte mult la ea, și vrînd nevrînd, biata fată trebui să asculte ce a făcut Lucreția și ce rău i-a fost de curind, în vreme ce trei tineri se învîrteau în jurul ei și abia așteptau să răsufle doamna Lamb, ca să dea buzna și s-o scape de acolo, așa încît lui Amy îi era imposibil s-o mai potolească pe Jo, care părea pusă pe rele. Nu-i mai tăcea gura, mai rău decît doamnei celeia bătrîne. Toți erau numai urechi să-i asculte năzdrăvăniile, și Amy încerca și ea să afle despre ce e vorba, dar frînturile de fraze pe

care le prindea o îngrozeau. În același timp îi trezea curiozitatea și o făceau să dorească să fie și ea cu ei, să mai ridă puțin, că de! nu era și ea tânără? Își inchipuia oricine ce chinuri trebuia să îndure, când auzea o conversație ca aceasta:

— Călărește foarte bine. Cine a învățat-o?

— Nimeni! Când era mică, se-suia într-un copac, puneă o șa veche pe care o aveam noi și așa se legăna toată ziua. Acum se urcă pe orice cal, fiindcă nu știe ce-i frica, și grăjdarul îi lasă caii mai ieftin, fiindcă dresază pentru domnișoare. E pasionată după cai. Eu îi spun mereu că, dacă nu-i merg bine treburile, să se facă dresoare.

Auzind aceste minuni sfruntate Amy abia își ținu firea. Cum, să creadă lumea că ea își face de cap? Dar de acolo de unde era nu putea să se miște. Doamna cea bătrână nu-și isprăvisese povestea și, când o termină, era prea târziu, căci Jo îi dăduse iar drumul, făcând niște destăinuiuri și mai senzaționale și spunând niște prostii și mai mari.

— Da, Amy era disperată în ziua aceea, fiindcă toți caii buni fuseseră luați și rămăseseră numai trei: unul șchiop, unul orb și unul așa de bleg, că trebuia să-l împingi de la spate, ca să pornească.

— Pe care l-a ales, întrebă rîzînd unul dintre uneri, care se distra grozav.

— Pe nici unul. Auzise că e un cal tînăr la o fermă de dincolo de rîu și, cu toate că îi spuseră că nu se suise nici o femeie pe el pînă atunci, se hotărî să încerce. Îi plăcea, că era focos și cu picioarele subțiri. Sforțările ei fură într-adevăr mișcătoare, și pentru că nu voia să i se aducă calul la șa, se duse ea cu șaua la cal. Trecu rîul cu barca, apoi puse șaua în cap și merse drept la grajd, spre marea uimire a bătrînului grăjdar.

— S-a suit pe calul acela?

— Bineînțeles, și s-a distrat foarte bine. Credeam că are s-o facă bucăți armăsarul cela nărvaș, dar ea a știut cum să-l ia și a fost sufletul cavalcadei.

— Ei, curajoasă fată!

Și tînărul Lamb o privi admirativ pe Amy, întrebîndu-se ce i-o fi spunînd mama lui, de s-a înroșit așa la față.

Se făcu și mai roșie în clipa următoare, cînd veni vreodată vorba despre toalete. Una dintre fete o întrebă pe Jo de unde își luase pălăria cea drăguță de pînză, pe care o avusese în cap la picnic, și Jo, proastă, în loc să spună de unde o cumpărase cu doi ani în urmă, se simți obligată să răspundă cu o sinceritate fără rost:

— A, a vopsit-o Amy! Nu poți să găsești în oraș pălării de nuanțe așa delicate și atunci noi ni le vopsim în casă. E foarte bine să ai o soră cu talente artistice.

— Ce idee ingenioasă!

Și doamna Lamb bătu din palme și găsi că Jo e o fată foarte nostimă.

— Asta nu-i nimic, pe lingă cîte mai știe ea să facă. Uite, de exemplu, îi trebuiau niște pantofi albaștri, la ceaiul lui Sallie. Nu putea să-și cumpere alții, și atunci luă pantofii ei albi, și-i făcu albaștri ca cerul, de păreau curat de mătase, și Jo se arătă foarte mîndră de destoinicia sorei ei, ceea ce o făcu pe Amy să-și iasă din fire așa de rău că ar fi fost în stare să-i azvîrle cu ceva în cap.

— Am citit zilele trecute o nuvelă de a dumitale și ne-a plăcut foarte mult, i se adresă domnișoara Lamb, vrînd să facă un compliment tinerei scriitoare, care însă nu părea deloc dispusă de așa ceva.

Orice aluzie la „operele“ ei avea un efect neplăcut asupra sa. Sau se încrunta și lua un aer ofensat, sau schimba imediat vorba ca acum:

— Păcat că n-ai găsit ceva mai bun de citit. Scriu asemenea prostii, pentru că se vînd și oamenilor simpli le plac. Te duci la New York, iarna asta?

Cum domnișoarei Lamb îi „plăcuse“ cartea, răspunsul nu fu de loc politic și Jo își dădu seama, dar prea tîrziu, și, temîndu-se să nu strice și mai mult, își aduse aminte că ea trebuie să dea semnalul de plecare și se sculă cu atîta grabă, că lăsă trei persoane cu fraza începută.

— Amy, *trebuie* să mergem. La revedere, dragă! *Vă rog* să veniți pe la noi. Vă așteptăm cu *nerăbdare*. Nu îndrăznesc să te poftesc și pe dumneata, domnule Lamb, dar, dacă vii, n-o să mă îndur să te dau afară.

Jo imită așa de caraghios pe Mary Chester, că Amy ieși repede pe ușă, simțind că e gata să izbucnească în ris, sau mai bine zis, în plîns.

— Ei n-am fost bine? și Jo se umflă în pene, mulțumită de ea.

— Mai rău nici nu se putea, fu răspunsul nemilos al lui Amy. Ce ți-a venit să le spui poveștile acelea cu șeaua, cu pantofii și cu pălăriile?

— Pentru că sînt nostime și distrează pe oameni. Știu toți că sîntem sărace, și atunci de ce să ne mai prefacem că avem lachei la scară, că ne cumpărăm zece pălării pe an, și că totul merge lin și ușor, ca la ei.

— În orice caz, nu-i nevoie să le destăinuiești toate șiretlicurile noastre și să le tot spui că sîntem sărace, cînd nu te întreabă nimeni. N-ai nici un pic de amor propriu, și n-ai să înveți niciodată cînd să taci și cînd să vorbești, se supără Amy.

Biata Jo, incurcată, își frecă nasul cu batista cea tare, ca să se pedepsească pentru prostiile pe care le făcuse.

— Aici cum să mă mai port? întrebă ea, cînd se apropiară de a treia casă.

— Fă ce vrei. Eu nu mai răspund de tine, îi replică Amy săturată de experiențele făcute.

— Atunci am să mă distrez bine, tot sînt băieții acasă. Am nevoie și eu de puțină schimbare, ce Dumnezeu! Eleganța nu-mi prieste niciodată, i-o întoarse Jo posomorită și descurajată de atîtea pozne.

La uși o întîmpinară cu entuziasm trei băieți voinici și cițiva copii drăguți și pe dată îi trecu supărarea. Lăsînd-o pe Amy să întrețină pe gazdă și pe domnul Tudor, care tocmai venise și el în vizită. Jo rămase cu cei mici și se simți iar la largul ei. Le ascultă isprăvile cu mult interes, le mîngîie căței, fu de aceeași părere cu ei că „Tom Buson e un băiat fără pereche” și, cînd unul din băieți propuse să-i vadă broasca lui țestoasă, Jo fu gata să meargă, încîntată. Amy lăsă pe sora ei, să facă ce vrea și se distra și ea în felul ei. Unchiul domnului Tudor se căsătorise cu o doamnă din buna societate engleză, vară de al treilea cu un lord, și Amy avea mult respect pentru întreaga familie. Căci, deși se născuse și crescuse în America, Amy se învățase să cinstească măririle, păstrînd neclintită încrederea în regi și în nobilime. E stima pe care o arată țările tinere față de cele vechi, asemeni iubirii, pe care o poartă un copil mamei lui, chiar după ce s-a făcut mare și a plecat de acasă.

Dar nici chiar plăcerea de a sta de vorbă cu o rudă îndepărtată a unui lord englez n-o făcu pe Amy să uite că a stat destul la vizită și, cînd se făcu timpul să plece, se dezlipi cu părere de rău de acești oameni amabili și bine crescuți și se uită după Jo, sperînd din tot sufletul să nu-și găsească sora într-o stare care să facă de rușine numele familiei March.

Putea să fie și mai rău, dar Amy fu revoltată, cînd o văzu stînd pe iarbă, cu o grămadă de băieți în jurul ei, cu un ciine murdar în poală, pe rochia ei cea mai bună și povestind cu multă însuflețire o posnă de a lui Laurie. Unul din copii lovea cu umbrela lui Amy în carapacea broastei țestoase, un altul minca turtă dulce și lăsă să-i cadă fărîmiturile pe pălăria lui Jo, și un al treilea făcuse ghem minușile ei și se juca cu ele, dar toți se distrau

de minune; și Jo se sculă cu părere de rău, și-și adună lucrurile, care suferiseră de pe urma acestor „distracții”. Toți o petrecură pînă la poartă și o rugară să mai vină pe la ei, căci „sînt așa de nostime isprăvile lui Laurie”.

— Drăguți băieți sînt! Mă fac să mă simt iar tinăra și plină de viață, zise Jo, pășind lingă sora ei, cu miinile la spate, în parte din obicei și în parte ca să ascundă umbrela, care avusese de suferit.

— De ce-l ocolești întotdeauna pe domnul Tudor, întrebă Amy, ferindu-se cu tact să facă vreo apreciere asupra înfățișării lui Jo.

— Nu-mi place! E încrezut, își repede surorile, îl supără pe tatăl lui, vorbește urit de mama lui. Laurie zice că-și cam face de cap și eu nu socotesc că merită să-l bag în seamă.

— În orice caz poți să te porți politicos cu el. L-ai salutat cu răceală și adineauri a trecut pe lingă noi Tommy Chamberlain, al cărui tată e băcan și tu i-ai zîmbit și i-ai spus „Bună ziua”, încîntată că-l vezi. Dacă ai fi făcut exact invers, ar fi fost perfect, o certă Amy.

— Ba de loc, răspunse Jo încăpățînată. Tudor nu-mi place, și nici nu-l admir, nici nu-l respect, cu toate că nepoata nepotului unchiului bunicului a fost văr de al treilea cu un lord Tommy e sărac și timid, dar e bun la suflet și foarte deștept. Țin foarte mult la el și spun asta la toată lumea, pentru că el are suflet nobil, cu toate că e băiat de negustor.

— Ce să mai încercăm să discutăm... zise Amy.

— Tocmai, încheie scurt Jo, așa încît să fim iar zimbitoare ca mai înainte și să lăsăm o carte de vizită la familia King, care, bine înțeles, nu e acasă, pentru care lucru le sînt veșnic recunoscătoare.

După ce-și depuseră cartea de vizită, fetele meraseră mai departe, și la a cincea casă Jo zise iar:

— Slavă Domnului că nici ăștia nu primesc.

— Ei, acum s-o lăsăm pe mătușa March și să mergem acasă. La ea putem să ne ducem oricînd. E păcat să ne tîrim prin praf rochiile noastre de gală, cînd sîntem și obosite și plictisite.

— Tu fă cum vrei, dar știi că mătușei îi place să-i facem o vizită „oficială” măcar o dată pe an. Nu e mare lucru, dar îi face plăcere, și nu cred că asta are să-ți strice rochia, pe cît ți-au murdărit-o ciinii ceia plini de noroi și băieții care ți se cățarau în spate. Pleacă capul, și-ți scutură fărîmiturile din pălărie.

— Ce cuminte ești tu Amy, zise Jo, aruncînd o privire întristată hainelor ei mototolite și apoi uitîndu-se la sora ei, care arăta tot așa de îngrijită, ca atunci cînd pornise la vizite. Ce n-aș da să plac

și eu oamenilor tot așa de ușor, pe cît plăci tu. Mă gîndesc și eu la asta, dar imi vine prea greu să încerc, și, așa, aștept, pînă mi-o veni vremea să-mi placă cineva foarte mult, fiindcă simpatiile astea trecătoare nu mă interesează. Totuși, cred că astea mici îți sînt mai de folos în viață.

Amy zîmbi și zise cu bunătate:

— Femeile ar trebui să învețe să placă, mai ales cele sărace, pentru că acesta e singurul lor mijloc de a plăti amabilitățile care li se fac. Dacă ai ține minte sfatul meu și ai încerca să-l pui în aplicare, sînt sigură că oamenii te-ar iubi mai mult decît pe mine, pentru că tu ai mai multe calități.

— Eu sînt și voi rămîne întotdeauna o fată urîcioasă și iute la minie, dar îți dau dreptate. Uite, vezi, greutatea e că eu mai curînd mi-aș da viața pentru cineva, decît să încerc să-i plac, dacă omul acela nu mă atrage. E'un mare cusur să ai numai simpatii și antipatii puternice.

— E și mai mare cusur să nu știi să-ți ascunzi sentimentele. Uite, de pildă, nici eu nu găsesc că domnul Tudor e un om de caracter, dar asta nu înseamnă că trebuie să i-o spun în față. N-are nici un sens să fiu nepoliticoasă cu el, dacă el nu știe să se poarte frumos cu ai lui.

— Ba de ce nu! Eu sînt de părere că fetele ar trebui să arate, cînd nu le plac apucăturile unui băiat, și asta nu pot s-o facă decît prin felul lor de a se purta cu el. Cu predicile n-ajungi la nimic. Din păcate o știu prea bine, de cînd îl cresc pe Teddy, dar ai atîtea mijloace la îndemînă prin care să-l înriurești în bine, fără să pronunți o vorbă, și cred că e de datoria noastră să încercăm, dacă ne simțim în stare.

— Teddy e un băiat ca puțini alții. Nu poate fi luat ca unitate de măsură pentru toți băieții, zise Amy cu convingere, pe un ton care l-ar fi făcut să se prăpădească de ris pe băiatul „care era ca puțini alții“, dacă ar fi auzit-o. Dacă am fi fete frumoase sau bogate, poate că am reuși să facem ceva, dar ca noi să ne încruntăm la un tînăr, pentru că nu ne place purtarea lui, și să zîmbim altuia, pentru că ne place, n-ar produce nici o impresie asupra oamenilor, și pe deasupra ar zice să sîntem bigote și puritane.

— Și-atunci, după tine, ar trebui să fim genitile cu oamenii pe care nu-i putem suferi, doar pentru că nu luăm ochii lumii cu frumusețea și cu milioanele noastre? Frumoasă morală!

— Nu pot să-ți explic cum și de ce, dar așa stau lucrurile în lume și oamenii care încearcă să se poarte altfel sînt luați în ris. Nu pot suferi pe reformatori și sper că nu ăsta e idealul tău.

— Ba, dimpotrivă, eu găsesc că ei au rostul lor în lume. fiindcă oricît şi-ar bate unii oameni joc de ei, lumca n-ar putea merge mai departe, dacă ei ar dispărea brusc. Din punctul ăsta de vedere nu ne putem înţelege. Tu ai o anumită mentalitate, eu am alta. La tine au să meargă lucrurile mai uşor, dar la mine va fi mai multă variaţie, pentru că pe mine mă vor întîmpina batjocura şi ocările oamenilor.

— Ei, acuma, gata! Potoleşte-te şi nu plictisi pe mătuşa cu ideile tale năstruşnice.

— Am să încerc, dar nu ştiu cum se face, că, de cîte ori e ea de faţă, mă apucă o dorinţă nebună să spun ceva care s-o atingă sau s-o scoată din răbdări. Parcă e un făcut, degeaba caut să mă înfrinez.

O găsiră pe bătrînă discutînd foarte aprins cu mătuşa Carroll; dar, cînd intrară fetele, schimbă imediat vorba şi se uită una la alta, dînd să se înţeleagă că tocmai despre nepoatele lor îşi spusese părerea.

Jo era prost dispusă şi o apucă iar pofta de răutăţi, dar Amy care-şi împlinise tot timpul datoria faţă de societate, cu o răbdare îngerească, fu tot senină şi zîmbitoare şi cîştigă inima mătuşilor, care n-o mai scoteau din „dragă“.

— Ajuţi şi tu la bazar, dragă? întrebă doamna Carroll pe Amy, care se aşezase lîngă ea, cu un aer de incredere, care place aşa de mult oamenilor în vîrstă.

— Da, mătuşă! M-a rugat şi doamna Chester şi i-am făgăduit să am grijă de o masă, fiindcă nu-i puteam da altceva, decît timpul meu liber.

— Eu n-am ajutat cu nimic, anunţă Jo hotărîtă. Nu pot să sufăr să fiu luată sub ocrotirea cuiva şi Chester-ii găsesc că ne fac o mare cinste, dacă ne dau voie să le ajutăm la bazarul lor distins. Mă mir că ai primit, Amy! Nu ţi-ai dat seama că vor să te puie să munceşti pentru ei?

— Dar vreau să muncesc pentru oamenii dezrobiţi din Sud ca şi pentru Chester-i, şi le sînt recunoscătoare, că mă lasă să împart cu ei şi bucuria şi munca. Pe mine nu mă supără să fiu ocrotită de oameni de inimă.

— Bine zici, Amy! E o plăcere să ajuţi pe oamenii care ştiu să-ţi preţuiască osteneala, şi te doare, cînd vezi că-ţi dispreţuiesc truda, întări mătuşa March, uitîndu-se peste ochelari la Jo care se legăna încruntată în fotoliu.

Dacă Jo ar fi ştiut că în acea clipă se pune în cumpănă soarta uneia din ele, s-ar fi făcut blindă ca un mieluşel; dar din nefericire, nu putem şti ce se petrece în mintea prietenilor noştri. Cîteodată e bine să nu ne dăm seama, dar uneori ne-ar fi de atîta folos.

Ne-ar cruța și timp și griji. Prin cuvintele pe care le roști, Jo se lipsi de mai mulți ani de plăceri, și învătă minte pentru toată viața că trebuie să-ți ții gura, din cînd în cînd.

— Mie nu-mi plac protecțiile. Mă stînjenesc, parcă aș fi roabă. Prefer să-mi fac toate singură și să fiu absolut independentă.

— Hm!, tuși încet mătușa Carrol, uitînduse cu subînțelesuri la mătușa March.

— Hm!, tuși încet mătușa Carrol, uitîndu-se cu subînțelesuri la mătușa March.

— Și-am spus eu!, făcu mătușa March către ea.

Neștiutoare de urmările purtării ei, Jo ținea nasul în sus, fără să-i pese de nimic, și de nimeni.

— Vorbești franțuzește, dragă? întrebă doamna Carrol, punîndu-ți mîna pe aceea a lui Amy.

— Destul de bine, mulțumită mătușii March, care îi dă voie Estherii să stea de vorbă cu mine, și Amy se uită cu recunoștință la mătușa March, care-i zimbi prietenoasă.

— Tu cum stai cu știința limbilor?, întrebă doamna Carol pe Jo.

— Nu știu o vorbă. Nu pot să sufăr franceza, nu-mi intră de loc în cap, e o limbă imposibilă, fu răspunsul ei răstit.

Mătușile se uitară iar una la alta și mătușa March, întrebă pe Amy:

— Ești bine, sănătoasă, dragă? Nu te mai supără ochii?

— Nu, deloc mătușă. Mă simt foarte bine și am planuri mărețe pentru iarna asta. Vreau să fiu pregătită pentru Roma, dacă voi avea vreodată prilejul să mă duc acolo.

— Bravo, fata mea! Meriți să te duci și sînt sigură că ai să reușești într-o bună zi, zise mătușa March, mîngîind-o pe păr, cînd Amy îi ridică ghemul de jos.

*„Mohorîtă, furioasă,
Nu-ți sînt toți boii acasă?”*

Țipă cu voce pițigăiată, Polly, aplecîndu-se de pe stîngia lui peste scaunul lui Jo și uitîndu-se la ea, cu un aer așa de obraznic că, toată lumea începu să ridă.

— Are spirit ascuțit pasărea asta, zise bătrîna.

— Nu vrei să facem o plimbare, dragă? țipă Polly, sărînd spre vitrină, în speranța că i se va da o bucată de zahăr.

— Cum nu, cu plăcere, hai!

Amy și Jo puseră capăt acestei vizite, simțînd mai mult ca oricînd că nu-i priesc deloc astfel de plimbări. Strinse mina

doamnelor, dar Amy le sărută pe amândouă, și fetele piecară, lăsând în urma lor impresia de umbră și lumină, ceea ce făcu pe mătușa March să spună, cînd se închise ușa după ele:

— Ar fi bine să faci ce am vorbit noi, Mary. Îți dau eu banii.

Și mătușa Carrol răspunse:

— Sigur că am să fac, numai să-i dea voie părinții ei.

CAP. VII

URMĂRILE

Bazarul doamnei Chester fu așa de elegant și de atrăgător, că domnișoarele din cercul ei socotiră că e o mare cinste, dacă sint rugate să ia o masă. Amy fu poftită, dar Jo nu, și era mai bine, căci era într-o proastă dispoziție, mereu pusă pe ceartă și abia se puteau înțelege cu ea. „Se ținea prea mindră“, cum zicea lumea, și fu lăsată în pace, cu indiferență, dar talentul și gustul lui Amy fură prețuite la justa lor valoare, cînd i se oferî masa artistică și ea își dădu toate silințele s-o împodobească cu tot felul de lucruri atrăgătoare și frumos lucrate.

Totul merse strună, pînă în ziua cînd trebuia să se deschidă bazarul. Atunci izbucni o ceartă, cum era și de aștepta, cînd încercă să lucreze la un loc vreo douăzeci și cinci de femei, tinere și bătrîne, fiecare cu prejudecățile și cu pornirile ei de invidie.

May Chester era geloasă pe Amy, pentru că aceasta din urmă avea mai mult succes decît ea și tocmai acum împrejurările fură de așa natură, că gelozia ei nu mai avea margini. Desenele în peniță, delicat lucrate, ale Amy-ei puneau cu totul în umbră vasele pictate ale lui May. Acesta era primul ghimpe contra Amyei, apoi cuceritorul Tudor dansase de patru ori cu Amy, la ultimul ceai și numai odată cu May. Acesta era al doilea ghimpe, dar supărarea cea mare care o rodea pe suflet și care îndreptătea oarecum purtarea ei neprietenoasă, fu zvonul pe care-l răspîndiră citeva persoane binevoitoare, că fetele March ar fi ris de ei la familia Lamb. Toată vine ar fi trebuit pusă pe seama lui Jo, care o imitase așa de bine, că toată lumea băgase de seamă, și ușuraticii Lamb lăsaseră să le scape vorbe de cele petrecute. Totuși nimic din toate acestea nu ajunsese la urechea vinovaților, și care nu fu mirarea și supărarea lui Amy, cînd seara, în ajunul bazarului, tocmai cînd arunca o ultimă privire mesei ei frumos aranjate, doamna Chester, asupra căreia se răsfrîngea desigur situația ridicolă a fiicei ei, îi zise cu răceală, dar pe un ton destul de blind:

— Am auzit că domnișoarele sînt nemulțumite, că am dat masa asta unei străine, și nu fetelor mele. Cum ele sînt principalele organizatoare ale acestui bazar, și masa asta e mai la vedere și după cit se pare mai atrăgătoare sînt de părere cit ar fi nimerit să-ți ia ele locul. Știu că ai munci mult pentru noi, și sper că n-ai să te superi. Dacă vrei îți dau o altă masă.

Doamna Chester nici nu-și închipuise ce greu îi va veni să pronunțe această frază, fără să se incurce, cînd o fixa drept în ochi privirea cîstită a lui Amy care se întunecase la față.

Amy bănuia că e ceva dedesubt, dar nu-și putea da seama ce, și răspunse potolită, simțindu-se ofensată și vrînd s-o arate:

— Poate preferați să nu mai iau nici o masă, doamnă?

— Amy dragă, te rog să nu te superi. Vezi bine e o chestiune de organizare. Fetele mele vor să fie în frunte și la masa asta le e locul. Eu personal, găsesc că tu erai cea mai nimerită și-ți sînt recunoscătoare pentru osteneala pe care ți-ai dat-o, s-o faci așa de frumoasă, dar aici nu mai încap preferințele noastre personale. Am să mă îngrijesc eu să găsești un loc bun, în altă parte. Nu vrei să iei masa cu flori. Făgăduiseră fetițele că au să vadă de ea, dar acum s-au săturat. Tu ai pricepere s-o aranjezi și știi că florile atrag întotdeauna mulți cumpărători.

— Mai ales pe domni, rosti May cu o privire semnificativă și lui Amy îi trecu prin minte ca un fulger, una din cauzele pentru care nu mai avea trecere.

Se înroși de minie, dar se făcu că nu bagă în seamă săgeata cu care o împunsesse May și răspunse cu o amabilitate neașteptată:

— Voi face cum doriți, doamnă Chester. Îmi cedez locul de aici și mă duc la masa de flori.

— Dacă ții neapărat poți să-ți duci lucrurile la masa ta, începu May cuprinsă de remușcări, cînd văzu suporturile drăguțe, scoicile pictate și desenele colorate pe care le făcuse și le aranjase Amy cu atîta gust și îngrijire.

Nu spusese cu o intenție rea, dar Amy o luă altfel și, fără a se mai putea stăpîni, răspunse:

— Desigur, dacă te incurcă!

Și dintr-o mișcare își strînse toate lucrurile în șorț, unul peste altul și plecă supărată, simțind că ea și operele ei de artă fuseseră insultate și ea nu putea ierta acest lucru.

— O, Doamne, acum s-a înfuriat. Mai bine nu te rugam să intervii mamă și May se uită nemulțumită la locurile rămase goale pe masă.

— Fetele se impacă repede, răspunse mama ei, cam rușinată de partea pe care o avusese în această neînțelegere.

Fetițele primiră cu strigăte de bucurie pe Amy și comorile ei, ceea ce o mai însenină puțin, și se puse pe lucru hotărîtă să reușească cu florile, dacă nu-i mersese cu arta. Dar treaba mergea încet. Era târziu, ea era obosită, ceilalți n-aveau vreme să o ajute și fetițele mai mult o încurcau decît îi erau de folos, căci prea se mișcau de colo colo, fără rost, și nu le mai tăcea gura. Arcul de verdeață nu voia să stea în picioare, ci se clătina și amenința să-i cadă în cap, cînd atîrna de el coșurile pline cu flori. Pe teracota ei cea mai bună căzu o picătură de apă și păta fața amorașului. Își nenoroci mâinile, bătînd cuie cu ciocanul și căpătă guturai, sînd toată vremea în curent și această ultimă nenorocire o făcu să se teamă pentru a doua zi.

Acasă, toată lumea fu supărată foc, cînd le povesti ce i-se întîmplase. Mama îi spuse că e o rușine ce i-au făcut, dar fu de părere că le-a răspuns bine. Beth declară că ea nu se mai duce la bazarul acela îngrozitor, și Jo o întrebă furioasă, de ce nu și-a luat lucrurile și să-i fi lăsat să se descurce cum or ști, fără ea.

— Pentru că ei sînt mici la suflet, nu înseamnă să fiu și eu la fel, și cu toate că am motiv să mă simt jignită, nu vreau să le arăt. În felul ăsta o să-și dea mai bine seama că s-au purtat urît, decît dacă m-aș minia și le-aș răspunde răstit, nu-i așa mamă?

— Ai dreptate, fetița mea! Sărută mina care te-a lovit; dar asta nu-i ușor deloc, zise mama ei, care știe ce deosebire e între vorbă și faptă.

A doua zi, în ciuda tuturor ispitelor, Amy rămase credincioasă hotărîrii ei și-și puse în gînd să cucerească pe dușman prin bunătate. Începutul merse bine, mulțumită unui ajutor tăcut, care-i veni pe neașteptate, dar tocmai la momentul prielnic. Pe cînd își așeza masa în dimineața aceea, luă în mînă opera ei cea mai de seamă, o cărticică, a cărei copertă veche o găsise tatăl ei printre comorile lui și în care ea ilustrase frumos mai multe texte, pe pergament. Întorcînd încet paginile pline de înflorituri meșteșugite, privirea i se opri asupra unui vers, care o puse pe gînduri. Prinse în arabescuri întortocheate, purpurii, albastre și aurii, cu îngerași care întindeau brațele unii spre alții, printre frunze și flori, se găseau următoarele cuvinte: „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți“.

— Așa ar trebui să fac și eu, dar nu fac, zise Amy și ridicînd capul prinse privirea abătută a lui May, care stătea în picioare, lingă vasele ei mari, ce nu puteau umple golurile lăsate de lucrurile prietenei ei. Amy rămase un moment nehotărîtă, apoi întoarse mai departe foile cărții, fără grabă, citind pe ici pe colo cîte o dojană de dușmănie și de răutate.

Multe vorbe înțelepte le auzim pe stradă, la școală, la birou sau acasă; chiar și o masă de bazar poate fi un amvon, de unde să pornească un gând bun, care nu e niciodată de prisos. Conștiința lui Amy alcătui — fără voia ei — o predică din toate acele texte. Și Amy făcu ceea ce fac puțini dintre noi. Ascultă fără șovăire de vocea care-i șoptea în ureche că trebuie să-i fie drag aproapele.

Cîteva fete se învîrteau pe lingă masa lui May, îi admirau lucrurile și discutau despre schimbarea vinzătoarelor. Deși abia se auzeau, Amy prinse frînturi de fraze și înțelese că despre ea se vorbește. Nu-i venea deloc ușor, dar ceva în sufletul ei o îndemna să se poarte bine cu cei care o nedreptățeau și în curînd avu prilejul s-o facă. La un moment dat auzi pe May spunînd posomorîtă:

— E rău de tot, fiindcă n-am vreme să fac alte lucruri și nu vreau să aduc obiecte care nu se potrivesc. Înainte masa era așa cum trebuie, acum nu mai face doi bani.

— Cred că ți le-ar da înapoi, dacă i le-ai cere frumos, îi propuse una din fete.

— Cum să i le cer după toată zarva ce s-a făcut azi dimineață, începu May.

Dar nu-și termină bine vorba, că se auzi glasul lui Amy, spunîndu-i voioasă din celălalt capăt al salonului;

— Ți le dau, fără să le ceri, dacă ai nevoie de ele. Tocmai mă gîndeam să ți le dăruiesc. Se potrivesc mai bine cu masa ta decît cu a mea. Primește-le, te rog, iartă-mă că am fost pripită ieri seară, cînd mi le-am luat.

Zicînd acestea, Amy îi puse zîbind lucrurile ei pe masă și apoi se întoarse iute la locul ei, simțind că e mai ușor să faci o faptă bună, decît să stai și să primești mulțumiri.

— Asta e frumos din partea ei! o admiră una din fete.

Răspunsul lui May nu se auzi, dar o altă domnișoară care se înăcrise de cînd făcea atîta limonadă, completă ironică:

— Foarte frumos! Pentru că știa că la masa ei nu se pot vinde.

Asta era prea mult! Cînd facem un sacrificiu ținem să fie cel puțin prețuit, dacă nu și răsplătit.

O clipă, lui Amy îi păru rău de ce făcuse. Dar, curînd veni și răsplata, căci se simți iar veselă și bine dispusă și masa începu să înflorească sub degetele ei îndemînatice. Fetele fură toate drăguțe cu ea, căci gestul ei mărinimos înseninase cu totul atmosfera de neînțelegere din salon.

Fu o zi nesfîrșită pentru Amy. Fetițele o părăsiră curînd și ea rămase multă vreme singură, căci puțini oameni se grăbeau să cumpere buchete și florile începuseră să se ofilească.

Masa de artă avu cel mai mare succes din tot salonul. Toată ziua se îngrămădea lumea în jurul ei și fetițele care făceau serviciul de comisionari, alergau încoace și încolo, dându-și un aer important, cu pungulițele zornăind de bani. Amy le urmărea cu ochii plini de invidie. Ce n-ar fi dat să fie ea acolo, unde erau operele ei, în loc să stea singură și părăsită într-un colț, ceea ce, pentru o fată veselă și frumușică, e și greu și plicticos și simțea că innebunește, când se gindea că o vor găsi în această stare ai ei și Laurie cu prietenii lui.

Se duse tîrziu acasă, așa de palidă și de tăcută, încît înțelesesă toți că a avut o zi grea, deși nu se plinse și nici nu le povesti măcar cum a fost. Mama ei îi dădu încă o ceașcă de ceai s-o întărească, Beth o ajută să se îmbrace, și-i potrive frumoș cîteva flori în păr, iar Jo minună toată familia, îmbrăcîndu-se cu o grijă neobișnuită și anunțîndu-se cu un aer misterios că se vor schimba rolurile, de data asta.

— Te rog să nu faci vreo poznă, Jo! Lasă lucrurile, așa cum sînt. Nu vreau să se facă scandal, se rugă Amy, ieșind curînd pe ușă, cu speranța că va găsi flori proaspete, să-și împodobească masa ei acum sărăcăcioasă.

— N-ai nici o grijă. Vreau numai să-i vrăjesc pe toți care-i cunosc și să-i țin cît mai mult în colțul tău. O să-mi ajute și Teddy cu băieții lui și să vezi cum îndreptăm noi lucrurile, răspunse Jo, aplecîndu-se peste poartă, cu ochii după Laurie.

Cîteva clipe după aceea îi auzi pașii, pe care-i cunoștea așa de bine și dădu fuga, să-l întîmpine.

— Vine băiatul meu pe drum?

— Sigur fata mea; și Laurie îi luă brațul, cu aerul unui om care e pe deplin mulțumit.

— Să vezi Teddy ce s-a întîmplat, și Jo îi povesti cu înflăcărare insatisfacțiile pe care le avea Amy.

— O să vină în curînd la bazar mai mulți băieți de ai noștri și, să fiu al dracului, dacă nu-i pun să-i cumpere toate florile. Nu-i las să se miște nici un pas de lingă masa ei, zise Laurie, împărtășindu-i supărarea din tot sufletul.

— Amy zice, că florile nu mai sînt frumoase, și nu știe dacă vor sosi altele la vreme. Nu vreau să bănuiesc pe nimeni, dar nu m-aș mira să nu vină deloc. Cînd oamenii sînt josnici odată, pot fi și de două ori, își spuse Jo părerea, scîrbită de ce auzise.

— Nu v-a dat Haye tot ce aveam noi mai frumos în grădină? Așa îi dădusem poruncă.

— Asta n-am știut. Sigur că a uitat și cum bunicului tău nu-i era bine, m-am sfiit să-i cer, deși aș fi avut nevoie de flori.

— Bine, Jo, dar tu nu știai, că puteai să iei, fără să ceri? Ce e al meu e și al tău. Nu împărțim noi pe din două tot ce avem?, începu Laurie pe un ton care o scotea din răbdări pe Jo.

— Ferească Dumnezeu! Jumătate din ce ai tu, nici nu mi s-ar potrivi. Dar ce tot stăm și pierdem vremea aici. Trebuie s-o ajutăm pe Amy. Du-te repede și te îmbracă și fii drăguț, te rog. Trimite câteva flori frumoase la Cheteri. Dacă faci asta îți dau binecuvîntarea mea.

— N-ai putea să mi-o dai acuma? întrebă Laurie rîzînd dar Jo îi închise repede poarta în nas și, băgîndu-și capul printre zăbrele, și strigă: Pleacă Teddy, am treabă.

Mulțumită conspiratorilor, rolurile fură schimbate în seara aceea, căci Haye trimise o bogăție de flori, printre care și un coș aranjat minunat, pentru a fi pus în mijloc; apoi familia March își făcu o apariție triumfală, în masă și Jo se făcu în patru, numai să stringă lume multă și să o ție la masa lui Amy, făcîndu-i să ridă cu spiritele ei și punîndu-i să laude gustul surorii sale. Laurie și prietenii lui se arătară foarte generoși și cumpărară toate buchețele, apoi rămaseră de vorbă în fața mesii. Amy se simțea acum ca la ea acasă, glumea cu toți, iar veselă ca totdeauna, înțelegînd acum că tot există o răsplată pe lume, pentru faptele bune.

Jo se purtă admirabil și, în vreme ce Amy își fermeca admiratorii cu grația și cu zimbetele ei, Jo se strecura printre lume, trăgînd cu urechea la ce se vorbea, și află astfel din ce pricină își schimbaseră Chester-ii atitudinea față de Amy. Își făcu imputări pentru purtarea ei și se hotărî să dezvinovățească cît mai curînd pe Amy, mai ales cînd auzi cît de mărinimoasă fusese ea de dimineată. Trecînd pe lingă masa cu obiecte de artă, căută din ochi operele sorei, dar nu le văzu nicăieri. Sigur, că le-au ascuns pe undeva, se gîndi Jo, care putea să ierte răul ce i se făcuse ei, dar nu admitea să i se insulte familia.

— Bună seara, domnișoară Jo! Cum mai merge masa Amy-ei? întrebă May cu un aer împăciuitor, vrînd să dovedească că și ea poate fi generoasă.

— A vîndut tot ce era de vînzare și acuma se distrează. Florile atrag întotdeauna mulți cumpărători, mai ales pe domni.

Jo nu se putea ține să nu-i dea peste nas, dar May nu făcu nici un gest de supărare și lui Jo îi păru rău de ce spusese și ca s-o împace, începu să-i laude din tot sufletul vasele enorme, care rămăseseră nevîndute.

— Mai e pe aici cartea aceea ilustrată a lui Amy? Aș dori s-o cumpăr pentru tata, zise Jo, dorînd să știe ce se făcuse cu opera surorii ei.

— Tot ce a fost a lui Amy s-a vîndut de mult. Am avut cu grije să le pun la vedere și ne-au făcut o sumă frumoasă, răspunse May, care ca și Amy, avusese de luptat cu mai multe ispite în ziua aceea.

Foarte măgulită de cele auzite, Jo dădu fuga s-o vestească pe Amy, care fu foarte mișcată, cînd află cum se purtase May.

— Acuma, domnilor, vă rog să vă faceți datoria și pe la celelalte mese, cu aceeași generozitate, cu care v-ați făcut-o la a mea. Nu uitați mai ales obiectele de artă, zise ea, îndemnînd pe oamenii lui Teddy, cum le ziceau fetele prietenilor lui de liceu.

— La atac, Chester! aceasta va fi deviza voastră. Faceți-vă datoria ca bărbați și vă veți avea răsplata „artistică“, în toate înțelesurile cuvîntului, zise Jo rîzînd, cînd falanga credincioasă porni să cucerească terenul.

— Cumpără vasele, șopti Amy lui Laurie, ca un ultim gest de mîrînimie.

Spre marea bucurie a lui May, domnul Laurence i le cumpără și apoi se plimbă cu ele sub braț, prin tot salonul. Ceilalți băieți se întrecură care mai de care în a face să dispară toate fleacurile, care mai rămăseseră pe masă, și, cînd se termină vînzarea, începură să se învîrtească prin casă încărcați cu flori de ceară, evantaie pictate, portofele de piele încrustate și alte lucruri folositoare de acest gen.

Mătușa Carol care era și ea acolo, auzi povestea, și spuse ceva la urechea mătușei March, care se luminează deodată la față și se uită după Amy, cu o privire în care se amesteca mîndria și îngrijorarea, dar abia cîteva zile mai tîrziu dădu în vileag cauza bucuriei.

Toată lumea fu de părere că bazarul a fost reușit și seara, cînd se despărțiră, May o sărută cu dragoste pe Amy, cu un zîmbet care se ruga „s-o ierte și să uite“. Amy se simți astfel împăcată cu toată lumea și, cînd intră în casă, primul lucru pe care-i căzură ochii fură cele două vase ale lui May, puse la vedere în salonaș, cu cîte un buchet în fiecare „drept răsplată pentru o domnișoară cu inima largă“, cum îi anunță Laurie, făcîndu-i o plecăciune pînă la pămînt.

— Ce bună și iertătoare ești tu, Amy. Nici nu mi-aș fi închipuit! Te-am iubit întotdeauna, dar de azi încolo am să țin și mai mult la tine, zise Jo cu căldură în seara aceea, pe cînd își periau părul împreună.

— Da, toate o să te iubim mai mult, Amy. Trebuie să-ți fi fost foarte greu să ierți, după ce ai fost lovită pe nedrept, cînd tu îți pusesesi tot sufletul la bazarul acela. Eu n-aș fi putut să fiu așa de mîrînimoasă ca tine, rosti Beth, din patul ei.

— Nu mă mai lăudați atîta, fetelor. Am făcut numai ce se cădea să fac. Rîdeți de mine, cînd vă spun că vreau să devin o „doamnă“ în toată puterea cuvîntului, dar prin asta eu înțeleg o „doamnă“ în gînd și faptă, nu numai la înfățișare. Nu știu cum să vă spun, dar aș vrea să mă ridic deasupra josniciilor, nebuniilor și greșelilor care coboară atîtea femei. Mi-ar plăcea să devin ca mama, dar mai e mult pînă atunci.

Amy vorbea foarte serios, și Jo, îi zise îmbrățișînd-o frățește:

— Eu te înțeleg foarte bine și, de acum încolo, n-am să mai rid de tine. Faci progrese, văzînd cu ochii. O să iau lecții de politețe de la tine. Mai încearcă dragă, și într-o bună zi ai să-ți capeți răsplata și nimeni n-are să se bucure mai mult decît mine.

Peste o săptămînă de la aceste venimente, Amy își căpătă răsplata și bieteii Jo, îi veni foarte greu să se bucure. Într-o după-amiază pe cînd doamna March cu Jo și Beth lucrau, sosi o scrisoare de la mătușa Carrol. Doamna March se luminează toată la față, citind-o, și fetele ridicînd capul o întrebară mirate ce e.

— Mătușa Carrol pleacă în străinătate luna viitoare și mă roagă...

— Să mă lași pe mine să merg cu ea, și Jo sări în sus de bucurie.

— Nu dragă, nu pe tine, pe Amy.

— Vai, mamă, ea e prea mică. E rîndul meu mai întîii. Doresc asta de atîta timp și mi-ar face bine și ar fi minunat! Trebuie să merg eu!

— Tare mi-e teamă că nu se poate, Jo! Mătușa zice hotărît: Amy, și n-avem dreptul să-i poruncim pe cine să aleagă, cînd ea ne face o favoare.

— Așa se întîmplă întotdeauna. Amy se distrează mereu și eu muncesc întruna.. Asta nu-i drept, se revoltă Jo.

— Cred că e vina ta, Jo. Zilele trecute, cînd stăteam de vorbă cu mătușa ta, îmi spunea, că îi pare rău că ai apucături așa de băiețești și-ți dai aer de independență; și uite ce scrie aici, parcă ar aminti niște vorbe de ale tale: Mă gîndisem întîii să v-o cer pe Jo, dar cum „favorurile plictisesc“ și nu poate suferi limba franceză, nu mă voi încumeta s-o postesc pe ea. Amy e mai potolită, se va înțelege bine cu Flo și va fi încîntată de foloasele pe care le va trage de pe urma acestei plimbări.

— O, Doamne! De ce nu mi-am ținut limba. Cînd o să învăț odată să mă port? se tîngui Jo, aducîndu-și aminte de vorbe care-i făcuseră tot răul.

După ce află ce e cu vorbele de mai sus, doamna March, zise:

— Mi-ar fi părut bine să te fi putut duce, dar de data asta nu se poate, așa că încearcă să nu-ți arăți nemulțumirea, ca să nu strici plăcerea lui Amy.

— O să încerc, zise Jo, clipind repede din ochi și ingenunchind să culeagă lucrurile din coș, pe care le răsturnase în izbucnirea ei de bucurie. Am să încerc să fiu veselă, ca să nu-i întunec nici o clipă bucuria, dar n-are să fie ușor. E o mare dezamăgire pentru mine, și biata Jo udă pernita de ace cu lacrimi amare.

— Jo dragă, mă iartă că sînt așa de egoistă, dar îmi pare bine că nu pleci. Mi-ar fi venit tare greu fără tine, apoi Beth o luă de git și o strînse tare în brațe, cu coș cu tot, că Jo se simți mai liniștită, dar era așa de supărată pe ea însăși, că ar fi fost în stare să-și dea cu pumnii în cap și s-o roage plecată pe mătușa Carrol s-o plictisească cu această favoare și să vadă cu cită recunoștință o va primi.

Cînd Amy sosi acasă, Jo se simți în stare să ia și ea parte la bucuria familiei, nu din tot sufletul, ca altădată, dar fără să-i poarte pică lui Amy, care se arătă încintată de această știre, fără să dea totuși prea multe semne de bucurie, și începu să-și aranjeze culorile și să-și împacheteze pensulele chiar în seara aceea, lăsînd asemenea fleacuri ca îmbrăcăminte, bani, pașaport, în seama oamenilor mai puțin absorbiți în viziuni artistice decît ea.

— Pentru mine nu-i o călătorie de plăcere, fetelor, zise ea convinsă, răzuindu-și paleta ei cea mai bună. Asta îmi hotărăște cariera, fiindcă la Roma am să-mi dau seama, dacă am talent sau nu și voi munci din răputeri.

— Șii dacă n-ai? întrebă Jo, cosînd întruna cu ochii înroșiți de plîns, la niște gulere pe car trebuia să le ia Amy cu ea.

— Atunci am să mă întorc acasă și am să dau lecții de desen, ca să cîștig bani, răspunse ambițioasa ei soră, resemnată.

Dar numai la gîndul că s-ar putea să n-aibă talent, Amy se încruntă și frecă mai tare paleta.

— Asta nu cred. Tu nu poți suferi să muncești din greu. Ai să te măriți cu un om bogat și ai s-o duci bine tot restul zilelor tale, zise Jo.

— Prezicerile tale citeodată se împlinesc, dar într-asta nu cred. Sigur că mi-ar plăcea să am bani mulți, fiindcă dacă nu pot să fiu eu însumi o artistă, cel puțin să-i ajut pe cei care sînt într-adevăr, zise Amy zîmbind ca și cum rolul doamnei darnice i s-ar potrivi mai bine, decît acela al unei biete profesoare de desen.

— Hm! oftă Jo. Tot ce-ți pui tu în gînd se îplinește. Ce doresc eu nu se realizează niciodată.

— Ai vrea să mergi și tu? întrebă Amy pe gînduri, turtindu-și nasul cu cuțitul.

— Și încă cum!

— Ei, peste un an, doi, am să te chem și o să facem împreună cercetări în For, și o să punem în practică toate planurile pe care ni le facem de atîta vreme.

— Mulțumesc! Să sperăm că va veni odată și ziua asta fericită, dar cine știe! și Jo încercă să se arate recunoscătoare pentru făgăduiala vagă pe care o făcuse Amy.

Pregătirile se făcură în grabă. Toată casa fu în fierbere, până o văzură pe Amy plecată. Jo se ținu bine la început, dar când bucele aurii legate cu panglică albastră dispărură în zare, fugi în cămăruța ei din pod și plinse, până nu mai putu. Și Amy se ținu tare, până ce fu aproape să pornească vaporul și atunci, cu o clipă înainte de a se ridica puntea, înțelese deodată că toată apa oceanului se va pune între ea, și cei care o iubesc așa de mult și se agăță de gîtul lui Laurie, suspinînd:

— Te rog, ai grijă de ei, dacă se întîmplă ceva...

— Nu te îngriji, Amy dragă! Dacă se întîmplă ceva am să vin la tine și am să te mîngii, șopti Laurie, căruia nici prin gînd nu-i trece, cît de curînd va avea să-și țină făgăduiala.

Și astfel Amy porni spre lumea veche, care e întotdeauna nouă și frumoasă în ochii celor tineri, în vreme ce tatăl și prietenul ei o urîneau cu privirea, rugîndu-se în gînd, să dăruiască Dumnezeu numai zile senine fetei care își flutură batista, în semn de rămas bun. Și apoi vaporul se pierdu în depărtare și nu se mai văzu decît marea scinteind sub razele soarelui.

CAP. VIII

CORRESPONDENTUL NOSTRU DIN STRĂINĂTATE

Londra

Dragii mei,

Vă scriu de la o fereastră din spre stradă a hotelului Bath, în Piața Picadilly. Nu e prea elegant, dar unchiul a mai locuit aici acum cîțiva ani, și nu vrea să se ducă în altă parte. Însă cum nu rămînem multă vreme pe meleagurile astea, n-are nici o importanță. N-am cuvinte să vă spun cît de fericită sînt! Ca să vă faceți o idee, am să vă transcriu cîteva fragmente, din jurnalul meu, fiindcă toată vremea am făcut schițe, cu note de ceea ce se petrece în jurul meu.

V-am trimis cîteva rînduri din Halifax, unde m-am simțit foarte nenorocită; dar, după aceea, totul a mers strună. Mi-a fost rău de cîteva ori, dar pe urmă mi-a trecut și am stat pe

punte cu o mulțime de oameni foarte simpațici. Toată lumea a fost foarte drăguță cu mine, mai ales ofițerii. Nu râde Jo, domnii își prind bine pe un vapor, ca să te facă să-ți treci timpul mai repede și, cum n-au nimic de făcut, așa le dai măcar o ocupație, altfel ar fuma, pînă le-ar veni rău.

Mătușii și lui Flo le-a fost rău tot drumul și au vrut să stea liniștite. După ce le-am ajutat, cît am putut, m-am dus să mă distrez și eu puțin. Ce plimbări pe punte, ce apusuri de soare, ce aer minunat, ce valuri! Cînd vaporul spinteca apa oceanului, aveam exact aceeași senzație, ca atunci cînd gonești pe un cal focos. Păcat că nu era Beth aici. I-ar fi făcut atîta bine, iar Jo s-ar fi instalat pe vela mare, s-ar fi împrietenit cu mecanicii ar fi suflat în trompeta căpitanului și ar fi fost în culmea fericirii.

Am petrecut de minune, dar mi-a părut bine, cînd am văzut în zare coasta irlandeză, verde și însorită, cu colibe de o culoare galben închisă și ici, colo, cu ruine pe cîte un vîrf de deal, cu case boierești prin văi, și cu cerbi pascănd prin parcuri. Era tare de dimineață și țărnuț era plin de bărci de pescari ce se profilau pe un cer portocaliu. N-am să-l uit niciodată.

La Gucenstown, una din cunoștințele mele — domnul Lennox — se dădu jos și, cînd l-am întrebat dacă a auzit de lacurile Killarney, a oftat și a început să cînte, uitîndu-se gales la mine:

Ați auzit oare de Kate Kearney?

Locuiește pe malurile lacului Killarney,

A sa caldă privire

Te scoate din fire,

Căci nu-i pe lume fată, mai dulce decît Kate Kearney.

Nostim cîntec! Nu-i așa?

La Liverpool am rămas doar cîteva ore. E un oraș murdar și zgomotos. Mi-a părut bine, cînd am plecat. Unchiul a dat fuga și a cumpărat mănuși de piele de vișel, niște pantofo greoi, o umbrelă, și apoi s-a ras, ca să semene cu un englez veritabil, dar, cînd își lustruia ghetetele, băiețașul băgă de seamă imediat că e american și îi zise cînd isprăvi: — Sînteți gata conașule.

V-am dat cel mai frumos lustru american.

Unchiul a rîs de s-a prăpădit. A! să vă spun ce a făcut nebunul cela de Lennox! L-a pus pe prietenul său, Ward, care a mers cu noi pînă la capăt, să-mi cumpere un buchet de flori,

pe care l-a trimis la mine în cameră, cu o carte de vizită cu următoarele rînduri: „Respectuoase urări de bine. Robert Lennox“. Ce ziceți de asta fetelor? Gălesc, că e minunat să călătorești!

Dar dacă nu mă grăbesc, nu mai ajung să vă vorbesc despre Londra. Drumul pînă acolo a fost ca o plimbare printr-o nesfîrșită galerie de tablouri cu peisaje splendide. În deosebi îmi plăceau casele de țară, îmbrăcate în iederă pînă sus, cu acoperișuri de șindrilă, cu grilaj la ferestre, iar în poartă femei voinice, frumoase, ținînd în brațe copii rumeni la față. Parcă și vișele păreau mai liniștite ca ale noastre, băgate în trifoi pînă la genunchi, și găinile cotcodăceau mulțumite, nu nervoase, asemeni cloștilor noastre. Și ce culori minunate pretutindeni. N-am mai văzut niciodată un verde ca acela al ierbii de aici, un galben ca al paiului de grîu, iar în fund păduri întunecate ca noaptea! Flo și cu mine eram într-o nesfîrșită incîntare. Tot timpul săream de la o fereastră la alta, să vedem tot, în vreme ce trenul alerga cu o iușeală de 60 km. pe oră. Mătușa era obosită și mohorîtă dar unchiul își citea cu grije Baedekerul, din scoarță în scoarță, și nu se mai mira de nimic. Uite cum decurgea converosația noastră.

Amy sărind de pe canapea:

— Uitați-vă! Orașelul ceta cenușiu, dintre copaci trebuie să fie Kenilworth.

Flo, dînd fuga la fereastra mea, exclamă:

— Ce frumos! Mergem și acolo, papa?

Unchiul, admirîndu-și ghetetele noi:

— Nu, dragă, doară dacă ai poști de bere. Acolo e o fabrică de bere.

O pauză, apoi Flo strigă deodată:

— Dumnezeule, uite o spînzurătoare cu un om spînzurat!

— Unde, unde?, sărea Amy, căscînd ochii.

Doi pari înalți, ținîți de o altă stinghie, de-a curmezișul, de care atîrnau niște lanțuri.

— O mină de cărbuni, le lămurește unchiul, clipind șiret din ochi.

— Uite ce frumoase sînt oile acelea, care se odihnesc, zise Amy.

— Ce drăguțe! Papa tu ce zici?

— Sînt gîște domnișoarelor, ne taie entuziasmul unchiul, pe un ton care ne potolește de-a binelea.

Apoi Flo se cufundă în lubirile căpitanului Cavedish, și eu am rămas singură la geam.

Bineînțeles că ploua când am ajuns la Londra, și peste tot nu vedeai altceva decât ceață și umbrele. Ne-am odihnit, am despachetat și am făcut câteva cumpărături, între două ploii, Mătușa Mary mi-a cumpărat câteva lucruri — în graba cu care am plecat, nu mi-am luat nici jumătate din ce aș avea nevoie — o pălărie albă cu pană albastră, niște muselină asortată, de o rochie și cel mai frumos pardesiou pe care l-am văzut vreodată.

Să tîrguiești pe „Regent Street” e un vis. Toate sînt așa de ieftine! Găsești, de exemplu, panglici drăguțe de tot, cu șase penny metrul. Mi-am luat o grămadă. Mănuși îmi cumpăr însă de la Paris. Voi fi o persoană foarte elegantă. Ce părere aveți?

Flo și cu mine, ca să ne distrăm, am angajat o trăsură, când unchiul și mătușa nu erau acasă, și ne-am dus să ne plimbăm, deși ni s-a spus, după aceea că nu se cade ca două domnișoare să meargă nefîtovărașite. A fost așa de caraghios! Stăteam închise în cutia aceea de lemn și birjarul mîna așa de repede, că Flo se sperie și mă rugă să fac semn să meargă mai încet. Am strigat, am bătut cu umbrela în capră, dar degeaba. Trăsura gonea înainte, cu zgomot și ne azvîrlea când într-o parte, când într-alta. În sfîrșit am găsit din întîmplare un ochi în coșul trăsurii. L-am deschis cu vîrfurile umbrelor și deodată a apărut figura bîrboasă a birjarului, care se răsti la noi.

— Ce doriți domnișoară?

M-am stăpînit să nu-mi ies din fire și i-am spus că aș dori să mîne mai omeneste. Omul închise ușița aceea cu zgomot și mormăi ceva neînțeles, apoi își struni caii așa de bine, că trăsura abia se mai mișca, parcă mergeam la o înmormîntare. Am deschis iar ușița și l-am rugat:

— Mergi, te rog puțin mai iute, și atunci iar i-a dat drumul ca mai înainte și noi ne-am resemnat, trîntindu-ne în fuindul trăsurii.

Ce era să mai facem?

Azi a fost vreme frumoasă și ne-am dus să ne plimbăm prin Hyde Parck, care e chiar lîngă noi, fiindcă, de! facem și noi parte din lumea bună! Ducele de Devonshire locuiește prin apropiere. Îi văd în fiecare zi valeții învîrtindu-se prin curte, fără treabă. Nici casa ducelui de Wellington, nu-i departe. Ce lucruri interesante văd pe aici! Toți parcă ar fi scoși din Punch, cucoane grase lăfăindu-se în caretele lor roșii cu dungi

galbene, avînd la spate lachei, pudrați, în haine de catifea și cu ciorapi de mătase, bone nostime cu copii rumeni și sănătoși, fete frumoase cu un aer adormit, tineri fercheși cu joben și cu mănuși parfumate, soldați bine făcuți în dolmane roșii și cu căciuli îmblănite, puse pe o parte. Pe toți aș fi vrut să-i desenez.

Rotten Row însemnează „Route du Roi“, adică „drum domnesc“, dar acum parcă ar fi un maneaj. Caii sînt minunați și bărbații, mai ales jocheii, călăresc bine, dar femeile sînt țepene și țopăie, ceea ce nu se obișnuiește pe la noi. Aveam poftă să le arăt eu un galop furios, ca în America. Mă enerva să le văd mergînd în trap, în sus și în jos, cu un aer solemn, în costumele lor strîmte și cu pălărie înaltă. Toată lumea călărește pe aici; oameni în vîrstă, femei voinice, copii de o șchioapă și tineri galanți.

Am văzut o fată și un băiat oferindu-și boboci de trandafiri. E ultima modă să porți flori la butonieră și mi-a plăcut gestul lor.

După-amiază ne-am dus la Westminster Abbey, dar să nu mă puneți să v-o descriu, că nu sînt în stare. Aștia pot să vă spun, că e splendidă. Diseară mergem la teatru, să-l vedem pe Fechter, și astfel ziua se va termina frumos.

Miezul nopții.

E foarte tîrziu, dar nu pot să închei scrisoarea, pînă nu vă spun ce s-a întîmplat ieri seara. Ghiciți cine a intrat în salon, pe cînd luam ceaiul? Englezii aceia prietenii lui Laurie, Fred și Frank Vaughn! Au crescut amîndoi și poartă favoriți. Fred s-a făcut frumușel, și nu mai merge în cîrje. Auziseră de la Laurie că ne oprim cîtva timp în Anglia și au venit să ne invite la ei. Unchiul le-a mulțumit frumos, dar n-a primit, așa că o să le facem doar o simplă vizită de mulțumire. Aseară au mers cu noi la teatru și ne-am distrat minunat. Frank a stat de vorbă cu Flo, și Fred cu mine, de parcă ne-am fi cunoscut de cînd lumeas. Spuneți lui Beth că Fred a întrebât de ea și a fost foarte întristat, cînd a auzit că nu se simte bine. Fred a început să rîdă, cînd l-am întrebat dacă își mai aduce aminte de Jo, și a trimis „salutări respectuoase pălăriei cu boruri mari“. Nici unul n-a uitat tabăra Laurence și vorbesc de ea cu plăcere. Ce mult e de atunci!

Mătușa îmi bate în perete pentru a treia oară, așa că trebuie să închei. Cînd scriu așa de tîrziu în camera asta plină de lucruri frumoase, mă simt ca o doamnă din lumea mare,

care o duc numai în petreceri. Mi-e capul plin de parcuri, teatre, toalete și tineri galanți, care suspină după mine, răsucindu-și mustața blondă, ca niște adevărați lorzi englezi. Mi-e dor de voi toți, și sînt că totdeauna a voastră iubitoare

AMY

Paris

Dragi surori,

În ultima mea scrisoare vă povesteam cum am ajuns la Londra, ce prietenoși au fost băieții Vaughn și ce bine am petrecut împreună. Mi-au plăcut mai ales plimbările la Hampton Court și la muzeul Kensington, pentru că la Hampton am văzut tablouri de Rafael și la muzeu săli întregi pline cu picturi de Turner, Lawrence, Reynolds, Hogarth și alți artiști mari. După-amiază, plimbarea în parcul Richmond a fost foarte plăcută. Am făcut un picnic englezesc și eu am încercat să desenez stejarii falnici și cerbii, care pășteau prin apropiere. Am auzit și o privighetoare și am văzut zburînd ciocîrlii. Am cunoscut Londra în tot ce are ea mai frumos, mulțumită lui Fred și Frank, și am părăsit-o cu părere de rău, fiindcă deși se împrietenesc greu englezii, cînd vor ei însă, sînt cei mai primitori oameni din lume. Sper să ne mai întâlnim cu tinerii Vaughn la iarnă, la Roma. Aș fi foarte nenorocită, dacă nu ne-am mai vedea, fiindcă Grace și cu mine ne înțelegem foarte bine și băieții sînt foarte drăguți, mai ales Fred.

Ei, abia am ajuns la Paris, cînd ne pomenim iar cu el. Venise să-și petreacă vacanța și trecea apoi în Elveția. Mătușa n-a prea fost încîntată la început, dar el a fost așa de amabil cu toată lumea, că ea n-a mai avut ce zice. Acuma însă toată lumea e mulțumită că a venit, pentru că vorbește franțuzește ca un francez și nu știu ce ne-am fi făcut fără el. Unchiul nu știe nici două vorbe și țipă tare pe englezește, crezînd că, dacă ridică tonul, o să-l înțeleagă lumea. Mătușa nu promiță corect, și Flo și cu mine, deși ne lăudăm că ne pricepem binișor, am descoperit că nu e tocmai așa și-i sîntem recunoscători lui Fred, că face pe tîlmaciul pentru noi.

Ce bine ne distrăm! Ne plimbăm prin oraș, de dimineață pînă seara. Din cînd în cînd intrăm într-un „Café, unde te

întâlnești cu tot felul de lume. Am petrecut o mulțime de zile ploioase în Luvru,, desfăștându-mi ochii cu atâtea tablouri Jo ar strîmba din nas la unele din ele, mai frumoase pentru că ea nu e sensibilă la frumosul artistic, dar eu sînt, și-mi cultiv ochiul și gustul, pe cît pot. Cred că i-ar fi plăcut mai mult obiectele care au aparținut oamenilor celebri: tricornul, haina cenușie a lui Napoleon, leagănul și peria lui de dinți, pantofiorul Mariei Antoaneta, inelul Sfîntului Denis, sabia lui Carol cel Mare. Le-am văzut pe toate și aș putea să vă povestesc despre ele ore întregi, dar acum nu e timpul.

Palatul regal e minunat, plin cu „giuvaeruri“ și obiecte de artă așa de frumoase, încît mă simțeam nenorocită că nu pot să le cumpăr. Fred a vrut să-mi dăruiască niște bijuterii, dar n-am primit. Pe urmă am fost la „Bois de Boulogne“, și pe Champs Elisées, care sînt „très magnifiques“. Am zărit și familia imperială de cîteva ori. Împăratul e mereu încruntat, împărăteasa e frumoasă și palidă, dar mi s-a părut prost îmbrăcată. Avea odată o rochie roșie, pălărie verde și mănuși galbene, Micul Napoleon e un băiețel drăguț, care stă mult de vorbă cu profesorul lui și face bezele mulțimii, cînd trece în trăsurica lui cu patru cai, cu călărași în haine roșii, lucioase, și cu lachei în față și la spate.

Ne plimbăm deseori prin grădinile Tuilleries, care sînt minunate, dar mie îmi plac mai mult grădinile vechiului Luxembourg. „Père la Chaise“, e un cimitir foarte ciudat. Multe din morminte sînt un fel de încăperi în care se găsește o masă, un portret al răposatului și scaune pentru cei ce vin să-l plîngă. Găsesc că asta e specific franțuzesc, „n'est-ce pas?“.

Odăile noastre dau spre Rue de Rivoli și uneori seara, cînd sîntem prea obosite, stăm pe balcon și ne uităm la mișcarea de pe stradă. Fred e de multe ori cu noi. N-am mai cunoscut băiat mai îndatoritor și mai săritor, în afară de Laurie. Păcat că nu e brunet. Nu prea-mi plac oamenii smezi. Vaughn-ii sînt foarte bogați și fac parte dintr-o familie veche, și nu le pot găsi cusur că au păr blond, de vreme ce și al meu e la fel.

Săptămîna viitoare pornim spre Germania și Elveția, dar, cum o să ne oprim foarte puțin, nu vă voi putea scrie decît cîteva rînduri, în grabă. Totuși notez zilnic cu sfințenie în jurnal și încerc să țin minte și să descriu clar și precis tot ce văd și mă încîntă, cum m-a sfătuit tata. Îmi prinde bine și jurnalul și caietul de schițe și împreună vă vor da o idee mai

precisă despre această călătorie, decît epistolele mele scrise în fugă.

Adieu! Vă îmbrăţişez cu drag,

Votre

Amy

*

Heidelberg

Mămico dragă,

Fiindcă mai e o oră pînă la plecarea trenului spre Berna, o să încerc să-ţi povestesc ce s-a mai întîmplat între timp, fiindcă unele lucruri sînt foarte importante, cum ai să-ţi dai seama singură.

Călătoria pe Rin a fost minunată! Citisem ghidul pe care mi-l dăduse tata, dar în realitate e incomparabil mai frumos. La Coblenz ne-au distrat grozav nişte studenţi de la Bonn, prieteni de ai lui Fred de pe vapor, care ne-au făcut o serenadă. Era o noapte cu lună şi pe la ora unu, Flo şi cu mine ne-am trezit în cîntece şi acorduri de gitară. Am sărit din pat şi ne-am uitat curioase printre perdele. Aveam un tablou foarte romantic la picioarele noastre; pe primul plan, Fred cu studenţii, cîntînd dumnezeieşte, iar în fund rîul, podul, cu bărci înşirate-dedesubt şi fortăreaţa masivă, profilîndu-se pe un cer albastru închis, luminat de lună.

Cînd au terminat, le-am aruncat flori şi i-am văzut cum se îmbrînceau, să puie mîna pe ele. Au trimis sărutări unor doamne nevăzute, suflînd în palmă şi apoi au plecat rîzînd.

A doua zi, Fred a scos din buzunarul de la vestă nişte flori ofilite şi mi le-a arătat, uitîndu-se galeş la mine. I-am spus rîzînd că nu le-am aruncat eu, ci Flo, şi atunci le-a luat pe toate şi le-a azvîrlit pe fereastră, şi a fost iar potolit şi prietenos, ca de obicei.

Nassau e o staţiune balneară plină de viaţă, ca şi Baden-Baden, under Fred a pierdut cîţiva bani şi eu l-am certat. Are nevoie de cineva, care să vadă de el, cînd Frank nu e cu el. Kate zicea odată că băiatul ăsta ar trebui să se însoare devreme şi găsesc că are dreptate Frankfurt e o încîntare pentru ochi. Am văzut casa lui Goethee, statuia lui Schiller şi frumoasa „Ariana” a lui Dannecker. Piesa era

foarte frumoasă, dar cred că mi-ar fi plăcut și mai mult, dacă aș fi cunoscut mai bine povestea. N-am îndrăznit să întreb, fiindcă toată lumea o știa, sau se făcea c-o știe. Jo, de exemplu, ar fi putut să mi-o povestească. Îmi pare rău că n-am citit mai mult. Acuma îmi dau seama că sînt foarte incultă, și lucrul ăsta mă mîhneste.

Iată și partea serioasă, de care-ți spuneam. Fred era așa de îndatoritor și vesel, că ne-a căzut cu drag la toți. Eu am socotit că nu e decît o simplă prietenie trecătoare între noi, pînă în seara cu serenada. Atunci am început să-mi dau seama că plimbările pe lună, convorbirile din balcon și întîmplările din timpul zilei înseamnă pentru el mai mult decît o distracție oarecare. Eu n-am luat lucrurile ușor, zău, mamă, crede-mă, ci mi-am adus aminte de sfaturile dumitale și am căutat să le urmez, pe cît se poate. Nu pot să opresc pe oameni să mă placă, chiar cînd eu nu țin deloc la ei. De asta Jo zice că n-am inimă. Știu că mama are să dea din cap întristată și fetele o să zică: „Înterată e fetița asta!“ dar eu sînt hotărîtă, dacă Fred mă cere în căsătorie, să primesc, cu toate că nu sînt îndrăgostită de el. Totuși îmi place și cred că o să ne înțelegem bine. E frumos, tînăr, nu e băiat prost și foarte bogat, cu mult mai bogat decît Laurie. Cred că familia lui n-ar avea nimic împotrivă și eu m-aș simți foarte bine cu ei, fiindcă toți sînt bine crescuți, îndatoritori, generoși și țin la mine. Fred, fiind cel mai mare, va moșteni casa părintească, care este splendidă, nu așa de impunătoare ca a noastră, dar mult mai confortabilă și mai elegantă. Îmi place genul de lux englezesc, fiindcă nu e nimic silit în el. Am văzut argintăria, bijuteriile familiei, servitorii bătrîni și fotografiile casei de la țară, cu parc, cu pămînturi cultivate și cu cai frumoși. O! Ar fi să-mi văd visul cu ochii! Poate că sînt interesată, dar nu pot să sufăr sărăcia și n-am de gînd s-o mai suport multă vreme. Una din noi trebuie să se mărite. Meg n-a făcut-o, Jo nu vrea, Beth nu poate și atunci am să mă mărit eu și am să vă ajut pe toți. Nu m-aș mărita pentru nimic în lume cu un om pe care-l urăsc sau îl disprețuiesc, de asta poți să fii sigură. Dar, cu toate că Fred nu e idealul meu, îmi convine și cu timpul cred că am să-l iubesc, dacă mă iubește și el și mă lasă să fac ce vreau. M-am gîndit la lucrurile astea bine, toată săptămîna, pentru că trebuie să fii orb, ca să nu vezi, că Fred mă place. Nu mi-a mărturisit-o, dar se vede cît de colo. Nu se plimbă niciodată cu Flo, stă totdeauna lîngă mine la masă, în trăsură, pe stradă, se uită galeș la mine, cînd sîntem singuri,

și se încruntă, dacă cineva îndrăznește să-mi vorbească. Ieri, la masă, un ofițer austriac ne-a fixat și apoi a șoptit ceva prietenului lui — un baron cam chefliu — despre „ein wunderschönes Blondchen”. Fred s-a uitat fioros la el și apoi a început să-și taie friptura cu atîta furie, că era cît p-aci să-i zboare din farfurie. Nu e unul dintre englezii cei flegmatici, ci cam iute, fiindcă are sînge scoțian în el, ceea ce se vede și după ochii lui albaștri și buni.

Aseară ne-am dus la castel, pe la apusul soarelui. Fred lipsea. Trebuia să ne găsească acolo, după ce-și lua scrisorile de la Post-restaurant. Ne-am plimbat printre ruine, pe sub bolțile care adăpostesc o cisternă uriașă și prin grădinile aranjate de elector, pentru soția lui, care era englezoaică. Mie mi-a plăcut de la început terasa cea mare, de unde avem o vedere încîntătoare, și în timp ce lumea cealaltă se dusesese să viziteze încăperile din castel, eu am rămas acolo, cu gînd să desenez capul leului de piatră fixat în zid, pe care se cățărăse caprifolia. Cum stam așa, privind cum curge Neckarul în vale, prinzînd cu urechea muzica fanfarei care se auzea pînă sus, parcă mi-aș fi așteptat iubitul, ca fata cea frumoasă din basme. Am avut un presentiment că se va întîmpla în curînd ceva, și eram pregătită la orice. Nu-mi era teamă, nu-mi pierdusem firea, dar eram puțin aprinsă la față.

Puțin după ce mă depărtasem de ceilalți, am auzit vocea lui Fred. Cînd mă zări, grăbi pasul și se apropie de mine. Părea așa de tulburat, că l-am întrebat ce-i cu el. Îmii spuse că a primit o scrisoare în care ai lui îl roagă să vină acasă cît mai curînd, pentru că Frank e foarte bolnav. Pleca chiar în noaptea aceea, cu ultimul tren, și abia avea vreme să-și ia rămas bun. Mi-a părut foarte rău pentru el și pentru mine, și, cînd îmi strînsese mîna, îmi zise pe un ton care nu putea să mă înșele:

— Mă întorc curînd. N-ai să mă uiți, Amy?

N-am răspuns nimic, dar m-am uitat la el și el a înțeles. Apoi și-a luat rămas bun și de la ceilalți și a plecat, lăsîndu-ne pe toți să-i ducem dorul. Știu că ar fi vrut să-mi vorbească, dar mai știu dintr-o vorbă pe care a aruncat-o odată din înșîmplare, că a făgăduit să nu facă încă acest pas. Bătrînul știe că e impulsiv din fire, și-i e teamă să nu-i aducă o noră străină în casă. Peste cîteva săptămîni ne vom înîfîlni la Roma și atunci, dacă nu mă răzgîndesc, cînd el mă va întreba: „Vrei să te măriți cu mine?” îi voi răspunde: „Da, dragă!”

Astea toate ți le-am spus numai dumitale, pentru că voiam să afli ce se petrece pe aici. Să nu fii îngrijorată de mine. Nu uita că-s acum „Amy a ta cea prudentă” și că nu mă pripesc niciodată. Aștept sfaturile dumitale. Le voi folosi, pe cât îmi permit împrejurările. Ce n-aș da să pot sta puțin de vorbă cu dumneata, mămico. Orice s-ar întâmpla, ai încredere în mine.

A dumitale iubitoare,

AMY

CAP. IX

GRIJI DE CEI DRAGI

— Jo, sînt îngrijorată de Beth.

— Nu înțeleg de ce, mamă! E mult mai bine, de cînd au venit copiii lui Meg pe lume.

— Nu-i vorba de sănătatea ei. Sînt sigură că are ceva pe suflet și aș vrea să încerci tu să afli.

— Ce te face să crezi asta, mamă?

— O văd de multe ori singură într-un colț, și nu mai stă de vorbă cu tatăl ei, ca altădată. Într-o zi am găsit-o plîngînd, cu copiii în brațe. Cînd îi legăna, le cînta cîntece triste, duioase și, din cînd în cînd, prind în ochii ei o privire, care mă neliniștește.

— N-ai întrebat-o ce-i cu ea?

— Am încercat de cîteva ori, dar ea a schimbat vorba, ori s-a uitat la mine așa de tristă, că m-am oprit. Eu nu sîlesc niciodată copiii mei să-mi facă mărturisiri și rareori le aștept multă vreme.

Zicînd aceăsta, doamna March aruncă o privire lui Jo pe furiș, dar fața ei părea tulburată numai de neliniștea lui Beth și, după ce cusu cîteva minute în tăcere, Jo zise:

— De, Mamă! A crescut și ea, a început și ea să viseze, să aibă temeri și neliniști, fără să știe nici ea pentru ce motiv. Doar are optăsprezece ani acum, și noi ne purtăm cu ea tot ca și cu un copil.

— Ai dreptate! Doamne, ce repede mai creșteți! suspină mama ei zîbind.

— Asta e viața, mămico. Trebuie să-ți lași puii să zboare din cuib și să te resemnezi. Îți făgăduiesc, că eu n-am să zbor prea departe, dacă asta te mîngie.

— Sigur, că mă mîngîie Jo! Tu ești reazămul nostru, acum că Meg s-a dus, Beth e prea slăbită și Amy prea tinărară, ca să ne fie de ajutor; dar cînd sîntem hărțuiți de griji, tu ni le ușurezi.

— Știi că mie îmi place munca brută și pe urmă trebuie s-o facă și pe asta cineva. Amy e foarte bună la opere de artă, dar, dacă trebuie să bateți toate covoarele sau se îmbolnăvesc jumătate din membrii familiei, eu mă simt în elementul meu. Amy se simte bine în străinătate, dar, dacă merge ceva prost acasă, pe mine trebuie să vă bizuiți.

— Atunci las pe Beth în grija ta, fiindcă sînt sigură, că- și va deschide inima dragii ei Jo. Poartă-te delicat cu ea și n-o lăsa să bage de seamă că o observă cineva sau că se vorbește despre ea. Dacă s-ar face iar voinică și veselă ca altădată, n-aș mai avea nici o dorință pe lume.

— Ce ființă fericită! Eu am o grămadă.

— Ia s-auzim, dragă.

— Să vedem mai întîi ce-i cu supărarea lui Beth, pe urmă îți spun eu și grijile mele. Nu-i grabă. Pot să aștept. Și Jo impune mai departe, cu un zimbet care liniștește pe mama ei.

Începînd din ziua aceea, Jo părea că e cufundată în romanul ei. În realitate însă o observa pe Beth. Multă vreme se frămîntă, neștiind ce să creadă, pînă cînd o întîmplare de nimic îi dădu cheia misterului acestei schimbări în rău a lui Beth. Cu imaginația ei înflăcărată, Jo îi dădu proporții uriașe, și lămurirea era găsită. Într-o sîmbătă după-amiază, cînd ea și Beth erau singure în cameră, Jo stătea la masa ei și se prefăcea că scrie, foarte atentă la cartea ei. Și minzgălind hîrțiile acolo, Jo ridica mereu capul și privea pe furiș, pe sora ei. Beth stătea la fereastră, cosea liniștită, cum nu mai fusese de mult dar deseori lăsa să-i cadă lucrul în poală, sprijinîndu-și capul pe mină, se uita la priveliștea tristă, de toamnă, cu o privire pierdută. Deodată cineva trecu pe drum, fluierînd ca o mierlă și apoi o voce strigă de jos:

— Toate bune, vin diseară.

Beth tresări, se plecă pe fereastră, zimbi salutînd cu capul, urmări cu privirea pe trecător, pînă cînd se pierdu în depărtare și apoi șopti ca pentru ea:

— Ce voinic și fericit pare băiatul ăsta.

— Hm, zise Jo, privind cu atenție figura surorii ei, căci roșeața îi dispăru din obraji, tot atît de repede pe cît venise, zimbetul îi pierise de pe buze și o lacrimă îi picură grea, pe pervazul ferestrei. Beth o șterse repede și se uită cu teamă la Jo, dar penița ei scîrția cu o iuțeală de parcă ar fi avut inspirație să umple zece pagini

din Jurământul olimpicii. În momentul în care Beth se întoarce, Jo ridică iar capul și o văzu că-și duce mîna la ochi. De multe ori și durerea care o chinuia pe sora ei făcu să i se umple și ei ochii de lacrimi. Temîdu-se să nu se trădeze, se furișă afară, mormăind ceva despre niște hirtie, care nu-i ajunge.

— Sfinte Dumnezeu! Beth îl iubește pe Laurie! zise ea așezîndu-se pe patul din camera ei, galbenă la față, după această lovitură neașteptată. Cine să se fi gîndit la asta? Și ce are să zică mama cînd o afla? Mă întreb dacă el... și aici Jo se opri și se făcu stacojie la față, urmînd șirul gîndurilor care îi treceau prin minte. Dacă n-o iubește și el, are să fie îngrozitor. Trebuie s-o iubească am să-l silesc eu și se uită amenințătoare la băiatul care-i zîmbea șăgalnic din perete. O, Doamne, parcă a aruncat cineva un farmec asupra noastră. Meg s-a măritat, are copii, Amy e în plină floare la Paris, și Beth e îndrăgostită. Numai eu sînt cu capul sănătos. Cîteva clipe Jo se gîndi cu atenția încordată și cu ochii țintă la tablou, apoi își descreți fruntea și se adresă hotărîtă portretului, dînd din cap: Nu domnule, ești fermecător, dar ești nestatornic, ca o pană suflată de vînt. Degeaba scrii bilete dulci și-mi zîmbești ademenitor, pe mine nu mă cucerești.

Apoi oftă și căzu într-o visare din care nu se deșteptă decît în amurg, cînd se duse jos. Ce se mai petrecu cu Beth și ce văzu acolo îi întări bănuielile, Deși Laurie se prefăcea că suspină după Amy și glumea cu Jo, cu Beth se purta cu multă blîndețe; dar așa se purta cu toată lumea și nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că ține la ea, mai mult ca la ceilalți. Ba toată lumea avea impresia că, în ultimul timp „băiatul nostru“ Jo îi era din ce în ce mai dragă, care însă nici nu voia să audă așa ceva și se infurie de cîte ori îndrăznea cineva să-i pomenească de iubire. Dacă ar fi știut de cîte ori încercase bietul băiat anul trecut să-i înmoaie inima, i-ar fi zis mulțumită: „Ți-am spus eu!“ Dar Jo nu putea să sufere să se vorbească pe socoteala lor și închidea gura tuturor, cu o glumă sau cu o vorbă semeață.

În primul an de facultate, Laurie se îndrăgostise cam o dată pe lună, de cîte o fată. Aceste pasiuni arzătoare, dar vremelnice, care însă nu-i făcea nici un rău, erau spuse în taină în fiecare săptămînă lui Jo și ea îl privea amuzată cum trece de la speranță la deznădejde și apoi la resemnare. Dar veni o vreme cînd Laurie nu se mai uită la nici o fată și îi spuse vag că o singură pasiune îi stăpînește sufletul și mintea și avea momente de tristețe și nemulțumire, ca un nou Byron al secolului al nouăsprezecelea. Apoi ocoli cu totul astfel de subiecte, scrise scrisori abstracte lui Jo, se făcu băiat sirguincios și o anunță că are de gînd „să

tocească“, fiindcă vrea să-și ia examenele cu brio. Această stare îi convenea mai bine lui Jo, decât taine dezvăluite în lumina amurgului, stringeri de mină pe ascuns și priviri galeșe pentru că la ea mintea se dezvoltase mai iute decât inima și prefera eroii închipuiți celor în carne și oase, pentru că pe cei dinții îi putea închide în biroul ei de tinichea, când se sătura de ei, ca să-i scoată de acolo, când îi venea pofta, pe când cu ceilalți lucrul era cu mult mai complicat.

Așa stăteau lucrurile, când Jo făcu descoperirea cea mare și în seara aceea îl privi pe Laurie cu alți ochi. Dacă nu și-ar fi băgat în cap idee aceea, n-ar fi văzut nimic deosebit în faptul că Beth era foarte liniștită și Laurie foarte atent cu ea. Dar Jo dăduse friu liber imaginației ei înfierbîntate, care o luase razna, și după atîtea romane senzaționale ce scrisese, nici bunul simț nu mai era destul de tare și nu-i veni într-ajutor. Ca de obicei, Beth stătea lungită pe pat, iar Laurie se așeză pe un scăunel la picioarele ei și o distra cu nimicuri de ale lui, veștile lui săptămînale, pe care ea le aștepta întotdeauna cu nerăbdare. Dar în seara aceea, Jo avu impresia că Beth parcă soarbe din ochi pe băiatul oacheș și vioi de lângă ea și că e numai urechi să-l asculte, cum a decurs ultimul meci de crichet, deși multe din expresiile pe care le întrebuița el erau pentru ea ca și chinezești. Mai avu impresia că Laurie e mult mai atent cu ea, că, din cînd în cînd, îi spune cîte ceva în șoaptă, că ride mai puțin ca altădată, că e cam distrat și că-i potrivește lui Beth pătura pe picioare, cu un devotament, care era aproape mișcător.

„Cine știe! Se petrec lucruri ciudate pe aici“, se gîndi Jo, umblind de colo pînă colo, fără rost prin odaie.

Ea ar scoate din el un înger de drăgălășenie și el i-ar face viața ușoară și plăcută, dacă s-ar iubi. Și dacă nu e îndrăgostit încă, are să se îndrăgostească în curînd, de nu i-am sta noi în drum.

Cum în momentul de față, numai ea îi stătea în drum, Jo începu să se frămînte, cum să facă să dispară de acolo. Dar unde să se ducă? Și, arzînd de dorința de a face un bine surorii ei, se puse pe cugete.

Acum patul pe care se așezase ea, fusese făcut în vremuri bune, lat jos și cu multe perne pe el. Nu e de mirare că era cam ros pe la colțuri, fiindcă fetele dormiseră, merseseră de-a-bușilea și se întinseseră pe el, și-și ținuseră jucăriile sub el, cînd erau mici, își odihniseră capul obosit, visaseră și ascultaseră sfaturile din inimă ale mamei lor, și-și mărturisiseră grijile una alteia, cînd crescuseră mari. La toți le era drag, fiindcă toți își găseau refugiul pe el la supărări sau la bucurii mari, iar Jo avea chiar un colț al ei anume.

Printre pernele care împodobeau acest pat impunător era una tare, lunguiată, umplută cu păr de cal care înțepa și cu cite un nasture imbrăcat la ficare capăt. Această pernă de temut era proprietatea ei personală și o întrebuintă ca armă de apărare, se baricada cu ea și și-o puneă sub cap, cînd nu voia să doarmă prea mult.

Laurie o cunoștea bine și avea motive s-o privească cu ochi dușmănoși. Mai demult, cînd se jucau prin casă, azvirliseră în el cu prna, fără milă, și acum, de multe ori, o puneau de-a-curmezișul și nu-l lăsau să-și ia locul lui favorit, pe sofa, în colțul lui Jo. Cînd „Cîrnatul“ cum îi ziceau ei, stătea în picioare, era semn că se poate odihni cit vrea și unde vrea; dar dacă era pus pe lat, vai de cel care îndrăzneă să-l dea deoparte. În seara aceea, Jo uită să se baricadeze și nu stătu bine nici cinci minute acolo, cînd deodată apăru lingă ea un corp uriaș cu miinile și picioarele întinse, cit erau de lungi, și-l auzi pe Laurie că exclamă cu un suspin de satisfacție:

— Bine se stă aici!

— Cine te-a poftit? se răsti la el Jo și încercă să pună perna între ei, dar era prea tirziu.

Pînă s-o apuce ea, Laurie puse mina pe pernă și o azvirlise cit colo, pe podea.

— Jo, nu mai fii așa de dușmănoasă. După ce un om învață, pînă îi iese sufletul, simte nevoia să fie alintat puțin.

— Du-te la Beth să te alinte, eu am treabă.

— S-o lăsăm în pace pe Beth; dar știam că ție îți place sa mă alinți, pe vremuri, șau acum nu mai vrei? Nu-l mai iubești pe băiatul tău și vrei să arunci cu perna în el?

Jo fu mișcată de aceste vorbe spuse pe un ton rugător, dar nu vru să arate aceasta și schimbă imediat vorba, întrebîndu-l severă:

— Cite pachete ai trimis doamnei Randal săptămîna asta?

— Nici unul, zău, crede-mă! S-a logodit.

— Asta mă bucură. Ce ideie să-i trimiți flori și alte lucruri unor fete, care nu te interesează, îl certă Jo.

— Fetele care mă interesează foarte mult nu mă lasă să le trimit „flori și alte lucruri“ și atunci ce să fac? Simt nevoia să arăt într-un chip oarecare ceea ce simt.

— Mamei nici chiar în glumă nu-i place să te vadă „flirtînd“ și tu flirtezi, pînă nu mai poți, Teddy.

— Aș da orice să pot răspunde: „Și tu la fel“. Dar asta nu ți se întîmplă, pot să te asigur că nu găsesc nici un rău în acest joc distractiv, dacă amîndoi socotim, bineînțeles că e un joc.

— E drept, pare foarte atractiv. Am încercat și eu, fiindcă te simți rău într-o societate, când nu faci ce fac toți, dar la mine nu merge, oftă Jo, uitînd să facă pe mentorul.

— la lecții de la Amy. Ea e maestră în acest gen de ocupație.

— Da, ei îi merge și ea nu duce niciodată lucrurile prea departe. Asta e viața; unii oameni plac fără să-și dea osteneala să placă, și alții vorbesc întotdeauna ce nu trebuie și unde nu trebuie.

— Îmi pare bine că nu știi să flirtezi. parcă te simți alt om, când stai de vorbă cu o fată isteată, care poate să fie veselă și prietenoasă, fără să se facă de risul lumii. Fie vorba între noi, Jo, unele fete merg așa de departe, că mi-e rușine mie de ele. Sigur că n-au intenții urite, dar dacă ar știi cum le criticăm noi băieții după aceea, cred că s-ar purta altfel.

— Și ele fac la fel și cum fetele sînt mai rele de gură, tot voi băieții rămîneți mai prejos. Dacă v-ați purta cumsecade, s-ar purta și ele tot așa; dar cînd văd că vă distrează prostiile lor, dau mai departe și pe urmă tot lor le găsiți vină.

— Ce știi tu de lucrurile astea? zise Laurie pe un ton de superioritate. Chiar dacă nu ne plac filtrurile și petrecerile zgomotoase, cîteodată trebuie să avem aerul că ne plac. Fetele cuminți și modeste n-ajung niciodată de risul lumii, și băieții vorbesc cu respect de ele. Tu ești o fată neștiutoare, Jo. Dacă ai sta numai o lună în locul meu ai vedea lucruri care te-ar pune pe gînduri.

Nu puteai să nu rizi de contradicția aceasta comică din sufletul lui Laurie; pe de o parte nu-i venea să vorbească rău de femei, pe de altă parte îl dezgusta purtarea femeilor din buna societate și exemplare dintre acestea avea destule în jurul lui. J știa că mamele interesate îl considerau pe „tinărul Laurence“ o „partidă ideală“ pentru fiicele lor, care-i zîmbeau, căutînd să-l cucerească, și doamnele de toate vîrstele îl lingușau, că nu-i mai trebuia mult, ca să ajungă un încrezut și un îngîmfat; de aceea Jo îl urmărea cu teamă, cum crește, ca nu cumva să i-l strice oamenii și se bucura mult în sufletul ei, cînd află că el prețuiește încă fetele modeste. Luîndu-și aerul de moralistă, îi zise în șoaptă:

— Dacă trebuie neapărat să-ți dai frîu liber sentimentelor tale, Teddy, mai bine devotează-te uneia din fetele acelea „cuminți și modeste“, pe care ziceai că le respecti, și nu-ți mai pierde vremea cu cele proaste.

— Așa mă sfătuiești tu?

Și Laurie o privi cu un amestec de îngrijorare și de veselie în ochi.

— Da, așa zic eu; dar mai bine ai aștepta, pînă termini de tot facultatea, și pe urmă să te gîndești la astfel de lucruri. Nu ești

încă demn de... în sfârșit, oricare o fi fata aceea modestă, zise Jo încercînd s-o dreagă, pentru că aproape îi scăpase numele.

— Ai dreptate, nu sînt încă demn de ea, întări Laurie, cu o umilință pe care n-o mai văzuse niciodată la el, plecîndu-și ochii și răsucind un ciucure de la șortul lui Jo, cu gîndul aiurea.

— Sfinte Dumnezeu, iar se încurcă lucrurile, se sperie Jo, și zise tare: Hai cîntă-ne ceva. N-am mai auzit de mult muzică și-mi place grozav cum cînți tu.

— Te rog, mai bine lasă-mă să stau aici.

— Nu se poate. Nu-i loc. Acum ești prea mare, ca să stai degeaba, trebuie să faci ceva. Ți pe urmă parcă ziceai odată că nu poți să suferi să stai agățat de fustele unei femei, i-o întoarse Jo, amintindu-i de anumite vorbe pe care le rostise el, într-un moment de răzvrătire.

— A, depinde ale cui sînt fustele, și Laurie strînse ciucurele în mină.

— Ai plecat? și Jo se prefăcu că vrea să arunce cu perna în el.

Cît ai clipi din ochi Laurie era la pian și cînd începu: „*Trăiască pălăriile frumoasei*“.... Jo se furișă afară și nu sa mai întoarce decît după plecarea băiatului.

Jo rămase trează multă vreme în noaptea aceea și era tocmai să așipească, cînd un suspin înăbușit o făcu să sară din pat și să dea fuga la Beth:

„Ce-i dragă? o întrebă ea îngrijorată.

— Credeam că ai adormit, suspină Beth.

— Iar e durerea veche, scumpa mea?

— Nu, e alta nouă, dar pe asta pot s-o suport, iar Beth încercă să-și înghită lacrimile.

— Spune-mi mie ce te supără, și am să te vindec eu. Ții minte cum îți ușuram suferința, cînd erai bolnavă?

— Da, dar acum nu mai merge. Boala asta n-are leac.

Și Beth izbucni într-un plîns deznădăjduit, cu sughițuri, încît Jo se înpăimîntă.

— Unde te doare? Vrei s-o chem pe mama?

Beth nu răspunse la prima întrebare, dar în întineric își duse fără voie o mină la inimă, ca și cum acolo ar fi fost suferința. Cu cealaltă o ținu pe Jo strîns, șoptindu-i cu patimă:

— Nu, nu, n-o chema, nu-i spune! Uite acum mă simt mai bine. Stai aici lîngă mine și mîngăie-mă. Am să fiu cuminte și am să adorm, zău!

Jo ascultă, dar în vreme ce dezmiarda ușor fruntea fierbinte și pleoapele umede ale lui Beth, își simți inima grea de iubire și ar

fi vrut să-i mărturisească tot ce descoperise ea. Dar, deși era tinăra, Jo, își dădea seama că și cu inimile, ca și cu florile, nu trebuie să te porți brutal, ci trebuie să le lași să se deschidă singure, și astfel o întrebă cu blindețe:

— Te necăjește ceva Beth?

— Da, Jo! răspunse Beth după o lungă tăcere.

— Crezi că nu te-ai simți ușurată, dacă mi-ai spune mie tot?

— Nu, nu acum!

— Atunci nu-mi spune, dar nu uita Beth, că mama și Jo sînt întotdeauna gata să-ți asculte păsurile și să te ajute, dacă pot.

— Știu, am să-ți spun într-o zi.

— Te simți mai bine acum?

— Da, da! Știi să mîngăi așa de bine, Jo!

— Culcă-te dragă! Uite rămîn și eu cu tine.

Și cu obrazul lipit de al sorei ei adormi și Jo, și a doua zi de dimineață Beth păru iar liniștită ca întotdeauna, căci la optăsprezece ani, necazurile nu țin prea mult și o vorbă bună le vindecă ușor.

Dar Jo luase o hotărîre și, după ce chibzui cum e mai bine să procedeze, o făcu cunoscută mamei ei.

— Mă întrebai zilele trecute ce dorințe am. Vreau să-ți mărturisesc una din ele, mămico, începui ea, cînd se văzură singure în salonaș. Vreau să plec undeva iarna asta ca să cunosc un alt mediu de viață.

— De ce Jo?

Și mama ei ridică iute capul, parcă înțelegînd că sub aceste vorbe se ascunde ceva.

Cu ochii plecați pe lucru, Jo se mulțumi să răspundă:

— Îmi trebuie ceva nou. nu-mi găsesc liniștea și aș vrea să văd și să cunosc și alte lucruri decît ceea ce pot avea aici, în jurul meu. Ami pierd prea multă vreme, gîndindu-mă la propriile mele treburi, care n-au mare importanță, și simt nevoia să mă mișc. Cred că vă puteți lipsi de mine iarna asta, ca să zbor și eu puțin și să-mi încerc aripile.

— Unde vrei să zbori?

— La New York. Ieri mi-a venit o idee grozavă. Știi că doamna Kirke ți-a scris, rugîndu-te să-i găsești o persoană de încredere, car să dea lecții copiilor ei și să le cirpească rufele. nu vreau să mă laud, dar cred că eu aș fi cea mai potrivită pentru aceasta.

— Cum, draga mamii, vrei să intri în serviciu în pensiunea aceea mare?

Și doamna March păru mirată, dar nu nemulțumită de hotărîrea fetei ei.

— Nu s-ar putea numi asta „serviciu“, fiindcă doamna Kirke e prietena dumitale. E o femeie de inimă și știu că va fi foarte bună cu mine. Rudele ei nu locuiesc cu ea și nu mă cunoaște nimeni acolo. Și chiar dacă m-ar cunoaște, n-are importanță. Nu mi-e rușine, doar îmi câștig piinea muncind cinstit.

— Ai dreptate, dar cu scrisul ce faci?

— Cu atît mai bine, dacă mai schimb mediul. Am să văd și am să aud lucrurile noi, o să-mi vină idei noi, și chiar dacă nu voi avea mult timp liber să scriu acolo, voi veni cu mult material pentru „fleacurile“ mele.

— De asta nici nu mă îndoiesc, dar acestea sînt singurele motive pentru car ai luat hotărîrea asta neașteptată?

— Nu, mamă.

— Pot să le știu și pe celălalte?

Jo ridică ochii de pe lucru, apoi îi lăsă în jos încurcată. În cele din urmă zise cu greutate, roșindu-se:

— Nu știu poate că nu-i bine să-ți spun și poate că mă cred eu, dar tare mi-e teamă... că Laurie s-a îndrăgostit de mine.

— Atunci tu nu ții la el în felul în care a început el să țină la tine?

Și, punîndu-i această întrebare, doamna March o privi îngrijorată.

— A, nu! Mi-e foarte drag, ca și pînă acum, și sînt mîndră de el. Dar, atît! De iubire nici nu poate fi vorba.

— Asta mă bucură, Jo!

— De ce mamă?

— Pentru că draga mea, nu cred că ați fi fost potriviți. Ca prieteni, da, sînteți foarte fericiți și chiar dacă vă certați, vă împăcați repede; dar cred că nu v-ați înțelege, dacă ați trăi o viață întreagă împreună. Vă asemenați prea mult unul cu altul. La amîndoi vă place libertatea, sînteți iuți din fire, cu o voință de neînduplecat, și în căsătorie e nevoie de răbdare și de putere de a îndura, mai mult decît de iubire.

— Tocmai asta voiam să spun și eu, dar nu găseam cuvintele! Îmi pare bine că numai de curînd ține la mine, în felul acesta. Aș fi foarte nenorocită să știu că-l întristez așa de tare, fiindcă n-aș putea să mă îndrăgostesc de el, numai dintr-un sentiment de recunoștință. Ce crezi, mamă?

— Dar ești sigură că el te iubește?

Jo se înroși și mai tare și răspunse cu privirea pe care o au fetele, cînd își mărturisesc prima lor iubire, în care se simte, în același timp plăcere, mîndrie și suferință.

— Mă tem că da, mamă. Nu mi-a spus nimic, dar mă privește foarte ciudat. Cred că e mai bine să plec, înainte de a nu fi prea târziu.

— Sînt de aceeași părere cu tine și, dacă se poate, ai să pleci. Auzind acestea, Jo se simți mai ușurată și după un răstimp spuse zîmbind:

— Doamna Moffat ar zice că nu știi să profiți de ocazie și ai fi încîntată să afle că Annie mai poate spera încă.

— Jo, fiecare mamă își face socotelile ei, dar toate doresc în fond același lucru: să-și vadă copiii fericiți. Meg e fericită și-mi pare bine că ea a reușit în viață. Pe tine te las să te bucuri de libertate, pînă te vei sătura și-ți vei da seama că există ceva mai bun pe lume decît independența. Amy e grija mea de căpetenie, dar ea are mult bun simț și asta o va ajuta să se descurce singură. Pentru Beth nu doresc altceva decît să fie iar sănătoasă. Pentru că veni vorba de ea, nu ți se pare că s-a mai înseninat la față de cîtva timp? Ai aflat ceva?

— Da, mi-a mărturisit că o apasă ceva pe suflet și că-mi va spune ce e, într-una din zile. Eu n-am stăruit, pentru că am credința că știu de pe acum.

Și Jo spuse povestea pe care o făurise imaginația ei.

Doamna March dădu din cap neîncrezătoare, fiindcă nu vedea lucrurile tocmai în lumina aceea; totuși, fu de părere că — pentru binele lui Laurie — n-ar fi rău ca Jo să plece pentru cîtăva vreme.

— Să nu-i spunem nimic, pînă nu pun toate la punct, și, pînă să-și vină el în fire, eu am dispărut. Beth trebuie să creadă că eu plec de plăcere — ceea ce e adevărat — pentru că ei nu pot să-i spun nimic de Laurie; dar are să-l alinte și să-l mîngie după plecarea mea, să-l vindece odată de ideile astea romantice ale lui. A trecut prin atîtea încercări de felul ăsta, încît s-a învățat și are să se consoleze repede de „pierderea iubirii lui“.

Jo era plină de speranță dar simțea totuși c-o roade la inimă presimțirea că „încercarea aceasta va fi mai greu de trecut ca celelalte și că Laurie nu se va consola de „pierderea acestei iubiri“ tot așa de ușor ca pînă acum.

Planul fu dezbătut într-un consiliu de familie și aprobat în unanimitate; căci doamna Kirke fusese încîntată s-o aibă pe Jo în casă și făgăduise s-o facă să se simtă bine acolo. Lecțiile o vor face să se creadă independentă. De orele libere s-ar putea folosi ca să scrie, iar viața nouă pe care o va trăi îi va fi în același timp și plăcută și folositoare. Jo fu încîntată de noua ei situație și abia aștepta să plece, căci casa devenea prea strîmtă pentru firea ei neliniștită și aventuroasă, mereu în căutarea a ceva nou. Cînd

totul fu pus la punct, îl anunță pe Laurie cu teamă, dar spre mirarea ei, el primi vestea cu mult calm. În ultimul timp, ridea mai puțin ca altădată, dar era așa de prietenos și, cînd ceilalți îl necăjeau, spunîndu-i că iar a întors o foaie în cartea vieții lui, el răspundea doar atît: „Chiar așa e! Dar cartea va rămîne multă vreme deschisă la această foaie“. Lui Jo parcă i se luă o piatră după inimă, cînd văzu că e înțelegător și răbdător, ceea ce nu se întîmpla întotdeauna, și-și făcu pregătirile cu sufletul ușurat, căci și Beth părea mai veselă, și Jo spera că plecarea ei va fi spre binele tuturor.

— Îți incredințez ceva de care trebuie să ai grijă, ca de ochii din cap, zise ea în ajun de a porni la drum.

— De hîrțiile tale vorbești? zis Beth.

— Nu! de „băiatul meu“. Fii drăguță cu el, te rog Beth.

— Sigur că am să fiu; dar eu nu pot să-ți țin locul și are să simtă lipsa ta.

— Lasă că n-are să-i prindă rău. Atunci nu uita! Îl las în grija ta să-l certî și să-l răsfeți.

— Voi face tot ce-mi stă în putință, de dragul tău, îi făgădui Beth, întrebîndu-se de ce se uită așa de curios la ea.

Cînd Laurie își luă rămas bun de la ea, îi șopti cu înțeles:

— Degeaba ai fugit, Jo. Eu veghez asupra ta de la distanță și, dacă nu te porți bine, vin și te iau acasă.

CAP. X

JURNALUL LUI JO

NEW-YORK, noiembrie

Dragă mămică și scumpă Beth,

Am de gînd să vă scriu o carte întreagă, pentru că am foarte multe lucruri de povestit, deși nu sînt o domnișoară „din lumea bună“, călătorînd prin țări străine. Cînd n-am mai zărit statura înaltă a tatii, m-am simțit foarte singură și eram gata-gata să vărs cîteva lacrimi sărate, dacă nu m-ar fi distras de la gîndurile mele o irlandeză cu patru copii mici, care plîngeau într-una și de cîte ori deschidea gura să urle, lăsam să cadă frimituri de turtă dulce deasupra lor.

În curînd ieși soarele și, socotindu-l ca un semn bun, m-am luminat și eu la față și m-am simțit iar veselă pînă la sfârșitul călătoriei.

Doamna Kirke m-a primit cu atîta bucurie, că m-am simțit ca acasă la mine, deși pensiunea este plină de străini. Mi-a dat o cămărușă sus, la mansardă — singura pe care o mai avea — foarte drăguță, cu sobă și cu o masă lîngă o fereastră mereu însoțită, unde pot să scriu, cît îmi place. Vederea frumoasă pe care o am de aici cu silueta unui turn de biserică profilîndu-se în fund pe cer, mă consolează pentru nenumăratele scări pe care trebuie să le urc. M-am îndrăgostit de vizuina mea, de cînd am văzut-o. Îmi place camera copiilor, unde fac lecțiile și cos, și cele două fete sînt foarte drăguțe, dar cam răsfățate. Au prins drag de mine, după ce le-am spus povestea cu „Cei 7 purcei neascultători”. Sînt sigură, că am să fiu o guvernantă model.

Deocamdată pot să iau masa cu copiii. N-am vrut să mă duc la masa mare. Știți, poate să nu mă credeți, dar sînt timidă.

— „Acum, dragă fii ca la tine acasă”, îmi zise doamna Kirke cu bunătate de inimă. „Eu sînt ocupată de dimineață pînă seara, vezi și tu, cu atîția locatari în casă, dar, dacă ai tu multă grijă de copii, îmiiei o mare greutate de pe suflet. Sînt cîțiva oameni de treabă aici, în casă. Dacă vrei, îți fac cunoștință și poți sta de vorbă cu ei, fiindcă seara ești întoideauna liberă. Dacă ai vreo supărare, vino la mine. Poate că-ți pot fi de folos. Uite că a sunat gongul, e ora ceaiului. Mă duc repede să-mi schimb rochia, și a plecat grăbită, lăsîndu-mă să-mi așez lucrurile în noul meu cămin.

Cînd coboram pe scări, azi după amiază, am văzut un lucru care mi-a plăcut. Scările sînt destul de strîmte în casa asta și, tocmai cînd așteptam la a treia odihnă, să treacă o fetiță ducînd cu greu un coș mare de cărbuni, am văzut că un domn în vîrstă o ajunge din urmă, îi ia coșul din mînă și i-l duce pînă la o anumită ușă și apoi pleacă, zicînd cu un accent străin și zîmbind:

— Așa e mai bine! Brațele tale sînt prea plăpînde pentru asemenea greutăți.

Nu-i așa că a fost frumos din partea lui? Îmi plac gesturile astea, pentru că așa cum zice tata, la lucrurile de nimic, se vede firea omului. Cînd i-am povestit asta doamnei Kirke în seara aceea ea a rîs și a zis:

— Trebuie să fi fost domnul Bhaer. El face lucruri de astea. Doamna Kirke mi-a spus că profesorul e din Berlin, un om foarte învățat și bun la suflet, dar sărac lipit pămîntului. Dă lecții,

ca să se întrețină pe el și să crească doi nepoți orfani, așa cum i-a lăsat cu limbă de moarte sora lui, care a fost căsătorită cu un american. Povestea lui nu e prea romantică, dar m-a interesat și m-am bucurat, când am auzit că doamna Kirke i-a pus la îndemână salonașul ei, ca să-și ție lecțiile acolo. Între salonaș și odaia copiilor e o ușă cu geam. Am să mă uit odată pe furiș și am să vi-l descriu. Nu te teme, mămico, are aproape patruzeci de ani!

După ce am luat ceaiul și m-am jucat puțin cu fetițele, le-am culcat și apoi m-am dus să stau de vorbă cu doamna Kirke, cu lucrul în mână. Am să notez zilnic, într-un jurnal tot ce se petrece pe aici și am să vi-l trimit prin poștă, odată pe săptămână. Și acum, noapte bună. Pe mîine!

Miercuri seara.

Am avut o lecție foarte agitată azi dimineață. Dracii de copii nu se mai astîmpărau de loc și aveam o poștă grozavă să-i iau de umeri și să-i scutur puțin. Noroc că mi-a venit ideea să-i pun să facă gimnastică, pînă au obosit, și numai așa am putut să-i potolesc. După prînz, servitoarea i-a luat la plimbare, și eu am rămas să-mi văd de lucru. Tocmai mulțumeam cerului că știu să fac butoniere, când ușa de la salonaș se deschise și se închise la loc și cineva începu să fredoneze: „Kennst du das Land“... cu o voce groasă, ca un bondar care bîzlie. Știu că nu se face, dar n-am putu să rezist ispitei. Am dat puțin la o parte perdeaua de la ușa cu geamuri și am aruncat o privire în cameră. Nu era decît profesorul Bhaer și, în timp ce-și aranja cărțile, m-am uitat bine la el. Are mutră de neamț din cap pînă în picioare. E voinic, cu un păr castaniu, zbărlit, care-i vine în ochi, cu o barbă deasă și înflcită, cu un nas caraghios, cu ochii cei mai blînzi pe care i-am văzut vreodată și cu o voce groasă de bas, care-ți sună plicut la ureche față de cîrpeala noastră americană. Hainele-i erau cam roase, mîinile cam prea mari. Nu găsești nimic frumos la el, în afară de dinți, și totuși mi-a plăcut, de cum l-am văzut, poate fiindcă avea un aer foarte distins, cu cămașa lui albă ca zăpada, deși îi lipseau doi nasturi la haină și avea pantofii cîrpiți. Fredonînd așa, ca pentru el, cu un aer grav, se duse la fereastră să întoarcă cepele de zambile spre soare și să mîngîie pisoii care mieunea prietenos, apoi zîmbi. Când deodată se auzi o bătaie în ușa și el răspunse cu voiciume:

— Herein!

Tocmai vream s-o iau la fugă, când am dat cu ochii de un nod de copil, care ducea în brațe o carte groasă, și am rămas pe loc, să văd ce se întîmplă.

— Io vleau pe Bhaer. zise fetița și, trîntind cartea, alergă spre el.

— Aici e Bhaer, mititico! Hai, sărută-l frumos, Tina mea dragă, zise profesorul, prinzînd-o în brațe și ridicînd-o în sus, deasupra capului lui, încît ea trebui să se plece, ca să-l sărute.

— Acum fașem lecția, zise noduleșul.

El o așeză la masă, pe un scaun cu pernă, îi deschise dicționarul pe care-l adusese, îi dădu hîrtie și creion și ea începu să scrie încet, muind creionul în gură, întorcînd pagina din cînd în cînd și urmărind rîndurile cu degetul ei grăsuț, așa de serioasă, că mă făcea să rîd, în vreme ce domnul Bhaer o mîngîia pe păr, uitîndu-se la ea, parcă ar fi fost copilul lui, deși semăna mai mult cu o mică franțuzoaică, decît cu o nemțoaică.

Se auzi iar bătînd în ușă și, cînd apărură două domnișoare, am tras perdeaua la loc și mi-am văzut de lucru, fără să mă mișc, cu tot zgomotul și vorbăria de alături. Una din fete rîdea întruna și zicea: „Ascultă domnule profesor“, pe un ton afectat și cealaltă vorbea nemțește, cu un accent, că abia te puteai ține de rîs.

Cred că l-au scos de tot din fire, căci l-am auzit zicînd apăsător de mai multe ori: „Nu, nu, nu se face așa! Dumneavoastră nu ascultați ce vorbesc eu“. Și odată a bătut cu ceva în masă, probabil, cu cartea și a izbucnit disperat: „Prut! Auzi toate merg anapoda“.

Bietul om! Mi-a fost milă de el și după ce au plecat fetele, m-am mai uitat odată pe furiș, să văd dacă mai trăiește. Se lăsase să cadă istovit, de speteaza scaunului, cu ochii închiși. Cînd bătu ceasul două, sări în picioare, își băgă cărțile în buzunar, pentru o altă lecție desigur și, luînd în brațe pe Tina, care adormise pe sofă, ieși fără zgomot pe ușă. Ce viață trudită trebuie să ducă!

Doamna Kirke m-a întrebat dacă nu vreau să iau masa de seară, jos, cu toată lumea, și, cum m-apucase dorul de acasă, am zis că n-ar fi rău să mă duc să văd și eu ce fel de oameni locuiesc sub același acoperiș cu mine. Și așa m-am dichisit, cum m-am priceput și am încercat să mă strecor după doamna Kirke și să trec nebăgată în seamă, dar cum doamna Kirke e mică de statură și eu sînt înaltă, bineînțeles că încercarea a dat greș. Doamna Kirke m-a așezat lîngă ea și, după ce mi-a trecut emoția, mi-am luat inima în dinți, am ridicat capul și m-am uitat în jurul meu. Era o masă lungă și plină de capete, toți cu nasul în farfurie. Mai ales domniile, care lua acolo masa regulat, înghițeau repede și o ștergeau, cum terminau. Ca în orice pensiune, erau tineri care mîncău preocupati, pe gînduri, perechi căroră nu le păsa de existența celorlalți comeseni, mame care

vedeau numai de copii lor, bătrâni care discutau politică, cu aprindere. Nu mă atrăgea nimeni, afară de o domnișoară bătrână cu trăsături delicate, care pare să aibă mult suflet.

Profesorul ședea tocmai la capătul celălalt al mesei ținând la vecinul lui din dreapta, un domn bătrîn și surd, care-i puneă tot felul de întrebări și discuta filosofie cu vecinul din stînga, un francez.

Dacă Amy ar fi fost aici, i-ar fi întors spatele pentru totdeauna pentru că e trist dar adevărat, mîncă grăbit și cu zgomot, că s-ar fi înspăimîntat „Înălțimea Sa“. Pe mine nu mă supără, fiindcă mie îmi place „să văd oameni mîncînd cu poftă“, cum zice Hannah, și bietului om cred că-i era tare foame, după ce se căznise toată ziua să bage în cap germana, unor tîmpiși.

Cînd ieșeam din sufragerie, doi tineri își potriveau șepcile în oglinda din salon și l-am auzit pe unul întrebînd în șoaptă pe celălalt:

- Cine-i fata aceea?
- Guvernantă, sau ceva în genul ăsta.
- Ce dracu caută la masa noastră.
- E prietenă cu proprietăreasa.
- Are cap frumos, dar n-are maniere elegante.
- Deloc. Dă-mi un foc și hai să mergem.

Un moment m-am supărat, dar pe urmă mi-am zis că e stupid să mă uit la prostiile lor. O guvernantă muncește tot atît de cinstit ca orice funcționar și, dacă n-am maniere elegante, am bun simț, ceea ce n-au toți oamenii, ca de exemplu cei doi tineri fercheși, care fumaseră ca niște turci și le mergea gura ca o moară neferecată. Nu pot să sufăr oamenii vulgari.

Joi

Ieri a fost o zi liniștită. Mi-am făcut lecțiile, ca de obicei, am cusut și am scris în cămărușa mea, care e luminoasă și călduroasă și mi-e foarte dragă. Am mai aflat cîteva lucruri despre profesor și am făcut chiar cunoștință cu el. Astfel știu că Tina e fetița Franțuzoaicei de jos, care calcă lenjerie de dame. E moartă după domnul Bhaer, îl urmărește pretutindeni prin casă, ca un cîine, și el e fericit fiindcă îi plac copiii la nebunie, deși e „burlac“. Și Kitty și Minnie Kirke țin foarte mult la el și toată ziua vorbesc de jocurile pe care le născocesc el, de darurile pe care le aduce, de basmele pe care le povestește. Băieții îl iau în zeflema și-i zic „Bătrînul Fritz“, „Bere blondă“, „Ursul Mare“ și fac tot felul de glume pe seama lui.

Dar el nu se supără niciodată, ba dimpotrivă râde și el cu ei, și toată lumea îl iubește, cu toată ciudățenia lui.

Domnișoara bătrână se numește Norton, e bogată, citită și cu o inimă de aur. Am stat cu ea de vorbă azi la dejun — știți că m-am dus iar jos la masă — mă distrează să observ oamenii — și m-a poftit să-i fac o vizită la ea în cameră. Are cărți și tablouri bune, cunoaște oameni de seamă și pare foarte prietenoasă, așa că mi-am pus în cap să-i plac. Vreau să intru și eu în societatea bună, deși nu e același gen de societate pe care o caută Amy.

Eram așezată în salonaș, când a intrat pe ușă domnul Bhaer cu niște ziare pentru doamna Kirke. Ea nu era acolo, dar Minnie, care e deșteaptă și isteasă, m-a prezentat ca o persoană mare.

— Dumneaei e domnișoara March, prietena mamei.

— Da! Și e dulce și-o iubim grozav de mult, adăugă Kitty, care e un „enfant terrible“.

Am dat din cap și am început să râdem amândoi. Sunau așa de caraghios cele două prezentări, una solemnă și alta copilărească.

— Ach, da! Am auzit că te supără copiii ăștia rău, domnișoară Marsch. Dacă se mai întâmplă vreodată, cheamă-mă și eu vin, zise el, încruntându-se la ele ameninșător, spre marea lor veselie.

I-am făgăduit că așa voi face, și a plecat; dar pare că e un făcut, toată ziua dau peste el. Azi când mă coboram să ies în oraș, am lovit din greșală, cu umbrela, în ușa lui. Deodată, ușa s-a deschis de perete și el m-a privit zîmbind din prag, îmbrăcat într-o haină de casă. Tocmai își cîrpea ciorapii. Nu păru deloc rușinat că l-am văzut așa, căci, după ce i-am explicat și m-am grăbit să-i cer scuze, el mi-a spus la revedere, fluturînd ciorapul.

— Aveți o zi frumoasă pentru plimbare. „Bon voyage, mademoiselle“.

Am rîs tot timpul pînă jos, dar eram foarte mișcată, să-l văd că și drege singur lucrurile sale. Știu că mulți nemți brodează, dar să-ți cîrpești ciorapii nu-i chiar același lucru.

Simbătă

Nu s-a mai întîmplat nimic nou, în afară de o vizită la doamna Norton, care are o cameră plină cu lucruri minunate, și care a fost foarte drăguță cu mine. Mi-a arătat toate comorile ei și m-a întrebat, dacă vreau s-o întovărășesc din cînd în cînd la concerte, conferințe,

numai dacă mă interesează. *Aș* is asta ca venind de la ea, dar sînt sigură că doamna Kirke i-a vorbit de noi și vrea să fie amabilă cu mine. Știi că sînt mîndră, că nu-mi ajunge nimeni cu prăjina la nas, dar favoruri care pornesc dela astfel de oameni nu mă plătesc și am primit cu bucurie.

Cînd m-am întors în camera copiilor era un scandal în salonaș, că mi-am băgat capul pe ușă, speriată, să văd ce e. Și ce să văd acolo? Domnul Bhaer mergea în patru labe prin odaie, cu Tina în spate, Kitty îi legase de gît coarda de sărit, și-l trăgea după ea, iar Minnie închisese între scaune doi băieți, care zbierau și băteau din picioare și le dădea pesmeți cu susan, ca să-i potolească.

— Ne jucăm de-a menajeria!, mă lămuri Kitty.

— Ata e elifantu' meu, îmi arată Tina cu degetul, trăgînd pe profesor de păr.

— Mama ne dă voie să facem ce vrem sîmbăta după-amiază cînd vine Franz și Ernil, nu-i așa, domnule Bhae? zise Minnie.

„Elefantul“ se ridică în picioare își scutură praful de pe pantaloni și întări cu un aer tot așa de serios.

— Vă dau cuvîntul meu că e așa. Dacă facem gălăgie prea mare, ziceți „sst“, și noi mergem mai încet.

Am dat din cap, zîmbind, și am lăsat ușa deschisă. Mă distra grozav să-i văd zburdînd veseli și zgomotoși. S-au jucat de-a prinselea, de-a soldații, au țopăit, au cîntat, cît îi ținea gura și cînd a început să se lase întunericul, s-au strîns cu toții pe sofa în jurul profesorului, care-i fermeca cu poveștile lui cu berze pe acoperiș și cu spiriduși care călătoresc pe fulgi de zăpadă. Păcat că americanii nu sînt simpli și naturali ca germanii!

Aș mai tot scrie și aș mai povesti, dar mă opresc din motive de economie, deși am scris mărunt, pe hîrtie subțire, mă gîndesc cu groază la timbrele pe care o să ! plătesc. Vă rog trimite-ți-mi și mie scrisorile surorii mele călătoare cînd nu vă mai trebuie. Veștile mele au să vă pară nefînseminate pe lîngă ale ei, dar sînt sigură că au să vă placă. Teddy învață chiar așa de mult, că nu găsește vreme să scrie unei prietene? Ai grijă de el, Beth, de dragul meu băiat. Spuneți-mi ce fac copilașii lui Meg. Sărutați pe toată lumea din partea mea. Pe dumneavoastră vă îmbrățișez cu mult drag.

JO

P.S. Cînd mi-am recitit scrisoarea, am văzut că e cam „bhaerescă“, dar pe mine nu mă interesează oamenii ciudați, și zău n-aveam ce să scriu altceva! Rămîneți cu bine!

Decembrie

Scumpa mea Bethy,

Îți scriu scrisoarea asta, fără cap și fără coadă, care te va distra — poate — și-ți va da o idee de cum merg treburile pe aici, fiindcă viața pe care o duc e liniștită, dar nu-i deloc monotonă, ba e chiar veselă, câteodată. După ceea ce Amy ar numi „sforțări herculeane” pe terenul moral și intelectual, munca mea a început să aducă roade, și crengile au început să aducă roade, și crengile au început să se plece, după cum le îndoaie voința mea. Fetițele nu sînt așa de interesante ca Tina și băieții, dar îmi fac datoria cu sfințenie și ele țin la mine. Franz și Emil sînt niște băieți veseli și drăguți, chiar după pofta inimii mele. Amestecul de sînge american cu german din ei le dă o vioiciune neobișnuită. Sîmbătă după-amiază petrecem toți la un loc, un zgomot. Cînd e vreme urîtă, stăm în casă. Cînd e soare și frumos, ieșim la plimbare, cu profesorul și cu mine în frunte, ca să ținem ordinea.

Ne-am împrietenit foarte bine acum și am început să iau lecții. Ce era să fac? Așa au fost împrejurările! Să vezi cum s-a întîmplat. Într-o zi, pe cînd treceam pe coridor, mă cheamă doamna Kirke din camera profesorului, unde răscolea să găsească ceva.

— Ai mai văzut atîta dezordine într-o cameră? Ajută-mi te rog să pun la loc cărțile astea. Am întors toate lucrurile pe dos, doar-doar voi descoperi unde a pus cele șase batiste noi, pe care i le-am dat nu de mult.

Am intrat și, în timp ce făceam rînduială, m-am uitat împrejur. Cărți și hîrtii erau aruncate pretutindeni. O pipă spartă din spumă de mare și un flaut vechi stăteau azvîrlite pe cămin, ca și cum n-ar mai fi fost bune de nimic, o biată păsărică fără coadă, ciripea pe pervazul uneia din ferestre și o cutie cu șoareci albi împodoba celălalt pervaz, bărci de hîrtie neterminate și bucățele de sfoară fuseseră băgate în toate caietele lui. Niște ghetușe murdare se uscau lîngă foc și peste tot se găseau urmele băieților lui dragi, cărora le făcea toate poștele. După multă căutare fură găsite trei din batistele care lipseau; una pe colivie alta pătată de cerneală și a treia aproape arsă, fusese întrebuințată, probabil, drept cîrpă, ca să închidă ușa de la sobă.

— Ce om!, rîse doamna Kirke cu voie bună, punînd resturile de batiste în sacul cu perice. Sigur că celelalte au devenit pînze de corăbii, pansamente sau coadă de zmeu. E îngrozitor, dar cum să-l cert? E așa de distrat și are un suflet așa de bun, că lasă pe băieții

acea să facă ce vor din el. Ne-am înțeles să-i spăl și să-i cârlesc eu lucrurile, dar el uită să și le dea și eu uit să i le cer. De aceea a ajuns în starea asta.

— Lasă-mă pe mine să i le cârlesc, am zis eu. Pe mine nu mă supără și nu-i nevoie să-i spunem. Mi-ar face chiar plăcere. E așa de bun cu mine. Îmi aduce scrisorile de la poștă, îmi împrumută cărți.

Și așa i-am făcut ordine prin lucruri și i-am împletit alte călcîie la două perechi de ciorapi, cele vechi se deformată, cum îi dresese el. Nimeni nu-i spuse nimic și speram să nu afle, dar, într-o zi din săptămîna trecută, m-a prins. Trăgînd mereu cu urechea la lecțiile pe care le dădea el, mi-a făcut poștă să învăț și eu, fiindcă Tina mereu intră și iese și uită ușa deschisă așa că prind și eu cîte ceva, din cînd în cînd. Tocmai stăteam lingă ușa aceea, aproape să termin ultimul ciorap, și încercam să înțeleg ce-i spunea unei eleve noi, care era tot așa de nepricepută ca și mine. Fata plecase și credeam că ieșise și el. Nu se auzea nici un zgomot în cameră și mă chinuiam cu un verb, cînd o tuse înăbușită mă făcu să ridic capul. Domnul Bhaer stătea în fața mea, rîzînd fără zgomot, și făcea semne Tinei, să nu-l dea de gol.

— Așa, zise el, căci mă oprisem din citit și holbam ochii la el. Vasăzică dumneata te uiți la mine pe furiș și eu mă uit la dumneata pe furiș. Foarte bine, dar ascultă, nu spun în glumă, ai vrea să înveți germana?

— Da, dar dumneata ești prea ocupat, și eu n-am nici o ușurință în limbi, m-am bîlbîit eu, și m-am făcut roșie ca sfecla.

— Prut! Găsim noi vreme. Seara pot să dau o lecție mică, cu multă plăcere, fiindcă vezi, domnișoară Marsch, am să-ți plătesc această datorie, și arăiă cu degetul la lucrul din mîna mea. Da, așa îmi zic doamnele astea bune. E prost bătrînul ăsta, nu vede ce facem noi. Nu observă că nu mai sînt găuri la călcîiele ciorapilor lui. Are să creadă că nasturii cresc singuri la loc. A, dar am ochi și vîd multe. Am o inimă și simt mulțumirile pentru fapta asta bună. Hai, o lecție mică din cînd în cînd, sau nu mai dau voie zînelor să lucreze pentru mine și ai mei.

Sigur, că nu puteam zice „nu” și cum așa prujei n-aș mai fi găsit niciodată, am făcut tîrgul și am început. A mers, pînă cînd m-am înfundat în mocirla gramaticii. Profesorul avea multă răbdare cu mine, dar cred că-i scoatem sufletul; din cînd în cînd îmi arunca cîte o privire disperată și nu știam dacă să rîd sau să plîngă. Am încercat și una și alta, și cînd într-o zi mi-am suflat nasul, rușinată și nenorocită, el a aruncat gramatica cît colo și a ieșit din odaie,

trîntind uşa. Credeam că acum s-a terminat, m-a lăsat în plata Domnului şi s-a dus, dar vina era numai a mea şi tocmai îmi strîngeam caietele şi aveam de gînd să mă închid în cămăruşa mea din pod, să mă iau singură la rost, cînd el se întoarse vesel şi zîmbitor, de parcă m-aş fi acoperit de glorie.

— Acum încercăm altfel. Dumneavoastră cu mine citim împreună din „Märchen“ şi nu ne mai batem capul cu gramatica aceea seacă, pe care o punem la colţ, fiindcă ne-a făcut supărare.

Vorbea cu atîta blîndeţe şi-mi descisese în faţă poveştile lui Andersen, îmbiîndu-mă cu un zîmbet aşt de bun, că m-am ruşinat şi mai tare şi mi-am zis: „Trebuie să mergă bine, acumă ori niciodată“, şi i-am dat drumul.

Mi-am lăsat de o parte timiditatea şi atîta m-am căznit din toate puterile, potîrîndu-mă la cuvintele lungi, pronunţîndu-le după inspiraţia momentului, că, după ce terminasem o pagină şi mă oprisem să răsufli, el bătu din palme entuziasmat şi strigă: „Das ist gut! Acum mergem bine! Rîndul meu, dă-mi ascultare“. Şi începu să citească cu atîta poftă, rostogolind cuvintele în gîtlej, cu vocea lui de bas. Din fericire era o poveste caraghioasă Soldatul de plumb şi eu m-am tăvălit de rîs deşi nu înţelegeam decît pe jumătate. Cum să nu rîd! El era aşa de serios şi eu aşa de aprinsă.

După aceea, lecţiile au mers mai uşor şi acum citesc binişor. Felul ăsta de a învăţa se potriveşte mai bine cu fîrea mea şi gramatica îmi intră mai lezne în cap din poezii şi din poveşti, cum lei hapurile cu dulceaţă. Mie îmi place şi el pare că n-a obosit încă. Aş vrea să-i dăruiesc ceva de Crăciun, fiindcă nu îndrăznesc să-i plătesc în bani. Dă-mi o idee, mămică.

Îmi pare bine că Laurie e aşa de ocupat şi de mulţumit, că nu mai fumează şi că şi-a lăsat părul să crească. Văd că Beth ştie cum să-l ia mai bine decît mine. Nu sînt geloasă, draga mea! Ține-l de rău, dar să nu faci un sfînt din el. Poate că nu mi-ar plăce, dacă n-ar păcătui şi el din cînd în cînd, ca orice om. Citeşte-i pasaje din scrisorile mele. N-am vreme să scriu mult şi, în fond, e acelaşi lucru. Slavă Domnului că Beth se simte mai bine.

Ianuarie

Anul Nou cu noroc şi cu fericire, dragii mei, şi multe urări de bine domnului Laurence, şi unui tînăr, căruia i se zice Teddy. Nici nu pot să vă spun ce bucurie mi-a făcut pachetul de Crăciun. A venit seara tîrziu, cînd pierdusem speranţa că voi mai primi ceva. Crîşoarea voastră sosise de dimineaţă, dar nu pomeneai de nici un pachet, ca să-mi faceţi o surpriză, desigur! Eram foarte dezamăgită,

fiindcă îmi spunea mie ceva că n-o să mă uitați. M-am dus la mine în cameră cam abătută, după ceai, și când mi-a fost adus pachetul murdar de noroi și cu hîrtia ruptă pe alocuri, l-am luat în brațe și am început să săr prin cameră. Mă simțeam iar acasă, în mijlocul vostru, și m-am așezat pe jos și l-am desfăcut înfrigurată, și am citit, și am mîncat, și mi-am admirat lucrurile noi, și am plîns ca o proastă, cum fac eu de obicei. Oricît v-ați fi bătut capul, n-ați fi găsit lucruri mai potrivite, care-mi sînt mai de preț fiindcă sînt făcute de voi. „Bavefica de cerneală“ de la Beth e o minune și cutia cu turtă dulce de la Hannah e o comoară. Chiar de mîine am să-mi pun flanelele pe care mi le-ai trimis dumneata, mamă, și am să citesc cu atenție cărțile pe care mi le-a însemnat tata. Vă mulțumesc la toți mult, mult de tot.

Pentru că a venit vorba de cărți, să vă anunț că mi-am îmbogățit biblioteca cu un Shakespeare, într-o ediție foarte frumoasă, pe care mi l-a dăruit domnul Bhaer de Anul Nou. Ținea foarte mult la cartea aceasta, pe care i-o admirasem de multe ori, pusă la loc de cinste, pe masă, alături de Biblia în nemțește, de Platon, Homer și Milton, așa că vă închipuiți ce mișcată am fost, când l-am văzut venind cu ea, jos. Înăuntru scrisese „De la prietenul meu, Friedrich Bhaer“ și numele meu.

— Zici deseori că ai vrea să ai o bibliotecă, uite îți dăruiesc eu una, căci între aceste două capace (vrea să spună coperte) sînt multe cărți într-una singură. Citește-o cu grijă și are să-ți fie de mult folos, căci studiul caracterului din această carte, are să te ajute să-l citești și în viața reală și să-l zugrăvești cu pana dumitale.

I-am mulțumit, cum m-am priceput, și acum vorbesc de „biblioteca mea“, de parcă aș avea o sută de cărți. Nu mi-am dat niciodată seama ce multe lucruri sînt în Shakespeare, dar nu avusesem niciodată pe un Bhaer lîngă mine, să-mi explice. Știu că sună urît numele lui, dar vă rog să nu rîdeți. Nu se pronunță nici „Bear“, nici „Beer“, cum zic unii oameni, ca să-și bată joc de el, dar ceva între cele două, cum numai germanii pot să pronunțe. Mă bucur că vă e simpatic la toți — după cîte v-am povestit eu de el — și sper să-l cunoști într-o zi. Pe mama ar atrage-o inima lui bună, pe tata mintea lui înțeleaptă. Pe mine mă atrage și una și alta și simt că în Friedrich Bhaer am un prieten.

Pentru că n-aveam bani mulți și nici nu știam ce-i place, i-am luat cîteva lucruri mici și i le-am răspîndit prin cameră ca să și le găsească așa din întîmplare — lucruri folositoare, de podoabe, sau ca să-l fac să rîdă — o farfurioară cu picior, de pus pe masă, o gلاstră pentru floarea lui — nu-i lipsește niciodată din cameră, sau dacă nu puțină verdeață, ca să-l învieze zice el — și-o cîrpă, ca să deschidă ușa de la sobă, ca să nu mai ardă, ceea ce Amy ar

numi „mouchoirs“. Am făcut, ca acelea pe care ie inventase Beth, un fluture mare cu pîntecele gros, cu aripi negre pictate cu galben, cu antene brodate și cu ochii de mărgele. I-a plăcut, cum nu pot să vă spun și a pus-o pe cămin, ca un obiect de lux, așa încît nu mi-am ajuns scopul pentru care o făcusem. Cît e el de sărac, n-a uitat un servitor sau un copil din casa asta și nimeni nu l-a uitat pe el, de la spălătoreasa — Franțuzoaica — pînă la doamna Norton. Am fost foarte emoționantă.

De Revelion, cei din casă au improvizat un bal mascat, ca să se distreze. N-aveam de gînd să iau și eu parte, pentru că nu puteam să mă îmbrac în nici un fel, dar în ultimul moment, doamna Kirke și-a adus aminte că are niște brocate vechi și doamna Norton mi-a împrumutat niște dantelă, și, așa, mi-am pus tot felul de pene și bijuterii pe mine, în chip de doamna Malaprop — prețioasă din secolul al XVIII-lea — și mi-am făcut intrarea triumfală în salon, mascată binențeles. Nimeni nu m-a recunoscut, fiindcă îmi schimbam vocea, dar nimănui nu i-ar fi trecut prin gînd că domnișoara March cea tăcută, care se ține mîndră(cei mai mulți mă cred rece și indiferentă, chiar așa și sînt cu oamenii de nimic) ar fi în stare să danseze, să se deghizeze și să debiteze atîtea nimicuri și, cînd ne-am scos măștile, închipuiți-vă ce mutră au făcut, cînd au dat cu ochii de mine! Unul din tineri a șoptit altuia: „Știam eu că e actriță! A, acum mi-aduc aminte, că am văzut-o la un teatru de varietate“. Meg are să rîdă cu poftă, cînd are să audă asta. Domnul Bhaer făcea pe Nick Bottom și Tina pe Titania, din Visul unei nopți de vară, o zîină mică și dulce, de-și venea s-o mînlînci. Să-i vezi dansînd împreună, era o încîntare, „un peisaj frumos“, cu un Teddy-ism. A fost foarte frumos. Revelionul și seara tîrziu, cînd m-am urcat în odăița mea, mă gîndeam că parcă m-am schimbat puțin în bine, în ciuda tuturor greutăților vieții. De cîtva timp sînt mereu veselă, muncesc cu voie-bună și mă interesează oamenii din jurul meu, mai mult ca altădată, și asta e un semn bun. Și acum trebuie să vă părăsesc

Cu mult drag, a voastră

JO

CAP XI

UN PRIETEN

Deși se simțea fericită în mediul în care trăia și era foarte ocupată cu munca de fiecare zi, care-i ajuta să-și cîștige piinea, acum mai gustoasă, după atîta trudă, Jo găsea încă vreme pentru

ocupațiile ei literare. Scopul pe care îl urmărea era firesc pentru o fată săracă și ambițioasă, numai că mijloacele cu care voia ea să ajungă, nu erau tocmai bine alese. Văzuse că în viață puterea vine o dată cu banii. Se hotărîse deci să aibă și una și alta, nu pentru ea personal, ci pentru cei care îi erau dragi. Fusesse visul ei să aducă tot felul de înlesniri în casă, să-i cumpere surioarei ei Beth, tot ce-i dorește inima, începînd cu fragi iarna și sfîrșind cu un armoniu, anume pentru dormitorul ei, să se ducă în străinătate și să aibă întotdeauna mai mult decît strictul necesar, ca să poată avea bucuria de a face bine altuia.

Încercarea cu romanul premiat păru-se a-i deschide o cale, care după muncă îndelungată ducea la acest încîntător „*Chateau en Espagne*“. Dar, controversile pe care le trezise romanul ei îi tăiasă curajul pentru o vreme, căci opinia publică e un uriaș, care a înspăimîntat și pe oameni mai tari decît ea.

Se apucă să scrie romane senzaționale, căci și în acele vremuri grele, America citea fleacuri. Jo născoci o poveste înfricoșătoare și, fără să spună nimănui nimic, o duse ea însăși domnului Dashwood, editorul revistei *Vulcanul săptămînal*. Nu citise niciodată pe *Sartor resartus*, dar instinctul ei de femeie îi spunea că haina face pe om și nu caracterul sau manierele. Se îmbracă deci cu grijă și, spunîndu-și că nu e nici emoționată, nici nervoasă, urcă cu curaj cele două rînduri de scări întunecoase și murdare și intră într-o încăpere, care se găsea într-o nespusă neorînduială. Ai fi putut să tai fumul cu cuțitul, atîta cît fumaseră cei trei domni din cameră, care stăteau cu picioarele pe masă și cu pălăria în cap și care nici nu se sinchisiră, cînd văzură intrînd pe ușa o femeie. La acest spectacol neașteptat, Jo rămase nehotărîtă în prag și murmură foarte încurcată:

— Mă iertați... Căutam redacția revistei *Vulcanul săptămînal*... Aș dori să vorbesc cu domnul Daswood.

Unul din domni se hotărî să-și lase picioarele jos de pe masă și să se scoale și, ținînd cu grijă țigara între degete, făcu cîțiva pași spre ea, cu un aer foarte plictisit. Hotărîtă să termine cît mai repede cu povestea asta, Jo îi întinse manuscrisul și, înroșindu-se din ce în ce mai tare, bilbii cîteva fraze din discursul pe care și-l pregătise anume:

— O prietenă ar dori să vă prezinte... o nuvelă... așa, de încercare... Ar vrea să cunoască părerea dumneavoastră... Ar mai scrie cu plăcere, dacă asta vă mulțumește.

În acest timp, domnul Dashwood îi luase manuscrisul din mînă și întorcea foile cu degetele lui murdare, citînd la întîmplare cite un pasaj pe ici, pe colo.

— Dacă nu mă înșel, nu e la prima încercare, zise el, căci băgase de seamă că paginile erau numerotate, scrise numai pe o parte și nu erau legate cu o panglică, semn după care ghicești imediat pe un începător.

— Nu! A mai scris. A căpătat chiar un premiu la „*Blarneystone Banner*“.

— A, da?, și domnul Dashwood o măsură pe Jo din cap până-n picioare. Bine lasă-l aici, dacă vrei. Nu-i vorbă că mai avem lucruri de-astea mai multe decât ne trebuie, dar am să-mi arunc eu ochii pe caiet și am să-ți dau răspunsul săptămîna viitoare.

Jo n-ar fi trebuit să-l lase, pentru că domnul Dashwood nu-i plăcea; dar așa cum erau împrejurările, nu-i rămînea decît să se incline și să plece cu un aer cît mai demn. Se simțea jignită de purtarea acestui domn, mai ales că prinsese privirea pe care o schimbase cu ceilalți doi, ca și cum ar fi zis: „Ce-mi umblă cu tertipurî, fata asta! Ca și cum n-am cunoaște noi povestea cu „prietena“. Dar supărarea ei nu mai avu margini cînd, după ce leșise și închisese ușa, îi auzi rîzînd de ceva ce spusese editorul despre ea. Întorcîndu-se spre casă, îi venea să nu mai pună niciodată piciorul acolo și seara, ca să-și răcorească sufletul, se puse să coasă cu energie la șorțurile fetițelor, dar, după cîteva ceasuri, îi trecu supărarea, începu să rîdă și de scena aceea caraghioasă și abia aștepta să vină săptămîna viitoare.

Cînd se duse a doua oară, domnul Dashwood era singur, ceea ce o bucură, apoi era mult mai bine dispus decît data trecută și nu mai fuma atît de mult, încît să uite de buna cuviință, așa că la aceasta a doua întrevvedere, Jo se simți mult mai bine.

— Îți publicăm cartea (editorii nu vorbesc niciodată la persoana înii singular), dar cu condiția să faci cîteva schimbări. E prea lungă, dar, dacă lași la o parte pasajele pe care le-am însemnat eu, are să fie tocmai cit trebuie, zise domnul Dashwood, cu tonul unui om de afaceri.

Jo aproape că nu-și mai recunoscuse manuscrisul, atît era de mototolit și de mîzgălit. Cu sentimentul unui părinte căruia i se cere să taie picioarele copilului său, ca să-l poată băga într-un alt leagăn, se uită la pasajele însemnate și fu uimită să vadă că i se cerea să scoată tocmai reflecțiile morale, pe care ea le pusese înadins, pentru a contrabalansa partea romantică a povestirii.

— Bine, domnule, dar fiecare poveste trebuie să fie mai mult sau mai puțin morală. De aceea am pus pe mai mulți dintre eroii mei, care păcătuiseră, să se pocăiască.

Domnul Dashwood zîmbi cu bunăvoință, căci Jo uitase de „prietena“ și vorbise în numele ei.

— Oamenii vor să se distreze, nu să li se ție predici. Tot ce e cu prea multă morală, nu se vinde, ceea ce nu prea e adevărat, la drept vorbind.

— Și atunci credeți că merge, dacă îi fac schimbările astea?

— Da, subiectul e original și bine dezvoltat, stilul e bun, pe lângă alte multe calități, răspunse domnul Dashwood amabil.

— Și cit... adică, ce sumă... începu Jo, neștind cum să se exprime.

— A, da, sigur, între 25—30 dolari, plătitbil cînd apare, răspunse domnul Dashwood, ca și cum latura aceasta a chestiunii i-ar fi scăpat din vedere, cum li se întîmplă de obicei editorilor.

— Foarte bine! Lauți-l! zise Jo, dîndu-i înapoi manuscrisul, cu un aer satisfăcut, căci după articolele ei de un dolar coloana, cei 25 dolari păreau mult.

— Pot să spun „prieteni” că-i mai publicați un roman, dacă e mai bun decît cel de acum?, întrebă Jo, care căpătase curaj, după acest succes.

— Bine, vom mai vedea. Nu făgăduiesc nimic. În orice caz, spune-i să-l facă mai nostim și mai scurt și să nu mai caute morala. Sub ce nume vrea să publice prietena dumitale? întrebă el pe un ton indiferent.

— Fără nici un nume. Nu vrea să apară numele prin ziare și pseudonim nu are, zise Jo, înroșindu-se fără voia ei.

— Mă rog, cum dorește. Povestea apare săptămîna viitoare. Treci dumneata să-ți iei banii sau ți-i trimitem?, întrebă domnul Dashwood, care era curios să știe, cine e noua lui colaborare.

— Trec eu. Bună ziua, domnule!

După ce ieși, domnul Dashwood își puse picioarele pe masă și zise, dînd din cap:

„Săracă, dar mîndră, ca totdeauna, dar are să ajungă departe”.

Ascultînd de îndrumările domnului Dashwood și luînd pe domnișoara Northbury de model, Jo se aruncă cu capul înainte, în marea spumoasă a romanelor senzaționale, dar, mulțumită colacului de salvare pe care i-l aruncă un prieten, ieși la suprafață, fără să sufere prea mult din cauza acestui salt.

Ca mulți scriitori, Jo își căuta prin alte țări personajele și decorurile. Pe scara ei apăreau bandiți, conți, călugări, ducese și țigănci, care își jucau rolurile cu o relativă vioiciune și grijă de adevărul istoric. Cititorii ei nu se prea uitau la fleacuri, ca gramatica, punctuația și verosimilitatea, iar domnul Dashwood era încîntat să-i umple coloanele, plătitînd-o cu prețuri derizorii fără a se simți obligat să-i spună că adevărata cauză a bunăvoinței sale era faptul că unul dintre scriitorii lui proști, plătiți cu bucata, îl părăsise, cînd i se oferise în altă parte o sumă mai mare.

Curind incepu s-o intereseze munca ei, căci punga i se umplea din ce în ce, sporind suma cu care avea de gînd s-o ducă pe Beth la munte, vara viitoare. Un singur lucru o neliniştea; faptul că nu spusese nimic acasă. Simţea că părinţii n-ar fi fost încinţaţi de ocupaţia ei, dar voia să facă mai întii ce-o tăia capul şi pe urmă să le mărturisească şi să le ceară iertare.

Îi era uşor să țină taina, căci sub poveştile ei nu apăreau nici un nume. Domnul Dashwood îl aflase foarte curind, bineînţeles, dar promisese să tacă şi, lucru de mirare, îşi ţinu cuvîntul.

Ea îşi inchipuia că astfel de scrieri nu-i sînt vătămătoare, pentru că încerca să nu scrie nimic de care să se simtă ruşinată şi-şi adormea remuşcările, gîndindu-se la clipa fercită, cînd le va arăta averea ei şi va ride de taina pe care o păstrase aşa de bine.

Dar domnul Dashwood nu voia să primească decît romane senzaţionale şi, cum nu poţi să produci senzaţii, decît chinuind fără milă sufletul cititorului, autoarea dornică de faimă băgă la un loc istorie şi legendă, ştiinţă şi artă, aventuri poliţiste şi întîmplări din aziluri de nebuni. Jo îşi dădu curînd seama că din cerul restrîns în care trăise abia putuse întrezării tragediile care se petrec în străfundurile tulburi ale vieţii sociale de azi şi astfel se puse pe muncă, hotărîtă să umple această lacună cu orice preţ. Mereu în căutare de subiecte originale pentru romanele ei — prezentarea lor o interesa mai puţin — Jo citea cu infigurare jurnalele, urmărind toate accidente şi toate crimele. Trezi bănuiala librarilor, cerîndu-le tratate despre otrăvuri. Pe stradă, examina cu atenţie figurile oamenilor. Încercînd să adîncească caracterele celor din jurul ei. Se afundă în cărţile cu colţuri indoite şi prăfuite de vremuri şi scoase de acolo fapte aşa de învechite, că puteau trece drept noi, pătrunzînd astfel — cu inchipuirea fireşte — în lumea întunecată a păcatului şi a mizeriei. După citeva săptămîni de muncă, fu foarte mîndră de progresele ei, fără să-şi dea seama însă că, prin aceste romane ea pingărea ce e mai curat şi mai frumos în sufletul femeii. Îşi creiase astfel un mediu rău, care o influenţa pe nesimţite, otrăvind hrana ei spirituală şi venind în contact cu părţile urite ale vieţii, pe care şi aşa le cunoşteam prea devreme.

Partea tristă a chestiunii era că, descrînd mereu pasiunile altora, Jo avu poftă să simtă şi ea la fel, dar pedeapsa pentru gîndurile ei rele îi veni, tocmai cînd era gata să pornească pe această cale.

Nu ştiu dacă citirea zilnică din Shakespeare sau numai instinctul ei de femeie pentru ce e cîstit şi demn o ajuta să pătrundă în mintea şi sufletul unui om căci în vreme ce... făurea nişte eroi inchipuţi inzestraţi cu toate darurile de pe lume, Jo descoperea un erou în carne şi oase, care o atrăgea, în ciuda

tuturor cursurilor sale omenesci. Într-una din convorbirile lor, domnul Bhaer îi spusese că e un bun exercițiu pentru o scriitoare să cunoască oameni simpli și dintr-o bucată. Jo îl ascultase, deschisese bine ochii, se uitase în jurul ei și se hotărî să-l cunoască pe el, lucru care l-ar fi mirat, dacă ar fi știut, căci profesorul era un om foarte modest.

Jo se întrebase de multe ori, la început, de ce îl iubește lumea? Nu era nici bogat, nici puternic, nici tânăr, nici frumos. Nu se putea spune de el că e un om care impune, nici nu părea că are o inteligență strălucitoare și totuși îi atrăgea pe toți, ca un foc vesel, și toți se strungeau în jurul lui, cum se strâng oamenii înfrigurați, iarna, lângă sobă. Era sărac și totuși avea totdeauna ceva de dăruit. Era un străin și totuși era prietenul tuturor. Nu mai era tânăr și totuși era fără griji, ca un copil. Nu era frumos și avea apucături curioase, și totuși mulți îl găseau frumos și ciudățeniile lui nici nu erau băgate în seamă. Jo se uita de multe ori cu atenție la el și încerca să afle care-i e farmecul. În cele din urmă își zise că bunătatea i-a cîștigat toate inimile. Dacă avea vreo supărare, acesta „stătea cu capul sub aripă“, cum zicea el și lui nu arăta decît latura lui senină. Timpul îi brăzdase ușor fruntea, aducindu-ți aminte ce bun era cu lumea. Cutele din jurul gurii aminteau de zimbetele lui prietenoase și de risul lui vesel. Ochii lui n-avea niciodată o privire tăioasă, și mîna lui mare strîngea mîna altuia cu o căldură care spunea mai mult decît o vorbă.

Cum era stăpînul, așa erau și hainele, făcute în voie, ca să se simtă bine în ele. Vesta lui largă amintea de o inimă bună care bătea sub ea. Haina lui, cam roasă pe margini, avea un aer prietenos, și buzunarele căscate era semn că mulți copii își băgau minuța goală înăuntru și o scoteau plină. Chiar și ghetele lui păreau gata să alerge în ajutorul cuiva și gulerele lui nu erau niciodată țepene, ca ale altor oameni.

— Țsta e omul pe care-l caut!, își zise Jo, cînd înțelesese în cele din urmă că bunătatea pornită din suflet poate să înfrumusețeze chiar și pe Neamț îndesat, care mîncă cu zgomot, își cirpește singur ciorapii și mai are pe deasupra numele de „Bhaer“ (Ursul?)

Jo prețuia foarte mult tragerea de inimă și bunătatea, dar, ca o femeie ce era, știa să aprecieze și inteligența și o descoperire pe care o făcu în legătură cu profesorul, făcu să-i crească respectul pentru el. Domnul Bhaer nu vorbea niciodată de el și nimeni nu știa că în orașul lui natal fusese om de vază, stimat pentru cultura și inteligența lui, pînă cînd veni să-l vadă un compatriot, care, stînd de vorbă cu doamna Norton, îi dezvălui acest lucru. Jo fu foarte fericită să afle că la Berlin e un om cinstit de toată lumea, deși în America era doar un biet profesor de germană și, prin

această destăinuire, și viața lui trudită și pașnică păru a căpăta un farmec nou.

Dar, într-o bună zi, Jo descoperi că domnul Bhaer poseda un dar mai de preț decât inteligența și cultura. Doamna Norton avea multe cunoștințe în lumea literară, în care Jo n-ar fi putut pătrunde, fără ajutorul ei. Femeie singuratecă prinse drag de fata ambițioasă și căută s-o ajute, pe cât putea, atît pe ea, cît și pe profesor. Într-o seară îi luă cu ea, la o masă dată în cinstea a citorva celebrități.

Jo se dusesese, cu gînd să se plece în fața unor ființe pe care le slăvise cu entuziasmul ei tineresc. Dar admirația ei pentru geniu primi o grea lovitură în seara aceea și-i trebui cîtva timp, pînă să-și vie în fire, cînd văzu că idolii ei nu sînt decît oameni, ca toți oamenii, în fond. Își inchipuie oricine ce înmărmurită rămase, cînd, aruncînd pe furis o privire timidă de admirație poetului ale cărui versuri sugerau o ființă eterică ce se hrănește cu „suflu divin, foc și rouă“, îl văzu mîncînd cu atîta lăcomie că i se urcase singele la cap. Și multe alte iluzii i se spulberaseră în ziua aceea. Un mare romancier oscila între două carafe cu vin, cu regularitatea unei pendule. Un faimos nuvelist flirta fătîș cu o nouă M-me de Staël a epocii, care se uita fîrios la o altă Corinne, care, zimbitoare, își bătea joc de ea, după ce o băgase în discuție cu un filosof profund, mai bine zis ea vorbea și el bea ceai și moțăia. Celebritățile științifice, uitînd de moluște și de ere cuaternare, discutau despre artă, gustînd ca niște cunoscători stridii și înghețată. Tînărul cîntăreț, care fermecase tot orașul ca un al doilea Orfeu, își spunea părerea despre cai și singurul reprezentant al nobilimii engleze, care era de față, se întîmplă să fie omul cel mai vulgar din toată adunarea.

Jo nici nu stătuse bine un ceas acolo, că se simți așa de „*desillusionnée*“, încît se retrase într-un colț, să mediteze. Curînd veni lingă ea domnul Bhaer, care nu se simțea nici el bine în această societate, dar nu fură lăsați în pace, căci, puțin după aceea, cîțiva filosofi, fiecare cu ideile lui fixe, veniră să facă o întrecere intelectuală, chiar unde stăteau ei. Lui Jo îi plăcea să asculte, deși nu înțelegea nimic din ce se vorbea. Kant și Hegel îi era complet necunoscuți, ca și termenii de subiectiv și obiectiv, și singurul lucru care se „degaja din inconștientul ei“, fu o durere de cap îngrozitoare, cînd se termină discuția. Încetul cu încetul începu să se lumineze. Înțelese că trebuie să iei lumea bucata cu bucată și s-o faci la loc, bazîndu-te pe principii cu mult mai sănătoase decît înainte, cel puțin așa ziceau ei; că după cît se pare religia va fi în curînd nimicită și că inteligența și inventivitatea vor fi singurii zei în această nouă lume. Jo nu se pricepea la filosofie sau la metafizică, dar ascultînd, o cuprinse o excitație plăcută și

dureroasă în același timp. Avea senzația că i se dăduse drumul în timp și în spațiu, cum dai drumul unui balon, într-o zi frumoasă de vară.

Căutînd cu ochii pe profesor, să vadă ce zice el de toate acestea, îi prinse privirea încruntată. Îi făcea semn cu capul să plece de acolo, dar ea se simțea ținută pe scaun, fermecată de libertatea speculațiilor filosofice, întrebîndu-se pe ce bază vor să întemeieze lumea cea nouă, dacă nimiciseră toate credințele vechi.

Domnul Bhaer era un om care-și spunea greu părerea, nu pentru că n-ar fi avut idei precise și statornice ci tocmai pentru că lua întotdeauna lucrurile în serios. Aruncînd o privire spre Jo și spre alți tineri atrași de acel brio al savantelor argumentări filosofice, se simți foarte îndurerat și ar fi vrut să vorbească și el, dorind să prevină pe toți cei ce se aprind repede, să nu se lase amăgiți de aceste focuri de artificii, ca pe urmă să se trezească, după sfîrșitul serbării, cu miinile pline de arsuri.

Îndură, cît îndură, dar cînd i se ceru părerea, se aprinse cu o îndreptățită indignare și apără religia cu toată puterea elocvenții pe care i-o dădea credința, o elecvență care făcea să sune dulce engleza lui stricată și care-i ilumina fața lui lipsită de frumusețe. Lupta fu grea, căci înțelepții știau să combată: dar el se ținu bine pînă la urmă și-și apără bărbătește culorile. Și pe măsură ce el se încălzea vorbind, lumea păru să-și capete iar stabilitatea în ochii lui Jo. Vechile credințe care rezistaseră atîta vreme, păreau să fie iar mai puternice deît cele noi. Dumnezeu nu mai era o forță oarbă, și nemulțumirea încetase de a mai fi o legendă romantică, ce deveneau un adevărat sacru. Cînd domnul Bhaer se opri, renunțînd să mai argumenteze, dar fără să se dea bătut, lui Jo îi veni să-l aplauze și să-i mulțumească.

Amintindu-și mai tîrziu de această scenă, îi crescuseră respectul pentru profesor, pe zi ce trecea. Deși nu era în obiceiul lui să facă acest lucru, Jo înțelese că vorbise, pentru că conștiința lui nu-l lăsase să tacă. Își dădu seama că a fi un om de caracter e mai mult decît a avea bani, titluri, inteligență și frumusețe; și, dacă măreția este, cum a definit-o un înțelept: „adevărat, respect și bunăvoință“, atunci prietenul ei, Friedrich Bhaer, e nu numai un om bun, ci un om mare.

Această credință se întări din zi în zi. Prețuia stima lui și voia să fie demnă de prietenia lui; dar tocmai cînd și le dorea din toată inima, fu cît p-aici să le piardă pentru totdeauna. Toate acestea, din cauza unui bicorn, căci, într-o seară, profesorul veni la lecție cu un coif de hîrtie pe care i-l pusese Tina și el uitase să și-l scoată.

„Se vede că nu se uită în oglindă, înainte de a ieși pe ușă“, își zise Jo, zîmbind, cînd el îi ură „Bună seară“, și se așeză foarte serios pe scaun, fără să știe ce contrast caraghios făcea subiectul

lecției cu podoaba din capul lui. Se pregătea să citească *Moartea lui Wallenstein*.

La început nu zise nimic, fiindcă îi plăcea să audă risul lui sănătos din toată inima și-l lăsa să-și dea seama singur de situația în care se găsește, ba până la urmă uită chiar de pălărie, fiindcă Schiller, citit de un german, devine pasionat. După lectură făcură lecție, care fu plină de viață. Jo era bine dispusă în seara aceea și-i ridea ochii, de cîteva ori, de cîteori se uita la coif. Profesorul nu știa ce s-a întimplat cu ea și la un moment dat se opri și întrebă intrigat:

— Domnișoara March, de ce rizi profesorului dumitale în nas? N-ai respect pentru el, de te porți așa de necuviincios?

— Cum să fiu cuviincioasă, cînd ați uitat să vă scoateți pălăria? zise Jo.

Ducîndu-și mina la cap, profesorul distrat, dădu de coif, îl scoase și-l puse pe masă, se uită la el un moment, cu un aer foarte grav și apoi începu să ridă cu poftă.

— Ach! Acuma văd. Ștîngărița ceea de Tina m-a făcut de ris cu pălăria asta. Ei, nu-i nimic. Dar ascultă aici, dacă nu merge bine lecția, și dumneata ai s-o pui în cap.

Dar lecția nu merse bine deloc, fiindcă domnul Bhaer dădu cu ochii de o poză de pe pălărie și, desfăcînd-o, zise cu dezgust:

— Aș vrea să nu mai intre în casă asemenea jurnale, pe care nu trebuie să le vadă copii, nici să le citească cei tineri. Nu-i bine. Nu pot să sufăr pe cei care fac răul ăsta.

Jo își aruncă ochii pe foaie și văzu o ilustrație ce te îngrozea și în care apărea: un nebun, un cadavru, un răufăcător și o viperă. Nu-i plăcu, dar o întoarse, nu pentru că era urîtă, ci de teamă să nu fie tocmai *Vulcanul săptămînal*. Era însă o altă revistă și neliniștea i se risipi, cînd își aduse aminte că poveștile ei nu erau semnate și că nimic n-o putea trăda. Totuși se trăda singură, înroșindu-se la față, căci, deși era un om distrat, profesorul vedea mai multe decît își închipuiau oamenii. Știa că Jo scrie — o înțilnise de nenumărate ori prin redacțiile ziarelor — dar, cum ea nu spusese nimic, el nu întrebasese, deși ar fi vrut grozav să-i vadă scrierile. Acum îi trecu prin minte ideea că ea face un lucru pe care i-e rușine să-l mărturisească și faptul acesta îl tulbură. Nu-și zise: „Asta nu mă privește, n-am dreptul să spun nimic“, cum ar fi făcut alți oameni. Își aduse aminte numai că e fată tină și săracă, departe de grija și iubirea părintească și se hotărî s-o ajute cu aceeași mișcare spontană și firească, cu care ar fi sărit să scape pe un copil din colții unui ciine. Toate acestea îi trecură ca un fulger prin minte, dar figura lui rămase tot așa, de calmă și, după ce Jo își pusese ață în ac, el vorbi foarte liniștit și grav.

— Da, ai dreptate s-o dai de o parte. Nu-mi place să văd fete tinere și cumiști uitindu-se la asemenea lucruri. Unora le plac, dar mai bine aș da copiilor mei să se joace cu praf de pușcă, decît prostiile astea.

— Poate că nu sînt toate proaste, sînt numai insipide. Și cînd se cer nu văd unde-i răul, dacă le publici. Mulți oameni de treabă își cîștigă în mod cinstit piinea cu romanele astea senzaționale, zise Jo, stringînd așa de tare creșturile, că se încreți toată pinza.

— Se cere și whisky, dar nici prin gînd nu-mi trece să mă apuc să-l vînd. Dacă oamenii cumsecade și-ar da seama cît rău fac, n-ar mai căuta să-și dobîndească cinstit piinea. N-au dreptul să pună otravă în budincă și s-o dea celor mici, s-o mănince. Nu! Ar trebui să se gîndească puțin și mai bine s-ar face măturător de stradă, decît scriitor.

Domnul Bhaer vorbea cu căldură și, mototolind hirtia în mină, o aruncă în foc. Jo rămase nemișcată, cu obrajii aprinși multă vreme după ce coiful de hirtie se făcuse scrum.

— Aș trimite după el toate jurnalele asemănătoare, mormăi profesorul, întorcîndu-se înapoi mai liniștit.

Jo se gîndi ce foc mare ar face teancul ei de hirtie de sus, și banii ei cîștigați cu trudă o apăsară tare pe conștiință. Apoi își zise încercînd să-și adoarmă remușcările: „Poveștile mele nu fac rău nimănui. Sînt numai insipide, așa că de ce să mă mai necăjesc?” și, deschizînd cartea, dornică de învățătură întrebă:

— Mergem mai departe, domnule profesor? De acum încolo am să fiu foarte cumințe.

— Sper și eu, se mulțumi să răspundă, dar privirea care i-o aruncă o făcu să se simtă, ca și cum cuvintele: *Vulcanul săptămînal* ar fi fost tipărite cu litere mari pe fruntea ei.

Imediat ce se duse la ea în cameră, își scoase hirtiile și reciti cu grijă toate poveștile. Fiind puțin presbit, domnul Bhaer puneă din cînd în cînd ochelari. Jo îi încercase odată, în glumă, și se minunase ce ciudat măresc literele. Acum părea să-și privească scrierile prin ochelarii minții și sufletului domnului Bhaer, căci greșelile bietelor ei povești o fixau cu ochi posomoriți, care o îngrozeau.

— Sînt niște prostii și dacă continui, are să fie din ce în ce mai rău. Am mers așa, orbește, înainte și mi-am făcut rău și mie și altora și asta numai pentru bani. Nu pot să le citesc stupidităților astea cu mintea rece, fără să mă simt rușinată de ele. Și ce mă fac, dacă le văd cei de acasă, ori dacă le găsește domnul Bhaer?

Lui Jo i se urcă singele în cap, numai gîndindu-se la asta. Luă tot teancul și-l viri în sobă cu atîta furie, că aproape să dea foc la coș, cu flacăra pe care o făcea.

Da, acolo e locul ororilor astea. Mai bine dau foc la casă, decît să fac pe oameni să sară în aer cu praful meu de pușcă, își zise ea, urmărind cum pierе *Diavolul din Jura*, un pumn de cenușe cu ochi de tăciune.

Dar cînd nu mai rămase din munca ei de trei luni decît puțin scrum și banii din poala ei. Jo căzu pe gînduri și, stînd pe podea, se întrebă ce să facă cu cîștigul.

Cred că n-am făcut prea mult rău pînă acuma, așa încît pot să-mi păstrez banii ăștia, ca răscumpărare pentru vremea pe care mi-am pierdut-o. Și, pierzîndu-și răbdarea, adăugă: Rău lucru mai e și conștiința, la om! Dacă nu m-aș bucura, cînd fac o faptă bună, și nu m-aș simți prost, cînd fac o faptă rea, ar merge lucrurile strună. Cîteodată aș vrea ca tata și mama să nu fi fost așa de pretențioși cu lucrurile astea“.

A, Jo! În loc să dorești asta, mai bine mulțumește lui Dumnezeu, că „tata și mama au fost pretențioși“ și să plîngă din toată inima pe cei care n-au avut parte de astfel de paznici, care să le îngreiească libertatea cu principii ce ar putea părea ziduri de închisoare unor tineri nerăbdători, dar care vor fi temeliile vieții lor morale de mai tîrziu.

Jo nu mai scrise romane senzaționale, fiind de părere că banii nu plătesc cît răul pe care-l pot aduce omenirii, dar, trecînd la extrema cealaltă, cum se întîmplă la oamenii cu firea ei se apucă să continue pe doamna Sherwood, domnișoara Edgeworth și Hannah More, și scoase o poveste, care s-ar fi putut numi mai curînd un eseu, ori o predică, atît de multă morală cuprindea. De la început se îndoii că va reuși cu acest gen de literatură. Aici trebuia să adopte acum un nou stil, în care nu mai putea intra verva și fantezia ei de totdeauna și autoarei nu-i venea deloc la îndemină, ca și cum s-ar fi plimbat pe stradă, în costumul țepăn și nepractic al secolului trecut. Trimise această perlă didactică la mai multe edituri, dar fără nici un succes. Și fu nevoită să spună ca domnul Dashwood, că morala nu se vinde.

Apoi încerca să scrie un basm, pe care l-ar fi publicat ușor, dacă n-ar fi cerut atît de mult pe el. Singurul om care-i oferî destul, ca să spună că face să-și piardă vremea cu cărți de copii, fu un domn în vîrstă, care credea în folosul acestei literaturi. Dar, oricît de mult i-ar fi plăcut să scrie pentru copii, n-o lăsa inima să dea în etichete ursului pe toți copiii rău, sau chiar să-i omoare pe toți niște tauri furiați, pentru că nu voiau să se ducă la școală. Nici nu ținea să-i răsplătească pe toți copiii buni — cei care se duceau la școală, — cu tot felul de lucruri frumoase începînd cu turtă dulce aurită și sfîrșind cu cete întregi de ingeri, cînd părăseau viața aceasta și se ridicau la cer, cîntînd cu vocea lor peltică. Așa

că încercările acestea nu duseră la nici un rezultat și Jo puse capacul călimării, zicându-și într-o pornire de profundă umilință:

— Nu știu nimic! Am să mai aștept citva timp, și apoi am să încerc iar. Până atunci „să mătur străzile“ dacă nu mă pricep la altceva mai de folos. Cel puțin asta e o muncă cinstită.

Hotărîrea aceasta dovedea că și a doua cădere îi făcuse bine.

În timp ce se desfășurau aceste prefaceri în sufletul ei, Jo își vedea mai departe de viața reală, tot așa de lipsită de evenimeni, ca și altădată, și cu același ocupații nenumărate, de totdeauna; și, dacă era uneori serioasă sau tristă, nu băga de seamă decît profesorul Bhaer. El o observă cu atîta discreție, încît Jo nu află niciodată că o urmărise, să vadă dacă dojana lui avusese vreo influență asupra ei, fiindcă, deși ea nu-i spusese nimic, el înțelese că Jo s-a lăsat de scris. Nu ghici numai după faptul că nu mai avea degetul arătător murdar de cerneală, dar și pentru că își petrecea acum serile jos, în salon, n-o mai întîlnea prin redacțiile ziarelor și învăța cu înverșunare, ceea ce îi dovedea că fata se hotărîse să se ocupe cu lucruri folositoare, dacă nu plăcute.

Profesorul o ajută în nenumărate rînduri, dovedindu-se a fi un adevărat prieten și Jo era fericită; căci, în vremea ce condeiuл zăcea aruncat pe masă, învăța și alte lecții, în afară de germana, și-și scria astfel în suflet, prima pagină din romanul senzațional al propriei sale vieți.

Fu o iarnă lungă și plăcută și în lunie Jo se pregăti s-o părăsească pe doamna Kirke. Tuturor le părea rău, că pleacă. Fetițele erau nemîngiate, și părul domnului Bhaer i se făcuse măciucă în cap. Era gestul lui, de cîte ori era tulburat, să-și treacă mina prin păr și să-l zbrlească.

— Pleci acasă! Ești o persoană fericită, că ai o casă, zise el, cînd ea îi spuse că se duce.

Rămase apoi posomorît într-un colț, trăgîndu-se de barbă, în vreme ce ea își lua rămas bun de la ceilalți, fiindcă pornea devreme la drum, a doua zi de dimineață. Cînd veni rîndul lui, ea îi zise cu căldură:

— Domnule Bhaer, nu uîți să vii să-mi faci vizită, dacă o să călătorești vreodată prin părțile noastre? Mă supăr pe dumneata, dacă nu vii, fiindcă vreau să le prezint tuturor pe noul meu prieten.

— Da? Vrei să viu?

Și domnul Bhaer se uită la ea, cu o privire infrigurată, pe care ea n-o prinse.

— Sigur, vino luna viitoare. Laurie are să-și ia licența și o serbare are să-ți placă. E ceva nou pentru dumneata.

— Laurie e prietenul dumatăle, de care vorbeai mereu? zise el cu vocea schimbată.

— Da, băiatul meu, Teddy. Sînt foarte mindră de el și aș vrea să-l cunosti.

Zicînd acestea, Jo ridică capul, fără să-și dea seama de ce se petrece în inima lui. Ceva în privirea domnului Bhaer o făcu să-i treacă deodată, prin minte, că poate, la întoarcere, Laurie va fi pentru ea mai mult decît un prieten. Și tocmai pentru că nu voia să arate că înțelege ce spuneau ochii lui, se înroși fără voia ei și, cu cît căuta să se stăpînească, cu atît se înroșea mai tare. Dacă n-ar fi fost Tina pe genunchii ei, nu știu ce s-ar fi făcut. Din fericire, fetița o luase de gît și o săruta, așa încît își putu ascunde fața un moment, sperînd că profesorul n-o fi văzut. Dar el o văzu și-și recăpătă iar expresia obișnuită de liniște, zicîndu-i prietenos:

— Mi-e teamă că nu voi avea vreme, dar, în orice caz, doresc prietenului dumitale mult succes și dumitale toată fericirea. Dumnezeu să te aibă în paza lui.

Și, după aceea, îi strînse mina cu căldură, luă pe Tina în brațe și plecă.

Dar după ce băieții se culcară, el rămase multă vreme pe gînduri, lingă foc, cu privirea lui obosită din zile grele și cu dorul de acasă în suflet, acel „Heimweh“ pe care nu-l putea înăbuși. La un moment dat, cînd își aduse aminte de Jo, cum stătea cu fetița în brațe, și acea umbră fugară ce-i trecuse pe față, își sprijini o clipă capul în mîini și apoi începu să umble prin cameră, ca și cum ar fi căutat ceva, ce nu poate găsi.

„Nu e pentru mine, nu trebuie să sper acumă“, își zise el, cu un suspin, care era aproape un geamăt, și apoi, ca și cum s-ar fi dojenit singur, că are astfel de dorinți, se duse și sărută cele două capete zbîrlite de pe pernă, își scoase pipa de spumă de mare, pe care o întrebuița rareori și deschise pe Platon.

Își dădea osteneala bietul om să-și înfrîngă dorințele dar nu cred că niște băieți vioi, o pipă și chiar nemuritorul Platon ar fi putut înlocui soția, copilul și căminul, la care năzuia.

A doua zi dis-de-dimineață era la gară și, mulțumită lui Jo porni la drumul ei lung, avînd în mințe silueta lui familiară, un buchet de violete, să-i țină de urît și, ai mult decît toate, un gînd frumos.

— Ei, a trecut iarna și n-am scris cărți, nici nu mi-am adunat avere, dar mi-am făcut un prieten bun, pe care voi încerca să-l păstrez toată viața.

CAP. XII

NECAZURI DE DRAGOSTE

Laurie „toci“ mult în anul acela — cu o anumită intenție, probabil — și-și luă licența cu brio, după ce ținu un discurs în latinește, cu grația lui Phillip și cu elocvența unui Demostene, așa cel puțin au spus prietenii lui. Domnul Laurence era așa de mindru! Hannah, doamna March, John și Meg, Jo și Beth se bucurară din suflet de succesul lui, arătându-i o admirație sinceră, de care se mindresc oamenii, cînd sînt tineri, dar pe care nu mai izbutesc s-o cîștige mai tirziu.

— Trebuie să rămîn la blestematul ăsta de banchet, dar miîne am să viu de vreme acasă. Îmi ieșiți înainte ca de obicei, fetelor, zise Laurie așezînd pe surori în trăsură, după ce se terminase tot.

Spuse „fetelor“, dar voia să zică „Jo“, căci ea era singura care mai ținea obiceiul. N-o lăsa inima să-l refuze pe băiatul ei cel sirguitor și răspunse cu căldură.

— Am să vin, Teddy, fie vreme bună, fie vreme rea. Te vom întîmpina, cîntînd din harpă: „*Veniți să vă închinați eroului cuceritor*“.

Laurie îi mulțumi cu o privire care o făcu să se întrebă cuprinsă de spaimă:

— O, Doamne! Are să vorbească miîne și atunci ce mă fac?

Seara cugetă la aceste lucruri, iar dimineața își văzu de treabă prin casă, ceea ce îi mai risipi puțin temeiurile, și, spunîndu-și că nu trebuie să fie așa de încrezută, ca să-și închipuie că o va cere cineva în căsătorie, cînd a dat de înțeles care-i este răspunsul. Porni de acasă la ora hotărîtă, sperînd să nu fie silită să-l mîhnească pe bietul Teddy.

O vizită la Meg, unde Demi și Daisy fură de o drăgălășenie fără pereche, o întări și mai mult pentru acel „*tête-a-tête*“, dar cînd îi văzu silueta lui înaltă, profilîndu-se în depărtare, Jo ar fi fost gata să facă stînga împrejur și s-o ia la fugă.

— Unde-i harpa, Jo? strigă Laurie, cînd se apropie de ea.

— Am uitat-o!

Și Jo prinse iar curaj, căci aceasta numai salutare de îndrăgostit nu era.

Ea îi lua întotdeauna brațul, cînd erau la plimbare. Acuma însă nu făcu nici o mișcare, și el nu protesta — ceea ce era un semn rău — ci începu să vorbească pe nerăsuflăte de diverse chestiuni, care n-aveau nici o legătură cu el, pînă cînd apucară pe poteca care ducea spre casă, prin pădurice. Ajunși aici, el își încetini pasul, îi pieri deodată toată verva și, din cînd în cînd, se făcea o

tăcere apăsătoare. Ca să nu lase să lincezească conversația, Jo zise în grabă:

— Acuma trebuie să-ți iei o vacanță lungă, să te odihnești.

— Așa am de gând.

Ceva în tonul lui hotărît o făcu pe Jo să ridice capul și-l văzu uitându-se la ea cu o expresie care o făcu să înțeleagă că a sosit momentul temut și Jo întinse un braț, ca și cum ar fi vrut să se apere de o lovitură, rugându-se:

— Nu, Teddy, te rog, nu face asta!

— Nu! Trebuie să mă ascuți. La ce bun Jo, tot am să-ți spun odată, și cu cât e mai curînd, cu atît e mai bine pentru amindoi, răspunse el, aprinzîndu-se deodată.

— Spune ce vrei atunci. Ascult! zise Jo resemnată...

Laurie era tinăr, dar iubea serios și voia „s-o spună odată“ și să termine, și astfel se avîntă năvalnic, zicînd cu o voce care se înăbușea din cînd în cînd, în ciuda eforturilor lui.

— Te-am iubit, de cînd te-am cunoscut, Jo! Ai fost așa de bună cu mine, că n-am putut să nu mă îndrăgostesc... Am încercat să-ți arăt iubirea mea dar tu nu m-ai lăsat. Acum vreau să mă ascuți și să-mi dai un răspuns, fiindcă așa nu mai pot trăi.

— Voiam să te scutesc de chinul ăsta. Credeam că ai înțeles... începu Jo, văzînd că e mult mai greu să vorbească, decît credea.

— Știu, Jo, dar fetele sînt așa de ciudate. Nu știi niciodată ce vor. Spun „Nu“, cînd vor să spună „Da“ și scot pe om din minți, doar ca să se distreze, zise Laurie, căutînd să se scuze cu un fapt știut de toată lumea.

„Eu, nu! N-am vrut să ții la mine așa de mult. De aceea am și plecat de aici, ca să te împiedic.

— Mi-am închipuit, numai tu puteai să faci asta. Te-am iubit și mai mult și am muncit cu rîvnă, ca să-ți fac pe plac, și m-am lăsat de biliard și de tot ce nu voiai tu să fac, și am așteptat și nu m-am plîns niciodată, pentru că ai să mă iubești și tu, deși nu sînt vrednic de tine...

Aici se înăbuși iar și, ca să-și ascundă emoția, rupse nervos niște griușor, de prin iarbă.

— Ba da! Tu ești chiar cu mult deasupra mea, și sînt mîndră de tine, și-mi ești drag, dar nu știu de ce, nu pot să te iubesc, cum vrei tu. Am încercat, dar mi-e imposibil, și nu vreau să te mint. De ce să-ți spun că te iubesc, cînd nu te iubesc.

— Adevărat, Jo?

Se opri în loc, îi luă amîndouă mîinile într-ale lui și-i puse această întrebare, cu o privire pe care ea nu o putu uita multă vreme.

— Adevărat, dragul meu!

Ajunseseră în pădurice, lângă barieră și, cînd Jo rosti acele vorbe, Laurie îi dădu drumul mîinilor și se întoarse, parcă ar fi vrut să plece; dar acuma nu mai avea putere să sară gardul ca altădată și atunci rămase acolo, în picioare, și-și răzîmă capul greu de stîlpul acoperit cu mușchi, așa de nemișcat, că lui Jo i se făcu frică.

— Vai, Teddy, îmi pare așa de rău, cum nu pot să-ți spun. Aș fi în stare să mă omor, dacă ți-ar servi la ceva! Te rog nu mai lua lucrurile așa de tragic. Ce să mă fac eu cu tine, Teddy! Tu știi că nu poți să faci pe alți oameni să te iubească, dacă ei nu vor! strigă Jo, plină de remușcări, bătîndu-l ușor pe umăr și amintindu-și de vremea cînd o mîngiase el, cu mulți ani în urmă.

— Ba poți citeodată!, zise o voce înăbușită de lângă stîlp.

— Nu cred că asta e iubire adevărată și nu vreau s-o cunosc! răspunse hotărît.

Tăcură multă vreme. Se auzea doar o mierlă fluierînd veselă pe o salcie de pe malul riului și iarba înaltă plecîndu-se și foșnînd, legănată de vînt. Într-un tîrziu, Jo zise pe un ton potolit, așezîndu-se pe treapta barierei.

— Laurie, vreau să-ți spun ceva.

El tresări, de parcă l-ar fi izbit cineva, își dădu capul pe spate și strigă cu o furie neașteptată:

— Nu-mi spune, Jo! Nu pot să aud asta acum.

— Ce să nu-ți spun? întreabă Jo, mirîndu-se de violența lui.

— Că-l iubești pe bătrînul acela.

— Ce bătrîn? întreabă Jo, gîndindu-se c-o fi vrînd să vorbească de bunicul său.

— Profesorul acela blestemat, de care tot scriai mereu. Dacă-mi spui că-l iubești, nu știu ce aș fi în stare să fac.

Și-și strînse pumnii, cu o licărire de minie în ochi.

Lui Jo îi veni să ridă, dar se stăpîni și zise cu căldură, căci și ea începuse să se aprindă.

— Nu injura, Teddy! Domnul acela nu e nici bătrîn, nici nesuferit, ci dimpotrivă, e un om cu inimă de aur și cel mai bun prieten pe care-l am, afară de tine. Vreau să mă stăpînesc, dar dacă-l vorbești de rău pe profesor, mă supăr și eu. Nici prin gînd nu-mi trece să-l iubesc pe el sau pe altul.

— Dar ai să-l iubești după un timp și atunci eu ce mă fac?

— Ai să iubești și tu pe altcineva și ai să uiți de toate necazurile de acum.

— Nu pot să mai iubesc pe altcineva. N-am să te uit niciodată, Jo, niciodată, niciodată!

Și dădu din picior, ca să întărească și mai mult vorbele lui pasionate.

— Ce mă fac eu cu el, suspină Jo, că emoțiile sînt mai complicate, decît își închipuise ea. N-ai auzit încă ce voiam să-ți spun. Stai jos și ascultă, pentru că știi că-ți vreau binele și țin să fii fericit în viață, zise ea, sperînd să-l potolească, dacă-l face să vadă lucrurile cu mintea limpede, ceea ce dovedea că nu știe cum e iubirea.

Întrezărind o rază de speranță în aceste vorbe, Laurie se aruncă pe iarbă, la picioarele ei, sprijinindu-se într-un colț, și se uită la ea, plin de așteptare. Dar felul cum se așezase el în fața ei n-o ajută pe Jo să vorbească lămurit, în liniște; căci cum putea să spună băiatului ei lucruri care să-l doară, cînd el o privea cu ochi plini de iubire și de dor, cu genele încă umede de lacrimile, pe care i le smulsese neîndurarea ei. Întoarse ușor capul și zise, mîngîindu-i părul lui creț, care fusese lăsat să crească pentru ea. Ce lucru mișcător!

— Sînt de aceeași părere cu mama, că tu și cu mine nu sîntem potriviți, pentru că avem amîndoi o fire iute și o voință neînduplecată, care ne-ar face foarte nenorociți împreună, dacă am fi fără minte și ne-am...

Aici Jo se opri, neîndrăznind să spună acest cuvînt, dar Laurie îl rosti cu multă plăcere.

— Căsători... nu, n-am fi nenoriciți! Dacă m-ai iubi, Jo, aș fi un mieluşel... doar tu poți să faci din mine ce vrei.

— Nu prea pot. Am încercat și n-am ajuns la nici un rezultat, dar acum e prea serios, ca să mai încep încă odată. E doar în joc fericirea noastră. Nu ne înțelegem și nu ne vom înțelege niciodată, așa că să rămînem buni prieteni toată viața și să nu facem vreo nebunie.

— Ba o să facem, dacă nu mai putem îndura viața asta, se revoltă Laurie.

— Te rog, Laurie, fii înțelegător și încearcă să vezi lucrurile așa cum sînt, se rugă Jo, scoasă din răbdări.

— Nu-mi servește la nimic și tu ai să fii mai neîndurătoare. Cred că nici n-ai inimă.

— Aș vrea să n-am!

Zicînd aceste vorbe, vocea lui Jo tremură puțin și, luînd aceasta drept un semn bun, Laurie se întoarse spre ea și zise, cu toată puterea sa de convingere, pe un ton care nu fusese niciodată mai rugător:

— Nu ne sfărîma iluziile, dragă. Toată lumea abia așteaptă să ne vadă căsătoriți. Bunicul ar vrea neapărat, și ai tăi sînt încîntați... și eu nu pot să trăiesc fără tine. Spune-mi că primești și vom fi fericiți toată viața. Te rog, zi: Da!

Multe luni după aceea, Jo nu-și dădu seama cum a putut să aibă tăria să-și ție hotărîrea pe care o luase: „Nu-l iubește pe

băiatul ei și nu-l va putea iubi niciodată“. Deși îi venea foarte greu, îi răspunse, știind că e inutil și crud să întirzie:

— Dacă nu pot să spun „Da“ din toată inima, prefer să nu-i spun de loc. Într-o zi ai să-ți dai seama că am avut dreptate și ai să-mi mulțumești..., începu Jo solemnă.

— Să mă ia dracu, dacă-ți voi mulțumi vreodată.

Și Laurie sări în picioare, indignat.

— Ba da, sint sigură, se încapățină Jo. Într-o zi ai să găsești o fată frumoasă, talentată, care să te iubească la nebunie și care va fi stăpina fericită a casei tale minunate. Eu n-aș fi bună de așa ceva. Eu sint simplă și neîndemînică și bătrînă și cu apucături ciudate, că ți-ar fi rușine de mine, și ne-am certa — vezi că și acuma ne certăm — și eu aș refuza să ies în lume, și tu te-ai supăra și ție nu ți-ar plăcea să mă vezi scriind, și eu n-aș putea trăi, fără să scriu, și am fi nefericiți, și ne-ar părea rău că am făcut acest pas... și ar fi îngrozitor!

— Mai ai altceva de spus? întreabă Laurie, care nu mai putea asculta cu răbdare această profeție.

— Nimic, doar că nu cred că am să mă mărit vreodată. Sint fericită, așa cum sint și țin prea mult la libertatea mea, ca să renunț la ea, pentru un oarecare de pe pămînt.

— Eu știu ce are să se întîmple! întrerupse Laurie. Așa gîndești tu acuma, dar va veni o vreme, cînd ai să ții la cineva și ai să-l iubești ca o nebună și ai să trăiești și ai să mori pentru el. De asta sint sigur, fiindcă așa e firea ta, și eu am să stau de o parte, să privesc“.

Și băiatul deznădăjduit își trînti pălăria la pămînt, cu un gest care ar fi părut comic, dacă pe figura lui nu era întipărită durerea.

— Da, am să mor și am să trăiesc pentru el, dacă mă va face să-l iubesc în ciuda voinței mele, și tu fă ce-i ști, strigă Jo, pierzîndu-și răbdarea cu bietul Teddy. Am făcut ce am putut, dar tu nu vrei să asculți. E egoist din partea ta să-mi ceri ceea ce nu pot să-ți dau. Am să țin întotdeauna foarte mult la tine și ar fi bine să înțelegi lucrul acesta, așa, să știi.

Cuvintele acestea fură ca o scinteie la un butoi de pulbere. Laurie se uită la ea cu o privire rătăcită, apoi îi întorse brusc spatele, zicînd pe un ton amenințator:

— Are să-ți pară rău într-o zi, Jo!

— Unde te duci? se sperie ea, cînd îi văzu privirea.

— La dracu! răspunse el cu furia deznădăjduită.

O clipă lui Jo i se păru că inima ei a încetat de a mai bate, cînd îl văzu pornind în goană, pe povîrniș, spre rîu; dar trebuie să fie la grea ananghie un tinăr, ca să se omoare, și Laurie nu era un om slab, care se pierde după prima izbindă. O forță oarbă îl

atrăgea spre riu, dar nu se azvirli în apă, ci își aruncă pălăria și haina în barcă și începu să vislească din toate puterile, înaintînd mai lute decît la multe întreceri la care luase parte. Jo răsufală adînc și-și descleștă pumnii, urmărind cu ochii pe bietul băiat, care căuta să-și înăbușe durerea sufletească, obosindu-și corpul.

— Asta are să-i facă bine și are să vină acasă așa de pocăit, că n-am să îndrăznesc să dau ochii cu el.

Și mergînd încet spre casă, abătută, de parcă ar fi ucis o ființă nevinovată și ar fi îngropat-o sub frunze, Jo își zise:

Acum trebuie să mă duc la domnul Laurence, să-l rog să fie foarte îngăduitor cu băiatul meu. Ce rău îmi pare, că n-o iubește pe Beth! Poate, cine știe... dar cred că m-am înșelat în privința ei. O, Doamne, cum le-o fi plăcînd fetelor să aibă mai mulți iubiți și să-i refuze. Eu găsesc că e îngrozitor.

Gîndindu-se că numai ea poate arăta cum s-a petrecut lucrurile, se duse drept la domnul Laurence, îi spuse cu curaj toată povestea și apoi izbucni în lacrimi, așa de nenorocită, că nu-i poate împărtăși dragostea, că bătrînul, deși foarte dezamăgit, nu-i făcu nici un reproș. Nu-și putea închipui cum de nu-l iubește o fată pe Laurie. Spera, totuși, că ea se va răzgîndi în curînd, deși știa, mai bine decît Jo, că iubirea cu sila nu e bună, și așa clătîna trist din cap și hotări să-l ferească de rău pe băiatul lui, căci cuvintele violente de despărțire pe care le rostise Laurie, îl nelinișteau mai mult decît voia s-o arate.

Cînd Laurie veni acasă, mort de oboseală, dar potolit, bunicul lui se prelăcu că nu știe nimic de cele întîmplate. Dar cînd rămaseră singuri în amurg — ceasul care le plăcea așa de mult altădată — îi veni greu bătrînului să se plimbe prin casă, cu minile la spate și mai greu încă tinărului să asculte iar laudele pentru silința din anul trecut, care acum i se părea muncă zadarnică. Și cînd nu mai putu să îndure, Laurie se așeză la pian și începu să cînte. Ferestrele erau deschise și Jo, plimbîndu-se prin grădina cu sora ei, numai acum înțelese ea muzica mai bine decît sora ei, căci cînta „*Patetica*“, așa cum n-o mai cîntase el niciodată.

— E foarte frumos, nimic de zis, dar e prea trist, mă face să plîng. Cîntă ceva mai real, băiete, zise domnul Laurence, a cărui inimă bună era plină de dragoste pentru nepotul său dar nu știa cum să i-o arate.

Laurie începu cu brio, o melodie veselă, cîntă cu furie cîteva minute și ar fi continuat pînă la urmă, dacă n-ar fi auzit, într-o pauză, vocea doamnei March:

— Jo, dragă, vino în casă, am nevoie de tine.

Tocmai ce ar fi vrut să spună și Laurie, dar cu un alt înțeles! Cu urechea la ce se vorbea afară, își pierdu șirul și cîntecul se

termină cu un acord frînt, iar pianistul plecă capul tăcut, în întineric.

— Asta nu pot să îndur, mormăi bătrînul.

Se sculă și bîjbîi prin cameră spre pian, îi puse miinile pe umeri și zise blind:

— Știu, băiatul meu, știu tot.

Un moment, Laurie nu răspunse nimic, apoi întrebă pe un ton brusc:

— Cine ți-a spus?

— Chiar Jo.

— Atunci nu mai e nici o nădejde.

Dădu la o parte miinile bătrînului cu o mișcare nervoasă, căci, deși îi era recunoscător pentru înțelegerea pe care i-o arăta, mîndria lui de bărbat nu putea suporta mila unui alt bărbat.

— Nu tocmai! Vreau să stăm puțin de vorbă și pe urmă poți să spui, că nu mai e nici o nădejde, zise domnul Laurence cu o blindețe neobișnuită. Cred că nu ții să rămii aici?

— N-am de gînd să fug de o fată. Jo nu poate să mă împiedice s-o văd și am să mă uit la ea, cît îmi place, îl sfidă Laurie.

— Dacă ești un bărbat, așa cum te cred eu, n-ai să faci asta. Mi-a părut și mie foarte rău, dar fata nu poate schimba hotărîrea, și cel mai bun lucru pe care-l poți face e să pleci undeva, departe. Unde ai vrea să mergi?

— Oriunde. N-are nici o importanță.

Laurie se ridică cu un rîs nepăsător, care-l durea pe bune.

— Laurie, băiatul meu, trebuie să suporti durerea bărbătește și să nu faci ceva nesocotit. De ce nu te duci în străinătate, cum plănuiești?

— Nu pot.

— Bine, dar țineai așa de mult la călătoria asta și-ți făgăduisem că am să te las s-o faci, după ce ai să termini facultatea.

— Da, dar n-aveam de gînd să plec singur.

Și Laurie începu să se plimbe nervos prin cameră, cu o privire pe care era bine că n-o vedea bunicul lui.

— Dar nu-ți pretind să pleci singur. Există un om care ar fi gata să plece cu tine și pînă la capătul pămîntului.

— Cine mă rog, și Laurie ridică brusc capul.

— Eu insumi.

Băiatul veni spre el cu mîna întinsă și zise cu voce răgușită.

— Iartă-mă, sînt un egoist fără pereche dar... știi... bunicule...

— Ei, Doamne, cum să nu știu, am trecut eu prin situații de astea, o dată, pe cînd eram și eu tînăr, și a doua oară cu bietul tatăl tău. Ia stai lîngă mine, dragul meu, și ascultă ce am pus la

cale, zise domnul Laurence, ținîndul de mîini pe băiat, de parcă ar fi temut să nu-i scape, cum făcuse tatăl lui pe vremuri.

— Bine bunicule! Cum dorești dumneata.

Și Laurie ascultă, fără nici o dispoziție.

— Afacerile mele din Londra trebuie supravegheate mai deaproape, și la început mi gindeam să te pun pe tine acolo; dar sînt lucruri pe care le pot face mai bine eu, iar treburile de aici le las în seama lui Brooke. Tovarășii mei fac aproape tot. Eu mai rămîn, doar pînă îmi iei locul, așa că pot pleca oricînd.

— Dar nu-ți place să călătorești și nu pot să-ți pretind să vii cu mine, la vîrsta dumitale, începu Laurie care îi era recunoscător pentru sacrificiul pe care-l făcea, dar ar fi preferat să plece singur.

Bătrînul înțelese foarte bine ce voia el și tocmai pentru aceasta lînea să meargă. Își dădea seama că nu e bine să-l lase pe nepotul lui să-și facă de cap, în dispoziția în care se găsea. Și astfel, renunțînd la înlesnirile pe care i le oferea viața de acasă, zise cu convingere.

— Ei, Doamne, doar nu sînt chiar așa de bătrîn. Mă bucur că mai pot schimba puțin mediul în care trăiesc. Și apoi o călătorie în ziua de azi e o plăcere. Stai în tren, tot așa de comod ca pe un scaun.

O mișcare a lui Laurie îl făcu să înțeleagă că scaunul lui nu e tocmai comod sau că nu prea era încîntat de planul lui și bătrînul se grăbi să adauge.

— Nu vreau să-ți fiu o povară. Merg, numai pentru că îmi închipui că ai să te simți mai bine, decît dacă aș rămîne acasă. N-am intenția să bat drumurile cu tine. Tu ai să te duci unde-ți place să te distrezi cum vrei și eu la fel. Am prieteni la Londra, la Paris, și mi-ar face plăcere să-i văd, iar în vremea asta, tu te plimbi prin Italia, Germania, Elveția sau în alte părți, să auzi muzică, să vezi tablouri, să admiri colțuri frumoase din natură, cît îți poștește inima.

Dar tocmai în acest moment, Laurie avea impresia că inima îi e frîntă de durere și că lumea nu e decît un pustiu fără sfîrșit, însă la auzul unor anumite vorbe pe care bătrînul le pusese cu ștreenie, în ultima lui frază, inima lui frîntă tresări și o oază de verdeață se ivi în pustiu acela fără sfîrșit. Oftă și zise cu indiferență:

— Cum vrei dumneata, așa să fie. De altfel n-are nici o importanță unde merg și ce fac.

— Ba pentru mine are, ține minte asta, dragul meu. Îți dau deplină libertate, dar sînt încredințat că o vei folosi, ca să-ți îmbogățească sufletul și mintea. Făgăduiește-mi, Laurie.

— Îți făgăduiesc tot ce vrei!

„Bun!“, se gîndi bătrînul. „Acuma nu-ți pasă, dar poate într-o bună zi, făgăduiala asta te va împiedica să faci o prostie, sau nu cunosc eu bine oamenii“.

Fiind un om întreprinzător, domnul Laurence bătu fierul, cit era cald, și, înainte ca băiatul să se trezească din amorțeală și să se răzvrătească, era deja pe drum. În tot timpul pregătirilor de plecare, Laurie se purta întocmai cum se poartă toți tinerii care sînt într-o situație asemănătoare. Avea toane, era nervos, sau rămînea ore întregi pe gînduri. Își pierdu pofta de mîncare, nu se mai îmbrăca cu grijă, ca altădată, și cînta toată ziua la pian, cu furie. Evita pe Jo, dar se mingîia, urmărind-o de la fereastră, cu niște ochi cu cearcăne și cu o față trasă, care chinuia pe Jo noaptea în somn și o apăsa pe suflet ziua, făcînd-o să se simtă vinovată. Spre deosebire de alți oameni care suferă, el nu vorbea niciodată de dragostea sa neîmpărtășită. Laurie nu permitea nimănui, nici chiar doamnei March, să încerce să-l mingîie. În anumite privințe, asta era o ușurare pentru prieteni, dar trecură greu săptămînile, pînă la plecarea lui, și toată lumea se bucură că „bietul băiat pleacă pe alte meleaguri, să-și uite durerea și să se întoarcă acasă fericit“. El dădu din cap zîmbind de vorbele copilăroase, dar nu zise nimic, cu aerul superior al unui om care știe că credința pe care o poartă lui Jo, ca și iubirea lui, sînt neclintite.

Cînd veni clipa despărțirii, el se prefăcu că e vesel, ca să ascundă anumite emoții, care l-ar fi dat de gol. Veselia aceasta nu înșelă pe nimeni, totuși toți avură aerul că-l cred, și totul merse strună, pînă cînd îl sărută doamna March, șoptindu-i vorbe pline de dragoste părintească. Atunci, simțind că nu se mai poate stăpîni, îi îmbrățișă pe toți repede, fără să uite pe Hannah, care plîngea, apoi o porni în goană pe scară, ca și cum de graba cu care fugea ar atîrna viața lui. Jo îl urmă cîțiva pași, să-i facă semn cu mîna, dacă se întoarce. El se întoarce, urcă înapoi scările, îi înconjură mijlocul cu brațele și se uită la ea cu o privire rugătoare, care o mișcă pe Jo:

— N-ai putea să mă iubești, Jo?

— Teddy dragă, aș vrea să pot!

Asta fu tot, apoi Laurie își lăsă brațele în jos și zise:

— Bine, nu-i nimic!

Și plecă, fără a mai rosti o vorbă. Ah! dar nu era deloc bine și lui Jo îi părea rău că se despart astfel, căci, în vreme ce capul cel creț se odihni un moment pe brațul ei se simți îndurerată, de parcă ar fi înjunghiat pe cel mai drag prieten al ei și, cînd o părăsi, fără să se mai uite înapoi, înțelese că băiatul Laurie nu se va mai întoarce niciodată.

CAP. XIII

TAINA LUI BETH

Cînd Jo se întoarse acasă, în primăvara aceea, o izbi schimbarea pe care o văzuse la Beth. Nimeni nu părea să-și dea seama că s-a petrecut vreo schimbare, pentru că o vedea zilnic și transformarea se făcuse pe nesimțite. Dar ochii lui Jo o prinseră imediat și parcă i se puse o greutate pe inimă, cînd cercetă neliniștită fața sorei ei. Nu era mai palidă, doar puțin mai slabă decît în toamnă, totuși avea o privire ciudată, ca și cum ființa ei nemuritoare s-ar topi încetul cu încetul și sufletul ar transpărea prin pielea ei străvezie, dîndu-i o frumusețe de nedescris, care te mișcă pînă la lacrimi. Jo băgă de seamă acest lucru, dar nu zise nimic la început și curînd prima impresie își pierdu din tărie, căci Beth părea fericită și toți erau siguri că se simte mai bine. Prinsă de alte griji, Jo uită cîtva timp, de teama ei.

Dar, după ce plecă Laurie și se întoarse iar pacea în casă, neliniștea ei vagă reveni și începu s-o chinuiască. Își mărturisise păcatele și fusese iertată, cînd însă le arătă economiile ei și o îndemnă pe Beth să se ducă la munte, ea îi mulțumi din toată inima, dar se rugă să n-o trimită așa de departe de casă. Poate mai bine să se ducă tot la mare și cum bunica nu-și putea părăsi nepoțelii, Jo întovărăși pe Beth într-un orașel liniștit, unde Beth putea sta toată ziua în aer liber și unde vîntul sărat îi pune puțină culoare în obraji ei palizi.

Nu venea lume mondenă acolo, dar chiar printre oamenii cumsecade din orașel fetele legară puține prietenii, preferînd să trăiască una pentru cealaltă. Beth era prea timidă, ca să se simtă bine între mulți oameni, și Jo prea prinsă de grija sorei ei, ca să se mai uite la altcineva, și astfel ele se plimbau și stăteau mereu împreună, fără să-și dea seama de interesul pe care-l trezeau în cei din jurul lor, care urmăreau cu o privire plină de simpatie pe fata cea voinică mereu lingă sora ei slăbuță, ca și cum s-ar fi simțit instinctiv că despărțirea de totdeauna nu-i departe.

O simțea totuși, dar nu vorbeau niciodată de ea, căci există descori, chiar între oamenii care se iubesc foarte mult, un fel de rezervă, peste care e greu să treci. Jo avea impresia că se pusese un vîl între inima ei și aceea a lui Beth, dar cînd întindea mîna, să-l ridice, își zicea că nu îi e dat ei să rupă această tăcere și aștepta să vorbească Beth. Se mira și totuși îi părea bine că părinții ei nu par să observe nimic și în timpul săptămînilor liniștite, cînd văzu așa de bine acea umbră, nu pomeni nimic de ea celor de acasă, zicîndu-și că vor înțelege singuri, cînd vor vedea, la întoarcere, că Beth nu arată mai bine. Se mai întreba, dacă sora

ei își dă seama de cruda realitate și ce gânduri îi vor fi trecind prin minte, în lungile ore, cînd sta întinsă pe stîncă fierbinte, cu capul în poala ei, în vreme ce vîntul sufla peste ea, aducîndu-i sănătate, și valurile mării îi cîntau la picioarele ei.

Într-o bună zi, Beth îi spuse. Jo credea că adormise, așa de liniștită stătea, și, punînd de o parte cartea, se uită lung la ea îndurerată, încercînd să întrezărească vreo rază de speranță pe fața trasă a lui Beth. Dar obrazii ei erau tot așa de palizi și de străvezii și miinile slăbite abia mai aveau putere să ție scoicile roze, pe care le culeseseră, și atunci înțelese mai bine ca oricînd că Beth se îndepărtează de ea pe nesimțite și Jo strînse și mai tare la pieptul ei comoara ei scumpă. Un moment, i se împăienjeniră ochii de lacrimi și cînd i se limpezise iar, Beth se uita la ea cu multă dragoste și zise încet:

— Jo, dragă, îmi pare bine că ai înțeles. Am încercat să-ți spun, dar n-am putut.

Jo nu răspunse nimic, ci-și lipi doar obrazul de al sorei ei și nu mai plînsese. Cînd era foarte mișcată, Jo nu plîngea niciodată. Beth o mîngîie și o sărută și-i șopti în ureche cuvinte de încurajare.

— Eu am înțeles asta de multă vreme, și acum m-am obișnuit cu gîndul că voi pleca de lingă voi. Încearcă să vezi și tu lucrurile la fel și nu mai fii necăjită, pentru că așa e mai bine, zău. Jo dragă, crede-mă.

— De aceea erai așa de tristă toamna trecută, Beth? Ai înțeles de pe atunci și ai ținut toate gîndurile astea negre, pentru tine atîta vreme?, întrebă Jo, care nu voia să se înșele singură zicîndu-și că Beth e mai bine, dar bucuroasă că durerea ei n-avea nici o legătură cu Laurie.

— Da! De atunci am încetat să mai sper, dar nu voiam să cred că asta e realitatea. Îmi ziceam că e poate o închipuire bolnavă de a mea și n-am vrut să vă mai tulbur liniștea. Dar, cînd v-am văzut pe toți așa de sănătoși și zdraveni, mi-a fost foarte greu să înțeleg că eu nu voi fi niciodată la fel cu voi, și atunci m-am simțit foarte nenorocită.

— O, Beth, de ce n-ai venit să-mi spui mie? De ce nu m-ai lăsat să-ți împărtășesc suferința și ai îndurat-o singură? Poate că eu te-aș fi mîngîiat și te-aș fi ajutat.

Și Jo o certă cu blîndețe, stringîndu-i-se inima, la gîndul că Beth cea liniștită avusese să ducă singură o luptă așa de grea, după care, învinsă, își luase rămas bun de la sănătate, de la iubire și de la viață și-și purta în spate crucea, cu atîta resemnare.

— Nu știu, poate că am făcut rău, dar nu eram sigură. Nimeni nu zicea nimic și credeam că eu greșesc. Ar fi fost urît din partea mea să vă înspăimînt pe toți, cînd mămica era așa de îngrijorată

de Meg, Amy era departe și tu râreai așa de fericită cu Laurie, cel puțin așa îmi închipuiam eu pe atunci.

— Și eu, care credeam că tu iubești pe Laurie și am plecat de acasă, tocmai pentru că eu nu-l puteam iubi, strigă Jo încântată că poate spune acum tot adevărul.

Beth făcu niște ochi așa de mirați, că Jo zîmbi cu toată durerea și zise apoi cu voce dulce:

— Atunci tu nu l-ai iubit, scumpa mea? Și eu care mi te închipuiam îndrăgostită de el!

— Vai, Jo! Cum aș fi putut să fac una ca asta, cînd el ținea așa de mult la tine? exclamă Beth cu o nevinovăție de copil. Mi-e foarte drag, e așa de bun cu mine, cum să nu-mi fie drag? Dar el n-o să fie pentru mine niciodată mai mult decît un frate. Și sper că va fi într-adevăr într-o zi (în sensul propriu al cuvîntului).

— Nu prin mine, zise Jo hotărîtă. S-o ia pe Amy, dacă vrea. Cred că s-ar potrivi foarte bine împreună, dar mie nu mi-e gîndul acum la așa ceva. Nu-mi pasă de nimeni, decît de tine Beth, și tu *trebuie* să te faci bine.

— Oh, aș vrea și eu, așa de mult! Încerc, dar în fiecare zi pierd cîte puțin din greutate, pe care simt că n-o voi mai recîștiga niciodată. Știi, Jo, e ca refluxul. Se duce încet, dar nu-l poți opri.

— *Trebuie* să-l opresc, nu vreau să te duci așa de curînd, ai numai nouăsprezece ani. Ești prea tinărară, Beth! Nu te las să pleci de lingă noi. Am să muncesc, am să mă rog, am să lupt din toate puterile și am să te țin în ciuda tuturor legilor firii. Dumnezeu nu poate să fie așa de crud, ca să mi-te ia, strigă biata Jo, răzvrătindu-se, căci ea nu era din fire evlavioasă și resemnată ca Beth.

Oamenii simpli și modești vorbesc rareori de credința lor. O dovedesc mai mult prin fapte decît prin cuvinte și aceasta are mai multă putere asupra semenilor lor, decît o morală plicticoasă sau unele protestări. Beth nu putea să explice în ce fel credința ei îi dă răbdarea și curajul să renunțe la viață și să aștepte în liniște moartea. Ca un copil increzător, ea nu punea întrebări, ci lăsa totul în seama lui Dumnezeu și a naturii, tatăl și mama noastră a tuturor, înțelegînd că numai ei îi puteau întări mintea și sufletul pentru viața aceasta, ca și pentru cea care va veni. N-o mustra pe Jo cu discursuri pretențioase, ci o iubea și mai mult pentru dragostea ei pasionată și se agăța și mai tare de această iubire omenească, de care Tatăl nostru cel din ceruri nu vrea să fim lipsiți, căci aceasta ne apropie și mai mult de El. Beth nu putea să spună: „Îmi pare bine, că mă duc“, pentru că ținea la viață. Putea doar să suspine cu durere: „Am să încerc să nu-mi pară rău“, ținîndu-se strîns de Jo, cînd primul val de amărăciune al acestei mari dureri se sparse asupra celor două fete.

Într-un târziu, Beth zise cu seninătatea ei de totdeauna:

— Ai să le spui, cînd ne întoarcem acasă?

— Cred că o să vadă ei singuri, oftă Jo, fiindcă acum i se părea că Beth se schimbă, pe zi ce trece.

— Poate că nu. Am auzit că oamenii care iubesc sînt orbi. Dacă nu văd singuri le spui tu, te rog. Nu vreau taine acasă și e mai bine să-i pregătim sufletește. Meg are pe John și copiii ei, care s-o mîngîie, iar tu ai să stai lîngă tata și mama și ai să-i mîngii. Nu e așa, Jo?

— Dacă o să pot! Dar, Beth, eu nu mă las încă. Îmi zic că e totuși o închipuire bolnavă de a ta și nu o dureroasă realitate, zise Jo, încercînd să pară veselă.

Beth rămase un moment pe gînduri și apoi zise în felul ei, liniștit:

— Vezi tu, Jo, nu știu cum să spun, dar am să încerc să vorbesc limpede, fiindcă ești tu lîngă mine. Vreau să spun asta: că eu am avut așa, un fel de presimțire că mie nu mi-e dat să trăiesc mult. Eu n-am fost ca voi toate, n-am făcut niciodată planuri pentru viitor, nu m-am gîndit niciodată să mă mărit ca voi. Eu eram doar Beth, o fetiță mică și prostuță, care nu-i bună decît să robotească prin casă. N-am vrut să plec niciodată departe de casă și partea grea o să fie acum despărțirea de voi toți. Nu mi-e frică, dar simt că are să-mi fie dor de voi și în cer.

Cîteva minute, Jo nu putu vorbi și nu se mai auzi decît șuieratul vîntului și plescăitul valurilor pe țărm. Un pescăruș trecu ca o săgeată pe lîngă ele, cu pieptul argintiu strălucind în soare ca o piatră nestemată. Beth îl urmări cu privirea, pînă se pierdu în zare și ochi ei erau plini de tristețe. O păsărică cenușie de mare, veni tacticos pe plaje, aruncînd din cînd în cînd priviri cu coada ochiului. Se opri la cîțiva pași de Beth, o măsură cu ochi prietenoși și apoi se așeză pe o piatră fierbinte, să-și curețe penele umede, ca la ea acasă. Beth zîmbi, simțindu-se atît de apropiată de acea ființă plăpîndă și gîndindu-se că viața de aici are totuși multe lucruri frumoase.

— Păsărică mică și dulce! Ia uite, Jo, ce blindă e. Îmi place mai mult de cît pescărușul. Nu e așa de sălbatică și de mîndră ca el, ci pare o ființă fericită și plină de încredere în celelalte făpturi ale firii. Vara trecută ziceam că sînt păsărelele mele și mama spunea că seamănă cu mine, tot cu rochiță cenușie ca a mea și mereu grăbite cu treburi pe țărm, ciripind într-una cîntecul lor de mulțumire. Tu te simți bine numai în vînt și în furtună și zbori departe de tot pe mare. Meg e turturica și Amy e ciocirlia care încearcă să se înalțe în nori, sus, cît mai sus, dar recade iar în cuibul ei. Draga de ea! E așa de ambițioasă, dar are suflet bun și

oricît de sus s-ar ridica, nu-și uită niciodată casa părintească. Sper s-o mai văd, dar mai e așa mult, pînă să se întoarcă.

— Vine înapoi la primăvară și tu trebuie s-o primești buclătată și roșie în obraz, ca pe vremuri, înapu Jo, simțind ce mult se schimbase felul de a vorbi al lui Beth.

Parcă gîndea cu voce tare, fără nici o greutate, cum nu i se mai întimplase lui Beth, fetiță timidă.

— Jo dragă, nu mai spera, e în zadar. Să fim mulțumite, cît mai stăm împreună și să nu ne plingem, pentru că eu nu sufăr și mă voi duce încet, încet, pe nesimțite, ca apa mării, dar tu trebuie să m-ajuti.

Jo se plecă și-i sărută fața senină și, în acea sărutate tăcută, se dăruie cu trup și suflet lui Beth.

Cînd ajunsese acasă, obosită de călătorie, Beth se puse imediat la pat, zicînd că e așa de fericită că s-a întors acasă și, cînd Jo se coborî în sufragerie, înțelese că nu mai e nevoie să dezvăluie prin cuvinte taina lui Beth, căci părinții o știau. Tatăl ei stătea în picioare, cu capul rezemat de marmura rece a căminului, iar mama ei își deschise larg brațele și Jo se repezi și o luă de gît, mîngiind-o fără vorbe.

CAP. XIV

IMPRESII NOI

La ora trei după-amiază, toată lumea elegantă din Nisa iese să se plimbe pe „Promenade des Anglais“, un drum lung tivit cu palmieri și mărginit de o parte de mare, de alta de un șir lung de hoteluri și vile, de unde se zăresc, în depărtare, pe dealuri, grădini întregi de portocali. Multe nații, multe limbi și multe costume se încrucișează pe această fișie de pămînt și într-o zi plină de soare, ți se înfățișează ochilor un spectacol multicolor, vesel, ca de carnaval. Pretutîndeni, englezi țepeni, francezi vioi, nemți roșcovani, spanioli frumoși, ruși urîți, evrei umili, americani siguri de ei, toți se plimbă fără grabă, ori șed pe terasele cafenelelor, discutînd știrile sau criticînd ultima celebritate care a sosit în oraș. Ristori sau Dickens, Victor Emanuel sau regina insulelor Sandwich. Echipajele sînt tot așa de variate ca și oamenii și sînt obiectul curiozității tuturor, mai ales trăsăturile joase trase de cai iuți de munte, cu lachei pitici la spate, pe care le mină doamnele ce-și prind la briu fileuri de culori vesele, care să le țină volanele strînse.

Pe aici se plimă agale, cu mâinile la spate, un tânăr înalt și oacheș, cu o privire pierdută. După înfățișare ai fi zis că e italian, după îmbrăcăminte, englez, și după aerul lui sigur de el, american. Femeile întorceau capul după el și tinerii eleganți în haine de catifea neagră, cu cravate roz, cu mănuși bufante și cu lămiiță la butonieră, dădeau din umeri, dar îi invidiau statufa și portul. Erau multe fete frumoase pe stradă, dar el nu le băga în seamă; doar din cînd în cînd se uita mai cu atenție la vreo fată blondă sau îmbrăcată în albastru. Tânărul o luă apoi pe un drum lăturalnic și ajungînd la o răscruce, se opri, nehotărît, dacă să se ducă în grădina publică, să asculte muzica, sau să pornească pe țarm, înspre Dealul cetățuiei. Tropăitul unui căluț îl făcu să ridice repede capul. Pe drum venea în goană o trăsurică, cu o fată înăuntru. Fata era tină, blondă, și îmbrăcată în albastru. O privi un moment cu băgare de seamă, apoi se luminea la față și, făcîndu-i semn cu pălăria, dădu fuga spre ea.

— Laurie, tu ești? Credeam că nu mai vii! strigă Amy, strunind căluțul și întinzîndu-i apoi amîndouă mâinile, gest care o scandaliză pe o franțuzoaică ce era cu fiica ei pe drum, și mama își trase repede odrasla după ea, ca să nu ia exemplul de la „zăpăciții aștia de englezi“.

— Am întîrziat pe drum, dar îți făgăduiesc că o să petrec Crăciunul cu tine și am venit.

— Ce mai face bunicul tău? Cînd ai sosit? Unde stai?

— Foarte bine... aseară... la Chauvain. Am trecut pe la hotelul vostru, dar nu era nimeni acasă.

— Mon Dieu! Am atîtea să-ți spun! Nici nu știu de unde să încep. Suie-te în trăsură. Putem să stăm de vorbă în voie. Tocmai ieșisem să mă plimb și n-aveam tovarăș. Flo nu vrea să iasă, ca să fie bine diseară.

— Dar ce-i diseară? Un băl?

— Americanii de aici fac petrecerea de Crăciun la hotelul nostru. Vii și tu, nu-i așa? Unde mergem acum?

Și Laurie se așeză comod în trăsurică, cu spatele rezemat de spetează și-și încrucișă brațele. Amy nu protestă, fiindcă îi plăcea să mîne și apoi biciușca și friul albastru făceau un efect de toată frumusețea pe spatele alb al cătelului.

— Mergem întîi la bancă, să-mi iau scrisorile și pe urmă la Dealul cetățuiei. E o vedere minunată de sus și-mi place să dau de mîncare la păuni. Ai mai fost vreodată pe acolo?

— Da, de mult, dar nu mă supără să mai merg o dată.

— Acuma povestește-mi ce-ai mai făcut. Nu mai știu nimic de tine, de cînd ne-a scris bunicul tău că te așteaptă la Berlin.

— Da, am stat o lună acolo și pe urmă m-am dus să-l întilnesc la Paris, unde se stabilise pe timpul iernii. Are mulți prieteni acolo și se simte bine, iar eu sînt mereu pe drumuri.

— Mă bucur că ai ajuns la o înțelegere, zise Amy care simțea că e ceva care nu merge la Laurie, dar nu putea să spună ce.

— Da, vezi, lui nu-i place să călătorească, iar mie nu-mi place să stau pe loc, pe cînd așa, fiecare face ce-i place. Mare parte din timp eu stau cu el să-i povestesc aventurile mele — ceea ce îl încîntă, pentru că îi aduce aminte de tinerețe — iar eu sînt mulțumit, pentru că am pe cineva, care să mă primească cu brațele deschise, de cîte ori mă întorc din rătăcirile mele. Murdar cartier! spuse el, strîmbînd din nas, cînd ajunseră în partea veche a orașului.

— Dar murdăria asta nu mă supără, pentru că e pitorească. Rîul și dealurile sînt splendide și străzile astea strimte și întortocheate, pe care le întrezărești din cînd în cînd, sînt o minune. Acuma trebuie să așteptăm să treacă procesiunea. Se duce la biserica Sf. Ioan.

În timp ce Laurie privea cu un aer indiferent procesiunea de preoți care înainta sub baldachin, de călugărițe în văluri albe cu luminări aprinse în mină și de frați îmbrăcați în albastru intonînd imnuri, Amy îl privea pe el. Se simțea intimidată de prezența lui, fiindcă îl găsea schimbat, și în bărbatul posomorît de lingă ea nu mai recunoștea pe băiatul plin de viață, de altădată. Ce e drept, era mai frumos ca oricînd și arăta foarte bine, dar acum, că-i trecuse bucuria de a o fi revăzut, părea obosit și fără chef. Nu se putea zice că e bolnav sau nenorocit, dar parcă îmbătrînise și se făcuse mult mai serios decît te-ai fi așteptat la un om de vîrsta lui. Amy nu putea ști care era cauza acestei schimbări și nu îndrăznea să-l întrebe și, cînd procesiunea se îndepărtă spre Podul Paglioni și se făcu apoi nevăzută în biserică, ea atînsese ușor căluțul cu sfîrcul biciuștii, clătînînd din cap și porniră mai departe.

— *Que pensez-vous?* întrebă ea, arătîndu-și cunoștințele de limbă franceză, la care făcuse progrese, de cînd se găsea în străinătate, în cantitate dacă nu în calitate.

— Cred că „*Mademoiselle*” și-a întrebuițat bine timpul și că rezultatul e încîntător.

Și Laurie făcu o plecăciune, cu mîna la inimă și cu o privire de admirație.

Amy se înroși de plăcere și totuși complimentul n-o mulțumi cum o mulțumeau laudele mai puțin pretențioase pe care i le făcea acasă, pe vremuri, cînd, la zile mari, se învîrtea în jurul ei și apoi îi spunea că e „frumoasă de pică”, cu un zîmbet natural, mîngîind-o ușor pe cap. Tonul cu care-i vorbise acuma nu-i plăcea.

Nu era chiar „blasé“, dar părea indiferent, în ciuda privirii în care o învăluise.

„Dacă și mai tirziu va fi așa, așa fi preferat să rămână toată viața un băiat mic“, se gândi ea nesimțindu-se bine, fără să știe de ce și oarecum dezamăgită, dar încercînd totuși să pară veselă și la largul ei.

La Avigdor găsi scrisorile ei dragi de acasă și, trecînd friul lui Laurie, le citi cu lăcomie, în vreme ce înaintau încet pe drumul care urca șerpuiind între garduri verzi, unde trandafirii erau în floare, ca în iunie.

— Mama îmi scrie că Beth se simte rău. Mă gîndesc de multe ori că ar trebui să mă întorc acasă, dar toată lumea îmi spune să rămîn, și eu rămîn, pentru că nu știu dacă voi mai apuca vreodată acest prilej, zise Amy, întorcînd grav paginile scrisorii.

— Cred că e mai bine așa; acasă tot n-ai putea să faci nimic și e o mare mîngiere pentru ei să știe că tu ești aici, sănătoasă și fericită și că te distrezi așa de bine, draga mea.

Zicînd acestea, Laurie se trase mai aproape și Amy se simți mulțumită, căci privirea, gestul și acea alinare ca de frate, „draga mea“, păreau s-o încredințeze că, dacă se va găsi vreodată într-o mare supărare, nu se va simți singură, într-o țară străină. Ea rise și-i arătă o schiță reprezentînd pe Jo în uniformă de scriitoare, cu moțul drept pe vârful bonetei, iar din gură îi ieșeau vorbele: „Geniul arde!“

Laurie zîmbi, o luă și o băgă în buzunar, „ca să n-o ia vîntul“, și apoi ascultă cu interes scrisoarea vioaie pe care i-o citi Amy.

— Asta e un adevărat Crăciun. De dimineață daruri, după-masă scrisori și întîlnirea cu tine și seara petrecere, zise Amy, cînd se opri la ruinele vechii cetăți, și un cîrd de păuni minunați se strînse în jurul lor, așteptînd să li se dea de mîncare.

În timp ce Amy stătea rîzînd pe o piatră și arunca fărămituri păsărilor Laurie o privi, așa cum îl privise și ea pe el, curios să vadă ce schimbări aduseseră timpul și viața. Nu găsi nimic care să-l mire sau să-l dezamăgească. Dimpotrivă, nu putea să aibă decît cuvinte de admirație, căci, lăsînd la o parte anumite afectări în vorbire și în felul ei de a fi, Amy era tot așa de veselă și de grațioasă ca totdeauna, la care trebuie să adăugăm acel „ceva“ în îmbrăcăminte și în port, pe care-l numim eleganță. Căpătase mai mult „aplomb“, de cînd se plimba printre atîția oameni necunoscuți, ceea ce o făcea să pară femeie de lume, mai mult decît era în realitate; dar vioiciunea ei impulsivă tot mai apărea din cînd în cînd, voința ei era tot așa de dîră și sinceritatea ei innăscută nu-și pierduse nimic din farmecul de totdeauna, în contact cu noua ei viață.

Laurie nu prinse chiar atât de multe lucruri, în vreme ce-o privea cum dă de mâncare la păuni, dar ceea ce văzu îl mulțumi și păstră în suflet multă vreme silueta unei fete zîmbitoare în lumina soarelui, care-i îndulcea albastrul rochiei și-i scotea în relief roșul obrazilor și strălucirea părului.

Cînd ajunseră sus, pe podișul de piatră de pe vîrfurile dealului, Amy îi făcu cu mina, în semn de bun venit, în colțul ei referat și-i zise, arătînd cu degetul:

— Mai știi Catedrala, Corso, pescarii trăgîndu-și plasa încărcată, drumul spre Villa Franca, turnul lui Schubert, tocmai jos, acolo, și mai presus de toate, punctul acela din depărtare, care zic unii că ar fi Corsica?

— Știu, nu s-au schimbat mult, de cînd le-am văzut eu ultima dată, răspunse el, fără entuziasm.

— Ce n-ar da Jo, să vadă insula aceea faimoasă! zise Amy, care se simțea bine dispusă și ar fi vrut să fie și el la fel.

— Da, cred!, fu tot ce răspunse el, dar încercă să vadă mai bine conturul insulei pe care o ființă mai puternică decît Napoleon o făcea să pară interesantă în ochii lui.

— Uită-te bine la insulă, de dragul lui Jo, și pe urmă vino și povestește-mi ce-ai mai făcut, de cînd nu ne-am mai văzut, zise Amy, pregătindu-se să stea de vorbă cu el, ca doi vechi prieteni.

Dar convorbirea nu fu prea însufleșită, căci, deși Laurie îi răspunse cu voie bună la toate întrebările, nu putu să afle decît că se plimbaseră prin toată Europa, și că ajunseseră pînă în Grecia. După ce pierdură astfel o oră, vorbind despre lucruri fără importanță, se întoarseră acasă. Laurie salută pe doamna Carrol și-i părăsi, făgăduindu-le că va veni la petrecere.

În seara aceea, Amy se hotărî să-l cucerească pe Laurie. Timpul și viața îi schimbaseră pe amîndoi și, acum, după o despărțire atât de lungă, vedea într-o altă lumină pe prietenul ei din copilărie, care nu mai era „băiatul nostru“, ci un bărbat frumos, fermecător. Amy știa unde-i stă puterea și o puse bine în valoare, cu îndeminarea și gustul care sînt o adevărată avere pentru o fată frumoasă, dar săracă.

Musulina și tulul erau ieftine la Nisa și Amy, urmînd moda engleză, așa de simplă la fete tinere, își făcea toalete incîntătoare, garnisindu-le cu flori proaspete sau cu cîte vreun lucru de nimic, care nu costa mult, dar era de efect. Cîteodată, artista era mai tare decît femeia și atunci Amy se lăsa dusă de farmecul unei pieptănături în stil antic, a unei draperii clasice, sau a unei atitudini ce atrage privirile. Dar, dragă Doamne, avem fiecare slăbiciunile noastre și le iertăm mai ușor pe ale celor tineri, care ne incîntă ochiul cu grația lor și ne înveslesc sufletul cu vanitățile lor nemeșteșugite.

— Țin să mă găsească bine și să le spună acasă, își zise Amy, punindu-și rochia veche de mătase albă a lui Flo și împodobind-o cu tul vaporos, în care umerii ei albi și capul e cu plete aurii făceau un efect încântător.

Părul și-l lăsa în voie pe umeri, după ce-și strîngea mai multe bucle într-un concii, la spate, ceea ce îi da un aer de „Hebe“.

— Nu se poartă așa, dar mie îmi stă bine. Nu vreau să mă fac o sperietoare, zise ea, cînd o sfătuiau să și-l încrețească sau să și-l împletească în coade, după cum cerea ultima modă.

Pentru că, n-avea podoabe destul de frumoase pentru această zi de sărbătoare, Amy își prinse volanele rochiei cu buchețele de azalee, iar pe lingă umeri, frunze delicate de vișă. Aducîndu-și aminte de pantofii pictați, își privi mulțumită sandalele de satin alb și se plimbă prin odaie, admirîndu-și singură picioarele.

„Mănușile și evantaiul merg de minune cu florile și „mouchoir“-ul cu dantelă veritabilă, pe care mi-l dă mătușa mă face chiar elegantă. Dacă aș avea doar un nas și o gură clasică, aș fi pe deplin fericită“, zise ea, privindu-se în oglindă cu un ochi critic la lumina sfeșnicelor pe care le ținea în mînă.

Cu toată această durere a ei de totdeauna, pășea veselă și grațioasă prin salonul cel lung. Amy nu alerga niciodată, căci fiind înaltă, găsea că aerul de Junonă o prinde mai bine, decît dacă ar fi făcut pe femeia sportivă și nostimă. Așteptînd pe Laurie, se așeză sub candelabrul care făcea să-i scînteieze părul și scotea în relief albul nepătat al rochiei; apoi se răzgîndi și se duse la celălalt capăt al camerei, parcă rușinată de vanitatea ei. Mai bine decît așa nici n-ar fi putut găsi, căci Laurie deschise ușa fără zgomot și Amy nu-l auzi intrînd și, cum stătea la fereastra îndepărtată, cu capul ei alb și fin ce se profila pe roșul perdelelor făcea tot atît efect cît o statuie bine plasată.

— Bună seara, Diana! zise Laurie, învăluind-o într-o privire încîntată care făcu plăcere lui Amy.

— Bună seara, Apollo! răspunse ea, zîbindu-i, căci și el părea foarte „débonnaire“ în seara aceea și la gîndul că va intra în sala de bal, la brațul unui bărbat așa de frumos, Amy compătimi din inimă pe cele patru domnișoare Davis, care erau așa de anoste și la care nu se uita nimeni.

— Uite florile! Mi-am adus aminte, că nu ți-a plăcut niciodată ceea ce Hannah numea „o sorcovă“ și le-am aranjat chiar eu cu mina mea, zise Laurie, întinzîndu-i un buchet mic, dar prezentat cu gust, într-un minier pe care ea-l dorea, de cîte ori trecea pe la vitrina magazinului Cardiglia.

— Ce drăguț ești! exclamă ea, plină de recunoștință. Dacă știam, ți-aș fi luat și eu ceva, deși nu cred că ar fi fost așa de frumos ca darul tău!

— Mulțumesc, dar asta nu e încă demn de tine, pentru că te-ai făcut foarte frumoasă, zise Laurie, în timp ce ea-și prindea brățara de argint.

— Te rog, Laurie!

— Credeam că-ți plac complimentele!

— La tine sună nenatural. Mă încînta mai mult felul tău franc de altădată.

— Mă bucur!

Și Laurie răsuflă ușurat, apoi își încheie mânușile, o întrebă dacă e dreaptă cravata lui, întocmai cum făceau, cînd ieșeau împreună la ceaiuri, acasă.

Musafiri ca acei adunați în lunga „*salle á manger*“, în seara aceea, nu poți să găsești decît în Europa. Americanii, foarte primitivi, își poftiseră toate cunoștințele din Nisa și, cum n-aveau nimic împotriva rangurilor de noblețe, pusese ră mîna pe cîteva și le aduseseră acolo, ca să dea mai multă strălucire petrecerii lor de Crăciun.

Un prinț rus binevoi să stea într-un colț de vorbă, timp de o oră, cu o doamnă cit toate zilele, îmbrăcată ca mama lui Hamlet, în rochie de catifea neagră și cu panglică brodată cu perle, sub bărbie. Un conte polonez, în vîrstă de optsprezece ani, se devotă trup și suflet doamnelor care-l găsiră „dulce și fîmecător“, și un neamț lat cit ușa, care venise numai pentru masă, se învîrtea de colo pînă colo, prin salon, să vadă ce se mai poate mîncă. Secretarul particular al baronului Rotschild, un evreu cu nasul borcînat și cu ghetе strîmte, zîmbea mîeros tuturor, ca și cum faima numelui stăpinului său s-ar fi resfrînt și asupra lui. Un francez voinic, care cunoștea pe împărat, venise să-și satisfacă pofta de dans, iar domna de Jones, o englezoaică în vîrstă, împodobe sala cu numai puțin de opt fete de-ale ei. Mai erau apoi americance sprintene, cu vocea pițigăiată, englezoaice frumoase, dar fără viață, și cîteva franțuzoaice simplu aranjate, dar nostime. Nu lipseau nici tinerii, veșnic călători, care se distrau fără grijă, în vreme ce mame de toate națiile, înșirate la perete, le zîmbeau binevoitoare, de cîte ori dansau cu fiicele lor.

Orice fată își poate închipui satisfacția lui Amy, cînd „apăru pe scenă“ la brațul lui Laurie. Știa că e frumoasă, era moartă după dans — într-o sală de bal se simțea ca la ea acasă — și îi plăcea să-și pună la încercare darul ei de a fermeca și de a cuceri oamenii. I se făcu milă de fetele Davis, care erau stîngace, anoste și fără cunoștințe — afară de un tată posomorît și de niște mătuși bătrîne, și posomorîte — și trecînd pe lîngă ele le salută prietenos. Acest gest pe de o parte arată rochia în toată splendoara ei, pe de alta le arată curiozitatea, să știe cine e tînărul distins, care o însoțea. Cînd se auziră primele măsuri de vals, Amy se aprînsе la

față, ochii îi scinteară și piciorul începu să bată tactul nerăbdător pe podea, fiindcă dansa bine și vrea să-i arate lui Laurie. Își închipuie deci oricine ce lovitură fu pentru ea să-l audă întrebînd-o pe un ton foarte calm:

— Ții să dansezi?

— Apoi, de obicei, asta se face la un bal!

Văzînd privirea ei mirată și oarecum nemulțumită, Laurie se grăbi să-și îndrepte greșeala, zicînd:

— Voiam să zic, primul dans. Îmi permiteți?

— Nu pot să-ți dau decît unul singur, dacă-l las de o parte pe conte. Dansează splendid, dar are să mă ierte, ținînd seamă că tu ești un prieten vechi, zise Amy, sperînd să-l impresioneze pe Laurie cu acest titlu și să-i arate că nu-i de glumit cu ea.

— Drăguț băiețel, dar cam scurt parcă să susțină pe

Acea fîcă a zeilor

Minunat de înaltă, minunat de mîndră

fu totuși singura satisfacție pe care o căpătă.

Grupul în care se găseau e era compus numai din englezi și Amy fu silită să danseze cotillionul foarte tacticos, dar abia ținîndu-se de neastîmpăr, simțînd că ar fi fost în stare să joace o tarantelă, fără să-și piardă răsuflarea. Laurie o cedă „băiețelului drăguț” și se duse să-și facă datoria față de Flo, fără s-o încredințeze pe Amy că va avea plăcerea să danseze vreun dans cu el. Această lipsă de prevedere fu pedepsită, cum se cuvine, căci ea se angajă imediat pînă la vremea mesei, hotărîtă însă să se înmoaie, dacă el dă vreun semn că se căiește. Îi arătă carnetul de bal, cu o satisfacție îndreptățită, cînd el veni agale spre ea, în loc să dea fuga, ca să-i ceară primul dans, o polcă săltăreață; dar regretele sale politicoase n-o impresionară deloc și cînd galopă nebunește cu contele, îl văzu pe Laurie stînd de vorb cu mătușa ei, ușurat că a scăpat de grijă.

Asta era prea de tot și Amy nici nu-l băgă în seamă multă vreme, adresîndu-i doar cîte un cuvînt între două dansuri, cînd venea la doamna Carrol să-i ceară un ac sau să se odihnească pentru o clipă. Totuși, supărarea îi făcu bine, căci o ascunse sub o față zîmbitoare și păru mai veselă și mai plină de vervă decît oricînd. Laurie o urmărea încîntat cu privirea, fiindcă ea nu țopăia, nici nu se strîmba, ci se mișca cu grație, cu multă viață, făcînd ca dansul să fie o adevărată plăcere pentru partener. Se apucă astfel s-o studieze din acest nou punct de vedere și, după scurt timp, ajunse la concluzia că „mica Amy va deveni o femeie încîntătoare”.

Era o petrecere foarte însuflețită, căci curind toată lumea fu prinsă în acest vârtej de veselie. Cei din orchestră sunau cu poftă din trompetă, băteau toba și scîrțiau la vioară. Fiecare dansa cu cine putea și cei care nu se pricepeau, admirau cu plăcere pe ceilalți. Se întunecase atmosfera cu atitea reprezentante ale familiei Davis, iar fetele Jones săreau prin sală ca o turmă de girafe. Secretarul, cu faima stăpînului tipărită pe frunte, trecea prin salon ca un bolid, cu o franțuzoaică zvăpăiată care mătura podeaua cu trena ei de satin roșu. Neamțul cel gras descoperi în sfîrșit masa, se așeză acolo și nu se mai sculă, sperînd pe chelner, cit minca. Dar prietenul împăratului se acoperi de glorie. Dansă toate dansurile, fie că le știa, fie că nu le știa, făcînd piruete, cînd nu se pricepea să facă o figură. Era o plăcere să vezi pe omul acesta voinic mișcîndu-se cu atîta ușurință, fiindcă, deși „avea oarecare greutate“, sărea ca o minge, se înroșea la față, chelia îi lucea, cozile de la frac săltau cu furie, cînd într-o parte, cînd într-alta, și-i sfîrșiau călcîiele, de aprinderea cu care juca iar cînd se oprea muzica, își ștergea sudoarea de pe frunte și zîmbea la toată lumea, fericit, ca un Pickwick francez, fără ochelari.

Amy și polonezul dădură dovadă de aceeași entuziasm, dar cu mai multă grație și, la un moment dat Laurie se trezi bătînd măsura în ritmul pantofilor albi, care zburdau neobosiți pe lingă el, de parcă ar fi avut aripi. Cînd în cele din urmă, micul Vladimir își luă ramas bun de la ea, cu „nesfîrșite regrete că trebuie s-o părăsească așa devreme“, Amy se duse să se odihnească vrînd să vadă cum a suportat pedeapsa cavalerul ei necredincios.

Îi făcuse bine, căci la douăzeci și trei de ani, durerile se potolesc în tovărășia celor dragi și nervii se încordează, singele zvîcnește și-ți recapeteți buna dispoziție, sub farmecul amețitor al frumuseții, al luminii, al muzicii și al mișcării. Ridicîndu-se, să-i ofere scaunul lui, Laurie părea acum mai vioi, mai plin de viață și, cînd dădu fuga să aducă ceva de mincare și de băut, Amy își zise mulțumită:

— „Parcă ai fi acea *Femme peinte par elle-même*“ a lui Balzac, zise el, făcîndu-i vînt cu evantaiul și apoi întinzîdu-i ceașca de cafea.

— Numai că rujul meu nu se ia.

Și Amy își trecu mînușa albă peste obrazul ei aprins și apoi i-o arătă, tot așa de nepătată, cu o seriozitate, care-l făcu să rîdă.

— Cum se numește voalul ăsta? întrebă el, atîngînd un fald al rochiei care-i venise pe genunchi.

— Iluzie.

— Potrivit nume. E foarte drăguț! Ceva nou, nu?

— E vechi de cînd lumea. L-ai văzut pe zeci de fețe și n-ai găsit că e drăguț pină azi, șiretule!

— Nu l-am mai văzut niciodată pe tine, ceea ce explică greșeala mea.

— A, să nu mai aud de astea. E oprit. Îmi place mai mult cafeaua decît complimentele. Și nu te mai așeza așa pe scaun. Mă scoți din sărite.

Laurie se sculă imediat în picioare și-i luă 'farfuria goală din mină, fără să protesteze. Simțea un fel de plăcere ciudată să se lase condus de „mica Amy”, căci lui Amy îi pierise toată timiditatea și o cuprinse o dorință irezistibilă de a-l umili, așa cum li se întimplă cîteodată fetelor, cînd stăpînii creației dau dovadă de supunere.

— Unde ai învățat lucrurile astea? întrebă el cu o privire batjocoritoare.

— Lucrurile astea, e cam vag spus. N-ai vrea, te rog să fii mai lămurit? i-o întoarse Amy, care înțeluse perfect de bine ce vrea să spună, dar voia tocmai să-l pună să explice ceea ce e inexplicabil.

— În sfîrșit... aerul pe care l-ai... felul tău de a fi... siguranța... cum să zic... iluzia, încercă Laurie, rîzînd să iasă din încurcătură.

— Viața prin țări străine îți dă oarecare lucru, fără să vrei. Eu învăț și joc pe scenă în același timp. Cît despre asta zise, uitîndu-se la rochia ei tulul e ieftin, florile le iei pe nimic și m-am învățat să-mi pun în valoare toaletele mele de fată săracă.

Abia spuse aceste vorbe și lui Amy îi păru rău, temîndu-se că n-a făcut bine să spună asta, cu glas tare, dar din această clipă, Laurie o plăcu și mai mult și admiră și repectă în același timp curajul și răbdarea, care știau să se folosească cu dibăcie de orice împrejurare, și firea veselă, care acoperea sărăcia cu flori. Amy nu află niciodată de ce se uită la ea cu atîta bunătate, nici de ce îi umplu tot carnetul cu numele lui și își închină toată seara numai ei; dar impulsul care dusesese la această schimbare plăcută fu rezultatul primei impresii noi, pe care amîndoi o produsera și o primiră, fără să-și dea seama.

CAP. XV

O CĂSNICIE AȘA CUM AR TREBUI SĂ FIE

În Franța, fetele o duc rău, pînă se mărită, după care, cuvîntul de ordine devine: „*Vive la liberté*”. În America, după cum știe oricine, fetele semnează de vreme un act de independență și se bucură de libertate cu o poftă de adevărate republicane, ce sînt, dar tinerele mame, de obicei, abdică de la tron, odată cu sosirea pe lume a primului moștenitor și duc o viață retrasă, aproape ca la minăstire, dar fără liniștea de acolo. Le place sau nu, ele sînt

Înlăturate din viața publică, cum se termină ziua nunții, cu frământările și bucuriile ei și multe din ele sigur că se miră, cum se mira nu de mult o femeie splendidă:

„Sînt tot așa de frumoasă ca și mai înainte, și totuși nimeni nu mă bagă în seamă, de cînd m-am măritat“.

Nefiind o femeie de lume, Meg nu avu să treacă prin această încercare, pînă cînd copiii ei împliniră un an, căci în lumea ei restrînsă predominau obiceiurile primitive și ea era acum mai iubită ca oricînd.

Cum era foarte feminină, instinctul matern pusese stăpînire pe ea de la început, și Meg își vedea de copiii ei, fără să mai ție seamă că mai există pe lume și casă și bărbat. Zi și noapte se pleca cu neostoită grijă asupra lor, lăsînd pe John la cheremul servitoarei, căci acum o irlandeză era stăpîna bucătăriei. Fiind un om căruia îi plăcea să stea pe acasă, lui John îi lipsea solitudinea de totdeauna a soției lui, dar cum își iubea copiii la nebunie, renunță cu voie bună, pentru o vreme, la înlesnirile vieții de familie, zicîndu-și, cu o ignoranță masculină, că în curînd se va întoarce iar liniștea în casă. Dar trecură trei luni și nici gînd să se întoarcă pacea. Meg era obosită și nervoasă — copiii îi luau toată vremea — casa era neglijată și Kitty, bucătăreasa, care nu prea își bătea capul cu treaba, îl ținea cam nemîncat. Cînd pleca dimineața, era zăpăcit de cîte comisioane avea de făcut, pentru mama care era prizonieră acasă. Cînd se întorcea seara vesel și se repezea să-și îmbrățișeze familia, Meg imediat îi tăia avîntul:

— Sst! Abia acum au adormit, după ce m-au necăjit toată ziua.

Dacă zicea citeodată:

— Hai să ne jucăm ceva!

— Nu se poate! Sculăm copiii.

Dacă-i amintea că mai există concerte, conferințe în oraș Meg îi răspundea hotărîtă, cu o privire de reproș:

— Să las copiii pentru distracții? Niciodată!

Țipetele copiilor îl deșteptau noapte din somn și fontoma albă care se mișca mereu pe lingă pătuțurile lor îl urmărea și în vis. Dacă se auzea vreun scîncet de sus, în timpul mesei, Meg lăsa bucatele neatînse și dădea fuga, să vadă ce s-a întîmplat, iar seara, cînd citea jurnalul, diareea lui Demi se amesteca cu știrile maritime și căderea lui Daisy avea influență asupra prețului mărfurilor, căci pe doamna Brooke o interesa numai și numai viața casnică.

Bietul om se simțea foarte nenorocit, căci vedea că nou-născuții îi furaseră soția. Casa nu mai era decît o cameră de copii și veșnicul „Sst!“ îl făcea să simtă acasă, la el, ca un străin, care pătrunde în incinta sacră a unui templu. Șase luni suportă omul fără să cricnească, dar cînd văzu că nu se arată nici un semn de

îndreptare, făcu ce fac și alți tați în situația lui. Își căută mingiere în altă parte. Scott se însurase și-și luase o casă nu departe de ei, așa că John se obișnuia să se ducă la el seara un ceas-două, cînd salonașul era gol și soția lui cînta sus, nesfîrșite cîntece de leagăn. Doamna Scott era o femeie frumoasă și vioaie, al cărei unic scop în viață era să placă și reușea întotdeauna. Găseai la ea un salonaș luminos și atrăgător, o masă de șah pregătită, un pian acordat, conversație veselă și o masă care te imbia cu toate bunătățile.

Lui John i-ar fi plăcut mai mult să stea la el acasă, dar cum salonașul lui era singuratic, primi cu recunoștință invitațiile repetate ale vecinilor.

La început, Meg fu încîntată de acest aranjament și fu ușurată să știe că John se distrează pe undeva, în loc să moară în salonaș, ori să facă zgomot prin casă și să deștepte copii. Dar, după ce le ieșiră dinții și începură să se culce la ore fixe, lăsînd mamei lor destulă vreme să se odihnească, lui Meg i se ura să stea singură, cu coșul de lucru, fără John în fața ei, în haina lui veche de casă, încălzindu-și papucii pe grătarul de la sobă. Nu îndrăznea să-l roage să stea acasă și se simțea jignită că el nu înțelege că ea îl dorește, uitînd de toate acele seri, cînd el o așteptase în zadar să vină în salonaș, lîngă el. Era nervoasă și necăjită de atîtea vegheri, în acea stare sufletească prin care trec multe mame, cînd le apasă grijiile casei și lipsa de obișnuință în gospodărie le ia toată veselia.

„Da“, își zicea ea, uitîndu-se în oglindă, am îmbătrînit și m-am făcut urîtă. John nu mă mai place, de aceea își părăsește propria lui soție și stă numai cu vecina lui cea frumoasă, care n-are griji ca mine. Ei, nu-i nimic, copiii mă iubesc și așa. Lor nu le pasă, dacă sînt galbenă și trasă și n-am vreme să-mi încrețesc părul; dar într-o zi are să înțeleagă John cît m-am sacrificat pentru ei. Nu-i așa, scumpii mei?”

La care Daisy răspunde cu un gungurit și Demi cu un scîncet, și mama fericită își uita pentru o vreme de alte necazuri. Dar suferința o chinuia din ce în ce mai tare, mai ales că John începuse să țină de politică și mereu dădea o fugă la Scott, să discute chestiuni interesante, fără să înțeleagă că lui Meg îi e dor de el. Totuși, ea nu spusese nici un cuvînt, pînă cînd într-o bună zi o găsi mama ei în lacrimi și ținu morțiș să știe ce s-a întîmplat, de o vede mereu așa de abătută.

— N-aș spune nimănui decît dumitale, dar am nevoie de un sfat, fiindcă, dacă or merge lucrurile tot așa, e ca și cum aș fi văduvă, începu doamna Brooke, ștergîndu-și ochii pe bavețica lui Daisy, cu un aer ofensat.

— Cum să mergă, dragă?, întrebă mama ei, îngrijorată.

— John lipsește toată ziua de acasă și seara, cînd aș vrea și eu să stau cu el de vorbă, se duce mereu la familia Scott. Nu-i drept

ca eu să muncesc zilnic și să n-am nici un fel de distracție. Toți bărbații sînt egoiști, chiar și cei mai buni.

— Și femeile sînt la fel. Nu-l învinui pe John, pînă nu vezi dacă n-ai greșit și tu undeva.

— Cum să nu-i găesc vină, cînd mă neglijează?

— Tu nu-l neglijezi pe el?

— Cum, mamă! Credeam că ai să-mi iei partea!

— Sigur, te înțeleg, draga mea, dar cred că vina e a ta.

— Cum să fie a mea?

— Ia spune te-a „neglijat” John vreodată, cum zici tu, atîta vreme cît îți petreceai cu el serile, singurul lui moment liber?

— Nu! Dar acum nu se mai poate, trebuie să văd de copii.

— Cred că s-ar putea totuși și trebuie să poți. Tu știi că mama te dojenește și tot ea te înțelege. Îmi dai voie să-ți vorbesc pe față?

— Sigur, mamă! Vorbește-mi, ca și cum aș fi iar mica ta Meg. De multe ori simt nevoia să-mi arate cineva ce trebuie să fac, mai ales de cînd copiii așteaptă tot de la mine.

Meg trase scaunul ei jos, lângă al mamei ei, și cele două femei stătură de vorbă cu dragoste împreună, legănîndu-se încet și simțînd că faptul de a fi amîndouă mame se apropia una de alta, mai mult ca oricînd.

— Ai comis greșeala pe care o comit cele mai multe soții, la începutul căsniciei. Din prea multă iubire pentru copii ți-ai uitat datoria față de soț. Era firesc să se întîmple așa, Megem dar trebuie s-o îndrepti, pînă nu e prea tîrziu, căci copiii ar trebui să vă apropie, nu să vă despartă, ca și cum ar fi numai ai tăi și John ar servi numai ca să aducă bani în casă. Am văzut lucrurile astea de mai multe săptămîni, dar n-am zis nimic, tot sperînd să se aranjeze de la sine.

— Tare mi-e teamă că nu se mai poate îndrepta nimic. Dacă-l rog să stea acasă, are să-și inchipuie că sînt geloasă și nu vreau să-l jignesc cu asemenea gînduri. El nu vede că-mi lipsește și eu nu mă pricep cum să i-o arăt.

— Fă să fie așa de plăcut acasă, încît să nu mai aibă poftă să mai plece. Dragă mea, sînt sigură că i-e dor de casa lui, dar singur nu poate sta, și tu ești mereu în camera copiilor.

— Dar n-ar trebui să fiu acolo?

— Nu toată vremea. Stai prea mult închisă în casă, de aceea ești mereu nervoasă și nu ești bună de nimic. Meg, nu-ți neglija bărbatul pentru copii. Nu-l da afară din camera lor, ci învață-l cum să te ajute. Locul lui e acolo, tot așa de mult ca și al tău, și copiii au nevoie de el. Nu-l împiedica să-și facă și el partea lui de muncă. Sînt sigură că o va face bucuros și va fi mai bine pentru amîndoi.

— Așa crezi dumneata, mamă?

— Da, Meg! Știu, pentru că am trecut și eu printr-astea. Eu nu dau sfaturi, pînă nu le pun eu însămi în practică. Cînd tu și Jo erați mici, mi s-a întîmplat și mie exact ce ți se întîmplă și ție. Aveam impresia că nu-mi fac cum trebuie datoria de mamă, dacă nu stau toată vremea cu voi. Cînd i-am spus că nu primesc să fiu ajutată de nimeni, bietul tată-tău și-a văzut de cărțile lui și m-a lăsat să-mi bat singură capul cu voi. M-am zbatut, cît am putut, dar Jo îmi scotea peri albi. Mă mir că n-a ieșit mai răsfățată după cît de îngăduitoare am fost cu ea. Tu nu prea erai sănătoasă și atîta m-am necăjit cu tine, că am căzut și eu bolnavă la pat. Atunci mi-a venit tatăl tău în ajutor și a pus toate lucrurile la punct, fără să se pripească. Mi-am recunoscut imediat greșeala și de atunci n-am mai putut să fac nimic fără el. Asta e taina fericirii căminului nostru. Grija de copii e una și grija bărbatului pentru soție și a soției pentru bărbat e alta. Fiecare își face partea lui, în afară de casă, dar acasă sîntem într-un glas amîndoi.

— Așa e mamă. Și dorința mea cea mai fierbinte e să fiu pentru soțul și copiii mei ceea ce ai fost dumneata pentru ai dumitale. Dar arată-mi cum să fac tot ce-mi spui.

— Tu ai fost totdeauna fata mea cea ascultătoare! Uite, dragă, dacă aș fi în locul tău, aș lăsa mai mult pe John să vadă de Demi, fiindcă nu-i niciodată prea devreme să începi să crești un copil. Pe urmă aș face ce te-am îndemnat de atîtea ori. Aș chema-o pe Hannah, să-mi ajute. E o doică... cum nu sînt multe pe lume. Poți să-i încredințezi copiii în toată liniștea, iar tu să te ocupi mai mult de gospodărie. Tu ai nevoie de mișcare, Hannah va fi încîntată să stea cu ei, iar John și-ar vedea iar de draga lui soție în salonaș. Ieși mai mult. Fii veselă, pe cît ești de grijulie, fiindcă zimbetul luminează toată casa. Pe urmă aș încerca să arăt interes pentru ceea ce îl entuziasmează pe John. Uite, Meg, stai de vorbă cu el, pune-l să-ți citească, schimbați o idee și ajutați-vă unul pe altul. Nu sta vîrită în casă, ca să nu vezi ce se mai întîmplată în lume, fiindcă ești femeie, ci caută să te cultivi și să înțelegi ce se petrece în jurul tău, pentru că de asta se leagă buna stare, a ta și a alor tăi.

— John e așa de priceput, o să mă creadă o proastă, dacă-i pun întrebări despre politică și alte lucruri de felul ăsta.

— Eu nu cred deloc, fiindcă iubirea e oarbă la o mulțime de gusururi și pe cine ai putea să întrebi, dacă nu pe soțul tău? Încearcă, și ai să vezi dacă n-are să-i placă mai mult tovărășia ta, decît mesele doamnei Scott.

— Am să încerc. Bietul John! Cum n-am avut eu grijă de el! Dar credeam că fac bine și el nu zicea nimic.

— A vrut să nu pară egoist, dar s-a simțit singur, mi se pare, Meg! Tocmai acum e vremea cînd tinerii căsătoriți se simt

inclinai să fie mai uniți, căci iubirea piere, dacă n-ai grijă s-o păstrezi, și primii ani ai ființelor dragi, cărora ei le-au dat viață, e cea mai frumoasă epocă din toată căsătoria lor. John să nu fie un străin pentru copii, căci numai ei te vor ajuta să-l ai pe deplin sănătos și fericit, în lumea asta de griji și ispite, și numai prin ei veți învăța să vă iubiți și să vă cunoașteți unul pe altul. Și acum te las, draga mea. Gîndește-te la sfaturile mamei tale și urmează-le, dacă ți se par bune. Dumnezeu să te aibă în paza lui, fata mea!

Meg se gîndi, le găsi bune și le urmă întocmai, deși prima încercare nu reuși, așa cum dorise ea. Bineînțeles, copiii o chinuiau și-și făceau de cap, cînd vedeau că, dacă țipă și dau din picioare, lise face voia. Mama devenise roaba capriciilor lor, dar tata nu se lăsa dus de ei chiar așa de ușor și John amăra din cînd în cînd pe soția sa cea iubitoare, încercînd să-și liniștească fiul cel neastîmpărat. Căci Demi moștenise puțin din „tăria de caracter“ a tatălui său — ca să nu-i zicem încăpăținare — și, cînd își punea el în minte ceva, toate rugămintele și toate amenințările din lume nu-l putea îndupleca. Mama găsea că e prea mic, ca să-l învețe să-și stăpînească poftele, dar tata zicea că nu e niciodată prea devreme, ca să te obișnuiești să ascuți, așa că domnul Demi descoperi în curînd că, atunci cînd se pune la „harță“ cu „papa“, trebuia să se dea bătut. Totuși, ca englezul, Baby respecta pe învingător și-și iubea tatăl, al cărui „Nu“ serios, îl potolea mai bine decît toate sărutările mamei.

Cîteva zile după convorbirea cu mama ei, Meg se hotărî să încerce așa, cum o sfătuisese ea. Porunci o masă bună, făcu rînduială în salonaș, se îmbracă frumos și culcă devreme copiii, ca nimic să nu-i strice socotelile. Dar, din nefericire, în seara aceea, Demi n-avea deloc poftă să se culce și era pus pe scandal. Degeaba îi cîntă Meg, il legănă, îi spuse povești și încercă toate farmecele, care-i treceau prin minte, doar-doar o adormi, multă vreme după ce Daisy trecuse în lumea visurilor, ca o fetiță dulce și grăsuță ce era. Răutăciosul de Demi stătea cu ochii mari deschiși, că ar fi descurajat și pe mama cea mai răbdătoare.

— E cuminte Demi și închide ochii, pînă dă mămica ceaiul lui tăticu?, zise Meg, cînd auzi ușa din față închizîndu-se încet și pasul binecunoscut al lui John îndreptîndu-se tiptil spre sufragerie.

— Și Demi vlea țeari! sări Demi, gata să ia și el parte la petrecere.

— Nu se poate! Lasă că-ți păstrează mămica niște prăjituri pentru miine dimineată, dacă Demi e cuminte și face nani, ca Daisy.

— Mh! și Demi strinse tare ochii, ca să i se prindă mai iute somnul de gene și să vină „miine“ mai de grabă.

Folosindu-se de acest moment prielnic, Meg se strecură jos și dădu fuga să-și întîmpine soțul cu zîmbetul pe buze și cu panglica albastră în păr, care-i plăcea lui așa de mult. El o văzu imediat și zise mirat, dar încintat de surpriză:

— Hm, mămico, ce frumoasă sintem azi! Aștepți musafiri?

— Numai pe tine, dragă.

— E vreo onomastică, vreo zi de naștere a cuiva?

— Nu, dar m-am săturat să fiu mereu îmbrăcată, cum dă Dumnezeu. Tu ești totdeauna ca scos din cutie, cînd vii la masă oricît de obosit te-ai întoarce de la slujbă. Atunci de ce n-aș fi și eu, care am atîta vreme.

— O fac din respect pentru tine, dragă, răspunse John cu o plecăciune de modă veche.

— Știm noi, știm noi, rise Meg, uitîndu-se la el pe deasupra ceainicului, iar veselă și frumoasă ca altădată.

— Seara asta e o minune, întocmai ca pe vremuri. În sănătatea ta, Meg! și John își sorbi ceaiul cu un aer de mulțumire, pîrînd pe deplin fericit.

Bucuria îi fu însă de scurtă durată. Nu pusese bine ceașca jos, că se auzi cineva clănțănind la ușă și o voce subțire rugîndu-se nerăbdătoare:

— Chide ușa! Vine Demi.

— E băiatul cel rău. I-am spus că astă seară trebuie să adoarmă singur și uite-l unde mi-e. Vine pe scară cu picioarele goale, ca să-mi răcească, zise Meg, băgîndu-l înăuntru.

— Minează acum, anunță Demi, vesel, intrînd în cameră, în cămășuța lui lungă, festonată la mineci, și cu toate buclele zbirlite și începu să sară în jurul mesii, cu ochii tot după prăjituri.

— Nu, nu-i încă dimineață. Trebuie să te duci la culcare și să n-o superi pe biata mămica. Altfel nu-ți dă prăjitura cu zahăr pe deasupra.

— Demi iubește pe tăticu, zise el șiret, încercînd să se cațere pe genunchii lui John și să ajungă la „plăcerile interzise“.

Dar John clătină din cap, nemulțumit, și se adresă lui Meg.

— Dacă i-ai spus să se culce, fă-l să se culce. Altfel nu te mai ascultă niciodată.

— Da, sigur! Hai, Demi!

Și Meg își luă fiul de acolo. Avea poftă să-i tragă cîteva micului încurcă-lume, care țopăie vesel pe lingă ea. Sigur că sus își va recăpăta răsplata dorită.

Chiar așa se și întîmplă, căci Meg, slabă de înger, îi dădu o bucată de zahăr, îl înveli bine și-i interzise orice plimbare, pînă a doua zi de dimineață.

— Mh!, răspunse neascultătorul de Demi care, cu bucata de zahăr în mână, era acum în al noulea cer, mindru de reușita primei sale încercări.

Meg se întoarse în sufragerie și totul părea că merge strună, când stafia mică și bucălată apăru iar în prag și dădu pe față isprava mamei, cerind cu îndrăzneală:

— Mai vleau zahăr, mămico.

— Ei, asta nu mai merge, zise John sever, hotărî să-l facă pe micul păcătos să asculte de părinți. Nu mai avem pace în casă, pînă nu învață copilul ăsta să se culce, cînd i se spune. Le-ai fost destulă vreme roabă. Dă-i o lecție și să terminăm odată. Suie-l în pat și lasă-l singur, Meg.

— N-are să stea. Nu adoarme niciodată dacă nu sint eu lingă el.

— Îl fac eu să stea. Demi du-te sus și suie-te în pat, cum a zis mămica.

— Nu melg, protestă băiețelul, apucînd prăjitura mult dorită și mușcînd din ea cu poftă.

— Nu se răspunde așa lui tăticu. Te duc eu sus, dacă nu vrei să mergi de bunăvoie.

— Du-te de aiți. Demi nu iubește pe tăticu.

Și Demi se ascunse în fustele mamei lui.

Dar adăpostul nu-i servi la nimic, căci fu dat pe mina dușmanului, cu priviri rugătoare: „Fii blind cu el, John!”, care sperie de tot pe vinovat, căci, cînd îl părăsea mămica, apoi știm că nu mai e departe ziua judecării. Fără prăjitură, fără petrecere și dus de o mină care nu-l slăbea deloc spre patul lui nesuferit, bietul Demi nu-și putut ține furia și se răzvrăti pe față, țipînd și zbătîndu-se cu putere, tot drumul, pînă sus. Cînd era băgat în pat pe o parte, se răsucea și ieșea pe partea cealaltă și fugea spre ușă, ca să fie prins de poala „togii” lui și pus iar la loc. Acest joc ținu, pînă-l părăsiră puterile pe ștrengar și atunci începu să urle, cît îl ținea gura. Acest exercițiu vocal de obicei o înmuia pe Meg, dar cu John nu merse. El rămase ca de piatră și nici nu se mișcă de acolo. Nici alintări, nici zahăr, nici cîntece, nici povești, pînă cînd și lumina îi fu stinsă și numai tăciunii roșii din sobă mai înveseleau „întunericul cel mare” pe care Demi îl privea mai mult cu curiozitate decît cu frică. Această nouă stare de lucruri îl revoltă și, aducîndu-și aminte de sclava cea iubitoare, care-i făcea toate voile, începu să zbiere „să vie mămica”. Scincetul plîngător care urmă urletelor pasionate merse lui Meg drept la inimă, și ea dădu fuga sus, rugîndu-se fierbinte:

— Lasă-mă să stau cu el. Pare să fie cuminte acuma, John.

— Nu, dragă! I-am spus că trebuie să se culce, așa cum ai zis tu și are să se culce, de-ar fi să stau și toată noaptea aici.

— Dar are să se îmbolnăvească de atita plins, stăruie Meg, făcându-și imputări că și-a părăsit băiatul.

— N-are să se îmbolnăvească deloc. E așa de obosit, că i se închid ochii de pe acuma. Și pe urmă, lucrurile s-au și aranjat. Sint sigur că a înțeles că trebuie să asculte. Nu te mai amesteca. Știu eu cum să-l iau.

— E copilul meu și nu vreau să devină un om capricios, din cauza indulgenței tale. Du-te jos, dragă, și lasă băiatul în seama mea.

Cînd John vorbea pe acest ton poruncitor, Meg asculta întotdeauna și nu-i părea rău niciodată.

— Mă lași să-l mai sărut o dată, John?

— Sigur că da! Demi, spune „noapte bună“ mămicicii, care e obosită, căci stă toată ziua după tine.

Meg ținea la acest gest matern, pentru că știa că cu o sărutare cîștiga întotdeauna lupta. Așa se întîmplă și acuma, căci după aceea abia se mai auziră suspinele băiețelului, care rămase nemișcat, tocmai în celălalt colț al patului, unde ajunsese, tot zvîrcolindu-se.

„Bietul de el! E istovit de plins și nesomn. Am să-l acopăr bine și pe urmă mă duc să o liniștesc pe Meg“, se gîndi John, venind ușor la capul patului, sperînd să găsească adormit pe neastîmpăratul moștenitor.

Dar Demi nu adormise încă, fiindcă atunci cînd tatăl său se plecă să-l privească. Demi deschise ochii, bărbia începu să-i tremure și întinse brațele, zicînd cu un sughiț de căință:

— Sint cuminte acuma.

Stînd afară pe trepte, Meg se întrebă ce-o fi cu liniștea aceea din odaia copiilor și, după ce-i trecură prin minte tot felul de gînduri imposibile, se furișă înăuntru, să vadă ce e. Demi dormea dus, nu cu aerul lui semeț de altădată, ci strîns ghem în jurul unui braț al tatălui lui, ținîndu-l de un deget, ca și cum ar fi înțeles că dreptatea merge mină în mină cu iertarea. John așteptase cu o rîbdare de mamă să-i dea drumul mina cea mică și așteptînd, adormise, obosit mai mult de neînțelegerea cu fiul lui, decît de munca din timpul zilei.

Și Meg, uitîndu-se la cele două capete de pe pernă, zimbi ca pentru ea, apoi ieși tiptil, zicîndu-și mulțumită:

— De acum încolo n-am să mă mai tem că John va fi prea aspru cu copiii mei. Știe cum să-i ia și-mi va fi de mare ajutor, fiindcă Demi îmi scoate peri albi.

Cînd John se coborî jos în cele din urmă, așteptîndu-se să-și găsească soția tristă sau gata să-i facă reproșuri, fu fericit s-o vadă pe Meg cosînd liniștită la o pălărie, și mirarea lui nu mai avu margini, cînd ea îl rugă să-i citească ceva despre alegeri, dacă nu

e prea obosit. John înțelese imediat că se petrece o revoluție la el în casă, dar se feri să întrebe, știind că Meg nu poate ține o taină pentru nimic în lume și-i va spune tot imediat. Citi cu plăcere o lungă dezbateră și apoi o explică cit putu mai clar, în timp ce Meg căuta să pară că o interesează grozav, punând întrebări cit mai inteligente și încercând să-și țină gindurile să n-o ia razna, de la starea națiunii la starea pălăriei. Totuși în adîncul sufletului ei își zise că, pentru ea, politica face tot atitea parale cit matematica și că rolul oamenilor politici e doar să se injure unul pe altul; dar își ținu pentru ea aceste păreri cu totul feminine și, cînd John se opri, ea clătină din cap și zise cu o frază pe care ea o găsea foarte diplomatică:

— Nu știu zău unde o să ajungem!

John rise și se uită o clipă la ea, cum își aranja pe mină pălăria din tul și flori, privind-o cu un interes pe care discursul său nu izbutise să-l trezească.

„Ea încercă să arate interes pentru politică, doar ca să-mi facă mie plăcere. Am să încerc să arăt și eu interes pentru mode, ca să-i fac ei plăcere. Așa e drept! se gîndea John, adăugînd tare:

— E foarte drăguț ce faci tu acolo. Asta se cheamă bonețică de dimineață?

— O, nu! Asta e o pălărie. Cea mai bună pălărie a mea de teatre și concerte.

— Îmi cer scuze. E așa de mică, încît am crezut că e unui din mofturile alea care zboară de pe cap. Cum o ții să nu fugă?

— Bucățile astea de dantelă se leagă sub bărbie și se prind cu bobocul ăsta de trandafir, uite așa.

Și Meg își puse pe cap pălăria și-l privi, zimbînd mulțumită.

— Îmi place pălăria, dar prefer chipul de sub ea, pentru că e iar tînăr și fericit.

Și John o sărută, turtind bobocul de sub bărbie.

— Îmi pare bine că-ți place, fiindcă aș vrea să mă duci într-o seară la un concert. Am nevoie de muzică să mă mai inveselesc puțin. Vrei să mergem?

— Sigur că vreau, la concert sau unde ai poftă. Ai stat închisă în casă atîta vreme, că puțină distracție are să-ți facă bine și mie la fel. Dar cine ți-a băgat astea în cap, mămico?

— Uite! Zilele trecute stăteam de vorbă cu mama și-i spuneam că sînt nervoasă și prost dispusă și atunci ea m-a sfătuit să mai schimb puțin felul de viață: Hannah să-mi ajute la copii și eu să văd mai mult de gospodărie și să mă distrez cîte puțin din cînd în cînd, ca să nu îmbătrînesc înainte de vreme. E numai o încercare

pe care o fac de dragul tău, John, dar și pentru binele meu, pentru că mi-e rușine, cînd mă gîndesc ce prost m-am purtat cu tine, în ultima vreme și vreau să-i dau iar casei înfățișarea de altădată. Sper că n-ai nimic împotriva!

Nu-i nevoie să mai spunem că John a luat-o în brațe și că pălăria abia a scăpat să nu fie făcută toată bucățele. Singurul lucru care ne privește pe noi fu că John n-avu nimic împotriva, judecînd după schimbările care avură loc treptat în casă și în sufletul locuitorilor ei. Nu era de loc un „rai“, cum vrusese Meg, dar, după ce munca fusese împărțită, totul merse mai bine. Copiii crescură sub îngrijirea părintească a tatălui, om integru și hotărît, care făcu ordine în regatul lor, iar Meg își recăpătă buna dispoziție și-și potoli nervii, făcînd mișcare, distrîndu-se din timp în timp și stînd de vorbă prietenește cu soțul ei cel înțelept. Căminul deveni iar cămin și lui John nici prin gînd nu-i mai trecu să-l părăsească, doar dacă venea și Meg cu el.

Doamna și domnul Scott veniră în vizită la familia Brooke și toată lumea fu de părere că nicăieri, ca în căsuța lor, nu e atîta fericire. Chiar și lui Sallie Moffat cea veselă îi plăcea să vină pe la ei.

„E întotdeauna atîta liniște și bucurie aici, îmi face bine, Meg“ zicea ea, uîtîndu-se în jurul ei cu băgare de seamă, vrînd parcă să descopere farmecul odăilor lui Meg, ca să-l ducă și ea dincolo, în casa cea mare, în care domnea o splendidă singurătate, căci la ea nu găseai copii bucălați și zgomotoși, iar Ned trăia într-o lume a lui, aparte, unde nu putea pătrunde ea.

După multe dibuiri, John și Meg descoperiră astfel cheia fericirii casnice și fiecare an al vieții lor împreună le ajuta s-o folosească mai din plin, dezvăluind culorile adevăratei iubiri de familie și a ajutorării reciproce, pe care le pot avea și cei săraci, dar pe care oamenii bogați nu le pot cumpăra. În acest sens se poate spune despre tinerele soții și mame că sînt „așa cum trebuie să fie“, departe de frămîntările lumești, iubite de fiii și fiicele lor, care se agață de ele, neînspăimîntați încă de suferințe, sărăcie și vîrstă înaintată, pășind, pe vreme bună sau pe vreme rea, alături de prietenul credincios, care e în adevăratul înțeles al cuvîntului un „stăpîn“ și învățînd, ca Meg, că cea mai fericită împărăție a femeii e căminul și că cea mai mare cinste pentru ea este să-l conducă, nu ca o regină, ci ca o mamă și o soție înțeleaptă.

CAP. XVI

LAURENCE CEL LENEȘ

Laurie se dusesese la Nisa, cu gând să stea o săptămână, și rămase o lună. Se săturase să tot rătăcească mereu singur, dar cu Amy alături, colțurile de natură din aceste țări îndepărtate păreau să capete un farmec deosebit, amintindu-i de casa lor. Îi era dor să fie iar alintat ca pe vremuri, căci nimic nu-l încânta așa de mult ca iubirea de soră a celor patru fete. Amy nu-l răsfăța ca și celelalte, dar era foarte bucuroasă să-l vadă, el fiind singurul reprezentant al familiei sale dragi de acasă care-i lipsea mai mult decât voia ea s-o mărturisească. Cum e lesne de înțeles, se simțeau foarte foarte bine unul cu celălalt și stăteau mult împreună, călărind, plimbându-se, dansind, pierzind vremea, fiindcă la Nisa, nimeni nu poate să se țină de un lucru în timpul sezonului. Dar, în vreme ce în aparență, se distrau fără grijă, ei se studiau reciproc și-și întăreau anumite păreri, unul despre celălalt. Pe zi ce trecea, Amy se ridica în stima prietenului ei, iar el se cobora într-a ei și amândoi simțiră această stare de lucruri, înainte ca vreunul din ei să fi rostit vreun cuvânt. Amy căuta să placă și reușea, căci îi era recunoscătoare pentru nenumăratele plăceri, pe care i le făcea el, și-l răsplătea cu mici servicii, căroro persoanele feminine știu să le dea un farmec de nedescris. Laurie nu făcea nici un fel de eforturi, ci se lăsa dus de împrejurări, încercind să uite, zicându-și că toate femeile trebuie să fie amabile cu el, pentru că una fusese rea. Pentru el, să fie generos, era simplu ca bună ziua și i-ar fi cumpărat lui Amy toate fleacurile din Nisa, dacă ar fi avut poftă. Dar în același timp simțea că-i va fi foarte greu să schimbe părerea pe care și-o făcuse Amy despre el și începuse să-i fie teamă de ochii ei albaștri, care-l cercetau fără milă, cu o privire tristă și disprețuitoare.

— Celălalt s-au dus să petreacă ziua la Monaco. Eu am fost mai bucuroasă să rămân acasă și să scriu scrisori. Acum le-am terminat și vreau să mă duc la Valrosa să fac schița. Vii și tu cu mine?, întrebă Amy, venind pe la prinț la Laurie, pe care-l găsi întins pe un șezlong, ca de obicei.

— Da, dacă ții! Dar nu crezi că e prea cald pentru o asemenea plimbare?, întrebă el alene, căci salonul răcoros părea mult mai plăcut decât lumina orbitoare de afară.

— Luăm trăsura și mină Baptise, așa că tu n-ai să ai altceva de făcut decât să-ți ții umbrela și să nu-ți pătezi mânușile, i-o întoarse Amy, uitându-se cu un zimbet ironic la mânușile lui imaculate, care erau slăbiciunea lui.

— Atunci merg cu plăcere.

Și întinse mîna să-i ia caietul de schițe. Dar ea și-l viri sub braț și-i răspunse grăbită:

— Nu te deranja. Pe mine nu mă obosește și tu nu ești demn să-l duci.

Laurie ridică sprincenele a mirare și o urmă domol, în vreme ce ea cobora scările în goană, dar, cînd se suiră în trăsură, luă el friul și-l lăsă pe micul Baptiste să mojaie pe scaunul de la spate.

Ei nu se certau niciodată, Amy era prea bine crescută și Laurie prea leneș, deocamdată, ca să se aprindă, așa încît, cînd el o privea pe sub pălărie, ea îi zîmbi și fură iar prieteni buni ca înainte.

Era o plimbare minunată, pe un drum ce șerpuia printre colțuri pitorești de natură, care încintau ochiul iubitor de frumos. Ici o mănăstire veche, de unde cobora psalmodierea gravă a călugărilor. Dincolo, un cioban cu picioarele goale în pantofi de lemn, cu pălărie țuguiață și cu o sarică aruncată pe un umăr, stătea pe o piatră și cînta din fluier, în vreme ce unele din caprele lui săreau din stîncă în stîncă, iar altele stăteau cumiți la picioarele lui. Treceau măgari cenușii, blinzi, încărcăți cu coșuri cu iarbă proaspăt cosită și purtînd în spate o fată cu o „capaline“, stînd între grămezile verzi sau o femeie bătrînă, ce torcea legănîndu-se. Copii oacheși, cu ochi frumoși, se iveau din colibele de piatră și le întindeau buchețele de flori dau portocale cu cracă cu tot. Măslini noduroși acopereau dealurile cu frunzișul lor de un verde prăfuit. Poame aurii atîrnau în pomi și anemone mari, purpurii se înșirau pe marginea drumului; iar dincolo de povîrnișurile stîlcoase. Alpii Maritimi se înălțau semeți și albi, profilîndu-se pe albastrul cerului italian.

Valrosa își merita numele, căci în această regiune cu vară veșnică, mulțime de trandafiri înfloreau pretutindeni, se cățarau pe arcade, se virau printre gratiile porților, plecînd capul în fața trecătorilor și se întindeau tot drumul pînă la vila de pe deal, șerpuiind printre lămii și palmieri. Fiecare colț umbros unde băncile imbiau pe oameni să se oprească o clipă, era o grămadă trandafirică. Din fiecare peșteră răcoroasă, o muză de marmură zimbea de sub un vâl de flori și fiecare fîntînă răsfrîngea chipurile surizătoare ale unor trandafiri roșii aprins, albi sau roz. Trandafirii îmbrăcau zidurile caselor, învăluiau în falduri largi cornișele, îmbrățișau coloanele și-și dădeau drumul, fără număr, peste balustrada terasei largi, de unde se zărea Mediterana însorită și țărîmul nisipos al orașului cu ziduri albe.

— Aici e un adevărat rai pentru cei ce vin să-și petreacă luna de miere, nu găsești? Ai mai văzut vreodată trandafiri așa de frumoși? întrebă Amy, rezemîndu-se cu coatele pe balustradă, să privească departe, și trăgînd în piept mireasma florilor.

— Nu, nici nu m-am înțepat cu asemenea spini, răspunse Laurie, sugîndu-și degetul cel mare, după ce încercase în zadar să pună mina pe o floare purpurie, la care nu putea ajunge.

— Încearcă și tu mai jos și culege pe cele care n-au spini, zise Amy, rupînd cu îndeminare trei flori gălbui de pe zidul din spatele lui.

I le prinse la butonieră, în semn de pace, și el se uită cîteva clipe în jos la ei, cu un zîmbet ciudat, căci italianul din el era superstițios și, în starea de melancolie plăcută și ușor dureroasă în care se găsea, imaginația lui dădea un înțeles adînc unor lucruri de nimic. Întinzîndu-se după trandafirul roșu cu țepi, se gîndise la Jo, fiindcă ei îi stăteau bine florile de culori vii și le purta de multe ori în păr sau la cingătoare. Trandafirii gălbui pe care îi dăduse Amy aduceau cu cei pe care italienii îi pun în mina mortului — dar nu-i împletesc niciodată în cununii de nuntă — și la un moment se întrebă dacă prevestirea e pentru el sau pentru Jo. Dar imediat Americanul solid și practic din el îndepărtă acest val de sentimentalism și Laurie rise cu o voioșie pe care Amy nu i-o mai văzuse de mult.

— Crede-mă, ai face bine să mă ascuți, ca să nu-ți mai însingerezi degetele, zise ea, închipuindu-și că vorbele ei îl înveseliseră.

— Mulțumesc de sfat. Am să te ascult, răspunse el în glumă.

Cîteva luni mai tirziu îi urmă sfatul chiar în serios.

— Laurie, cînd te întorci la bunicul tău? întrebă ea, așezîndu-se pe o bancă de lemn necioplît.

— În curînd.

— Spui asta mereu de trei săptămîni încoace.

— Se poate! Nu vreau să mă obolesc, dînd răspunsuri prea lungi.

— Te așteaptă și ar trebui să te duci odată.

— Văd că-ți pare bine că am rămas aici! Știu că mă așteaptă.

— Atunci de ce nu pleci?

— Pentru că sînt un rău din naștere, cred.

— Pentru că ești un leneș din naștere, vrei să zici. E îngrozitor!

Și Amy se uită la el cu severitate.

— Nu-i chiar așa de mare păcatul, fiindcă dacă m-aș duce l- aș necăji, așa încît mai rămîn aici, să te supăr pe tine. Tu suporți mai bine. Aș putea să spun chiar că-ți face plăcere.

Și Laurie se pregăti să se întindă pe marginea lată a balustradei.

Amy clătină din cap și-și deschise caietul de schițe cu un suspin de resemnare, dar își puse în cap să-l certe bine pe „băiatul acela” și după cîteva clipe începu iar:

— Ce faci acum?

— Urmăresc o șopirlă.

— Nu, vreau să spun ce ai de gând să faci?

— Să fumez o țigară dacă-mi dai voie.

— Ești un om imposibil. Nu-mi place să te văd fumind și-ți dau voie numai cu condiția să mă lași să-te desenez. Îmi trebuie o figură în peisajul meu.

— Cu toată plăcerea. Cum mă vrei? În mărime naturală, de trei sferturi, în picioare sau în mâini? Îmi permit să-ți propun o postură de om adormit, să te bagi și pe tine înăuntru și să scrii dedesubt: „*Dolce far niente*“.

— Stai cum vrei, poți să tragi și un somn, dacă vrei. Eu am de gând să muncesc serios, nu să-mi pierd vremea, zise Amy cu vioiciune.

— Ce entuziasm incitant!

Și Laurie se rezemă cu totul de o urnă înaltă, cu un aer de mulțumire deplină.

— Ce-ar zice Jo, dacă te-ar vedea acum? întrebă Amy, scoasă din răbdări, sperînd să-l facă să se trezească la auzul numelui sorii ei celei energice.

— Ca de obicei: „Pleacă de aici, Teddy! Am treabă“.

Zicînd acestea el rise, dar un ris silit, și se întunecă la față, căci numele de Jo atinsese o rană care nu era bine vindecată: Tonul cu care spuse aceste vorbe și umbra care-i trecu peste față nu-i scăpară lui Amy, fiindcă le mai văzuse și altădată, și acum, ridicînd capul, îi prinse expresia fugară în care se amesteca suferința, amărăciunea, părerea de rău și nemulțumirea de sine. Dar, înainte de a-și da seama ea dispăruse și se ivise iar aerul lui de nepăsare. Îl observă cîteva clipe cu ochi de artist, minunîndu-se ce mult seamănă a italian, cum stătea la soare, să se prăjească cu capul gol și cu privirea pierdută, visînd.

— Parcă ai fi un cavaler adormit săpat în piatră pe un mormînt, zise ea, urmărindu-i cu grijă pe hîrtie profilul ce se desena net pe piatra neagră.

— Aș vrea să fiu!

— De ce? N-are nici un rost. Doar dacă ți-ai nenorocit viața. Ești așa de schimbat de cîtăva vreme că uneori îmi zic...

Și Amy se opri, uitîndu-se la el cu o privire timidă, care spunea mai mult decît orice vorbe.

Laurie văzu și înțelese privirea ei de îngrijorare iubitoare pe care șovăia s-o rostească și, privind-o drept în ochi, zise cum răspundea altădată mamei ei:

— Nici o grijă, doamnă!

Aceasta o mulțumi și-i risipi îndoielile, care începuseră s-o chinuiască de cîtva timp. Mișcată de vorbele lui, Amy i se adresă pe un ton prietenos:

— Mă bucur de asta. Nu te credeam băiat rău, dar mă speriasem că ai pierdut bani la blestematul acela de Baden-Baden, că ți-a furat inima vreo franțuzoaică măritată, sau că ai intrat în vreo încurcătură, cum își inchipuie tinerii din ziua de azi că e de datoria lor să facă, atunci cînd se duc în străinătate. Nu mai sta acolo în soare, ci mai bine vino și te întinde aici, pe iarbă, și „să stăm de vorbă pe îndelete“, cum zicea Jo, cînd ne îngrămădeam toate într-un colț al sofalei, ca să ne spunem secretele una alteia.

Laurie, ascultător, se aruncă imediat pe pajiște, la picioarele ei, și începu să se distreze, prinzînd margarete în panglicile de la pălăria Lui Amy, care stătea aruncată acolo.

— Ce secrete ai? Sînt numai urechi.

Și-i aruncă o privire care trăda un interes deosebit.

— Eu n-am nici unul. Începe tu.

— Din nefericire, nu pot să mă laud că am vreunul. Credeam că ai primit ceva de acasă.

— Apoi veștile de acasă le-ai auzit. Ție nu-ți vin scrisori? Credeam că Jo ți scrie volume întregi.

— E foarte ocupată și pe urmă eu mă plimb dintr-un oraș într-altul. E imposibil să-mi vie regulat poșta. Cînd începi marea ta operă de artă, Raffaello? Întrebă el, schimbînd vorba pe neașteptate, după o lungă tăcere, în care Laurie se întrebasese dacă Amy știe secretul lui și ar fi vrut să i-l spună.

— Niciodată! răspunse ea hotărîtă, dar resemnată. Frumusețile Romei mi-au luat toate speranțele că voi produce vreodată ceva, care să rămînă omenirii.

— Nu văd de ce le-ai lăsa. Ai atîta bunăvoință și talent.

— Tocmai de asta, pentru că talentul nu e geniu, oricîtă bunăvoință ai avea. Vreau să devin o pictoriță celebră sau să nu fiu nimic. Nu țin să ajung o așa-zisă „artistă“, care nu se pricepe decît să mîzgălească niște bucăți de pînză.

— Pot să te întreb ce ai de gînd să faci acum?

— Să-mi dezvolt celelalte talente și să fiu o podoabă a societății, dacă izbutesc să intru în lumea mare.

Asta numai Amy putea să-și dorească și vorbele sunau cam îndrăzneț în gura ei; dar îndrăzneala stă bine oamenilor tineri și ambiția lui Amy pornea de la fapte concrete. Laurie zîmbi. Îi plăcea să vadă cu cîtă voie bună pornea ea la un drum, cînd se vedea silită să-l părăsească pe cel vechi și iubit și nu-și pierdea vremea cu regrete inutile.

— Bun! Și mi se pare că aici intră Fred Vaughn!

Amy păstră o tăcere mai elocventă decît un răspuns, pe care Laurie i-l citi și pe față, deși ținea capul în jos și, sculindu-se în picioare, zise cu seriozitate:

— Amy ia spune tu tot lui Laurie, ca unui frate. Sau mai bine să-ți pun eu întrebări?

— Nu promit că voi răspunde.

— Lasă că te cunosc eu după față. N-ai trăit destul, ca să știi să-ți ascunzi sentimentele. S-a vorbit mult despre Fred și despre tine anul trecut și impresia mea e că, dacă n-ar fi fost chemat acasă în grabă și reținut atîta vreme, lucrurile ar fi decurs altfel. Nu? Ce zici?

— Asta nu pot să știu, răspunse Amy înțepată, dar buzele ei zîmbeau și o trădă licărirea din ochi, care arăta că-și cunoaște puterea și că-i place să se știe acest lucru.

— Sper că nu te-ai logodit?

Și Laurie o privi cu un aer de frate mai mare.

— Nu!

— Dar ai să te logodești, dacă se întoarce și-ți cade în genunchi și se roagă de tine să-l iei de bărbat.

— Foarte posibil.

— Atunci îl iubești pe Fred?

— Aș putea să-l iubesc, dacă mi-aș da osteneala.

— Dar nu vrei să-ți dai osteneala, pînă n-o fi nevoie? Doamne! Ce prudență! E un băiat bun, Amy, dar nu e omul care credeam că-ți place ție.

— E nobil, bogat, manierat... începu Amy, încercînd să pară demnă și sigură de ea.

Se simți totuși puțin cam rușinată, cu toate că era foarte sinceră.

— Înțeleg! Doamnele din lumea mare nu pot să trăiască fără bani mulți și tu vrei să faci o partidă bună, ca să-ți ajungi scopul? E drept, așa gîndesc oamenii în zilele noastre, dar sună ciudat în gura unuia din fiicele mamei tale.

— În orice caz, e purul adevăr!

Hotărîrea cu care fură rostite aceste vorbe contrasta straniu cu tinerețea fetei. Laurie simți acest lucru și-și dădu drumul iar pe iarbă, apăsător de un sentiment de dezamăgire, pe care nu-l putea explica. Tăcerea care urmă, precum și privirea de dezaprobare a propriei sale purtări, pe care Amy i-o citi pe față, o tulburară adînc și o hotărîră să spună fără întîrziere, ceea ce avea de spus:

— Ai vrea să-mi faci plăcerea să te trezești puțin din amorțeală, zise ea cu asprime.

— Fii fată drăguță și trezește-mă tu.

— Crezi că n-aș putea, dacă aș încerca?

Și Amy păru gata să-și pună amenințarea în aplicare și să termine repede cu el.

— Îți dau voie să încerci, i-o întoarse Laurie, care era încintat că a găsit pe cineva să tachineze, distracția lui favorită de altădată.

— Ai să te superi, pină nici nu încep bine.

— Nu mă supăr niciodată pe tine. Ca să aprinzi focul, îți trebuie două pietre, și tu ești moale și rece ca zăpada.

— Nu mă știi de ce sînt în stare!... Dar mi se pare că indiferența ta nu e tocmai sinceră și, dacă te-ar scutura cineva puțin, imediat ți-ar trece.

— Scutură-mă, cit vrei. Nu mă supără, ba poate că mă distrează chiar, cum zicea bărbatul acela, înalt și voinic, cînd l-a bătut soția sa de-o șchioapă. Închipuiește-ți că sînt un soț sau un covor și bate-mă, pină cazi jos de oboseală, dacă-ți place acest gen de exerciții fizice.

Furioasă de răspunsurile lui și doritoare să-l vadă scuturîndu-și apatia, care-l schimba așa de mult, Amy își ascuți limba o dată cu creionul și începu:

— Flo și cu mine ți-am scos un nume „Laurence cel leneș“. Îți place?

Credea că are să se simtă atins, dar el își puse brațele sub cap și răspunse imperturbabil:

— Nu-i rău! Vă mulțumesc domnișoarelor.

— Vrei să știi ce gîndesc eu despre tine?

— Mor de nerăbdare.

— Află că te disprețuiesc.

Dacă ar fi zis „Te urăsc“ cu un aer de cochetărie, ar fi ris și poate că i-ar fi plăcut; dar tonul trist cu care rosti acele vorbe îl făcură să ridice capul și se întrebă repede:

— De ce, mă rog?

— Pentru că ai putea să fii cuminte, folositor altora și fericit, iar tu ești un păcătos, un leneș și un nenorocit.

— Cam tari expresii, *mademoiselle*.

— Te rog chiar, e foarte interesant.

— Îmi închipuiam că ai să spui asta! Oamenilor egoiști le place, cînd li se vorbește numai de ei

— Și eu sînt egoist?

Întrebarea îi scăpă fără voie și pe un ton de mirare, căci singura lui calitate cu care se mindrea întotdeauna era generozitatea lui binecunoscută.

— Da, foarte egoist! continuă Amy, pe un ton calm, mult mai impresionant decât dacă i-ar fi vorbit pe un ton minios. Și să-ți explic în ce sens. Pentru că te-am studiat, în timp ce ne plimbam peste tot. Nu-mi place deloc cum ești acum. Uite, se împlinesc șase luni, de când ai plecat în străinătate, și tot răstimpul ăsta n-ai făcut altceva, decât să-ți pierzi timpul și să risipești bani, spre marea nemulțumire a prietenilor tăi.

— Dar bine, n-are dreptul un om să se disreze puțin, după ce a muncit patru ani din greu?

— N-ai aerul că te distrezi prea bine. În orice caz nu ți-a ajutat la mare lucru această distracție, după cit mi se pare mie. În ziua cînd ne-am întîlnit, ți-am spus că arăți mult mai bine. Îmi iau vorba înapoi, fiindcă ești departe de băiatul pe care l-am lăsat acasă, acum un an. Te-ai făcut îngrozitor de leneș. Ți place să birfești. Te declari satisfăcut, dacă te răsfăț și te admiră niște oameni de nimic în loc să fii iubit și respectat de oameni cumsecade. Cînd ai bani, talente, situație, sănătate și frumusețe, a, da! Ți place să le auzi înșirate, încrezutule! Dar ăsta este adevărul, trebuie să-l spun. Înzestrat cu atîtea calități, tu trîndăvești, în loc să devii bărbatul care ar trebui și care ai putea să devii. Ești doar...

Aici se opri și-l privi cu milă și cu durere în ochi.

— Sfîntul Laurence pe grătar, îi termină el fraza zîmbind.

Dar se vedea că începuse să simtă mustrarea, părea mai treaz și nu mai avea aerul indiferent de adineauri, ci se încruntă, oarecum jignit.

— Îmi închipuiam că ai să iei lucrurile ușor. Voi, bărbații, ne spuneți că sîntem îngeri și că putem să scoatem ce vrem din voi și, cînd încercăm să vă facem bine, rîdeți de noi și nu ne ascultați, ceea ce arată cîte parale face lingușirea voastră.

Amy vorbea cu amărăciune și întoarse spatele martirului de la picioarele ei, care o scotea din răbdări.

O clipă mai tîrziu, el întinse mîna peste caietul ei, așa încît ea nu mai putu desena și se auzi vocea lui Laurie, rugîndu-se ca un copil care cere iertare:

— Am să fiu cuminte! Zău, am să fiu cuminte!

Dar Amy nu rîse, doar vorbise serios și, lovind cu creionul peste mină, zise necruțătoare:

— Nu ți-e rușine de o mină ca asta? E moale și albă ca o mină de femeie, de parcă n-ar fi făcut altceva decât să poarte mînuși de la Jouvin și să culeagă flori pentru doamne. Slavă Domnului, nu ești un om care ascultă orbește de modă și mă bucur că nu văd

nici diamante, nici inele cu peceți cît toate zilele, doar inelul simplu pe care ți l-a dat Jo, cu atîția ani în urmă. Draga de ea! Ce păcat că nu e aici, să mă ajute!

— Și mie îmi pare rău!

Mîna dispăru pe neașteptate, așa cum venise, și energia cu care Laurie răspunse vorbelor ei o mulțumi pe Amy. Dar, în această clipă, un gînd îi trecu prin minte. Încercă să-i vadă ochii, dar el stătea culcat cu pălăria pe față. Văzu doar cum i se ridica și i se lăsa pieptul, ca și cum ar fi respirat greu, și-și băga pumnul cu inelul în iarbă, parcă ar fi vrut să ascundă un lucru drag, de care nu trebuie să vorbești. Într-o clipă, aluzii și gesturi nebăgate în seamnă se legară între ele în mințea lui Amy și ea înțelese ceea ce Jo nu-i mărturisise niciodată. Își aminti că Laurie nu vorbea niciodată de Jo, de bună voie, apoi umbra care trecuse peste fața lui, schimbarea lui, inelul cel mic pe care-l purta el, ce nu era o podoabă pentru o mină frumoasă. Fetele înțeleg repede asemenea semne și le simt greutatea. Amy își închipuise că pricina acestei schimbări sînt niște necazuri de dragoste și acum avusese dovada. Ochii i se umplură de lacrimi, și vorbi iar, de data asta cu voce blindă și dulce:

— Știu că n-am dreptul să-ți vorbesc așa, Laurie, și dacă n-ai fi băiat bun, te-ai supăra foarte rău pe mine. Dar ne ești așa de drag și sîntem așa de mindre de tine, că mă doare inima, cînd mă gîndesc ce dezamăgiți ar fi acasă, dacă te-ar vedea așa, deși ei înțeleg poate mai bine, decît mine această schimbare.

— Probabil c-o înțeleg, se auzi o voce înăbușită de sub pălărie.

— Ar fi trebuit să-mi spună, nu să mă lase să fac gafe și să te cert, cînd ar trebui să fiu bună și îngăduitoare cu tine. Nu mi-a plăcut niciodată domnișoara Randal, dar acum a o urăsc, zise Amy șireată, vrînd să-și risipească îndoielile.

— S-o ia dracu de domnișoară Randal!

Și Laurie zvirli cît colo pălăria, cu o privire care arăta limpede care-i sînt sentimentele față de această domnișoară.

— Iartă-mă, credeam...

Și Amy se opri discretă.

— Nu credea nimic. Știai foarte bine că n-am iubit niciodată pe nimeni decît pe Jo.

Laurie zise aceste vorbe cu aprinderea de altădată și întoarse capul.

— Așa îmi închipuiam și eu, dar cum nimeni nu pomenea nimic de toate astea, mi-am zis că voi fi greșit eu. Și Jo n-a fost drăguță cu tine? Doar eram sigură că te iubește foarte mult?

— A fost drăguță, dar nu așa cum aș fi dorit eu și e mai bine că nu mă iubește, dacă, după cum zici tu, eu nu sînt bun de nimic. Totuși e vina ei, și poți să i-o spui.

Zicînd acestea, Laurie se uită iar cu privirea încruntată de adineauri, în care se strecura amărăciunea, că Amy se simți foarte tulburată.

— N-am știut asta. Iartă-mă, îmi pare foarte rău că am fost așa de furioasă, dar aş vrea să înduri mai bine suferințe de felul ăsta, Teddy dragă.

— Nu-ți dau voie să rostești numele ăsta. Numai ea îmi zicea așa. Și Laurie ridică repede mîna, să oprească parcă șirul vorbelor spuse în felul lui Jo, certîndu-l și mîngîindu-l în același timp. Să treci și tu printr-astea și pe urmă să vorbești, adăugă el încet, smulgînd smocuri întregi de iarbă.

— În orice caz, eu aş suporta durerea ca un bărbat, ca să fiu cel puțin respectat, dacă nu iubit, strigă Amy, cu aerul hotărît al unui om care nu se pricepe la astfel de lucruri.

Acum, Laurie se mîndrea că-și suportase destul de bine durerea. Nu gemuse, nu ceruse să fie consolată și plecase departe, ca să-și suporte singur necazul. Dojana lui Amy pusese lucrurile într-o lumină nouă și pentru prima oară avea impresia că a dat dovadă de slăbiciune și de egoism, cînd s-a descurajat după cea dintîi neizbîndă și s-a lăsat pradă indiferenței și nepăsării. Acum i se păru că s-a deșteptat dintr-un vis și că nu mai poate adormi iar. Rămase cîteva momente pe gînduri, apoi se sculă și întrebă încet:

— Crezi că Jo m-ar disprețui și ea?

— Da, dacă te-ar vedea cum ești acum. Nu poate să sufere leneșii. De ce nu faci ceva extraordinar, ca să se îndrăgostească de tine, fără voia ei.

— Am făcut tot ce-am putut, dar tot n-a servit la nimic.

— Că ți-ai luat licența cu succes, vrei să spui? Bine, dar același lucru l-ai făcut și de dragul bunicului tău. Ar fi fost rușinos să ieși prost, după ce el a cheltuit atîția bani cu tine și mai ales cînd se știa că poți să ți-o iei așa de bine.

— Degeaba! orice ai spune tu, dacă Jo n-a vrut să mă iubească, începu Laurie, sprijinindu-și deznădăjduit capul pe miini.

— Eu cred că n-a fost degeaba, și mai tîrziu ai să vezi că am avut dreptate, fiindcă ție ți-a prins bine și ai dovedit că poți să faci ceva, dacă vrei. Dacă te-ai pune iar pe muncă, ai fi iar fericit și vesel ca altădată și ai uita necazul.

— Acuma nu mai pot!

— Încearcă! Nu da din umeri, ca și cînd ai zice: „Ce știe ea despre asta?” N-am pretenția să știu, dar m-am uitat și eu în jurul meu și am văzut mai mult decît îți închipui. Mă interesează încercările prin care trec oamenii și greșelile pe care le fac și nu pot să-ți explic cum se face, dar mi le amintesc și mă folosesc de experiențele lor. Iubește, cît vrei pe Jo, dar nu te lăsa răpus de

durere, pentru că n-are rost să dai cu piciorul la atâtea daruri pe care ți le-a dat Dumnezeu, numai fiindcă nu poți să ai pe cel care-l vrei. Asta e, și acum nu te mai cert, pentru că știu că ai să te trezești singur din amorțeală și fata ceea cu inima de piatră n-are să te împiedice niciodată ca să rămii un „bărbat“.

Tăcură amindoi o vreme. Laurie își învîrtea inelul pe deget și Amy puse ultimele trăsături de creion schițat la care lucrase, cit stătuse de vorbă. Puțin după aceea i-o puse pe genunchi.

— Îți place?

— Laurie se uită la desen și nu se putu ține să nu zimbească. Îl prinsese foarte bine. Întins alene pe iarbă, cu pleoapele grele a somn, cu aerul lui de indiferență și ținînd într-o mină o țigară, din care ieșea un nor de fum, ce-i învăluia capul.

— Ce bine desenezi! zise el uimit de îndeminarea ei și adăugă cu un ris ușor: Da, eu sînt!

— Așa cum ești acum, iar aci ești așa cum erai.

Și Amy puse o altă schiță lingă cea dintîi.

Nu era așa de bine făcută ca cealaltă, dar avea o viață și o căldură, care te făceau să uiți greșelile și rechemau trecutul cu atîta putere, încît băiatul se schimbă deodată la față. Era doar o schiță făcută în fugă și reprezența pe Laurie, imblînzind un cal. Era cu capul gol și fără haină, într-o atitudine mindră, cu o figură hotărîtă, energetică în care fiecare trăsătură vorbea. Calul, un animal frumos și voinic, își încordă gîtul sub zăbală, izbind nervos cu un picior în pămînt, cu urechile ciulite, ascultînd parcă vocea stăpînului. Coama zbîrlită a calului, ca și atitudinea semeață și părul în vînt al călărețului sugerau doar un moment dintr-o mișcare și o forță, un curaj, un avînt tineresc, care contrastau puternic cu grația molatecă a celui „*Dolce far niente*“. Laurie nu zise nimic, dar, trecînd cu privirea de la o schiță la alta, se făcu roșu la față și-și încheștă pumnii, ca și cum ar fi înțeles lecția ce-i fusese dată. Amy îl văzu și fu mulțumită de succesul dojanței ei și, fără să mai aștepte părerea lui, zise cu vioiciune:

— Ți-aduci aminte, cînd l-ai strunît pe Puck și noi am stat de o parte, să privim. Meg și Beth se speriară, dar Jo bătea din palme și sărea în jurul tău și eu m-am așezat pe gard și te-am desenat. Zilele trecute am regăsit schița în mapă și am scos-o, ca să ți-o arăt.

— Îți sînt recunoscător! Ai făcut mari progrese de atunci și te felicit.

— Deși sîntem într-un adevărat rai, îmi dai voie să-ți aduc aminte că la ora cinci se ia masa la hotel?

Zicînd acestea, Laurie se ridică în picioare, îi dădu înapoi foile, inclînîndu-se zimbînd, apoi se uită la ceas, vrînd parcă să-i amintească că și predicile trebuie să aibă un sfîrșit. Încerca să-și

reia aerul nepăsător de mai înainte, dar aceasta nu mai era acum decît o afectare, căci vorbele lui Amy îl mișcaseră, deși el nu voia s-o recunoască. Fata simți răceala din purtarea lui și-și zise:

— Acuma ce să fac că l-am jignit? Dar, dacă i-o prinde bine, mă bucur. Dacă s-o supăra pe mine, îmi pare rău. Asta e adevărul și eu nu-mi iau vorbele înapoi“.

Riseră și vorbiră tot drumul spre casă, și micul Baptiste, cocoțat pe scaunul de la spate își închipui că „Monsieur“, și „Mademoiselle“ sînt foarte bine dispuși. Dar amîndoi se simțeau prost. Nu mai era prietenia lor deschisă și vioaie de mai înainte, căci, deși se prefăceau că sînt veseli, aveau impresia că-i roade ceva pe suflet.

— Ne vedem diseară, „mon frère?“ întrebă Amy, cînd se despărțiră la ușa mătusei ei.

— Îmi pare foarte rău, dar sînt ocupat. „Au revoir mademoiselle!“

Și Laurie se plecă cu eleganța-i obișnuită, să-i sărute mina, după moda europeană. Totuși, ceva în figura lui o făcu pe Amy să- i spună repede:

— Nu! Cu mine să fii tu însuți Laurie și să ne despărțim ca altădată! Mai bine strînge-mi mina englezește și să lăsăm salutarile astea sentimentale.

— La revedere, dragă!

Și cu aceste cuvinte, spuse cu tonul care-i plăcea să-l audă. Laurie o părăsi, după ce-i strise mina aproape dureros de tare.

A doua zi de dimineață, în locul vizitei lui obișnuite, Amy primi un bilet care o făcu să zîmbească la început și să ofteze la sfîrșit:

Dragul meu mentor,

Te rog salută pe mătusa ta din partea mea și bucură-te și te înveselește, căci „Laurie cel leneș“ s-a dus la bunicul lui, ca un băiat cuminte ce este. Îți urez petrecere bună iarna asta și să-ți dăruiască zeii o lună de miere fericită la Valrosa. Cred că Fred va avea de cîștigat, luînd de soție o femeie care știe să scuture oamenii. Spune-i asta și transmite-i felicitări din partea mea.

Al tău veșnic recunoscător,
TELEMACH

„E băiat bun Laurie. Îmi pare bine că s-a dus“, zise Amy, dînd din cap mulțumită, dar în clipa următoare se întunecă la față și aruncînd o privire prin odaia goală, adăugă oftînd fără voie:

„Da, îmi pare bine... dar ce dor are să-mi fie de el“.

CAP. XVII

VALEA UMBREI

După ce trecură primele clipe de amărăciune, familia se resemnă și încercă să suporte cu tărie durerea, ajutîndu-se unul pe altul cu acea iubire fără margini, care leagă pe oameni în vremuri de restriște. Nu se mai gîndiră la durerea lor, ci fiecare își dădu micul lui prinos de muncă, pentru a-i face fericit ultimul an de viață.

I se dădu lui Beth cea mai frumoasă cameră din casă, iar acolo strînseră tot ce-i plăcea ei mai mult: flori, tablouri, pianul ei, masa de lucru și pisicile ei dragi. Tot acolo se mutară cărțile cele mai bune ale tatii, fotoliul mamei, biroul lui Jo, schișele cele mai reușite ale lui Amy, iar Meg își aducea în fiecare zi copilașii, ca să o sărute pe mătușica Beth, John puse de o parte în tăcere, o mică sumă de bani, cu care să poată cumpăra bolnavei fructele pe care le dorea atît de mult. Bătrîna Hannah nu obosea gătînd, cu lacrimi în ochi, mincăruri delicate, doar, doar ar ispiti-o; iar de peste mări și țări veneau mici daruri și scrisori vesele, pîrînd să ducă cu ele un val de căldură și miresme de pămînturi ce nu cunosc iarna.

În această odaie venerată ca pe un sfînt al casei, pus la loc de cînstă într-o raclă, stătea Beth, harnică și liniștită ca întotdeauna, căci nimic nu putea să schimbe firea ei dulce și bună. Și chiar cînd se pregătea să părăsească viața, ea căuta totuși să aducă o picătură de fericire celor ce aveau să rămînă în urma ei. Degetele slabe nu se odihneau o clipă, și una din plăcerile ei era să facă lucrșoare pentru copiii de școală ce treceau în sus și în jos, pe stradă. Uneori lăsa să cadă de la fereastra ei o pereche de mănuși de lînă, pentru niște miini înroșite de frig, alteori o testea de ace, pentru o fetiță, mamă a nenumărate păpuși, ștergătoare de penițe pentru micii scriitori ce se chinuiau prin pădurea de bețe a alfabetului, albume pentru cei iubitori de frumos și tot felul de lucruri mărunte, presărînd cu flori calea atît de amarnică a învățaturii, pentru micii îndărătnici, care o socoteau ca un fel de zînă, ce stătea sus la fereastră, de unde răspîndea daruri, ce se potriveau minunat de bine cu gusturile și nevoile lor. Răsplata lui Beth, pentru aceste lucruri bune, erau fețele luminoase ce o priveau de jos, salutînd-o zîmbînd, și scrisorile caraghioase pline de recunoștință și de pete de cerneală.

Primele luni fură foarte fericite și Beth se uita în jurul ei și spunea:

„Ce frumos e!“ Se stringeau toți în odaia ei însoțită, copiii se jucau gungurind pe covor, mama și surorile își vedeau de lucru, iar tatăl citea cu vocea lui gravă din cărți vechi și înțelepte, bogate în cuvinte de mângâieri, tot atât de bune acuma, ca și în veacurile trecute, când fuseseră scrise. O capellă unde preotul le propovăduia credința și resemnarea, speranța și iubirea. Erau predici simple, care mergeau drept la inimă celor care-l ascultau, căci tremurul din vocea lui dădea mai multă tărie vorbelor pe care le rostea sau le citea.

Aceste zile pașnice îi ajutară să îndure mai ușor ceasurile grele ce aveau să vină, căci în curînd Beth zise că acul e „prea greu“ și-l puse de o parte, pentru totdeauna. O obosea să vorbească sau să vadă oameni în jurul ei și liniștea de totdeauna fu tulburată de suferința ce o chinuia fără milă. O, Doamne! Ce de zile apăsătoare, ce de nopți lungi fără sfîrșit, ce de inimi îndurerate, ce de rugăciuni din inimă, cînd miinile străvezii se întinseră spre ei, rugătoare, cerîndu-le ajutor, atunci cînd nu se mai putea da nici un ajutor.

Sufletul ei senin se întunecă, viața tinărului se lupta cu moartea, dar această răzvrătire nu dură mult și pacea se așternu iar. Cînd trupul ei plînd abia se mai văzu, sufletul ei deveni mai tare și, cu toate că vorbea puțin, cei din jurul ei simțiră că cea dintîi pelerină e pregătită pentru drumul cel lung și așteptară cu ea pe mal, să vadă pe drept fericirii, care aveau s-o întîmpine cu brațele deschise.

Jo n-o mai părăsi o clipă, de cînd Beth mărturisise: „Mă simt mai tare cînt ești tu aici“. Dormea în cameră pe un divan, deșteptîndu-se de multe ori peste noapte, să bage un lemn în foc, să-i dea de mîncare, s-o întoarcă pe o parte și pe alta și să vadă de ființa răbdătoare, care arareori cerea cîte ceva, căutînd să nu le fie o „pacoste pe cap“. Toată ziua era în cameră, geloasă pe oricine ar fi vrut să stea lingă Beth, și mai mindră de a fi fost aleasă de sora ei, decît de orice altă cînstă din lume. Fură ceasuri grele, dar ceasuri prețioase pentru Jo, căci acum învăța mai bine ca oricînd să fie răbdătoare, să ierte și să uite răul ce i se putea face și să creadă, fără să se îndoiască.

De multe ori, cînd se deștepta Jo, o găsea pe Beth citînd din cărticica ei cu colțuri roase, o auzea cîntînd încet, ca să treacă mai iute nopțile fără somn, sau o vedea sprijinindu-și capul în mîini, iar lacrimile îi picurau printre degetele subțiri. Jo, stătea lingă ea, prea îndurerată să mai plîngă, simțînd că Beth încerca să se

despartă cu simplitate de viața ei dragă de pînă acum și să se întărească pentru viața viitoare, prin cuvinte de mîngiere, prin rugăciuni tăcute și cu ajutorul muzicii, pe care o iubea așa de mult.

S-o mai vadă astfel pe Beth însemna pentru Jo, mai mult decît predicile cele mai înțelepte, decît imnurile cele mai sfinte și decît rugăciunile cele mai fierbinți, pe care le pot rosti buzele unui muritor, căci cu ochii limpeziți acum de lacrimi și cu sufletul sfîrșit de această mare durere, ea înțelese frumusețea vieții lui Beth. Copila trăise o viață fără fapte mari, fără ambiții, dar străbătută de virtuțile adevărate, care miros frumos și înfloresc chiar și în gunoi. Viața-i fusese luminată însă de uitarea de sine, are face ca acei umiliți să fie primiți cu drag în ceruri, iar acum răsplata ei era să vadă bucuria celor din jurul ei.

Într-o noapte, pe cînd căuta printre lucrurile ei de pe masă ceva cu care să-și mai uite puțin oboseala de moarte, care era tot așa de greu de suportat ca și suferința întorcînd foile cărții ei favorite *Progresul pelerinilor*, Beth găsi o hîrtiuță mîzgălită de mîna lui Jo. Îi atrase luarea aminte numele ei, iar petele nenumărate îi dădură să înțeleagă că versurile fuseseră udate cu lacrimi.

„Biata Jo! A adormit. N-o mai deștept, să-i cer voie. Ea îmi arată tot. Nu cred că are să se supere, dacă mă uit la asta“ zise Beth, aruncînd o privire sorei ei, care se lungise pe covoraș, cu cleștele în mînă, gata să se deștepte, dacă butucul s-ar întoarce într-o parte.

DRAGA MEA BETH

I

*În așteptarea zilei cea plină de lumină
Stau cu răbdare-n umbră, în luptă cu amaruri.
Blîndă, dulce ființă, curată și senină,
Sfințește casa noastră, atinsă de necazuri.
Speranțe, bucurii, ca și dureri în văluri
În veșnică mișcare se sparg azi furioase,
De-a rîului înalte și mult rîpoase maluri,
Pe care odihnește a tale scumpe oase.*

II

*O, dragă surioară! Plecînd de lîngă mine,
Depart, în eternul lipsit de griji și trudă,
Lasă-mi în dar, iubito, virtuți care la tine,*

*Împodobeau viața-ți, ce-a fost și e de laudă.
Aș vrea să-ți moștenesc a ta sfântă răbdare,
Ce cu neînfrînată forță putea ca să susțină.
Un suflet bun și vesel, să plîngă nu e-n stare.
Deși-n slăbuțul corp durerea nu-i puțină.*

III

*Dă-mi încă, surioară, căci am multă nevoie
De acel curaj cuminte, domol, numai blîndețe,
Care a făcut poteca, ducînd la datorie,
Sub pași-ți înverziți, plină de frumusețe.
Dă-mi firea-ți cea bogată și dezinteresată
Bunătațe îngerească, dar de la Dumnezeu,
Ce iartă și răul, pornit din iubire curată,
Inimă nobilă, bună, iartă-l și pe al meu.*

IV

*A noastră despărțire, plină de întristare,
Scade puțin amarul ce ne-a fost cauzat
Suport nenorocirea, cu multă resemnare.
Din pierderea avută multe-am mai învățat
Contactul cu durerea, o, mult scumpă fetiță!
A-mblînzit, potolind firea-mi cea aspră de sălbatic,
Iar viața-mi s-a-ndreptat spre altă năzuință,
Întărind credința în Cel atotputernic.*

Pătate de lacrimi și de cerneală și pline de greșeli, cum erau versurile, îi aduseră o ușurare nespusă lui Beth, căci singura ei părere de rău fusese că făcuse așa de puțin pentru ceilalți. Aceste rînduri păreau însă s-o încredințeze că viața ei nu fusese zadarnică și că nu trebuia să moară cu deznădejdea în suflet. Cum stătea cu hîrtia în mînă, butucul căzu într-o parte. Jo se trezi din somn și sări ca arsă în sus, ațîță focul și apoi veni în vîrfurile picioarelor, la patul lui Beth, sperînd că doarme.

— Nu dorm și sînt așa de fericită! Uite am găsit asta și am citit-o. Știam că n-ai să te superi. Am însemnat eu chiar așa de mult pentru tine Jo? întrebă ea, privind-o întrebător.

— Da, Beth dragă, foarte mult! Mai mult decît îți pot spune prin vorbe.

Și Jo, își puse capul pe pernă, lingă al sorei ei.

— Atunci, n-o să mai cred că mi-am risipit viața. Nu sînt chiar atît de perfectă, pe cît mă socoți tu, dar e drept că am încercat să

fac ce am crezut eu că e bine și acuma, cînd e prea tîrziu s-o mai iau de la capăt, e o mare mîngiere pentru mine să știu că cineva mă iubește așa de mult și are impresia că am ajutat-o în viață.

— Mai mult decît orice pe lume, Beth. Acum citava timp credeam că nu te pot lăsa să te duci de lingă mine, dar acuma am înțeles că nu te pierd, că vei fi mereu alături de mine, că moartea nu ne poate despărți.

— De asta nu mă mai tem de mult. Sînt sigură că am să fiu întotdeauna draga mea Beth, care te va iubi și te va ajuta mai mult ca oricînd. Tu trebuie să-mi iei locul, Jo, și să fii mereu lingă mama și tata. Ei vor căuta mîngierile tale. Să nu-i părăsești. Dacă ți-e greu să lupți singură, adu-ți aminte că eu nu te uit și că, mîngiindu-i pe ei, te vei simți mai fericită, decît dacă ai scrie cărți frumoase, ori dacă ai vedea toată lumea, căci iubirea e singurul lucru pe care-l putem lua cu noi, cînd plecăm departe.

— Am să încerc, Beth.

Și, din cînd în cînd, Jo renunță la ambiția ei de altădată, dedicîndu-se din tot sufletul unei alte ambiții mai frumoase față de care cea dintîi e trecătoare steapă fără bucurii adînci.

Și cu acestea veni și trecu primăvara, cerul se limpezi, pămîntul înverzi, florile se treziră iar vesele, dis-de-dimineață și păsările călătoare se întoarseră la vreme, ca să-și ia rămas bun de la Beth, care, ca un copil obosit, dar plin de încredere se prinde de miinile celor care i-au condus pașii toată viața. Și acum, în ceasul din urmă, tatăl și mama ei o purtară plini de dragoste, prin valea umbrei și o dădură lui Dumnezeu.

Numai în cărți, cei de pe patul morții rostesc cuvinte de care se va vorbi mai tîrziu, au viziuni sau par transfigurați, și cei ce au stat de multe ori de veghe la căpătîiul muribunzilor știu că sfîrșitul vine fără durere, ca somnul. Cum se rugase Beth „refluxul se duse ușor“ și în zori, la pieptul de la care supsesse prima picătură de lapte, își dădu ultima ei suflare, cu un suspin, după ce-i privise cu drag pe toți.

Cu lacrimi și rugăciuni, miinile iubitoare ale mamei și surorilor o gătiră pentru somnul cel lung, pe care nu-l va mai tulbura moartea. Pe chipul brăzdat de suferință își făcuse iar loc seninătatea, căci, pentru ea, moartea era un inger alb și zîmbitor, nu o arătare înspăimîntătoare.

Cînd se făcu dimineață, pentru întîia oară după atîtea luni, focul era stins. Jo nu mai era acolo și în cameră era liniște deplină. Doar o pasăre cînta veselă pe o cracă înflorită. La fereastră ghiocelii înfloreau ca de obicei, iar primăvara intra pe geam, dînd parcă binecuvîntarea ei chipului pașnic de pe perne, atît de pașnic, că cei care îl iubiseră atît de mult, zîmbiră printre lacrimi și mulțumiră lui Dumnezeu că Beth s-a făcut în sfîrșit sănătoasă.

CAP. XVIII

ÎNCERCÎND SĂ UITE

Mustrarea făcută de Amy îi prinse bine lui Laurie, deși, se înțelege, el n-a vrut s-o recunoască decît mult mai tîrziu. Rareori recunosc bărbații sfatul femeilor. Numai cînd s-au convins singuri că și ei ar fi avut de gînd să facă exact la fel, atunci le urmează povața. Dacă le merge bine, jumătate din merit e al neputincioasei lor roabe dar dacă merg rău, toată vina o pun pe spinarea ei.

Laurie se întoarse la bunicul lui și, timp de cîteva săptămîni, fu așa de indatoritor și de cuminte, că bunicul se minună de schimbările pe care le făcuse Nisa și-l îndemnă să se mai întoarcă. Firește că tînărul ar fi fost fericit să-i poată urma îndemnul, dar pentru nimic în lume n-ar fi făcut asta, după dojana pe care o primise. Era doar în joc amorul lui propriu și, de cîte ori îl cuprindea dorul, își întărea hotărîrea luată, repetînd frazele, care își lăsaseră pecetie adîncă în sufletul său „Te disprețuiesc“, „Fă ceva extraordinar, ca Jo să se îndrăgostească de tine, fără voia ei“.

Laurie se gîndi bine la cele ce-i spusese Amy și în cele din urmă ajunsese la concluzia că e într-adevăr leneș și egoist, deși își spunea el, cînd un om trece printr-o mare supărare, i se pot ierta anumite stări sufletești, pînă se mai potolește puțin. Simțea că durerea legată de iubire a mai pierit din sufletul lui și, cu toate că era sigur c-o va plinge pe Joe încă multă vreme, găsea că nu-i nevoie să poarte ostentativ haina de doliu. Jo nu voia să-l iubească, dar în orice caz nu putea s-o facă să-l respecte și să-l admire, printr-o faptă care să-i dovedească, sus și tare, că un „Nu“ al unei fete nu-i poate nenoroci viața. Avusese întotdeauna de gînd să facă ceva mareț și sfatul lui Amy era cu totul de prisos. Așteptase doar ca durerea iubirii să fie înmormintată, după aceea putea să-și ascundă inima sfișiată și să se trudească mai departe.

După cum Goethe punea în versuri orice bucurie și orice durere, tot astfel și Laurie se hotări să-și aline prin muzică necazul lui de dragoste. Se hotări deci să compună un *Requiem*, care să-i stoarcă lacrimi lui Jo și să emoționeze pe orice ascultător. Așa încît prima oară cînd bătrînul îl găsi iar neliniștit și nervos și-l trimise să se plimbe, se duse la Viena, unde avea mulți prieteni în lumea muzicală, și se apucă de lucru, ferm hotărit să producă ceva ne mai auzit. Dar fie că durerea lui era prea puternică, pentru a se manifesta prin muzică, fie că muzica e prea eterică, pentru ca un muritor să-și poată ridica o suferință pînă la ea, fapt este că el descoperi în curînd că *Requiemul* este peste puterile lui. Nu se găsea încă în dispoziție de lucru. Avea nevoie să-și mai limpezească ideile, fiindcă deseori, în mijlocul unei fraze muzicale

triste, se trezea fredonînd un cîtec de dans, care-i aducea grozav aminte de petrecerea din Ajunul Crăciunului de la Nisa, mai ales de Francezul acela voinic, și se lăsă și de compoziția tragică, pentru moment.

Apoi încercă să scrie o operă, fiindcă la început totul părea posibil, dar și aici întîmpină greutăți neprevăzute. Voia ca eroina să fie Jo și se căzni să-și amintească toate scenele duioase sau romantice ale iubirii lor, dar memoria își bătea joc de el, de parcă ar fi fost pusă pe posne. Nu-i veneau în minte decît ciudățeniile, cusururile și capriciile lui Jo. N-o vedea decît în atitudini care n-aveau nimic sentimental, măturînd prin casă legată la cap cu un fular, bătîndu-se cu perna de pe sofa, sau repezîndu-l și potolîndu-i pasiunea, ca doamna Gremmidge din *David Copperfield*. Laurie nu se putea ține să nu ridă și imaginea tristă pe care se silea s-o zugrăvească dispărea. Jo nu voia să fie eroină de operă și pace! Pînă cînd, în cele din urmă, se lăsă și de această ocupație oftînd. „O, Doamne, mult mă mai chinuiește și fata asta“, și se apucă de păr, în culmea disperării, cum face orice compozitor care se respectă.

Cînd se uită în jurul lui, în căutarea unei femei mai puțin rebele, pe care ar putea-o face nemuritoare prin muzică, memoria se grăbi să i-o aducă fără întîrziere. Această arătare își schimba mereu trăsăturile, dar avea întotdeauna bucle aurii și plutea ușor în fața ochilor minții lui, într-un nor diafan de trandafiri, păuni, căluți albi și panglici albastre. Nu dădu un nume acestei umbre, ci îi spuse numai „eroina“. Se îndrăgosti de ea, pe cît era în stare, și, înzestrînd-o cu toate darurile din lume, o scoase teafără din încercări, ce ar fi nimicite pe orice altă muritoare.

Datorită acestui motiv de inspirație, cităva vreme totul merse de minune, dar, după un timp, lucrul își pierdu farmecul și Laurie uita să compună, stînd visător cu tocul în mină, ori rătăcind prin orașul cel vesel, în căutare de idei noi sau poate pentru a se liniști, căci în iarna aceea nu era în toate apele lui.

Nu compuse mult, dar gîndi mult, conștient de o schimbare ce se petrecuse în el, fără voia lui.

„Se vede că fierbe geniul în mine. Am să-l las să fiarbă, să vedem ce iese“. Avea totuși o bănuială ascunsă că nu e geniul, ci ceva cu mult mai obișnuit. De orice natură ar fi fost această „fierbere“ din sufletul lui, fapt este că Laurie fu din ce în ce mai nemulțumit de viața zvăpăiată pe care o ducea și dori să aibă ceva serios de lucru, o muncă adevărată, căreia să i se dedice cu trup și suflet. În cele din urmă, ca om de bun simț ce era, ajunsese la concluzia că nu oricine, căruia îi place muzica, e un compozitor. Întorcîndu-se de la una din operele lui Mozart, minunat cîntată la Opera de stat, le răsfoi și pe ale lui, cîntă la pian cîteva pasaje

mai bune, se uită apoi țintă la busturile lui Mendelsohn, Beethoven și Bach, care-l priviră cu indulgență, apoi deodată luă foile una câte una și le rupse pe toate, iar când ultimele bucățele de hirtie îi căzură din mină, își zise fără părere de rău:

— Are dreptate! Talentul nu e geniu, orice ai face! Opera aceea mi-a luat toate speranțele, că voi putea compune ceva de valoare, după cum Roma i-a luat speranțele ei și nu vreau să mai fiu un fanfaron. Dar ce să fac eu acum?

Chestiunea părea foarte complicată, așa încît Laurie, mai, mai, că ar fi dorit să fie silit să-și cîștige plina de toate zilele. Acum era momentul „să se ducă la dracu”, cum zicea el uneori, cu o expresie tare, fiindcă avea bani mulți, dar nu știa ce să facă cu ei și diavolul e gata să-și vire coada, cînd un om stă degeaba. Bietul băiat avu ispite și din afară și dinăuntru, dar se țină bine, căci oricît ar fi prețuit libertatea, prețuia și mai mult încrederea pe care ceilalți o aveau în el. Cuvîntul dat bunicului lui și dorința de a se putea uita drept în ochii femeilor care-l iubesc și de a le spune cu capul sus: „Toate bune”, îl ajutară să iasă viu și nevătămat din aceste încurcături.

Desigur că vreo doamnă Grundy va zice:

„Nu cred! Băieții sînt băieți, tinerii se țin de nebunii și femeile nu trebuie să se aștepte la minuni“. Îmi închipui că nu ne crezi, doamnă Grundy, dar e adevărat, cu toate astea. Femeile fac o mulțime de minuni și sînt convinsă că ele ar fi în stare chiar să îndrepte omenirea spre o cale mai bună, dacă ar refuza să repete și să creadă asemenea vorbe, cu atît mai bine! Tinerii să se ție de nebunii, dacă vor, dar mamele, surorile și prietenii trebuie să nu-i lase să facă prea multe, pentru ca neghina să nu înăbușe griul, păstrînd credința în realitatea virtuților, care fac ca un bărbat să fie bărbat în ochii unei femei. Dacă femeilor le place să se înșele singure cu astfel de iluzii, să le lăsăm în pace, fiindcă fără ele ar dispărea jumătate din frumusețea vieții și ne-am pierde speranțele în băieți curajoși și cu inima bună, care-și iubesc mamele, mai mult decît pe ei înșiși și nu le e rușine s-o mărturisească. Laurie își închipuia că-i trebuie ani de zile, ca s-o uite pe Jo, dar, spre marea lui mirare, descoperi că-i vine din ce în ce mai ușor. La început nu-i venea să creadă că e adevărat și fu furios pe el însuși. Inima nu mai voia să-l doară. Continuă să se vindece cu o repeziciune care-l uimea și, în loc să încerce să uite, se trezi încercînd să-și aducă aminte. Nu prevăzuse această întorsătură a lucrurilor și nu era deloc pregătit pentru ea. Era dezgustat de el însuși, mirat că poate fi așa de ușuratic și în același timp ușurat, dar dezamăgit, pentru că-și revine așa de ușor, dintr-o lovitură atît de puternică. Încercă să ațite iar tăciunii fostei lui iubiri, dar aceștia nu voiau deloc să se aprindă. Dădeau doar o căldură

plăcută care-i trecea prin tot corpul, fără să-i producă emoții și, în cele din urmă, fu silit să recunoască adevărul. Pasiunea sa de licean se transformase într-un sentiment cu mult mai liniștit și duios, trist, deși mai purta încă pică lui Jo. Dar și asta avea să treacă cu vremea și-i va păstra doar o iubire de frate, până la sfârșitul vieții lui. La cuvântul de „frate“, el zîmbi și se uită o clipă la portretul lui Mozart din fața lui.

— Da, el a fost într-adevăr un om mare, căci, atunci cînd nu putu avea pe una dintre surori, o luă pe cealaltă și fu fericit.

Laurie nu rosti vorbele acestea, dar le gîndi, și, o clipă după aceea, se uită la inelul mic pe care-l purta în deget, zicîndu-și:

— Nu, să nu fac asta. N-am uitat încă și nu voi uita niciodată. Mai încerc o dată și, dacă nici acum nu reușesc, atunci...

Lăsînd fraza neterminată, luă toc și hîrtie și începu să-i scrie lui Jo, spunîndu-i că nu poate face nici un pas, cîtă vreme mai are însă o fărîmă de nădejde că ea se va răzgîndi. N-ar putea, n- ar vrea să-l iubească și să-l lase să vie acasă, fericit? Așteptînd răspunsul, nu fu în stare să facă nimic, de nerăbdător ce era. Sosi în cele din urmă și răspunsul mult dorit, care spunea hotărît. Jo nu putea și nu voia să-l iubească. Trăia acum numai pentru Beth și nici nu dorea să mai audă de cuvîntul „dragoste“. Apoi îl ruga să fie fericit cu altcineva, dar să păstreze un colțișor în inima lui și pentru Jo, sora lui cea iubitoare. Într-un post-script, îl ruga să nu-i spună lui Amy că Beth e mai rău. Avea să se întoarcă la primăvară și nu era nevoie să-i întristeze restul zilelor, pe care le mai avea de petrecut în străinătate. O să fie și așa vreme destulă, să se întristeze, spunea ea, dar Laurie să-i scrie des, ca să nu se simtă prea singură și apăsată de dor.

— Așa am să fac. Biata fetiță! Tristă întoarcere acasă va avea.

Și Laurie se așeză la birou, ca și cum a-i scrie lui Amy ar fi fost sfîrșitul cel mai potrivit al frazei pe care o lăsase neterminată cu cîteva săptămîni în urmă.

Dar nu scrise în ziua aceea, căci, căutînd prin sertare, dădu peste ceva, care-i schimbă hotărîrea. Amestecate printre note de plată, pașapoarte și hîrtii de afaceri de tot felul, găsi niște scrisori de ale lui Jo și, într-o altă despărțitură, trei bilete de la Amy, legate cu grijă, cu o panglică albastră, care amintea de trandafirii ofiliți, păstrați cu atenție într-un plic. Cu un zîmbet ușor, Laurie strinse toate scrisorile de la Jo, le îndoi și le puse frumos într-un sertar al biroului, apoi căzu pe gînduri, învîrtind inelul în deget. După cîteva clipe îl scoase încet, îl puse alături de scrisori, încuie sertarul și se duse să asculte Messa, de la Catedrala Sfîntul Ștefan, avînd parcă impresia că vine de la o înmormîntare. Și, cu toate că nu era copleșit de durere, i se păru mai potrivit să-și petreacă astfel timpul, decît să scrie bilete dulci domnișoarelor.

Correspondența continuă fără încetare și toată primăvara veniră și se duseră scrisori, cu o regularitate de ceasornic. Laurie își vindu busturile, puse pe foc operă și se întoarse la Paris, sperînd că cineva va veni acolo. Ar fi plecat la Nica cu primul tren, dar nu îndrăznea, pînă nu-l chema ea. Și Amy nu-l chema, fiindcă tocmai acum trecea prin anumite încercări și nu voia să aibă în față ochii iscoditori ai „băiatului nostru“.

Fred Vaughn se întoarse și-i puse întrebarea la care ea hotărîse să răspundă „Da!“ Acuma însă îi spuse: „nu, îmi pare rău“, cu blindețe, dar fără șovăire. I se părea că banii și o situație strălucită nu pot potoli dorul din sufletul ei, unde se amestecau speranțe și temeri duioase. Îi reveneau mereu în minte cuvintele lui Laurie: „Fred e un băiat bun, dar nu e omul care credeam că-ți place ție“, apoi privirea lui, cînd le rostise, și vorbele ei, pe care nu le înfrumusețase, dar pe care el le înțelesese atît de bine: „Am să mă mărit pentru bani“. Îi venea să plîngă, cînd își aducea aminte, și ar fi vrut să-și ia înapoi vorbele, care erau așa de puțin potrivite pentru o femeie. Nu voia ca Laurie să-și inchipuie că e o fată interesată, fără inimă. Nu mai ținea să ajungă o „doamnă din lumea mare“. Se mulțumea doar să fie o femeie iubită. Era fericită, că el nu se supăraseră pe ea, după lucrurile îngrozitoare pe care i le spusese, ci dimpotrivă era așa de bun și de înțelegător. Scrisorile lui îi aduceau mare mîngiere, căci veștile de acasă veneau foarte neregulat și n-o mulțumeau pe deplin, ca ale lui. Nu era pentru ea numai o plăcere, ci și o datorie să-i răspundă, căci bietul băiat era singur și nu-l mai alinta nimeni, de cînt Jo era așa de rea cu el. Ar fi trebuit să facă o efortare și să-l iubească, doar nu era mare lucru. Multe fete ar fi fost mindre, să știe că un băiat așa de drăguț ca Laurie ține la ele, dar Jo nu făcea niciodată ceea ce face toată lumea, așa că lui Amy nu-i rămînea decît să fie bună cu el, să se poarte ca o soră.

Dacă toți frații ar avea surori iubitoare ca Amy, desigur că ar fi niște ființe cu mult mai fericite decît sînt. Amy nu-l mai certa, îi cerea părerea în diverse chestiuni. O interesa tot ce făcea el, îi trimitea mici daruri și cite două scrisori pe săptămînă, cu o mulțime de descrieri amănunțite, de tot ce se întîmplă acolo, însoțite de desene. Puține surori fac fraților lor cinstea de a le purta scrisorile în buzunar, de a le citi și reciti cu grijă, plîngînd, cînd erau prea scurte și sărutîndu-le, cînd erau lungi. Cred că nu mai e nevoie să adăugăm că Amy se comporta exact în felul acesta. În orice caz, era mai palidă și mai gînditoare în primăvara aceea. N-o mai interesa „societatea“ și se ducea de multe ori să deseneze singură. Cînd venea acasă, nu prea avea ce arăta. Probabil că studia natura, stînd ceasuri întregi cu miinile în poală, pe terasa de la Valrosa, sau desena cu gîndul aiurea, tot ce-i trecea prin

cap: un cavaler voinic săpat pe o piatră de mormint, un tânăr adormit în iarbă, cu pălăria pe ochi, sau o fată cu păr inelat în rochie de gală, plimbându-se printr-o sală de bal, la brațul unui domn înalt amindouă figurile fiind doar niște pete, o mărturie a discreției artistului, așa cum cerea ultima modă în artă.

Mătușa ei își închipuia că-i pare rău de răspunsul pe care i-l dăduse lui Fred, dar Amy, văzind că în zadar tăgăduiește și știind că nu-i poate explica, o lăsă să creadă ce vrea și-i scrisese lui Laurie că Fred a plecat în Egipt. El înțelese, păru ușurat și-și zise, dînd din cap:

— Eram sigur că are să se răzgîndească. Bietul băiat! Am trecut și eu prin toate astea și-l înțeleg.

Laurie oftă din adîncul inimii, și, prin aceasta, parcă se descărca de o datorie față de trecut. Apoi își puse picioarele pe divan, să guste din plin scrisoarea lui Amy.

În vreme ce în străinătate se petreceau aceste schimbări, acasă se apropia nenorocirea; dar scrisoarea în care spuneau că Beth se duce, nu ajunse niciodată lui Amy și, cînd primi pe cea de a doua, crescuse de mult iarba pe mormîntul sorei ei. Era la Vevey, cînd îi veniră aceste vești triste, căci în mai îi gonise căldura de la Nisa și porniseră spre Elveția, trecînd prin Genova și pe la lacurile din Nordul Italiei. Suportă știrea cu resemnare și se supuse voinței familiei, care-i spunea să stea pe loc, fiindcă tot nu mai ajungea la vreme acasă, să-și ia rămas bun de la Beth și să lase în seama timpului, ca să-i inducească suferința. Dar își simțea inima grea. Ar fi vrut să fie acasă și în fiecare zi se uita cu dor peste lac și aștepta pe Laurie să vină, s-o mîngie.

Curînd după aceea, Laurie veni într-adevăr, căci în aceeași zi fuseseră expediate amindouă scrisorile, dar, el fiind în Germania, a lui făcuse mai mult timp pe drum. Cum o primi, Laurie își făcu rucsacul, își luă ziua bună de la tovarășii lui de drum și plecă, să-și țină făgăduiala, cu o inimă plină de bucurie și de durere, de speranță și de neîncredere.

Cunoștea bine orașul Vevey, și, cum ajunse barca la țarm, se îndreptă cu pas grăbit spre la Tour, unde stătea familia Carrol „*en pension*”. Valetul era disperat, că toată familia plecase, să facă o plimbare pe lac. După o clipă de gîndire, îi spuse că poate „*la blonde mademoiselle*” să fie în grădina castelului. Dacă „*monsieur*” e așa de bun să ia puțin loc, o poștește, cit ai clipi din ochi. Dar „*monsieur*” nu putea să aștepte „cit ai clipi din ochi”. Îl lăsă cu fraza începută și porni să caute singur pe „*mademoiselle*”.

Era o grădină frumoasă pe marginea lacului, cu castani bătrîni ce foșneau, de cîte ori îi mîngîia vîntul cu iederă ce se cățara pretutindeni, iar umbra neagră a turnului întuneca pînă departe apa însoțită. Într-un colț, lingă zidul lat și jos ce o împrejmuia,

era o bancă. Acolo venea deseori Amy, cu lucrul sau cu cartea, încercînd să se mîngîie cu priveliștea minunată din fața ei. Aci stătea și acum, sprijinindu-și capul în mînă, cu inima plină de dor, și cu ochii grei de plîns, gîndindu-se la Beth și întrebîndu-se de ce nu vine Laurie. Nu-i auzi pasul prin curte, nici nu-l văzu oprindu-se sub arcadă, unde gangul subteran răspunde în grădină. El rămase pe loc o clipă și o privi cu alți ochi, cu ochii care vedeau ceea ce nu mai văzuse nimeni pînă atunci, duioșia din inima lui Amy. Toată ființa ei vorbea numai de dragoste și de durere. Scrisorile pătate de lacrimi din poală, panglica neagră din păr, suferința și răbdarea ce i se citea pe față chiar și cruciulița de ebonit de la gîtul ei îl mișcă pe Laurie, căci era de la el, și era singura podoabă pe care o purta. Chiar de ar fi fost îngrijorat de cum îl va primi ea, bănuielile i se risipiră, în momentul cînd ea ridică capul și-l văzu, căci, lăsînd să cadă toate pe jos, dădu fuga la el și-l luă de gît, zicînd cu o voce înecată de emoție:

— O, Laurie! Știam că ai să vii.

Aceste vorbe lămuriră tot, căci, stînt tăcuți unul lîngă altul, capul cel negru plecîndu-se cu un aer protector asupra capului blond, Amy simți că nimeni ca Laurie n-o putea mîngîia și sprijini, și Laurie își spuse că Amy e singura femeie din lume, care poate să ia locul lui Jo și să-l facă fericit.

O clipă după aceea, Amy fu iar la locul ei și, în vreme ce ea își usca lacrimile, Laurie strînse hîrtiile împrăștiate și scrisorile cu colțuri roase, ca și schițele de pe iarbă îi spuneau că poate avea speranțe de viitor. Cînd se așeză jos, lîngă ea, Amy se simți iar timidă și se înroși aducîndu-și aminte de ce făcuse cu cîteva clipe mai înainte.

— Nu m-am putut opri să nu-ți sar de gît. Mă simțeam așa de singură și de tristă și-mi părea așa de bine, că te văd. Îți închipui, să ridic capul, să te văd în fața mea, tocmai cînd începusem să mă tem că nu mai vii, zise ea, încercînd cu greu să-și ascundă emoția.

— Cum am auzit vestea tristă, am pornit spre tine. Aș vrea să-ți spun un cuvînt de mîngîiere pentru pierderea dragii noastre Beth, dar nu știu...

Și Laurie se simți și el timid deodată și nu mai putu merge mai departe. Ar fi vrut ca Amy să-și lase capul pe umărul lui și să plîngă, să se ușureze, dar nu îndrăzni să spună asta. Îi luă doar mîna și i-o strînse într-ale lui, și asta însemna mai mult decît orice cuvinte.

— Nu-i nevoie să spui nimic, și asta e destul, zise ea cu voce dulce. „Beth e fericită acolo sus. Nu trebuie să ne pară rău, că s-a dus, dar mă îngrozesc, cînd mă gîndesc la întorsul acasă. deși mi-e foarte dor de ei. Eh, să nu mai vorbim de asta acum. Mă face să

pling și vreau să mă distrez, cît stai tu aici. Trebuie să pleci curînd înapoi?

— Dacă ai nevoie de mine, nu, dragă.

„Cum să n-am nevoie! Mătușa și Flo sînt foarte drăguțe, n-am ce zice, dar tu ești ca un frate pentru mine și ar fi așa bine să te am mai mult timp lingă mine.

Amy vorbea ca un copil cu inima grea de dor, că lui Laurie îi pieri deodată timiditatea și o mîngîie, cum fusese ea învățată acasă.

— Biata fetiță! S-a îmbolnăvit de atîta supărare. Las' că am eu grijă de ea! Nu mai plinge! Vino să ne plimbăm puțin prin grădină. E cam rece vîntul ăsta. Nu trebuie să stai pe loc, zise el, pe un ton dezmierdător, care-i plăcea lui Amy.

Îi legă pălăria și, trecîndu-i un braț pe sub al lui, începură să se plimbe în sus și în jos, pe poteca însorită, sub castanii cu frunze fragede. Laurie se simțea mai la largul lui, cînd mergea, și Amy găsea că e foarte plăcut să te sprijini de un braț puternic, să-ți zimbească un chip prietenos și să auzi o voce dragă, care-i vorbește numai ei.

Grădina aceasta ciudată mai văzuse multe perechi de îndrăgostiți și, așa cum era, plină de soare și închisă între ziduri groase, părea făcută parcă anume pentru ei. Nu-i vedea nimeni decît turnul înalt, iar lacul larg, încredințîndu-se de vînt, purta pină deaparte ecoul vorbelor lor. Timp de o oră, cei doi stătura de vorbă, se plimbară, se odihniră pe marginea zidului, pătrunși de farmecul clipei pe care o trăiau și, cînd un clopot foarte puțin romantic, îi vesti că se apropie ora mesei, Amy simți că lasă în urmă toată povara ei de singurătate și de suferință.

În clipa în care doamna Carrol văzu fața zimbitoare a fetei, se lămuri îndată și-și zise:

„Acuma înțeleg eu! Fata se prăpădea de dorul lui Laurence. Maică Precistă! Și eu care nu vedeam nimic!“

Cu o discreție demnă de laudă, mătușa nu le arată că s-a luminat acuma asupra cauzei tristeții ei, ci-l pofti pe Laurie să mai rămîie cu ei și Amy o rugă să se îngrijească de el, iar ea își îndeplini îndatorirea, cu un farmec și o drăgălășenie nespuse.

La Nisa, Laurie își pierdea vremea și Amy îl certa. La Vevey, Laurie nu stătea niciodată degeaba, ci se plimba, călărea, vislea sau citea, cu o rivnă fără pereche, iar Amy admira tot ce făcea el și-i urma exemplul, pe cît putea, zicîndu-și, și unul și celălalt, că schimbarea se datorește climatului.

E drept, mișcarea în aerul viu și proaspăt le făcea bine la amîndoi și în curînd apărură semnele schimbării ce se petrecea în sufletul lor. Acolo, sus, printre dealurile nemuritoare, căpătără o

viziune mai limpede a vieții și a datoriei față de semenii lor. Vântul răcoritor ducea departe îndoieli deznădăjduite închipuiri înșelătoare, neguri mohorâte, soarele cald de primăvară aducea năzuinți noi, speranțe duioase și gânduri bune, lacul părea să spele toate necazurile trecutului, iar munții bătrini îi priveau de sus, cu bunătate și le spuneau: „Iubiți-vă, copii!”

Cu toată durerea care venise de curind asupra lor fu o epocă foarte fericită, așa de fericită, că Laurie nu îndrăznea s-o tulbure cu vorbe, poate nelalocul lor. Îi trebui cîtăva vreme, pînă să-și vină în fire din uimirea care-l cuprinsese, dîndu-și seama că i-a trecut de tot ceea ce credea el că va fi „prima și ultima iubire”. Se dezvinovăți față de el însuși de această aparentă necredință, gîndindu-se că sora lui Jo e același lucru cu Jo și zicîndu-și că i-ar fi imposibil să iubească pe altcineva decît pe Amy, așa de repede și așa de puternic. Prima lui iubire fusese aprigă, furtunoasă. Acum, uitîndu-se înapoi, i se părea că trecuseră mulți ani de atunci și o privea cu un sentiment de milă amestecată cu părere de rău. Nu-i era rușine de ea, dar acum, după ce trecuseră clipele de suferință, se gîdea la ea, ca la o experiență oarecare din viața lui. A doua lui iubire avea să fie potolită, fără accente deznădăjduite.

La ce ar fi servit o scenă ca aceea cu Jo, cînd lui Amy nu mai trebuia să-i spună că o iubește. Ea înțelesese și-i dăduse doar de mult răspunsul. Lucrurile decurseră așa de firesc, că nimeni n-ar fi avut nimic de zis, ba dimpotrivă, toată lumea ar fi fost mulțumită, chiar și Jo, căci, cînd prima noastră pasiune a fost înăbușită sîntem mai prudenți la a doua încercare, și astfel trecură zilele, una după alta, și Laurie se bucura din plin de fiecare oră, lăsînd în seama timpului acele vorbe care trebuiau să pună capăt primei și celei mai frumoase părți a romanului său de dragoste.

Își închipuise că „*le dénouement*” avea să aibă loc în grădina castelului pe lună, dar se întîmplă tocmai pe dos, căci evenimentul avu loc în barcă, la amiază, în cîteva cuvinte. Se plimbaseră toată dimineața pe lac, de la întunecatul St. Gingolf la Montreux cel însořit, avînd Alpii Savoiei de o parte, Mont St. Bernard și Dent du Midi de cealaltă, Vevey în vale și Lausanne departe, peste deal. Deasupra capului, un cer albastru fără pată, dedesubt lacul adînc și mai albastru însemnat cu puncte albe, bărci ce aduceau a pescăruși.

Vorbiră de Bonnirard cînd trecură pe lîngă Chillon și de Rousseau, cînd își ridicară privirea spre Clarens, unde scrisese el *La nouvelle Héloïse*. Niciunul n-o citise, dar știau că e o poveste de dragoste și amîndoi se întrebă în sinea lor dacă e tot așa de frumoasă ca a lor. În tăcerea care se lăsă între ei, Amy își muie

degetele în apă, și cînd ridică capul, Laurie se sprijinea în visle și se uita la ea cu o privire care o făcu să zică repede, doar ca să spună ceva:

— Trebuie să fii obosit. Odihnește-te puțin și lasă-mă pe mine să văsllesc. N-are să-mi strice că, de cînd ai venit, eu stau ca o prințesă și nu fac nimic.

— Nu sînt obosit, dar, dacă vrei, ia și tu o vislă. Uite, vino încoace! E loc pentru amîndoi. Eu am să stau mai spre mijloc, să nu se răstoarne barca, răspunse Laurie, avînd aerul că-i place propunerea ei. Amy își dădu seama că n-a îndreptat prea mult lucrurile cu fraza ei, dar se așeză totuși lingă el, își dădu părul din ochi și, luă visla.

Vislea bine, după cum bine făcea multe lucruri, și, cu toate că ea trăgea cu amîndouă mîinile și Laurie cu una singură, vislele se mișcau în tact și barca înainta lin.

— Ce bine vislim împreună!, zise Amy, care nu ținea de loc să tacă în acest moment.

— Așa de bine, încît aș vrea să vislim mereu la aceeași barcă. Vrei Amy? zise el cu multă dragoste.

— Da, Laurie! răspunse ea foarte încet.

Apoi se opriră amîndoi și prin îmbrățișarea lor, întregiră peisajul pitoresc din jurul lor, cu o scenă duioasă de iubire omenească.

CAP. XIX

SINGURĂ-SINGURICĂ

Fusese ușor să promită că se va jertfi pe ea pentru alții, atîta timp cît trăise într-adevăr numai pentru surioara ei dragă și-și simțea inima și sufletul mai curate cînd avea în față exemplul ei dulce; dar cînd nu-i mai auzi vocea, cînd se sfîrșise cu lecția de fiecare zi și cînd ființa iubită nu lăsase în urmă decît singurătate și dureri, atunci Jo găsi că-i e foarte greu să-și țină fîgăduiala. Cum putea ea să „Mingiie pe tata și pe mama“, cînd ea însăși simțea atît de mult lipsa sorei ei, și- i era dor de ea. Cum putea „să aducă voie bună în casă“ cînd toată lumina, căldura și bucuria ei părea că au părăsit-o o dată cu Beth. Și unde în lume putea „să se găsească o muncă folositoare și frumoasă“, care să înlocuiască acea străduință pornită din iubire, care era ea însăși o răsplată. Căută să-și facă orbește datoria, revoltîndu-se însă în fundul sufletului ei, căci i se părea nedrept ca puținele ei bucurii să fie tot mai puține la număr, iar îndatoririle tot mai apăsătoare și viața cu atît mai grea, cu cît se trudea mai mult. De ce unii oameni să

se bucură numai de lumină, și alții numai de întuneric? Nu era drept! Ea își dădea mai multă osteneală decît Amy să fie bună și cu toate astea viața o răsplătea numai cu dezamăgiri și suferințe.

Biata Jo! Fură zile tare grele pentru ea! O apuca disperarea, cînd se gîndea că trebuie să-și petreacă toată viața în casa asta tăcută, mereu cu aceleași îndatoriri pe cap, cu aceleași griji monotone de fiecare zi și cu aceleași plăceri, care n-aduceau nimic nou.

„Nu mai pot! Nu mai pot! Eu n-am fost făcută pentru o astfel de viață și într-o zi am să-mi pierd răbdarea și am să fac ceva nesocotit, dacă nu vine cineva să mă ajute“, își zise ea, cînd primele ei eforturi păreau că izbesc în gol și o cuprinsese o deznădejde cumplită, așa cum se întîmplă oamenilor înzestrați cu o voință puternică, atunci cînd se văd siliți să o cedeze în fața inevitabilului.

Totuși veni cineva, s-o ajute, deși Jo nu înțelise la început că ea este îngerul ei păzitor, pentru că îi apărea într-o formă prea bine cunoscută, ca să-i ghicească menirea. Deseori, noaptea, se deștepta tresărind, crezînd că a strigat-o Beth, dar cînd se uita și vedea patul ei gol, începea să plîngă, chemînd-o cu amărăciunea unei dureri ce nu se potolește „Beth scumpă! Întoarce-te, întoarce-te“. Jo nu întîndea însă zadarnic brațele după ea, căci mama ei, care-i auzea chemarea în șoaptă, venea și-o mîngîia cu dezmierdări pline de iubire, cu lacrimi care aminteau de o durere mai mare decît a lui Jo și șoapte întretăiate de suspine, mai vorbitoare decît o rugăciune. Momente sfînte, cînd o inimă vorbea inimii în puterea nopții, cînd suferința devenea o binefacere, care purifică durerea și întărește iubirea. Lui Jo i se păru acum povara mai ușoară, datoria devenea mai plăcută și viața putea fi suportată mai ușor, la adăpostul sigur al brațelor mamei ei.

Cînd i se mai potoli suferința inimii, încercă să-și liniștească gîndurile. Într-o bună zi se duse în birou și, plecîndu-se peste capul cărunt, care se ridicase s-o privească în ochi, cu un zîmbet liniștit, ea zise cu umilință:

— Tată, vorbește-mi cum îi vorbeai altădată lui Beth. Am nevoie mai mult decît ea de sfaturile dumitale, fiindcă am păcătuit.

— Draga mea, nimic nu mă mîngîie mai mult decît rugămintea ta, răspunse el cu un tremur în voce, înconjurîndu-i mijlocul cu brațele, ca și cum și el ar fi avut nevoie de ajutor și i-ar fi fost teamă să-l ceară.

Atunci, stînd pe scăunelul lui Beth, alături de tatăl ei, Jo îi povesti toate necazurile ei, toate eforturile ei zadarnice de a fi bună, care-o descurajaseră. Îi mai spuse de toată acea necredință a ei care făcuse ca viața ei să i se pară un întuneric fără margini și de toată acea tristă rătăcire, pe care noi o numim deznădejde.

Ea îi arată că are încredere deplină în el, iar el o ajută din toată inima, și amândoi se simțiră mai mîngiați, căci venise vremea cînd putea sta de vorbă, nu ca tată și fiică, ci ca bărbat și femeie, care se înțeleg și se iubesc unul pe altul. Petrecu clipe fericite acolo, în biroul cel vechi, pe care Jo îl numea „biserica cu un singur membru“, de unde ieșea cu forțe noi și cu mai multă voie bună, căci părinții care învățaseră pe un copil să aștepte fără teamă moartea, încercau acum să învețe pe altul să întîmpine viața cu încredere.

Îi mai veni ajutor lui Jo și din altă parte, și arume din îndatoririle și bucuriile umile, dar sănătoase ale casei, pe care se învăța cu încetul să le cunoască și să le prețuiască. Măturile și cîrpele de pahare nu i se mai păreau nesuferite ca altădată, fiindcă Beth se folosisese de ele și ceva din spiritul ei de gospodină părea că mai trăiește încă în pămîntul de praf și în peria veche, pe care n-o aruncară niciodată. Folosindu-se de ele, Jo se trezi fredonînd cîntecele pe care le fredona Beth, imitînd firea ei rînduită, îndreptînd ici un covor, așezînd dincolo un scaun, mici gesturi care dădeau un aer de bună stare și de ordine, aceasta fiind primul pas spre a face casa fericită. Ea nu-și dădea seama de această stare de lucruri, pînă cînd într-o bună zi Hannah îi luă mina i-o strînse cu căldură într-a ei, zicînd:

— Tare mai ești bună, domnișoară! Vrei să nu ne mai fie dor de mieluşelul nostru drag. Noi nu vorbim mult, dar vedem tot. Are să te răsplătească Dumnezeu pentru fapta dumitale bună. Ai să vezi.

Pe cînd lucrau împreună, Jo băgă de seamă ce mult se schimbaseră Meg, de cînd se măritase, ce frumos ştia să vorbească, ce bine cunoştea gîndurile și sentimentele ce fac cinste unei femei, ce fericită era alături de soțul și copiii ei și ce mult se ajutau unul pe altul.

— Așadar, căsătoria nu-i lucru rău la urma urmei. Mă întreb dacă, măritîndu-mă, aş ajunge să fiu măcar pe jumătate așa de pricepută, cît ești tu, zise Jo, în timp ce făcea un zmeu pentru Demi, în camera copiilor, unde era o harababură fără margini.

— Dar nici nu încapе vorbă, și asta ar scoate tocmai la iveală latura ta duioasă. Ești ca o castană. Ai țepi pe dinafară și ești moale pe dinăuntru, iar miezul e dulce, dacă poți ajunge la el. Iubirea ar face să cadă coaja și să iasă la lumină acest simbur.

— Și gerul deschide castanele, doamnă, și e de ajuns să le scuturi, ca să cadă jos. Orice băiat se poate duce să culeagă și, dacă mă bagă în sac, ce-mi pasă mie, i-o întoarce Jo, lipind înainte la zmeu, pe care nici un cuvînt din lume nu-l putea ridica vreodată, căci Daisy se legase de el, în loc de coadă.

Meg rise, îi păru bine că vede o licărire din vioiciunea de altădată a lui Jo, dar găsi că e de datoria ei să-și menție punctul de vedere, prin tot felul de argumente, dintre care cel mai puternic erau copiii, pe care Jo îi iubea nespus de mult. Inima lui Jo, grea de suferință, era ca acea castană coaptă, cu care am asemănat-o, dar nu unui băiețel îi era dat s-o scuture din copac, căci în curînd mina unui bărbat în toată firea avea s-o desprindă ușor de pe cracă și, deschizînd cu grijă coaja, avea să vadă că miezul e sănătos și dulce. Dacă ar fi bănuît acest lucru, Jo s-ar fi închis și mai mult în ea însăși și ar fi fost mai țepoasă ca oricînd, dar din fericire nu se gîndea la ea, așa încît, cînd veni vremea, căzu singură ca o castană coaptă.

Dacă Jo ar fi fost eroina unei povestiri cu scop moral, desigur că ar fi trebuit să devină acum sfîntă, să renunțe la viața ei lumească și să pornească să predice, cu o cămașă de penitență pe ea și cu cărți de rugăciuni în buzunar. Dar Jo nu era o eroină de roman. Era doar o fată ca toate fetele, care se luptă cu viața și era așa, cum îi era firea, cînd tristă sau veselă, cînd nepăsătoare sau plină de energie. Desigur e foarte ușor să spui că vrei să fii bun, dar deodată nu se poate ajunge la rezultat, ci trebuie să depui efortări îndelungate, ca să te vezi pe drumul cel bun. Pînă acum, Jo învățase să-și facă conștiincios datoria și să se simtă foarte nenorocită, cînd nu și-o face; dar să și-o îndeplinească cu voie bună, asta era cu totul altceva. Spusese de multe ori că vrea să facă ceva extraordinar, oricît de greu ar fi. Acum i se îndeplini dorința, fiindcă ce putea fi mai frumos decît să-și închine viața părinților ei și să încerce să aducă fericire în casă? Și dacă mai avea să învingă și anumite greutăți, ce-și putea dori mai mult o fată ambițioasă, care nu-și găsește liniștea, decît renunțînd la propriile ei plăceri și trăind voioasă, doar pentru alții?

Dumnezeu o ascultase și-și dăduse această îndatorire, care cuprindea mai mult decît ceruse ea, pentru că era cu totul dezinteresată, dar întrebarea era, putea ea s-o aducă la îndeplinire? Se hotări să încerce, și de la primii pași îi veni acel ajutor neașteptat, de care am mai vorbit. Dar în curînd sarcina îi fu ușurată prin ceva, pe care ea-l luă nu ca răsplată, ci ca alinare, cum se răcori creștinul din *Progresul pelerinilor*, la copacul cela de pe drum, pe unde urca spre dealul numit „Greutatea“.

— De ce nu mai scrii Jo? Parcă asta te liniștea pe vremuri, zise mama ei într-o zi, cînd o văzu iar abătută.

— N-am nici o tragere de inimă și, chiar dacă aș avea, cui îi pasă de ce scriu eu?

— Nouă ne pasă. Scrie ceva pentru noi și nu te mai uita la ce zice lumea. Încearcă, dragă, sînt sigură că are să-ți facă bine și nouă are să ne placă.

— Nu cred că mai sînt în stare!

Dar Jo se așeză la birou și începu să-și revadă manuscrisele lăsate în părăsire.

O oră după aceea, cînd mama ei își băgă capul pe ușă, Jo stătea la masă, cu șorțul negru dinainte, și scria repede, cu un aer foarte preocupat. Doamna March zimbi și se retrase fără zgomot, mulțumită de succesul propunerii ei. Jo nu înțelise niciodată de ce povestea aceasta a ei merse drept la inimă, căci după ce familia o ascultă rizînd și plîngînd, după cum era cazul, tatăl ei o trimise la o revistă cu toate protestările ei, și, spre marea ei mirare, nu numai că fu plătită de editură, dar fu cerută și de alții. După apariția poveștii, primi mai multe scrisori de la cîteva persoane, a căror laudă era o cinste pentru ea. Ziarele o reproduseră și plăcu deopotrivă și străinilor și prietenilor.

Pentru un lucru așa de mic, se poate spune că succesul fu răsunător. Jo fu mai mirată decît atunci, cînd romanul ei fusese lăudat și pus la index în același timp.

— Nu înțeleg ce pot să găsească oamenii într-o istorioară ca asta, ca s-o laude așa de mult, zise ea foarte nedumerită.

— E viața trăită de Jo, asta e taina. Se simte în ea și veselia și suferința și tu ți-ai găsit în sfîrșit stilul. De data asta n-ai scris nici pentru faimă, nici pentru bani, ci tu ai pus tot sufletul în ea. Pînă acum ai gustat amărăciunea vieții, acum vine partea dulce. Dă-ți osteneala întodeauna și fii mulțumită, cum sîntem și noi, atunci cînd ai succese.

— Dacă e ceva bun în ce am scris eu, nu e meritul meu, ci al dumitale, al mamei și al lui Beth, zise Jo, mai mișcată de vorbele tatălui ei, decît de toate laudele din lume.

Și, astfel, iubirea și suferința o ajutară pe Jo să-și scrie poveștile pe care le trimise în lumea largă, să-și găsească prieteni, descoperind că lumea e foarte miloasă cu asemenea călători pribegi, căci erau primiți cu brațele deschise, pretutindeni, și trimiteau acasă vești bune mamei lor, ca niște copii cuminți, care nu-și uită părinții, cînd se căpătuiese și ei.

Cînd Amy și Laurie scriseră acasă că s-au logodit, doamnei March îi fu teamă că Jo n-o să se bucure din toată inima, dar i se risipi în curînd teama, căci, deși Jo păru foarte serioasă la început, nici nu citi bine scrisoarea de două ori și începu să facă planuri pentru „copii“. Scrisoarea era un fel de duet, în care fiecare urca în slăvi pe celălalt, ca doi îndrăgostiți ce erau, lămurind lucrurile spre mulțumirea tuturor.

— Îți pare bine mamă? întrebă Jo, Cînd lăsară din mină foile mărunț scrise și se uitară una la alta.

— Da! Îmi inchipuiam că are să se întimplă asta, de cînd a scris Amy că l-a refuzat pe Fred. Eram sigură că un suflu mai bun decît acel „spirit interesat“, cum îi ziceai tu, a trecut peste ea, și anumite aluzii din scrisori m-au făcut să bănuiesc că dragostea lui Laurie va învinge pînă la urmă.

— Ce bine ai văzut tu, mămică, și ce tăcută ai fost. Mie nu mi-ai spus nimic.

— Mamele trebuie să vadă, dar să nu vorbească mult, cînd au fete mari. Nu voiam să-și bag în cap ideea asta, ca nu cumva să-i feliciți înainte de vreme.

— Nu mai sînt incurcă lume, ca altădată, mamă. Acuma poți să ai încredere în mine și să mă iei drept „confidentă“.

— Asta așa e dragă și te-aș fi făcut confidenta mea, dar mă temeam că ai să suferi prea mult, cînd ai să afli că Laurie iubește pe altcineva.

— Vai, mamă! Cum puteai să-ți inchipui că sînt așa de egoistă și de rea, după ce eu nu i-am primit dragostea.

— Știam că ai fost sinceră atunci, Jo, dar mai tîrziu m-am gîndit că, dacă s-ar întoarce și te-ar cere iar în căsătorie, poate că i-ai da un alt răspuns. Iartă-mă, dragă, dar cum să nu văd că te simți așa de singură? Cîteodată îți citesc în ochi cîte o privire îndurerată, care mă întristează. Mi-am zis atunci că numai băiatul tău ar putea umple acest gol din sufletul tău.

— Nu, mamă! E mai bine așa, cum e, și mă bucur că Amy ține așa de mult la el. Dar ai dreptate, mă simt foarte singură și, dacă Teddy ar mai fi încercat o dată, poate că aș fi primit să-i fiu soție, nu pentru că îl iubesc mai mult, ci pentru că țin mai mult să fiu iubită, decît atunci cînd ne-am despărțit.

— Mă bucur, Jo, pentru că asta arată că ai evoluat. Sînt atîția oameni pe lume, care te iubesc, așa că încearcă și tu să te mulțumești cu părinți, surori, frați, prieteni și copii, pînă va veni cel care ți-e sortit să-ți fie logodnic și atunci îți vei căpăta răsplata.

— Nimeni pe lume nu mă poate iubi mai mult decît mama, dar nu mă sfiesc să-i șoptesc la ureche mămică, că mi-ar plăcea să fiu iubită și altfel. E foarte ciudat. Cu cît mă simt mai mult iubită, cu atît simt nevoia de mai multă afecțiune. Nu mi-am inchipuit niciodată că o inimă poate să fie așa de largă. Altădată îmi ajungea iubirea voastră. Acuma vreau din ce în ce mai multă dragoste și înțelegere. Nu mai înțeleg deloc!

— Eu înțeleg, și doamna March zîmbi înțeleaptă, iar Jo reciti pasajul unde Amy vorbea de Laurie.

„E așa de frumos să fii iubită, cum mă iubește el. Laurie nu e deloc sentimental. Nu vorbește mult, dar îi simt iubirea în toate

gesturile. Sint așa de fericită, parcă n-aș mai fi fata de altă dată! N-am știut niciodată ce bun, ce generos și ce afectuos poate să fie Laurie. Îi citesc în inimă și o văd plină de gânduri și speranțe nobile și sint așa de mîndră, să știu că e a mea. Zice că parcă ar fi într-o călătorie minunată, pe o corabie unde eu aș fi singurul marinar; iar iubirea ar fi busola. Aș vrea să putem face această călătorie și eu să fiu într-adevăr tot ce își închipuie el că sint, căci îmi iubesc căpitanul din toată inima și nu-l voi părăsi niciodată, atita timp cît ne va îngădui Dumnezeu să fim împreună. O, mamă! N-am știut niciodată ce frumoasă poate fi viața, cînd doi oameni se iubesc și trăiesc numai unul pentru altul“.

— Și asta e Amy a noastră cea interesată și măsurată! Zău, iubirea face minuni! Ce fericiri trebuie să fie!

Și Jo împături cu grijă scrisoarea, cum închizi o carte, unde ai găsit o poveste frumoasă de iubire și, după ce ai ajuns la sfîrșit, ai lăsat-o din mînă și te-ai trezit iar singur, în viața monotonă de fiecare zi.

De multe ori, cînd ploua afară și nu putea să se plimbe, Jo își căuta de lucru pe sus, în odăița ei, din pod. Neliniștea ei veche pusese iar stăpînire pe ea, dar fără amărăciunea de altă dată și Jo se întreba întristată de ce o soră are tot ce dorește, și alta nimic. Încerca totuși să îndepărteze acest gînd din minte, dar fericirea lui Amy îi aprindea iar în ochi privirea ei aprigă, de dor după cineva, care s-o iubească din toată inima și să n-o părăsească niciodată, atita timp cît le va îngădui Dumnezeu să fie împreună.

Sus, la pod, unde era capătul rătăcirilor pline de neliniște ale lui Jo, se găseau patru dulăpioare de lemn, puse la rînd, însemnate cu cîte un nume, în care se găseau amintiri din copilăria lor, acum apusă. Jo le deschise, le cercetă în fugă, pe toate și, cînd ajunse la al ei, rămase cu bărbia pierdută la feluritele obiecte dinăuntru. Deodată, privirea i se opri asupra unui teanc de caiete cu exerciții. Le scoase de acolo, le răsfoi, re trăind iarna minunată pe care o petrecuse la doamna Kirke, la New York. La început zîmbi și le privi, stînd pe gînduri, apoi se întristă și, cînd ajunse la un bilețel scris de profesor, buzele începură să-i tremure, caietele îi alunecară din poală și Jo reciti cuvintele lui prietenoase, simțind că ele au căpătat parcă un alt înțeles, și atingeau o rană din sufletul ei.

— Așteaptă-mă, prietena mea dragă, poate că am să întirzii, dar voi veni totuși în cele din urmă.

— O de ar veni numai! Dragul meu Fritz, așa de bun, așa de răbdător cu mine! Nu l-am prețuit destul, cînd l-am avut lîngă mine, dar acuma aș fi fericită să-l văd, căci toată lumea parcă se depărtează de mine și eu rămîn singură de tot.

Și, stringind tare hîrtiuța în mină, ca și cum prin acele cuvinte domnul Bhaer ar fi făcut un jurămint de credință, Jo își lăsă capul pe un sac cu petece și plinse, făcînd parcă ecou ploii care bătea în geam.

Plîngea oare din milă pentru ea însăși sau pentru că se simțea abătută și singură? Ori se deșteptase în ea un sentiment, care așteptase atîta amar de vreme, cu aceeași răbdare ca și inspiratorul lui, pînă să iasă la iveală?

CAP. XX

SURPRIZE

Jo era singură în amurg, culcată pe sofaua cea veche și se uita la foc, stînd pe gînduri. Aici își petrecea ea totdeauna aceste clipe ca învăluite într-o ceață. Nimeni n-o tulbura și, cu capul pe pernita roșie a lui Beth, născocea povești, visa, ori se gîndea cu drag la surioara pe care o simțea mereu aproape. Părea obosită, tăcută, chiar tristă, căci a doua zi era ziua ei de naștere și se gîndea ce repede trec anii, cum îmbătrînește și ce puțin a realizat pînă acum din ambițiile ei. Avea douăzeci și cinci de ani și nu făcuse nimic, de care să se mîndrească. Desigur, Jo nu-și putea da seama de frumusețea vieții ei, de cînd plecase Beth de lîngă ea.

„Am să rămîn o fată bătrînă, care se ocupă de literatură, care are drept soț condeiful, drept copii o groază de povești și, după douăzeci de ani de muncă, poate și un pic de faimă. Cînd, ca bietul Johnson, voi fi bătrînă și nu mă voi putea bucura de acest lucru, singură, și nu voi putea să împărtășesc nimănui gîndurile mele, tot independentă, cînd nici nu voi mai avea nevoie de așa ceva. Ei, la urma urmei ce să mă mai amărăsc degeaba! Și fetele bătrîne se simt bine, cînd se obișnuiesc cu un anumit fel de viață. Totuși...”

Și Jo oftă, ca și cum ideea nu i-ar fi suris.

Nu prea încîntă pe nimeni acest lucru la început și, cînd ai douăzeci și cinci de ani, ți se pare că la treizeci se sfîrșește pămîntul, dar nu e chiar așa de rău, pe cît pare la prima vedere. O femeie poate fi chiar fericită, dacă are ceva în sufletul ei, pe care să se sprijine. La douăzeci și cinci de ani, fetele încep să spună că au să rămînă nemăritate toată viața, dar în fundul sufletului lor își spun că asta nu se poate. La treizeci de ani nu mai zic nimic și se resemnează și, dacă sînt femei de bun simț, se gîndesc că mai au înainte încă cel puțin douăzeci de ani, pe care-i pot întrebuița cu folos și în care pot să se obișnuiască să îmbătrînească, fără să fie chiar prăpădite. Nu rideți de fetele bătrîne, dragi cititoare, căci de multe ori o dragoste duioasă și

tristă se ascunde în inima lor, care bate așa de liniștit sub rochia închisă, și multe sacrificii tăcute ale tinereții, sănătății, ambiției și chiar ale iubirii fac ca fețele lor zbircite să pară frumoase în ochii lui Dumnezeu. Chiar și cu femeile posomorite, innăcrite de vreme, ar trebui să vă purtați frumos, poate numai pentru că ele au pierdut partea cea mai duiasă a vieții. Fetele care acum sînt în floarea vieții, ar trebui să se uite cu milă la ele, nu cu dispreț, pentru că ar trebui să-și aducă aminte că și ele își vor pierde în curînd frumusețea feții lor, că obrazii rumeni nu durează o veșnicie, că fire argintii se vor amesteca prin părul lor castaniu și că bunătatea și respectul vor însemna pentru ele tot atît de mult, ca iubirea și admirația din zilele tinereții.

Tineri, fiți amabili cu fetele bătrîne, oricît ar fi ele de sărace, de înțepate și de plicticoase, căci adevărata politețe este să fii respectuos cu cei bătrîni, să ocrotești pe cei slabi, să fii îndatoritor cu femeile, fără deosebire de titlu, vîrstă sau culoare. Aduceți-vă aminte de mătușile dragi, care v-au certat cîte o dată, dar v-au îngrijit și v-au alintat de atîtea ori — prea deseori, fără să le mulțumiți — v-au scos din încurcături, v-au dat bani din micul lor venit, au cusut cu răbdare pentru voi și arătați-vă recunoștința, înconjurîndu-le cu atenții, care plac întotdeauna femeilor. Fetele vîioaie înțeleg repede aceste gesturi și vă vor simpatiza și mai mult și, dacă moartea, singura putere care desparte pe mamă de fiu, v-ar răpi-o de lingă voi, fiți siguri că veți găsi într-o mătușe „Priscill“, oarecare, o femeie grijulie și iubitoare care a păstrat un colțișor în inima ei, pentru „un nepot cîm nu mai e altul pe lume“.

Jo trebuie să fi adormit (cum îmi închipui că s-a întîmplat și cu cititorul meu, în timpul acestei predici), căci, deșteptîndu-se pe neașteptate, i se păru că vede umbra lui Laurie în fața ei. Un Laurie în carne și oase, care nu era deloc o umbră, se plecă asupra ei, cu o privire pe care o avea pe vremea cînd o iubea și nu voia să i-o arate, dar ca Jenny din cîntec: „Ea nu-și credea ochilor că-i el“, și-l privea neîncrezătoare, pînă cînd Laurie se plecă și o sărută. Atunci știa că e el și sări în sus de bucurie, strigînd:

— Teddy, dragul meu Teddy!

— Atunci îți pare bine că mă vezi, dragă Jo?

— Dacă-mi pare bine! Băiatul meu drag, n-am cuvinte să-ți spun bucuria mea. Unde-i Amy?

— Mama ta a reținut-o la Meg. În drum, spre casă, ne oprisem acolo și n-a mai fost chip să-mi smulg soția din îmbrățișările lor.

— Să-ți smulgi ce? strigă Jo, căci Laurie pronunțase aceste două cuvinte cu un aer de mindrie, care-l trădase.

— Ei, acum am spus-o!

Și se uită la ea cu un aer de vinovat, că Jo se repezi asupra lui cu întrebări.

— Te-ai însurat?

— Da, mă rog, dar nu mai fac.

Și căzu în genunchi, împreunîndu-și minile cu un aer pocăit și cu o privire mucalită.

— Chiar te-ai însurat de-a binelea?

— Chiar de-a binelea!

— Dumnezeu! Și ce lucru îngrozitor ai de gînd să mai faci acum?

Și Jo se lăsă să cadă pe scaun, abia respirînd.

— Felicitarea nu prea mă măgulește, dar e exact în genul tău, i-o întoarce Laurie, care stătea în aceeași atitudine de umilință, dar i se luminase fața de fericire.

— La ce te poți aștepta, cînd sperii pe oameni, intrînd peste ei în casă ca un hoț, și-ți dai toate tainele pe față, fără să mă lași să-mi vin în fire, după o asemenea surpriză? Scoală-te, caraghiosule, și povestește-mi cum s-au petrecut lucrurile?

— Nu scot o vorbă, pînă nu mă lași să vin în colțul meu de altă dată și-mi făgăduiești că nu te mai baricadezi.

Jo rîse, cum nu mai rîsese de mult și, lovind ușor divanul cu mîna, zise prietenoasă:

— Perna ceea e sus la pod. Acuma nu mai avem nevoie de ea. Hai, Teddy, vino și mărturisește-ți păcatele

— Ce plăcut e să aud că-mi zici iar „Teddy”. Nimeni nu mă mai strigă așa.

Și Laurie se așeză jos, cu un aer de deplină mulțumire.

— Cum îți zice Amy?

— Domnul meu.

— Da, asta e în felul lui Amy și ți se potrivește.

Și ochii lui Jo spuneau limpede că-l găsește mai bine ca oricînd.

Perna dispăruse, dar simțeau totuși o barieră între ei, o barieră naturală pe care o ridicase timpul, despărțirea și schimbarea sentimentelor. O clipă, se uitaseră unul la altul, ca și cum această stavilă nevăzută ar fi aruncat o umbră între ei, dar Laurie încercă s-o înlăture, zicînd pe un ton ce căuta să fie foarte demn.

— Spune, n-am aerul unui om însurat și cap de familie?

— Deloc și nici n-ai să-l ai vreodată. Te-ai făcut mare și frumos, dar tot ștregarul de altădată ai rămas.

— Zău, Jo, ar trebui să ai mai mult respect pentru mine, începu Laurie care se amuza grozav.

— Cum să am respect, cînd numai cînd mi-aduc aminte că ești însurat și la casa ta, mă bufnește risul, răspunse Jo și veselie ei fu

aşa de molipsitoare, că amîndoi începură să ridă apoi se potoliră, se aşezară cuminte pe divan, să stea de vorbă, ca doi prieteni buni.

— Nu te mai osteni să ieşi afară în frig, ca s-o aduci pe Amy. În curînd au să vină toţi aici, eu n-am putut aştepta. Am vrut să-ţi spun eu însumi surpriza cea mare, ca să iau „crema“, cum spuneam noi, cînd eram mici şi ne băgam nasul la oala cu smîntînă.

— Sigur, ca să-i strici tot farmecul, începînd să-mi spui lucrurile de la sfîrşit. Ascultă, începe cu începutul şi spune-mi cum s-au petrecut lucrurile. Nu vezi că mor de nerăbdare să aflu?

— Păi, m-am căsătorit, ca să-i fac pe plac lui Amy, începu Laurie, cu o licărire în ochi, care o făcu pe Jo să exclame:

— Asta e prima minciună. Amy s-a căsătorit ca să-ţi facă ție pe plac! Zii mai departe, domnule, şi spune adevărul, dacă eşti în stare.

— Acuma iar mă ceartă. Nu-i o fericire s-o auzi, se adresă Laurie focului, şi focul făcu scînteii şi lumină mai tare, parcă i-ar fi întărit spusele. Ştii, e acelaşi lucru, devreme ce ea şi cu mine sîntem una şi aceeaşi persoană. Avusesem de gînd să ne întoarcem cu familia Carrol, acum vreo lună şi ceva, dar ei s-au răzgîndit deodată şi au hotărît să mai petreacă o iarnă la Paris. Bunicul însă voia să vină acasă, plecase doar ca să-mi facă mie plăcere, aşa că nu-l puteam lăsa singur pe drum şi n-o puteam părăsi nici pe Amy. Pe de altă parte doamna Carrol nu voia s-o lase, zicea că a plecat sub paza ei şi prostii de astea. Atunci, ca să împac pe toată lumea am zis să ne căsătorim şi pe urmă putem face ce vrem.

— Sigur, tu aranjezi întotdeauna lucrurile, cum îţi convine ție.

— Nu totdeauna.

Şi ceva în vocea lui Laurie o făcu pe Jo să adauge repede:

— Dar cum a-ţi convins-o pe mătuşa?

— A fost greu de tot, dar noi aveam atitea motive „pro“, că n-a mai avut ce zice. Nu mai era vreme să scriem acasă şi să vă întrebăm, pentru că ştiam că o să aprobaţi şi trebuia „să nu scăpăm momentul prielnic, cum zice soţia mea.

— Nu sîntem mindri de aceste vorbe şi nu ne place să le rostim? îl întrebă Jo, adresîndu-se focului la rîndul ei şi privind cu încîntare lumina de bucurie ce strălucea în ochii ce fuseseră atît de posomorîţi, cînd îi văzuse ea ultima oară.

— Mda, puţin! Are un farmec de nespus, că mă simt mindru de ea, fără să vreau... Ei, şi atunci unchiul şi mătuşa trebuiau să facă pe martorii. Noi eram aşa de preocupaţi unul de altul, că nu eram buni de nimic şi soluţia aceasta înlătura toate piedicile şi aşa ne-am căsătorit.

— Unde? Cînd şi cum? întrebă Jo, fierbind de curiozitate, fiindcă nu putea de loc să-şi închipuie astfel de lucruri.

— Acum șase săptămîni, la consulatul american din Paris. Am făcut o nuntă foarte modestă bineînțeles, fiindcă nici în fericirea noastră n-o putem uita pe draga noastră Beth.

Cînd zise aceste vorbe, Jo își puse mina într-a lui și Laurie mîngie ușor perna roșie pe care o cunoștea așa de bine.

— De ce nu ne-ai spus imediat? întrebă Jo, mai liniștită după o clipă de tăcere.

— Vream să vă facem o surpriză. La început credeam că o să venim direct acasă, dar, cum ne-am căsătorit, bătrînul a zis că el nu-i gata de plecare înainte de patru săptămîni și ne-a trimis să ne petrecem undeva luna de miere. Amy zisese odată că Valrosa e un adevărat rai pentru îndrăgostiți și atunci ne-am dus acolo și am fost fericiți cum numai o dată sînt fericiți oamenii în viața lor. Doamne! ce dragoste au văzut trandafirii aceia!

O clipă, Laurie păru c-o uitase pe Jo, și lui Jo îi păru bine, căci faptul că-i putea povesti astfel de lucruri pe un ton așa de firesc o încredințau că o iertase și o uitase de tot pe ea. Încercă să-și tragă mina dintr-a lui, dar ca și cum i-ar fi ghicit gîndul, Laurie i-o ținu mai strîns și zise cu o gravitate de bărbat, pe care Jo n-o mai văzuse la el:

— Jo, dragă, voiam să-ți mai spun un lucru și pe urmă nu mai vorbim niciodată de asta. Cum îți scriam în scrisoarea mea, cînd îți spuneam ce bună fusese Amy cu mine, eu n-am încetat o clipă de a te iubi, dar felul iubirii s-a schimbat și am înțeles că e mai bine așa. Amy și cu tine ați schimbat locurile în inima mea, asta-i tot. Cred că așa a fost scris să fie și lucrurile ar fi decurs de la sine în modul ăsta, dacă aș fi așteptat cum voiai tu să mă faci să înțeleg, dar eu n-aveam răbdare să aștept și aproape că mă îmbolnăvisem de dor. Eram pe atunci doar un băiețel încăpățînat și iute la minie și am avut mult de suferit, pînă să- mi văd greșeala. Căci era o greșeală, Jo, cum ziceai și tu, dar mi-am dat seama, de-abia după ce m-am făcut de rîsul lumii. Crede-mă, eram așa de zăpăcit într-o vreme, că nu știam pe care o iubesc mai mult, pe tine sau pe Amy, și încercam să vă iubesc pe amîndouă la fel, dar asta nu se putea și, cînd am văzut-o pe Amy în Elveția, lucrurile s-au lămurit imediat. Fiecare aveți locul care vi se cuvine în inima mea și am avut grijă să mă cercetez și să-mi dau seama că s-a terminat cu vechea dragoste, înainte de a porni spre cea nouă, și că nu pot împărți cînstit afecțiunea între cumnata mea, Jo, și soția mea, Amy, și că le voi iubi pe amîndouă din tot sufletul. Vrei să mă crezi că-ți spun adevărul și să ne întoarcem iar la timpurile fericite de altă dată, cînd ne-am cunoscut prima oară?

— Te cred din toată inima dar, Teddy, nu vom mai putea fi iar copii niciodată, căci timpurile fericite de altă dată nu se mai întorc, oricît am vrea noi. Acum sîntem oameni în toată firea.

Trebuie să ne vedem serios de lucru. S-au dus vremurile de joacă și de distracții! Amîndoi ne-am schimbat, și ne dăm seama de asta. Am să simt lipsa băiatului meu, dar am să iubesc pe bărbatul de azi cu tot atîta drag și am să-l prețuiesc mai mult pentru că el e pe cale să devină ceea ce doream eu. Nu mai putem fi tovarăși de joacă, dar vom fi frate și soră și ne vom iubi și ne vom ajuta unul pe altul pînă la moarte. Nu-i așa Laurie?

El nu răspunse, ci îi luă mina pe care i-o întinsese ea prietenoasă, și-și lipi o clipă obrazul de ea, simțind că din mormîntul iubirii sale de licean se ridicase o prietenie puternică, ce-i unea strîns pe amîndoi. Dar Jo n-ar fi vrut ca întoarcerea lui acasă să fie tristă și, după o clipă de tăcere, zise cu vioiciune:

— Nu-mi poate intra în cap că s-au căsătorit copiii și că în curînd vor întemeia o gospodărie. Parcă ieri o încheiam pe Amy la șorț și te trăgeam pe tine de păr, cînd mă necăjeam prea de tot. Doamne, cum mai trece timpul!

— Cum unul din copii e mai mare decît tine, nu-ți mai lua aerul ăsta de bunică. Eu mă mîndream că sînt un bărbat în toată firea, cînd ai s-o vezi pe Amy, ai să zici că e un copil precoce, zise Laurie, pe care-l distra grozav aerul ei matern.

— Poate că ești mai mare decît mine ca vîrstă, dar eu sînt mai bătrînă, fiindcă am mai multă experiență, Teddy. Așa se întîmplă întotdeauna cu femeile. Și anul acesta a fost așa de greu. Mă simt de patruzeci de ani!

— Biata Jo! Te-am lăsat să înduri toate singură și noi ne-am ținut numai de distracții. Se vede că ești mai bătrînă. Uite aici ai o cută și dincolo alta. Cînd nu zimbești, ochii tăi sînt triști și cînd am atins perna, am simțit o lacrimă pe ea. Ai avut multe de îndurat și nici unul nu te-am ajutat. Am fost un egoist!

Și Laurie își zburli tot părul, plin de remușcări.

Dar Jo, întoarse perna pe partea cealaltă și zise pe un ton care ar fi vrut să fie vesel:

— Nu! Am avut pe tata și pe mama, care m-au ajutat, pe urmă m-am mîngiat și cu copiii și-mi părea bine că tu și Amy sînteți sănătoși și fericiți. Mă simt singură cîteodată, dar îmi prinde bine.

— N-ai să mai fii niciodată singură, o întrerupse Laurie și-i trecu un braț pe după umăr, cu un aer protector, să nu se mai atingă parcă relele de ea. Amy și cu mine nu puteam trăi fără tine. Tu trebuie să vii, să înveți pe copii cum să fie gospodărie și o să împarți toate cu noi, ca pe vremuri, și o să te alintăm și o să fim iar fericiți împreună.

— Dacă crezi că nu vă încurc, ar fi foarte frumos. Știi, mă simt iar tînără, de cînd ești lîngă mine. Nu știu cum se face, dar cînd ai intrat tu pe ușă, parcă mi-au pierit toate grijile și necazurile. Tu ai fost întotdeauna mîngierea mea, Teddy.

Și Jo își lăsă capul pe umărul lui, întocmai cum făcuse cu mulți ani în urmă, când Beth era bolnavă, și Laurie îi spusese să se sprijine de el.

El se uită la ea, întrebându-se dacă ea își mai aduce aminte de ziua aceea, dar Jo zîmbea, ca pentru ea, ca și cum ar fi dispărut într-adevăr toate grijile la venirea lui.

— Tot așa ești Jo, zise el. Acuma plingi, acumă rîzi. Ia spune-mi ce ghidușie îți mai trece prin minte, de zîmbești, bunicuțo?

— Mă întrebam cum vă înțelegeți voi doi.

— Dumnezeuște!

— De asta nici nu mă îndoiesc, dar cine poruncește în casă?

— Nu mi-e rușine să-ți spun că ea poruncește. Cel puțin așa o las să creadă, ca să-i facă plăcere. Dar peste citva timp vom face cu schimbul, fiindcă, în căsnicie, știi tu, drepturile se împarte pe din două și îndatoririle sporesc.

— O să continuați, cum ați început, și Amy o să poruncească în casă toată viața. Ascultă-mă pe mine.

— Bine, dar o face cu mult tact, că aproape nici nu bag de seamă. E o femeie care știe să poruncească, fără să te jignească. Aș putea spune chiar că-mi place. Știe să te sucească cum vrea ea și cu toate astea tot timpul ai impresia că-ți face o mare cinste, dîndu-ți ordine.

— Bine că am ajuns să trăiesc să văd că la tine în casă cîntă găina! strigă Jo mirată și ridicînd miinile în sus.

Era o plăcere să-l vezi pe Laurie ridicînd fruntea și zîmbind cu un dispreț masculin la această insinuire, cînd răspunse cu aerul lui „semeț“.

— Amy e prea bine crescută, ca să facă asta. Eu nu sînt omul care să mă supun. Soția mea și cu mine ne respectăm prea mult pe noi înșine și unul pe altul, ca să ne tiranizăm sau să ne certăm.

Jo găsi că acest aer de demnitate îi stă foarte bine, dar vedea cu părere de rău că băiatul devine prea repede om în toată firea.

— De asta sînt sigură! Amy și cu tine nu vă certați niciodată, cum ne certam noi. Ea e soarele și eu sînt vîntul din fabulă și, dacă-ți aduci aminte, soarele știa mai bine cum să ia pe om.

— Amy știe tot așa de bine să-ți tragă un perdaf și să te farmece cu zîmbetul ei, rise Laurie. Ce ceartă am mîncat la Nisa. A fost mai rău decît toate dojănele tale. Știu că m-a scuturat bine.

Am să-ți povestesc într-o zi. Ea n-are să-ți spună fiindcă, după ce mi-a declarat că mă disprețuiește și că-i e rușine de mine, a început să suspine după acest domn care nu face doi bani și s-a măritat cu el.

— Ce lipsă de demnitate! Ei, dacă se poartă rău cu tine, vii la mine, să te apăr.

— Am eu aerul unui om care are nevoie să fie ocrotit? întrebă Laurie sculindu-se în picioare și luându-și un aer impunător. Dar deodată se luminează la față, căci auzise vocea lui Amy, care striga:

— Unde-i draga mea Jo? Unde-i?

Toată familia intră în casă cu zgomot și se sărutară și se îmbrățișară toți, cu o bucurie de nedescris. În sfârșit, cei trei călători izbutiră să se libereze din brațele lor și se așezară jos, ca să fie priviți cu dragoste de toți ceilalți. Domnul Laurence părea mai sănătos ca oricând. Călătoria în străinătate îi făcuse lui mult bine. Nu mai era posomorit și încruntat ca altădată, și politețea lui de moda veche era acum de o eleganță fermecătoare. Era o plăcere să-l vezi zimbând „copiilor mei“, cum îi numea el pe tinerii căsătoriți. Amy îl inconjura cu o dragoste de noră, care-l fermeca, iar Laurie se învârtea în jurul lor și parcă nu se mai sătura, privindu-i.

În momentul când o văzu pe Amy, Meg își dădu seama că rochia ei n-are deloc un aer „parisian“, că tinăra doamnă Moffat va fi lăsată în umbră de tinăra doamnă Laurence și că „Domnia ei“ e o femeie elegantă și plină de grație. Și, uitându-se la tinăra pereche, Jo își zise:

„Ce potriviți sint! Am făcut bine, că l-am refuzat pe Laurie. Uite, el și-a găsit acum o femeie frumoasă și talentată, care se va simți mai bine decât Jo cea neîndeminatecă în casa lui luxoasă și va fi pentru el o mândrie, nu un chin“.

Doamna March și soțul ei zîmbeau fericiți și se uitară unul la altul, căci cei mai tineri făcuseră bine că se căsătoriseră, de vreme ce se iubeau și se înțelegeau.

Amy era radioasă, ceea ce dovedea că e cu cugetul împăcat. Vocea ei avea o dulceață necunoscută pînă atunci și felul ei rece și înțepat, era acum plin de demnitate, așa cum se cade unei femei măritate. Dispărură toate afectările ei și felul prietenos de a se purta cu oamenii se datora mai mult simpatie decât frumuseții sau grației ei, pentru că acesta este semnul după

care se cunoaște „adevărata doamnă” și spre aceasta tinsese ea întotdeauna.

— Iubirea a schimbat mult pe fetița noastră, zise mama ei cu vocea dulce.

— A avut toată viața un exemplu bun în fața ei, draga mea îi răspunse în șoaptă domnul March, uitându-se cu dragoste la fața obosită și la capul cărunt de lingă el.

Daisy nu-și mai lua ochii de la „tanti cea frumoasă” și se agăța ca un cățeluș de fustele acestei minunate castelane. Demi se uită la început cu neîncredere la noile sale rude. În cele din urmă însă se hotărî să primească darul adus anume pentru el, de la Berna: o familie întreagă de ursuleți de lemn. Laurie se uită zimbînd la el și zise:

— Tinere, cînd am avut cîntea să te cunosc, mi-ai dat un pumn în obraz. Acum îți cer satisfacție, ca unui bărbat care se respectă!

Și, zicînd aceasta, tînărul unchi luă în brațe pe nepoțel și începu să-l dea ușa, lucru care-i zdruncina demnitatea sa de filozof, dar îl încînta la culme.

— Zău dacă nu-i din mătase din cap pînă-n picioare și-i frumoasă ca o icoană, bat-o s-o bată. Parcă ieri era de o șchioapă și acum îi doamna Laurence! se minună bătrîna Hannah, care nu se putea ține să nu se uite mereu prin ușa cu geam, punînd masa, cum îi trecea prin cap.

Doamne, cît au mai vorbit! La început își așteptară rîndul cu răbdare, dar apoi se porniră toți deodată, vrînd să spună într-o jumătate de oră ce se întimplase în trei ani. Fu o fericire că ceaîul era gata, ca să se mai odihnească și să capete puteri, altfel ar fi răgușit și ar fi leșinat de foame, dacă mai continuau multă vreme așa, cum începuseră. Ce procesiune de oameni fericiți se îndrepta spre mica sufragerie în ziua aceea! Doamna March se rezema tot așa de mîndră de brațul „fiului ei”, iar bătrînul o luă pe Jo, aruncînd o privire spre colțul lui Beth, unde nu mai stătea nimeni, de cînd se dusesese ea de lingă ei. Îi șopti:

— Tu trebuie să fii fata mea de acum încolo.

Jo răspunse tot așa de încet, cu buzele tremurînde:

— Voi încerca să-i țin locul.

Gemenii se zbuguiră la spatele lor, zicîndu-și că acum e acum. Toată lumea era așa de ocupată cu noii veniți, că nu se mai uita nimeni la ce făceau ei și fiți siguri că nu lăsară să le scape prilejul.

Băură ceai din belșug și se îndopară cu turtă dulce „*ad libitum*“. Puseră mina fiecare pe câte un pesmet fierbinte și, ca o culme, șterpeliră câte o tartă și o băgară în buzunar, unde se făcu fărimituri și se lipi de căptușeală. Cu conștiința încărcată și temîndu-se să nu-i prindă „Doda“, micii vinovați se agățară de „tata mare“, care n-avea ochelari pe nas. Amy care stătea de vorbă cînd cu unul, cînd cu altul, se înoarse în salonaș, la brațul tatălui Laurence și ceilalți porniră înapoi, așa cum veniseră. Jo rămase acum fără tovarăș. La început nu băgă de seamă, căci rămase în urmă să-i răspundă Hannei, care întreba curioasă:

— Duduia Amy o să umble numai în cupea și o să mănince la masă numai în farfurii de argint, ca alea frumoase de dincolo?

— Nu m-aș mira să se plimbe într-o trăsură trasă de șase cai albi și să mănince cu furculițe și cuțite de aur și să poarte diamante și dantele în fiecare zi. Teddy zice că nimic nu-i prea frumos pentru ea, răspunse Jo mîndră de sora ei.

— Asta așa-i. Pentru mine dimineată vrei tocătură sau găluști de pește?, întrebă Hannah, care amesteca poezia cu proza, ca o femeie înțeleaptă ce era.

— Indiferent! Fă ce crezi, și Jo închise ușa de la bucătărie, simțind că în momentul ăsta n-o interesa mîncarea.

Rămase un moment în prag, urmărindu-i cu privirea cum dispar toți sus, pe scări și, cînd picioarele mititele cu ciorapi cadrilați ai lui Demi urcaseră și ultima treaptă, se simți deodată așa de singură, încît, cu privirea împăienjenită, căută ceva în jurul ei, de care să se sprijine, căci pînă și Teddy o părăsise. Dacă ar fi știut ce dar frumos de ziua ei se apropia cu fiecare clipă nu și-ar fi spus:

„Lasă că am să plîng diseară, cînd mă culc. Acum nu trebuie să fiu tristă“.

Apoi își trecu mina peste ochi, căci, ca pe vremea cînd era mică și avea apucături băiețești, nu știa niciodată unde-i e batista și abia încercase să schițeze un zîmbet, cînd se auzi bătînd la ușa din față.

Jo, primitoare, o deschise în grabă, dar tresări și se dădu înapoi, de parcă venise încă o stafie, să o sperie, căci în prag stătea un domn voinic, cu barbă, care-i zîmbea din întuneric, ca un soare luminos.

— Domnul Bhaer! O ce bine-mi pare că te văd, strigă Jo, apucîndu-l de mînă, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu-l înghită noaptea, pînă nu-l băgă înăuntru.

— Și mie îmi pare bine că văd pe „domnișoara Marsch“, dar mi se pare că aveți musafiri?

Și profesorul nu îndrăzni să intre auzind zgomot, de voci și tropăituri sus, ca și cum ar fi dansat cineva.

— Nu, nu! Doar familia. Sora mea abia s-a întors acasă, cu soțul ei, și sintem cu toții foarte fericiți. Poftim înăuntru, te rog, doar ești tot prieten de-al casei.

Deși era un om foarte sociabil domnul Bhaer ar fi fost gata să dea bir cu fugiții și ar fi venit altă dată, dar cum era să mai plece, cind Jo închisese ușa după el și-i luase pălăria din mină. Poate mai curînd îl făcu să rămînă bucuria pe care o citi pe fața ei și pe care ea nu căuta s-o ascundă, căci domnul Bhaer nu se așteptase nici pe departe la această primire.

— Dacă nu sînt „*Monsieur de trop*“, rămîn bucuros. Ai fost bolnavă, prietena mea?

Îi puse întrebarea aceasta fără ocol, căci, cind Jo îi atîrnă haina în cui, lumina îi căzu din plin pe față și el înțelese că s-a întimplat ceva între timp.

— N-am fost bolnavă, doar tristă și obosită. Am avut multe supărări, de cind ne-am despărțit.

— A, da, știu! Am fost alături de dumneata cu sufletul, în durerea care te-a încercat.

Și-i strînse iar mina cu atîta simpatie în glas, încît Jo simți că nimic n-ar fi putut s-o mîngie mai bine, decît privirea ochilor lui buni și stringerea prietenoasă a minii lui mari.

— Tată, mamă, vă prezint pe prietenul meu domnul Bhaer, zise ea cu atîta mîndrie în voce, că, dacă ar fi deschis larg ușa și ar fi sunat din trompetă, nu i-ar fi impresionat mai mult.

Dacă străinul ar fi avut vreo îndoială de felul cum va fi primit, temerile i se risipiră, îndată ce intră pe ușă. Toată lumea se arătă foarte prietenoasă cu el, la început, să-i facă plăcere lui Jo, dar curînd el deveni simpatic tuturor. Și nici nu se putea să fie altfel, căci el cunoștea farmecul ce deschidea toate inimile și oameni aceștia simpli se însuflețiră îndată la vederea lui, arătîndu-se mai buni cu el, tocmi pentru că era sărac, căci sărăcia îmbogățește pe cel ce trăiește deasupra ei. Domnul Bhaer se uită în jurul lui, ca un călător care a bătut la ușă străină, și, cind i se deschide și intră înăuntru, se simte bine printre oamenii de acolo, ca și cum i-ar fi cunoscut de cind lumea. Copii veniră la el, ca albinele la borcanul cu miere și, așezîndu-se fiecare pe cîte un genunchi, îl fermecară

de tot scotocindu-i prin buzunare, trăgându-l de barbă și vrînd să vadă cum merge ceasornicul, cu o îndrăzneală lesne de înțeles. Doamnele se uitară una la alta, dînd din cap mulțumite. Domnul March, dîndu-și seama că a găsit un suflet care-l înțelege, îi deschise toate comorile sale de om citit, iar John asculta tăcut conversația, și domnul Laurence nu se îndură să se ducă să se culce.

Dacă Jo n-ar fi fost ocupată cu lucrul, ar fi distrat-o grozav purtarea lui Laurie, căci o licărire de bănuială, să nu-i zicem de gelozie, îl făcură pe tînar să fie rezervat la început cu profesorul și să-l observe cu neîncredere. Dar starea aceasta sufletească nu-l ținu mult, căci, fără voia lui, se simți atras, și el în cercul celor ce discutau, fiindcă domnul Bhaer vorbea din inimă în această atmosferă veselă și plăcută. Cu Laurie stătu puțin de vorbă, dar se uită bine la el și uneori o umbră îi trecea pe față, căci, văzîndu-l, își aducea aminte cu părere de rău de tinerețea lui, care se dusesese. Apoi, privirea lui se întorcea spre Jo, care ar fi răspuns întrebării sale tăcute, dacă ar fi prins-o, dar Jo nu voia s-o trădeze ochii și-i ținea cu îndirjire plecți în jos, pe ciorapul la care impletea, ca o mătușă model de rea.

Dar, din cînd în cînd, îi arunca cîte o privire pe furiș, ca o răscoală, cum te răcorește o sorbitură de apă proaspătă, după o plimbare prin praf, căci domnul Bhaer arăta mult mai bine ca altădată. Mai întîi nu mai avea privirea cea distrată de acum cîțiva ani, ci părea dimpotrivă plină de însuflețire. S-ar fi putut zice chiar că e tînăr și frumos, se gîndea Jo, uitînd să-l compare pe Laurie, cum făcea de regulă cu străinii, în dezavantajul lor. Apoi vorbea ca un inspirat, deși obiceiurile de înmormîntare, spre care alunecase conversația, nu puteau fi considerate ca un subiect prea pasionat. Lui Jo îi străluciră ochii, cînd îl văzu pe Teddy luînd parte cu aprindere la discuție și, uitîndu-se la tatăl ei, care părea cu totul absorbit în vorbă, se gîndi:

„Ce mult i-ar plăcea tatii, să aibă un om, ca profesorul, cu care să stea de vorbă în fiecare zi“.

Și, în sfîrșit domnul Bhaer era îmbrăcat într-un costum de haine negre nou nouț, care-i dădea un aer de adevărat domn. Părul lui des era tăiat scurt și periat lins, dar nu-i stătea mult așa, căci, cînd se aprindea mai tare, i se zbirlea, cum făcea pe vremuri. Și lui Jo îi plăcea să-l vadă stînd drept în sus. Găsea că-i descoperă mai bine fruntea lui frumoasă și-i da înfățișare de zeu grec. Biata

Jo! Cum îl mai ridica în slăvi pe acest om simplu, impletind acolo de zor, dar, văzînd tot, pînă și butonii de aur de la manșetele lui imaculate.

„Dragul de el! Nu s-ar fi îmbrăcat mai cu grijă, dar s-ar fi dus în peșit“, își zise Jo, dar ultimele vorbe fără să-i vină în gînd ideea că poate asta i-o fi fost intenția și se înroși așa de tare, că trebuie să dea ghemul pe jos și să se aplece după el, ca să-și ascundă fața.

Totuși, maniera aceasta nu-i reușise așa de bine, pe cît dorise, căci, deși tocmai se pregătea să dea foc la un rug, profesorul dădu drumul tortii din mină — la figurat vorbind — și se repezi și el după ghemul albastru. Binențele, se ciocniră cap în cap, văzură stele verzi, se ridicară rîzînd și roșii la față, dar fără ghem, și se așezară iar pe scaun, la locul lor, zicîndu-și că mai bine nu s-ar fi sculat.

Nimeni nu-și dădu seama cum a trecut seara, căci Hanah dispăruse devreme cu copiii, care-și luaseră rămas bun de la toată lumea, rumeni în obraji ca niște bujori, și domnul Laurence se dusesse acasă ca să se odihnească. Ceilalți rămaseră de vorbă lingă foc, uitînd și de timp și de tot, pînă cînd Meg, căreia îi intrase în cap că Daisy a căzut din pat și că Demi și-a dat foc la cămășuța de noapte, se sculă să plece.

— Mai întîi trebuie să cîntăm ca pe vremuri, fiindcă acum sîntem iar cu toții împreună, zise Jo, care simțea nevoia să-și dea friu liber sentimentelor ei și se găsea că i-ar face bine să cînte tare, în cor.

Nu erau chiar toți acolo, dar nimeni nu fu de părere că vorbele ei erau nesocotite, căci Beth părea să trăiască încă printre ei, nevăzută, dar mai scumpă lor decît oricînd, de vreme ce moartea nu putuse să rupă aceste legături, pe care iubirea le ținea atît de strîns unite. Scaunelul stătea tot la locul lui de totdeauna. Coșul rînduit cu lucrul rămas neterminat, cînd acul i se păruse prea greu, era pe raft, ca de obicei. Pianul ei drag, ale cărui clape rare ori le mai atîngea cineva acum, nu fusese mișcat din loc, iar Beth însăși îi privea de sus, zîmbitoare și senină ca totdeauna, și părea să le spună:

„Fiți fericiți! Eu sînt tot cu voi“.

— Cîntă ceva Amy! Arată-le ce progrese ai făcut, zise Laurie, mindru — așa cum era și natural — de eleva sa, care promitea așa de mult.

Dar Amy șopti, cu ochii plini de lacrimi, învîrtind scaunul vechi de la pian.

— Nu astă-seară, dragă, altădată.

Dar le arată ceva mai mult decît dibăcie și cunoștințe muzicale, căci le cînta cîntecele lui Beth, cu o dulceață în voce pe care n-ar fi putut s-o învețe de la nici un profesor, care mișca pe ascultători pînă în adîncul inimii. Se făcu liniște în cameră cînd vocea limpede tăcu. După ultimul vers al imnului preferat al lui Beth aproape că o năpădită lacrimile, cînd spuse:

Nu-i durere pe pămînt pe care cerul să n-o vindece.

Și Amy se sprijini de soțul ei, care stătea în spatele ei, simțind că bucuria întoarcerii acasă nu poate fi deplină, fără sărutarea lui Beth.

— Și acum o să încheiem cu cîntecul lui Mignon, pe care-l știe și domnul Bhaer, zise Jo, înainte ca tăcerea să fie prea apăsătoare.

Domnul Bhaer, încîntat, își limpezi vocea și veni lîngă Jo, zicînd:

— Cîntîi dumneata cu mine. Ne potrivim foarte bine împreună.

Asta era o închipuire de a lui, fiindcă Jo habar n-avea de muzică, dar ar fi primit s-o fi rugat să cînte și o operă întreagă și merse înainte cu curaj uitînd în fericirea ei și de ton și de măsură. Dar asta n-avea importanță, căci domnul Bhaer cînta bine și cu inimă ca orice german, și în curînd Jo îngîna numai încet cu el, ca să asculte vocea plină și caldă, ce părea să cînte doar pentru propria ei plăcere.

Cunoști tu țara unde înfloresc lămîii

era altădată versul preferat al profesorului fiindcă „das Land” însemna Germania pentru el dar acum părea să apese cu multă căldură pe vorbele:

Acolo, o, acolo, aș dori eu cu tine iubita mea să merg.

și una dintre ascultătoare, fu atît de emoționată de această invitație plină de dragoste, că abia se putu abține să nu-i spună că nu știe unde e țara asta fermecată și că s-ar duce bucuroasă cu el, acolo.

Cîntecul plăcu foarte mult și cîntăreșul se retrase timid într-un colț, copleșit de laude, dar cîteva clipe după aceea își uită de tot

bunele maniere și holbă ochii la Amy, care-și puneă pălăria în cap, căci ea fusese prezentată doar ca „sora mea“ și nimeni nu-i mai pronunțase noul ei nume de familie. Iar cînd Laurie îi spuse, la despărțire, în felul său cel mai prietenos:

— Soția mea și cu mine sîntem încîntați că te-am cunoscut, te rog adu-ți aminte că și casa de peste drum te primește cu brațele deschise, profesorul se însenină deodată și-i mulțumi cu atîta vioiciune, că Laurie își zise că n-a mai văzut un om mai fermecător mai plin de viață decît acest neamț.

— Și eu am să plec, dar dacă îmi dați voie, scumpă doamnă, am să mai vin pe la dumneavoastră. O mică afacere mă mai ține în orașul acesta încă vreo trei zile.

Se adresă doamnei March, dar se uita la Jo și vocea mamei, ca și ochii fiicei consimțiră cu aceeași bucurie, căci doamna March nu era chiar așa de indiferentă la interesele copiilor ei, cum credea doamna Moffat.

— Cred că e un om înțelept, își dădu liniștit părerea domnului March, întorcînd ceasul.

— Știam că are să vă placă, fu tot ce zise Jo și plecă fără zgomot în cămăruța ei.

Lungită în pat, Jo se întrebă ce afacere l-ar fi adus pe domnul Bhaer în oraș și în cele din urmă își zise că i s-a dat desigur vreun loc de cinste undeva, dar că el e prea modest, ca să le spună. Dacă i-ar fi văzut fața, stînd singur în cămăruța lui și uitîndu-se la portretul unei fete tinere cu mult păr și cu o căutătură încruntată, poate că ar fi înțeles motivul venirii lui, mai ales cînd după ce stinse lumina sărută în întuneric portretul.

CAP. XXI

DOMNUL ȘI DOAMNA

— Vă rog, doamnă mamă, îmi puteți împrumuta nevasta pentru o jumătate de oră? A venit bagajul și am răscolit toată lenjeria de la Paris, ca să găsească niște lucrări de care avem nevoie, zise Laurie, intrînd a doua zi pe ușă, ca s-o găsească pe Amy stînd în brațele mamei ei, ca pe vremea cînd era fetiță mică.

— Sigur că da! Du-te dragă. Uitasem că mai ai o altă casă, afară de asta.

Și doamna March strinse mina albă, care purta inelul de logodnă, ca și cum ar fi cerut iertare că a îndrăznit s-o fure pentru un moment.

— N-aș fi venit, dacă m-aș fi putut descurca și singur, dar eu nu pot trăi fără nevastica mea, cum nu poate trăi...

— Morisca de vînt, fără vînt, completă Jo, cînd el se opri se să caute o comparație, căci Jo se făcuse iar obraznică, de cînd se întorsese Teddy.

— Exact! Amy mă ține aproape tot timpul la West, cu cîte o oscilație din cînd în cînd spre Sud. De răsărit nu mai știu nimic, de cînd m-am însurat, și la nord n-am stat niciodată. Vedeți că sînt mereu spîlcuit și bine dispus. Dumneavoastră, ce părere aveți, doamnă?

— Da, pînă acum a fost mereu vreme bună. Nu știu cît are să mai ție, dar de furtună nu mă tem, fiindcă am să învăț să-mi cîrmesc corabia. Hai acasă, dragă, să-ți gădesc limba de pantofi. Bărbații sînt așa de nepricepuți mamă, zise Amy cu aerul unei persoane care are o îndelungă experiență, ceea ce-l înveseli grozav pe soțul ei.

— Ce aveți de gînd să faceți, după ce vă aranjați casa, întrebă Jo, încheind-o pe Amy la pelerină, cum o încheia pe vremuri la șorț.

— O, avem planuri mărețe, nu degeaba sîntem tineri și plini de entuziasm, dar deocamdată nu vrem să vi le spunem cu de-amănuntul, pentru că nu știm cum are să iasă pînă la urmă. În orice caz sîntem hotărîți să nu stăm degeaba. Eu intru în afaceri cu o rivnă care-l va încînta pe bunicul și-i va dovedi că sînt totuși bun la ceva. M-am săturat să-mi tot pierd mereu vremea. Vreau acum să muncesc ca un bărbat.

— Amy ce are de gînd să facă? întrebă doamna March, mulțumită de energia și aerul hotărît cu care vorbea Laurie.

— După ce vom termina cu vizitele de politețe, vă vom uimi cu primirile elegante din palatul nostru, cu oamenii de vază care vor veni la noi în casă și cu influența binefăcătoare pe care o vom avea asupra lumii în general. Cam asta ar fi în linii mari intențiile noastre. Ce zici, „M-me Recamier?“, întrebă Laurie, uitîndu-se cu un zîmbet ironic la Amy.

— Vom mai vedea. Hai obraznicule, și nu mai face familia să rîdă, cu poreclele astea pe care mi le dai, răspunse Amy care se hotărîse să fie mai întîi o soție bună și apoi o „Doamnă din lumea mare“, cu un „salon deschis“ oricînd celor din buna societate.

— Ce fericiți par copiii ăștia, zise domnul March, căruia îi venea greu să se adincească iar în Aristotel, după ce plecase tinăra pereche.

— Da, și cred că va dura fericirea lor, adăugă doamna March, cu aerul liniștit al unui pilot care și-a adus corabia fără primejdie în port.

— De asta sînt sigură. Fericită fată e Amy!

Și Jo oftă, apoi se luminează toată la față, cînd zări pe profesorul Bhaer, care tocmai împingea nerăbdător poarta.

Seara tirziu, cînd se liniștise cu limba de pantofi, Laurie zise deodată către soția lui, care se învîrtea de colo pînă colo, așezîndu-și comorile ei artistice.

— Doamnă Laurence.

— Domnul meu?

— Omul ăla vrea să se însoare cu Jo a noastră.

— Să se însoare. Nu ți-ar place, dragă?

— De, scumpo! E un om de treabă, dar păcat că nu-i puțin mai tînăr și ceva mai bogat.

— Ascultă, Laurie, nu fii pretențios și interesat. Dacă se iubesc, nu mai interesează nici vîrsta, nici averea. Femeile n-ar trebui să se mărite niciodată, pentru bani...

Amy se opri scurt, cînd își dădu seama de ceea ce spusese și se uită la soțul ei, care răspunse zîbind pe sub mustață.

— Sigur că nu, deși auzi pe cîte o fată drăguță spunînd că vrea să se mărite pentru acest unic scop. Dacă nu mă înșeală memoria, chiar o domnișoară pe care o cunoaștem noi bine, a zis că e de datoria ei să facă o partidă bună. Poate de asta a luat pe un pierde vară ca mine.

— Te rog nu spune asta, băiatul meu drag. Uitasem că ești bogat, cînd am primit să-ți fii soție. M-aș fi măritat cu tine și dacă n-ai fi avut nici un ban și cîteodată aș vrea să fii sărac, ca să-ți arăt cît de mult de iubesc. Și Amy, care era așa de demnă în public, își sărută soțul cu multă dragoste. Cum și acum îți închipui că sînt tot fata de altădată, care se uita numai la bani? Aș fi nenorocită, dacă nu m-ai crede că trag din tot sufletul la aceeași barcă cu tine, chiar dacă ar fi să-ți cîștigi existența, vislînd toată viața.

— Trebuie să fii un prost și un rău, ca să cred asta, cînd știu că ai refuzat pe un om mai bogat decît mine și nu mă lași să-ți dăruiesc tot ce aș vrea eu, cînd aș avea tot dreptul s-o fac. O mulțime de fete se mărită pentru bani, fiindcă li se spune că numai

aşa pot avea un loc în buna societate, dar tu ai avut exemple mai bune la tine acasă şi, deşi odată am tremurat pentru soarta ta, nu m-ai dezamăgit, căci fiica s-a dovedit demnă de mama ei. Îi spuneam asta ieri mamei şi s-a uitat la mine cu o privire de recunoştinţă, de parcă i-aş fi dat un cec de un milion pentru opere de binefacere. Dar nu ascuţi ce-ţi spun eu doamnă Laurence, şi Laurie se opri căci deşi se uita la ei, Amy părea să fie cu gândul aiurea.

— Ba da, dar ştii, îmi place grozav gropiţa ta din bărbie. Nu vreau să fii increzut, dar trebuie să-ţi mărturisesc că sînt mai mindră de frumuseţea soţului meu decît de toată averea lui. Nu ride! Nici nu-ţi inchipui cît mă consolează nasul tău.

Şi Amy trecu uşor cu mîna pe el, cu o satisfacţie de artist.

Lui Laurie i se făcuseră multe complimente în viaţa lui, dar nici unul nu-l încînta mai mult decît acesta — cum o şi arătă limpede de altfel — cu toate că rîse de gustul nevestei lui, care zise încet.

— Pot să te întreb ceva, dragă?

— Sigur că da?

— Ți-ar părea rău, dacă Jo s-ar mărita cu domnul Bhaer?

— A, asta te nelinişteşte pe tine? Credeam că gropiţa are ceva ce nu-ţi place. De vreme ce nu sînt un om ursuz, ci un om lin de viaţă, te asigur că am să joc fără grijă şi din toată inima la nunta lui Jo. Nu mă crezi „mon amie?”

Amy îl prîvi şi fu mulţumită. Umbra de gelozie, care i se strecurase în suflet, se risipi pentru totdeauna şi pe figura ei nu mai citeai acum decît iubire şi încredere.

— Aş vrea să facem ceva pentru profesorul acela, care e un om de inimă. N-am putea să-i născocim o rudă bogată, care să ne facă plăcerea să moară acolo în Germania şi să-i lase o avere frumuşică? zise Laurie, plimbîndu-se cu nevestica lui, braţ la braţ, în sus şi în jos, prin salonul cel lung, cum făceau de multe ori în amintirea grădinii castelului din Vevey.

— Jo ar pricepe imediat şi ar strica tot. E foarte mindră de ei, aşa cum e. Chiar ieri îmi spunea: „Găsesc că sărăcia e ceva foarte frumos”.

— Ei, n-o să mai zică aşa, cînd o avea pe cap un bărbat care se ocupă cu literatura şi vreo zece mici profesori şi profesoare. Să nu ne amestecăm acum, dar să pîndim prilejul şi să le jucăm o festă, cum ştim noi. Parte din educaţia mea i-o datorez lui Jo, şi ea e de principiu că oamenii trebuie să-şi plătească cîinstii

datoriile, așa încît am să mă folosesc cu șiretenie de această împrejurare și am s-o ajut.

— Ce plăcut e să fi în stare să ajuți pe alții, nu-i așa Laurie? Asta a fost unul din visurile mele, și mulțumită ție s-a îndeplinit.

— Da, o să facem mult bine noi. Există un gen de sărăcie, pe care îmi place să-l ajut. Cerșetorii de meserie știu ei să se strecoare prin viață, dar oamenii săraci, de familie bună, o duc rău, pentru că le e rușine să ceară, și cei care au nu îndrăznesc să le dea. Totuși sînt zeci de feluri de a-i ajuta, dacă știi să te porți delicat, ca să nu-i jignești. Ce să spun, eu prefer să ajut pe un domn de neam bun, care stă prost, decît pe un cerșetor, care se milogește să-i dai ceva. Nu știu, poate că e un rău ce cred eu. În orice caz e mult mai greu să faci asta.

— Pentru că trebuie să fii și tu un om de suflet, ca să știi să-l ajuți, fără să-l faci să sufere primind, adăugă Amy.

— Mulțumesc, nu știu dacă merit acest compliment... Spuneam că, în timp ce eu stăteam degeaba, pierzînd vremea prin străinătate, am văzut o mulțime de tineri talentați, care făceau sacrificii peste sacrificii și îndurau tot felul de mizerii, numai ca să-și vadă visul cu ochii. Unii dintre ei erau băieți foarte buni și munceau, pînă le ieșea sufletul, fără bani și fără prieteni, dar ambițioși, plini e curaj și de răbdare, încît mi- era rușine de mine și aș fi vrut să le dau o mină de ajutor. E o bucurie să le fii de folos unor astfel de oameni, fiindcă, dacă au talent, e o cinste să-i poți ajuta și să nu-i lași să se piardă, din cauza lipsurilor materiale. Dacă n-au, e o plăcere să-i mîngii și să le ridici morlul, ca să nu devie niște ratați, atunci cînd își dau seama că n-au talent.

— Da, ai dreptate! Și mai e o categorie de oameni, care nu cer și suferă în tăcere. Știu și eu ceva, pentru că am făcut parte din ea, înainte de a fi prințesa care m-ai făcut tu, cum a ridicat feciorul de împărat pe cenușăreasa din poveste, din sărăcia în care trăise. Fetele ambițioase o duc greu de tot, Laurie, și de multe ori văd cum trec pe lingă ele și tinerețe și sănătate și împrejurări prielnice, pentru că nu se găsește nimeni să le dea o mină de ajutor, atunci cînd ar avea nevoie. Oamenii au fost foarte buni cu mine și, de cîte ori văd o fată zbătîndu- se în greutate, cum ne zbatem noi, aș vrea să-i întind mîna, s-o ajut, cum am fost ajutată și eu.

— Ce bună ești tu, Amy! Sigur, că o să le ajutăm, strigă Laurie. Și în acest moment, plin de entuziasm filantropic se hotărîră să

fondeze și să înzestreze, o societate pentru „Protecția fetelor cu talente artistice“. Oamenii bogați n-au dreptul să stea și să se distreze, ori să strângă bani, pe care-i vor cheltui alții. Decît să-ți lași averea unei instituții, mai bine întrebuințează-i cu socoteală cît trăiești. Noi ne vom distra, dar vom avea și bucuria de a dăruia altora din prinosul nostru. Vrei și tu să fii o mică Dorcas și să mergi din casă în casă, lăsînd pretutindeni bucurie și făcînd viața ușoară oamenilor, ca apoi să-ți umpli coșul cu fapte bune?

— Din tot sufletul, dacă și tu vrei să fii un St. Martin, care să călărească prin lume, în căutare de aventuri și să-și împartă haina cu un om sărac.

— S-a făcut! Trebuie să ne ținem de cuvînt.

Soțul și soția își dădură mîna în semn de înțelegere și apoi pășiră mai departe, fericiți, prin salon, simțînd că acest cămin al lor e mai plăcut, fiindcă doreau să încălzească și alte cămine, incredințați că picioarele lor vor călca mai ușor pe cărarea smălțuită cu flori ce li se deschidea în față, dacă netezesc drumul anevoios al altor ființe, și înțelegînd că inimile lor sînt mai strîns unite printr-o iubire care-i face să-și aducă aminte de cei mai puțin fericiți decît ei.

CAP. XXII

DAISY ȘI DEMI

Și acum, cînd ne apropiem de sfîrșitul istoriei familiei March, să spunem cîteva cuvinte și despre doi din cei mai importanți și mai iubiți membri ai ei. Daisy și Demi crescuseră și se făcuseră deștepți și frumoși, căci în secolul acesta al vitezei, copiii de trei-patru ani își cer drepturile lor și le capătă, ceea ce nu se întîmplă întotdeauna cu cei mari. Micii Brooke erau într-o mare primejdie să ajungă niște răsfățați fără pereche. Se înțelege, copii minune ca ei n-au mai existat — e de ajuns să spunem că la opt luni umblau, la un an vorbeau curat și la doi ani erau puși la asă cu ceilalți și cu manierele lor alese fermecau pe toți musafirii. La trei ani, Daisy ceru un ac și din patru împunsături făcu o pungă, apoi se apucă de gospodărie, pe care o instală în bufet. Nu-i lipsea desigur o minusculă sobă de bucătărie și, cînd a văzut-o gătînd Hannah, au podidit-o lacrimile, iar Demi învăță alfabetul cu

bunicul său, care inventă o nouă metodă de a-i face să înțeleagă literele, formându-le cu miinile și cu picioarele. Băiatul arată din fragedă vîrstă aplicare spe mecanică, fapt care încîntă pe tatăl lui și sperie pe mamă, căci încerca să imite orice mașină vede și făcuse o harababură în camera copiilor cu mașina lor de cusut, o construcție misterioasă, în care intrau scaune, sfoară, ace de gămălie și bobinașe, pe care să se învîrtească roatele „mereu, mereu“, apoi un coș atîrnat de speteaza unui scaun în care încerca în zadar s-o urce pe sora lui cea încrezătoare, care se lăsa s-o bată, pînă săreau ceilalți s-o scape și tinărul inventator se revolta:

— Bine mămico, de asta e „macalaua“ și vleau s-o lidic sus.

Deși nu se asemănau deloc la fire, gemenii se înțelegeau foarte bine și rareori se certau mai des de trei ori pe zi. Desigur, Demi o tiraniza pe Daisy, dar o apăra cavalereste, de orice alt agresor, iar Daisy îl asculta orbește, ca o roabă. Era o fetiță grăsuță, rumenă în obraji și mereu zîmbitoare, care-și făcea loc în inima tuturor, unul dintre acei copii fermecători, care par făcuți să fie doar sărutați, alintati și venerați ca niște mici zeițe, scoși într-un salon la zile mari, ca să fie lăudați de toți. Era așa de dulce, că ai fi zis că e un înger căzut din cer, dacă n-ar fi avut micile ei cusururi, care arătau că e totuși un pui de om. În lumea ei era numai vreme bună și în fiecare dimineată dădea fuga la fereastră, în cămășuța ei de noapte, să vadă ce-i afară și, de ploua ori strălucea soarele, ea zicea la fel: „Zi frumoasă! zi frumoasă“. Oricine era un prieten pentru ea și era gata să sărute un străin, fără umbră de îndoială, încît și burlacii cei mai convinși începeau să dea înapoi, iar cei care iubeau copiii îi găseau și mai draguți.

— Daisy iubește toată lumea, zise ea odată, deschizînd larg brațele, cu lingura într-o mină și cu ceașca în cealaltă, parcă ar fi fost gata să îmbrățișeze și să hrănească întreaga omenire.

Pe măsură ce creștea, mama ei începu să simtă că și „Căsuța porumbeilor“ va fi binecuvîntată cu prezența unei ființe senine și zîmbitoare, ca aceea care luminase casa ei părintească și se rugă să fie cruțată de pierderea care îi făcuse să-și dea seama că avuseseră fără să știe un înger lingă ei. Bunicul ei îi zicea de multe ori „Beth“, iar bunica ei veghea asupra ei cu neobosită grijă, încercînd parcă să-și dea seama de vreo greșeală din trecut, pe care numai ochiul ei o putea prinde.

Ca orice american care se respectă, Demi era un băiețel foarte curios. Dorea să știe tot și de multe ori rămânea foarte nedumerit, cînd nu i se răspundea cum voia el, la veșnicul lui „De ce?”

Avea el o oarecare înclinație spre filosofie, ceea ce încinta grozav pe bunicul lui, care stătea de vorbă cu el, ca un Socrate cu învățăceii lui, și de multe ori elevul precoce încurca pe profesor, spre marea veselie a mătușilor.

— Ce face să mealgă picioarele mele, tata male? întrebă tinărul filosof, uitîndu-se cu un aer meditativ la aceste membre ale trupului său, în timp ce se odihnea, după ce se zbenguise ca de obicei prin casă, înainte de a se duce la culcare.

— Mintea ta mică, Demi, răspunse înțeleptul, mîngiînd cu dragoste capul blond.

— Ce-i aia minte?

— E ceva care pune corpul tău în mișcare, cum pune în mișcare roțile arcul de la ceasul meu, știi? Ți l-am arătat odată.

— Deschide-mi-l! Vleau să văd cum se învîrtește.

— Asta nu pot s-o fac, cum nici tu nu poți să deschizi ceasul. Numai Dumnezeu te învîrtește și tu mergi, pînă te oprește El

— Da? Și Demi făcu ochi mari de mirare la acest lucru ciudat. Și pe mine mă învîrtește ca pe ceas?

— Da, dar nu pot să-ți arăt cum, fiindcă asta se face, cînd noi nu vedem.

Demi se pipăi la spate, crezînd că o fi și al lui la fel cu al ceasului. Apoi zise foarte serios:

— Io zic că Dod mă învîrtește, cînd dorm.

Urmă o lungă explicație, la care el asculta cu atîta băgare de seamă că bunica lui îngrijorată încerca să-i pună capăt:

— Crezi că e bine, dragă, să spui asemenea lucruri unui copil. Uite i s-au înroșit ochii și, de învață rău, pune întrebări la care nu poți să răspunzi.

— Dacă e destul de mare să pună întrebări, înseamnă că e destul de mare să primească și răspunsurile cuvenite. Eu nu-i bag idei noi în cap, ci îl ajut doar să le lămurească pe cele pe care le are deja. Copiii ăștia sînt mai înțelepți decît noi și sînt sigur că băiatul a înțeles tot ce i-am explicat. Ia spune, Demi, unde îți ții tu mintea?

Dacă băiatul ar fi răspuns ca Alcibiade: „Pe toți zeii, Socrate, nu știu”, bunicul lui n-ar fi fost mirat, dar Demi, după ce stătu un

moment într-un picior, ca o barză meditativă, răspunse convins: „În bultică“, și bunicii amindoi, începură să ridă și renunțară la metafizică pentru ziua aceea.

Mama lui ar fi avut motive să fie îngrijorată de el, dacă Demi nu ar fi dat dovezi convingătoare că e un băiețel ca toți ceilalți, nu numai un filosof în devenire. După o astfel de discuție, Hannah dădea din cap, zicînd că-i semn rău: „Copilul ăsta nu-i făcut să trăiască mult“, dar se liniștea repede, că odată făcea Demi o ispravă dintr-acelea, cu care ștregarii ăștia neascultători și murdari, dar atît de dulci, sperie și încintă pe părinții lor.

Meg pornise în căsnicie cu anumite principii morale și încerca să se ție de ele, dar ce mamă poate să reziste șireteniilor iscusite și îndrăznelii calme ale acestor omuleți, care sînt niște șireți fără pereche?

— „Nu mai minca stafide, Demi! Te îmbolnăvești“, zicea mama băiatului, care se oferea să-i ajute regulat la bucătărie, de cîte ori se face budincă.

— Îmi place să fiu bolnav.

— Dar mie nu-mi place. Ia mai bine dă fuga sus și ajută pe Daisy să facă pateuri.

El pleca supărat, dar nedreptatea ce i se făcea îi rodea sufletul și, cînd se ivi prilejul, o prinse pe mama lui cu vorba.

— Acum pentru că ați fost cuminți, am să vă fac orice poftă, zise Meg, ducînd sus de mină pe ajutorul ei de bucătar, după ce băgase budinca în cuptor.

— Zău, mămico? întrebă Demi, căruia îi venise o idee năstrușnică.

— Zău, orice vrei, răspunse mama, care aștepta s-o pună să cînte de șase ori la rînd „Cei trei pisoi“ sau să ceară să-i ducă la „Luați un corn de un ban“, fără să-i pese că o dor picioarele și e vînt afară.

— Atunci să mîncăm toate stafidele.

Mătușa Dodo era tovarășa de nebunii și „confidenta“ celor doi copii și acest trio întorcea casa pe dos. Mătușa Amy nu era pînă acum decît un nume pentru ei, mătușa Beth era doar o amintire vagă și plăcută, dar mătușa Dodo era o realitate vie și ei făceau ce voiau cu ea, ceea ce o încînta pe Jo. Dar cînd veni domnul Bhaer, Jo începu să-i lase în părăsire, și amindoi copiii fură mirați și intristați de această schimbare. Daisy fu supărată, că nu mai are pe cine săruta, căci ca mătușa Dodo nimeni nu se lăsa sărutată.

Demi, isteț cum era, băgă de seamă că lui Dodo îi place să se joace cu „ursarul“ mai mult decît cu el, dar, deși jignit, își ascunse supărarea, fiindcă nu-l lăsa inima să insulte pe un rival, care avea o mină de pastile de ciocolată în buzunarul de la vestă și un ceas pe care putea să-l scoată din cutie și să-l scuture, cît vrea.

Unii oameni ar putea crede că domnul Bhaer nu zicea nimic că se purtau astfel copiii cu el, ca să nu le trezească bănuială, dar Demi nu considera lucrurile în această lumină și continua să se arate foarte prietenos cu „ursarul“, iar Daisy nu se lăsă mult rugată și-și revărsa cu drag iubirea ei asupra lui, simțindu-se fericită pe genunchii lui și găsind că darurile lui sînt neprețuite.

Pe domni îi apucă citeodată o dragoste subită pentru copiii din familia domnișoarei pe care o onorează cu simpatia lor, dar această atitudine prefăcută nu le stă bine și nu înșeală pe nimeni. Afecțiunea domnului Bhaer era însă sinceră și dădu roade, căci mijloacele cinstite nu dau greș în iubire, nici în viața de toate zilele. Se simțea la largul lui cu copiii pe genunchi și-i plăcea să aibă un obraz de copil lipit de obrazul lui brăzdat de vreme. Afacerea lui — care o fi fost aceea? — îl făcea să rămînă în oraș din ce în ce mai mult și nu trecea seară, să nu vină să vadă... să zicem pe domnul March, fiindcă pe el îl căuta totdeauna. Acest tată minunat trăia cu iluzia că el atrage pe domnul Bhaer în casa lor și era încîntat. Stătea ore întregi de vorbă cu acest suflet, care-l înțelegea, pînă cînd îl lămuri deodată o observație întimplătoare a nepotului său, care avea mai mult spirit de observație decît el.

Într-o seară, domnul Bhaer intrînd în casă, se opri în pragul biroului, mirat de ce vedea în față. Domnul March era culcat pe spate pe podea, cu picioarele lui respectabile ridicate în sus, iar lingă el, tot culcat, stătea Demi, care încerca să-i imite mișcarea cu picioarele lui scurte, încălțate cu ciorapi stacojii. Amîndoi erau așa de preocupați, încît nici nu băgară de seamă că au spectatori, pînă cînd domnul Bhaer începu să ridă cu poftă, așa cum ridea el, și Jo strigă scandalizată:

— Tată, tată, a venit profesorul.

Picioarele negre se lăsară în jos și capul cărunt se ridică, și domnul March zise, fără să-și piardă cumpătul:

— Bună ziua domnule Bhaer. Iartă-mă numai un moment, te rog. Tocmai terminam lecția. Hai, Demi, ia fă-mi litera și spune-mi cum îi zice.

— Știu!

Și după cîteva încercări neizbutite, picioarele roșii se desfăcură ca un compas și elevul inteligent strigă triumfător: E „V“, tată male, e „VI“

— Mare șirengar îmi ești, rise Jo, în timp ce tatăl ei se ridică în picioare, scuturîndu-se de praf, iar nepotul încerca să stea în cap, singurul lui mod de a-și exprima bucuria că s-a terminat învățătura.

— De ce pozne te-ai mai ținut azi, „Bubchen?“ , întrebă domnul Bhaer ridicînd pe acrobat.

— Am fost la Mary.

— Și ce ai făcut acolo?

— Am sărutat-o, răspunse Demi fără înconjur.

— Prut! Începi devreme, flăcăule! Și Mary ce a zis de asta?, întrebă domnul Bhaer, continuînd să-l descoase pe micul păcătos, care stătea în genunchi și-i scotocea prin buzunare.

— O, i-a plăcut și m-a sărutat și ea, și mie mi-a plăcut. Băieților nu trebuie să le placă fetele? adăugă Demi cu gura plină și cu un aer foarte satisfăcut.

— Tare mai ești isteț, puiule! Cine ți-a băgat asta în cap? zise Jo, distrîndu-se cu mărturisirile lui nevinovate, tot atît cît și profesorul.

— Nu-i în cap, e în gură, răspunse Demi, și își scoase limba să le arate pastila de ciocolată din gură, crezînd că vorbește de bomboane, nu de idei.

— Ar trebui să duci și prietenei tale, cîteva lucruri dulci pentru cei dragi, mititelule, și domnul Bhaer întoarse cutia lui Jo cu o privire care o făcu să se întrebe, dacă nu era ciocolata hrana de fiecare zi a zeilor.

Demi văzu și el zîmbetul, înțelese că e ceva la mijloc și întrebă fără înconjur.

— Dar băieților mari nu le plac fetele mari, domnule profesor?

Ca tinărul Washington, domnul Bhaer, „nu putea să mintă“ așa că îi dădu un răspuns vag:

— Da! Cîteodată cred că le plac.

Tonul cu care spuse acestea îl făcu pe domnul March să pună peria de haine și să arunce o privire lui Jo, care întoarse capul apoi se lăsă în fotoliu cu un suspin, de parcă „puiul cel isteț“, i-ar fi băgat lui în cap o idee care era și dulce și amară.

Pentru ce Dodo, cînd îl prinse la bufet o jumătate de oră după aceea, aproape îl înăbuși, stringîndu-l în brațe, în loc să-l ia de urechi. De ce îi mai dădu apoi o felie mare de piine cu marmeladă, rămase o enigmă pentru Demi, care-și bătu cîțva timp capul cu ea și în cele din urmă se văzu silit s-o lase nedelegate.

CAP. XXIII

SUB UMBRELĂ

În vreme ce Laurie și Amy păseau zimbitori pe covoarele lor de catifea, așezîndu-și casa și făcînd planuri mari pentru viitorul lor strălucit, domnul Bhaer și Jo făceau altfel de plimbări, pe drumuri noroioase și pe margini de cîmpuri pline de apă.

„Eu ies întotdeauna spre seară, să fac puțină mișcare și nu văd de ce aș renunța la această plăcere, doar pentru că mă întîlnesc de multe ori cu profesorul“, își zise Jo după cîteva întîlniri întimplătoare, căci, deși erau două drumuri care duceau la casa lui Meg pe oricare îl lua, știa sigur că are să dea peste el, fie la dus, fie la întors. El mergea întotdeauna repede și, cînd ajungea lîngă ea, abia atunci se prefăcea c-o vede. Apoi, dacă se ducea la Meg el avea întotdeauna ceva pentru copii în buzunar. Dacă ea venea spre casă, el spunea că fusese să se uite la rîu și tocmai pornise spre ei, doar dacă nu-i plictisesc vizitele lui prea dese.

În aceste împrejurări, ce putea face Jo decît să-i răspundă politicos la salut și să-l poștească în casă. Dacă se săturase de vizitele lui, în orice caz își ascundea bine „neplăcerea“ de a-l vedea și avea grijă să fie întotdeauna cafea la masa de seară, pentru că lui Friedrich — vreau să spun domnului Bhaer — nu-i plăcea ceaiul.

După o săptămînă, toată lumea înțelese ce se petrece cu ei. Cu toate astea, toți se prefăcură că nu văd cît se schimbese Jo. N-o întrebau niciodată de ce cîntă, cînd lucrează, de ce își face părul de trei ori pe zi și de ce se întoarce așa de inviorată, după plimbările de seară, și nimeni nu părea să aibă nici cea mai mică bănuială că, în vreme ce discuta filosofie cu tatăl, profesorul Bhaer dădea lecții de dragoste fiicei.

Jo nu era o fată potolită și măsurată, ca să-și ascundă sentimentele. Dar încerca totuși să și le înăbușe, pentru că îi era

frică să nu ridă ceilalți de ea, că s-a lăsat prinsă, după atitea declarații infocate de independență. Se temea mai ales de Laurie, dar, mulțumită soției sale, Laurie fu de o amabilitate fără margini. Nu-l numea niciodată pe domnul Bhaer „un bătrîn de treabă” în public, nu făcea niciodată aluzie, nici pe departe, la schimbările din înfățișarea lui Jo și nu dădea nici cel mai mic semn de mirare, cînd vedea aproape în fiecare seară pălăria profesorului pe masa familiei March. Dar rîdea pe înfundate, cînd era singur și abia aștepta clipa cînd îi va dărui lui Jo o tavă de argint, pe care va săpa un urs, și un băț rupt, ca semne ale înfringerii ei de netăgăduit.

Timp de două săptămîni, profesorul veni și se duse seară de seară, ca un îndrăgostit ce era. Apoi, trei zile la rînd, nu mai dădu nici un semn de viață. Toată lumea fu foarte nedumerită și Jo căzu pe gînduri la început, apoi deveni nervoasă.

— Sigur că s-a săturat și a plecat acasă pe neașteptate, așa cum a venit. Bineînțeles că asta n-are nici o importanță pentru mine, dar un om bine crescut ar fi venit să-și ia rămas bun mai întîi, își zise ea, aruncînd priviri disperate spre poartă, în timp ce se îmbrăca să pornească la plimbarea ei obișnuită, într-o zi înnorată.

— N-ar fi rău să-ți iei umbreluța, dragă. Parcă stă să plouă, zise mama ei, care băgase de seamă că-și pusese pălăria cea nouă, dar nu zise nimic.

— Da, mămică! Vrei să-ți iau ceva din oraș? Eu trebuie să dau o fugă pînă în centru, să-mi cumpăr niște hîrtie, răspunse Jo, legîndu-și panglicele sub bărbie în fața oglinzii, ca să n-o privească în ochi pe mama ei.

— Da, îmi trebuie niște percal țesut pe oblic, o testea de ace de cusut nr. 9 și doi metri de panglică mov, îngustă. Ți-ai pus pantofii groși și ți-ai luat ceva sub pelerină?

— Așa cred! răspunse Jo, cu gîndul aiurea.

— Dacă cumva te întîlnești cu domnul Bhaer, poștește-l să ia ceaiul cu noi. Mi-ar face mare plăcere să-l văd, adăugă doamna March.

Jo auzi aceste vorbe dar nu răspunse nimic. Sărută doar pe mama ei și ieși repede pe ușă, gîndindu-se recunoscătoare, cu tot dorul din inima ei:

— Ce bună e cu mine! Ce se fac fetele care n-au o mamă să le ajute, cînd sînt într-un necaz mare?

Magazinele de stofe nu erau în cartierul cu birouri, bănci și antrepozite de mărfuri „*en gros*“, pe unde se întâlneau numai domni, dar Jo se trezi în această parte a orașului, înainte de a face o singură târguială. Începu să se plimbe de colo pînă colo, ca și cum ar fi așteptat pe cineva, examinînd cu un interes foarte puțin feminin, niște instrumente mecanice într-o vitrină și niște mostre de lînă într-alta. Se împiedică de niște butoaie, fu aproape strivită de niște baloturi, care veneau de sus cu macaraua și oameni grăbiți o imbrinciră, fără să se jeneze, avînd aerul să se întrebe: „Cum dracu a ajuns fata asta aici?“ O picătură de ploaie pe obraz o făcu să uite deodată de desamăgirea ei și-i aduse aminte că are pălărie nouă în cap și, fiind îndrăgostită, dar și femeie, se gîndi că e mai bine să rămînă fără iubire, decît fără pălărie. Abia acum își aminti că, în graba cu care plecase, uitase să-și ia umbrela; dar la ce bun să se mai tîngue. Acum nu-i mai rămînea decît să împrumute una, sau să meargă mai departe prin ploaie, pînă s-o uda learcă. Se uită la cerul plumburiu, apoi la panglicele roșii, de acum pătate. Măsură strada plină de noroi ce i se deschidea în față, mai aruncă o privire plină de părere de rău la un antrepozit înnegrit de fum, pe care scria: „*Hoffmann, Schwartz et Co*“ și se certă singură cu asprime:

„Așa-mi trebuie! Ce nevoie aveam să-mi pun hainele cele mai bune și să mă bag prin bălți, în căutarea profesorului? Jo, mi-e rușine de tine! Nu, n-ai să împrumuți nici o umbrelă și n-ai să mai umblî după el, ci ai să mergi așa cum ești și ai să-ți faci cumpărăturile pe ploaie și, dacă te îmbolnăvești și-ți strici pălăria, n-ai decît ce meriți. Hai, pornește!“

Zicînd acestea în gînd, dădu buzna în stradă cu atîta furie, că era cît p-aci să intre sub un camion, apoi se aruncă în brațele unui domn bătrîn care zise: Pardon, domnișoară, cu un aer foarte ofensat. Intimidată de atîtea boroboațe, Jo încetini puțin goana, își întinse batista peste panglici și, fără să se mai uite înapoi porni mai departe, simțînd că i s-au udat bine ciorapii. Dar, la un moment dat, băgă de seamă că o umbrelă albastră rămăsese nemișcată deasupra pălăriei ei, lăsată acum în voia sorții și, ridicînd capul pe cine să vadă? Pe profesorul Bhaer!

— Mi se pare că o cunosc pe domnișoara care se vîră cu atîta curaj sub botul cailor și umblă așa de repede prin noroiul ăsta. Cu ce treabă pe aici, prietena mea?

— Fac cumpărături.

Domnul Bhaer zîmbi, căci, cît vedeai cu ochiul, nu zăreai decît o fabrică de conserve și, mult mai departe, un magazin pentru pielării „*en gros*”. Totuși, el se oferi politicos:

— N-ai umbrelă. Îmi dai voie să te însoțesc și să-ți duc pachetele?

— Mulțumesc, cu plăcere!

Jo se făcuse roșie la față, ca panglicele ei, și se întreba ce-o fi crezînd profesorul despre ea; dar în fond, puțin îi păsa, și peste o clipă se trezi mergînd la braț cu profesorul ei. I se părea că ieșise iar soarele și că strălucește ca niciodată, că viața e iar frumoasă și că e fericită, umblînd prin băltoace.

— Credeam că ai plecat, zise Jo, ca să spună ceva, fiindcă vedea că se uită la ea — pălăria ei nu era destul de mare ca să-i ascundă fața și-i era teamă ca el să nu interpreteze greșit bucuria, care i se citea pe față.

— Cum era să plec, fără să-mi iau rămas bun de la cei care au fost așa de buni cu mine? întrebă el pe un ton de reproș, încît ea înțelese că l-a jignit și răspunse cu însuflețire:

— Nu, nu! Știam că sînteți foarte ocupat cu treburile dumneavoastră, dar v-am simțit toți foarte mult lipsa, mai ales tata și mama.

— Și dumitale nu ți-am lipsit?

— Eu mă bucur întotdeauna, cînd vă văd, domnule profesor.

În grija ei de a nu se trăda, Jo vorbise cu răceală și ultimele vorbe înghețară de tot pe profesor. Zimbetul îi pieri de pe buze și el zise cu gravitate:

— Îți mulțumesc, am să mai vin odată înainte de a pleca.

— Cum, plecați?

— Nu mai am treburi pe aici. Le-am terminat.

— Cu bine, sper?, zise Jo, simțind amărăciunea ce se strecurase în vorbele lui.

— Da, să zicem că e bine, pentru că am un drum deschis în față, ca să-mi cîștig piinea, să pot ajuta pe cei doi „Jungling” ai mei.

— Povestește-mi, te rog. Vreau să știu tot ce se întîmplă băieților, zise Jo, nerăbdătoare să afle.

— Ești foarte amabilă că te interesezi de ei. Uite, prietenii mei mi-au găsit un post la un liceu, unde pot să dau lecții ca acasă la mine și o să cîștig destul, ca să netezesc drumul pentru Franz și Emil. Pentru asta ar trebui să fiu mulțumit, nu?

— Da, sigur! Ce minunat ar fi să puteți face ce vă place și noi să vă putem vedea mai des și pe băieți de asemenea, strigă Jo, agățându-se de băieți, ca o scuză pentru bucuria care-i strălucea în ochi.

— A, dar mă tem că n-o să ne întâlnim prea des. Școala e tocmai în cartierul de vest al orașului.

— Așa departe!

Și Jo dădu drumul fustelor din mină, să se tirească prin noroi, ca și cum nu mai avea nici o importanță ce se întâmpla cu ea sau hainele ei.

Domnul Bhaer știa mai multe limbi dar firea femeilor nu învățase încă s-o înțeleagă. Se lăuda că o cunoștea destul de bine pe Jo, dar îl lăsară foarte nedumerit schimbările din privirea, vocea și felul ei de a fi, care se perindară cu mare repeziciune în ziua aceea. Când dădură cu ochii de el, păruse foarte mirată, deși bătea la ochi că pentru el venise acolo. Când el îi oferise brațul, ea i-l luase cu o privire care-l umpluse de fericire; dar când o întrebase dacă-i simte lipsa, îi răspunsese cu atita răceală, că-l apucase disperarea. Auzind de norocul care dăduse peste el, aproape că nu bătuse din palme de bucurie. Să fi fost numai pentru băieți? Apoi, aflind unde va locui, zisese: „Așa departe!“, pe un ton așa de deznădăjduit, că profesorului i se umple sufletul de speranță. Dar în clipa următoare, ca și cum asta ar fi fost singurul lucru care o interesa pe lume:

— Aici e magazinul meu. Vreți să intrați și Dvs.? N-are să dureze mult.

Jo ar fi vrut să impresioneze pe tovarășul ei cu priceperea și repeziciunea cu care știa ea să țirguiască. Dar azi era așa de emoționată, că toate meraseră alandala. Răsturnă sertarul cu ace, uită că percalul trebuie să fie țesut pe oblic, nu dădu banii ce trebuia și se făcu de rușine, cerind panglică mauve la raionul unde se vinde americană. Domnul Bhaer stătea de o parte și o vedea cum se înroșește și se fisticește, și pe măsură ce o privea, nedumerirea sa se risipea, fiindcă începuse să-și dea seama că femeile sînt pe dos, ca și visele.

Cînd ieșiră, el puse pachetul sub braț, cu un aer mai vesel și intră prin băltoace, fără să se uite pe unde calcă.

— Nu ești de părere să cumpăr ceva și pentru copii, să facem diseară un ospăț în regulă, de vreme ce asta e ultima mea vizită în casa dumneavoastră așa de primitoare? întrebă el, oprindu-se în fața unei vitrine pline cu flori și fructe.

— Ce-ați vrea să cumpărați? zise Jo, făcându-se că n-a auzit sfârșitul frazei lui și avînd aerul că-i plac foarte mult mirosurile felurite din prăvălia aceea, cînd intrară.

— Le plac portocale și smochinele? întrebă domnul Bhaer cu un aer patern.

— Cînd au, mîncîcă.

— Dar dumneata ce-i zice de niște nuci?

— Le ronțai ca o veveriță.

— Să luăm și niște strugutri Hamburg, ca să-i mîncăm în amintirea patriei mele.

Jo se încruntă la această risipă și se întrebă de ce nu cumpără mai bine o cutie cu curmale, o ladă cu struguri și un sac cu alune, să nu se mai încurce cu atîtea lucruri. Dar domnul Bhaer îi interzise să plătească ea ceva, ci scoase portofelul lui și sfîrși tîrguielile, cumpărînd mai multe kilograme de struguri, un ghiveci cu margarete și un borcanel cu miere, potrivit cu micul Demi, căruia îi era hărăzit. Apoi, deformîndu-și buzunarele cu pachetele colțuroase pe care și le viri pretutindeni și dînd florile lui Jo, să le țină, deschise, umbrela și porniră mai departe.

— Domnișoară March, am să-ți fac o mare rugămintă, începu profesorul, după ce merseră cale bună prin ploaie.

— Mă rog, domnule profesor! și inima ei începu să bată așa de tare, că-i fu teamă să n-o audă și el.

— Îmi iau îndrăzneala să-ți spun, deși plouă, pentru că mai am numai puțin timp de stat aici.

— Ce este, domnule Bhaer?

Și... aproape sfărîmă ghiveciul cu flori, așa de tare îl strînse în brațe.

— Aș vrea să cumpăr o rochiță pentru Tina și eu sînt foarte nepriceput. Ești bună să mă ajuți puțin?

— Da, cu plăcere!

Și Jo se simți deodată iar stăpînă pe ea.

— Poate și un șal pentru mama Tinei. E așa de săracă și de bolnavă. Da, da, un șal gros, care să-i țină de cald ar fi un dar folositor pentru mămica.

— Da! Sigur, domnule Bhaer!

„Eu merg așa de repede cu imaginația și lui parcă puțin îi pasă de mine“, își zise Jo în gînd.

Apoi se scutură de toate aceste gînduri și se ținu de promisiune, cu o energie care-ți făcea plăcere.

Domnul Bhaer lăsă totul în seama ei și ea alese o rochiță de mai mare dragul pentru Tina și ceru să vadă niște șaluri. Vinzătorul, fiind un om înșurat, își permise să-și dea și el părerea, discutind cu cei doi, care cumpărau daruri pentru rude, crezu el.

— Poate că doamna preferă pe acesta. E un articol de bună calitate și de o culoare minunată, foarte dulce, zise el, desfăcînd un șal mare, gri, și aruncîndu-l pe umerii lui Jo.

— Vă place, domnule Bhaer? întrebă ea, întorcîndu-i spatele, fericită că-și poate ascunde un moment fața.

— Foarte mult! Îl luăm, răspunse domnul Bhaer, zîmbind ca pentru el, în timp ce plătea și Jo continua să scotocească prin prăvălie, vrînd să vadă ce-ar mai fi de cumpărat.

— Acum mergem acasă? întrebă el, ca și cum vorbele i-ar fi sunat plăcut la ureche.

— Da, e tîrziu și sînt așa de obosită.

Vocea lui Jo era mai tristă decît ar fi vrut ea să lase să se vadă, căci soarele părea să fi intrat în nori, pe neașteptate. Viața era iar obositoare și abia acum simți că-i sînt înghețate picioarele, că o doare capul și că inima îi e mai înghețată decît picioarele și mai îndurerată decît capul. Domnul Bhaer pleca. Ținea la ea doar ca la o prietenă. Degeaba își făcuse ea iluzii. Să se termine totul cit mai repede și să nu mai audă vorbindu-se de asta. În disperarea ei, făcu semn cu atîta grabă unui autobuz care trecea, că margaretele căzură din ghiveci și avură mult de suferit.

— Asta nu e autobuzul care ne trebuie nouă, zise profesorul, făcînd semn mașinii încărcate să plece și aplecîndu-se, să culeagă biete floricele.

— Iartă-mă, n-am văzut bine numărul. Dar n-are nici o importanță. Sînt învățată să umblu prin noroaie, răspunse Jo, clipind tare din ochi, fiindcă mai bine ar fi murit, decît s-o vadă el că-și șterge ochii.

Domnul Bhaer observă lacrimile de pe obrazii ei, cu toate că ea întoarse capul, și fu foarte mișcat. Se aplecă asupra ei și zise cu multă dragoste în glas:

— Scumpa mea, de ce plîngi?

Dacă Jo ar mai fi trecut prin astfel de încercări, ar fi răspuns că nu plînge, că are guturai sau o altă minciună, cum știu să inventeze femeile. În loc de asta, Jo dovedi că n-are amor propriu, izbucnind, cu un suspin ce nu mai putea fi înăbușit:

— Pentru că pleci dumneata!

— *Ach, mein Gott!* Asta-mi face atita bine, strigă domnul Bhaer, încercînd să bată din palme, deși ținea și umbrela și pachete. Jo, eu nu-ți pot da nimic decît iubirea mea. Venisem să văd dacă ții la mine mai mult decît la un prieten. Ce zici, Jo, poți să faci puțin în inima dumitale și pentru bătrînul Fritz, zise el pe nerăsuflăte.

— O, sigur! răspunse Jo, și el fu cît se poate de mulțumit. Ea îi luă un braț cu amîndouă mîinile și se uită la el cu o privire care arăta limpede că ar fi fericită să poată merge prin viață alături de el, chiar de n-ar avea un alt adăpost decît umbrela lui veche.

Se găsea într-o situație foarte grea domnul Bhaer, cînd îi ceru mîna, căci, chiar dacă ar fi vrut, n-ar fi putut să-i cadă în genunchi, fiindcă era noroi pe jos, nici n-ar fi putut să-i dea lui Jo mîna decît la figurat pentru că erau pline amîndouă. Cu atît mai puțin ar fi putut să facă demonstrații de dragoste în plină stradă, deși abia se putu ține să nu-și arate sentimentele; așa încît singurul lui fel de a-și exprima bucuria era s-o privească cu un zîmbet, care-i însenină toată fața, iar lumina felinarelor făcea să-i scînteieze picăturile de ploaie din barbă. Dacă n-ar fi iubit-o foarte mult pe Jo, nu cred că s-ar fi îndrăgostit de ea în momentul acela, fiindcă ea era departe de a fi frumoasă, cu poala fustei plină de noroi, cu pantofii murdari, cu pălăria ca vai de ea. Dar domnul Bhaer își zicea că e cea mai frumoasă femeie de pe lume, iar ea găsea că el aduce mai mult ca oricînd a Jupiter, deși i se pleoștise pălăria de șiroaie care-i curgeau pe umeri (căci ținea umbrela numai deasupra lui Jo) și toate degetele de la mînuși erau rupte.

În acel moment, Jo și profesorul ei nu mai călcau pe pămînt. Uitaseră de tot să mai ia autobuzul și porniseră înainte, fără grabă, fără să mai ție seamă nici de întuneric, nici de ceață. Puțin le păsa ce cred ceilalți despre ei, căci trăiau aceea clipă fericită pe care o întîlnește rareori omul în viață, acel moment plin de farmec, care întinerește pe cel bătrîn, înfrumusețează pe cel lipsit de frumusețe, îmbogățește pe cel sărac și face pe om să presimtă ce va fi fericirea cerească.

Profesorul, parcă ar fi cucerit un regat, găsea că bucurie mai mare nu putea exista pe pămînt, atît era de fericit, iar Jo pășea lîngă el cu atita siguranță, de parcă acolo i-ar fi fost locul de cînd lumea. Bineînțeles, ea vorbi cea dintîi — cu oarecare sens — căci toate acele izbucniri de iubire ce au urmat după năvalnicul ei: „O, sigur!“ n-aveau șir și nu puteau fi reproduse pe hirtie.

— Friedrich, de ce n-ai spus...

— Ach, cerule! Îmi zice pe numele cu care nu m-a mai strigat nimeni de cînd a murit Tina!, strigă profesorul, oprindu- se într-o băltoacă s-o privească cu încintare.

— Așa îți zic eu în gînd... Am uitat, iartă-mă, dar nu-ți mai zic așa, dacă nu-ți place.

— Dacă nu-mi place! Dar un nume mai dulce nici nu poate exista. Zi-mi și „tu“, și am spus că limba ta e aproape tot așa de frumoasa ca a mea

— Nu crezi că „tu“ e puțin cam sentimental? întrebă Jo, în sinea ei găsind că e un cuvînt minunat.

— Sentimental? Da Slabă Domnului! Noi! germanii, creden încă în puterea sentimentului și asta ne întinerește pe noi. Felul vostru de a vorbi e așa de rece. Spune-mi tu, scumpa mea. Aceasta înseamnă așa de mult pentru mine, se rugă profesorul, parcă ar fi fost un student, nu un profesor în toată firea.

— Bine, de ce nu mi-ai spus asta mai de mult? întrebă Jo timidă.

— Ca să-ți explic asta, ar trebuie să-ți dezvălui toată inima mea și o fac cu bucurie, doar tu trebuie să ai grijă de ea de acum încolo. Uite de ce, draga mea Jo! Ach, ce nume nostim. Aș fi vrut să-ți spun ceva în ziua cînd ne-am despărțit, la New York, dar credeam că ești logodită cu prietenul tău cel frumos, așa că am tăcut. Ai fi primit să-mi fii soție, dacă te-aș fi întregat atunci?

— Nu știi! Cred că nu, pentru că pe atunci n-aveam inimă.

— Prut! Asta nu cred. Erai adormită, pînă cînd a trecut fiul de împărat prin pădure, te-a văzut și te-a deșteptat. A, să știi de la mine, „Die ertse Liebe ist die beste“, dar crede că eu n-o merit.

— Da, prima iubire e cea mai sinceră, așa încît fii pe pace. N-am mai fost îndrăgostită pînă acum. Teddy era doar un băiețel și i-a-trecut repede slăbiciunea care a avut-o pentru mine, zise Jo, dorind să-i risipească toate îndoielile.

— Bun, atunci am să dorm liniștit și am să caut să-ți cîștig toată iubirea. Am așteptat așa de mult, încît am devenit un egoist, cum ai să-ți dai singură seama, professorin.

— O, ce mult îmi place! strigă Jo, încîntată de noul ei nume. Dar spune-mi ce te-a adus în calea mea, tocmai cînd îmi era mai dor de tine?

— Asta, și domnul Bhaer scoase din buzunar o hirtiuță ruptă pe la colțuri.

Jo o desfăcu. Era una din contribuțiile ei la un jurnal, care cînta versuri.

— Dar cum să te aducă hirtiuța asta? întrebă ea, neînțelegînd ce vrea să spună.

— Am dat peste ea într-o zi, din întîmplare. Am știut că e făcută de tine după numele dinăuntru și după inițialele de la sfîrșit și am găsit în ea un vers care mă chema. Citește și găsește-l, am să bag eu de seamă să nu calci prin bălți.

Jo ascultă și trecu repede cu privirea peste versurile pe care le botezase:

ÎN ODĂIȚA DIN POD

*Patru dulăpiare stau în șir, în pod,
Cheile din broască au toate un nod
De panglică roșie, semn de veselie,
Ce au pus în ele, Dumnezeu mai știe!
Praful de un deget aici s-a așternut;
Cele patru fete de mult au crescut
Se mai văd și astăzi nume-n lemn săpate
De mîna lui Laurie, cu grije lucrate,
Cînd stropii de ploaie cîntau într-o vară,
Iar fetele în pod veneau de afară.*

*Mă uit cu drag la dulăpior,
E al lui Meg. Ca printr-un nor
Văd tot avutu-i de copil,
Ici-colo cîte-un dar umil,
Apoi o rochie de mireasă, veche.
O buclă, un papuc fără pereche.
De jucărie, nici o urmă...
Le-a luat și dus la-ai ei copii,
Și lor le trebuie jucării.
Parcă și acuma ploaia în jgheaburi pică,
În semn de dezmierdare pentru Meg cea mică.*

*Dulapul lui Jo — nici nu e de mirare —
Lustru, balamale, de mult nu mai are.
Cărți fără coperte, păpuși fără cap,
Una-n rochie roșie, alta un harap,
Păsări, animale cu resort stricat,
Măturie toate-a unui trecut uitat.*

*Stau închise acolo vise ne-implinite,
Versuri sau romane, începute, plătuite,
Scrisori galbene, scrise prima oară,
De mult, odată-n zi de primăvară.
Însemnări mărunte pe vreun colț de carte,
Doruri de iubire ce-î duceau departe
Ploaia de afară și acum șoptește;
„Așteaptă, iubirea și la tine se-oprește“.*

*Pioase lacrimi cu spălat
Tot praful ce s-a adunat
Pe dulăpiorul micii Beth,
Și moartea parcă a sfințit
Memoria-acestui copil iubit,
Și toți ai casei acolo-au pus
Avutul micuței ce s-a dus:
Un clopoțel de-argint ce-avea
Un sunet trist, când îl mișca,
Și bonețica ce-a purtat
Pînă ce, înger, a zburat
În cer și lin de pe pămînt,
Fără să rostească un cuvînt;
Iar ploaia repede de vară
Îngină în cea din urmă oară
Cîntecul trist al micii Beth.*

*Pe ușița minusculă Laurie a mai desenat,
Pentru Amy, un cavaler... demodat.
Dar pe scutu-i aurit,
Scrie e numele iubit.
Înăuntru poți găsi
Funde, care-n bucle aurii
S-au înnodat. Și pantofi de bal,
De prea multe valsuri, ajunși într-un hall!...
Flori uscate, adunate an cu an,
Evantaie și dantele în noian,
Fleacuri care povestesc
Iluzii deșarte, vreun vis copilăresc.
Ploaia cade în geamuri ca o perdea vie,
Zvonul unui clopot ca de cununie.*

— E proastă poezia, dar așa simțeam în ziua cînd am scris-o. Eram așa de sigură, că am pus capul pe un sac cu petece și am plîns. Nici nu visam că o să se ducă și o să spună oamenilor ce se

petrece în sufletul meu, și Jo rupse în bucăți hîrtiuța cu versurile pe care profesorul le purtase la el cu atîta dragoste și grijă.

— Să se ducă în lume! Și-a făcut datoria deocamdată. O să mai am eu multe altele, cînd o să citesc tot caietul cu scoarțe roșii în care-și ține ea tainele, zimbi domnul Bhaer, urmărind cu ochii cum zboară bucățelele de hîrtie, purtate de vînt. „Da“, adăugă el serios, am citit asta și mi-am zis: Are o durere mare pe suflet și se simte singură. O dragoste sinceră o va mîngîia. Inima mea e plină de iubire pentru ea. De ce să nu mă duc să-i spun: „Dacă asta nu e prea puțin pentru ceea ce vreau eu să-i cer în schimb, ia-o în numele Domnului“.

— Și atunci ai venit și-ai descoperit că nu e prea puțin, ci tocmai ceea ce doream eu din tot sufletul, șopti Jo.

— La început n-am îndrăznit să cred că poate fi adevărat, cu toate că primirea ta fusese așa de călduroasă. Dar în curînd am început să sper și mi-am spus: „O voi avea, chiar de-ar fi să-mi dau viața pentru asta“ și așa fi gata să mi-o dau și acum, strigă domnul Bhaer, dînd din cap hotărît, ca și cum zidurile de ceață ce-i stringeau ca un cerc ar fi fost niște bariere pe care ar fi trebuit să le treacă sau să le sfărîme cu curaj.

Jo fu prinsă și ea de avîntul lui și se hotărî să fie demnă de cavalerul ei, deși el nu venise legănîndu-se pe un cal focos și îmbărcat în zale „cu totul și cu totul de aur“.

— Ce te-a făcut să nu mai vii pe la noi atîta vreme? Întreabă ea după cîteva clipe, găsind că e așa de plăcut să-l facă să-și dezvăluie tainele ascunse ale sufletului lui.

— Știi, nu mă înduram să te iau din casa părintească, unde păraai fericită, pînă n-aveam siguranța că-ți pot întemeia eu un cămin, și asta după mulți ani de muncă. Cum puteam să-ți cer să renunți la atîtea pentru un biet bătrîn, care n-are drept avere decît învățătura lui?

— Mă bucur că ești sărac. N-aș fi putut suferi un soț bogat, zise Jo hotărîtă, adăugînd pe un ton mai blind: Nu-ți fie teamă de sărăcie. Am trăit atîta vreme cu ea că nu mă mai sperie și sînt fericită că pot munci pentru cei ce-mi sînt dragi; și nu mai spune că ești bătrîn. Te-aș fi iubit, și dacă ai fi avut șaptezeci de ani!

Profesorul fu așa de mișcat la auzul acestor vorbe, că și-ar fi scos batista, dacă ar fi putut; dar cum nu puteam îi șterse Jo lacrimile și-i zise rîzînd, luîndu-i din mînă vreo două pachete:

— Sînt o fată foarte încăpățînată, dar nimeni nu poate zice că nu-mi fac și datoria de femeie: adică să șterg lacrimile oamenilor

și să duc poveri. Trebuie să-mi fac și eu partea care mi se cuvine Friedrich, și să-ți ajut să ne înjghebăm un cămin. Bagă-ți bine asta în cap, astfel nu mă prind, zise ea neînduplecată, cînd el încercă să-i ia pachetele.

— Asta vom vedea. Ai răbdare să aștepti atîta vreme, Jo? Trebuie să plec, să-mi îndeplinesc singur partea mea de muncă. Am să ajut mai întîi pe băieți, fiindcă nici pentru tine nu mi-aș călca cuvîntul dat Minnei. Poți să-mi ierți asta și să mă aștepti?

— Da! Sînt sigură că am să te pot aștepta, pentru că ne iubim și asta e de ajuns. Am și eu datoria și munca mea. N-aș putea să mă simt bine, dacă le-aș lăsa în părăsire, chiar și pentru tine, așa că nu-i nevoie să ne grăbim. Tu-ți faci datoria ta în cartierul de vest și eu mi-o fac aici, și amîndoi vom fi fericiți, în așteptarea unor zile mai bune, iar viitorul îl vom lăsa în voia Domnului.

— A, tu îmi dai atîta speranță și curaj și eu n-am să-ți dau nimic, decît o inimă plină de iubire și mîinile astea goale, strigă profesorul, copleșit de emoție.

Jo n-avea să învețe niciodată să se poarte cumsecade, căci, cînd el zise asta, în vreme ce se așezau pe trepte, ea îi apucă amîndouă mîinile și-i șopti cu dragoste: „Acum nu mai sînt goale!“ și, aplecîndu-se, sărută pe Frederick al ei sub umbrelă. Era o faptă grozavă, dar Jo ar fi făcut asta, chiar dacă toate vrăbiile de pe gard ar fi fost ființe omenești, fiindcă acum n-o mai interesa nimic decît propria ei fericire. Acesta fu momentul culminant din viața amîndorura. Venind din noapte, furtună și singurătate, spre lumina, căldura și pacea căminului, fură întîmpinați în prag de vocea mamei, care le ură bun sosit. Jo pofti înăuntru pe iubitul ei și închise ușa.

CAP. XXIV

VREMEA CULESULUI

Timp de un an, Jo și profesorul ei munciră, așteptînd, și se iubiră plini de speranță. Se întîlneau din cînd în cînd și-și scriau scrisori așa de voluminoase, că numai asta explica de ce se ridicase atîta preț al hirtiei, zicea Laurie.

Al doilea an îl începură cu mai puțină voie bună, căci nu se arăta nici un semn de îndreptare la orizont, iar mătușa March

muri pe neașteptate. Dar cînd li se mai potoli puțin durerea, căci o iubeau pe bătrînă, deși avea o gură așa de rea, descoperiră că aveau motive să se bucure, fiindcă mătușa lăsase Plumfield lui Jo, ceea ce îmbunătățea foarte mult situația.

— E o moșie, frumos așezată între dealuri și are să-ți aducă o sumă frumoasă, fiindcă îmi inchipuiam că ai de gînd să- o vinzi, nu-i așa? zise Laurie, pe cînd discutau toți chestiunea, cîteva săptămîni mai tîrziu.

— Ba deloc! veni răspunsul hotărit al lui Jo, care tocmai mîngia cățelul gras, pe care-l luase la ea, din respect pentru fosta lui stăpînă.

— Doar n-ai de gînd să locuiești acolo?

— Ba da!

— Dar, fată dragă, e o casă nesfîrșită și ți-ar trebui o mulțime de bani s-o ții în ordine. Numai pentru livadă și grădină trebuie doi sau trei oameni și cred că îngrijirea unei moșii nu intră în ocupațiile lui Bhaer.

— Are să încerce și asta, dacă-l rog eu.

— Și ai de gînd să trăiești din venitul moșiei? Dar bine, e foarte frumos ca idee, dar trebuie să muncești, pînă-ți iese sufletul.

— Recolta pe care o vom avea ne va mulțumi pe deplin, și Jo rise.

— Ce fel de recoltă o să fie, doamnă?

— De copii. Vreau să deschid o școală de băieți, o școală în care să se simtă fericiți, ca la ei acasă. Eu voi avea grijă de ei, iar Fritz le va da lecții.

— Ce plan „la Jo“! Numai ție putea să-ți vină în minte așa ceva!

Și Laurie se întoarse spre familie, care părea tot așa de mirată ca și el.

— Îmi place, zise doamna March, hotărită.

— Și mie, zise soțul ei, care era încîntat că va avea prilejul să-și pună la încercare metodele sale socratice de educație a tineretului modern.

— Își ia mare grijă pe cap, zise Meg, mîngîind părul singurului ei fiu, care-i lua tot timpul liber.

— Jo e în stare să-l aducă la îndeplinire și va fi fericită cu această ocupație. E o idee minunată. Ia spune-ne, ce mai ai de gînd să faci, întreabă domnul Laurence, care ar fi dorit grozav să poată ajuta pe logodnici, dar știa că nu vor primi.

— Mă gindeam eu că dumneavoastră n-o să mă părăsiți, domnule, și nici Amy, i-o citesc în ochi, și prudentă cum e ea, se gindește bine, înainte de a vorbi. Acuma, dragii mei, continuă Jo foarte serioasă, înțelegi că asta nu e o idee care mi-a venit peste noapte, ci e un plan la care visez eu de multă vreme. Înainte de a-l cunoaște pe Fritz, mă gindeam că, după ce voi face avere și nimeni nu va mai avea nevoie de mine, acasă, să închiriez, o casă mare, să string de pe drumuri cîțiva băieți săraci și orfani, să am grijă de ei și să le înveslesc puțin viața, pînă nu e prea tîrziu. Văd atîția băieți care se dau pierzării pentru că nu-i ajută nimeni, atunci cînd au nevoie. Mi-ar fi drag să fac ceva pentru ei. Am impresia că simt ce le lipsește și că le înțeleg necazurile și aș vrea așa de mult să fiu ca o mamă pentru ei!

Doamna March întinse mîna lui Jo, care o luă zîbind, cu lacrimi în ochi, și vorbi mai departe, cu entuziasmul ei de altădată, pe care nu i-l mai văzuseră de multă vreme:

— I-am spus odată planul meu lui Fritz și el a zis că tocmai asta ar fi vrut și el și s-a învoit să punem în practică, atunci cînd vom fi bogați. Dragul de el, asta a făcut toată viața. A ajutat pe copiii săraci, vreau să spun, nu că a făcut avere. Asta n-are să se întîmple niciodată, pentru că banii nu stau multă vreme în buzunarul lui. Dar, acum, mulțumită mătușii mele, care m-a iubit mai mult decît meritam, pot să zic că sînt bogată — cel puțin așa mă simt eu — și putem trăi perfect la Plumfield, dacă ne merge bine școala. Moșia e tocmai potrivită pentru școală. Casa e încăpătoare, pot să intre zeci de băieți în ea, mobila solidă, fără ornamente și au afară loc destul de joacă. Ar putea să ne ajute și la lucrul grădinii și al livezii. Nu sînteți de părere că e o muncă sănătoasă? Apoi Fritz poate să-și învețe o mulțime de lucruri pe care numai el le știe și tata are să-i dea o mină de ajutor. Eu îi voi îngriji, le voi da de mîncare, îi voi alinta și-i voi certa, urmărind sfatul mamei. Am vrut întotdeauna să am o mulțime de băieți și niciodată n-am avut destui. Acuma pot să-mi umplu casa, cît vreau. Gîndiți-vă ce fericire! Să am o moștenire ca Plumfield și zeci de băieți, care să mă înveselească!

Zicînd acestea, Jo făcu un gest larg cu mîna și scoase un suspin de satisfacție, la care toată familia izbucni într-un hohor de rîs, iar domnul Laurence nici nu se mai putea opri și era cît p-aci să se înece.

— Nu văd deloc de ce rideți, zise ea serioasă, cînd se mai potoliră puțin. Nimic nu e mai firesc pentru profesor, decît să deschidă o școală și pentru mine, să-mi văd singură de moșie.

— Uitați-vă la ea, cum își dă aere, zise Laurie, care privea toate ca o glumă foarte reușită. Dar îmi dai voie să te întreb cu ce ai de gând să întreții această școală? Dacă toți elevii vor fi niște golani, mă tem că recolta nu vă va mulțumi pe deplin, din punct de vedere financiar vorbesc, doamnă Bhaer.

— Ei, Teddy, acumă nu mă mai descuraja și tu. Sigur că o să avem și copii bogați, poate chiar să începem cu ei, și pe urmă, după ce ne-am urnit din loc, putem să luăm și vreun golan sau doi, așa, ca să mai schimbăm puțin. Și copiii de oameni bogați, ca și cei săraci, au nevoie de îngrijire și de înțelegere. Am văzut cum se nenorocise o mulțime de copii, pentru că au fost lăsați pe mîna servitorilor; sau copii întirziați, împinși cu de-a sila de la spate, ca să fie în frunte, cînd nu sînt în stare, ceea ce e o adevărată cruzime. Unii sînt răi, pentru că au fost neglijăți sau n-au știut părinții cum să-i ia, iar alții n-au mamă. Doar știu și eu ceva despre lucrurile astea, pentru că am avut de crescut un băiat, care acum face cinste familiei lui.

— Pot să depun mărturie, că ai încercat să-l faci să devină un astfel de băiat, zise Laurie, uitîndu-se la ea plin de recunoștință.

— Și rezultatul a întrecut așteptările. Ai devenit un om de afaceri priceput, corect, generos cu cei săraci, stringînd mai de grabă binecuvîntări, decît bani. Sînt mîndră de tine, Teddy fiindcă văd că faci progrese pe zi ce trece. Și, cînd îmi voi întemeia școala, te voi arăta cu degetul și voi spune: „Băieți, iată modelul nostru. Călcați-i pe urmă!”

Bietul Laurie nu știa unde să se mai uite, fiindcă, deși era acum un bărbat în lege, ceva din timiditatea lui de altădată îl făcea să se înroșească uneori, ca acum de exemplu, cînd toți ochii erau ațintiți asupra lui, cu un zîmbet de aprobare.

— Nu zău, Jo, asta e prea de tot, începu el, ca un licean lăudat în fața clasei întregi. Nu pot să-ți arăt mulțumirea mea pentru ce ai făcut pentru mine, decît încercînd să nu te dezamăgesc. În ultimul timp m-ai cam părăsit, Jo dar mi-au venit alții într-ajutor și, dacă am izbutit să merg înainte cu bine, trebuie să mulțumești la acești doi, și Laurie puse cu blîndețe o mîină pe capul alb al bunicului și alta pe părul auriu al lui Amy, căci cei trei erau nedespărțiți.

— Cred că familia e cel mai frumos lucru din lume, izbucni Jo, care era plină de entuziasm în seara aceea. Sper să fie și a mea

tot așa de fericită, ca cele trei pe care le iubesc. Dacă ar fi și John și Fritz aici, casa asta ar fi raiul pe pământ a ținut să adauge ea.

Și ducându-se în camera ei în seara aceea, după ce făcuse atâtea planuri frumoase de viitor, inima îi era așa de plină de fericire, că nu putu adormi, pînă nu ingenunche lingă patul gol de lingă al ei și se gîndi cu dor la Beth.

Anul trecut cu o repezechiune uimitoare și, într-o bună zi, Jo se trezi măritată și instalată la Plumfield. Răsăriră ca din iarbă vreo douăzeci de băieți, care o duceau foarte bine. Erau copii bogați și copii săraci, căci domnul Laurence mereu le găsea vreunul în mizerie și se ruga de Bhaer-i să-l ia la ei, zicînd că plătește el o parte din întreținere. Și astfel, prin șiretenie, bătrînul izbuti s-o facă pe Jo să primească oarecare sume de bani el aducîndu-i tocmai genul de băieți care-i plăceau ei.

Sigur că a fost foarte greu la început și Jo făcu o mulțime de greșeli, dar profesorul, om înțelept, o duse de mină și-i arătă drumul cel bun, și astfel pînă și băieții cei mai îndărătnici se cumîntîră în cele din urmă. Cît îi mai plăcea lui Jo băieții ei și ce s-ar mai fi tinguit mătușa March, dacă ar fi văzut pe toți acei Tom, Dick și Harry șărînd gardul moșiei ei așa de îngrijite. La urma urmei, ieșise dreptatea la lumină. Pe vremuri, bătrîna fusese spaima băieților cale de o poștă împrejur. Acum, toți ștreqarii se cățarau în pomi după prune, sfărîmau pietrișul fin cu bocancii lor băiețești, necertați de nimeni și jucau criket pe terenul unde „taurul cu coarne răsucite“ poftea pe tinerii mai îndrăzneți să vină la el, să-i zvîrle în aer. Plumfield devenise raiul băieților și Laurie o botează „Bhaer-garten“ (grădina urșilor), ca un semn de cinste pentru stăpîn și foarte potrivit cu locuitorii.

Nu era deloc o școală elegantă și scumpă, și profesorul nu făcu avere, dar era într-adevăr ceea ce visase Jo: „o școală în care să se simtă fericiți ca la ei acasă, băieții ce au nevoie de învățătură, de îngrijire și de înțelegere“. În curînd se umplură toate încăperile și fiecare colțișor de pământ își avu stăpînul său. În șopron și în hambar își făcu loc o adevărată menajerie, căci orice copil avea cîte un animal acolo, și de trei ori pe zi Jo zimbea lui Fritz al ei din capul unei mese lungi, cu două șiruri de chipuri fericite, care se întorceau spre „Mama Bhaer“, cu un zimbet de iubire, încredere și recunoștință. Acum avea băieți destui și nu se mai sătura de ei, deși erau deoparte de a fi niște îngeri, iar profesorul și doamna profesor aveau multă bătaie de cap cu ei. Dar credința

lui Jo că există un fond de bunătate și în ștregarul cel mai rău și mai obraznic, o făcea să fie răbdătoare și, pînă la urmă, reușea să-i îmblinzească. Îi era foarte dragă lui Jo prietenia lor, șoaptele lor de pocăință, confidențele lor mișcătoare sau caraghioase, speranțele și planurile lor, căci toate acestea strungeau și mai mult legăturile dintre ei. Erau băieți înceți la minte și băieți timizi; băieți potoliți și băieți zgomotoși; băieți care sisăiau și băieți care se bilbiau, vreo doi șchiopi și o ceată de băieți nebunatici, de care nu voia să aibă nimeni grijă, dar care fură primiți cu brațele deschise la „Bhaer-garten“, deși unii ziseră că acești copii vor aduce prăbușirea școlii.

Da! Jo era o femeie fericită, cu toate că muncea din greu. Avea multe griji pe cap și trăia într-o gălăgie asurzitoare. Se simțea foarte bine între băieții ei și prețuia mai mult entuziasmul lor, decît toate laudele criticilor din lume, căci acum nu mai spunea povești decît grupului ei de admiratori. Cu timpul veniră pe lume doi băieți cu adevărat al ei, care să pună vîrf fericirii lor. Unuia i se zise Rob după bunicul lui, și altuia Teddy, un băiețuș zglobiu și zimbitor, care moștenise firea senină a tatălui și vioiciunea mamei. Cum puteau să crească între atîția băieți de tot felul, era un minister pentru bunica și mătușile lor, dar ei se făceau mari și frumoși, îngrijiți cu dragoste de aceste doici cu miini aspre.

Erau multe vacanțe la școala de la Plumfield. Una dintre cele mai frumoase era ziua culesului merelor, fiindcă atunci se strungea tot neamul și o sărbătoreau cum se cuvine după tradiția locului.

Ne găsim acum la un cules de mere, după cinci ani de la căsătoria lui Jo. E o zi senină de octombrie, cu un aer care te înviorează și face să zvicnească sîngele în vine. Livada cea bătrînă s-a îmbrăcat în haine de sărbătoare. Vița se cațără pe ziduri, lăcustele sar sprintene prin iarba uscată, și greierii țîrîie, de parcă ar fi la o petrecere. Veverițele sînt ocupate să-și strîngă proviziile de iarnă, păsările își iau rămas bun, ciripind pe aninii de la marginea potecuții și copacii abia așteaptă să fie scuturați, ca să reverse o ploaie de mere rumene și aurii. Sînt toți aici, și toți rîd, cîntă. Copiii se cațără prin pomi sau alcargă voioși prin iarbă, cad și se ridică. Toți sînt de părere că o zi frumoasă ca asta n-au mai văzut și oameni veseli ca ei nici că mai există, și toți trăiesc din plin bucuriile acestui ceas trecător, uitînd cu totul de griji și de necazuri.

Domnul March se plimbă domol prin grădină, discutînd cu domnul Laurence pe Tusser, pe Cowley și pe Columeli, mușcînd din cînd în cînd cite un măr gustos.

Profesorul pornește la culesul fructelor, ca un cavaler teuton, înarmat cu o prăjină în loc de lance și urmat de ceata de băieți cu bețe lungi și scări, deși unii sînt foarte pricepuți în a sări jos din copac. Laurie vede de cei mici, își plimbă fetița într-un coș, urcă pe Daisy în pom după cuiburi de pasări și-l păzește pe Rob, să nu-și spargă capul. Doamna March și Meg stau lingă grămezile de mere și le aleg, pe măsură ce sînt aduse, iar Amy schițează diferitele grupuri și se uită cu grijă de mamă la un băiețel palid, care are o cîrjă și o soarbe din ochi.

Jo se simte la largul ei în forfota asta. Și-a prins poalele fustei în briu, își tot îndreaptă pălăria care nu vrea să-i stea pe cap și cu băiețelul ei cel mic în brațe, se învîrtește de colo pînă colo, cu treabă. Teddy parcă e fermecat, pentru că nu i-se întîmplă niciodată nimic, deși băieții îl urcă mereu în pom, aleargă cu el în circă, iar tatăl lui naiv ca un copil, îi dă să mănince mere acre, închipuindu-și, așa cum e credința la Nemți, că un copil poate digera orice, începînd cu varză acră și sfîrșind cu nasturi, cuie și chiar pantofiorii lui. Dar Jo nu e îngrijită de soarta lui. Știe că peste puțin timp va veni la ea iar rumen, zîmbitor și murdar, și-l va primi cu brațele deschise, căci Jo își iubește mult copiii.

La ora patru se odihnesc și culegătorii. Ei se întrec care mai de care să arate cîte coșuri au cules și cîte vînătăi au căpătat. Apoi, Jo și Meg cu cîțiva dintre băieții mai mari pun masa pe iarbă și toți se pregătesc de clipa cea mai plăcută a zilei. Se poate spune cu drept cuvînt că la Plumfield plouă cu lapte și miere, căci băieții au voie să mănince pe unde vor și ce vor. Toți se bucură de o libertate fără margini și profită de ea din plin. Fiecare copil face ce-i trece prin cap: unii încearcă să bea laptele, stînd cu picioarele în sus, alții mănincă pateuri, pe care le găsesc din belșug pe masa de pe iarbă, sărind capra sau stînd cocoțați pe crăci, parcă ar fi un neam nou de pasări. Fetițele iau masa de o parte, iar Ted se înfruptă cît poștește din bunătăți.

După-masă, cînd s-au săturat, profesorul ridică paharul în memoria mătuși March, cum făcea întotdeauna la ziua aceasta, zicînd din toată inima: „Dumnezeu s-o ierte!“ El nu uită niciodată cît de mult îi datorează, iar băieții închină și ei în liniște, căci fuseseră învățați să-i păstreze o amintire duioasă.

— Și acum să bem în sănătatea bunicii, care împlinește azi șazeci de ani. Să ne trăiască mulți ani!

Toți izbucnesc în urale pline de veselie, că abia îi mai poate potoli cineva. Se bea, pe rind, în sănătatea domnului Laurence și apoi a tuturor celor prezenți, sfârșind — în glumă — cu o urare pentru un iepure de casă, care se rătăcise pe acolo căutându-și stăpinul.

Ca unul ce era cel mai mare dintre nepoți. Demi vine cu darurile pentru sărbătorită, așa de numeroase, că a trebuit să le aducă într-o roabă. Unele din ele sînt caraghioase, dar ceea ce pentru alții ar fi fost fără preț, pentru bunica are un farmec în plus, căci toate sînt făcute de copii. Fiecare impunsătură cu care degețelele răbdătoare ale lui Daisy au tivit batistele, e mai de preț decît o broderie. Cutia de pantofi a lui Demi e o minune de îndeminare, deși capacul nu se închise tocmai bine. Scaunelul făcut de Rob se cam mișcă, dar ea zice că așa e mai plăcut. Și nici una din paginile cărții scumpe, dăruită de fetița lui Amy nu e mai frumoasă decît aceea pe care stau scrise cu litere strimbe, aceste cuvinte: „Bunicii mele dragi, de la mica ei Beth“.

Dar în timpul acesta, băieții au dispărut ca prin farmec și cînd doamna March vrea să le mulțumească, mișcată, și Teddy îi șterge lacrimile cu șorțulețul lui, profesorul începe deodată să cînte. Și atunci copii nevăzuți, unul cite unul, reiau melodia, care din copac în copac răsună ca un ecou plăcut. Este cîntecul pe care Jo îl compusese. Laurie îl pusese pe muzică și profesorul învățase pe băieți cum să-l cînte. Asta era ceva cu totul nou și avu un succes nemaipomenit, căci doamna March nu-și mai reveni din surpriză și ținea morțiș să dea mîna cu toate păsărelele astea fără pene, începînd cu Fritz și Emil, acum băieți înalți și voinici, și sfîrșind cu ceata de ștrengari, care avea vocea cea mai plăcută dintre toți.

După aceea, băieții se împrăstie, să se mai joace puțin și doamna March rămîne în tovărășia fiicelor ei, sub copacul sărbătoririi.

— Acum nu mai am dreptul să spun că sînt nenorocită, fiindcă mi-am văzut visul cu ochii, zise doamna Bhaer, scoțînd minuța lui Teddy, din oala cu lapte, unde o băgase.

— Și cu toate astea viața ta nu seamănă deloc cu cea pe care o visai pe vremuri, și aduci aminte planurile pe care ni-le făceam noi? întrebă Amy, urmărind cu ochi zîmbitori pe John și pe Laurie, jucînd crochet cu băieții.

— Dragii de ei! Mă bucur cînd îi văd că uită de afaceri și se distrează puțin, zise Jo pe un ton matern. Da, îmi aduc aminte,

dar acum mi se pare egoist și rău ceea ce doream pe atunci. Nu mi-am pierdut speranța, că voi scrie o carte frumoasă într-o bună zi, dar pot să aștept, nu-i grabă. Știu că-mi va fi de mult folos tot ce văd acum în jurul meu.

Și Jo privi pe rind pe băieții care se jucau sprinteni în depărtare, pe tatăl ei care se plimba încoace și în colo, la soare, sprijinit de brațul profesorului amîndoi adînciți, într-una din acele conversații care le plac așa de mult și apoi pe mama ei ce sta mîndră între fiicele ei, cu copiii lor în poală sau jucîndu-se la picioarele lor, ca și cum numai lingă femeia aceasta care nu îmbătrînește în ochii lor, găsesc ajutor și mîngiere.

— Visul meu s-a realizat mai mult decît al vostru. Voiam lucruri mărețe, e drept, dar în fundul sufletului meu știam că voi fi mulțumită, dacă voi avea o căsuță a mea, un soț ca John și copii frumoși și buni ca aceștia. Mulțumesc lui Dumnezeu, am căpătat ce am voit și sînt femeia cea mai fericită de pe lume.

Și Meg mîngie ușor capul băiețelului ei înalt, privindu-l cu dragoste.

— Viața mea e diferită de cea pe care o plănuisem eu, dar n-aș schimba-o pentru nimic în lume, zise Amy, deși nici eu nu vreau să renunț la toate speranțele mele artistice și nu mă mulțumesc să ajut numai pe alții să-și realizeze visurile lor de frumos. Am început să modelez un copil și Laurie zice că e opera mea cea mai reușită. Și eu sînt de aceeași părere și am de gînd s-o fac în marmură, așa încît, orice s-ar întîmpla, să-mi rămîie, chipul ingerășului meu.

Zicînd acestea, o lacrimă greă cade pe părul auriu al copilului adormit în brațele ei, căci fetița ei iubită este cam plăpîndă și teama de a o pierde umbrește fericirea lui Amy. Faptul acesta îndurerează deopotrivă pe mamă și pe tată, căci iubirea și grija pentru aceeași ființă îi unește și mai mult. Amy se făcuse mai duioasă, mai dulce, mai înțelegătoare, iar Laurie devenise mai serios, mai bărbat, amîndoi înțelegînd că frumusețea, tinerețea norocul și chiar iubirea nu pot îndepărta grijele și suferințele nici de la oamenii cei mai dăruți de Dumnezeu; căci

*În orice viață e și vreme rea,
Cu zile triste, ploaie, ger și nea*

— S-a mai îndreptat, draga mea. Nu mai fii așa necăjită, ci încrede-te în Dumnezeu și fii fericită, zise doamna March, căci Daisy, drăgăstoasă, se lasă jos de pe genunchii ei și-și lipește obrazul rumen de obrăjorul palid al verișoarei ei.

— N-ar trebui să deznădăjduiesc atita vreme cît te am pe dumneata, să mă mai îmbărbătezi, și pe Laurie, care-și ia asupra lui mai toate greutățile, zise Amy cu căldură. Nu mă lasă niciodată să văd cît e de îngrijorat, ci e așa de bun și îndatoritor cu mine, așa de devotat lui Beth, că nu vă pot spune cît îl iubesc și nu știu ce m-aș face, fără sprijinul lui. Așa încît cu toată durerea mea, pot să spun și eu ca Meg: „Mulțumesc lui Dumnezeu, sînt o femeie fericită“.

— Eu nu mai am nevoie s-o spun fiindcă toată lumea vede că sînt mai fericită decît merit, adăugă Jo, uitindu-se cînd la soțul ei iubitor, cînd la copiii ei grăsuți care se tăvălesc prin iarbă la picioarele ei. Fritz încărunește și se ingrașă, iar eu sînt slabă ca o scîndură și am trecut de treizeci de ani și bogați nu vom fi niciodată. S-ar putea întimpla ca Plumfield să ardă într-o noapte, fiindcă Tommy Bangs acela nu m-ascultă deloc și fumează mereu țigări de foi sub plapumă, cu toate că și-a mai dat foc de cîteva ori pînă acuma. Dar, cu toate astea, n-am ce să mă plîng și n-am fost în viața mea așa de „ghiduse“ ca acuma. Iertați-mi vorba, dar trăind atita printre băieți, le am învățat expresiile.

— Da, Jo, cred că ai avut o recoltă bună, spuse doamna March, gonind un greiere mare, care speriasse pe Teddy.

— Dar nu e nici pe departe așa de bună, ca a dumitale mamă. Uită-te în jurul dumitale. Nu vom putea niciodată să-ți mulțumim pentru grija și răbdarea cu care ai semănat și ai cules rodul muncii dumitale, strigă Jo, cu avîntul ei de totdeauna.

— Sper că vei avea din ce în ce mai mult griu și mai puțină neghină, zise Amy cu glas dulce.

— E mare snopul, dar știu că-l vei cuprinde cu drag, mămico, zice Meg, cu vocea ei domoală.

Mișcată pînă la lacrimi, doamna March deschide larg brațele, ca și cum ar vrea să stringă pe toți copiii și nepoții la pieptul ei și, cu o privire de recunoștință și de iubire părintească, zice:

— O fetițele mele dragi, nu vă pot dori altceva decît ca toată viața voastră să fiți tot așa de fericire, ca în clipa de față...

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI

Cap.	I	Jucindu-se de-a pelerinii	5
Cap.	II	Un crăciun vesel	13
Cap.	III	Tinărul Laurence	23
Cap.	IV	Greutăți	32
Cap.	V	Între vecini	41
Cap.	VI	Beth ajunge la palatul fermecat	51
Cap.	VII	Amy pleacă în valea umilinței	57
Cap.	VIII	Jo se întâlnește cu Apollyon	63
Cap.	IX	Meg se duce la tirgul vanităților	72
Cap.	X	C.P. & P.T.T.	86
Cap.	XI	Experiența	95
Cap.	XII	Tabăra Laurence	104
Cap.	XIII	Visuri	122
Cap.	XIV	Secrete	129
Cap.	XV	O telegramă	137
Cap.	XVI	Scrisori	145
Cap.	XVII	Fetița conștiincioasă	153
Cap.	XVIII	Zile grele	159
Cap.	XIX	Testamentul lui Amy	167
Cap.	XX	Confidențe	174
Cap.	XXI	Laurie se ține de răutăți și Jo dreg lucrurile	180
Cap.	XXII	Vremuri mai bune	191
Cap.	XXIII	Mătușa March aranjează lucrurile	197

PARTEA A DOUA

Cap.	I	Au trecut trei ani	209
Cap.	II	Prima nuntă	219
Cap.	III	Încercări artistice	224
Cap.	IV	Învățăminte literare	233
Cap.	V	Încercări în gospodărie	240
Cap.	VI	Vizite	252
Cap.	VII	Urmările	263
Cap.	VIII	Correspondentul nostru din străinătate	272
Cap.	IX	Griji de cei dragi	282

Cap. X	Jurnalul lui Jo	292
Cap. XI	Un prieten	303
Cap. XII	Necazuri de dragoste	316
Cap. XIII	Taina lui Beth	325
Cap. XIV	Impresii noi	329
Cap. XV	O căsnicie așa cum a trebui să fie	338
Cap. XVI	Laurence cel leneș	349
Cap. XVII	Valea umbrei	361
Cap. XVIII	Încercînd să uite	366
Cap. XIX	Singură-singurică	375
Cap. XX	Surprize	382
Cap. XXI	Domnul și doamna	396
Cap. XXII	Daisy și Demi	401
Cap. XXIII	Sub umbrelă	407
Cap. XXIV	Vremea culesului	419

Tiparul executat la ROMCART S.A.
sub comanda 1/483

LOUISA MAY ALCOTT (Germantown, 1832 — Boston, 1888), scriitoare clasică americană, și-a dobândit faima literară cu romanul *Fiicele doctorului March*, în care descrie viața plină de farmec a patru surori îndrăgostite, aflate la vârsta incertă a adolescenței. În volumele publicate: *Fabule cu flori* (1854), *O fată demodată* (1870), *Trandafir înflorit* (1876), *Sub liliaci* (1878), *autoarea dezvăluie*, cu mare rafinament artistic și remarcabilă intuiție psihologică, meandrele sufletului omenesc.